

የኢትዮጵያ ሕግ መጽሐፍት

JOURNAL OF ETHIOPIAN LAW

ጊዜ : ስልጣን : ቀን : ገጽ :
ሰኔ : ፲፱፻፷፪ : ፭. ም.

Vol. VII No. 1
JUNE 1970

በዚህ : እትም :

IN THIS ISSUE

የፍርድ : ጉዳዮች ።

የምርምር : ጽሑፎች ።

በኢትዮጵያ : የወንጀልኛ : መቅጫ : ሥነ : ሥርዓት : በወጣት : ጥፋተኞች : ላይ ።

ከስታንሊ : ዜድ : ፊሸር ።

የኢትዮጵያ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ዝንባሌ : አፈጻጸምና : ሕጉ ።

ከሊን : ጂ : ሞርሀውዝ ።

CASE REPORTS

ARTICLES

Criminal Procedure For Juvenile Offenders in Ethiopia

by Stanley Z. Fisher

Ethiopian Labour Relations, Attitudes, Practices and Law

by Lynn G. Morehous

የኢትዮጵያ ሕግ መጽሐፍት

JOURNAL OF ETHIOPIAN LAW

ጊዜ : ስልጣን : ቀን : ፩ :
ሰዓት : ፲፱፻፷፱ : ዓ. ም.

Vol. VII No. 1
JUNE 1970

በዚህ : እትም :

IN THIS ISSUE

የፍርድ : ጉዳዮች ።

የምርምር : ጽሑፎች ።

በኢትዮጵያ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሥነ : ሥርዓት : በወጣት : ጥፋተኞች : ላይ ።

ከስታንሊ : ዜድ : ፈሸር ።

የኢትዮጵያ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ዝንባሌ : አረጸጸምና : ሕጉ ።

ከሊን : ጂ : ሞርሀውዝ ።

CASE REPORTS

ARTICLES

Criminal Procedure For Juvenile Offenders in Ethiopia

by Stanley Z. Fisher

Ethiopian Labour Relations, Attitudes, Practices and Law

by Lynn G. Morehous

የኢትዮጵያ ሕግ ሙጽ ሔት ጠባቂዎችና ደጋፊዎች =

ለኢትዮጵያ ሕግ ለቅዋም ለመሻሻል ለጠቃሚ ለእርምጃ ለመሆኑን በመገንዘብ ግርማዊ ቀ-ኃ ሥ ለመልካም ፈቃዳቸው ሆኖ በ፲፱፻፶፮ ዓ ም ለኢትዮጵያ ሕግ ሙጽ ሔትን ለመቋቋም ለመሠረቱ ለየመጽሐቱ ለአዘጋጅ ለቦርድ ለመጽሐቱ ለሥራውን ለእንዲቀጥልና ለተግባሩንም ለእንዲያስፋፋ ለሚፈልጉትን ሰዎች ሁሉ ለየመጽሐቱ ለጠባቂና ለደጋፊ ለእንዲሆኑ ጋበዘ ለበዚህም ለመሠረት ለሰማቸው ለከዚህ ለበታች ለተዘርዘሮ ለሚገኙት ለየኢትዮጵያ ሕግ ሙጽ ሔት ጠባቂዎችና ደጋፊዎች ሆነዋል =

ክቡር፡አፈ፡ንጉሥ፡ተሾመ፡ኃ/ማርያም ፡
 ክቡር፡አፈ፡ንጉሥ፡ቅጣው፡ይታጠቁ፡
 የተከበሩ፡ብላታ፡ማትያስ፡ህለተ፡ወርቅ ፡
 የተከበሩ ፡ አቶ ፡ ሐጐስ ፡ ተወልደ ፡
 መድኅን ፡
 የተከበሩ፡ብላታ፡ኃይሌ፡ወ/ኪዳን ፡
 የተከበሩ ፡ አቶ ፡ ጥበቡ ፡ በዩን ፡
 የተከበሩ ፡ አቶ ፡ ከበደ ፡ ከልል ፡
 የተከበሩ፡አቶ፡ንጉሤ፡ፍትሕ፡አወቅ፡
 የተከበሩ ፡ አቶ ፡ ካሣ ፡ በዩን ፡

ክቡር ፡ ጸሐፊ ፡ ትዕዛዝ ፡ አክሊሉ ፡
 ሀብተ ፡ ወልድ ፡
 ክቡር ፡ አቶ ፡ አበበ ፡ ረታ ፡
 ክቡር ፡ አቶ ፡ ማሞ ፡ ታደሰ ፡
 ክቡር ፡ ዶክተር ፡ ሥዩም ፡ ሐረጐት ፡
 ክቡር ፡ ዶክተር ፡ ኃይለ ፡ ጊዮርጊስ ፡
 ወርቅነህ ፡
 ክቡር ፡ ቢትወደድ ፡ አስፍሃ ፡ ወ/ሚካኤል ፡
 ክቡር ፡ አቶ ፡ ከተማ ፡ አበበ ፡
 ክቡር ፡ አቶ ፡ ጐይቶም ፡ ጴጥሮስ ፡
 ክቡር ፡ ደጃዝማች ፡ ብርሃኑ ፡ መስቀል ፡
 ወልደ ፡ ሥላሴ ፡
 ክቡር ፡ ደጃዝማች ፡ ካሣ ፡ ወ/ማርያም ፡
 ክቡር ፡ ደጃዝማች ፡ ፍቅረ ፡ ሥላሴ ፡
 ሀብተ ፡ ማርያም ፡
 ክቡር ፡ አቶ ፡ ቡልቻ ፡ ደመቅሳ ፡
 ክቡር ፡ አቶ ፡ አበራ ፡ ጀምበሬ ፡
 ክቡር ፡ አቶ ፡ በላቸው ፡ አሥራት ፡
 ክቡር ፡ አቶ ፡ ተፈሪ ፡ ለማ ፡
 ክቡር ፡ አቶ ፡ ዮሐንስ ፡ ጽጌ ፡
 ክቡር ፡ አቶ ፡ ተሾመ ፡ ገብረ ፡ ማርያም ፡
 ክቡር ፡ አቶ ፡ መሐመድ ፡ አብዱራህማን ፡
 ክቡር ፡ ሜጀር ፡ ጄኔራል ፡ አበበ ፡
 ወልደ ፡ መስቀል ፡
 ክቡር ፡ ኩሎኔል ፡ ለገሠ ፡ ወልደሃና ፡
 የተከበሩ፡አቶ፡አማኑኤል፡አምደ ፡ ሚካኤል፡
 የተከበሩ ፡ ፊታውራሪ ፡ ባይዕሳ ፡ ጀሞ ፡
 ብሪጋዴር ፡ ጄኔራል ፡ መብራቱ ፡ ፍስሃ ፡
 የተከበሩ ፡ አቶ ፡ ሠይፈ ፡ ታደሰ ፡
 የተከበሩ ፡ አቶ ፡ ታፈሰ ፡ በቀለ ፡

አቶ ፡ ለማ ፡ ወልደ ፡ ሰማያት ፡
 አቶ ፡ ለማ ፡ ረቢ ፡
 ሻለቃ ፡ ለገሠ ፡ ወልደ ፡ ማርያም ፡

ዶክተር ፡ አክሊሉ ፡ ሃብቱ ፡
 ሚስተር ፡ ሎውረንስ ፡ ፍውልስ ፡
 አቶ ፡ መሥፍን ፡ ፋንታ ፡

አቶ : ልዑል : መንበሩ :
ሚሲስ : መቼልድ : አ.መንኮትር :
አቶ : መኩሪያ : ወርቁ :
ዶክተር : መኰንን : ክብረት :
አቶ : መኰንን : ወልደ : ማርያም :
ቀኝ : ጌታ : መዘምር : ሃዋዝ :
አቶ : ሙሉጌታ : በሪሁን :
አቶ : ሙሉጌታ : ወልደ : ጊዮርጊስ :
አቶ : ሚሊዮን : ወልደ : መስቀል :
ሚስተር : ሚካኤል : ቶፒንግ :
ሚስተር : ሚካኤል : ኪንድረድ :
ሚስተር : ሚካኤል : ጄ : ፓጉላቶስ :
አቶ : ሚካኤል : ፋሲል :
አቶ : ማህሙድ : ኑር : ሁሴን :
ዶክተር : ማሪያ : ግራዚያ : ፕሮታ :
ዶክተር : ማርቼሎ : ሎምባርዲ :
ሚስተር : ሜሪት : ሲ : ላድዋግ :
ሌ/ኮሎኔል : ምሕረት : ገብረ : ሰላም :
ቀኛዝማች : ምስግና : ገ/አግዚአብሔር :
ዶክተር : ሞሪስ : ጄ : ኤሊዮን :
ሚስተር : ሪቻርድ : ካሚንግስ :
ሚስተር : ራስል : በርማን :
ሚስተር : ሮላንድ : ጄ : ስታንገር :
ሚስተር : ሮበርት : ሲ : ሚንስ :
ሚስተር : ሮበርት : ዲ : ሴድለር :
ሚስተር : ሮበርት : ዲ : ስኮት :
ሚስተር : ሮናልድ : ቢ : ስክላር :
አቶ : ሰሎሞን : ሃብተ : ጊዮርጊስ :
አቶ : ሰሎሞን : አበበ :
አቶ : ሰሎሞን : ካህሣይ :
አቶ : ሰይፉ : ወልደ : ኪዳን :
አቶ : ሰይፉ : የተሻወርቅ :
አቶ : ሰይፉ : ገብረ : ዮሐንስ :
አቶ : ሳላህ : አ : ከቢሬ :
ዶክተር : ሳባ : ሃባቺ :
ሚስተር : ስቲቭን : ሎወንስታይን :
ሚስተር : ስታንሌይ : ዜድ : ፊሸር :
አቶ : ሥዩም : ተሰማ :
አቶ : ሺፈራው : ወርቁ :
ሻምበል : ቀንዓ : ጉማ :
አቶ : ቂርቆስ : ንጋቱ :
አቶ : በለጠ : ዓለሙ :
አቶ : በለጠ : ወልደ : ሥላሴ :
አቶ : በላቸው : ንገሩ :
ኮሎኔል : በላቸው : ዠማነህ :

አቶ : በላይ : መንገሻ :
አቶ : በላይ : መከታ :
ወይዘሮ : በልዩ : ወርቅ : ገብረመስቀል :
ብሪጋዴር : ጄኔራል : በረከት : ገ/መድኅን :
ዶክተር : በርሄ : በዩን :
አቶ : በትሩ : አድማሴ :
አቶ : በቀለ ሃብተ : ሚካኤል :
አቶ : በቀለ : ተስፋዬ :
አቶ : በቀለ : ነዲ :
አቶ : በቀለ : ደምሴ :
አቶ : በቀለ : ገብረ : አምላክ :
አቶ : በዩን : አብዲ :
አቶ : በፈቃዱ : ታደሰ :
አቶ : ቢንጋ : ፀሐይ : ኃይሉ :
ሚስተር : ቲ : ቦውየር :
ሌ/ኮሎኔል : ብርሃኔ : ወልደየስ :
አቶ : ብርሃኔ : ክፍለ : ማርያም :
ዶክተር : ብርሃኔ : ገብራይ :
አቶ : ተመስገን : ወርቁ :
አቶ : ተረፈ : ገሠሠ :
አቶ : ተሰማ : ወልደዮሐንስ :
አቶ : ተሰማ : ዲንግ :
አቶ : ተስፋ : ማርያም : ስብሐት :
አቶ : ተስፋ : ዓለም : ወርቁ :
አቶ : ተስፋዬ : ከበደ :
አቶ : ተሾመ : ባሕሩ :
ባላምበራስ : ተሾመ : ጌታው :
አቶ : ተገኝ : ቢተው :
አቶ : ተፈሪ : ብርሃን :
አቶ : ተፈሪ : ሠርፀድንግል :
አቶ : ተፈሪ : ደገፌ :
ሚስተር : ቲየሪ : ቨርቫልስት :
አቶ : ታደሰ : ተክለጊዮርጊስ :
አቶ : ታደሰ : አስፋው :
አቶ : ታደሰ : አበበ :
አቶ : ታደሰ : ወልደጊዮርጊስ :
ሚስተር : ሃሪስን : ደኒንግ :
ሚስተር : ሃሪ : ዲ : ሪቻርድስ :
አቶ : ሃይለ : ልዑል : ሃብተጊዮርጊስ :
ሻምበል : ኃይለ : ማርያም : አባይ :
ሻምበል : ኃይሉ : ሸንቁጤ :
አቶ : ኃይሉ : ተስፋዬ :
ሻምበል : ኃይሉ : አርሰዲ :
አቶ : ኃይሉ : ዓለማየሁ :

አቶ : ኃይሌ : አማን :
አቶ : ኃይሌ : ወልደ : ማርያም :
ክቡር : አቶ : ነቢያ : ልዑል : ክፍሌ :
አቶ : ነጋ : ተሰማ :
ሚስተር : ኒኮላስ : ቺ : ቮስኪስ :
ሚስተር : ኒኮላ : ፒ : ቮስኪስ :
ሚስተር : ኖርማን : ጄ : ሲንገር :
ሌ/ከሎሎኔል : አህመድ : አሚኑ :
አቶ : አለን : አሊጋዝ :
ቀኛዝማች : አመዴ : ለማ :
አቶ : አማረ : ደገፊ :
አቶ : አረገ : አርሲዶ :
ሚስተር : አራኬል : ሳካጅያን :
ዶክተር : አርአዶም : ተድላ :
ፊታውራሪ : አሰጋኸኝ : አርአያ :
አቶ : አሰፋ : ሊበን :
አቶ : አሰፋ : መታፈሪያ :
አቶ : አሰፋ : በቀለ :
ቀኛዝማች : አሰፋ : ናደው :
አቶ : አሰፋ : ገረመው :
አቶ : አሰፋ : ጸጋዬ :
የፃ : አለቃ : አስማረ : ወልደ : ሥላሴ :
አቶ : አስፍሃ : ካህሳይ :
አቶ : አበበ : ጅሬ :
አቶ : አባተ : ወንድማገኘሁ :
አቶ : አብዱል : አዚዝ : ሙሐመድ :
አቶ : አክሊሉ : ቤተ : ማርያም :
አቶ : አክሊሉ : አጥላባቸው :
አቶ : አደራ : ፍራንሳ :
አቶ : አድማሴ : ገሠሠ :
አቶ : አፅብሃ : ፋንታ :
አቶ : ዑመር : ያሲን :
ዶክተር : ኢ : ቤቪላኳ :
ኢ : ን : ነ : መ : ትምባሆ : ሞኖፖል :
ሻምበል : ኢያሱ : ገብረሃዋርያት :
ዶክተር : ኢዮብ : ገብረክርስቶስ :
ሚስተር : ኢዝዮ : ፍስሚኒ :
አቶ : ኤደን : ፋሲል :
ሚስተር : ኤን : ሃማዊ :
ሚስተር : ኤ : ኤም : አኪውሚ :
ሚስተር : ኤቮረት : ጎልድበርግ :
አቶ : እንዳለ : መንገሻ :
አቶ : እንዳለ : ወልደ : ሚካኤል :
ሚስተር : አሊን : ቢ : ስኮት :
አቶ : ከበደ : ቸኩል :

አቶ : ከበደ : ኃ/ማርያም :
አቶ : ከበደ : አጥፍፍ : ሰገድ :
አቶ : ከበደ : ዋጋ :
አቶ : ከበደ : ገብረማርያም :
አቶ : ከብዶናድ : ዋሴ :
ዶክተር : ኩዊንቲን : ጆንስተን :
አቶ : ካሣ : በዩን :
ሚስ : ካትሪን : አዳኖቫን :
ሚስተር : ኬኔት : ሬደን :
ዶክተር : ኬኔት : ጄ : ሮስዌል :
ዶክተር : ክሪስቶፊር : ክላፕም :
ሚስተር : ክሊፍ : ኤፍ : ቶምፕሰን :
አቶ : ወልደልዑል : ሥዩም :
አቶ : ወልዴ : በርሂ :
አቶ : ወርቁ : ተፈራ :
አቶ : ውቤ : ወልደየስ :
አቶ : ውቤ : ገብረዮሐንስ :
ዶክተር : ዊሊያም : ሪድ :
ዶክተር : ዊሊያም : ቡሐጂያር :
ሚስተር : ዊሊያም : ዩዊንግ :
አቶ : ዘለቀ : ደስታ :
ሻምበል : ዘርዳይ : ኃብተ : ሥላሴ :
አቶ : ዘውዱ : አፋሰው :
አቶ : ዘውዴ : መኳንንት :
አቶ : ዘውዴ : እንግዳ :
አቶ : ዘውዴ : ካሣ :
ሚስተር : ዜድ : ቢ : ፕላተር :
ዶክተር : ዣክ : ፒ : ኤም : ቫንደርሊንደን :
አቶ : የሸዋ : ወርቅ : ኃይሉ :
አቶ : ለማ : ኃይሉ :
አቶ : ይልማ : ገብሬ :
ዶክተር : ዮሐንስ : ብርሃኔ :
አቶ : ደምሰው : አሳዩ :
ብላታ : ደምሴ : ወርቅአገኘሁ :
አቶ : ደስታ : ገብሩ :
ሚስተር : ዲ : ጄ : ስጎሎምቢስ :
ሌ/ከሎሎኔል : ዳማ : ዘንግ : እግዚር :
ሚስተር : ዶናልድ : ኢ : ፓራዲስ :
ሚስተር : ጁሊያን : ሲ : ዠርጌንስሜየር :
ዶክተር : ጄ : አ : ዘካርያስ : ሳንድስትሮም :
ሚስተር : ጄ : ፕሮታ :
ሚስተር : ጄ : ሃማዊ :
ሚስተር : ጄምስ : ሲ : ኤን : ፖል :
ሚስተር : ጆን : ሜሲንግ :
ሚስተር : ጆን : ኤች : ቤክስትሮም :

ባላምበራስ : ገመዳ : ዑርጌሳ :
 ቀኝ : ጌታ : ገብረሃና : ቅጣው :
 አቶ : ገብረ : ልዑል : ገብሬ :
 ቀኛዝማች : ገብረሕይወት : መብራህቱ :
 አቶ : ገብረሕይወት : ወልደሐዋርያት :
 አቶ : ገብረየሱስ : ኃይለ : ማርያም
 አቶ : ገብሬ : ገብረ : ጊዮርጊስ :
 አቶ : ጊላ : ሚካኤል : ባህታ :
 ዶክተር : ጋይታኖ : ላቲላ :
 አቶ : ጌታሁን : ሁነኛው :
 አቶ : ጌታቸው : ተሰማ :
 አቶ : ጌታቸው : አስፋው :
 አቶ : ጌታቸው : አድማሱ :
 አቶ : ጌታቸው : ክብረት :
 አቶ : ግርማ : አበበ :
 የ፲ : አለቃ : ግርማ : ወልደ : ጊዮርጊስ :
 አቶ : ጎይቶም : በየነ :
 አቶ : ጥላሁን : ፈጠነ :

አቶ : ጥበቡ : ተገኝ :
 አቶ : ጥበቡ : አብርሃም :
 ግራዝማች : ጫላ : ያደቴ :
 አቶ : ፀጋዬ : ወልደ : ማርያም :
 ዶክተር : ፊሊፕ : ግራቨን :
 ዶክተር : ፊያሜታ : ፕሮታ ኬይፓጊደን :
 አቶ : ፋንታዬ : ታምሬ :
 ሚስተር : ፍራንክ : ባላንስ :
 ዶክተር : ፍራንክ : ቦውልስ :
 ሚስተር : ፍራንክ : ዲ : ዊንስተን :
 አቶ : ፍስሐ : ገብረየስታትዮስ :
 ሚስተር : ፒተር : ኤል : ስቸራውስ :
 ሚስተር : ፒተር : ኤች : ሳንድ :
 ዶክተር : ፒ : ፊሊስ : አስቲኒ :
 ዶክተር : ፖሌራ : ጄኖንካርሎ :
 ሚስተር : ፖል : ማክአርቲ :
 ሚስተር : ቪቶሪዮ : ቨርጅኤኖ :
 ዶክተር : አን : ማሪ : ዣኮሚ : ሚሌት :

ለክቡራን : የኢትዮጵያ : ሕግ : መጽሔት : ጠባቂዎችና : ደጋፊዎች ።

በመጽሔታችን : ውስጥ : ስማችሁ : በበላይ : ጠባቂነትና : ደጋፊነት የስም :
 ዝርዝር : ውስጥ : የተጻፈ : የብዙዎቻችሁ : ትክክለኛ : አድራሻና : እንዳንዴም : የማዕ
 ርግ : እድገት : የተሰጣችሁ : እንዲሁም : በሥራ : መቀየር : ምክንያት : አድራሻችሁ :
 የተለወጠ : ሁሉና : በጠቅላላው : ስማችሁ : የተጠቀሰው : ጠባቂዎችና : ደጋፊዎች :
 ሁሉ : ትክክለኛ : አድራሻችሁን : ስማችሁንና : የማዕርግ : ስማችሁን : በመግለጽ :

ለኢትዮጵያ : ሕግ : መጽሔት : አዘጋጅ ።
 ሕግ : ትምህርት : ቤት :
 ቀ.ኃ.ሥ.ዩኒቨርሲቲ :
 ፖ.ሣ.ቁ.1176
 አዲስ : አበባ : ብላችሁ : ላኩልን ።

የእናንተ : መተባበር : ለጠቅላላው : ሥራችን : በጣም : የሚረዳን : ከመሆኑ :
 በላይ : እትሞቹ : በየወቅቱ : እንዲደርሷችሁ : ለማድረግ : ይረዳናል ።

PATRONS OF THE JOURNAL OF ETHIOPIAN LAW

The Journal of Ethiopian Law was inaugurated by His Imperial Majesty Haile Sellassie I in the summer of 1964 as an important step in the development of Ethiopia's legal system. Subsequently, the Board of Editors of the Journal has invited those who are interested in the continuation and expansion of the Law Journal's activities to express their support by becoming Patrons of the Journal of Ethiopian Law.

H.E. Afenigus Teshome Haile Mariam	H.E. Tsehafi Tazaz Aklilu Habte Wold
H.E. Afenigus Kitaw Yitateku	H.E. Ato Abebe Reta
Hon. Blata Matias Hiletework	H.E. Ato Mammo Tadesse
Hon. Ato Hagos Tewolde Medhin	H.E. Dr. Seyoum Haregot
Hon. Blata Haile Wolde Kidan	H.E. Dr. Haile Giorgis Workneh
Hon. Ato Tibebe Beyene	H.E. Bitwoded Asfeha Wolde Michael
Hon. Ato Kebede Kelil	H.E. Ato Goytom Petros
Hon. Ato Negussie Fitawake	H.E. Dejazmatch Berhane Meskel
Hon. Ato Kassa Beyene	Wolde Selassie
	H.E. Dejazmatch Kassa Wolde Mariam
	H.E. Dejazmatch Fikre Selassie Habte Mariam
	H.E. Ato Bultcha Demeksa
	H.E. Ato Aberra Jembere
	H.E. Ato Belatchew Asrat
	H.E. Ato Yohannes Tsige
	H.E. Ato Teshome Gebre Mariam
	H.E. Ato Muhammed Abdurahman
	H.E. Maj. Gen. Abebe Wolde Meskel
	H.E. Col. Legesse Wolde Hanna
	Hon. Ato Ammanuel Amdemichael
	Hon. Fitawrari Bayissa Jemmo
	Hon. Ato Seife Tadesse
	Hon. Ato Tafesse Bekele

Dr. Aklilu Habte
Ato Abate Wondemagegnehu
Ato Abdul Aziz Mohammed
Ato Abebe Gire
Ato Adera Francois
Ato Admassie Gessesse
Dr. Maurice J. Aelion
Lt. Col. Ahmed Aminu
Ato Aklilu Bete Mariam
Ato Alene Aligaz
Mr. A.M. Akiumi
Ato Amare Degefe
Kegnazmatch Amede Lemma
Dr. Aradom Tedla
Fitawrari Assegahegn Araya
Sgt. Asmare Wolde Selassie
Ato Assefa Bekele

Ato Assefa Geremew
Ato Assefa Liben
Kegnazmatch Assefa Nadew
Ato Asefa Metaferia
Ato Asfha Kahsai
Ato Atsbeha Fanta
Mr. Frank Ballance
Mr. John H. Beckstrom
Ato Bekele Demissie
Ato Bekele Gebre Amlak
Ato Bekele Habte Michael
Ato Bekele Nedi
Ato Bekele Tesfaye
Col. Belatchew Jemaneh
Ato Belatchew Nigeru
Ato Belay Meketa
Ato Belay Mengesha

Ato Belete Alemu
 Ato Belete Wolde Sellassie
 Woiz. Belyu-work Gebre Meskel
 Brig. Gen. Bereket Gebre Medhin
 Dr. Berhané Ghebray
 Ato Berhane Kifle Mariam
 Lt. Col. Berhane Woldeyes
 Dr. Berhe Beyene
 Mr. Russell Berman
 Ato Betru Admassie
 Dr. Frank Bowles
 Dr. E. Bevilaqua
 Ato Beyene Abdi
 Ato Binega-Tsehay Hailu
 Mr. Brian T. Bowyer
 Dr. William Buhagiar
 Grazmatch Charlie Yadeta
 Dr. Christopher Clapham
 Mr. Richard Cummings
 Lt. Col. Dama Zeng-Egzier
 Ato Demissew Assaye
 Blata Demissie Workagegnehu
 Ato Desta Gebre
 Mr. Harrison Dunning
 Ato Eden Fassil
 Ato Endale Mengesha
 Ato Endale Wolde Michael
 Mr. William Ewing
 Capt. Eyassu Gebre Hawariat
 Dr. Eyob Gebre Christos
 Ato Fantaye Tamre
 Mr. Stanley Z. Fisher
 Ato Fisseha Gebre Yostatios
 Ato Gebre Gebre Giorgis
 Kegn-Geta Gebrehanna Kitaw
 Kegnazmatch Gebrehiwot Mebrahtu
 Ato Gebrehiwot Woldehawariat
 Ato Gebre Leoul Gebre
 Ato Gebreyesus Hailemariam
 Balambaras Gemmeda Urgessa
 Ato Getachew Admassu
 Ato Getachew Asfaw
 Ato Getachew Kibret
 Ato Getahun Hunegnaw
 Ato Getachew Tessema
 Dr. Pollera Giancarlo
 Ato Gilla-Michael Bahta
 Ato Girma Abebe
 Lt. Girma Wolde Giorgis
 Ato Goitom Beyene
 Mr. Everett Goldberg
 Dr. Phillippe Graven
 Dr. Saba Habachy
 Ato Haile Aman

Ato Haile-leoul Habte Giorgis
 Capt. Haile Mariam Abay
 Ato Haile Wolde Mariam
 Ato Hailu Alemayehu
 Capt. Hailu Arsedo
 Capt. Hailu Shenqute
 Ato Hailu Tesfaye
 Mr. G. Hamawi
 Mr. N. Hamawi
 Imperial Ethiopian Tobacco Monopoly
 Mrs. Mechtild Immenkotter
 Dr. Quintin Johnstone
 Mr. Julian C. Juergensmeyer
 Capt. Kanna Guma
 Ato Kassa Beyene
 Dr. Fiammeta Prota Kaypaghian
 Ato Kebdonad Wassie
 Ato Kebede Atnafseged
 Ato Kebede Chekol
 Ato Kebede Gebre Mariam
 Ato Kebede Habte Mariam
 Ato Kebede Waga
 Mr. Michael Kindred
 Ato Kirkos Negatu
 Mr. Lawrence Knowels
 Dr. Gaetano Latilla
 Maj. Legesse Wolde Mariam
 Ato Lemma Rebi
 Ato Lemma Wolde Semaiat
 Ato Leoul Menberu
 Dr. Marcello Lombardi
 Mr. Steven Lowenstein
 Mr. Meritt C. Ludwig
 Ato Mahmud Nur Hussien
 Dr. Makonnen Kibret
 Ato Makonnen Wolde Mariam
 Mr. Paul McCarthy
 Mr. Robert C. Means
 Brig. Gen. Mebrahtu Fisseha
 Lt. Col. Mehret Gebre Selam
 Ato Mekuria Worku
 Ato Mesfin Fanta
 Mr. John Messing
 Ato Michael Fassil
 Mr. Michael G. Pagulatos
 Ato Million Wolde Meskel
 Kegnazmatch Misgina Gebre Egziabher
 Ato Mulugeta Berihun
 Ato Mulugeta Wolde Giorgis
 H.E. Ato Nebiye Leoul Kifle
 Ato Negga Tessema
 Ato Omar Yassin
 Miss Katherine O'Donovan
 Dr. P. Felice

Dr. Anne-Marie Jacomy Millette	Ato Tegegn Bitew
Mr. Donald E. Paradis	Ato Temesgen Worku
Mr. James C. N. Paul	Ato Terefe Gessesse
Mr. Zygmunt B. Plater	Ato Tesfa-Alem Worku
Mr. G. Prota	Ato Tesfa Mariam Sebhat
Dr. Maria Grazia Prota	Ato Tesfaye Kebede
Mr. Kenneth Redden	Ato Teshome Bahru
Dr. William Reed	Ato Tessema Dinsa
Dr. Kenneth J. Rothwell	Ato Tibebu Abraham
Mr. Ezio Rusmini	Ato Tibebu Tegegn
Mr. Arakel Sakadjian	Mr. Cliff F. Thompson
Ato Salah A. Kabire	Ato Tilahun Fetene
Ato Seifu Gebre Yohannes	Mr. Michael Topping
Mr. Peter H. Sand	Ato Tsegaye Wolde Mariam
Mr. Olin B. Scott	Dr. Jacques P.M. Vanderlinden
Mr. Robert D. Scott	Mr. Vittorio Vercellino
Mr. Robert D. Sedler	Mr. Thierry Verhelst
Ato Seifu Wolde Kidan	Mr. Nicola P. Voskis
Ato Seifu Yetesha Work	Mr. Nicolas CHR. Voskis
Ato Seyoum Tessema	Mr. Frank D. Winston
Ato Shiferraw Worku	Ato Wolde Berhe
Mr. D.G. Sgolombis	Ato Wolde Leoul Seyoum
Mr. Norman J. Singer	Ato Worku Taffara
Ato Solomon Abebe	Ato Woube Gebre Yohannes
Ato Solomon Habte Giorgis	Ato Woube Woldeyes
Ato Solomon Kahsai	Ato Yeshewa Work Hailu
Mr. Ronald J. Stanger	Ato Yilma Gebre
Mr. Ronald B. Sklar	Ato Yilma Hailu
Mr. Peter L. Strauss	Dr. Yohannes Berhane
Dr. G.O. Zacharias Sundstrom	Ato Zeleke Desta
Ato Tadesse Abebe	Capt. Zerai Habte Sellassie
Ato Tadesse Asfaw	Ato Zewde Engida
Ato Tadesse Tekle Giorgis	Ato Zewde Mekuanent
Ato Taffara Deguefe	Ato Zewde Kassa
Ato Taffara Sertse-Dingle	Ato Zewdu Asfaw
Ato Teferi Berhane	

PATRONS' ADDRESSES: The lack of accurate addresses has caused some difficulty in delivery of our Journal:

All Patrons are asked to advise the Journal of address changes, and to check our current addressing information with the Business Office if delivery is interrupted.

የኢትዮጵያ ፡ ሕግ ፡ መጽሔት ።

ከፍርድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ጋር ፡ በመተባበር ፡ በዓመት ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ በቀዳማዊ፡
ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ የሕግ ፡ ትምህርት ፡ ቤት ፡ የሚዘጋጅ ።

የቦርድ ፡ አባሎች ፤

ክቡር ፡ አቶ ፡ በላቸው ፡ አሥራት ፤ ሰብሳቢ ።

ዲን ፡ ክሊፍ ፡ ቶምፕሰን ፤

ክቡር ፡ አፈ ፡ ንጉሥ ፡ ተሾመ ፡ ኃ/ማርያም፤

አቶ ፡ ነጋ ፡ ተሰማ ፤

የተከበሩ፡አቶ፡አማኑኤል፡አምደ፡ሚካኤል፤

ሚስተር ፡ ዚግመንት ፡ ፕላተር ፤

የተከበሩ ፡ አቶ ፡ ንጉሜ ፡ ፍትሕ ፡ አወቀ ።

አቶ ፡ ዮሐንስ ፡ ጎሩይ ፤

ዋና ፡ አዘጋጅ ፤

ዚግመንት ፡ ፕላተር ።

የፍርድ ፡ አዘጋጅዎች ፤

የምርምር ፡ ደርሰቶች ፡ አዘጋጅዎች ፤

ዮሐንስ ፡ ጎሩይ ፤

ካትሪን ፡ አዳኖቫን ፤

ግርማ ፡ ወ/ሥላሴ ፤

ታምሩ ፡ ወንድማገኘሁ ፤

ተባባሪ ፡ የመጽሔቱ ፡ አዘጋጅዎች ፤

አክሊሉ ፡ ወ/አማኑኤል ፤

ሐጎስ ፡ ኃይሌ ፤

አንዳርጋቸው ፡ ዋሩነህ ፤

ኃይሌ ፡ ከበደ ፤

አስፋው ፡ ሠይፊ ፤

ቀፀላ ፡ ሙላት ፤

አየነው ፡ ዋሴ ፤

እሥራኤል ፡ ተክሌ ፤

ብርሃኔ ፡ ጊላ ፤

ናርዶስ ፡ ለማ ፤

ዳንኤል ፡ ኃይሌ ፤

ሽፈራው ፡ ወ/ሚካኤል ፤

ፍቅሬ ፡ ዘርጋው ፤

ተስፋዬ ፡ ወ/ጸድቅ ፤

ጌታቸው ፡ ሻረው ፤

የወንድወሰን ፡ መክብብ ፤

ግርማ ፡ ደሳለኝ ፤

የሽያጭ ፡ ሥራ ፡ ኃላፊ ፤

አቶ ፡ ዘውዴ ፡ ሥዩም ፤

ፀሐፊዎች ፤

ሽታዬ ጥላሁን ፤

ተስፋዬ ፡ ተክሌ ፤

መጽሔቱን ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ውጭ ፡ የቀ ፡ ኃ ፡ ሥ ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ የሕግ ፡ ፋክልቲ ፡
እያንዳንዱን ፡ እትም ፡ በአሜሪካን ፡ ፫ ፡ ብር ፡ ከሃምሳ ፡ ይሸጣል ። ስለማንኛውም ፡ ጉዳይ
ለአዘጋጅ ፤ የኢት ፡ ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ፖስታ ፡ ሣጥን ፡ ቁጥር ፡ ፩ሺ፩፻፸፮ ፡ አዲስ ፡
አበባ ፤ ኢትዮጵያ ፡ ብላችሁ ፡ ጻፉልን ።

JOURNAL OF ETHIOPIAN LAW

Published twice annually at the Faculty of Law, Haile Sellassie I University,
with the co-operation of the Ministry of Justice.

EDITORIAL BOARD

H.E. Ato Belatchew Asrat, Chairman

Dean Cliff Thompson
Ato Negga Tessema
Mr. Zygmunt Plater
Ato Yohannes Heroui

H.E. Afenigus Teshome Haile Mariam
Hon. Ato Ammanuel Amdemichael
Hon. Ato Negussie Fitawake

EDITORIAL STAFF

Chairman

Zygmunt Plater

Case Editors

Yohannes Heroui
Girma Wolde Selassie

Article Editors

Katherine O'Donovan
Tamiru Wondimagegnehu

ASSOCIATE EDITORS

Aklilu Wolde Ammanuel
Andargatchew Tiruneh
Asfaw Seife
Ayanew Wassie
Berhane Gila
Daniel Haile

Fikre Zergaw
Getachew Sharew
Girma Dessalegn
Hagos Haile
Haile Kebede

Israel Tekle
Ketsela Moulat
Nardos Lemma
Shiferraw W. Michael
Tsfaye W. Tsadik
Yewondwossen Mekbib

BUSINESS MANAGER

Ato Zewde Seyoum

SECRETARIES

Tsfaye Tekle

Shitaye Tilahun

The Journal is distributed outside Ethiopia by the Law Faculty at U.S. \$ 3.50 per number. Please address correspondence, airmail, to the Editors, Journal of Ethiopian Law, P. O. Box 1176, Addis Ababa, Ethiopia.

የቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ የሕግ ፡ ፋክልቲ ።

በ፲፱፻፶፮ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የተቋቋመው ፡ የቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ የሕግ ፡ ፋክልቲ ፡ የኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፡ ዲግሪን ፡ ይሰጣል ። እንዲሁም ፡ ዲፕሎማና ፡ ሠርተፊኬትን ፡ የሚያስገኝ ፡ ትምህርት ፡ ያስተምራል ። ስለ ማንኛውም ፡ ነገር ፡ ለመረዳት ፡— የሕግ ፡ ፋክልቲ ፡ ም/ዲን ፡— ቀ ፡ ኃ ፡ ሥ ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ ፖ ፡ ማ ፡ ቁ ፡ ፩፻፸፱፻፷ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ በሚል ፡ አድራሻ ፡ ጠይቁ ።

የሕግ ፡ መምህራን ።

፲፱፻፷፫ ፡ ዓ ፡ ም ፡

ክሊፍ ፡ ኤፍ ፡ ቶምፕሰን ፤ ዲን ፤ ኤ ፡ ቢ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ቤ ፤ ኤም ፡ ኤ ፡
ጀን ፡ ኤዲ ፤ ም/ዲን ፤ ቢ ፡ ኤ ፤ ጄ ፡ ዲ ፡
አቢዩ ፡ ገለታ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፡
ፍራንክ ፡ ባላንስ ፤ ቢ ፡ ኤ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፡
ብርሃኔ ፡ ገብራይ ፤ ዶክተር ፡ ኤን ፡ ድሯ ፡
ዣክ ፡ ቢሮው ፤ ሊክ ፡ ኤን ፡ ድሯ ፡
ጆርጅ ፡ ክሪኾኖዊች ፤ ቢ ፡ ኤ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ኤም ፤ ሊክ ፡ ሰክ ፡ ኮም ፤ ሊክ ፡ ሰክ ፡ ፖሊት ፡
መብራቱ ፡ ዮሐንስ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ኤም ፡
አን ፡ ማሪ ፡ ዣኮሚ ፡ ሜሌት ፤ ዶክተር ፡ ድኤታት ፡
ጀን ፡ ሜሲንግ ፤ ኤ ፡ ቢ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፡
ካትሪን ፡ አዳኖቫን ፤ ቢ ፡ ሲ ፡ ኤል ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ኤም ፡
ዚግመንት ፡ ፕላተር ፤ ኤ ፡ ቢ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፡
ቪመልስ ፡ መታረሪያ ፤ (ሻምበል) ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፤ ኤም ፡ ሲ ፡ ኤል ፡
ሮናልድ ፡ ሰካላር ፤ ቢ ፡ ኤስ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ኤም ፡
ቢ ፡ ጄ ፡ ቱነሪ ፤ ቢ ፡ ኤ ፤ ጄ ፡ ዲ ፤ ኤም ፡ ኤ ፡
ቲያሪ ፡ ቨርቨልስት ፤ ዶክተር ፡ ኤን ፡ ድሯ ፤ ኤም ፡ ሲ ፡ ኤል ፡
ፒተር ፡ ዊንሺፕ ፤ ኤ ፡ ቢ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፡
ዮሐንስ ፡ ኅሩይ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ኤም ።

የገሚስ ፡ ጊዜ ፡ መምህራን ።

አበበ ፡ ንንጉል ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፡
አሰፋ ፡ ሊባን ፤ ቢ ፡ ኤ ፤ ቢ ፡ ሲ ፡ ኤል ፡
ሀብተማርያም ፡ አሰፋ ፤ ዶክተር ፡ ድሯ ፡
ሞሀመድ ፡ አብዱራህማን ፤ ቢ ፡ ኤ ፤ ቢ ፡ ሲ ፡ ኤል ፡
ነጋ ፡ ተሰማ ፤ ቢ ፡ ኤ ፤ ቢ ፡ ሲ ፡ ኤል ፡
ሰላሙ ፡ በቀለ ፤ ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፡

HAILE SELASSIE I UNIVERSITY

FACULTY OF LAW

The Faculty of Law of Haile Sellassie I University, established in 1964, offers courses in law leading to the LL.B. degree and to a Diploma or Certificate in law. For further information contact the Assistant Dean, Faculty of Law, Haile Sellassie I University, P. O. Box 1176, Addis Ababa.

FACULTY

1970-71

Cliff F. Thompson, A.B., LL.B., M.A., Dean.
Jon Eddy, B.A., J.D., Asst. Dean.
Abiyu Geleta, LL.B.
Frank Ballance, B.A., LL.B.
Berhané Ghebray, Dr. en Droit
Jacques Bureau, Lic. en Droit
George Krzeczunowicz, B.A., LL.M., Lic. Sc. Comm., Lic. Sc. Polit.
Mebratu Yohannes, LL.B., LL.M.
Anne-Marie Jacomy Millette, Dr. d'Etat
John Messing, A.B., LL.B.
Katherine O'Donovan, B.C.L., LL.M.
Zygmunt B. Plater, A.B., LL.B.
Shimelis Metaferia, LL.B., M.C.L.
Ronald Sklar, B.S., LL.B., LL.M.
B.J. Tennery, B.A., J.D., M.A.
Thierry Verhelst, Dr. en Droit, M.C.L.
Peter Winship, A.B., LL.B.
Yohannes Heroui, LL.B., LL.M.

PART-TIME FACULTY

Abebe Guangoul, LL.B.
Assefa Liben, B.A., B.C.L.
Habtemariam Assefa, Dr. en Droit
Mohammed Abdurahman, B.A., B.C.L.
Negga Tessema, B.A., B.C.L.
Selamu Bekele, LL.B.

ማውጫ ።

	ገጽ ፡
የኢትዮጵያ ፡ ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ጠባቂዎችና ፡ ደጋፊዎች ፤ .	ii
የፍርድ ፡ ጉዳዮች ፡ ማውጫ ፤	xix
የፍርድ ፡ ጉዳዮች ፤	1
የምርምር ፡ ጽሑፎች ፤	
በኢትዮጵያ፡ የወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሥነ፡ ሥርዓት፡ በወጣት፡ ጥፋተኞች፡ ላይ፡ ከስታንሊ ፡ ዜድ ፡ ፊሸር ፡	37
የኢትዮጵያ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ዝንባሌ ፡ አፈጻጸምና ፡ ሕገ ፡ ከሊን ፡ ጂ ፡ ሞርጎውዝ ፡	175

TABLE OF CONTENTS

	Page
Patrons of the Journal of Ethiopian Law	vi
Table of Cases Reported	xix
Case Reports	1
Articles:	
Criminal Procedure For Juvenile Offenders in Ethiopia <i>by Stanley Z. Fisher</i>	115
Ethiopian Labour Relations, Attitudes, Practice and Law <i>by Lynn G. Morehous</i>	241

የፍርድ ፡ ጉዳዮች ፡ ማውጫ ።

ጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ።

የአዲስ ፡ አበባ ፡ ማዘጋጃ ፡ ቤት ፡- ይግባኝ ፡ ባይ ፤ የአንበሳ ፡ ፋርማሲ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፤

(የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ይግባኝ ፡ ቁጥር ፡ ፩ሺ፯፻፳፯/፶፯ 3

ወይዘሮ ፡ ማሚቴ ፡ በዳኔ ፡- ይግባኝ ፡ ባይ ፤ ፩ኛ/ ሙሉጌታ ፡ ቁርጫ ፡ ፪ኛ/ ደበል ፡ ጀልዱ ፡- መልስ ፡ ሰጭ ።

(የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ይግባኝ ፡ ቁጥር ፡ ፩፻፵፯/፳ 9

የከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ።

ከሣሽ ፡- አቶ ፡ ጌታቸው ፡ ብርሃኔ ፡ ተከላሽ ፡- የኢትዮጵያ ፡ ንግድ ፡ ባንክ ፡ አ ፡ ማ ፡

የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ መዝገብ ፡ ቁጥር ፡ ፩ሺ፯፻፬/፶፬ ፡ 18

፩ኛ/ አቶ በቀለ ፡ ጃርሶ ፡ ፪ኛ/ አራርሶ ፡ ገመቹ ፡- ይግባኝ ፡ ባይ ፤ አቃቤ ፡ ሕግ ፡- መልስ ፡ ሰጭ ፡

የወንጀል ፡ ይግባኝ ፡ መዝገብ ፡ ቁጥር ፡ ፲፯/፳ 27

TABLE OF CASES REPORTED

SUPREME IMPERIAL COURT

Municipality of Addis Ababa v. Lion Pharmacy Co. Ltd.
(Civil Appeal No. 1766-56) 6

Mamite Bedane v. Mulugeta Kurte and Debel Jeldu
(Civil Appeal No. 147-60) 14

HIGH COURT

Getachew Berhane v. Commercial Bank of Ethiopia
(Civil Appeal No. 1604-59) 23

Bekele Jarso and Ararso Gemechu v. Public Prosecutor
(Criminal Appeal No. 17-60) 32

የሚከተሉት ፡ ፍርዶች ፡ ወይም ፡ ጉዳዮች ፡ በኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡ ጠቅላይ ፡ ከፍተኛ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ የተወሰኑ ፡ ናቸው ። የአማርኛው ፡ ፍርድ ፡ መደበኛ ፡ (አፈሻል) ፡ ስለሆነ ፡ ከእንግሊዝኛው ፡ ቀድሞ ፡ ይገኛል ።

የኢትዮጵያ ፡ የሕግ ፡ መጽሔት ፡ ለሕግ ፡ ባለሙያዎች ፡ ሁሉ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ምሁራዊ ፡ እትም ፡ ነው ፡ ፍርዶች ፡ በመጽሔቱ ፡ ውስጥ ፡ የሚታተሙት ፡ በመጽሔቱ ፡ ቦርድ ፡ አባሎችና ፡ በአዘጋጅዎቹ ፡ አስተያየት ፡ አሳሳቢ ፡ የሕግ ፡ ጭብጦችን ፡ ያነሳሉ ፡ ተብለው ፡ የሚገመቱትን ፡ ውሳኔዎች ፡ ለሕግ ፡ ባለሙያዎች ፡ ለማቅረብ ፡ ነው ። አንድ ፡ የፍርድ ፡ ጉዳይ ፡ እንዲታተም ፡ በሚመረጥበት ፡ ጊዜ ፡ የመጽሔቱ ፡ ቦርድ ፡ አባሎች ፡ እና ፡ አዘጋጅዎች ፡ ፍርዱ ፡ የፍጹምነት ፡ መልክ ፡ አለው ፡ የሚል ፡ አሳብ ፡ የማስተጋባት ፡ ፍላጎት ፡ የላቸውም ። ቢሆንም ፡ የፍርድ ፡ አሳብ ፡ መልካምነት ፡ ፍርዱን ፡ በመጽሔቱ ፡ ውስጥ ፡ ለመታተም ፡ ከሚያስችሉት ፡ ሁኔታዎች ፡ ውስጥ ፡ ከፍተኛውን ፡ ደረጃ ፡ የያዘ ፡ ነው ። በአንድ ፡ የቦርዱ ፡ አባል ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ የመጽሔቱ ፡ አዘጋጅ ፡ አስተያየት ፡ አንድ ፡ ፍርድ ፡ በአንድ ፡ በኩል ፡ አሳሳቢ ፡ የሆነ ፡ የሕግ ፡ ጭብጥ ፡ የሚያነሳ ፡ በሌላው ፡ በኩል ፡ ደግሞ ፡ የሚያከራክር ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደሆነ ፡ ወይም ፡ በጭብጡ ፡ ላይ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ከሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ለየት ፡ ያለ ፡ የሚደገፍ ፡ አሳብ ፡ ሊኖር ፡ የሚችል ፡ ከሆነ ፡ ይህንኑ ፡ የሚያስረዳ ፡ ማስታወሻ ፡ ይሰጣል ። ይሁንና ፡ በየደረጃው ፡ የሚገኙ ፡ የሕግ ፡ ባለሙያዎች ፡ በመጽሔቱ ፡ ውስጥ ፡ ታትሞ ፡ በሚገኘው ፡ በአያንዳንዱ ፡ ፍርድ ፡ ላይ ፡ የተለያየ ፡ አስተያየት ፡ ሊኖራቸው ፡ ስለሚችል ፡ የዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ማስታወሻ ፡ በማይሰጥበት ፡ ጊዜ ፡ የተሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ የፍጹምነት ፡ መልክ ፡ አለው ፡ ብሎ ፡ መቀበል ፡ ተገቢ ፡ አይደለም ።

የቦርዱ ፡ አባሎችና ፡ የመጽሔቱ ፡ አዘጋጅዎች ።

REPORTS

The following reports are cases decided by the Supreme Imperial and the High Courts of Ethiopia. The Amharic judgment is official and always precedes the English.

The Journal of Ethiopian Law is a scholarly publication, addressing itself to all members of the profession. Its purpose in publishing judgments is to make known to the profession interesting decisions which in the opinion of the Board and Editors raise important issues of law. In selecting a particular judgment for publication, the Board and Editors do not wish to convey the impression that the judgment is definitive on any proposition for which it may stand although the quality of the the decision is always an important consideration in determining whether it should be included in the Journal. When, in the opinion of a Board Member or an Editor, a judgment is of interest and raises an important issue of law but there is reason to believe that aspects of the decision are contestable or that the result reached by the court is not clearly the only supportable conclusion, a note on the case is often included. The absence of such a note is not however to be interpreted as indicating complete finality on the issues raised in the case, as it is expected that members of the profession on all levels may hold differing opinions on the merits of any judgment published herein.

The Members of the Board and The Editors.

ጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት ፤

አዲስ : አበባ ፤ አንደኛ : ችሎት ።

ዳኞች ፤ አፈንጉሥ : ተሾመ : ኃይለማርያም ፤

አቶ : ታደሰ : ተክለ : ጊዮርጊስ ፤

አቶ : ኃይሌ : በፀሎት ።

ይግባኝ : ባይ : የአዲስ : አበባ : ማዘጋጃ/ቤት ፤

መልስ : ሰጪ : የአንበሳ : ፋርማሲ : ሊሚትድ ።

የፍትሕ : ብሔር : ይግባኝ : ቁጥር : ፩፻፺፻፺፯/፶፮ ።

ስለ : ግብር :- በመጋዘን : ላይ : ስለሚከፈል : የንግድ : ፈቃድ : ግብር :- ስለ : ግብር : ሕጋዊነት : ፍርድ : ቤቶች : ያላቸው : ሥልጣን :- ተሻሽሎ : የወጣው : ሕገ : መንግሥት : አንቀጽ : ፵፫ ፤ የሕግ : ክፍል : ማስታወቂያ : ፩፻፺፯/፵፬ ፤ ተራ : ቁጥር : ፵፭ : ፶፩ (፩) : ፹፬ ።

ከላሽ : የአሁኑ : መልስ : ሰጭ : ሥራው : የመድኃኒት : ችርቻር : ሆኖ : ለመድኃኒት : ማስቀመጫ : ለሚጠቀምበት : መጋዘን : የተለየ : ግብር : መክፈል : አይገባውም : ሲል : የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : የሰጠውን : ፍርድ : በመቃወም : የቀረበ : ይግባኝ ።

ውሳኔ :- የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ውሳኔ : ፀንቷል ።

፩/ አቤቱታው : ግምቱ : በዛብኝ : በማለት : ሳይሆን : ሕጋዊ : ያልሆነ : ግብር : ተመደቡበኝ : የሚል : ከሆነ : ክርክሩን : የመስማቱ : ሥልጣን : የፍርድ : ቤት : ነው ።

፪/ የመጋዘን : ግብር : የሚጣለው : መጋዘኑን : በማከራየት : በሚገለግሉ : ሰዎች : ላይ : እንጂ : ለዋናው : ንግዳቸው : ዕቃ : ለማከማቻ : በሚጠቀሙ : ሰዎች : ላይ : አይደለም ።

መዝገቡን : መርምረን : እንዲሁም : ግራ : ቀኙ : በቃልና : በጽሑፍ : ያመለከቱትን : አመዛዝነን : ቀጥሎ : ያለውን : ውሳኔ : ሰጥተናል ።

ውሳኔ

ይህ : ይግባኝ : የቀረበው : የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : በመዝገብ : ቁጥር : ፹፫/፶፮ : በሰጠው : ትዕዛዝ : ላይ : ነው ። ይህ : ይግባኝ : ባዩና : መልስ : ሰጭው : የሚከራከሩበት : ነገር : ጎዳር : ፬ : ቀን : ፲፱፻፶፯ : ዓ : ም : በዋለው : ችሎት : ውሳኔ : ተሰጥቶበታል ። ከዚያም : መስከረም : ፳፰ : ቀን : ፲፱፻፶፯ : ዓ : ም : ጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት : ፫ኛ : ችሎት : በይግባኝ : ቀርቦ : በየምክንያቱ : ሲቀጠር : ቆይቷል ። በ፲፱፻፷፩ ዓ:ም: በዚሁ : ፫ኛ : ችሎት : ካስቻሉት : ዳኞች : ውስጥ : አንዱ : ዳኛ : ነገሩን በከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ያዩት : በመሆኑ : ወደሌላ : ችሎት : እንዲዛወር : ተደርጓል ፤ በዚህ : መሠረት : ጎዳር : ፬ : ቀን : ፲፱፻፷፩ : ዓ : ም : ለአንደኛ : ችሎት : ተመርቶ : ግራ : ቀኙ : ባሉበት : ተመርምሯል ።

በይግባኝ : ባዩና : በመልስ : ሰጭው : መካከል : ያለው : ነገር : አመጣጥ : እንዲህ : ነው ። ከላሽ : የአሁኑ : መልስ : ሰጭ : በጻፈው : የክስ : ማመልከቻ : ሥራዬ : የመድ

ኃኒት : ቸርቻሮ : ንግድ : በመሆኑ : በሕግ : ክፍል : ማስታወቂያ : ቁጥር : ፩፻፳፯/፵፬
በተራ : ቁጥር : ፶፩/፩/ መሠረት : የሚፈለግብኝን : ግብር : ከክፈልኩ : በኋላ : ለመድ
ኃኒት : ቤቱ : ዘርፍ : በመሆን : መድኃኒቶች : ለሚቀመጡበት : መጋዘን : በተለይ :
የሊቸንጣ : ግብር : እንደክፍል : ተከሳሹ : የአሁኑ : ይግባኝ : ባይ : የጠየቀኝ : አላግባብ :
ከሕግ : ውጭ : በመሆኑ : ያለሕግ : የተመደበው : ግብር : ይሠረዝልኝ : በማለት : ለከ
ፍተኛው : ፍርድ : ቤት : አመልክቷል ። በዚህ : መሠረት : ተከሳሹ : የአሁኑ : ይግባኝ :
ባይ : ተጠርቶ : ከቀረበ : በኋላ : በሰጠው : መልስ : ሁለት : ክርክር : አቁሟል ። ፩ኛው :
ከሳሽ : የአሁኑ : መልስ : ሰጭ : ግምት : በዛብኝ : ካለ : አቤቱታውን : ማቅረብ : ያለ
በት : ለፍርድ : ቤት : ሳይሆን : ለኮሚቴው : ነው : የሚል : ክርክር : ሲሆን ፣ ፪ኛው :
ደግሞ : ማዘጋጃ : ቤት : ለመጋዘን : ግብር : ለማስከፈል : የሚችል : መሆኑን : በቁጥር :
፩፻፳፯/ በወጣው : የሕግ : ክፍል : ማስታወቂያ : ስለሚያስረዳ : ከሳሹ : የአሁኑ : መልስ :
ሰጭ : የመጋዘን : ግብር : እንዲክፍል : የተጠየቀው : ባግባቡ : ነው : የሚል : ነው ።

ከሳሽ : የአሁን : መልስ : ሰጭ ፣ ለዚህ : በተከሳሹ : በኩል : ለቀረበው : ክርክር :
የሰጠው : መልስ ፣ ፩ኛ/ ያቀረበኩት : ጥያቄ : በሕግ : የተመደበው : ግብር : በዛብኝ :
በማለት : ሳይሆን : አላግባብ : ከሕግ : ውጭ : ተመደብኝ : በማለት : ስለሆነ : ለማዘ
ጋጃ : ቤት : ምክር : ቤት : አቤቱታ : ማቅረብ : አይገባኝም ፣ እንዲሁም ፣ ፪ኛ/ የመጋ
ዘን : ግብር : መክፈል : የሚገባቸው : መጋዘኑን : በማከራየት : ኪራይ : የሚቀበሉ :
ሰዎች : ብቻ : ናቸው : የሚል : ነው ።

ሁለቱም : ወገኖች : በየበኩላቸው : ስለፍሬ : ነገሩና : በሕግም : ረገድ : ስላለው :
አስተያየት : ክርክራቸውን : ካስመዘገቡ : በኋላ : የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ከሳሹ :
እያከራየ : ባልተጠቀመበት : መጋዘን : ግብር : እንዲክፍል : ተከሳሽ : የጠየቀ : ከሕግ :
ውጭ : ነው : በማለት : የተጠየቀውን : ግብር : ሠርዞታል ።

የነገሩ : አመጣጥ : ከዚህ : በላይ : ያለው : ሲሆን : ከዚህ : ቀጥለን : የከፍተኛው :
ፍርድ : ቤት : የሰጠው : ውሳኔ : ባግባቡ : መሆን : አለመሆኑን : እንመረምራለን ።
ይግባኝ : ባዩ : በጻፈው : የይግባኝ : ማመልከቻ : በቁጥር : ፩፻፳፯ : የወጣው : የሕግ :
ክፍል : ማስታወቂያ : የማዘጋጃ : ቤት : ከነጋዴዎች : ላይ : ልዩ : ልዩ : ግብር : ለማስ
ከፈል : የሚችል : በመሆኑና : ነጋዴዎችም : የመጋዘን : ግብር : እንዲክፍሉ : ሕጉ :
ስለሚያዘ : መልስ : ሰጭው : በሚጠቀሙበት : መጋዘን : ግብር : እንዲክፍሉ : የተደ
ረገው : ባግባቡ : ሲሆን ፣ የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : የበየነብን : የሕጉን : መንፈስ :
ባለመከተል : ስለሆነ : ውሳኔው : ይሠረዝልኝ : በማለት : አመልክቷል ። ክርክሩንም :
ይደግፍልኛል : በማለት : ጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት : በ፫ኛ/ ችሎት :
ያስቻሉት : ዳኞች : በመዘገብ : ቁጥር : ፮፻፶፪/፶፮ : የወሰኑትን : በማስረጃነት : አቅርቧል።
በመጀመርያ : ይግባኝ : ባዩ : ነገሩን : የማዘጋጃ : ቤት : ምክር : ቤት : ካልሆነ : በቀር :
ፍርድ : ቤት : ሊያየው : አይገባም : በማለት : ያቀረበውን : ክርክር : እንወስናለን ።
መልስ : ሰጭው : ለከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ያመለከተው : የተመደበው : ግብር :
በዛብኝ : በማለት : ሳይሆን : ግብር : እንደክፍል : የተደረገው : ከሕግ : ውጭ : ነው :
በማለት : ነው ። ማናቸውም : ሰው : ሕይወቱን : ነፃነቱን : ወይም : ንብረቱን : ያለሕግ :
የማያጣ : መሆኑ : በሕገ : መንግሥት : በአንቀጽ : ፵፫ : የተደነገገ : ስለሆነ : ማናቸውም :
ሰው : ከሕግ : ውጭ : ተበደልሁ : በማለት : ለፍርድ : ቤቱ : ሊያመለክት : ይችላል ።
መልስ : ሰጭው : ግብር : መክፈል : ያለበት : መሆኑን : አምኖ : በዛብኝ : በማለት :
ሊያመለክት : ኖሮ : ጥያቄው : ተቀባይነት : ባላገኘም : ነበር ። ነገር : ግን : የሚከራከ
ረው : በመሠረቱ : ግብር : እንደክፍል : የሚያስደርገኝ : ሕግ : የለም : በማለት : ስለ
ሆነ : አቤቱታውን : ፍርድ : ቤቱ : የተቀበለው : ባግባቡ : ነው ። ግብር : በዛ : አነሰ :

የማለት : ሥልጣን : ለኮሚቴ : የተሰጠ : ቢሆንም : ሕጉን : የመተርጎም : ሥልጣን :
 አልተሰጠውም ። ክርክር : ግብር : በዛ : የማለት : ሳይሆን : በሕጉ : መሠረት : ግብር :
 መክፈል : የለብኝም : የማለት : በሆነ : ጊዜ : ሕጉን : የመተርጎምና : ክርክርን : የመ
 ወሰን : ሥልጣን : የፍርድ : ቤት : ነው ። ይግባኝ : ባዩ : ይደግፈኛል : በማለት : ያቀረ
 በውን : መዝገብ : ተመልክተናል ። ነገር : ግን : በዚህ : መዝገብ : የተሰጠው : ውሳኔ :
 ሕጉን : ባለመመልከት : የተሰጠ : ውሳኔ : ከመሆኑም : በላይ : በዚህ : ውሳኔ : እንድንታ
 ሰር : የሚያደርግ : ሕግ : ስለሌለ : አልተከተልነውም ። ስለዚህ : እላይ : በሰጠነው :
 ምክንያት : ሁሉ : የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : የመልስ : ሰጭውን : አቤቱታ : ያየው :
 ባግባቡ : ሆኖ : አግኝተነዋል ።

ወደዋናው : ክርክር : ስንመለስ : ደግሞ : ይግባኝ : ባዩ : መሥሪያ : ቤት : የጠየ
 ቀው : ግብር : ከሕግ : ውጭ : ነው : በማለት : የተወሰነውንም : የሚገባ : ሆኖ : አግኝ
 ተነዋል ። ምክንያቱም : ቀጥሎ : ያለው : ነው ፤

በቁጥር : ፩፻፯ / የወጣው : የሕግ : ክፍል : ማስታወቂያ : የማዘጋጃ : ቤት : ከነጋ
 ዴዎች : ላይ : ልዩ : ልዩ : ግብር : የሚያስከፍልበትን : ይዘረዝራል ። ከነዚህም :
 ግብር : ከሚከፈልባቸው : ነገሮች : ውስጥ : አንዱ : መጋዘን : /ዲፖ/ ነው ። ይኸውም :
 በዚህ : ድንጋጌ : በተራ : ቁጥር : ፴፮ : እና : ፹፬ : የተጻፈው : የንግድ : ዕቃ : ማስቀ
 መጫ : ዲፖዎች : እና : እንዲሁም : ማከማቻ : ዲፖዎች : ግብር : የሚከፈልባቸው :
 መሆኑን : ይናገራል ። እንግዲህ : ጥያቄው : በዚህ : ድንጋጌ : መሠረት : ግብር : መክ
 ፈል : ያለባቸው : እንዴት : ያሉ : ነጋዴዎች : ናቸው : የሚል : ነው ። በመሠረቱ
 የሚከፈለው : በምክንያት : ነው ። አለምክንያት : ግብር : አይከፈልም : መጋዘን/ዲፖ/
 ያለው : ሰው : ግብር : የሚከፍለው : መጋዘን : ስላለው : ሳይሆን : በመጋዘኑ : ስለሚነ
 ግድበት : ነው ። ይኸውም : አንድ : ሰው : መጋዘን : /ዲፖ/ አዘጋጅቶ : ለነጋዴዎች :
 እያከራየ : የሚጠቀም : በሆነ : ጊዜ : የመጋዘን : ማከራየት : ንግድ : ሥራ : እንደሚ
 ሠራ : ተቆጥሮ : ግብር : ይከፍላል ። ማለት : ነው ። መልስ : ሰጭው : ግን : የዚህ : ዓይ
 ነቱን : የንግድ : ተግባር : የሚፈጽም : መሆኑን : ይግባኝ : ባዩ : አላስረዳም ። መልስ :
 ሰጭው : የሚያካሂደው : መድኃኒት : የመሸጥ : ንግድ : ነው ። ለዚህ : ለሚያካሂደው :
 የመድኃኒት : ንግድ : ሥራ : የሚውሉትን : መድኃኒቶች : የሚያስቀምጥበት : መጋ
 ዘን : አለው : ቢኖረውም : ቅሉ : መጋዘኑን : የሚጠቀምበት : የሚሸጠውን : ዕቃ : ለማ
 ስቀመጫ : ብቻ : ነው : እንጂ : መጋዘኑን : ለሌሎች : ነጋዴዎች : እያከራየ : አይጠቀ
 ምበትም ። እንግዲህ : መልስ : ሰጭው : ከተፈቀደለት : ሥራ : ውጭ : መጋዘን : የማ
 ከራየት : ንግድ : ሥራ : ሳይፈጽም : ለሚሸጠው : ዕቃ : ማስቀመጫ : የሚሆነው :
 መጋዘን : ስላለው : ብቻ : ግብር : ሊከፍል : አይገባውም ።

ማናቸውም : ነጋዴ : የሚሸጠውን : ዕቃ : የሚያስቀምጥበት : መጋዘን : እንዳለው :
 የታወቀ : ነው ። መጋዘኑን : ለዚህ : ሥራ : ብቻ : ካዋለውና : በማከራየት : ካልተጠቀ
 መበት : ግብር : እንዲከፍል : አይገደድም ። ሕጉ : መተርጎም : ያለበት : በዚህ :
 መንፈስ : ነው ። ስለዚህ : የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : የሰጠው : ውሳኔ : ከሕጉ : መን
 ፈስ : ጋር : ተስማሚ : ስለሆነ : ውሳኔውን : አጽንተን : ይግባኝን : አሰናብተናል ።

ጥር : ፮ : ቀን : ፲፱፻፷፩ : ዓ. ም.

SUPREME IMPERIAL COURT

Addis Ababa, Div. No. 1

Justices:

Afenegus Teshome Haile Mariam

Ato Tadesse Tekle Giorgis

Ato Haile Betselot

MUNICIPALITY OF ADDIS ABABA v. LION PHARMACY CO. LTD.

Civil Appeal No. 1766/56

Taxation—License fee on storerooms— Powers of Courts regarding complaints relating to the legality of fees— Art. 43, Revised Constitution; Legal Notice No. 167/52, Arts. 35, 51(1), 84.

On appeal from the decision of the High Court which held that the plaintiff-respondent was illegally required to pay a separate licence fee on depots he used for storing the medicine he sold. *Held:* The High Court decision affirmed.

1. If the complaint is not against the amount of fee levied but relates to the legality thereof, the case properly falls within the jurisdiction of the courts.

2. A person is required to pay license fee on depots only if he profits from leasing it and not when he uses the same for storing goods that he trades.

JUDGMENT

This is an appeal from the order passed by the High Court on November 14, 1963, in file No. 83/56. On October 5, 1964 an appeal against this order was lodged in the Supreme Imperial Court, Third Division. Thereafter the appeal was transferred to the First Division because one of the judges sitting in the Third Division had previously considered the case in the High Court.

The facts giving rise to this appeal are as follows: In his statement of claim submitted to the High Court the Plaintiff, the present respondent, stated that he was a retailer of drugs, alleged that he had paid municipal fees in accordance with Legal Notice No. 167 of 1952, Article 51(1), and contended that he was illegally required to pay a special licence fee for his drug storeroom - a building attached to the pharmacy, and moved for the cancellation thereof.

The Defendant, the present appellant, who was summoned to answer the claim submitted the following two arguments: 1) should the appellant complain against the amount of the fee levied, such complaint should be submitted to the Municipal Council and not to the courts. 2) Legal Notice 167 invests the Municipality with the power to levy licence fees on depots (storerooms) and therefore the licence fee is imposed legally.

The Respondent cross-replied that: 1) he did not complain against the amount of the fee levied, but challenged the legality of the fee required and he is not

therefore required to submit an application to the Municipal Council. 2) a licence fee is imposed only on persons who lease storerooms and collect rent therefrom.

After the High Court recorded the arguments advanced by both parties regarding the facts and the law it held that the plaintiff was illegally required to pay licence fees for a storeroom which he had not leased to another, and cancelled the licence fee imposed.

In its memorandum of appeal the Appellant asserted that Legal Notice No. 167 authorizes the Municipality to levy certain forms of fees on traders, and that the law requires traders to pay fees on their storerooms, and moved for reversal of the High Court's decision which he maintained was contrary to the spirit of the law. In support of its argument it has introduced in evidence a copy of the judgment of the Supreme Imperial Court, Third Division, in file No. 552/55.

We shall primarily consider the Appellant's contention that it is the Municipal Council and not the civil courts which may entertain the matter in dispute.

The Respondent did not complain to the High Court against the amount of fee levied but he challenged the legality of said fee. Article 43 of the Constitution declares that no person shall be deprived of his life, liberty or property except in accordance with the law. Hence any person who alleges that his interests have been damaged illegally may complain to the courts. If the Appellant's complaint had been directed against the amount of the fee charged and not the legality thereof, his complaint would not have been rejected. However, his principal contention is that there is no law which requires him to pay licence fees and therefore the Court has properly taken jurisdiction over the case. Although the Municipal Council is empowered to resolve disputes regarding the fee, it is not authorized to interpret the law. However, where the complaint does not relate to the amount of the fee but challenges the levying thereof it is within the jurisdiction of the court to interpret the law and adjudicate the subject matter of the dispute.

We have also examined the file presented by the Appellant in support of his contention. We have not followed the decision rendered in the case cited by the Appellant because we are of the opinion that the Court's decision was rendered without reference to the law and furthermore there is no law which makes the decision binding on us. For the foregoing reasons, therefore, we find that the High Court properly exercised jurisdiction in entertaining the claim.

Reverting to the merits of the case we find for the reasons stated that the High Court properly held that the fee charged was illegal.

Legal Notice No. 167 specifies the fees which the Municipality may collect from traders. The law provides that fees shall be levied and charged on depots. Articles 35 and 85 of the schedule to the Legal Notice specifically provide that fees shall be charged on depots for trade goods. The question now is what type of traders are required to pay fees by the Legal Notice? The fundamental principle is that a cause must exist for the payment and levying of fees. Payment of tax or fees shall not be effected without a cause for the payment thereof. A person who owns a depot pays fees thereon not by reason of the fact that the depot belongs to him but because he uses the depot in carrying on commercial activities. Thus, where a person constructs a depot and derives profit therefrom by leasing the same to traders, he is considered to carry out commercial activities, to wit, the lease of a depot and is therefore required to pay a fee on the depot. However the Appellant

has failed to offer proof that the Respondent had carried out such commercial activities. The respondent operates the business of the sale of drugs and has a depot wherein he stores these drugs. However he uses the depot for the custody of the drugs and does not derive profit therefrom by leasing the same to traders. Therefore as he does not carry on commercial activities by leasing the depot and since he uses the depot for the preservation of drugs intended to be sold, he may not be required to pay fees thereon.

It is common knowledge that many traders use storehouses for storage of certain commodities. Where a trader restricts his depot to such a use and does not derive profit from it by leasing it, the trader may not be required to pay fees on the depot. The law must be interpreted along the lines put forth hereinabove. The decision of the High Court accords with the spirit of the law. It is hereby affirmed and the appeal is dismissed.

January 14, 1969

ጠቅላይ : የንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት ፤

አዲስ : አበባ ፤ ስድስተኛ : ችሎት ።

ዳኞች ፤

ም/ አፈንጉሥ : ጣሰው : አየለ ፤

አቶ : ገብረሚካኤል : ወልደትንሣኤ ፤

አቶ : ከበደ : ሃብተማርያም ።

ይግባኝ : ባይ ፤ ወይዘሮ : ማሚቲ : በዳኔ ፤

መልስ : ሰጭ ፤ ፩ኛ/ ሙሉጌታ : ቁርጫ : ፪ኛ/ ደበል : ፪ልዱ ።

የፍትሐብሔር : ይግባኝ : ቁጥር : ፻፵፯/፳ ።

ስለ : ውርስ :— ያለኑዛዜ : ስለተደረገ : ውርስ : መብት :— በሽማግሌዎች : ስለተደረገ : የውርስ : ድል
ድል :— የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ቁጥሮች : ፳፻፵፪—፳፻፶፮ : ፩ሺ፯፻፸፰ : ፩ሺ፯፻፸፰ (፫) : ፩ሺ፷፻፰ : ፩ሺ
፷፻፲ (፩) : ፫ሺ፫፻፯—፫ሺ፫፻፵፮ ።

በወራሾች መሀከል : የተደረገ : የውርስ : ድልድል : ይጸናል : ሲል : የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : የሰጠ
ውን : ውሳኔ : በመቃወም : የቀረበ : ይግባኝ ።

ውሳኔ :- የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ውሳኔ : ተሸሯል ።

፩/ በአንድ : ያለኑዛዜ : በሚተላለፍ : ውርስ : ተካፋይ : ለመሆን : ተወላጅነት : ወይም : የጉዲፈቻ : ልጅ
ነት : መረጋገጥ : አለበት ።

፪/ የወራሽነት : መብት : የሌላቸውን : ሰዎች : የውርስ : ድልድል : ተካፋዮች : በማድረግ : የተፈጸመ :
ውል : ፍርስ : ነው ።

ፍርድ

ይህ : ይግባኝ : የቀረበበት : ነገር : ውርስንና : ውልን : የማስሰረዝ : ክስ : ነው ። ይግ
ባኝ : ባይዋ : ከእህቷ : ከአሰለፈች : በዳኔ : ጋር : የውርስ : ከሳሽ : ነች ። መልስ : ሰጭ
ዎች : የስር : ተከሳሽ : ነበሩ ። ክስ : የተፈጠረበት : ንብረት : የተገኘው : ከአቶ : በዳኔ :
ሄይ : ነው ። አቶ : በዳኔ : ሄይ : በ፲፱፻፶፬ : ዓ. ም. ከዚህ : ዓለም : በሞት : የተለዩት :
ኑዛዜ : ሳያደርጉ : ነው ። አቶ : በዳኔ : ከሞቱ : በኋላ : በአርባቸው : ማግሥት : ያገር :
ሽማግሌዎች : ተሰብስበው : የአቶ : በዳኔን : ንብረት : ወራሾች : ናቸው : ለተባሉት :
ሰዎች : ደልድለዋል ። የስር : ከሳሽዋ : እመት : ማሚቲ : በዳኔ : ከአቶ : በዳኔ : ንብ
ረት : ድርሻሽ : ነው : የተባለው : ተነግሯታል ፤ ስምምነቱንም : ይገዙ : ገብረ : ሥላሴ :
የተባለ : ሰው : ደጋፊዋ : ሆኖ : ፈርማበታለች ።

ከዚህ : በኋላ : የስር : ከሳሽ : እመት : ማሚቲና : እህቷ : አሰለፈች : ስለውርሱ :
የተደረገውን : ስምምነት : ለማፍረስ : ተነስተዋል ። በተለይም : እመት : ማሚቲ :
በዳኔ : ሚያዝያ : ፩ : ቀን : ፲፱፻፶፬ : ዓ. ም. በተጻፈ : ማመልከቻ : ለመናገሻ : አውራጃ :
ፍርድ : ቤት : ማመልከቻ : አቅርባ : ለአዲስ : ዓለም : ወረዳ : ግዛት : ፍርድ : ቤት :
ቀላጫ : ተጽፎላታል ። አከታትላም : ለመናገሻ : አውራጃ : ፍርድ : ቤት : በስር :
ተከሳሾች : ላይ : ክስ : የቀረበበትን : መሬት : በእጅ : መናኛ : ገብተው : ይዘዋል : ከማ
ለቷ : በላይ : መሃይሚቷን : ሴት : በፈለጉት : ዓይነት : ጽፈውና : አስፈርመው : ግዴታ :

ያገቡኝ፡ በማይገባ፡ ነው፡ ስትል፡ ከሳለች፡ ክስ፡ የቀረበበት፡ መሬት፡ ሲገመት፡ ከአ
 ውራጃው፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ሥልጣን፡ በላይ፡ ስለሆነ፡ ለባለሥልጣኑ፡ ከፍተኛ፡ ፍርድ፡
 ቤት፡ ተላልፎ፡ ክርክሩ፡ ተሰምቷል። ለከፍተኛው፡ ፍርድ፡ ቤት፡ የቀረበው፡ ክርክር፡
 ወይም፡ ጭብጥ፡ ሁለት፡ ዓይነት፡ ነው። ይኸውም፡ ሀ/የካቲት፡ ፳፬፡ ቀን፡ ፲፱፻፶፬፡
 ዓ. ም. በሥር፡ ከሳሸና፡ ተከሳሾች፡ መሃከል፡ የተደረገው፡ ውል፡ ዋጋ፡ የለውም፡ የሚ
 ለውና፤ ለ/ ክስ፡ የቀረበበትን፡ መሬት፡ የስር፡ ተከሳሾች፡ በእጅ፡ መናኛ፡ ይዘዋል፡
 የተባለው፡ ነው። ክርክር፡ የተነሳበትን፡ መሬት፡ የስር፡ ተከሳሾች፡ በእጅ፡ መናኛ፡
 ይዘዋል፡ ይልቀቁ፡ የሚለው፡ ጭብጥ፡ ከመናገሻ፡ አውራጃ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ጀምሮ፡
 የቀጠለ፡ ሲሆን፡ ስለውርሱ፡ በወራሾች፡ መሃከል፡ የተደረገው፡ ውል፡ ዋጋ፡ የለውም፡
 የሚለው፡ ለውጥ፡ ጭብጥ፡ የተመሠረተው፡ በአዲስ፡ አበባ፡ ከፍተኛው፡ ፍርድ፡ ቤት፡
 ጥር፡ ፳፰፡ ቀን፡ ፶፱ ዓ. ም. በተጻፈ፡ የከሳሽ፡ ጠበቃ፡ ማመልከቻ፡ ነው።

የስር፡ ተከሳሾች፡ መልስ፡ ክርክር፡ የቀረበበትን፡ መሬት፡ ያገኘው፡ ከአባታችን፡
 ከአቶ፡ በዳኔ፡ በውርስ፡ ስለደረሰን፡ ነው። አቶ፡ በዳኔ፡ በድንገት፡ ስለሞቱ፡ በአር
 ባው፡ ማግሥት፡ ወራሾቻቸው፡ ተሰብስበን፡ ባገር፡ ሽማግሌዎች፡ ተደልድሎ፡ ሲሰጠን፡
 ከሳሸም፡ ፈቅዳ፡ ፈርማለች፤ እርቁ፡ ወይንም፡ ውሉ፡ አይፈርስም፡ የሚል፡ ነበር።
 የካቲት፡ ፳፬፡ ቀን፡ ፲፱፻፶፬፡ ዓ. ም. የተደረገው፡ የሽማግሌዎች፡ ድልድል፡ የስር፡
 ተከሳሾች፡ ፩ኛ፡ ማስረጃ፡ ሆኗል።

ከፍተኛው፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ክርክሩን፡ በፍትሐ፡ ብሔር፡ ሕግ፡ ቁጥር፡ ፫፻፲፱፻፲፪
 (፩) (፪) መሠረት፡ መርቶ፡ የካቲት፡ ፳፬፡ ቀን፡ ፲፱፻፶፬፡ በተደረገው፡ ውል፡
 መሠረት፡ ይፀናል፡ በማለት፡ የስር፡ ከሳሸ፡ ክሷን፡ እንድትለቅ፡ ፈርዷል። ይግባኝ፡
 የተባለውና፡ ይኸ፡ ቁጥሩ፡ ፻፵፯/፳፡ የሆነው፡ መዝገብ፡ የተከፈተው፡ ከፍተኛው፡
 ፍርድ፡ ቤት፡ በመዝገብ፡ ቁጥር፡ ፯፻፶፯/፶፯፡ ጥቅምት፡ ፲፮ ቀን፡ ፲፱፻፷፰፡ ዓ. ም.
 በሰጠው፡ ፍርድ፡ ላይ፡ ነው።

መዝገቡን፡ መርምረነው፡ ምንም፡ መሠረተ፡ ክሱ፡ መሬትን፡ ለማስለቀቅ፡ የቀ
 ረበ፡ ጥያቄ፡ ቢሆን፡ እግረ፡ መንገዱን፡ የአቶ፡ በዳኔ፡ ሄይን፡ ውርስ፡ በጣልቃ፡ ገብ
 ነት፡ ለመመርመር፡ አጋጣሚ፡ ሆኗል። የአቶ፡ በዳኔ፡ የውርስ፡ ሁኔታ፡ እንዲታይ፡
 የተደረገው፡ ለመሠረተ፡ ክሱ፡ መከላከያ፡ ሆኖ፡ በስር፡ ተከሳሾች፡ በኩል፡ ስለቀረበ፡
 ነው። ከሁሉ፡ አስቀድመን፡ የስር፡ ተከሳሾችን፡ ማስረጃ፡ የካቲት፡ ፳፬፡ ቀን፡ ፲፱፻፶፬
 ዓ.ም. የተጻፈውን፡ የአቶ፡ በዳኔ፡ ሄይ፡ ወራሾች፡ የንብረት፡ ክፍያ፡ አድርገውበታል፡
 የተባለውን፡ እንመለከታለን። ይህ፡ የካቲት፡ ፳፬፡ ቀን፡ ፲፱፻፶፬፡ የተጻፈው፡
 የንብረት፡ መደልደያ፡ ሰነድ፡ በመግቢያው፡ ላይ፡ “እኛ፡ የአቶ፡ በዳኔ፡
 ሄይ፡ ወራሾች፡ አባታችን፡ አቶ፡ በዳኔ፡ ሄይ፡ በድንገት፡ ሳይናዘዙ፡ ስለሞቱ፡ በውዴ
 ታችን፡ ወደን፡ ለመካፈል፡ ተስማምተናል።” ይልና፡ ድልድሉን፡ ይዘረዝራል። በድ
 ልድሉ፡ ዝርዝር፡ ውስጥ፡ የስር፡ ተከሳሾች፡ ሙሉጌታ፡ በዳኔና፡ ጀበል፡ በዳኔ፡ የበዳኔ፡
 ልጆች፡ ሆነው፡ ተደልድለዋል። ክስ፡ የቀረበበትን፡ መሬት፡ ይዘዋል። ሙሉጌታ፡ በዳ
 ኔና፡ ጀበል፡ በዳኔ፡ የበዳኔ፡ ሄይ፡ ልጆች፡ አይደሉም፡ የሚለው፡ ክርክር፡ በስር፡ ከሳሸ፡
 በኩል፡ እጅግ፡ የጠነከረ፡ ነው። ሙሉጌታና፡ ደበል፡ የበዳኔ፡ ልጆች፡ ስለመሆናቸው፡
 በዚህ፡ ይግባኝ፡ ሰሚ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ መጋቢት፡ ፳፩፡ ቀን፡ ፲፱፻፷፰፡ ዓ. ም. በዋለው፡
 ችሎት፡ ለተደረገላቸው፡ ጥያቄ፡ በሰጡት፡ መልስ፡-

፩ኛ፡ ሙሉጌታ፡ በዳኔ፡ — ለበዳኔ፡ የጉዲፈቻ፡ ልጅ፡ ነኝ፤ የጽሑፍ፡ አስረጂ፡
 የለኝም፤ በሰው፡ ምስክር፡ ላስረዳ፡ እችላለሁ፡ ሲል፤ ፪ኛ፡ ደበል፡ በዳኔ፡ — የበዳኔ፡
 የእንጆራ፡ ልጅ፡ ከመሆኔም፡ በላይ፡ የጉዲፈቻ፡ ልጅም፡ ነኝ፤ ቢልም፡ ማስረጃ፡ ያልጫ
 በጠ፡ መሆኑን፡ አረጋግጠዋል።

ይግባኝ : ባዩዋ : ማሚቲ : በዳኔ : ፩ኛውን : መልስ : ሰጭ : ሙሉጌታ : ቁርጢ :
፪ኛውን : መልስ : ሰጭ : ደበል : ጀልዱ : እያለች : በግልጽ : በአባቶቻቸው :
ስም : የምትጠራቸውና : የበዳኔ : ልጆች : አይደሉም : እያለች : ያቀረበችው : መቃ
ወሚያ : በትክክለኛ : መስመር : መሆኑ : ይህ : ከዚህ : በላይ : ሙሉጌታና : ደበል :
በጥያቄ : የሰጡት : መልስ : አረጋግጦት : አግኝተናል ።

ከዚህ : የሚቀጥለው : ምርመራችን : የስር : ተከሳሾች : የበዳኔን : ንብረት : ለሙ
ውረስ : መብት : አላቸውን : ወደሚለው : አስተሳሰብ : ነው ። በልማድም : ሆነ :
በሕግ : ውርስ : የሚገኘው : በነዛዜ : ወይም : በትውልድ : መሆኑ : የማይካድ : ነው ።
የስር : ተከሳሾች : ከእነዚህ : የውርስ : መጨበጫ : መብቶች : የትኛውን : ይዘዋል ?
የስር : ተከሳሾች : ለበዳኔ : ከአብራኩ : የተወለዱ : ልጆቹ : አለመሆናቸውን : ራሳቸው :
አረጋግጠዋል ፤ የጉዲፈቻ : ልጅ : ነን : ለሚሉትም : ማስረጃ : ስላላቀረቡ : ቢፍትሐ :
ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፳፻፵፪፣እስከ : ፳፻፶፮ : ድረስ : በተሰጠው : መምሪያ : ስር : የማይገኙ :
ሆነዋል ። አንድ : ሰው : ውርሱን : ጥሎ : ላለፈው : ሚች : ዝምድና : ከሌለው : ወይም :
ሚቹ : በነዛዜ : ባለመብት : ካላደረገው : ባንድ : ቤት : ውስጥ : አብሮ : በመኖር : ብቻ :
እንዴት : የውርስ : ተካፋይ : መሆን : ይችላል ? ልማድም : ሆነ : ሕግ : የሚቀበለው :
አስተሳሰብ : ባለመሆኑ : የካቲት : ፳፬ : ቀን : ፲፱፻፶፬ : ዓ. ም. በሽማግሌዎች : ተደረገ :
የተባለውን : ድልድል : ስምምነት : እንመለከታለን ።

ውል : ስምምነት : ወይም : እርቅ : በባለጉዳዮች : መሃከል : መቋቋሙ : ሲወርድ :
ሲዋረድ : የመጣና : ሕግ : በበኩሉ : ውሉ : በምን : ዓይነት : መቋቋም : እንደሚገባው :
መምሪያ : እየሰጠ : የተቀበለው : መሆኑ : እርግጥ : ነው ። ውል : ለመዋዋልና : እርቅ :
ለመታረቅ : አንድ : ሰው : መብትና : ችሎታ : እንዲኖረው : ያስፈልጋል ። መብትና :
ችሎታ : በሌላቸው : ሰዎች : መሃከል : የተቋቋሙ : ውሎች : ውድቅ : ናቸው ። በፍትሐ :
ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፩ሺ፳፻፷ : ፩ሺ፯፻፷ : (ሀ) : (ለ) : የተጻፈውን : ብንመለከት :
፩ኛ : ፩ሺ፯፻፷ : ንዑስ : ቁጥር : (ሀ) : “ውል : ለመዋዋል : ችሎታ : ባላቸው : ሰዎች :
መሀከል : ጉድለት : ለሌለው : ስምምነት : መኖር” ። ሲል : በዚህ : ቁጥር : ንዑስ :
ቁጥር : (ለ) “በቂ : የሆነ : እርግጠኛነት : ያለው : የሚቻልና : ሕጋዊ : የሆነ :” ይላል ።

በሽማግሌዎቹ : መካከል : ወይም : በሽማግሌዎቹ : ዘንድ : ይግባኝ : ባዩዋና :
መልስ : ሰጭዎች : ያደረጉት : ስምምነት : በሕጉ : እንደታዘዘው : ችሎታ : ባላቸው :
ሰዎች : መሃከልና : በቂ : የሆነና : እርግጠኛነት : ያለው : ሕጋዊ : ነገር : ነው : ወይ ?
ይግባኝ : ባዩዋ : የካቲት : ፳፬ : ቀን : ፲፱፻፶፬ : ዓ. ም. የተደረገውን : ስምምነት : ሁለት :
ወር : ባልሞላ : ጊዜ : ውስጥ : መቃወም : የጀመረችው : ያልተስማማሁበትና : ሊደረግ :
የማይገባው : ስምምነት : ስለሆነ : ይፍረስልኝ : ያለችው : መልስ : ሰጭዎቹ : ለበዳኔ :
ውርስ : መብት : የሌላቸው : መሆናቸውን : አስገንዝባ : ነው ። ሽማግሌዎቹ : የበዳኔ :
ወራሾች : ለመሆናቸው : መብትና : ማስረጃ : የሌላቸውን : ሰዎች : የወራሽነት : መብት :
ሰጥተው : ንብረት : ለማካፈል : እንዴት : ይቻላቸዋል ? ወራሽ : ያልሆኑትን : ሰዎች :
ወራሽነታቸውን : አውቀው : ያደረጉት : ድልድል : ዋጋ : ሊኖረውስ : እንዴት : ይች
ላል ? ሽማግሌዎቹ : የሰጡት : ውሳኔ : በፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፫ሺ፫፻፶፯ : እስከ :
፫ሺ፫፻፵፯ : በተጻፈው : መሠረት : ሊፈጸም : የሚችለው : ሕገ : ወጥና : ለሕሊና : ተቃ
ራኒ : ያልሆነ : ስምምነት : አከናውነው : ሲገኙ : ነው ። በሽማግሌዎች : የካቲት : ፳፬ :
ቀን : ፲፱፻፶፬ : የተሰጠው : ውሳኔ : ሕገ : ወጥና : ለሕሊና : ተቃራኒ : ነው : የሚባለው :
በሁለት : መንገድ : ነው : ፩ኛ / መልስ : ሰጭዎቹ : የበዳኔ : ልጆች : አለመሆናቸው :
ሲታወቅና : የጉዲፈቻ : ልጆች : ለመሆናቸው : ማስረጃ : ሳያቀርቡ : ከበዳኔ : አብራክ :
ከተወለዱት : ልጆች : ጋር : እኩል : ወይም : በብልጫ : የበዳኔን : ንብረት : እንዲካ

ፈሎ : ማድረጋቸው ፤ ፪ኛ/ ለውርሱ : ትውልድ : የሌላቸውን : ሰዎች : የውርሱ : ባለመብት : አድርገው : መቀበላቸው : ነው : እንላለን ።

ወደ : ዋናው : ነገር : መለስ : ብለን : ስናተኩር : ተከላኮች : ክርክር : የተነሳበትን : መሬት : ለመያዝ : የበቁት : የካቲት : ፳፬ : ቀን : ፲፱፻፶፬ : ዓ. ም. በተደረገው : ስምምነት : መሆኑን : እናስታውሳለን ። የካቲት : ፳፬ : ቀን : ፲፱፻፶፬ : ዓ. ም. የተደረገውን : ስምምነት : መልስ : ሰጭዎች : ለመጨበጥ : የቻሉት : የሚቹ : የበዳኔ : ልጆችና : ወራሾችም : ነን : ብለው : በመቅረባቸው : ነው ። የበዳኔ : ልጆች : አለመሆናቸውን : ራሳቸው : መልስ : ሰጭዎቹ : ስላረጋገጡ : የካቲት : ፳፬ : ቀን : ፲፱፻፶፬ : ዓ. ም. የተደረገው : ስምምነት : ለመዋዋል : መብትና : ችሎታ : በሌላቸው : ሰዎች : መሃከል : የተደረገ : መሆኑ : ጉልህ : ሆኖ : ቀርቧል ። አንድ : ሰው : ያልሆነውን : ነገር : ነው : ብሎ : ሦስተኛን : ሰው ማሳመንና : ሕገ : ወጥ : ውጤት : እንዲያገኝ : በማድረጉ : ብቻ : ሕግ : የምትወሰደው : እርምጃ : ቢኖርም : ቦታው : በዚህ : ይግባኝ : ሰሚ : ፍርድ : ቤት : ዘንድ : አልሆነም ። ይግባኝ : ባዩዋ : የካቲት : ፳፬ : ቀን : ፲፱፻፶፬ : ዓ. ም. የተደረገውን : ስምምነት : መሃይምነቱ : ሲታወቅ : በስምምነቱ : ውስጥ : ምን : እንደተጻፈ : አልገባኝም : አልተነበበልኝም : ነበር : በማለት : ነቅፋዋለች ። በእነዚህ : ሁሉ : ምክንያቶች ፡-

ሀ/ መልስ : ሰጭዎች : ሙሉጌታና : ደበል : የበዳኔ : ልጆች : አለመሆናቸው : ከእነርሱ : አንደበት : የተነገረውን : ስምተንና : መዝግበን ፤

ለ/ መልስ : ሰጭዎች : ሙሉጌታና : ደበል : ለበዳኔ : የጉዲፈቻ : ልጆች : ነን : ቢሉም : ማስረጃ : የሌላቸው : መሆኑን : ተገንዝበን ፤

ሐ/ በፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፳፻፵፪ : ኑዛዜ : ሳይሰጥ : የሞተ : ሰው : ውርስ : አወራረስ : የተሰጠውን : መምሪያ : ተመልክተን ፤

መ/ የካቲት : ፳፬ : ቀን : ፲፱፻፶፬ : ዓ. ም. የተደረገው : ስምምነት : መልስ : ሰጭዎችን : የበዳኔ : ልጆችና : ወራሾች : ተብሎ : የተመዘገበው : ፈጽሞ : ሀሰት : መሆኑን : አስተውለንና : መሠረት : በሌለው : ነገር : የተሰጠው : ውሳኔ : ሕገ : ወጥ : መሆኑን : ተገንዝበን ፤

ሠ/ ይግባኝ : ባዩዋ : መሃይም : እንደመሆኗ : መጠን : በፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር ፩ሺ፯፻፳፰(፩) : የተጻፈው : የሚደግፋት : መሆኑን : አስተውለን ፤

ረ/ የካቲት : ፳፬ : ቀን : ፲፱፻፶፬ : የተደረገውን : ስምምነት : ይግባኝ : ባዩዋ : የተቃወሙ : በሚያዝያ : ፲፱፻፶፬ : ዓ. ም. መሆኑን : አንብበን : በፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፩ሺ፰፻፲(፩) : የተጻፈውን : ተመልክተን ፤

የስር : ተከላኮች : የበዳኔ : ሄይ : ወራሾች : ነን : ሲሉ : ያቀረቡት : ማስረጃ : የበዳኔ : ሄይ : ልጆች : ሳይሆኑ : የወራሽነት : መብት : ያቀዳጃቸው : መሆኑን : አስተውለን ፤ በፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ቁጥር : ፫፻፵፰ : መሠረት : ከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : የሰጠውን : ፍርድ : ለውጠን : የስር : ተከላኮች : የበዳኔ : ሄይ : ወራሾች : ነን : በማለት : የያዙትን : የበዳኔ : ሄይ : ክስ : የቀረበበትን : መሬት : ለስር : ከሳሽዋ : ይለቃሉ : ብለን : በስምምነት : ፈርደናል ። መልስ : ሰጭዎች : የጉዲፈቻ : ልጆች : ለመሆናቸው : ማስረጃ : አቅርበው : ከበዳኔ : ሄይ : ውርስ : መሳተፍ : ቢፈልጉ : መብታቸው : ተጠብቋል ። ይህ : ፍርድ : ቤት : ግንቦት : ፮ : ቀን : ፲፱፻፷ ዓ. ም. በንጉሠ : ነገሥት : ጠቅላይ : ፍርድ : ቤት : በሙሉ : ድምፅ : ተሰጠ ።

ትእዛዝ :

የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ፍርድ : የተለወጠ : መሆኑን : እንዲያውቀውና : በዚህ :
ፍርድ : መሠረት : እንዲያስፈጽም : የፍርድ : ግልባጭ : ይላክለት ። ይግባኝ : ባይዋ :
ስለኪሣራና : ልዩ : ልዩ : ወጭ : በፍትሐ : ብሔር : ሥነ : ሥርአት : ሕግ : ቁጥር :
፳፻፳፫ : መሠረት : ማመልከቻ : ታቅርብ ።

ግንቦት : ፯ : ቀን : ፲፱፻፷ : ዓ. ም.

SUPREME IMPERIAL COURT

Addis Ababa, Div. No. 6

Justices: Vice Afenigus Tasew Ayele
Ato Gebre Michael Wolde Tensae
Ato Kebede Habte Mariam

MAMITE BEDANE v. MULUGETA KURTE & DEBEL JELDU

Civil Appeal No. 147/60.

Succession—Rights in intestate succession—Arrangements by arbitrators—Civ. C. Arts. 842-856, 1678, 1728(3), 1808, 1810(1), 3307-3346.

On appeal from the decision of the High Court holding that arrangements effected by arbitrators are valid.

Held: The decision of the lower court reversed.

1. To have a right in the share of an intestate succession one must establish filial relationship or the status of an adopted child.

2. A succession arrangement which includes persons who have no right to participate in the succession is without effect.

JUDGMENT

This appeal is lodged against the judgment of the lower court which refused to invalidate a succession arrangement. The Appellant and her sister, one Aselefech Bedane, were the original plaintiffs and the respondents, were the defendants. The subject matter of the suit relates to property once owned by Ato Bedane Hay who died intestate in 1960. On the day following the fortieth-day anniversary of Ato Bedane's death local elders gathered and partitioned the decedent's property among the alleged heirs. The original plaintiff, Woiz. Mamite Bedane was informed of her share in the succession and had signified her acceptance of the arrangement by her signature affixed with the assistance of one Ato Yigezu Gebre Selassie.

Thereafter, Woiz. Mamite and her sister Aselefech instituted a suit for invalidation of the succession agreement. The appellant submitted an application to the Menagesha Awradja Court on April 12, 1962 and pursuant to this application a "kelate" was written to the Addis Alem Woreda Court. In her statement of claim to the Addis Alem Awradja Court the Appellant pleaded that the defendants possess the property in dispute without having any title thereto and that the agreement relating to the partition was unlawful because the terms therein were solely dictated by defendants who took advantage of her illiteracy and womanhood. When the value of the property was assessed, it was found that the suit was outside the material jurisdiction of the Awradja Court and the case was transferred to the High Court where the following two contentions were made: (a) that the partition agreement made between the plaintiff and the defendants on March 3, 1962 was of no effect; and (b) that the Defendants possess the property in question with-

out having any title thereto. The latter claim was made at the Awradja Court. However, the argument that the agreement relating to the succession is invalid was raised in an application dated February 5, 1966 filed in the Addis Ababa High Court.

The defendants answered that they acquired the property in question from their father, Ato Bedane, by succession; they, his heirs-at-law, gathered on the fortieth day following his death and partitioned the property among them; that the appellant had consented to the manner in which the partition was effected and had signed signifying her consent; and that therefore the agreement is not subject to invalidation. A copy of the document whereby the partitioning of the property among the heirs was effected by the local elders has been produced and constitutes Plaintiff's Exhibit No. 1.

The High Court held that the agreement concluded on March 3, 1962 is valid by virtue of Article 3312(1) and (2) of the Civil Code and dismissed the suit. The appeal pending before this Court was entered from the decision rendered by the High Court on October 20, 1966 in Civil File No. 147/60.

Even though the suit is for the recovery of land, the case has incidentally offered us with the opportunity to examine the succession of Ato Bedane's property because said succession was submitted as a defence. We shall at the outset examine the Respondent's Exhibit No. 1, i.e., the document embodying the agreement concluded on March 3, 1962 whereby the alleged partitioning of Ato Bedane's property among his heirs was effected. The introductory passage of the document reads: "Whereas our father Ato Bedane Hay died intestate, we, the heirs of Ato Bedane, have agreed and consented to the partitioning of the decedent's estate among ourselves".

The manner of the partitioning is then set forth. The original Defendants, Mulugeta Bedane and Debel Bedane, have been listed in the document among the decedent's children and their share in the succession has been fixed therein. However, the Appellant insists that Mulugeta Bedane and Debel Bedane are not the children of Bedane Hay. To this end, in its session convened on March 30, 1967, this Appellate Court, with a view to establishing the truth or otherwise of the filial relationship of the Defendants to the deceased, put a question to the Respondents.

Mulugeta Bedane replied that he was the adopted child of the deceased; and that he did not possess any documentary evidence in support thereof but that he could prove the same by witnesses. Debel Bedane answered that he was not only the step son of Ato Bedane but that he was also his adopted child; he has also stated that he does not possess any documentary evidence.

The answers given by the Respondents tend to show that the Appellant's reference to the Respondents as Mulugeta Kurte and Debel Jeldu is correct and that her objection regarding the filial status of the Respondents is not without merit.

We shall now proceed to consider whether the Respondents have the right to inherit the decedent's succession. As a matter of custom and as a matter of law succession devolves upon a person either by will or by reason of the existence of a bond of natural relationship between him and the deceased. By which of these two means do Respondents claim to have acquired the right to succeed the deceased? They have themselves expressly admitted that they are not the sons of the decedent; they have not produced evidence in support of the claim that they are the adopted sons of the deceased and so their case does not come under

Articles 842 to 856 of the Civil Code. How would a person who is not related to the deceased and one who has not been mentioned in the will drawn by the deceased have the right to share in the succession merely by reason of living in the same house with the deceased? Since neither custom nor the civil law recognizes such right we shall next examine the agreement of partition alleged to have been effected by the local elders on March 3, 1962. The conclusion of contracts, agreements and compromises forms part of our custom and the law provides the manner in which a contract may be formed.

A person may not be a party to a contract or to a compromise unless he possesses a right and has the capacity to dispose thereof. Contracts entered into between parties who do not possess a right or do not have capacity are of no effect. Article 1678 provides that.

No valid contract shall exist unless:

- (a) the parties are capable of contracting and give their consent sustainable at law; and
- (b) the object of the contract is sufficiently defined and is possible and lawful.

Was the agreement entered into between the Appellant and the Respondents in the presence of the local elders an agreement concluded between parties who are capable and is the object of the agreement sufficiently defined, possible and lawful? The Appellant sought the invalidation of the contract concluded on March 3, 1962 within a period of less than two months from the formation thereof on the ground that the Respondents do not possess the right to succeed the deceased. The elders do not have the power to confer upon the Respondents the right to succeed the deceased and to partition the deceased's estate among them.

The partitioning effected by the elders after acknowledgment of the rights of the persons who alleged to be the deceased's heirs shall be annulled. The elders' decision would have been upheld under Articles 3307 to 3346 of the Civil Code had the agreement relating to the partition been not contrary to law or good morals. We are of the opinion that the agreement in question is contrary to law and good morals on two grounds: whereas it was discovered that the Respondents were not the children of the deceased and whereas they failed to adduce evidence to prove that they were the adopted children of the deceased, they were allowed to have equal shares or even greater shares than the children of the deceased. Secondly, the respondents who were not related to the deceased were given the status of heir.

The Respondents acquired the property, the subject matter of this appeal, by virtue of the agreement concluded on March 3, 1962. The Respondents entered into the said agreement purporting to be the children and therefore the heirs of the deceased. The Respondents have themselves expressly conceded that they are not the sons of the deceased. Hence it is clear that the agreement in question was entered into between parties who did not possess a right and were not capable of entering into the said agreement. Although the law provides for an action to be taken against a person who with intent to achieve an illegal benefit misleads a third party, said action may not be taken in this Court. Appellant pleaded that she had not understood the agreement and that while her illiteracy was common knowledge the contents of the agreement had not been read to her.

Therefore, we make the following findings:

- (a) We have recorded Respondents' admission that they were not the sons of Ato Bedane.
- (b) The Respondents who claim to be adopted children of the deceased have not produced any evidence in support of their claim.
- (c) We have considered the provisions of Article 842 of the Civil Code which relate to intestate succession, and that.
- (d) they were falsely mentioned in the March 3, 1962 agreement as Bedane's children and therefore the decision rendered without any basis is contrary to law.
- (e) The provisions of Article 1728(3) support the Appellant's claim regarding her illiteracy.
- (f) The Appellant instituted a suit on May 1961 to invalidate the agreement and whereas we have considered Articles 1810(1) of the Civil Code.

We hold that the Respondents were attributed the status of heir without being Bedane Hay's children, without offering evidence to show that they were the heirs, and the judgment of the High Court is hereby reversed in accordance with Article 348 of the Civil Procedure Code. We hereby direct the Respondents to restore to the Appellant the property in question.

The right of the Respondents is reserved to bring an action to prove that they are the adopted children of Ato Bedane.

Delivered unanimously at the Supreme Imperial Court this May 15, 1968.

Order

A copy of this judgment shall be sent to the High Court.

The Appellant shall receive costs on filing a bill of costs in accordance with Article 463 of the Civil Procedure Code.

May 15, 1968

የከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡

አዲስ አበባ ።

ዳኞች ፤

አቶ ፡ ንጉሤ ፡ ፍትሕ ፡ አወቀ ፤

አቶ ፡ አሰፋ ፡ ሊበን ፤

አቶ ፡ አበበ ፡ አውግቸው ።

ከሣሽ ፡ አቶ ፡ ጌታቸው ፡ ብርሃኔ ፤

ተከሣሽ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንግድ ፡ ባንክ ፡ አ ፡ ማ ፡

የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ መዝገብ ፡ ቁጥር ፡ ፩ሺ፯፻፬/፶፱

የሐሰት ፡ ክስ ፡ ስለማቅረብ ፡- ስለደመወዝ ፡- የዓመት ፡ ፈቃድ ፡- የሞራል ፡ ካሣ ፡- የጠበቃ ፡ አበል ፡-
ወደ ፡ ሥራ ፡ ስለመመለስ ፡- የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥሮች ፤ ፪ሺ፻፱ ፡ ፪ሺ፩፻፲፮ (፫) ፡ ፪ሺ፩፻፳፮ ፡ ፪ሺ፩፻፸፱
፪ሺ፩፻፸፱ (፪) ፡ ፪ሺ፩፻፸፻ ፡ ፪ሺ፩፻፸፱ (፪) ፤ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥሮች ፡ ፬፻፴፰ (ለ) (ለ) ፤ ፬፻፵፩
(ለ) ፤ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥሮች ፤ ፲፩ ፡ ፲፭ ፡ ፵፮ ፤ የሕግ ፡ ክፍል ፡ ማስታወቂያ ፡
፫፻፪ (፭) (፩) (ለ) ።

ተከሳሹ ፡ ባንክ ፡ የሀሰት ፡ ክስ ፡ በማቅረብ ፡ ከሥራው ፡ ካባረረው ፡ በኋላ ፡ ከወንጀሉ ፡ በነፃ ፡ ስለተለቀቀ ፡
በደመወዝ ፡ በዓመት ፡ ፈቃድ ፡ በሞራል ፡ ካሣ ፡ በጠበቃ ፡ አበል ፡ የተተመነ ፡ በድምሩ ፡ ፲፩ሺ፬፻፳፰ ፡ ብር ፡ ከ፱ ፡
ሣንቲም ፡ ይገባኛል ፡ በማለትና ፡ ወደ ፡ ሥራው ፡ ለመመለስ ፡ በመጠየቅ ፡ የቀረበ ፡ ክስ ።

ውሳኔ ፡- ክስ ፡ በከፊል ፡ ተቀባይነት ፡ አግኝቷል ።

፩/ አንድ ሰው ፡ ወንጀል ፡ የተፈጸመ ፡ መሆኑን ፡ በሚጠረጥርበት ፡ ጊዜ ፡ ለባለሥልጣን ፡ ማስታወቅ ፡
ሕጋዊ ፡ ግዴታው ፡ ሲሆን ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ወንጀል ፡ ለመፈጸሙ ፡ በቂ ፡ መረጃ ፡ መኖሩን ፡ ወስኖ ፡ ክስ ፡ ቢያ
ቀርብ ፡ የመጀመሪያው ፡ አመልካች ፡ እንደ ፡ ከሳሽ ፡ ተቆጥሮ ፡ ለክስ ፡ ውጤት ፡ ኃላፊነት ፡ አይወስድም ።

፪/ አንድ ሰው ፡ የሌላውን ፡ ስም ፡ ለማጥፋት ፡ የሐሰት ፡ ክስ ፡ እንዲመራበት ፡ ቢያደርግ ፡ ወይም ፡
ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ በክፉ ፡ ልቦና ፡ ተነሳሽነት ፡ ተከሳሹ ፡ አንዳችም ፡ ወንጀል ፡ ሳይፈጽም ፡ ክስ ፡ ቢያቀርብበት ፡ ሁለ
ቱም ፡ በየፊናቸው ፡ ሊቀጡ ፡ የሚችሉት ፡ ይኸው ፡ ተግባራቸው ፡ በፍርድ ፡ ሲረጋገጥባቸው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

፫/ የሥራ ፡ ውል ፡ የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደሆነና ፡ ሥራው ፡ የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተመ
ለከተ ፡ ከሆነ ፡ አሠሪው ፡ ያለበቂ ፡ ምክንያትና ፡ ያለማስጠንቀቂያ ፡ ሠራተኛውን ፡ ከሥራው ፡ ቢያባርረው ፡
የሦስት ፡ ወር ፡ ደመወዙ ፡ በኪሣራ ፡ መልክ ፡ ከሚከፈለው ፡ በስተቀር ፡ ወደ ፡ ሥራው ፡ ይመለስ ፡ ለማለት ፡ አይ
ቻልም ።

ፍ ር ድ

ለዚህ ፡ ክስ ፡ መነሻ ፡ የሆነው ፡ ፍሬ ፡ ነገር ፡ ከሳሹ ፡ የተከሳሹ ፡ ባንክ ፡ ሠራተኛ ፡
ሆኖ ፡ በሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ከሌሎች ፡ ከባንኩ ፡ ሦስት ፡ ሠራተኞች ፡ ጋር ፡ ሆኖ ፡ ባልታ
ወቀ ፡ ቀን ፡ ሻንትላል ፡ የተባለ ፡ ኩባንያ ፡ ፲፪ሺ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ ለኢንዱስትሪ ፡ ኢትዮ
ጵያ ፡ ጨርቃጨርቅ ፡ ኩባንያ ፡ እንዲከፈል ፡ ቼክ ፡ ለተከሳሹ ፡ ባንክ ፡ ሲደርስ ፡ አባሪ ፡
ተነባባሪ ፡ ሆነው ፡ ቼኩን ፡ በማጭበርበር ፡ መንዘረው ፡ ገንዘቡን ፡ ተካፍለውታል ፡ በማ
ለት ፡ በወንጀል ፡ መዝገብ ፡ ቁጥር ፡ ፩ሺ፩፻፲፪/፶፯ ፡ በከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ክስ ፡
ከቀረበ ፡ በኋላ ፡ ከሳሹ ፡ ከወንጀሉ ፡ ነጻ ፡ እንዲሆን ፡ ስለተፈረደለት ፡ ተከሳሹ ፡ ባንክ ፡
የሐሰት ፡ ክስ ፡ አቅርቦ ፡ እ ፡ ኤ ፡ አ ፡ ከጥቅምት ፡ ፳፯ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፷፭ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ጀምሮ ፡
ከሥራው ፡ ስለአስወጣው ፡ እንዲህ ፡ ያለውም ፡ ተግባር ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡
ሕግ ፡ በቁጥር ፡ ፬፻፵፩/ለ/መሠረት ፡ ተከሳሹን ፡ ኃላፊ ፡ ስለሚያደርገው ፡

ሀ/ የወንጀሉ : ክስ : እስከ : ተሠረዘበት : ሚያዝያ : ፯ : ቀን :
 ፲፱፻፷፯ : ዓ : ም : ድረስ : የሃያ : ዘመኝ : ወር : ከአስር :
 ቀን : ደመወዝ : በየወሩ : 310 የኢትዮጵያ : ብር ፤
 በታሰበ : ----- የኢ.ት. \$ 9,095.—

ለ/ የሁለት : ዓመት : ከሦስት : ሩብ : የዓመት : ፈቃድ :
 በየዓመቱ : ፴ : ቀን : በታሰበ : የ፴፯ : ቀናት/ የሕግ :
 ክፍል : ማስታወቂያ : ፫፻፪/፭/፩/ለ/ ----- የኢ.ት. \$ 875.50^ጸ

ሐ/ በፍትሐብሔር : ሕግ : በአንቀጽ : ፪ሺ፩፻፱/ሀ/እና
 ፪ሺ፩፻፲፯/፫/መሠረት : የሞራል : ጉዳት : ካሣ : ----- የኢ.ት. \$ 1,000.—

መ/ በተከሰሰበት : የወንጀል : ነገር : አማካይነት : ለሕግ :
 ጠበቃ : የተከፈለ : ----- የኢ.ት. \$ 500.—

በድምሩ : የኢ.ት. \$ 11,470.50

በተጨማሪም : ወደ : ቀድሞው : ሥራ : እንዲመለስ :
 እንዲሁም : በፍትሐ : ብሔሩ : ሕግ : በቁጥር : ፪ሺ፩፻፳ :
 መሠረት : በወንጀሉ : ክስ : ምክንያት : የተከሰቱን :
 ንጹህ : ስምና : ሰብዓዊ : ክብሩ : እንዲገፈፍ : በመደ
 ረገ : ይህንኑ : የሚያስተባብል : ማስታወቂያ : በተከሰቱ :
 ኪሣራ : በጋዜጣ : እንዲወጣ : እንዲታዘዝ : በማለት :
 የቀረበ : ክስ : ነው ።

ክሱን : ለማስረዳት : ከሳሹ : ከወንጀሉ : ነጻ : የሆነበትን : የፍርድ : ግልባጭ :
 ከማቅረቡ : በቀር : ሌላ : የሰውም : ሆነ : የጽሑፍ : ማስረጃ : አላቀረበም ። የተከሰቱ :
 ጠበቃ : በበኩሉ : የሚከተለውን : መከላከያ : አቀረበ ፤

የተከሰቱ : ባንክ : በከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : የወንጀል : ክስ : አላቀረበም ።
 በአንድ : ቼክ : ሁለት : ጊዜ : መክፈልና : ቼኩን : ማጥፋት : የወንጀል : ተግባር : በመ
 ሆኑ : የተከሰቱ : ባንክ : የመንግሥትና : የሕዝብ : ገንዘብ : ባለአደራ : ስለሆነ : ስለተፈ
 ጸመው : አድራጎት : ለተገቢው : ባለሥልጣን : ለማመልከት : በወንጀለኛ : መቅጫ :
 ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ቁጥር : ፲፩ : እና : ፲፮ : እንዲሁም : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ :
 በቁጥር : ፪፻፴፰ : ንዑስ : ቁጥር : /ሀ/ለ/መሠረት : ግዴታ : አለበት ፤ ከዚህም : በላይ :
 ተከሰቱ : ባንክ : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : በቁጥር : ፵፯ :
 መሠረት : የግል : ከሳሽ : ሆኖ : በከሰቱ : ላይ : የወንጀል : ክስ : አልከፈተም ፤
 ዐቃቤ : ሕጉ : የቀረበውን : ማስረጃ : መርምሮ : በቂ : ማስረጃ : ካለው : ክሱን : ለማቅ
 ረብ : ወይም : ክሱን : ለመዘጋት : ሥልጣኑ : ለመሆኑ : አይካድም ፤ ከሳሹ : በፍርድ :
 ቤት : ነጻ : ቢወጣም : ዐቃቤ : ሕጉ : ባቀረበበት : የወንጀል : ክስ : ከሳሹ : ጉዳትና :
 ካሣን : ለመጠየቅ : መብት : የለውም ።

በዚሁ : ምክንያት : የሕሰት : ክስ : ስለቀረበብኝ : ንጹህ : ስሜንና : ሰብአዊ : ክብራ :
 ስለተነካ : በፍትሐ : ብሔሩ : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺ፩፻፳ : መሠረት : ማስተባበያ : በጋዜጣ :
 ተከሰቱ : እንዲያወጣ : ለዚሁም : በፍትሐ : ብሔሩ : ሕግ : በቁጥር : ፪ሺ፩፻፲፯/፫/መሠ
 ረት : የሞራል : ካሣ : እንዲከፍል : የተጠየቀው : በሕግ : በኩል : ውጤት : የሌለው :
 ነው ።

ከዚህም : በላይ : በፍትሐ : ብሔሩ : ሕግ : በቁጥር : ፪ሺ፰፻፸፰ : እና : በተከታዮቹ :
ቁጥሮች : መሠረት : አሠራው : ወይም : ሠራተኛው : በማናቸውም : ጊዜ : ያለምክን
ያት : የማሰናበት : ወይም : የመልቀቅ : መብት : አለው : ይህም : በሆነ : ጊዜ : ሠራተ
ኛው : ያለው : መብት : በፍትሐ : ብሔር : ሕግ : በቁጥር : ፪ሺ፰፻፸፰ : እና : በሕግ :
ክፍል : ማስታወቂያ : በቁጥር : ፫፻፪ : በአንቀጽ : ፮ : መሠረት : የተወሰነ : ነው :
ከሳቹ : ይህንን : መብቱን : እንዲያገኝ : ፍርድ : ቤቱን : አልጠየቀም : ስለዚህ : ከሳቹ
በፈጸመው : የሥራ : ጉድለት : ተከሳቹ : ከሥራ : ለማሰናበት : ይችላል : በማለት : ተከ
ራክሯል : ማስረጃ : እንዲሆነው : የቼኩን : ግልባጭ : ከሳቹ : በእጁ : ጽሕፈት : ያዘጋ
ጀው : የመክፈል : ማገጃ : ትእዛዝ : ሥዩም : ዳኚ : የተባለው : የሰጠውን : ቃል : አቅር
ቧል : የአራት : ምስክሮችም : ስም : ዝርዝር : በተጨማሪ : አቅርቧል ።

በሁለቱም : ወገን : የቀረበውን : ክርክር : እንደመረመርነው : ሊወሰኑ : የሚገባ
ቸው : ሁለት : ጭብጦች : አሉ : አንደኛው : ከሳቹ : በተከሰሰበት : የወንጀል : ክስ :
ነጻ : ቢወጣም : በሐሰት : የቀረበበት : ክስ : ነው : በማለት : ለጉዳቱ ካሳ : የተከሳቹ :
ባንክ : በኃላፊነት : የሚጠየቅ : ለመሆኑ ፤ ሁለተኛው : ደግሞ : የተከሳቹ : ባንክ :
ከሳቹን : ከሥራ : ያሰናበተው : በበቂ : ምክንያት : አይደለምና : ወደሥራው : እንዲ
መለስ : በማለት : ነው ።

እንግዲህ : ስለአንደኛው : ጭብጥ : የቀረበውን : ክርክር : እንመልከት ፤ በወንጀ
ለኛው : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : በቁጥር : ፲፩እና : ፲፮ : እንዲሁም : በወንጀለኛ :
መቅጫ : ሕግ : በቁጥር : ፬፻፴፰ : ንዑስ : ቁጥር : ፩/ለ/ የግል : አቤት : ባይ ፤
ማለት : የአሁኑ : ተከሳሽ : በመሥሪያ : ቤቱ : ለሚፈጸመው : የወንጀል : ተግባር : ለተ
ገቢው : ባለሥልጣን : የማመልከት : ግዴታ : አለበት ። በዚህ : አቤቱታ : መሠረት :
የወንጀሉ : ተግባር : ለመፈጸሙ : ምርመራ : የማድረግ : ተግባር : የፖሊስ : መሥሪያ :
ቤት : ነው ። የፖሊሱን : የምርመራ : መዝገብ : ተመልክቶና : መርምሮ : ቀዳሚ : ማስ
ረጃ : ሲገኝ : የወንጀሉን : ክስ : የማቅረብ : ወይም : ያለማቅረብ : የዐቃቤ : ሕግ : ተግ
ባር : ለመሆኑ : አይካድም ። ለወንጀሉ : ክስ : አቀራረብ : ሁኔታ : የግል : አቤት : ባዩን
የሚያገባው : ነገር : የለም ። ዐቃቤ : ሕግ : በወንጀሉ : ተግባር : አምናበት : ለፍርድ :
ቤቱ : ክስ : አቅርቦ : ፍርድ : ቤቱም : ማስረጃውን : ከመረመረ : በኋላ : ከሳቹን : በነጻ :
ቢለቀውም : መጀመሪያውን : ዐቃቤ : ሕግ : ምንም : ማስረጃ : ሳይኖረው : የከሳቹን :
ስም : ለማጥፋት : በክፉ : ልቦና : ተመርኩዞ ፤ የቀረበው : ክስ : ለመሆኑ : ተከሶ :
ሳይፈረድበት : ለጉዳቱ : ካሳ : ኃላፊ : ለማድረግ : ሕግ : አይፈቅድም ። ስለሆነም :
የግል : አቤት : ባይ : ምንም : የወንጀል : ተግባር : ሳይፈጽም : ያንድ : ሰው : ስም :
ለማጥፋት : የሐሰት : ክስ : በሰውየው : ላይ : እንዲቀርብበት : በማቀድ : ለተገቢው :
ባለሥልጣን : ከመለከተ : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : በቁጥር : ፬፻፴፩ : ኃላ
ፊነት : ሊያስከትልበት : የሚችል : ለመሆኑ : አይካድም ፤ ይህም : ቢሆን : በከሳቹ :
ላይ : ለደረሰው : ካሳ : ተጠያቂ : የሚሆነው : በተባለው : አንቀጽ : መሠረት : ተከሳቹ :
ባንክ : ተከሶ : ምንም : ማረጋገጫ : ሳይኖረው : የከሳቹን : ስም : ለማጥፋት : ሲል
ያቀረበው : አቤቱታ : ለመሆኑ : በፍርድ : ሲረጋገጥበት : ብቻ : ነው ።

ነገር : ግን : እስካሁን : እንዲህ : ያለ : ሕጋዊ : እርምጃ : በከሳቹ : አልተወሰደም ።
በዚህም : መዝገብ : የቀረበ : ማስረጃ : የለም ። የተከሳቹ : ባንክ : ነገሩ : በፖሊስ :
እንዲመረመር : ያደረገው : ምንን : ድጋፍ : አድርጎ : ነው : ቢባል : የተባለው : ቼክ :
ለባንክ : ለመድረሱ : ከዚያም : በኋላ : ምልክት : ተደርጎበት : ለመጥፋቱ : የተከሳቹም :
ባንክ : ለባለመብቱ : ገንዘቡን : የከፈለ : ለመሆኑ : አልተካደም ። እንዲህ : ያለ : ሁኔታ :
ተፈጽሞ : ሲገኝ : ኃላፊነት : ያለበት : የተከሳቹ : ባንክ : አጥፊ : እንዲመረመር ፤

ለተገቢው ፡ ባለሥልጣን ፡ ማመልከት ፡ ተግባሩ ፡ ነው ። ይህም ፡ የሚያስረዳው ፡ የተከሰተ ፡ ሳሽ ፡ ባንክ ፡ ነገሩ ፡ እንዲመረመር ፡ ያደረገው ፡ በተገቢ ፡ ጥርጣሬ ፡ ተነሳስቶ ፡ ለመሆኑ ፡ የማይካድ ፡ ነው ።

ስለዚህ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በሰፊው ፡ በተሰጠው ፡ ትችት ፡ መሠረት ፡ የተከሰቱ ፡ ባንክ ፡ ለወንጀሉ ፡ ክስ ፡ አቀራረብ ፡ ኃላፊነት ፡ የሌለበት ፡ ስለሆነና ፡ በባንኩ ፡ ውስጥ ፡ የተፈጸመው ፡ የወንጀል ፡ ተግባር ፡ እንዲመረመር ፡ ለተገቢው ፡ ባለሥልጣን ፡ ያቀረጡ ፡ በው ፡ የግል ፡ አቤቱታ ፡ በሐሰት ፡ የተመሠረተ ፡ ለመሆኑ ፡ የቀረበ ፡ ማስረጃ ፡ ስለሌለ ፡ ለሞራሉ ፡ ካሣ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፩፻፲፮/፫/ መሠረት ፡ የቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ ውድቅ ፡ አድርገንዋል ። በዚህ ፡ መሠረት ፡ የተከሰቱ ፡ ባንክ ፡ ለሞራሉ ፡ ካሣ ፡ ኃላፊ ፡ ስለሆነ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፩፻፳ ፡ በከሰሽ ፡ ላይ ፡ ቀርቦ ፡ ስለ ነበረው ፡ የወንጀል ፡ ክስ ፡ ማስተባበያ ፡ በጋዜጣ ፡ ተከሰቱ ፡ እንዲያወጣ ፡ የቀረበውንና ፡ ለወንጀሉ ፡ ክርክር ፡ ከሰሽ ፡ ለጠበቃው ፡ የከፈለው ፡ ፩፻ ፡ (አምስት ፡ መቶ) ፡ ብር ፡ ይከፈላች ፡ ያለው ፡ ጥያቄ ፡ አብሮ ፡ ውድቅ ፡ መሆን ፡ ያለበት ፡ ለመሆኑ ፡ ወስነናል ።

ሁለተኛ ፡ ተከሰቱ ፡ ባንክ ፡ ከሰሽን ፡ ከሥራ ፡ ያሰናበተው ፡ በበቂ ፡ ምክንያት ፡ ስላልሆነ ፡ ወደ ፡ ሥራው ፡ እንዲመለስ ፡ የቀረበው ፡ ክስ ፡ ተገቢ ፡ ጥያቄ ፡ መሆኑን ፡ እንመርምር ።

በከሰሽ ፡ ላይ ፡ በከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በመዝገብ ፡ ቁጥር ፡ ፩ሺ፩፻፲፪/፱፯ ፡ በቀረበበት ፡ የወንጀል ፡ ክስ ፡ ማስረጃው ፡ ከተመረመረ ፡ በኋላ ፡ በነጻ ፡ የተለቀቀ ፡ ለመሆኑ ፡ በቀረበልን ፡ የፍርድ ፡ ግልባጭ ፡ ተረጋግጧል ። እዚህ ፡ ላይ ፡ ዋናው ፡ ጥያቄ ፡ ከሰሽ ፡ የወንጀሉን ፡ ተግባር ፡ ፈጽሟል ፡ ተብሎ ፡ ክስ ፡ ቢቀርብበትም ፡ በፍርድ ፡ ነጻ ፡ ከወጣ ፡ የተጠረጠረበትን ፡ የወንጀል ፡ ተግባር ፡ ላለመፈጸሙ ፡ ከተረጋገጠ ፡ ከሥራው ፡ ለመሰናበት ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ አለ ፡ ለማለት ፡ ይቻላልን? አሁን ፡ የሚፈለገው ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ምን ፡ ማለት ፡ እንደሆነ ፡ ለመዘርዘር ፡ ሳይሆን ፡ ከሰሽ ፡ ከሥራ ፡ የተሰናበተበት ፡ ምክንያት ፡ በቂ ፡ መሆኑን ፡ ለማመዛዘን ፡ ነው ። የተከሰቱ ፡ ባንክ ፡ ከሰሽ ፡ ከሥራ ፡ ያሰናበተበት ፡ በሁለት ፡ ምክንያት ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ። አንደኛው ፡ ምክንያት ፡ በከሰሽ ፡ ላይ ፡ የወንጀል ፡ ክስ ፡ ስለ ፡ ቀረበበት ፡ ሌላ ፡ ተደጋጋሚ ፡ የወንጀል ፡ ተግባር ፡ እንዳይፈጸም ፡ ለመጠበቅ ፡ ከሥራው ፡ ተወግዶ ፡ ክርክር ፡ እንዲቀጥል ፡ ለማድረግ ፡ ሁለተኛው ፡ ምክንያት ፡ ደግሞ ፡ ቼኩ ፡ በመጥፋቱ ፡ ተከሰቱ ፡ ባንክ ፡ ገንዘቡን ፡ ለባለሙብቱ ፡ እንዲከፍል ፡ በማድረግ ፡ ለዚህም ፡ ተግባር ፡ ከሰሽ ፡ ኃላፊ ፡ መሆን ፡ አለበት ፡ ብሎ ፡ በማመን ፡ ለጊዜው ፡ ከሥራው ፡ እንዲታገድ ፡ በማሰብ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ። ከሰሽ ፡ ከሥራው ፡ የተሰናበተው ፡ በአንደኛው ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፡ ከወንጀሉ ፡ ነጻ ፡ ከወጣ ፡ እሥራው ፡ እንዲመለስ ፡ ያደርግ ፡ ነበር ። በፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አስተያየት ፡ ግን ፡ የወንጀሉን ፡ ተግባር ፡ ከሰሽና ፡ ጓደኞቹ ፡ የፈጸሙት ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ በማመን ፡ የተከሰቱ ፡ ባንክ ፡ በዚህ ፡ ወንጀል ፡ የተጠረጠሩትን ፡ ከሰሽና ፡ ጓደኞቹን ፡ ከሥራቸው ፡ እንዲወገዱ ፡ ያደረገበት ፡ ምክንያት ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ሊታመን ፡ ይቻላል ። ከሰሽ ፡ ከክሱ ፡ ነጻ ፡ ከወጣ ፡ የወንጀሉን ፡ ተግባር ፡ አልፈጸመም ፡ ማለት ፡ ነው ። በጥርጣሬ ፡ ብቻ ፡ ተመርኩዞ ፡ ከሰሽን ፡ ከሥራ ፡ ማሰናበት ፡ እንደበቂ ፡ ምክንያት ፡ አይቆጠርም ።

እንግዲህ ፡ ከሰሽ ፡ ያለበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ እንዲሰናበት ፡ ከተደረገ ፡ በተከሰቱ ፡ ላይ ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ ኃላፊነት ፡ ሊያስከትልበት ፡ ይችላል ፡ ብሎ ፡ መጠየቅ ፡ ተገቢ ፡ ነው ። የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፭ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደሆነና ፡ ሥራውም ፡ የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተመለከተ ፡ ከሆነ ፡ አሠሪው ፡ ማለት ፡ ተከሰቱ ፡ ባንክ ፡ ለከሰሽ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ አስቀድሞ ፡ መስጠት ፡

ያለበት ፡ ለመሆኑ ፡ ያስረዳል ። የሚሰጠውም ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ከሳሹ ፡ ብዙ ፡ ዓመት ፡ በተባለው ፡ በተከሳሽ ፡ ባንክ ፡ ሲሠራ ፡ የቆየ ፡ ለመሆኑ ፡ ስላልተካደ ፡ የሁለት ፡ ወር ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ ለመሆኑ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፩/፪/ በግልጽ ፡ ያስረዳል ። የተከሳሹ ፡ ባንክ ፡ ግን ፡ የተባለውን ፡ የ፪ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ የሰጠ ፡ ለመሆኑ ፡ ስላላስረዳ ፡ ከሳሹ ፡ ከሥራ ፡ የተሰናበተው ፡ የሁለት ፡ ወር ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ ሳይሰጠው ፡ መሆኑ ፡ ታምኗል ፡ ማለት ፡ ነው ። ከዚህም ፡ በላይ ፡ ከሳሹ ፡ ከሥራው ፡ የተሰናበተው ፡ ያለበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሆነ ፡ የተከሳሹ ፡ ባንክ ፡ ተገቢ ፡ የሆነ ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ ያለበት ፡ ለመሆኑ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ ተደንግጓል ። ተከሳሹም ፡ የሚያገኘው ፡ ኪሣራ ፡ ከሥራ ፡ ከመሰናበቱ ፡ በፊት ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ከሚያገኘው ፡ ደመወዙ ፡ ሊበልጥ ፡ የማይችል ፡ መሆኑ ፡ በተባለው ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፩/፪/ ፡ ተመልክቷል ። ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጠቀሱት ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥሮች ፡ እንደሚያስረዱን ፡ ከሳሹ ፡ ያለበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራው ፡ ከተሰናበተ ፡ የሦስት ፡ ወር ፡ ደመወዙን ፡ እንደ ፡ ኪሣራ ፡ መልክ ፡ እንዲከፈለው ፡ ከማድረግ ፡ በቀር ፡ ወደ ፡ ሥራው ፡ እንዲመለስ ፡ ለማድረግ ፡ ከሳሹ ፡ በሕገ ፡ መብት ፡ አልተሰጠውም ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጠቀሱትን ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥሮች ፡ የከሳሽ ፡ ጠበቃ ፡ በክሱ ፡ ማመልከቻ ፡ ውስጥ ፡ በዝርዝር ፡ ባይጠቅሳቸው ፡ በደፈናው ፡ ከሳሹ ፡ ከሥራ ፡ ከተሰናበተበት ፡ ጊዜ ፡ አንስቶ ፡ ያለውን ፡ የ፳፱ ፡ ወር ፡ ደመወዝ ፡ በድምሩ ፡ ከጠየቀ ፡ በተመሳሳይነት ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ያለበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራው ፡ በመሰናበቱ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ የተመለከተውን ፡ የሦስት ፡ ወር ፡ ደመወዙንና ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ መብቱን ፡ በግልጽ ፡ ባይጠይቅም ፡ ያለአግባብ ፡ በመሰናበቱ ፡ ድምር ፡ ደመወዙን ፡ ከጠየቀ ፡ በውስጥ ፡ አነጋገር ፡ ይህንንም ፡ እንደጠየቀ ፡ ስለሚቆጠር ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ የተከሳሽ ፡ ጠበቃ ፡ ያቀረበው ፡ መቃወሚያ ፡ ተገቢነት ፡ የለውም ።

የተከሳሹ ፡ ጠበቃ ፡ ያቀረባቸው ፡ የጽሑፍ ፡ ማስረጃዎች ፡ ከቀረበው ፡ ክስ ፡ ጭብጥ ፡ ጋር ፡ ግንኙነት ፡ ስለሌላቸው ፡ ትችት ፡ መስጠት ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ አላገኘነውም ። በተጨማሪም ፡ በክስ ፡ ማመልከቻ ፡ ላይ ፡ የገለጣቸውን ፡ አራት ፡ ምስክሮች ፡ አቅርቦ ፡ ስላላስመሰከረ ፡ ፈቅዶ ፡ እንደተዋቸው ፡ የሚገመት ፡ ነው ።

ስለዚህ ፡ የተከሳሹ ፡ ባንክ ፡ ለከሳሹ ፡ መክፈል ፡ የሚገባው ፡ ኪሣራ ፡ የሦስት ፡ ወር ፡ ደመወዙንና ፡ የሁለት ፡ ወር ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ በጠቅላላው ፡ የአምስት ፡ ወር ፡ ደመወዝ ፡ ፩ሺ፭፻፹ (አንድ ፡ ሺህ ፡ አምስት ፡ መቶ ፡ ህምሳ ፡ ብር) ፡ መሆኑን ፡ ፈርዶናል ። ይህ ፡ ፍርድ ፡ በመዝገብ ፡ ቁጥር ፡ ፩ሺ፭፻፺/፶፱ ፡ አቶ ፡ ሥዩም ፡ ዳኚና ፡ የተከሳሹ ፡ ባንክ ፡ የተከራከሩበት ፡ ጉዳይ ፡ ስረ ፡ ነገሩ ፡ እና ፡ የክሱ ፡ ጭብጥ ፡ አንድ ፡ ዓይነት ፡ ስለሆነ ፡ ለተባለው ፡ መዝገብም ፡ ተፈጻሚ ፡ ነው ፡ ብለናል ።

የተከሳሹ ፡ ባንክ ፡ ለከሳሹ ፡ በተፈረደለት ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ዳኝነቱን ፡ በተጨማሪም ፡ ኪሣራና ፡ የጠበቃ ፡ አበል ፡ ለከሳሹ ፡ እንዲከፍል ፡ ወስነናል ። በፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በቁጥር ፡ ፬፻፳፫ ፡ እና ፡ ፬፻፳፬ ፡ መሠረት ፡ የኪሣራው ፡ ዝርዝር ሲቀርብልን ፡ የሚወሰን ፡ ነው ፡ ብለናል ።

ይህ ፡ ፍርድ ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ባሉበት ፡ መስከረም ፡ ፳፯ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፷ ፡ ዓ. ም. በንባብ ፡ ተሰጠ ።

HIGH COURT

Addis Ababa, Commercial Division

Judges:

Ato Negussie Fitawake

Ato Assefa Liben

Ato Abebe Awgechew

GETACHEW BERHANE v. COMMERCIAL BANK OF ETHIOPIA S.C.

Civil Appeal No. 1604/59

Civil Law—False Accusation—Salary—Annual Leave—Moral damage—Counsel fee—Reinstatement to work—Civ. C. Arts. 2109(a), 2116(3), 2120, 2570, 2571(2), 2573, 2574(2); Crim. Pro. C. Arts. 11, 15, 46; Legal Notice No. 302/64, Arts. 1(b), 5.

Plaintiff claims a total sum of E \$ 11,468.50 in compensation for salary, annual leave, moral damage and counsel fee and requests to be reinstated to his work.

Held: Petition partially allowed.

1. Where a person suspects that a criminal act has been committed he has the duty to report the same to the competent authorities. If the Public Prosecutor institutes charge after having determined on the sufficiency of evidence then the person who reported the act may not be held responsible for the outcome of the case.

2. Where a person, with the object of compromising another's reputation, causes proceedings to be instituted against him, or the Public Prosecutor with bad faith and without the accused committing any criminal act prosecutes him, each shall be held liable only after he is found guilty of said malicious conduct.

3. In a contract of employment where the duration is not fixed and does not result from the nature or circumstances of the work and where the employee has been discharged without good cause or proper notice, the latter is entitled to three months' salary, but he is not reinstated to his work.

JUDGMENT

The material facts giving rise to the case at bar are the following:

The present Plaintiff and three other employees of the Bank were charged in the High Court in Criminal Case No. 1112/57 with having cashed and shared a cheque drawn on the Bank in favor of the Indo-Ethiopian Textile Co. The present Plaintiff was acquitted of the charge. The Plaintiff alleged that the Bank instituted malicious prosecution against him on October 27, 1964, and contends that Article 441(b) of the Penal Code makes the Bank liable for its acts. The Plaintiff claims:

(a) Payment of salary up to the date that the charge was stricken, to wit, twenty nine months and ten days

salary per month.	E \$ 310.00
in the sum of	E \$ 9095.00

(b) Payment for thirty six days - annual leave for two years and nine months (Legal Notice 302 of 1964, Article 5(1)(b))..	E \$ 875.50
(c) Compensation for moral damage in accordance with Articles 2109(a) and 2116(3) of the Civil Code.	E \$ 1000.00
(d) Advocate fees incurred to defend the criminal charge.	<u>E \$ 500.00</u>
Total	<u><u>E \$ 11468.50</u></u>

Moreover, the Plaintiff prays to be reinstated to his work and in accordance with Article 2120 of the Civil Code he prays that the Court order publicity in the newspaper to be made at the Defendant's expense to counter the effect of the criminal charge on his honour and reputation.

The Plaintiff has not produced either oral or documentary evidence to prove his claim other than a copy of the judgment of the criminal case. Counsel for the Defendant has, however, submitted the following defense:

The Defendant Bank had not preferred in the High Court a criminal charge against the Plaintiff. It is a penal offence to pay twice for one and the same cheque and to conceal the said cheque; and the Bank which is entrusted with the public and government revenue has the duty, according to Articles 11 and 15 of the Criminal Procedure Code and Article 438 (1) (a) and (b) of the Penal Code, to report offences to the competent authorities. Moreover, the Bank did not as a private prosecutor under Article 46 of the Criminal Procedure Code institute criminal proceedings against the Plaintiff. The Public Prosecutor has the discretion to institute or not to institute proceedings after examining the sufficiency of the evidence gathered. And even if the Plaintiff is acquitted on the charge, he does not have the right to claim compensation by reason of the charge preferred by the Public Prosecutor. Therefore, the Plaintiff's claim regarding publication at the Defendant's expense in accordance with Article 2120 of the Civil Code and his claim regarding moral damage under Article 2116(3) of the Civil Code are without merit.

Pursuant to Article 2570 et seq. of the Civil Code the employer or the employee, as the case may be, may at any time terminate the contract. The employee's right in such cases is defined by Article 2573 of the Civil Code and Article 5 of Legal Notice No.302. The Plaintiff has not asked the Court for grant of relief on these grounds. Hence he has argued that the Defendant may dismiss the Plaintiff by reason of the latter's fault. Counsel for the Defendant has offered in evidence a copy of the cheque, an order to stop payment prepared in the Plaintiff's handwriting and the testimony given by one Ato Seyoum Dagne. He also submitted a list of four witnesses.

From an examination of the arguments submitted by both parties we find that the case at bar calls for determination of two issues. First, we have to consider whether the fact that the Plaintiff was acquitted renders the Bank liable to pay compensation to the Plaintiff for the alleged malicious prosecution. Second, whether the Bank terminated the Plaintiff's employment for good cause and whether the Plaintiff should be reinstated to his work.

We shall now primarily consider the arguments tendered in relation to the first issue.

Pursuant to Articles 11 and 15 of the Criminal Procedure Code and Article 438(1)(b) of the penal Code the private complainant, i.e. the Bank in the case at hand, has the duty to report to the competent authorities offences committed within the confines of its premises. Thereafter it is the duty of the police to conduct an investigation with a view to ascertaining the alleged commission of the offence reported. On examining the investigation report and the evidence collected the Public Prosecutor has the discretion to institute or to refuse to institute proceedings or otherwise. Where the Public Prosecutor is of the opinion that an offence has been committed and charges a person, the Defendant may not, subsequent to a judgment of acquittal, claim compensation unless the Public Prosecutor has been charged with and has been found guilty of having conducted the prosecution in bad faith with intent to compromise the Defendant's reputation. However, where a private complainant who with the object of compromising the reputation of another and with intent of causing proceedings to be instituted against another defames a person he shall be held liable under Article 441 of the Penal Code. In such case, the Defendant would be liable to pay compensation to the Plaintiff only where the Defendant is charged with having violated Article 441 of the Penal Code and it is found by the Court that the Defendant without possessing any evidence made the complaint with intent to compromise the Plaintiff's reputation.

However, no such action has to date been brought against the Bank nor has any evidence been offered in this case to prove otherwise. With respect to the basis of the Defendant's complaint it has not been contested that the Bank had received the cheque in question, that the said cheque was lost after having been marked; and that the Bank had made payment to the payer. In such a case, the Bank has the duty to notify the competent authorities with a view to establishing the culpable party. This would suffice to show that the Bank had probable cause for requiring the making of an investigation.

Whereas, as we have already observed, the Bank is not responsible for the institution of criminal proceedings and whereas no evidence has been adduced to prove that the Bank maliciously made the complaint, therefore the relief regarding moral damages in accordance with Article 2116(3) is hereby denied. As a corollary thereof the Plaintiff's request for publication at the Defendant's expense to counter the effect of the criminal charge and his claims regarding indemnification for advocate fees in the sum of \$500 to defend the criminal charge is hereby denied.

We shall now proceed to consider the claim that since there does not exist good cause for the termination of the Plaintiff's employment the Plaintiff should be reinstated to his former position.

A copy of the judgment delivered in criminal case No. 1112/57 shows that the High Court had acquitted the Plaintiff. The main question at this juncture is whether good cause exists for the dismissal of an employee where the said employee having been charged with the commission of an offence is subsequently acquitted on that charge. We do not wish to enter into a detailed discussion of what constitutes good cause but we shall merely consider whether the Plaintiff's employment was terminated for good cause. The Bank might have dismissed the Plaintiff probably for two reasons. First, because the Plaintiff had been charged with the commission of an offence. Second, as the Bank had to effect payment by reasons of the loss of the cheque, it may have been of the opinion that the Plaintiff is responsible therefor. Had the Plaintiff been dismissed on the first ground the Defendant following the Plaintiff's acquittal should have reinstated the latter to his former position. The Court is of

the opinion that the Defendant dismissed the Plaintiff and his colleagues because it believed that the Plaintiff and his colleagues had in fact committed the offence charged. The fact that the Plaintiff was acquitted shows that the Plaintiff had not committed the offence. Mere suspicion does not constitute good cause for termination of the Plaintiff's employment.

We shall now consider the extent of the Defendant's liability for terminating the Plaintiff's employment without good cause. Article 2570 of the Civil Code provides that where the duration of the contract has not been fixed and does not result either from the nature of the work to be done or from any other circumstances, the employer, in this case the Bank, must have given prior notice to the employee. Since it has not been contested that the Plaintiff had worked in the Bank for several years, prior notice should have been given in accordance with Article 2571(2) of the Civil Code at least two months in advance. The Bank has not proved that prior notice had been given two months in advance of the termination of the employment contract. Therefore it shall be taken to be admitted that the Plaintiff was dismissed without having the benefit of said notice. As the Plaintiff was dismissed without good cause, he is entitled to fair compensation by virtue of Article 2573 of the Civil Code. Article 2574(2) provides that the amount of compensation shall not exceed the wages paid during the last three months to the Plaintiff. The foregoing provisions show that the Plaintiff may only claim three months salary as compensation for dismissal without good cause and that the Plaintiff does not have the right to claim reinstatement to his former position.

Although counsel for Plaintiff did not cite the foregoing provisions in his statement of claim, the general claim has been made that the Plaintiff is entitled to his salary for a period of twenty-nine months for reason of his dismissal and even though the Plaintiff did not claim three months salary and his right to notice conferred by the Civil Code, he has claimed his salary by reason of dismissal, therefore he shall be deemed to have claimed these and hence the Defendant's counsel's objection with that respect overruled. The documentary evidence produced by counsel for Defendant is not related to the matter at issue and does not call for further comment. Furthermore, he has not called the four witnesses mentioned in the statement of claim and therefore the Defendant shall be taken to have waived his right.

Therefore the Bank shall pay to the Plaintiff three months' salary for dismissal without good cause and two months salary as compensation in lieu of notice, i.e. a total amount in sum of E. \$ 1,550. (The matter directly and substantially in issue in this suit is also directly and substantially in issue in Civil Case No. 1605/59 wherein a suit is pending between Ato Seyoum Dagne and the defendant bank).

The Bank shall pay the Plaintiff the amount awarded above, court fees and advocate fees when an itemised bill of costs is filed in accordance with Articles 463 and 464 of the Civil Procedure Code.

October 6, 1968

የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት :
አዲስ : አበባ ፤ ፫ኛ : ችሎት ።

ዳኞች ፤

አቶ : ተኩላ : ወልደ : ኪዳን ፤
አቶ : ኃይሌ : ወልደ : ጊዮርጊስ ፤
አቶ : ጥበቡ : አብርሃም ።

ይግባኝ : ባይ : ፩ኛ : አቶ : በቀለ : ጀርሶ : ፪ኛ : አቶ : አራርሶ : ገመቹ ፤
መልስ : ሰጭ : ዓቃቤ : ሕግ ።
የወንጀል : ይግባኝ : መዝገብ : ቁጥር : ፲፰/፳

ወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ :- ስለስርቆት :- ስለአባሪነት :- ጥፋትን : ስለ : ማመን :- የጥፋተኛነት : ሬኩርድ : ለፍርድ : ቤት : ማቅረብ :- ስለይግባኝ : መብት :- የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፳፻፴ ፤ የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ቁጥሮች : ፻፴፬ (፪) : ፻፴፱ (፫) : ፻፹፭ (፬) : ፻፹፰ : ፻፺፭ (፭) ።

የአውራጃው : ፍርድ : ቤት : ሁለቱ : ይግባኝ : ባዮች : የስርቆት : ተግባር : ፈጽመዋል : በማለት : በአንድ : አንድ : ዓመት : እስራት : እንዲቀጡ : በመፍረዱ : የቀረበ : ይግባኝ ።

ውሳኔ :- በአንደኛው : ተከላሽ : ላይ : የተላለፈው : ውሳኔ : ሲጸድቅ : የሁለተኛው : ተሽሯል ፤

፩/ ዐቃቤ : ሕግ : እራሱ : ይግባኝ : ሳያቀርብ : ተከላሾች : ባቀረቡት : ይግባኝ : ላይ : ቅጣት : እንዲጨመርባቸው : ሊጠይቅ : አይችልም ።

፪/ አንድ : ሰው : አባሪ : ነው : የሚባለው : በወንጀሉ : ተግባር : አውቆ : ተካፋይ : ለመሆኑ : በማስረጃ : ሲረጋገጥበት : ብቻ : ነው ።

፫/ በተከላሽ : ላይ : የቀረበው : ክስ : የተከላሽ : የእምነት : ቃል : የማይገናኝ : ሲሆን : ዐቃቤ : ሕግ : ምስክር : እንዲጠራ : ፍርድ : ቤቱ : ሊያዝ : ይገባል ።

፬/ የጥፋተኛነት : ውሳኔ : ከመስጠቱ : በፊት : ቀደም : ብሎ : የነበረው : የጥፋተኛነት : ሬኩርድ : ለፍርድ : ቤት : መቅረብና : ፍርድ : ቤትም : መቀበል : አይገባም ።

ፍ ር ድ

በይግባኝ : ባይዎቹ : ላይ : የቀረበው : ክስ : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፳፻፴ : የተጻፈውን : በመጥቀስ : አዲስ : አበባ : ከተማ : በአርበኞች : መንገድ : በረዶ : ፋብሪካ : አጠገብ : ሰኔ : ፳፯ : ቀን : ፲፱፻፶፱ : ዓ.ም. በግምት : ከቀኑ : ፮ : ሰዓት በሚሆንበት : ጊዜ : አንደኛው : ተከላሽ : የሰረቃቸውን : በጎች : ከሁለተኛው : ተከላሽ : ጋር : ሦስቱን : በጎች : አርደው : በልተው : ሦስቱን : በጎች : ሸጠው : ተጠቅመውበታል : በማለት : ሲሆን : ተከላሾቹ : እምነት : ክህደት : ተጠይቀው : አንደኛው : ተከላሽ : ጥፋተኛ : መሆኑን : ሲያምን : ሁለተኛው : ተከላሽ : ጥፋተኛ : አይደለ

ሁም : ብሎ : ስለካደ : የሕግ : ምስክሮች : እንዲቀርቡ : ከታዘዘ : በኋላ : ነሐሴ : ፫ : ቀን : ፲፱፻፶፱ : ዓ : ም : ማታ : በ፲፪ : ሰዓት : ከሥራዬ : ወደ : ቤቴ : ስመለስ : አንደኛው : ተከላሽ : ሚስትህ : ጡብሳ፡ትብላ : ብሎ : ሁለት : የኋላ : እግር : የበግ : ሥጋ : ሰጥቶኝ : ወሰድኩ : ይኸውም : ጥፋት : ነው : ብሎ : ቃሉን : ስለሰጠ : ዐቃቤ : ሕጉ : ከዚህ : በፊት : የነበራቸውን : የጥፋተኛነት : ሬኩርድ : በማቅረብ : የቅጣት : ፍርድ : እንዲወሰንባቸው : አሳስቦ : ፍርድ : ቤቴ : በፊት : የነበረውን : የጥፋተኛነት : ሬኩርድ : ከመዘገብ : በኋላ : ሁለቱንም : ይግባኝ ባይዎች : በአንዳንድ : ዓመት : እሥራት : እንዲቀጡ : ፍርድ : የሰጠ : መሆኑን : መዝገቡ : አስረድቷል ።

ይግባኝ : ባይዎቹ : ባቀረቡት : የይግባኝ : ማመልከቻ : የይግባኝ : ቅሬታቸው :

፩ኛ : ይግባኝ : ባይ : በጥፋተኛነት : በተሰጠው : ውሳኔ : ላይ : ሳይሆን : በቅጣቱ መብዛት : ነው ፤ ይኸውም : ጥፋተኛ : መሆኔን : አምኜ : ቅጣቱ : እንዲሻሻልልኝ : ባመለክት : ካሁን : በፊት : የነበረውን : ጥፋት : በመመልከት : የተወሰነብኝ : ቅጣት : ከፍተኛ : በመሆኑ : ቅጣቱ : ይሻሻልልኝ : በማለት : ሲሆን ፤ ሁለተኛው : ይግባኝ : ባይ : ደግሞ : ከሥራዬ : በ፲፪ : ሰዓት : ወደ : ቤቴ : ስሄድ : መንገዴ : በአንደኛው : ተከላሽ : ቤት : በኩል : ሆኖ : ሳልፍ : እንደ : አጋጣሚ : አንደኛው : ተከላሽ : ወደቤቴ : ይዞኝ : ገብቼ : ቀደም : ብሎ : የታረደ : የበግ : ሥጋ : ኖሮ : ይህንን : ሁለት : እግር : የበግ : ሥጋ : ከባለቤትህ : ጋር : ብላ : ብሎ : ሰጠኝ : እኔም : ነገሩን : ሳልገምት : የተሰጠኝን : ሁለት : እግር : የበግ : ሥጋ : ወሰድኩ ፤ በፍርድ : ቤቴም : ቀርቤ : ይህን : ሳልሰውር : እንደክሱ : አቀራረብ : ምስክር : ሳይመሰክርብኝ : ወይም : ማስረጃ : ሳይገኝብኝ : ቀደም : ባለው : ሬኩርድ : መዝገብ : በአንድ : ዓመት : እሥራት : እንድቀጣ : የተሰጠው : ፍርድ : በማይገባ : ስለሆነ : ፍርድ : ይለወጥልኝ : በማለት : ሰፋ : ያለ : ሐተታ : ያለ በት : ማመልከቻ : አቅርቧል ።

የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ዐቃቤ : ሕግ : በሰጠው : መልስ : በይግባኝ : ከሳሾች : አራት : ጊዜ : የደጋገሙ : ጥፋተኞች : መሆናቸው : የተረጋገጠ : በመሆኑ : ይግባኛቸው የማይደገፍ : ነው ፤ ክሱ : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፯፻፴፮/፩/ለ/ ተመስርቶ : ለከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : መቅረብ : ሲገባው : ያውራጃው : ፍርድ : ቤት : ያለሥልጣኑ : ተቀብሎ : የሰጠው : ፍርድ : ያለአግባብ : ቢሆንም : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ቁጥር : ፩፻፺፮/፪/መሠረት : ቅጣት : እንዲጨመርባቸው : እንዲሁም : ወንጀል : በመደጋገም : የፈጸሙ : መሆናቸው : የተረጋገጠ : ስለሆነ : በወንጀለኛ : መቅጫ ሕግ : ቁጥር : ፻፺፫/፩/ መሠረት : ቅጣቱን : አክብሮ : እንዲወሰንባቸው : ሲል : ማመልከቻ : አቅርቧል ።

ዐቃቤ : ሕጉ : በይግባኝ : ባይዎች : ላይ : አንቀጽ : ተለውጦ : ቅጣቱ : ተጨምሮ : ይቀጣልኝ : ሲል : ያቀረበውን : ሀሳብ : አልተቀበልነውም ፤ ምክንያቱም : ይግባኝ : ባይዎቹ : የይግባኝ : ቅሬታቸው : አንደኛው : ቅጣት : በዝቶብኛል : በማለትና : ሁለተኛው : ጥፋተኛ : መሆን : አይገባኝም : በማለት : ሲሆን : የይግባኙ : ጭብጥ : ይኸው : በመሆኑ : ዐቃቤ : ሕጉም : በዚሁ : በይግባኝ : ከሳሾቹ : በተመሰረተው : ጭብጥ : ቅጣቱ : ወይም : የጥፋተኛነቱ : ውሳኔ : አይለወጥም : በማለት : ወይም : ይለወጣል : በሚለው : ጭብጥ : ላይ : መከራከር : አለበት : እንጂ : በመልስ : ሰጭነት : ደረጃ : ላይ : እያለ : አንቀጽ : ተለውጦ : ቅጣቱ : እንዲጨመር : ክርክር : ማቅረብ : ተገቢ : ነው : ብለን : አልገመትነውም ። በዐቃቤ : ሕጉ : የተጠቀሰውን : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ቁጥር : ፻፺፮/፪/ በነገሩ : ለመግባት : በቂ : ምክንያት : ያለ : በመሰለው : ጊዜ : ይግባኝ : ሰሚው : ፍርድ : ቤት : ከዚህ : የሚከተለውን : ይፈጽማል : ካለ : በኋላ በፊደል : ‘ለ’ : ጥፋተኛ : ነው : በተባለበት : ውሳኔ : በቅጣቱ : ይግባኝ : በተባለ : ጊዜ :

ቅጣቱን ፡ ሰርዞ ፡ ተከሳሹን ፡ በነጻ ፡ ለመልቀቅ ፡ ይችላል ፤ ወይም ፡ ፍርድን ፡ ለውጦ ፡ ወይም ፡ ሳይለውጥ ፡ ቅጣቱን ፡ ያጸናል ፤ ይጨምራል ፡ ወይም ፡ ይቀንሳል ፡ የሚል ፡ ነው።

ይህ ፡ አንቀጽ ፡ የከሳሹንና ፡ የተከሳሹን ፡ ይግባኝ ፡ አጠቃሎ ፡ የያዘ ፡ ነው ። ይግባኝ ሰሚው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ይግባኙ ፡ በቀረበለት ፡ ጊዜ ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ሲያገኘው ፡ ቅጣቱን ፡ ሰርዞ ፡ ተከሳሹን ፡ የይግባኝ ፡ ፍርድ ፡ የሚሰጥበት ፡ ቅጣቱን ፡ ይጨምራል ፡ በሚለው ፡ በዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ይግባኝ ፡ ፍርድ ፡ የሚሰጥበት ፡ ለይግባኝ ፡ ሰሚው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የሰጠው ፡ መምሪያ ፡ ነው ።

ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ያቀረበው ፡ ማመልከቻ ፡ በመልስ ፡ ሰጭነት ፡ ሳይሆን ፡ በይግባኝ ፡ ባይነት ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፡ ይጨምራል ፡ በሚለው ፡ አነጋገር ፡ በዚያው ፡ ቀድሞ ፡ ክስ ፡ በቀረበበት ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ የተጻፈውን ፡ የቅጣት ፡ መጠን ፡ ከፍ ፡ ለማድረግ ፡ በተቻለ ፡ ነበር ።

ነገር ፡ ግን ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ በመጀመርያ ፡ ይግባኝ ፡ ባልጠየቀበት ፡ ተከሳሹ ፡ ቅጣት በዛብኝ ፡ ይቀንስልኛል ፡ ብሎ ፡ በማሰብ ፡ ባቀረበው ፡ ይግባኝ ፡ አንቀጽ ፡ ተለውጦ ፡ ቅጣቱን ፡ ከፍ ፡ አድርጎ ፡ ይቀጣልኝ ፡ ብሎ ፡ ማቅረብ ፡ ለህሊና ፡ ስሜትም ፡ ቢሆን ፡ ቅር ፡ የሚያስኝ ፡ ከመሆኑም ፡ በላይ ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፻፹፮/፪/ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ቅጣቱ ፡ በቂ ፡ አይደለም ፡ በማለት ፡ ይግባኝ ፡ ማለት ፡ እንዳለበትና ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቁጥር ፡ ፻፹፯ ፡ ይግባኝ ፡ ማለቱን ፡ የሚያስታውቀው ፡ በ፲፮ ፡ ቀን ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ተገልብጦ ፡ በተሰጠው ፡ በ፴ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ይግባኙን ፡ እንዲያቀርብ ፡ ያዛል ፤ በነዚህ ፡ አንቀጾች ፡ መንፈስ ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ይግባኝ ፡ ሳይጠይቅ ፡ ተከሳሹ ፡ ባቀረበው ፡ ይግባኝ ፡ የሚጠቀም ፡ ከሆነ ፡ የነዚህ ፡ አንቀጾች ፡ መንፈስ ፡ ሳይሠራበት ፡ ቀረ ፡ ማለት ፡ ነው ። ከዚህም ፡ በቀር ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ በጊዜው ፡ ይግባኙን ፡ ባለመጠየቁ ፡ ተከሳሹ ፡ ይጠቀምበት ፡ የነበረውን ፡ በራሱ ፡ ይግባኝ ፡ ባይነት ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ በመልስ ፡ ሰጭነት ፡ በሚሰጠው ፡ መልስ ፡ ውስጥ ፡ ስውር ፡ በሆነ ፡ ይግባኝ ፡ መልክ ፡ ሲጠቀም ፡ የተከሳሹ ፡ መብት ፡ አልተጠበቀለም ፡ ማለት ፡ ነው ። ምንም ፡ ሕግ ፡ ቅጣቱን ፡ ያጸናል ፡ ይጨምራል ፡ ብሎ ፡ በሚያመለክተው ፡ ሕግ ፡ አውጭው ፡ የይግባኝን ፡ ቁጥር ፡ መቀነስ ፡ ያሰበ ፡ መስሎ ፡ መብቱን ፡ ሊነካበት ፡ አይገባም ። ሕግ ፡ የዐቃቤ ፡ ሕግንም ፡ የተከሳሹንም ፡ መብት ፡ እኩል ፡ ይጠብቃል ።

በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ የሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፹፯ ፡ የተጻፈውን ፡ ሳይጠብቅ ፡ በከሳሹ ፡ በኩል ፡ ይግባኙ ፡ ቢቀርብ ፡ ኖሮ ፡ ሥርዓቱን ፡ አልጠበቀም ፡ ተብሎ ፡ ተቀባይነትን ፡ አያገኝም ፡ ነበር ። የዚህ ፡ ዓይነት ፡ ይግባኝ ፡ በተከሳሹ ፡ በኩል ፡ ተቀባይነት ፡ የማያገኝ ፡ ከሆነ ፡ በከሳሹ ፡ በኩል ፡ ተቀባይነት ፡ የሚያገኝበት ፡ ምክንያት ፡ ሊኖር ፡ አይገባም ። ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ በመጀመርያ ፡ ጊዜ ፡ ክስ ፡ የቀረበበት ፡ አንቀጽ ፡ ተለውጦ ፡ ቅጣቱ ፡ ከብዶ ፡ ይታይ ፡ ሲል ፡ ያቀረበውን ፡ ሐሳብ ፡ አልተቀበልነውም ። አንቀጽ ፡ ተለውጦ ፡ ቅጣቱ ፡ ከፍ ፡ ብሎ ፡ ይቀጣልኝ ፡ በማለት ፡ ሳይሆን ፡ በዚያው ፡ በመጀመርያ ፡ ደረጃ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ክስ ፡ የቀረበበት ፡ አንቀጽ ፡ በሚያመለክተው ፡ የቅጣቱ ፡ ወሰን ፡ ሳይወጣ ፡ ቅጣቱን ፡ ከፍ ፡ ይበልጥኝ ፡ በማለት ፡ ሥነ ፡ ሥርዓቱን ፡ ጠብቆ ፡ ይግባኙን ፡ ባቀረበ ፡ ጊዜ ፡ የሚታይ ፡ ነው ። ብለን ፡ በተከሳሾቹ ፡ በኩል ፡ የቀረበውን ፡ ይግባኝ ፡ እንመረምራለን ። በመጀመርያ ፡ የአንደኛው ፡ ይግባኝ ፡ ባይ ፡ የይግባኝ ፡ ቅሬታው ፡ በቅጣቱ ፡ መጠን ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ በጥፋተኛነት ፡ በተሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ይግባኝ ፡ አላለበትም ፤ ቅጣቱ ፡ በዛብኝ ፡ ብሎ ፡ ያመለክተውን ፡ ስንመለከተው ፡ በክሱ ፡ የተጠቀሰው ፡ አንቀጽ ፡ ፻፲፱ ፡ ሲሆን ፡ ይህ ፡ አንቀጽ ፡ እስከ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ የሚያስቀጣ ፡ አንቀጽ ፡ ነው ። ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የወሰነበት ፡ ቅጣት ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ይግባኝ : ባዩ : ከዚህ : በፊት : የደጋገመ : አጥፊ : ሆኖ : ሦስት : ጊዜ : በወንጀል : ተከሶ : የተቀጣ : መሆኑን : ማስረጃው : ሲቀርብበት : የተቃወመው : ባለመኖሩ : ካሁን : በፊት : የተደረገው : ቅጣት : ጠባዩን : አሻሽሎ : ጥሩ : የማህበራዊ : ቤተሰብ : ሊያደርገው : ሳይችል : ቀርቶ : የስርቆቱን : ተግባር : የሚያሠራው : አድርጎ : በማህበራዊ : ኑሮ : ውስጥ : በሰላም : እየሠራ : እራሱን : ከመጥቀም : ይልቅ : የሰውን : ገንዘብ : እየሰረቀ : መጠቀምን : መርጦ : አራተኛ : ጊዜ : ሰርቆ : በመያዙና : ጥፋቱንም : ስላመነ : ቅጣቱን : የምናሻሽልበት : ምክንያት : ስላላገኘን : በአንደኛው : ተከሳሽ : ላይ : የአዲስ : አበባ : አውራጃ : ፍርድ : ቤት : የሰጠውን : ፍርድ : አጽንተናል ። በሁለተኛው ይግባኝ : ባይ : ላይ : በቀረበው : ክስ : ከአንደኛው : ተከሳሽ : ጋር : በመተባበር : ሦስቱን : በጎጦች : አርደው : በልተዋል ፤ ሦስቱን : በጎጦች : ሸጠው : ተጠቅመውበታል ፤ በማለት : ሲሆን : በዚህ : ጭብጥ : የቀረበ : ማስረጃ : የለም ።

ይግባኝ : ባዩም : በመጀመርያው : ቀን : ጥፋተኛ : አይደለሁም : ካለ : በኋላ : በሌላው : ቀን : ደግሞ : ከሥራ : ወደ : ቤቱ : ስገባ : አንደኛው : ተከሳሽ : ሚስትህ : ጠብሳ : ትብላ : ብሎ : ሁለት : የኋላ : እግር : ሰጥቶኝ : ወሰድኩ : ይኸውም : ጥፋት : ነው : ሲል : ቃሉን : ሰጠ : እንጂ : እንደክሱ : አቀራረብ : ከአንደኛው : ተከሳሽ : ጋር : አርደው : እንደበላና : በሦስቱ : በጎጦች : ሽያጭ : ገንዘብ : እንደተጠቀመበት : የእምነት : ቃሉን : አልሰጠም ። ከዚህ : በቀር : አንድን : ሰው : የወንጀል : አባሪ : ነህ : ለማለት : የተሰረቁ : በጎጦች : ሥጋ : ለመሆኑ : እያወቀ : የወሰደ : መሆኑ : ሲረጋገጥ : ነው ። ይህ : ሥጋውን : ሰጥቶኝ : ወሰድኩ : ከማለቱ : በስተቀር : የተሰረቁ : በጎጦች : ሥጋ : መሆኑን : እያወቀ : ለመውሰዱ : አልተረጋገጠም ። አንደኛው : ተከሳሽ : ሥጋውን : ሰጥቶኝ : በመውሰዴ : ጥፋት : ነው : ቢልም : በጎጦቹን : አርዶ : እንደበላና : ሸጦ : በገንዘቡ : እንደተጠቀመ : የሚቆጠር : አያደርገውም ። ይህን : የመሰለ : ጉዳይ : ሲያጋጥም : በወንጀለኛ : መቅጫ ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ቁጥር : ፻፴፬/፪/ ተከሳሹ : ጥፋተኛ : ነኝ : ብሏል : ተብሎ : በመዘገብ : በተጻፈ : ጊዜ : ፍርድ : ቤቱ : አስፈላጊ : ሆኖ : ሲያገኘው : ዐቃቤ : ሕግ : ለክሱ : የሚደረገውን : ማስረጃ : እንዲያቀርብ : ለማዘዝና : ተከሳሹም : የመከላከያ : ማስረጃውን : እንዲያቀርብ : ለመፍቀድ : ይችላል : ይላል ። በይግባኝ : ባዩ : ላይ : የቀረበው : ክስና : የይግባኝ : ባዩ : የእምነት : ቃል : የማይገናኝ : ሲሆን : በሕጉ : መሠረት : ዐቃቤ : ሕግ : ክሱን : የሚያግዱለት : ማስረጃ : ማቅረብና : ተከሳሹም : መከላከል : ነበረበት ። ይህ : ሁኔታ : ሳይፈጸም : ፍርድ : ቤቱ : አንደኛው : ተከሳሽ : ከሰረቀው : የበግ : ሥጋ : ሁለተኛው : ተከሳሽ : ወስዶ : የበላ : መሆኑንና : ጥፋተኛ : መሆኑን : ያረጋገጠ : ስለሆነና : ካሁን : በፊት : ፲፬ : ጊዜ : በወንጀል : ተከሶ : የተቀጣ : ለመሆኑ : ከፖሊስ : በቀረበው : የጥፋት : መግለጫ : ስለተረጋገጠ : በአንድ : ዓመት : እሥራት : ይቀጣል : ሲል : ፈርዷል ።

እዚህም : ላይ : የሥነ : ሥርዓት : አፈጻጸም : ጉድለት : ተደርጓል ፤ በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ቁጥር : ፻፴፬/፫/ መሠረት : አንድ : ተከሳሽ : በአንድ : ወንጀል : ተከሶ : በፍርድ : የጥፋተኛነት : ውሳኔ : ከመሰጠቱ : በፊት : ቀደም : ብሎ : የነበረው : የጥፋተኛነት : ሬኩርድ : ለፍርድ : ቤት : መቅረብና : ፍርድ : ቤትም : መቀበል አልነበረበትም ። የጥፋተኛነት : ውሳኔ : ከተሰጠ : በኋላ : ስለቅጣቱ : ማክበድ : ወይም : ማቅለል : የዐቃቤ : ሕግ : ሕሳብ : ተጠይቆ : ቀደም : ብሎ : የነበረው : ሬኩርድ : ይቀርብና : በዚህ : ጉዳይ : የተከሳሹ : ሕሳብ : ተጠይቆ : ማስረጃም : በተጨማሪ : መቅረብ የሚያገኝ : ቢሆን : ማስረጃ : መስማት : አስፈላጊ : መሆኑን : ሕጉ : ያመለክታል ።

ፍርድ : ቤቱ : ግን : የጥፋተኛነት : ውሳኔ : ከመስጠቱ : በፊት : ቀደም : የነበረውን ጥፋተኛነት : መዘገብ : አይቶ : ፍርድ : መስጠቱ : ሥነ : ሥርዓቱ : ከሚፈቅደው : ውጪ :

ነው። ስለዚህ፡ በጠቅላላው፡ በተከላሹ ፡ ላይ፡ የቀረበ ፡ ማስረጃ ፡ ሳይኖር ፡ የተሰጠ፡ ፍርድ ፡ ስለሆነ ፡ በሁለተኛው ፡ ይግባኝ ፡ ባይ፡ ላይ ፡ የተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ እንዳልተፈረደ ፡ ሆኖ ፡ ተከላሹ ፡ ለሦስት ፡ መቶ ፡ ብር ፡ በቂ ፡ ዋስ ፡ ጠርቶ ፡ በውጭ ፡ ሆኖ ፡ ዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ እንደክሱ ፡ አቀራረብ ፡ ማስረጃውን ፡ እንዳለው ፡ አቅርቦ ፡ እንዲያሰማና ፡ ይግባኝ ፡ ባዩም ፡ መከላከያውን ፡ አቅርቦ ፡ እንደገና ፡ አጣርቶ ፡ ፍርድ ፡ ይሰጥ ፡ ብለን ፡ ወደ ፡ አውራጃው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መልሰነዋል ።

ኅዳር ፡ ፳፩ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፷ ፡ ዓ. ም.

HIGH COURT

Addis Ababa, Div. No. 3

Judges:

Ato Tecola Wolde Kidan

Ato Haile Woldegiorgis

Ato Tibebu Abraham

BEKELE JARSO AND ARARSO GEMECHU v. PUBLIC PROSECUTOR

Criminal Appeal No. 18/60

Criminal law—Theft—Accomplice—Confession of guilt—Consideration of previous criminal records—Rights of an Appellant—Penal Code Art. 630; Criminal Pro. C. Arts. 134(2), 149(3), 186(2), 187, 195(2).

On appeal from the conviction by the High Court finding the two Appellants guilty of theft and sentencing them each to a one year prison term.

Held: The decision of the High Court was affirmed as regards the first Appellant but set aside in the case of the second Appellant.

1. The Respondent should not be permitted to apply for an increase of the sentence where said application is made in reply to an appeal preferred by the Appellant.

2. A person, to be an accomplice, must have been proven guilty of knowingly participating in a criminal act.

3. When the charge and the confession made by the accused are at variance, the court must instruct the Prosecutor to produce evidence.

4. Records of previous conviction should not be introduced in Court before the accused is convicted on the final charge.

JUDGMENT

The Appellants were charged with theft in violation of Article 630 of the Penal Code. The details of the charge alleged that on July 4, 1967, at about 11 a. m. the Appellants, in the vicinity of Patriots Street, slaughtered and consumed the meat of three sheep and sold three other sheep stolen by the first Appellant.

When asked to enter their plea, Appellant No. 1 pleaded guilty and Appellant No. 2 pleaded not guilty. Thereafter, the Court ordered the production of prosecution witnesses. However, during the session convened on August 9, 1967, Appellant No. 2 stated that on July 5, 1967, at about 6 p. m., Appellant No. 1 gave him two hind legs of a sheep while he was going home from work. The Public Prosecutor submitted records of the Appellants' previous convictions and moved the court to pass sentence accordingly. The Court recorded these statements and sentenced each Appellant to a one year term imprisonment.

The Appellants in their memorandum of appeal stated that:

Appellant No. 1 does not appeal from the conviction but from the sentence. He argued that although he pleaded guilty and moved the court to mitigate the sentence, the Court wrongly passed a sentence on the basis of his previous convictions and therefore the Appellate Court should reduce the sentence.

Appellant No. 2 stated that he was passing Appellant No. 1's house on his way home, when Appellant No. 1 invited him in and without any knowledge of the circumstances whereby Appellant No. 1 had acquired the meat, he accepted the offer by Appellant No. 2 and carried the meat home.

Appellant No. 2 has admitted his acquisition of this meat. There was no other evidence on this matter. Appellant No. 2 was convicted on the basis of his previous record alone and therefore, the conviction should be set aside.

The High Court Public Prosecutor replied that as the Appellants have previously been convicted four times, the appeal should be dismissed; that although the charge should have been framed under Article 635/1(b) of the Penal Code and tried in the High Court and although the Awraja Court, without having jurisdiction, tried the offence and passed sentence, the sentence should be increased pursuant to Article 195/2 of the Criminal Procedure Code; that, since it has been proved that the Appellants were recidivists, the sentence should also be increased pursuant to Article 193(1) of the Penal Code.

The Court by reason of the nature of the appeal rejects the Public Prosecutor's application for alteration of the charge and an increase of the sentence.

Appellant No. 1 appealed from the sentence and Appellant No. 2 appealed from the conviction and the issue in this instant appeal arises from the Appellants' pleadings. In the case at bar the public prosecutor must confine himself to the issue whether the sentence or the conviction should be reversed and where he is the Respondent, as in the case at hand, he may not apply for alteration of the charge and for an increase of the sentence. Article 195(2), Criminal Procedure Code, invoked by the Public Prosecutor provides that "where it considers that there is sufficient ground for interference the court of appeal may: (b) on an appeal from conviction and sentence reverse the finding and sentence and acquit the accused; or with or without altering the finding, maintain, increase or reduce the sentence."

This provision embraces appeals prepared by the prosecutor as well as by the Defendant. Here the Appellate Court's reasons to reverse the finding and to acquit the accused are primarily based on the Defendant's memorandum of appeal; while its decision is based on the application submitted by the Public Prosecutor, had the Public Prosecutor filed an appeal instead of appearing as Respondent the Court would have been in a position to increase the sentence within the limits provided by the law in contravention of which the Defendant had been charged.

It would not stand to reason to permit the Public Prosecutor to apply for an increase of the sentence where he himself had not preferred an appeal from the sentence and where said application is made in answer to an appeal against sentence preferred by the Defendant. Moreover, Article 185(2) provides that where the Prosecutor feels that the sentence passed is insufficient he shall lodge an appeal on grounds of inadequacy of sentence and Article 187 requires that the notice of appeal against a judgment shall be given within fifteen days of the delivery of the judgment appealed against, and that the memorandum of appeal shall be filed within

thirty days of the receipt of the copy of the decision appealed against. If the Public Prosecutor is allowed to avail himself of the Defendant's appeal, then the effect of these provisions would be nullified.

Besides, were the Prosecutor to be allowed to take advantage of the Defendant's appeal by submitting an appeal in the guise of a reply, which appeal would otherwise have been barred, then the Defendant's rights would not be fully protected.

Although the drafter's intention to curtail the number of appeals is manifest in the provision that provides for the increase and maintenance of sentence, this should not prejudice the rights of the Defendant. The law equally protects the rights of the prosecution and of the defense, in the same manner; if an appeal which did not comply with the requirements of Article 187 had been submitted by the Defendant it would have been rejected. Since such appeals would be rejected when submitted by the defence there is no reason why they should be admitted when submitted by the prosecution.

We hereby reject the Prosecutor's application for alteration of the charge and for an increase of the sentence. We shall consider the application of the Public Prosecutor for an increase of the sentence within the limits provided by the law under which the prosecutor submits a memorandum of appeal in compliance with the Criminal Procedure Code. We shall now proceed to examine the merits of the Appellants' argument.

Appellant No.1 appealed from the sentence and not from the conviction. He was charged with the violation of Article 630 which provides for a maximum sentence of five years imprisonment but the Court sentenced him only to a one year term.

It has been proved that the accused had been convicted three times previously and the punishment did not succeed in reforming him into a useful member of society. Instead of desisting from theft, the Appellant has chosen to benefit himself by stealing the property of others, was apprehended for a fourth time, and has admitted his guilt. Therefore, we see no reason for reducing the sentence and we hereby affirm the judgment of the Awraja Court passed with regard to Appellant No.1.

Appellant No. 2 was charged as an accomplice of Appellant No. 1 but no evidence was adduced in this regard.

At first Appellant No. 2 pleaded not guilty but later confessed that the first Appellant had given him two hind legs of a sheep. He did not confess as alleged, that he had slaughtered and consumed the sheep with Appellant No.1, nor did he confess that he procured benefit by selling the sheep. He would have been an accomplice if it had been proved that he carried away the meat with knowledge that it was stolen. Appellant No. 2, however, merely confessed that he took the meat and it was not proved that at that time the appellant knew the sheep was stolen.

Even if Appellant No. 2 admitted that he had received the meat from Appellant No.1 he is not thereby considered to have procured a benefit by selling the sheep.

In such cases, Article 134(2) of the Criminal Procedure Code provides that "where a plea of guilty has been entered, the court may require the prosecution to call such evidence for the prosecution as it considers necessary and may permit

the accused to call evidence." Where the plea of guilty entered by the Defendant does not conform with the charge, the Prosecutor shall, in accordance with the law, call evidence of such a nature as would prove the charge and the defence shall produce evidence to defend the charge. However, without observing the procedure outlined hereinabove, the lower Court passed a one year sentence against Appellant No.2 on the basis of his admission and on the police records showing that the Appellant had previously been convicted four times.

Such an act constitutes a violation of proper procedure. In accordance with Article 149(3) of the Criminal Procedure Code the previous conviction record of an accused person shall not be disclosed to the court until after he has been convicted. The law clearly provides that it is only where the accused is found guilty and where the Prosecutor is asked whether he has anything to say regarding aggravation or mitigation of the sentence that the previous record of the accused may be disclosed. The Defendant shall be entitled to reply and may also call witnesses as to character.

However, the Court prior to convicting the Appellant, considered the previous convictions of the Appellant and gave judgment before it convicted him and it appears to have convicted him completely on that basis. This is manifestly an act contrary to law. Whereas judgment was passed against Appellant No. 2 without evidence having been adduced in support of the charge, we hereby reverse the judgment of the Awradja Court with regard to Appellant No. 2. The Appellant shall be released on condition that he enter into a good conduct bond in the sum of E \$ 300 and we hereby remand the case to the Awradja Court where the prosecution may introduce such evidence to prove the charge and the Appellant to present his defense.

November 29, 1967

የምርምር ፡ ጽሑፎች ።

የወጣት ፡ ጥፋተኞች ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሥነሥርዓት ፡ በኢትዮጵያ ።

የዚህ ፡ ጽሑፍ ፡ ዓላማ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ወጣት ፡ ጥፋተኞችን ፡ የሚመለከተውን ፡ ሕግ ፡ በአጭሩ ፡ ለመግለጽ ፡ ነው ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ዋናውን ፡ ሕግና ፡ የሥነ ፡ ሥርዓቱን ፡ መለየት ፡¹ እስከተቻለ ፡ ድረስ ፡ አተኩረን ፡ የምንመለከተው ፡ የሥነ ፡ ሥርዓቱን ፡ ሕግ ፡ ሲሆን ፤ በተለይም ፡ ሥነ ፡ ሥርዓቱ ፡ ሕገ ፡ መንግሥታዊ ፡ መብቶችን ፡ እስከምን ፡ ድረስ ፡ እንደሚጠብቅ ፡ እንነጋገራለን ።

መግቢያ ፤ ታሪክ ፤

እንደ ፡ አሜሪካው ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡² መሠረታዊ ፡ መብቶችን ፡ በተሟላና ፡ በግልጽ ፡ አኳኋን ፡ ይዘረዝራል ። እነዚህም ፡ ከንግግርና ፡ ከጋዜጣ ፡ ወዘተ — ነፃነት ፡ አልፏል ፤ በወንጀል ፡ የተከሰሰ ፡ የአንድን ፡ ሰው ፡ መሠረታዊ ፡ መብቶች ፡ ይጨምራሉ ። በወንጀል ፡ የተከሰሰው ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ እኩል ፡ ጥበቃ ፡³ ርቱዕ ፡ የሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓትና ፡⁴ ከማይገባ ፡ መበርበር ፡⁵ መያዝኛ ፡ መታወርም ፡⁶ ነፃነት ፡ ተሰጥቶታል ። እንዲሁም ፡ የጠበቃ ፡ ዕርዳታ ፡ እንዲያገኝ ፡⁷ ጥፋተኛነቱ ፡ ካልተረጋገጠ ፡ ወንጀለኛ ፡ እንዳይባል ፤⁸ ነገሩም ፡ በቶሎ ፡⁹ በግልጽ ፡¹⁰ ችሎት ፡ እንዲታይለት ፡ መብት ፡ አለው ። ነገሩ ፡ በሚሰማበት ፡ ጊዜም ፡ በሱ ፡ ላይ ፡ የሚመሰክሩት ፡ ምስክሮች ፡ በፊቱ ፡ እንዲመሰክሩና ፡¹¹ ለሱም ፡ የሚመሰክሩት ፡ ምስክሮች ፡ ተገደው ፡ እንዲቀርቡለት ፡¹² መብት ፡ አለው ። በመጨረሻም ፡ በአንድ ፡

1. በሌላ ፡ አኳኋን ፡ ካልተገለጸ ፡ በስተቀር ፤ በማስታወሻዎቹ ፡ ውስጥ ፡ የሚጠቀሱት ፡ ቁጥሮች ፡ ከ፲፱፻፶፬ ዓመት ፡ ምሕረት ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ነው ።

2. የ፲፱፻፵፰ ዓ-ም ፡ የተሻሻለው ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ።

3. የተሻሻለው ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ አንቀጽ ፡ ፴፮ ።

4. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፵፫ ።

5. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፷፩ ።

6. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፶፩ ።

7. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፶፪ ።

8. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፶፫ ።

9. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፶፪ ።

10. የተሻሻለው ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ አንቀጽ ፡ ፶፪ ፡ የአማርኛው ፡ ቅጂ ፡ ነገሩ ፡ በግልጽ ፡ ችሎት ፡ እንዲታይለት ፡ ለተከሰቱ ፡ መብት ፡ ሲሰጠው ፡ የአንግሊዝኛው ፡ አይሰጠውም ። አንቀጽ ፡ ፶፲፪ ፡ በሁለቱም ፡ ቅጂዎች ፡ ይኸንኑ ፡ መብት ፡ እንደሚሰጥ ፡ ሊተረጎም ፡ ይችላል ። የሕዝብ ፡ ጸጥታን ፡ ወዘተ ፡ በሚነኩ ፡ ጉዳዮች ፡ ተከሰቱ ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ እንዳይጠቀምበት ፡ እንደሚከለክል ፡ ሁሉ ፤ በወንጀል ፡ ነክ ፡ በሆኑና ፡ ባልሆኑ ፡ ክሶችም ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ የሚከለክል ፡ መሆን ፡ አለመሆኑ ፡ ግልጽ ፡ አይደለም ።

11. የተሻሻለው ፡ ሕግ ፡ መንግሥት ፡ አንቀጽ ፡ ፶፪ ።

12. ከዚያው ።

ቅጣት ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ እንዳይቀጣ ፤¹³ የሚያሠቃይና ፡ ሰብአዊ ፡ ያልሆነ ፡ ቅጣት ፡¹⁴
 እንዳይደርስበት ፤ ራሱ ፡ ባጠፋው ፡ ጥፋት ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ጥፋት ፡¹⁵ እን
 ዲሁም ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ ተመልሰው ፡ በሚሠሩ ፡ ሕጎች ፡¹⁶ እንዳይቀጣ ፡ በሕገ ፡ መን
 ግሥቱ ፡ መሠረት ፡ ነፃነቱ ፡ ይጠበቃል ።

እነዚህ ፡ ጎሳ ፡ ብለው ፡ የሚታዩት ፡ መብቶች ፡ በጠቅላላው ፡ በወንጀል ፡ ለተከሰሱ ፡
 አካለ ፡ መጠን ፡ ያደረሱ ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ በሥራ ፡ የሚውሉበት ፡ ሁኔታ ፡ በወንጀለኛ ፡
 መቅጫ ፡ ሕግና ፡¹⁷ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡¹⁸ ተሟልተው ፡ ቁር
 በዋል ። አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ግን ፡ ሁኔታው ፡ የተለየ ፡ ነው ፤ አብዛኛ
 ውን ፡ ጊዜ ፡ ሕጉ ፡ መሠረታዊ ፡ የሕገ ፡ መንግሥት ፡ መብቶችን ፡ ይነፍጋል ፡ ወይም
 በጣም ፡ በተቀነሰ ፡ አኳኋን ፡ እንዲጠበቁ ፡ ያደርጋል ። በመሠረቱ ፡ በወንጀል ፡ የተከ
 ሰሰ ፡ አንድ ፡ ወጣት ፡ ሰው ፡ ለሕገ ፡ መንግሥቱ ፡ ጥበቃዎች ፡ ሙሉ መብት ፡ ያለው ፡
 ይመስላል ። የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ¹⁹ ፡ ሰው ፡ ከተወለደበት ፡ ቀን ፡ አንስቶ ፡
 እስከ ፡ ሞተበት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ የሕግ ፡ መብት ፡ አለው” ፡²⁰ ብሎ ፡ ሲደነ
 ግግ ፤ ለሰው ፡ ልጆች ፡ ሁሉ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሕገ ፡ መንግሥት²¹ ፡ የተመለከቱትን ፡
 የሰው ፡ ልጅ ፡ መብቶች ፡ ያረጋግጥላቸዋል ። ሕግ መንግሥት ፡ ራሱ ፡ በአንቀጽ ፡
 ፴፯ ፡ (ማንም ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ እኩል ፡ ሆኖ ፡ ይጠበቃል) ፡ ቀጥሎም ፡ በአንቀጽ ፡ ፴፰ ፡ “በብ
 ሔራዊ ፡ (ሲቪል ፡) መብቶች ፡ ረገድ ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ መካከል ፡ ልዩነት ፡ አይደረ
 ግም ፤” በማለት ፡ በዕድሜ ፡ ምክንያት ፡ በመሠረታዊ ፡ መብቶች ፡ በመጠቀም ፡ ረገድ ፡
 ልዩነት ፡ እንዳይደረግ ፡ የሚከለክል ፡ ይመስላል ። ስለዚህ ፡ በሕጎቹ ፡²² ውስጥ ፡
 እንደምናገኘው ፡ ይህን ፡ ለመሰለ ፡ ልዩነት ፡ በሕገ ፡ መንግሥቱ ፡ ውስጥ ፡ ምንም ፡
 ግልጽ ፡ የሆነ ፡ መሠረት ፡ የለም ። ይህን ፡ ልዩነት ፡ በኢትዮጵያና ፡ በውጭ ፡ አገር ፡
 የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ለወጣት ፡ ጥፋተኞች ፡ እንደ ፡ ልዩ ፡ ሁኔታ ፡ የሚቆጠረ
 ውን ፡ “ያለመቅጣት” ፡ ፍልስፍና ፡ በመመልከት ፡ ልንገልጸው ፡ እንችላለን ።

ባለፉት ፡ ሃምሳ ፡ እስከ ፡ ሰባ ፡ አምስት ፡ ዓመታት ፡ ውስጥ ፡ በብዙ ፡ አገሮች ፡
 “የወጣቶች ፡ ፍርድ ፡ ቤት” የሚባል ፡ አንድ ፡ ድርጅት ፡ ተቋቁሟል ።²³ በየሀገሩ ፡
 ብዙ ፡ ልዩነቶች ፡ ቢኖሩም ፡ እንኳ ፤ በመሠረቱ ፡ የወጣቶች ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የወን
 ጀለኛ ፡ መቅጫን ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ በተለይ ፡ የተሻሻለ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫን ፡
 ሕግ ፡ በልጆችና ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ለማድረግ ፡

13. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፶፮ ።
 14. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፶፮ ።
 15. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፶፬ ።
 16. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፶፮ ።
 17. የ፲፱፻፵፰ ዓ.ም. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ። ለምሳሌ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ ፤ ፬ ፤
 ፳ና ፡ ፳፫ን ፡ ይመለከታል ።
 18. ለምሳሌ ፡ ቁጥር ፡ ፳፱ ፤ ፵፱ና ፡ ፳፭ን ፡ ይመለከታል ።
 19. የ፲፱፻፶፪ ዓ.ም. የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ።
 20. ከዚያው ፡ ቁጥር ፡ ፩ ።
 21. ከዚያው ፡ ቁጥር ፡ ፳ ።
 22. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፬ ፡ በአንድ ፡ ጥፋተኛ ፡ ቅጣት ፡ ሲጣልበት ፡ በዕድሜው ፡ መሠረት ፡
 ልዩነት ፡ እንዳይደረግ ፡ በጠቅላላው ፡ ይገልጻል ።
 23. በወጣት ፡ ነክ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ስለሚፈጸሙው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በእንግሊዘኛ ፡ የተጻፉ ፡ ጽሑፎችን ፡
 የሚዘረዘር ፡ መግለጫ ፡ በኤስ ፡ ፊሸር ፤ የኢትዮጵያ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡
 (በቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ የሕግ ፡ ፋኩልቲ ፤ አዲስ ፡ አበባ ፤ ፲፱፻፷፩) ፡ አጥንድክስ ፡ ፳ ፡
 ውስጥ ፡ ይገኛል ።

የታቀደ : ነው : የወጣቶች : ፍርድ : ቤት : የተቋቋመው : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን : በወንጀል : ከተከሰሱ : አዋቂ : ሰዎች : ጋር : በማቅረብ : በአንድ : ዓይነት : ፍርድ : ቤት : አንድ : ዓይነት : ሥነ : ሥርዓትና : ሕግ : ተፈጻሚ : እንዲሆን : በማድረግ : ቀድሞ : ይሠራበት : የነበረውን : ልማድ : በመቃወም : ነው : በወጣት : ፍርድ : ቤቶች : ላይ : ከተደረጉት : ለውጦች : ጥቂቶቹ : እነዚህ : ናቸው ፤

ዳኞች : የወጣት : ጥፋተኞችን : ነገር : ለመስማት : በተለይ : የሰለጠኑ : መሆን : የችሎቱ : በግልጽ : አለመሆን : ነገሩ : ከመስማቱ : በፊትና : በኋላም : ወጣት : ጥፋተኞች : ከአዋቂዎቹ : በጥብቅ : እንዲለዩ : ማድረግ : ስለወጣት : ጥፋተኞች : ማንኛውም : ዓይነት : መግለጫ : ለሕዝብ : እንዳይሰጥ : ወጣቱ : ከኅብረተ : ሰቡ : የማይስማማበትን : ምክንያት : ማግኘትና : እሱንም : ለመውቀስና : ለመቆጣት : ከመጣር : ይልቅ : አካባቢውን : በማሻሻል : ለመልካም : ሰውነት : እንዲበቃ : አጥብቆ : መጣር : ናቸው ። በአንዳንድ : አገሮች : የወጣት : ፍርድ : ቤቶች : የሚከተሉት : ያለመቅጣት : ፍልስፍና : እንደ : “ከሰ” : “ወንጀል” : “አቤቱታ” : “ጥፋተኛ” : ሆኖ : መገኘት” : “ቅጣት” : ያሉትን : ወንጀል-ነክ : የፍርድ : ቤት : ቃላት : በማስወገድ : ሌሎች : ገለልተኛ : (ወንጀል-ነክ : ያልሆኑ) : ቃላት : እንዲተኩ : አድርጓል ። እነዚህ : ቃላት : ወጣቱን : በወንጀለኛነት : ቅጣት : ተፈጻሚነት : ከመባል : ለመጠበቅ : ይረዳሉ : ተብሎ : ተገምቷል ። በሌሎች : አገሮች : በተለይም : በእስካንዲኔቭያ : አገሮች : የአስተዳደር : ቦርዶች : ከፍርድ : ቤቶችና : ከወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : በፍጹም : በተለየ : አኳኋን : የወጣት : ጥፋተኞችን : ጉዳይ : ይመረምራሉ ።

ነገር : ግን : እነዚህ : ተግባሮች : የተፈጸሙት : በወጣት : ፍርድ : ቤቶች : ወይም : “በሕፃናት : ደኅንነት : ቦርዶች” : ቢሆኑም : ባይሆኑም : ቅንጅቱ : በሚከተለው : ቅጣት-አልባ : በሆነው : የማሻሻል : ዓላማውና : አልፎ : አልፎም : በወጣት : ጥፋተኞች : ላይ : ተፈጻሚ : በሚሆነው : ርኅራኄ - ቢስ : ድርጊት : መካከል : በማንኛውም : አገር : ቢሆን : አለመስማማት : አለ ።²⁴

ያለመቅጣት : ፍልስፍና : ሌሎች : ታላላቅ : ዓላማዎች : ቢኖሩትም : እንኳ : የወጣት : ፍርድ : ቤቶችና : ቦርዶች : ዘወትር : ቅጣት : መወሰናቸው : ስላልቀረ : እንደዚህ : ያለው : ቅጣት : የሚደርስበት : ወጣት : ተገቢውን : የሥነ : ሥርዓት : ጥበቃ ባለማግኘቱ : ቅሬታ : ተፈጥሯል ።²⁵ ስለኢትዮጵያ : የሆነ : እንደሆነ : ባንድ : በኩል : በሕገ : መሠረት : በወጣቶች : ላይ : የሚፈጸሙት : የቅጣት : ባህርያት : ባላቸው : ብዙ : ሁኔታዎች : በሌላ : በኩል : ደግሞ : የወጣት : ፍርድ : ቤቶች : በሥራ : ላይ : የሚያውሉት : ሥነ : ሥርዓት : በሚከተሉት : የማሻሻልና : “የማዳን” ፍልስፍና : መካከል : ያለው : ከፍ : ያለ : መፃረር : ከላይ : ከነካናቸው : ሕገ : መንግሥታዊ : ጉድለቶች : ጥቂቶቹን : ይገልጻል ።

24. ፕሮፌሰር ፍራንሲስ : አለን : “ሕክምና” : በሚል : ስም : ስለተሸፈነ : ቅጣት : ጥሩ : ምሳሌ : ሲሰጡ ፤ አካለ : መጠን : ያላደረሱ : “የውሀ : ሕክምና” : ወጣቶች : በሚገኙበት : ድርጅት : ያሉትን : ወጣቶች : በኃይለኛ : የውሀ : ዐምቧ : መርጨት : በአድራጊዎቹ : ተብሎ : ይጠራ : ነበር : ብለው : ይገልጻሉ ። ኤፍ : አለን ፤ ቦርደላንድ : አፍ : ክሪሚናል : ጀስቲስ : (ቺካጎ ፤ የቺካጎ : የኒሽርሲቲ : ፕሬስ ፤ ፲፱፻፶፮) : ገጽ : ፴፬ ።

25. ለምሳሌ : ሪ : ጎልት : (የዩናይትድ : እስቴትስ : ጠቅላይ : ፍርድ : ቤት : ፲፱፻፶፱) : የዩናይትድ : እስቴትስ : ጠቅላይ : ፍርድ : ቤት : የፍርድ : ጉዳዮች : መግለጫ ፤ (የጠበቆች : እትም : ፪ኛ) ፡ ሸልዩም : ፲፮ ፤ ገጽ : ፪፻፳፯ን : ይመለከታል ።

በአርእስቱ ፡ ላይ ፡ ጥናት ፡ ያደረገ ፡ አንድ ፡ ተማሪ ፡ እንደተናገረው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ “በምዕራብ ፡ አገሮች ፡ እንደተለመደው ፡ ‘የወጣት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡’ የሚለውን ፡ ሐሳብ ፡ አልያዘም ። የፍርድ ፡ ቤቶችን ፡ ሥልጣን ፡ የተመለከትን ፡ እንደሆነ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ከወረዳ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ጀምሮ ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ግዛት ፡ ባሉት ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ሁሉ ፡ ሥልጣን ፡ ሥር ፡ ነው ።”²⁶

ይህ ፡ አነጋገር ፡ በጠቅላላው ፡²⁷ ልክ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ “የወጣት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡” በኢትዮጵያ ፡ ሕግ ፡ በግልጽ ፡ ባይታወቅም ፡ በተለይ ፡ ለወጣት ፡ ጥፋተኛ ፡ የታቀዱና ፡ ደንቦችን ፡ የያዘ ፡ አንድ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ልዩ ፡ ክፍል ፡ እንዲሁም ፡ ለወጣቱ ፡ የታቀዱ ፡ የሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ሕግ ፡ ልዩ ፡ ክፍሎች ፡ ስላሉ ፡ ሕጉ ፡ የተከሰሰውን ፡ ወጣት ፡ ልዩ ፡ ሁኔታ ፡ በሚገባ ፡ አኳኋን ፡ አውቆታል ።

የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ለወጣት ፡ ጥፋተኞች ፡ የወሰናቸው ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ።

የዕድሜ ፡ ክልሎች ፡

የኢትዮጵያ ፡ ወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ተፈጻሚ ፡ ለመሆን ፡ አራት ፡ የዕድሜ ፡ ክልሎች ፡ እንዳሉት ፡ ልንናገር ፡ እንችላለን ፤ እነዚህም ፡ ከአንድ ፡ እስከ ፡ ስምንት ፡ ከዘጠኝ ፡ እስከ ፡ አሥራ ፡ አራት ፡ ከአሥራ ፡ አምስት ፡ እስከ ፡ አሥራ ፡ ሰባትና ፡ ከአሥራ ፡ ስምንት ፡ በላይ ፡ ናቸው ።²⁸

26. መብራቱ ፡ የሐንሰ ፤ በኢትዮጵያ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ (፲፱፻፶፯ ፡ ያልታተመ ፤ በቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ የሕግ ፡ ፋኩልቲ ፡ መዝገብ ፡ ቤት) ፡ ገጽ ፡ ፲፩ ። በዚህ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የሚጠቅም ፡ ብዙ ፡ መረጃ ፡ ስላበረከቱ ፡ የቀድሞ ፡ ተማሪው ፡ ለነበሩት ፡ ለአቶ ፡ መብራቱ ፡ ያሁኑ ፡ ጸሐፊ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ምስጋና ፡ ያቀርባል ።

27. በአዲስ ፡ አበባ ፡ ያለው ፡ አኳኋን ፡ ትንሽ ፡ ለየት ፡ ያለ ፡ ነው ። ከዚህ ፡ በታች ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፻፩ ፡ እስከ ፡ ፻፯ ፡ ያለውን ፡ ጽሑፍ ፡ ይመለከታል

28. በሕጎቹ ፡ ውስጥ ፡ ያሉት ፡ የዕድሜ ፡ ክልሎች ፡ ጉዳይ ፡ ባለፉት ፡ ዘመናት ፡ የተዘበራረቀ ፡ ይመስላል ። የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ የፈረንሳይኛና ፡ የእንግሊዘኛ ፡ ቅጂዎች ፡ ስለዕድሜ ፡ ክልሎች ፡ በሚሰጡት ፡ አገላለጽ ፡ አይስማሙም ፡ በማለት ፡ ሁለት ፡ ምሁራን ፡ ተናግረዋል ። ኤስ ፡ ሎምንሸቴይን ፡ “የኢትዮጵያ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ እቅድ” ፤ የኢት ፡ ሕግ ፡ መ ፤ ሸልዮም ፡ ፪ ፡ (፲፱፻፶፰) ፡ ገጽ ፡ ፻፶፰ ፡ ፲፱፻፷፯ ፤ የግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ፵፰ ፡ ይመለከታል ። ደግሞም ፡ ፒ ፡ ግራቭን ፡ ስለኢትዮጵያ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ መግቢያ ፤ (አዲስ ፡ አበባ ፤ በቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ የሕግ ፡ ፋኩልቲ ፤ ፲፱፻፶፯) ፡ ገጽ ፡ ፻፵፮ ፤ ፻፶፯ና ፡ ፻፶፩ ፡ ይመለከታል ።

በእርግጥ ፡ ሕጎቹ ፡ ከዚህ ፡ የበለጠ ፡ ግልጽ ፡ ሊሆኑ ፡ ይችሉ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ያሁኑ ፡ ጸሐፊ ፡ በሁለቱ ፡ ቅጂዎች ፡ አገላለጽ ፡ ምንም ፡ ልዩነት ፡ ሊያገኝ ፡ አልቻለም ። ለምሳሌ ፡ በፈረንሳይ ፡ ቅጂ ፡ በቁጥር ፡ ፶፮ ፡ ውስጥ ፡ “አድራጊው ፡ ወንጀል ፡ በሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ከ፲፮ ፡ ዓመት ፡ የበለጠ ፡ ዕድሜ ፡ ኖሮት ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ፲፰ ፡ ዓመት ፡ ያልሞላው ፡ እንደሆነ ፤” የሚለው ፡ በእንግሊዘኛው ፡ “አድራጊው ፡ ወንጀል ፡ በሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ከ፲፮ ፡ ዓመት ፡ የበለጠ ፡ ዕድሜ ፡ ኖሮት ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ከ፲፰ ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፤” ተብሎ ፡ ተተርጉሟል ።

አንድ ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ የሚሞላው ፡ የመጀመሪያው ፡ የልደት ፡ በዓሉ ፡ ዕለት ፡ እንደሆነ ፡ ሁሉ ፡ በእንግሊዘኛ ፡ አቆጣጠር ፡ ሳይቀር ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ አሥራ ፡ ስምንት ፡ ዓመት ፡ የሚሞላው ፡ በአሥራ ፡ ስምንተኛው ፡ የልደት ፡ በዓሉ ፡ ዕለት ፡ ስለሆነ ፤ የትርጉሙን ፡ ትክክለኛነት ፡ ልንገነዘብ ፡ እንችላለን ። ስለዚህ ፤ የፈረንሳይኛውና ፡ የእንግሊዘኛው ፡ ቅጂዎች ፡ ሁለቱም ፡ የሚመለከቱት ፡ በተገለጸው ፡ ጊዜ ፡ አሥራ ፡ አምስተኛ ፡ የልደት ፡ በዓሉን ፡ አልፎ ፡ (“ከ፲፮ ፡ ዓመት ፡ የበለጠ ፡ ዕድሜ” ፤ “ከ፲፮ ፡ ዓመት ፡ በላይ”) ከአሥራ ፡ ስምንተኛው ፡ የልደት ፡ በዓሉ ፡ ያልደረሰ ፡ (“ከ፲፰ ፡ ዓመት ፡ በታች” ፤ “፲፰ ፡ ዓመት ፡ ያልሞላው ፡”) ሰውን ፡ ነው ።

በዚህ ፡ ዓይነት ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በቁጥር ፡ ፶፪ ፡ ውስጥ ፡ በፈረንሳይኛው ፡ “ዘጠኝ ፡ ዓመት ፡ ያልሞላቸው ፡ ሕፃናት” የሚለው ፡ በእንግሊዘኛው ፡ “ዘጠኝ ፡ ዓመት ፡ ያልደረሱ ፡ ሕፃናት”

በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ሕፃናት ፡²⁹ የሚል ፡ እርእስት ፡ በተሰጠው ፡ የመጀመሪያው ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ የሚመደቡት ፡ በወንጀል ፡ አላፊ ፡ አይሆኑም ።³⁰ በሕፃናት ፡ ከሚፈጸሙት ፡ አጉል ፡ አድራጎቶች ፡ ኅብረተ ፡ ሰቡ ፡ ያለው ፡ መከላከያ ፡ በፍትህ ፡

ተብሎ ፡ ስለተተረጎመ ፡ ምንም ፡ ልዩነት ፡ የለም ። ሁለቱም ፡ ሐረጎች ፤ ባልቀና ፡ መንገድ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፤ የሚመለከቱት ፡ ከዘጠነኛ ፡ የልደት ፡ በዓላቸው ፡ ያልደረሱ ፡ ሕፃናትን ፡ ነው ፤ ዘጠነኛ ፡ የልደት ፡ በዓል ፡ ማለትም ፤ አንድ ፡ ሰው ፡ ዘጠነኛ ፡ ዓመት ፡ ሞልቶት ፡ ፍጻሜውን ፡ ሲያከብር ፡ ነው ።

በዚህ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የዕድሜ ፡ ክልሎችን ፡ ግልጽ ፡ ለማድረግ ፡ ስንል ፤ የዕድሜ ፡ ክልሎችን ፡ ፍጻሜ ፡ እያመለከትን ፡ እንነጋገራለን ። ስለዚህ ፡ ከዘጠነኛው ፡ የልደት ፡ በዓል ፡ ያልደረሰውን ፡ የሕፃናት ፡ የዕድሜ ፡ ክልል ፡ ስምንት ፡ ዓመት ፡ የሞላው ፡ (ከ፩ ፡ እስከ ፡ ፷ ፡ ሙሉ) ፡ የዕድሜ ፡ ክልል ፡ ብለን ፡ ስናመለክት ፤ ከአሥራ ፡ አምስተኛው ፡ ሳይሆን ፡ ከዘጠነኛው ፡ የልደት ፡ በዓል ፡ የደረሰውን ፡ የወጣቶች ፡ የዕድሜ ፡ ክልል ፡ አሥራ ፡ አራት ፡ ዓመት ፡ የሞላው ፡ (ከ፱ ፡ እስከ ፡ ፲፬ ፡ ሙሉ) ፡ የዕድሜ ፡ ክልል ፡ ብለን ፡ እናመለክታለን ። ደግሞ ፡ ከአሥራ ፡ ስምንተኛው ፡ ሳይሆን ፡ ከአሥራ ፡ አምስተኛው ፡ የልደት ፡ በዓል ፡ የደረሰውን ፡ የዕድሜ ፡ ክልል ፤ አሥራ ፡ ሰባት ፡ ዓመት ፡ የሞላው ፡ (ከ፲፭ ፡ እስከ ፡ ፲፮ ፡ ሙሉ) ፡ የዕድሜ ፡ ክልል ፡ ብለን ፡ እናመለክታለን ።

በተጨማሪም ፡ “አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ወጣት” ፡ ና ፡ “ወጣት” የሚሉትን ፡ ቃላት ፡ “ወጣት ፡ ሰው” ፡ ከሚለው ፡ ጋር ፤ “አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ጥፋተኛ” የሚለውን ፡ ቃል ፡ ደግሞ ፡ “ወጣት ፡ ጥፋተኛ” ፡ ከሚለው ፡ ጋር ፡ ሳንለይ ፡ እንጠቀምባቸዋለን ።

29. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፪ን ፡ ይመለከታል ። በፈረንሳይኛው ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ የመጀመሪያ ፡ ረቂቅና ፡ የመጨረሻ ፡ ረቂቅ ፡ ውስጥ ፡ የተሠራባቸውን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የፈረንሳይኛ ፡ ቃላት ፡ በተመሳሳይ ፡ ቁጥሮች ፡ ውስጥ ፡ በአግርኛውና ፡ በእንግሊዝኛው ፡ ቅጂዎች ፡ ከሚገኙት ፡ ቃላት ፡ ጋር ፡ ማስማማት ፡ ያሻል ። የፈረንሳይኛው ፡ ቅጂ ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ የሚጠቀምባቸው አንፋን ፡ (ሕፃን) ፤ ሚንር ፡ (አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ወጣት) ፡ ና ፡ አድለሳን ፡ (በ፲፯ና ፡ በ፲፰ ፡ ዓመት ፡ መካከል ፡ ያለ) ፡ የሚሉት ፡ ቃላት ፡ ሲሆኑ ፤ እንግሊዝኛው ፡ ደግሞ ፡ “ኢንፋንት” (ወይም ፡ “ቻይልድ”) ፡ “ያንግ ፡ ፐርሰን” ፡ (ወጣት ፡ ሰው) ፡ ወይም ፡ ያንግ ፡ አፌንደር ፡ (“ወጣት ፡ ጥፋተኛ”) የሚሉትን ፡ ቃላትና ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ደግሞ ፡ “ጁቭናይል ፡ ደልንኩንት” (ወጣት ፡ ጥፋተኛ) ፡ የሚለውን ፡ ቃል ፡ ይጠቀምባቸዋል ፡ (ከቁጥር ፡ ፶፪ ፡ በፊት ፡ ያለውን ፡ ክፍል ፡ ያወዳድሯል) ። የነዚህ ፡ ቃላት ፡ ትርጉም ፡ ሁልጊዜ ፡ ትክክል ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ። ለምሳሌ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፫ (፫) ሚንር ፡ (አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ወጣት) ፡ የሚለውን ፡ ቃል ፡ ሲተረጎም ፡ ያንግ ፡ ፐርሰን ፡ (ወጣት ፡ ሰው) ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ኢንፋንት ፡ (ሕፃን) ፡ ብሎታል ።

30. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፪ ። በተጨማሪም ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፴፱ (፩) (ሰ) ፡ ይመለከታል ። ሕፃናት ፡ ከወንጀል ፡ ኃላፊነት ፡ ነፃ ፡ ከሚሆኑባቸው ፡ ምክንያቶች ፡ መካከል ፡ ጥቂቶቹ ፡ ሕፃኑን ፡ ወላጆቹ ፡ እንዲያርሙትና ፡ እንዲያስተምሩት ፡ ዕድል ፡ መስጠትና ፡ በለጋ ፡ ዕድሜ ፡ ውስጥ ፡ ለሚገኝ ፡ ሁሉ ፡ ተስማሚ ፡ ቦታ ፡ በሆነው ፡ በቤተሰቡ ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ እንዲጠበቅ ፡ ማድረግ ፡ ናቸው ። ነገር ፡ ግን ፡ እነዚህ ፡ ምክንያቶች ፡ ተፈጻሚ ፡ የማይሆኑ ፡ በት ፡ ጊዜም ፡ አለ ፡ ለምሳሌ ፡ ወላጆቹ ፡ ሕፃኑን ፡ ለመቆጣጠር ፡ እንዳልቻሉ ፡ ግልጽ ፡ በሚሆንበት ፡ ጊዜና ፡ ወይም ፡ ሁልጊዜ ፡ እንደምናየው ፡ ወላጆቹ ፡ የሕፃኑን ፡ መንፈስ ፡ እንዲረባረብ ፡ ለኅብረተ ፡ ሰቡ ፡ የሚገቡዳ ፡ ጠባይ ፡ እንዲኖረው ፡ በሚያደርግ ፡ (ብልግናና ፡ መጠጥ ፡ የሚበዛበት ፤ ፍቅር ፡ የሌለበት ፡ ወዘተ ...) አካባቢ ፡ ሕፃኑን ፡ በሚያሳድጉበት ፡ ጊዜ ።

ሌላም ፡ ይህንኑ ፡ ያህል ፡ መሠረታዊ ፡ የሆነው ፡ ምክንያት ፡ ደግሞ ፡ ወንጀለኛነትን ፡ ከጥፋተኛነት ፡ ጋር ፡ ከሚያስተባብረው ፡ ከሕዝቡ ፡ አስተሳሰብ ፡ ጋርና ፤ ሕፃናት ፡ ለሚያደርጉት ፡ ሁሉ ፡ ኃላፊነት ፡ የለባቸውም ፤ በምንም ፡ ዓይነት ፡ አጥፍታችኋል ፡ ተብለው ፡ ሊወቀሱ ፡ አይገባቸውም ፤ ስለዚህም ፡ ቅጣት ፡ በብዙዎች ፡ ዓይን ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ መሣሪያ ፡ ስለሆነ ፡ ሊቀጡ ፡ አይገባቸውም ፡ ከሚለው ፡ አስተሳሰብ ፡ ጋር ፡ የተያያዘ ፡ ነው ። ሙሉ ፡ ዓላማው ፡ ኅብረተ ፡ ሰቡን ፡ መጠበቅና ፡ ጥፋተኛውን ፡ ማሻሻል ፡ ብቻ ፡ በሆነ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ውስጥ ፡ ልጁን ፡ ወደ ፡ መልካም ፡ ሰውነት ፡ ለመመለስ ፡ የሚያስችሉት ፡ ድርጅቶች ፡ በቂ ፡ ሆነው ፡ ከተገኙ ፤ ማናቸውም ፡ ልጅ ፡ በኃላፊነት ፡ እንዳይጠየቅ ፡ ቢደረግ ፡ ቅር ፡ የሚያሰኝ ፡ አይሆንም ። ለምሳሌ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በአእምሮ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ከወንጀል ፡ ኃላፊነት ፡ ነፃ ፡ የሚያደርጋቸው ፡ ጥፋተኞች ፡ ጉዳይ ፡ አንድ ፡ ምሳሌ ፡ ነው ። የአእምሮ ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ከወንጀል ፡ ኃላፊነት ፡ ነፃ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፤ ጥበቃ ፡ የሚደረግለት ፡ በግዴታ ፡ ነው ።

ብሔር ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡³¹ አለበለዚያም ፡ ወላጆች ፡ ተከላሾች ፡ ሆነው ፡ በሚገቡባቸው ፡ የወንጀል ፡ ክሶች ፡ ውስጥ ፡³² መገኘት ፡ አለበት ።

በሕጎች ፡ ውስጥ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ስላላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ በሚል ፡ አርእስት ፡ የሚጠራው ፡ ከዘጠኝ ፡ እስከ ፡ አሥራ ፡ አራት ፡ ያለው ፡ የዕድሜ ፡ ክልል ፡³³ በዚህ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የምንነጋገርበት ፡ ዋናው ፡ አርእስት ፡ ነው ። አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ወጣቶች ፡ የወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ጥፋቱ ፡ ሲረጋገጥ ፡ የሚሰጡ ፡ ልዩ ፡ ቅጣቶችና ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ወስኗል ፤ የወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ተራ ፡ ቅጣቶችና ፡ ጥንቃቄዎች ፡ በነሱ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም³⁴ ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ልዩ ፡ ክፍል ፡ ወይም ፡ በደንብ ፡ መተላለፍ ፡ መጽሐፍ ፡ ከተከለከሉት ፡ ወንጀሎች ፡ አንዱን ፡ መሥራቱ ፡ አስቀድሞ ፡ ጥፋተኛነትን ፡ በምክንያቱና ፡ በውጤቱ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ግንኙነት ፡ የጥፋት ፡ መተላለፍንና ፡ ይቅርታን ፡ ወዘተ።³⁵ በሚመለከቱት የጠቅላላው ክፍል መሠረታዊ ሐሳቦች መሠረት ካልተረጋገጠ በስተቀር ፤ ነገሩን ፡ ለመወሰን ፡ ከሚጠቅሙት ፡ ልዩ ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ውስጥ ፡ ማንኛውም ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆኑም ። በሌላ ፡ አነጋገር ፡ አንድ ፡ ወንጀል-ነክ ፡ ሕግ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባደረሱና ፡ ባላደረሱ ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ እኩል ፡ ተፈጻሚ ፡ ሲሆን ፤ ወንጀሉ ፡ መሠራቱ ፡ ከተረጋገጠ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ በወጣት ፡ ጥፋተኞች ፡ ላይ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ቅጣት ፡ የሚወስነው ፡ ነገሩን ፡ ለመቁረጥ ፡ የሚረዱትን ፡ ልዩ ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ብቻ ፡ በመከተል ፡ ነው ።

የወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ለወጣቶች ፡ ስለወሰናቸው ፡ ልዩ ፡ ቅጣቶችና ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ከመናገራችን ፡ በፊት ፡ በመጨረሻ ፡ ስላሉት ፡ ሁለት ፡ የዕድሜ ፡ ክፍሎች ፡ ባጭሩ ፡ እንናገር ። ከአሥራ ፡ አምስት ፡ እስከ ፡ አሥራ ፡ ሰባት ፡ ዓመት ፡ መጨረሻ ፡

31. “በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ የሚያስቀጣ ፡ ወንጀል ፡ በሠሩ ፡ ጊዜ ፤ በነዚህ ፡ ሕፃናት ፡ ልጆች ፡ ላይ ፤ ባለሥልጣን ፡ የሆኑ ፡ ቤተ ፡ ዘመዶቻቸውና ፡ አስተማሪዎቻቸው ፡ ጠቃሚ ፡ የሆኑትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ያደርጉላቸዋል” ። የወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፪ ።

የሕጉ ፡ አባት ፤ እሱም ፡ በሌላ ፡ ጊዜ ፡ ሌላ ፡ የቅርብ ፡ ዘመዶች ፤ ወዘተ ፡—በልጁ ፡ መጥፎ ፡ ጠባይ ፡ ምክንያት ፡ ለሚመጣ ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ኃላፊነት ፡ ተጠያቂዎች ፡ ናቸው ። የፍ/ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፫፻፲፮ ፤ ፪፻፲፩-፳፭ ። ችልተኛነታቸው ፡ በጣም ፡ በዝቶ ፡ የተገኘ ፡ እንደሆነ ፤ ወላጆቹ ፡ አሳዳጊነታቸው ፡ ቀርቶ ፤ ልጁ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በቀጠረው ፡ አሳዳጊ ፡ ጠባቂነት ፡ ሥር ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ፤ እንዲህ ፡ ያለውንም ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ። የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪፻፴፩ ፤ ፪፻፴፫ና ፡ ፪፻፴፬-፴፮ ፡ ይመለከታል ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጠቀሱትን ፡ ዘዴዎች ፡ በወጣቶችና ፡ ነፃ ፡ ባልወጡ ፡ ነገር ፡ ግን ፡ አካለ ፡ መጠን ባላደረሱ ፡ አዋቂዎች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

32. በችልተኛነታቸውና ፡ በመጥፎ ፡ አያያዛቸው ፡ ምክንያት ፡ ልጁን ፡ በቀጥታ ፡ መጥፎ ፡ ጠባይ ፡ እንዲኖረው ፡ ባደረጉ ፡ ወላጆች ፡ ላይ ፡ የሚቀርቡ ፡ የወንጀል ፡ ክሶች ፡ ወላጆቹ ፡ ወደፊት ፡ ለልጁ ፡ የሚያደርጉለትን ፡ አያያዝ ፡ እንዲያሻሽሉ ፡ ሊያደርጉ ፡ ይችላሉ ። የወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፮፻፵፰ን ፡ (ልጆችን ፡ ስለመጉዳት) ፤ ፮፻፳፰ን ፡ (ቀለብ ፡ የመስጠት ፡ ግዴታን ፡ ስላለመፈጸም) ፡ ና ፡ ቁጥር ፡ ፮፻፶፮ን ፡ (ልጁን ፡ የማሳደግ ፡ ተግባርን ፡ ስለመጣስ) ፡ ይመለከታል ። በተጨማሪም ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፮፻፶፮-፶፯ን ፡ (ስለቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ) ፡ ይመለከታል ። የወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፮፻፵፰ ፡ በተጨማሪ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ልጆችን ፡ በሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፡ ተፈጻሚ ፡ ሲሆን ፡ የወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፮፻፳፭ና ፡ ፮፻፳፮ ፡ ደግሞ ፡ በተጨማሪ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያደረሱ ፡ ልጆችን ፡ በሚነኩ ፡ ጉዳዮች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

33. ከላይ ፡ የማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፰ን ፡ ይመለከታል ።

34. የወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፫ ፤ ፫፻፩ ፡ ፹ ።

35. የወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፫(፪) ፤ “የተከላሹ ፡ ጥፋተኛነት ፡ ካልተወሰነ ፡ በቀር ፤ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቁጥር ፡ ፩፻፹፫ ፡ ፪፻፸፪ መሠረት ፡ ትእዛዝ ፡ ሲሰጥ ፡ አይችልም ።”

ድረስ : ያለው : የዕድሜ : ክልል : በሕጎቹ : ውስጥ : “በአሥራ : አምስትና : በአሥራ : ስምንት : ዓመታት : መካከል : ያሉ : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ሰዎች :” በማለት : ተመልክቷል ። በእርግጥ : ይህ : ስም : አሰጣጥ : የማይስማማና : የሚያሳስት : ነው ።³⁶ ለነሱም : ከዚህ : የተሻለ : ተስማሚ : ስም : ስላጣን ፤ “አካለ : መጠን : ያላደረሱት : ታላቆች :” ብለን : እንጠራቸዋለን ።

በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : መሠረት : አካለ : መጠን : ያላደረሱት : ታላቆች : በአሥራ : ስምንትና : ከአሥራ : ስምንት : ዓመት : በላይ : በሆኑ : ሰዎች : ያለው : ሙሉ : ኃላፊነት : እንዳላቸው : ሆነው : ይታያሉ ።³⁷ የሆነ : ሆኖ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : የቅጣት : መቀነስ : ሁልጊዜ : እንደሚፈቀድ ።³⁸ የሞት : ቅጣት : በፍጹም : እንደማይሰጥና ።³⁹ ለወጣት : ጥፋተኞች : ለጥንቃቄ : የሚሰጥ : ቅጣት : በጠቅላላው : ተፈጻሚ : ሊሆን : እንደሚችል : ይናገራል ።⁴⁰

የመጨረሻው : የጥፋተኞች : ክልል : አሥራ : ስምንት : ዓመት : የሆናቸውና : ከዚያም : በላይ : የሆናቸው : ሰዎች : (በሌላ : አነጋገር : አዋቂዎች) ክልል : ነው ። በእነሱም : ላይ : መደበኛውና : የሥነ : ሥርዓቱ : ሕጎች : ስለሚፈጸሙባቸው : ስለነሱ : መናገር : አያስፈልግም ።

ልዩ : ውሳኔዎች ፤

አሁን : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ወንጀል : መሥራታቸው : ተረጋግጦ : ለፍርድ : ለቀረቡ ፤ አካለ : መጠን : ላላደረሱ : ወጣቶች : ስለ : ወሰናቸው : ልዩ : ድንጋጌዎች : መናገር : እንጀምራለን ። በእንደዚህ : ያለው : ሁኔታ : ለአዋቂ : ጥፋተኞች : መቅጫና : ማረሚያ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : የወሰናቸውን : መደበኛ : ቅጣቶችና : ውሳኔዎች ፣⁴¹ ቅጣት : የሚወስነው : ዳኛ : እንደማይጠቀምባቸው : አስቀድመን :

36. ከላይ : የማስተዋወቅ : ቁጥር : ፳፰ን : ይመለከታል ።
 37. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፶፯ ።
 38. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፶፯(፪)ና : ፻፹፩ ።
 39. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፲፰ና : ፻፹፩ ።
 40. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፶፯(፪)ና : ፻፹፪ ። ከጥዑመ : ልሳን : ለማ ፤ በዐሥራ : አምስትና : በዐሥራ : ስምንት : ዓመት : መካከል : ባሉ : ጥፋተኞች : ላይ : ቅጣት : በሚወስንበት : ጊዜ : የሚፈጸመው : ሥነ : ሥርዓት : (፻፱፻፱ ፤ በቀዳማዊ : ኃይለ : ሥላሴ : ዩኒቨርሲቲ : የሕግ : ፋኩልቲ : ቤተ : መዛግብት ፤ ያልታተመ) : ይመለከታል ።
 41. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : “ጥንቃቄ” : (ሚዠር) : የሚለውን : ቃል : በሁለት : መንገድ : ይሠራበታል ። በሰፊው : ሲተረጉም : ጥንቃቄ : የሚባለው ፤ የተከላከሉ : ጥፋተኛነት : ከተወሰነ : በኋላ : በቅጣት : መልክ : በጥፋተኛው : ላይ : የሚወሰነው : ማናቸውም : የጥፋተኛው : አያያዝ : ዘዴ : ነው ። በዚህ : አንጻር : ሲታይ : ቅጣት : ወንጀልን : ለመከላከል : ሲባል : ከሚደረጉት : ጥንቃቄዎች : አንዱ : ነው ። ለምሳሌ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ክፍል : ፩ ፤ ፪ኛ : መጽሐፍ ፤ አንቀጽ : ፩ : “ስለቅጣትና : ስለጥንቃቄዎች : ---” የሚለውን : አርእስት : ይመለከታል ። ብዙውን : ጊዜ : ግን : ጥንቃቄ : ከቅጣት : የተለየ : ነው ። ሁለቱም : መንገዶች : ወንጀልን : ለመከላከል : የሚደረገውን : ጥረት : ለማስፈጸም : ቢያገለግሉም ፤ (የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁ : ፩) : ቅጣት : የሚያገለግለው : ብዙውን : ጊዜ : ጥፋተኛውንና : ሌሎችንም : የወደፊት : አጥፊዎች : ወንጀል : ከመሥራት : እንዲታገዱ : ለማድረግ : ነው ። ጥንቃቄ : ግን : ጥፋተኛው : ወንጀል : ለመሥራት : ያለውን : ዕድል : ሁሉ : ለመቀነስ : ይቻላል ። ዘንድ : አካባቢውን : በመለወጥና : ወይም : ቅጣት : በሌለባቸው : የትምህርት : ዘዴዎች : ወንጀልን : ለመከላከል : የታቀደ : ነው ። ኤች : ሲልቪንግ ፤ “ዘ : ሩል : አፍ : ሎው : ኢን : ክሪሚናል : ጀስቲስ” በጃ : ሙሉር ፤ ኤሴይዝ : ኢን : ክሪሚናል : ሳይንስ : ውስጥ : (ሎንዶን ፤ እስዊት : ኤንድ : ማክስዌል : ፲፱፻፶፫) : ገጽ : ፻፫-፶፬ : ይመለከታል ። በዚህ : ጽሑፍ : ውስጥ : “ጥንቃቄ” የሚለውን : ቃል : የምንነጋገርበት : ጠባብ : በሆነው : በሁለተኛው : ትርጉም : መሠረት : ነው ።

ተናግረናል ፤ በነሱ ፡ ፈንታ ፡ ዳኛው ፤ ልጁን ፡ ለማሻሻል ፡ ከታቀዱት ፡ ከብዙ ፡ ልዩ ፡
 ውሳኔዎች ፡ ውስጥ ፡ ሊመርጥ ፡ ይችላል ። ደግሞም ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡
 ወጣቶች ፡ ላይ ፡ የሚፈጸሙ ፡ ልዩ ፡ እርምጃዎች ፡ አሉ ፤ ይሁን ፡ እንጂ ፡ እነዚህ ፡
 መቀጫዎች ፡ የሚታዘዙት ፡ ልዩ ፡ እርምጃዎች ፡ ተወስደው ፡ ምንም ፡ ፍሬ ፡ ሳያስገኙ ፡
 የቀሩ ፡ እንደሆነ ፡⁴² ብቻ ፡ ነው ። ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጠቀሱት ፡ ቃላት ፡ ለአንድ ፡ ጊዜ ፡
 በተደረገ ፡ ጥፋት ፡ መቀጫዎች ፡ በፍጹም ፡ እንደማይይሉ ፡ ፍንጭ ፡ ይሰጣሉ ፤
 ለመጀመሪያው ፡ ጥፋት ፡ የተሰጡት ፡ ውሳኔዎች ፡ ፍሬ ፡ እንዳልሰጡ ፡ ራሱ ፡ ሁለተኛው ፡
 ጥፋት ፡ ማስረጃ ፡ ስለሚሆን ፡ መቀጫዎችን ፡ ለመወሰን ፡ ያስችል ፡ ይሆናል ።⁴³

ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የሚጠቀምባቸው ፡ ወሳኔዎችና ፡ ቅጣቶች ፡ ቅጣቱን ፡ ለማሳነስ ፡
 ወይም ፡ ለማሳደግ ፡ ሰፊ ፡ ነፃነት ፡ ይሰጣሉ ። ውሳኔዎቹ ፡ ሕክምናን ።⁴⁴ ቁጥጥር ፡
 ያለበት ፡ ትምህርትን ።⁴⁵ በቃል ፡ መገሰጸን ።⁴⁶ በትምህርት ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ በቤቱ ፡
 ውስጥ ፡ “ማቆየትንና” አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ “ቶገቢ ፡ በሆነ ።⁴⁷
 ሥነ ፡ ሥርዓት ፡” ትምህርት ፡ የሚያገኝበት ፡ “ለወጣት ፡ ጥፋተኞች ፡ የተዘጋጀ ፡
 የጠባይ ፡ ማረሚያና ፡ ማሻሻያ ፡ ልዩ ፡ ቤት ፡” ተብሎ ፡ ወደሚጠራው ፡ የጠባይ ፡
 ማረሚያ ፡ ቤት ፡ ማስገባትን ፡ ያጠቃልላሉ ።⁴⁸

የሕክምናና የቁጥጥር ፡ ትምህርት ፡ ትእዛዞች ፡ ጥፋተኛው ፡ ወጣት ፡ አሥራ ፡ ስም
 ንት ፡ ዓመት ፡ ሲሆነው ፡ ወይም ፡ በተገቢው ፡ ባለሥልጣን ፡ ግምት ፡ ውሳኔው ፡ ጥሩ ፡ ፍሬ
 ያሳዩ ፡ እንደሆነ ፡ አሥራ ፡ ስምንት ፡ ዓመት ፡ ሳይሆነው ፡ ተፈጻሚነታቸው ፡ ይቀራል።⁴⁹
 በትምህርት ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ በቤት ፡ የማቆየቱ ፡ ጊዜ ፡ ቅጣቱን ፡ በሚሰጠው ፡ ዳኛ ፡
 አስቀድሞ ፡ ይወሰናል ።⁵⁰ በጠባይ ፡ ማረሚያ ፡ ቤት ፡ የመቆየቱም ፡ ጊዜ ፡ ከአንድ ፡
 እስከ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ሲሆን ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ ይወሰናል ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ከጥ

- 42. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፭ ።
- 43. በሌላ ፡ አነጋገር ፤ ለመጀመሪያ ፡ ጊዜ ፡ የተከሰቱ ፡ ጥፋተኛነት ፡ ከተወሰነ ፡ በኋላ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡
 የጥንቃቄው ፡ ጊዜ ፡ ሳያልቅ ፡ በመካከሉ ፡ ለማቆምና ፡ ጥንቃቄው ፡ የታሰበውን ፡ ፍሬ ፡ አላስገኘም ፡
 በማለት ፡ ሌላ ፡ ቅጣት ፡ ለመተካት ፡ አይችልም ። ጽ፡ ግራቭን ፡ ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፰ ፡ የተጠቀ
 ሰውን ፤ ገጽ ፡ ፻፵፰-፵፱ንና ፤ ከታች ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፪፻፴፭ና ፡ በሚከተሉት ፡ ቁጥሮች ፡ ያለውን ፡
 ጽሑፍ ፡ ይመለከቷል ።
- 44. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፪ ።
- 45. ወጣቱ ፡ ጥፋተኛ ፡ “በበን ፡ እስተዳደግ ፡ ያላደገ ፤ በንዝህላልነት ፡ የተተወ ፤ ጠባይ ፡ ወደ ፡ መጥፎ ፡
 ሥራ ፡ ያዘነበለ ፡ ሲሆን ፤ ወይም ፡ የሚያዘነብል ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ፡-” የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡
 ፻፳፫ ፡ ሊሠራበት ፡ ይቻላል ። ይህ ፡ ጥንቃቄ ፡ በእንግሊዝ ፡ የወጣት ፡ ጥፋተኛ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡
 ለ“ተስማሚ ፡ ሰው፡” የወጣውን ፡ ትእዛዝ ፡ ይመስላል ። ለሕፃናትና ፡ ለወጣቶች ፡ የወጣ ፡ አዋጅ ፡ ፲፱፻፶፯
 ፳፭ ፤ ክፍል ፡ ፶፯ና ፡ ፶፱ ፡ ፳፭ ፡ ፳፮ ፡ ፳፬ ፡ ፲፪ ፤ ሃሉስበሪስ ፡ እስታቲዩትስ ፡ አፍ ፡ ኢንግላንድ ፡ (፪ኛ ፡
 እትም ፤ ፲፱፻፵፩) ፤ ቮልዩም ፡ ፲፪ ፤ ገጽ ፡ ፱፻፶፱ ፡ ይመለከቷል ።
- 46. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፬ ።
- 47. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፭ ። ይህ ፡ ጥንቃቄ ፡ በእንግሊዝ ፡ የወጣት ፡ ጥፋተኛ ፡ ሕግ ፤
 ውስጥ ፡ ያለውን ፡ “የመቆጣጠሪያ ፡ ቤንተር”ን ፡ ይመስላል ። ከሪሚናል ፡ ጀስቲስ ፡ አክት ፤ ፲፱፻፵፯
 ክፍል ፡ ፲፱ ፤ ፲፩ና ፡ ፲፪ ፤ ፳፮ ፡ ፳፬ ፡ ፶፭ ፤ ሃሉስበሪስ ፡ እስታቲዩትስ ፤ አፍ ፡ ኢንግላንድ ፡ (፪ኛ ፡
 እትም ፤ ፲፱፻፵፩) ቮልዩም ፡ ፲፪ ፤ ገጽ ፡ ፱፻፶፱ ፡ ይመለከቷል ።
- 48. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፮ ።
- 49. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፮ ። ይህ ፡ ጥንቃቄ ፡ በአእምሮ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ኃላፊ
 ነት ፡ በሌለባቸው ፡ ጥፋተኞች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑትንና ፡ ፍርድ ፡ ቤቱም ፡ የአእምሮ ፡ ጉድለት ፡
 መኖርን ፡ በተረዳ ፡ ጊዜ ፡ ሊያስቀራቸው ፡ የሚችላቸውን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ከሚመራው ፡ ሕግ ፡ የተለየ ፡
 ነው ። የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፴፮ን ፡ ይመለከቷል ።
- 50. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፭ ።

ፋተኛው ፡ አሥራ ፡ ስምንተኛ ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ሊራዘም ፡ አይችልም ።⁵¹ ከአመክሮ ፡ ጋር ፡ የሚደረግ ፡ በገደብ ፡ መለቀቅ ፡ ጥፋተኛው ፡ በተለመዱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ከታሠረ ፡ በኋላ ፡ ሊሰጥ ፡ ይቻላል ።⁵²

ከነዚህ ፡ ውሳኔዎች ፡ ጥቂቶቹ ፡ የግል ፡ ነገነትን ፡ በግዴታ ፡ ማጣትን ፡ ስለሚያስ ከትሉ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅና ፡ ወይም ፡ ወላጆቹ ፡ እንደቅጣት ፡ አድርገው ፡ እንደሚመለከቷቸው ፡ ሊገመት ፡ ይቻላል ። ነገር ፡ ግን ፡ የሕጉ ፡ የአመራር ፡ ፍልስፍና ፡ ማሻሻል ፡ እንጂ ፡ መቅጣት ፡ እንዳልሆነ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በጥፋተኛው ፡ ላይ ፡ የሚደረጉትን ፡ የጥንቃቄ ፡ ሥራዎች ፡ በሚመርጥበት ፡ ጊዜ ፡ “በአጥፊው ፡ ወጣት ፡ ዕድሜ ፤ በጠባዩ ፤ በአእምሮውና ፡ በግብረ ፡ ገብነቱ ፡ የደረሰበትን ፡ ደረጃ ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፤ እንደዚሁም ፡ የሚፈጸሙበት ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ዓላማ ፡ በመልካም ፡ ጠባይ ፡ ለማሳደግ ፡ እንዲሆን ፡ በማሰብ ፡”⁵³ ይመራል ። የሚወሰደው ፡ እርምጃ ፡ ለአጥፊው ፡ ተስማሚ ፡ እንዲሆን ፡ የሚደረገው ፡ ጥረት ፡ የተቃና ፡ ይሆን ፡ ዘንድ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ወጣቱ ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ ትምህርት ፡ ጠባይን ፡ ማረማያ ፡ ወይም ፡ አጠባበቅ ፡ እንደሚያስፈልገው⁵⁴ ፡ ለመወሰን ፡ እንዲመቸው ፡ የጥፋተኛውን ፡ የሕይወት ፡ ታሪክና፡ጠባይ፡የሚመረምር፡ልዩ፡ዕውቀት፡ያለውን፡ሰው፡እንዲጠይቅ፡ይፈቀድለታል። የሕጉን ፡ የማሻሻል ፡ ዓላማ ፡ በተጨማሪ ፡ የሚያመለክት ፤ ከዚህ ፡ በታች ፡ የምንጠቅ ሰው ፤ አንድ ፡ ዓይነት ፡ ቅጣት ፡ ቢጣልባቸው ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ጥፋተኞች ፡ “በወንጀለኛነት ፡ እንደ ፡ ተቀጡ ፡ ሆነው ፡ አይቆጠሩም ፡”⁵⁵ የሚለው ፡ ድንጋጌ ፡ ነው ።

51. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፻፳፯ ፡ ሆኖም ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፰ ፡ “በመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ መኖሪያ ፡ ክፍል ፡ ወይም ፡ በተጠባባቂው ፡ ባለሥልጣን ፡ ራፖርት ፡ መሠረት ፡” ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የተወሰነውን ፡ ውሳኔ ፡ “ለመለወጥ ፡” እንደሚችል ፡ ይናገራል ። ምናልባትም ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በዚህ ፡ ሥልጣኑ ፡ ሕጉ ፡ በሚፈቅደው ፡ መሠረት ፡ የልጁ ፡ መጠበቅ ፡ ያለጊዜው ፡ እንዲቆም ፡ ወይም ፡ እንዲራዘም ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ፡ ይሆናል ። ከታች ፡ የማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፩ ፡ ይመለከታል ።

ይህ ፡ ቅንጅት ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በየሁለት ፡ ዓመት ፡ ውሳኔውን ፡ እንዲያይ ፡ ተደርጎ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሕክምና ፡ ለሚደረግላቸው ፤ የአእምሮ ፡ ጉድለት ፡ ላለባቸው ፡ ሰዎች ፡ ከሚደነግገው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ጋር ፡ አይመሳሰልም። የድርጅቱ ፡ አስተዳደር ፡ ባለሥልጣኖች ፡ በሚሰጡት ፡ ራፖርት ፡ መሠረት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ራፖርትን ፡ የተቀበለው ፡ እንደሆነ ፡ ተከላኹን ፡ ይለቀቃል ። ምናልባት ፡ ከዚህ ፡ በተሻለ ፡ ሁኔታ ፡ ወጣቱን ፡ ወደ ፡ መልካም ፡ ሰውነት ፡ ለመመለስ ፡ የታቀደ ፡ ቅንጅት ፡ ካለም ፤ በቁጥር ፡ ፻፳፯ ፡ መሠረት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አስቀድሞ ፡ የሰጠው ፡ ተከላኹ ፡ የሚጠበቅበትን ፡ ጊዜ ፡ ልክ ፡ ተቀባይነትን ፡ አያገኝም ። ይሆናል ። በዚህም ፡ ፈንታ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የመጨረሻውን ፡ የጊዜ ፡ ልክ ፡ ከወሰነ ፡ ይበቃዋል ። ነገር ፡ ግን ፡ የድርጅቱ ፡ አስተዳደር ፡ ባለሥልጣኖች ፡ በጥፋተኛው ፡ መሻሻል ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ባደረጉት ፡ ጥናት ፡ መሠረት ፡ ተከላኹን ፡ በተቀዳሚ ፡ እንዲለቁት ፡ ሊፈቅድ ፡ ይችላል ። በዚህም ፡ ዓይነት ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ፈቃድ ፡ አለማስፈለጉን ፡ በማሳየት ፤ የሚያስፈልግ ፡ ወጪና ፡ የነገሩ ፡ መዘግየት ፡ ሊወገድ ፡ ይችላል ።

52. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፯ (፪) ፡ በኢትዮጵያ ፡ አንድ ፡ ጥፋተኛ ፡ በገደብ ፡ የሚለቀቀው ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ሲያጸድቀው ፡ ብቻ ፡ ነው ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ የሚመለከተው ፡ ቅንጅት ፡ የቅጣቱን ፡ ሁለት ፡ ሦስተኛ ፡ ጊዜ ፡ ሳይጨርሱ ፡ አዋቂ ፡ ጥፋተኞች ፡ በገደብ ፡ እንዲለቀቁ ፡ ስለማይፈቅድ ፡ ላላ ፡ ያለ ፡ ነው ። የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፲፪ ፤ ፪፻፺፮ ፡ የሚከተሉትን ፡ ይመለከታል ።

53. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፬ ።

54. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፩ ። ምናልባት ፡ “አጠባበቅ” ፡ የሚለው ፡ ቃል ፤ ወጣቱን ፡ ከመጥፎ ፡ አካባቢ ፡ መጠበቅን ፡ እንጂ ፡ ጎብረተ ፡ ሰቡን ፡ ከወጣቱ ፡ መጠበቅን ፡ የሚያመለክት ፡ አይደለም ።

55. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፱ ። ከማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፩ ፡ እስከ ፡ ፳፮ ፡ ያለውን ፡ ጽሑፍ ፡ ይመለከታል ።

ልዩ ፡ ቅጣቶች ።

አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ የሚታዘዙት ፡ ቅጣቶች ፡ በአንድ ፡ አዋቂ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ከሚጣሉት ፡ ቅጣቶች ፡ በጣም ፡ ቀለል ፡ ያሉ ፡ ናቸው ። እላይ ፡ እንደጠቀሱ ፡ ስናቸው ፡ ውሳኔዎችም ፡ እነዚህ ፡ ቅጣቶች ፡ እንደተለመደው ፡⁵⁶ በጥፋቱ ፡ ክብደትና ፡ መቅለል ፡ መሠረት ፡ ከልዩ ፡ ወንጀሎች ፡ ጋር ፡ “የተጸመሩ” አይደሉም ። ለመጀመሪያ ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ጥፋቶች ፡ ማጥፋቱ ፡ በፍርድ ፡ ከተረጋገጠ ፡ በኋላ ፡ ከተደነገጉት ፡ ልዩ ፡ ውሳኔዎች ፡ አንዱን ፡ የፈጸመ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ሰው ፡ ማናቸውንም ፡ ወንጀል ፡ ሠርቶ ፡ ለፍርድ ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የፊትኞቹ ፡ ልዩ ፡ ውሳኔዎች ፡ “ፍሬ ፡ አለመስጠታቸው” ከተሰማው ፡ ከተደነገጉት ፡ ልዩ ፡ ቅጣቶች ፡ በአንዱ ፡ ሊቀጣው ፡ ይችላል ።⁵⁷ እነዚህም ፡ ልዩ ፡ ቅጣቶች ፡ የገንዘብ ፡ መቀጫ ፡ ቀላል ፡ የአካል ፡ ቅጣትና ፡ እሥራት ፡ ናቸው ። የገንዘብ ፡ መቀጫ ፡ የሚወሰነው ፡ “አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ጥፋተኛ ፡ መቀጫውን ፡ መክፈል ፡ የሚችል ፡ ሲሆንና ፡ ምክንያቱንም ፡ ለመረዳት ፡ ሲችል ፡ ነው” ።⁵⁸ የአካል ፡ ቅጣት ፡ የሚፈጸመው ፡ በአለንጋ ፡ ሲሆን ፤ ከእሥራት ፡ ሁለት ፡ አለንጋ ፡ መብለጥ ፡ የለበትም ።⁵⁹ የአካል ፡ ቅጣት ፡ የሚፈጸመው ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ሰው ፡ “እንቢተኛ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደሆነና ፡ ፍርድ ፡ ቤቱም ፡ ይህ ፡ ቅጣት ፡ ቢፈጸምበት ፡” ወደ ፡ በጎ ፡ መንፈስ ፡ የሚመልሰውና ፡ ጠባዩን ፡ የሚያሻሽልለት ፡ መሆኑን ፡ የገመተ ፡ እንደሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ።⁶⁰ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ልጆች ፡ “እንደደንቡ ፡ እስከ ፡ ፀሥር ፡ ዓመትና ፡ ከዚያም ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ የጽኑ ፡ እሥራት ፡ ቅጣት ፡ ወይም ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ ቅጣት ፡ የሚያስከትል ፡ ከባድ ፡ ወንጀል ፡ ሠርተው” ካልተገኙ ፡ በስተቀር ፡ የሚደርሱባቸው ፡ ሁለቱ ፡ ቅጣቶች ፡ የገንዘብ ፡ መቀጫና ፡ የአካል ፡ ቅጣት ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

- 56. ከባድ ፡ ወንጀል ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በቁጥር ፡ ፻፸፫ ፡ መሠረት ፡ የሚጣለው ፡ እስራት ፡ ልዩ ፡ ቅጣት ፡ ነው ። ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያለውን ፡ ጽሑፍ ፡ ይመለከታል ።
- 57. ወጣቱ ፡ በኋላ ፡ ከሚያሳየው ፡ ጠባይ ፡ ማለትም ፡ ከወጣቱ ፡ ሕግ ፡ አክባሪነት ፡ ወይም ፡ አፍራሽነት ፡ በስተቀር ፡ የተወሰነው ፡ ጥንቃቄ ፡ ፍሬ ፡ መስጠት ፡ አለመስጠቱን ፡ የሚያሳይ ፡ ሌላ ፡ መንገድ ፡ መኖር ፡ አለመኖሩን ፡ ለማወቅ ፡ አስቸጋሪ ፡ ነው ። ይህ ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፤ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በቁጥር ፡ ፻፸፭ ፡ ውስጥ ፤ ጥንቃቄ ፡ የተሰጠው ፡ አንድ ፡ ልጅ ፡ ለሁለተኛ ፡ ጊዜ ፡ የጥፋተኛነት ፡ ውሳኔ ፡ በተሰጠ ፡ ጊዜ ፡ ቅጣት ፡ ሊወሰንበት ፡ ይቻላል ፡ ብለው ፡ በግልጽ ፡ ቢደነግጉ ፡ ለሕግ ፡ አርቃቂዎቹ ፡ የቀና ፡ መንገድ ፡ በሆነ ፡ ነበር ። ስለዚህ ፡ አዲስ ፡ የጥፋተኛነት ፡ ውሳኔ ፡ መስጠት ፡ ብቻውን ፡ በቂ ፡ ይሆናል ፡ ተብሎ ፡ የታቀደ ፡ ስለማይመስል ፤ በተጨማሪ ፡ ጥንቃቄው ፡ ፍሬ ፡ አለመስጠቱን ፡ የሚያሳይ ፡ ፍርድ ፡ መስጠት ፡ ያስፈልጋል ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ አንድ ፡ ጥንቃቄ ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፤ የተሰጠ ፡ የጥፋተኛነት ፡ ውሳኔ ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ቀድሞ ፡ የተሰጡት ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ፍሬ ፡ ሰጥተው ፡ የሚያገኝበት ፡ ጊዜ ፡ አይጠፋም ። ይህም ፡ የሚሆነው ፡ ለምሳሌ ፡ ልጅ ፡ ጠባዩንና ፡ ዝንባሌውን ፡ በጠቅላላው ፡ በጣም ፡ አሻሽሎ ፡ ሲገኝና ፡ አዲሱ ፡ ጥፋትም ፡ ከቀድሞ ፡ የነበረው ፡ ሁኔታ ፡ ጋር ፡ የማይገናኝ ፡ ቀላል ፡ ጥፋት ፡ ሲሆን ፡ ነው ።
- 58. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፩ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፯፻፲፯ ፡ ይመለከታል ።
ቁጥር ፡ ፯፻፲፯ ፡ የደንብ ፡ መጣስን ፡ በሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፡ ልጅ ፡ መቀጫውን ፡ ለመክፈል ፡ በማይችል ፡ በት ፡ ጊዜ ፡ ወላጆቹ ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ እንዲከፍሉ ፡ ስለሚያዘኑ ፤ በቁጥር ፡ ፻፸፩ ፡ ውስጥ ፡ ካለው ፡ መሠረታዊ ፡ ሐሳብ ፡ ጋር ፡ የሚጸረር ፡ ይመስላል ። ቅጣቱ ፡ የኋላ ፡ ኋላ ፡ በወላጆቹ ፡ ላይ ፡ የሚፈጸም ፡ ከሆነ ፤ የመቀጫው ፡ ዓላማ ፡ ምን ፡ ይሆን ?
- 59. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፪ ።
- 60. ከዚያው ፡ የአካል ፡ ቅጣትን ፡ ተፈጻሚነት ፡ በወንዶች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ የማይወሰነው ፡ የእንግሊዘኛው ፡ ቅጂ ፡ ብቻ ፡ ስለሆነ ፤ የእንግሊዘኛው ፡ ቅጂ ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፩ (፩) ፡ ከፈረንሳይኛውና ፡ ከአማርኛው ፡ ቅጂዎች ፡ ጋር ፡ አይስማማም ። በሦስቱም ፡ ቅጂዎች ፡ መሠረት ፡ የግርፋት ፡ ቅጣት ፡ በዐዋቂ ፡ ወንዶች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ የሚጣል ፡ መሆኑ ፡ ስለሚታይ ፤ የአካል ፡ ቅጣት ፡ የሚጣለው ፡ በወንዶች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፡ ሆነ ፡ ይመለከታል ።

አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ልጅ : እንዲህ : ያለ : ከባድ : ወንጀል : ሠርቶ : ከተገኘ ፤
ከሚከተሉት : ሁለት : ቦታዎች : በአንዱ : እንዲታሠር : ያደርገዋል ፤⁶¹ አንደኛው :
በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : በቁጥር : ፻፳፮ : መሠረት : የሚሰጠውን : ቅጣት ፡ ለመፈጸም
አካለ : መጠን : ያላደረሰ : ወጣቶች : አጥፍተው : የሚታሠሩበት : ቦታ : ነው ።
በዚህም : ቦታ : ለደገንነቱ ፤ ከሰው : ተለይቶ : እንዲኖር ፤ ወይም ፤ ልዩ : የሆነ : ሥነ :
ሥርዓት : እንዲኖር : ልዩ : እርምጃዎች : ይወስዳሉ ።⁶² ወይም : በዚህ : ፋንታ : ፍርድ :
ቤቱ ፤ ልጁ : “አደገኛና : አስቸጋሪ : ወይም : ጸጥታን የሚያውክና : ለሌሎችም : ጸጥፎ :
ምሳሌ የሚሆን : መሆኑን” ከተረዳ : “በቀጥታ : የቅጣት መፈጸሚያ : (በ)ሆነ ፡ ድርጅት”⁶³
እንዲታሠር : ሊያደረግ : ይችላል ፤ ይህም : ምናልባት : ተራ : ወህኒ : ቤት : ማለት :
ይሆናል ። በሆንም : በእንደዚህ : ያለ : ቦታ : ልጁ : ከአዋቂ : እስረኞች : ጋር : መገ
ናኘት : የለበትም ።⁶⁴ በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : በቁጥር : ፻፸፫ : መሠረት : ወደልዩ :
ጠባይ : ማረሚያ : ቦታ : የተላከ : ልጅ : ወደ : ወህኒ : ቤት : ሊዛወር : የሚችለው :
አንደኛ ፣ ጠባይ : የዚህ : ዓይነት : እርምጃ : እንዲወሰድበት : የሚጠይቅ ፣ ሲሆንና :
ሁለተኛ ፣ ልጁ : አሥራ : ስምንት : ዓመት : ሞልቶት : የቅጣቱ : ጊዜ ፣ ግን : አቅመ :
አዳም ፣ ካደረሰበት ፣ ጊዜ ፣ በኋላም ፣ የሚቀጥል ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ነው ።⁶⁵ ልጁ ፣ ወደ :
ወህኒ ፣ ቤት ፣ የተዛወረው ፣ በሁለተኛው ፣ ምክንያት ፣ እንደሆነ ፣ ከአዋቂ ፣ እስረኞች ፣
እንዲለይ ፣ የሚለው ፣ መሠረተ ፣ ሐሳብ ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።

61. የጠባይ ፣ ማረሚያው ፣ ድርጅት ፣ አስተዳዳሪዎች ፣ በሚያቀርቡት ፣ ራፖርት ፣ መሠረት ፣ ፍርድ ፣ ቤቱ ፣
አስቀድሞ ፣ የወሰነውን ፣ የጥንቃቄ ፣ ጊዜ ፣ በኋላ ፣ ለማሳጠር ፣ ወይም ፣ ለማስረዘም ፣ መቻል ፣ አለመቻሉን ፣
ሕገ ፣ ገልጸ ፣ አይናገርም ፣ የወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ቁጥር ፣ ፻፳፮ ፣ እንደቅጣቶች ፣ ሳይሆን ፣ ጥንቃቄ
ዎች ፣ ሊለወጡ ፣ እንደሚችሉ ፣ ብቻ ፣ ይናገራል ። የወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ሥነ ፣ ሥርዓት ፣ ቁጥር ፣
፻፹ ግን ፣ ግልጽ ፣ አይደለም ። ቁጥር ፣ ፻፹ ፣ ጥንቃቄዎችን ፣ እንዲለውጥ ፣ ለቀጪው ፣ ፍርድ ፣ ቤት ፣ ሥል
ጣን ፣ ይሰጠዋል ። ምናልባትም ፣ “ጥንቃቄዎች” የሚለውን ፣ ቃል ፣ ቅጣቶችን ፣ እንዲጨምር ፣ አድ
ርጎ ፣ በሰፊው ፣ ይሠራበት ፣ ይሆናል ፤ ከላይ ፣ በማስታወሻ ፣ ቁጥር ፣ ፵፩ ፣ ያለውን ፣ ጽሑፍ ፣ ይመለከ
ቷል ። አካለ ፣ መጠን ፣ ባላደረሰ ፣ ወጣት ፣ ላይ ፣ የሚሰጠውን ፣ ትእዛዝ ፣ መለወጥ ፣ ወይም ፣ ማሻሻል ፣
የሚል ፣ አርእስት ፣ ስላለው ፣ ከላይ ፣ የጠቀሰውን ፣ ሐሳብ ፣ ሳያመለክት ፣ አይቀርም ። ደግሞም ፣ የወን
ጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ቁጥር ፣ ፻፩ ፣ “በትክክል ፣ ወደግቡ ፣ ለመድረስ ፣ አስፈላጊ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣
ፍርድ ፣ ቤት ፣ ውሳኔዎችን ፣ ማሻሻል ፣ ይገባዋል” በማለት ፣ አጠቃሎ ፣ ይናገራል ። በተለይ ፣ ወጣቶችን ፣
በሚመለከት ፣ ረገድ ፣ በቀላሉ ፣ ውሳኔዎችን ፣ ለመለወጥ ፣ ይቻል ፣ ዘንድ ፣ ሰፊውን ፣ ትርጓሜ ፣ መከተል ፣
ያስፈልጋል ። ሆኖም ፣ ስለተቃዋሚው ፣ ሐሳብ ፣ ከላይ ፣ በማስታወሻ ፣ ቁጥር ፣ ፳፮ ፣ የተጠቀሰውን ፣
ፒ ፣ ግራቭንን ፣ ገጽ ፣ ፻፵፰ ፣ ላይ ፣ ይመለከቷል ።

62. የወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ቁጥር ፣ ፻፸፫ (፩)(ሀ) ።

63. የወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ቁጥር ፣ ፻፸፫ (፩)(ለ) ።

64. ከዚያው ።

65. ከዚያው ።

ቁጥር ፣ ፻፸፫ (፪) ፣ በሦስተኛው ፣ መደብ ፣ (ፓራግራፍ) ፣ ላይ ፣ “እንዲህም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ፍርድ ፣
ቤቱ ፣ ይህ ፣ ጥፋተኛ ፣ ታስሮ ፣ የሚቆይበትን ፣ ጊዜ ፣ ለመወሰን ፣ ወንጀለኛው ፣ በመቀጫ ፣ ቦታ ፣ የቆየ
በትን ፣ ጊዜ ፣ ይህ ፣ ቅጣት ፣ በግምት ፣ ምን ፣ ዐይነት ፣ የማሻሻል ፣ ውጤት ፣ እንዳስገኘ ፣ እንደመሰለው ፣”
መገመት ፣ አለበት ፣ ይላል ። እዚህ ፣ ላይ ፣ ሁለት ፣ ግልጽ ፣ ያልሆኑ ፣ ነገሮች ፣ አሉ ። አንደኛ ፣ “እንዲ
ህም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ” ፣ ማለት ፣ ወንጀለኞቹ ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ አድርሰው ፣ ወይም ፣ ደግሞ ፣ በጠባይ
ቸው ፣ ምክንያት ፣ ወደወህኒ ፣ ቤት ፣ በተዛወሩ ፣ ጊዜ ፣ ማለት ፣ ነው ፣ ሁለተኛ ፣ ፍርድ ፣ ቤቱ ፣ መጀመ
ሪያ ፣ የወሰነው ፣ የእስራት ፣ ጊዜ ፣ ወጣቱ ፣ በጠባይ ፣ ማረሚያው ፣ ድርጅት ፣ ሳለ ፣ በሱ ፣ ላይ ፣ ያስገኘው ፣
ውጤት ፣ ካለ ፣ እሱን ፣ በመመልከት ፣ የእስራቱን ፣ ጊዜ ፣ ለማስረዘምና ፣ ለማሳጠር ፣ እንዲችል ፣ ይህ ፣
ድንጋጌ ፣ ሥልጣን ፣ ይሰጠዋልን ፣ ከሰጠው ፣ ፍርድ ፣ ቤቱ ፣ በሁለቱም ፣ ድርጅቶች ፣ የሚፈጸ
መውን ፣ ጠቅላላውን ፣ የእስራት ፣ ጊዜ ፣ የወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ቁጥር ፣ ፻፸፫ (፪) ፣ ከሚያዘው ፣
ከሶሥር ፣ ዓመት ፣ በላይ ፣ ይሆን ፣ ዘንድ ፣ አስቀድሞ ፣ በእስራት ፣ የጠፋትን ፣ ዓመታት ፣ ለመቀነስ ፣
ይችላልን? እንዲህ ፣ ያለው ፣ ትርጓሜ ፣ አሳሳቢ ፣ ሐሳቦችን ፣ ስለሚፈጥር ፣ በሕግ ፣ አርቃቂዎቹ ፣ ሐሳብ ፣
የነበረ ፣ አይመስልም ። የሆነ ፣ ሆኖ ፣ ፍርድ ፣ ቤቶች ፣ ወይም ፣ ፓርላማ ፣ በዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ላይ ፣ ማብ
ራሪያ ፣ እንዲሰጡ ፣ ያስፈልጋል ።

ስለ : እስራት : ቅጣት : ልናስታውሳቸው : የሚገቡ : ሁለት : ነገሮች : አሉ ።
 አንደኛ : ለወጣት : ጥፋተኞች : እንደሚሰጡት : ሌሎች : ቅጣቶች : ሁሉ : የእስራት :
 ቅጣት : ወጣቱ : የፈጸመው : የመጀመሪያው : ወንጀል : ነፍስ : መግደል : ቢሆንም :
 እንኳ ፤ ለመጀመሪያው : ወንጀል : ቅጣት : አይሆንም ። ከልዩ : የጥንቃቄ : ቅጣቶች :
 አንዱ : ተሞክሮ : “ፍሬ : አለመስጠቱ” ካልታየ : በስተቀር : ዋናው : ቅጣት : በፍ
 ጹም : አይታዘዝም ።⁶⁶ በሌላ : አነጋገር : ከባዱ : ወንጀል : የሚታዘዘው : ልጁ :
 ለሁለተኛ : ጊዜ : ጥፋተኛ : ሆኖ : ሲገኝ : መሆን : አለበት ። ሁለተኛ : ፍርድ : ቤቱ የእ
 ስራት : ቅጣት : እንዲወስን : አይገደድም ፤ አዲሱ : የጥፋተኛነት : ውሳኔ : በከባድ :
 ወንጀል : ላይ : ቢሆንም : እንኳ ፤ ሕጉ : ፍርድ : ቤቱ : የጥንቃቄ : ቅጣት : ወይም ፤
 ከቀላል : ቅጣቶች : አንዱን : እንዲያዝ : ይፈቀድለታል ።⁶⁷

በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : በቁጥር : ፻፸፫ : መሠረት : የሚታዘዝ : የእስራት :
 ቅጣት : ሁልጊዜ : ብሔራዊ : (ሲቭል) : መብቶችን : ማጣትን : አያስከትልም ፤ ነገር፣ ግን ፤
 ፍርድ : ቤቱ : “በተለይ : ከፍተኛ : የሆነው : ወንጀል : በመፈጸሙ : ምክንያት ፤
 ይህን : ቅጣት : መወሰን : ፍጹም : አስፈላጊ : መሆኑን : (ከተረዳው)” የአሥራት :
 ቅጣት : እንዲያዝ : ሕጉ : ይፈቀድለታል ።⁶⁸ ከዚህ : ላይ : የሕጉን : ከአስፈላጊው ፤
 በላይ : ጥብቅ : መሆን : ለመተቸት : ይቻላል ። — የአሥር : ወይም : የአሥራ : ሁለት ፤
 ዓመት : ልጅ : የመራጭነት ፤ ለሕዝብ : አገልግሎት : ሥራ : የመሾም : ወይም ፤
 ምስክር : የመሆን : መብቱን : ለዕድሜ : ልክ : የሚያሳጣ : ወንጀል : ይሠራል ።
 ብሎ ፤ ማሰብ : አስቸጋሪ : ነው ።⁶⁹ መኖሩ : በያጠራጥርም ፤ እንኳ ፤ እንዲህ ፤ ያለውን ፤
 ሥልጣን ፤ ለፍርድ : ቤት ፤ መስጠቱ ፤ የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ ፤ አጥፊውን ፤
 ወጣት ፤ ማሻሻል ፤ ካለው ፤ ታላቅ ፤ ዓላማ ፤ ጋር ፤ ተስማሚ ፤ ይሆናል ። እንዲ
 ሁም ፤ የጠባይ ፤ ማሻሻያ ፤ ትምህርት ፤ ቤት ፤ ዓይነት ፤ በሆነ ፤ “የጠባይ ፤ ማረ
 ሚያ ፤ ቤት” ፤ ሳይሆን ፤ በተራ ፤ ወህኒ ፤ ቤት ፤ በማሠር ፤ ወጣት ፤ ጥፋተኛውን ፤
 ለመቅጣት ፤ በወንጀለኛ ፤ መቅጫ ፤ ሕግ ፤ በቁጥር ፤ ፻፸፫ ፤ መሠረት ፤ ፍርድ ፤ ቤቱ ፤
 ያለው ፤ ሥልጣን ፤ ከላይ ፤ ከተጠቀሰው ፤ ዓላማ ፤ ጋር ፤ የሚፃረር ፤ ሳይሆን ፤ ይችላል ።
 የተሠራው ፤ ወንጀል ፤ እጅግ ፤ አስቃቂ ፤ ቢሆንም ፤ ጎብረተ ፤ ሰቡ ፤ የአሥር ፤

66. ከላይ ፤ በማስታወሻ ፤ ቁጥር ፤ ፵፪ ፤ እስከ ፤ ፵፫ ፤ ያለውን ፤ ጽሑፍ ፤ ይመለከታል ።
 67. ሕጉ ፤ ስለዚህ ፤ ጉዳይ ፤ በጣም ፤ ግልጽ ፤ አይደለም ። ሆኖም ፤ በወንጀለኛ ፤ መቅጫ ፤ ሕግ ፤ በቁጥር ፤
 ፻፸፫(፩) ፤ ውስጥ ፤ “ያዛል ፤” የሚለው ፤ ቃል ፤ ስለዚህ ፤ ጉዳይ ፤ ፍንጭ ፤ ይሰጣል ። ሕግ ፤ አርቃቂው ፤
 እንዲህ ፤ ያሉ ፤ ጉዳዮችን ፤ በሚመለከት ፤ ረገድ ፤ እስራት ፤ ማዘዝ ፤ በፍርድ ፤ ቤት ፤ ላይ ፤ አስገዳጅ ፤
 እንዲሆን ፤ ቢፈልግ ፤ ኖር ፤ በ“ያዛል ፤” ፈንታ ፤ “ማዘዝ ፤ ይገባዋል ፤” ብሎ ፤ በደነገገ ፤ ነበር ።
 68. የወንጀለኛ ፤ መቅጫ ፤ ሕግ ፤ ቁጥር ፤ ፻፸፯ ።
 69. በወንጀለኛ ፤ መቅጫ ፤ ሕግ ፤ በቁጥር ፤ ፻፸፫-፳፬ ፤ መሠረት ፤ አንድ ፤ ሰው ፤ ብሔራዊ ፤ መብቶቹን ፤ የሚ
 ያጣው ፤ ለጊዜው ፤ ወይም ፤ ለዘላለሙ ፤ ሲሆን ፤ ወጣት ፤ ጥፋተኞችን ፤ በሚመለከት ፤ ረገድ ፤ በተለይ ፤
 የፍርድ ፤ ቤቱን ፤ ሥልጣን ፤ የሚወስን ፤ ድንጋጌ ፤ የለም ። በአርግጥ ፤ ስለመሰየም ፤ ጉዳይ ፤ ጥፋተኛው ፤
 ሲያመለክት ፤ ይችላል ። የሆነ ፤ ሆኖ ፤ እንዲሰየም ፤ የሚፈቅድለት ፤ አስቸጋሪ ፤ ሁኔታዎችን ፤ ካሟላ ፤
 በኋላ ፤ ነው ። ብሔራዊ ፤ መብቶቹን ፤ እስኪያሳጣ ፤ ድረስ ፤ ከባድ ፤ የሆነ ፤ ወንጀል ፤ ከሠራ ፤ ለመሰየም ፤
 የሚችለው ፤ ቅጣቱን ፤ ከፈጸመ ፤ አሥር ፤ ዓመት ፤ ማለፉን ፤ ያሳየ ፤ እንደሆነ ፤ ነው ። የወንጀለኛ ፤
 መቅጫ ፤ ሕግ ፤ ቁጥር ፤ ፻፹ ፤ ቁጥር ፤ ፻፶፪-፶፯ ፤ በዚያን ፤ ጊዜ ፤ ወጣት ፤ ጥፋተኛውን ፤ ለመኖር ፤
 የሚያስችሉት ፤ ብዙ ፤ ነገሮች ፤ ያልፉበታል ። በተሟላ ሁኔታ ፤ ወደመልካም ፤ ሰውነት ፤ ለመመለስ ፤
 ያለው ፤ ዕድልም ፤ በጣም ፤ ትንሽ ፤ ይሆንበታል ። ወጣት ፤ ሰዎችን ፤ የሚመለከቱትን ፤ አጠቃላይ ፤
 ድንጋጌዎች ፤ የሚመሩትን ፤ ልዩ ፤ ዓላማዎች ፤ ከያዘ ፤ አይቀር ፤ የወንጀለኛ ፤ መቅጫ ፤ ሕግ ፤ በቁጥር ፤
 ፻፹ ፤ የታሰሩ ፤ ወጣት ፤ ጥፋተኞችን ፤ በሌላ ፤ ወጣት ፤ ጥፋተኞች ፤ መሰየም ፤ ጊዜ ፤ በተለይ ፤ ተፈጻሚ ፤
 ከሚሆነው ፤ ከሁለት ፤ ዓመታት ፤ ጊዜ ፤ በኋላ ፤ የመፈታትን ፤ ጥቅም ፤ ባያሳጣቸው ፤ በተሻለ ፤ ነበር ።
 ኤም ፤ ሬልፕ ፤ ግራቭን ፤ እንደተናገሩት ፤ “የማይታረሙ ፤ ወጣቶች ፤ መኖራቸው ፤ የሚያጠራጥር ፤ ነው።”
 ግራቭን ፤ ከላይ ፤ በማስታወሻ ፤ ቁጥር ፤ ፳፰ ፤ የተጠቀሰው ፤ ገጽ ፤ ፻፶፩ ።

ወይም : የአሥራ : ሁለት : ዓመትን : ልጅ : እንደ : “የማይታረም” : ቆጥሮ : ከነ
ጭራሹ : ይተወው : ለማለት : ያስቸግራል ። በእርግጥ : ቢያንስ : አሥራ : ሰባት :
ዓመት : እስኪሆነው : ድረስ : እንኳን : ማናቸውንም : ልጅ : በተገቢ : ጥንቃቄና :
ሥነ : ሥርዓት : ለማዳን : ተስፋ : አለ ።

በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : በቁጥር : ፻፳፯ : የተጠቀሰው : ዓይነት : ቦታ :⁷⁰
በአ.ትዮጵያ : ካለ : እንዲህ : ያለው : ቦታ : በእርግጥ : ከወገኒ : ቤት : ይልቅ : ለጥፋተኛ :
ልጆች : በጣም : የተሻለ : አካባቢ : ሲሆን ፤ “ተገቢውን : ሥነ : ሥርዓት” ለማስፈጸም፤
የሚረዱት : በቁጥር : ፻፳፯ : የተፈቀዱት : ነገሮች : ለዝቅተኛ : የዕድሜ : ክልሎች :
አጠባበቅና : ጥንቃቄ : መሟላት : ያለበትን : ማናቸውንም : ተገቢ : ፍላጎት : በቀላሉ :
ያረካሉ ።

የጥፋተኛነትና : የቅጣት : ውጤቶች ።

ስለአንድ : አካለ : መጠን : ያላደረሰ : ወጣት : ጥፋተኛ : ሆኖ : መገኘትና : ቅጣት :
በምንነጋገርበት : ጊዜ ፤ ከላይ : ከተጠቀሱት : ቅጣቶች : በአንዱ : የተቀጡ : ወጣት :
ጥፋተኞችን : የጥንቃቄ : ቅጣቶች : ብቻ : ከተጣለባቸው : ወጣት : ጥፋተኞች : በመ
ጠኑ : መለየት : አለብን ።

ከበድ : ባሉ : ሁኔታዎች : ውስጥ : ስለሚገኙት : ስለመጀመሪያዎቹ : ወጣት :
ጥፋተኞች : እንኳን ፤ ወጣቱ : የኋላ : ኋላ : ወደ : መልካም : ሰውነት : የሚመለስበትን :
ሁኔታ : ለማቃለል : ይቻል : ዘንድ ፤ በወንጀል : ጥፋተኛ : ሆኖ : መገኘት : ዘወትር :
የሚያስከትላቸውን : ውጤቶች : ሕግ : አርቃቂዎቹ : በሦስት : መንገዶች : ለማሻሻል :
ሞክረዋል ፤ እነዚህም : የነገሩ : በዝግ : ችሎት : መሰማት : የጥፋተኛውን : የወንጀል :
መዝገብ : በምስጢር : መጠበቅና : የጥፋተኛውን : መሰየም : የሚያቃልሉ : ሁኔታዎች :
ናቸው ።

ወጣት-ነክ : ጉዳዮች : በዝግ : ችሎት : እንዲሰሙ : ሕጉ : የሚያዘበት : ምክንያት :
የወጣት-ነክ : ነገሮች : መሰማት : ምስጢር : ሆኖ : እንዲጠበቅ : ለማድረግ : ይመስላል።⁷¹
ስለዚህም : ጉዳይ : ወደፊት : እንነጋገራለን ።⁷² ቢሆንም : እዚህ : ላይ : ሕጉ : ይህን :
በማድረግ : ዓላማውን : ለመፈጸም : ይችላል : ወይስ : አይችልም : ብለን : መጠየቅ :
ተገቢ : ነው ። አንደኛ ፤ ፍርድ : ቤቱ : የቀረበለትን : ነገር : ልዩ : ሁኔታ : አይቶ :
በ“ምስጢር” : እንዲሰማ : ለሕዝብ : እንዳይገለጽና : እንዳይታተም : ትእዛዝ :
ካላወጣ : በስተቀር ፤⁷³ በጋዜጣና : በመሳሰሉት : ሁሉ : እንዳይወጣ : የሚከለክል :
ሕግ ፤ ወይም ፖሊስ : ተጎጂው : ወገን : ወይም : ምስክሮቹ : የነገሩን : መሰማት :

70. በአሁኑ : ጊዜ : አንድ : ብቻ : አለ ። ይኸውም : በሰውም : ሆነ : በቤት : በጠቅላላው : የተሟላ : ድር
ጅት : የሌለው : የአዲስ : አበባ : የማሰልጠኛ : ትምህርት : ቤትና : የጠባይ : ማረሚያ : ቤት : ነው ።
አካለ : መጠን : ላላደረሱ : ወጣቶች : በአስመራና : በድሬደዋ : ወደፊት : ቤቶች : ይሠራሉ : ተብሏል ።

71. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ቁጥር : ፻፸፯ (፩) ።

72. ከታች : በማስታወሻ : ቁጥር : ፻፹ና : በተከታዮቹ : ቁጥሮች : ያለውን : ጽሑፍ : ይመለከታል ።

73. ወጣቶችን : በሚመለከቱ : ጉዳዮች : ፍርድ : ለሕዝብ : እንዳይገለጽ : የሚከለክለው : የወንጀለኛ :
መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፺፱ : በፍርድ : ቤቱ : የሚታዘዘውን : የፍርዱን : መገለጽ : ብቻ :
በግልጽ : ይከለክላል : (ቁጥር : ፻፺፱) ። ቁጥር : ፻፸፱ : በተጨማሪ : “(አካለ : መጠን : ያላደረሰውን :
ልጅ : አፈሲዮል) : መዝገብ ለነገሩ : ባዕድ : ለሆኑ ለሌሎች : ሰዎች” እንዳይገለጽ : ይከለክላል ።
ነገር : ግን : ይህ : ስለነገሩ : በጋዜጣ : ኢንተርኒው : ማተምን : በመሰለ : ሁኔታ : መግለጽን : የሚመለ
ከት : አይመስልም ። ስለዚህ : የፍርድ : ሥነ : ሥርዓት : ምስጢርን : መግለጽ : እንደሚያስቀጣ : የሚ
ናገሩት : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፺፱ ፤ ፻፺፱ና ፤ ፻፺፮ : ለእንደዚህ : ያሉት : ጉዳዮች :
ሁልጊዜ : ተፈጻሚ : የሚሆኑ : አይመስልም ።

ሁኔታ : ከነገሩ : ውጪ : ላሉ : ወገኖች : እንዳይገልጹ፡ የሚከለክል : ሕግ :⁷⁴ አለመኖሩ : ግልጽ : መስሎ : ይታያል ። ለፍርድ : ቤቱ : በአሁኑ : ጊዜ : ይህን : ማድረግ : ቀዋሚ : አሰራር : እንዳልሆነ : ግልጽ : ነው ። ሁለተኛ ፤ በተለይ : ትንሽ : ሕዝብ : ባለ በት : ቦታና : ፍርድ : ቤቱ : የወጣት : ጥፋተኛውን : ነፃነት : የሚቀንሱ : የጥንቃቄ : ቅጣቶች : ወይም : ሌሎች : ቅጣቶች : የወሰነ : እንደሆነ ፤ የነገሩ : መሰማት : ሁኔታና : ቅጣት : ወሬ : በሰፊው : መራባቱ : አይቀርም ።

የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፸፱ ፤ በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : በቁጥር : ፻፶፱ ፤ መሠረት : በወጣት-ነክ : ጉዳዮች : ውስጥ : የሚሰጠውን : ፍርድ : ፍርድ : ቤቱ : እንዲታተም : በፍጹም : እንዳያዝ : በመወሰን : የጥፋተኛውን : ወንጀል : መዝገብ : ሕዝብ : እንዳይደርስበት : ለማድረግ : ይሞክራል ። በተጨማሪም : ቁጥር : ፻፸፱ ፤ በወጣቱ : ላይ : የተጣለውን : ቅጣት : የያዘው : የፖሊስ : መዝገብ : “ጉዳዩ : ለሚመለከታቸው : ለመንግሥት : የአስተዳደርና ፤ ለፍርድ : ክፍል : ባለሥልጣኖች : አስፈላጊውን : መረጃ : ለመስጠት : ብቻ : እንዲያገለግልና : የዚህንም : መዝገብ : ቅጂ : ለነገሩ : ባዕድ : ለሆኑ : ለሌሎች : ሰዎች : መግለጽ : በፍጹም : የተከለከለ።” መሆኑን : ይደነግጋል ። የአዋቂ : ሰዎችን : ጉዳዮች : ከሚመለከተው : ደንብ : የበለጠ : ጥፋተኛውን : የሚጠብቀው : ይህ : ድንጋጌ ፤⁷⁵ የወጣቱ : ጥፋተኛ : ሆኖ : መገኘት : አስፈላጊ : ሳይሆን : ለሕዝብ : እንዳይገለጽ : ለማድረግ : የታቀደ : ነው ። ምናልባትም : ወጣቱን : ወደፊት : ለሚቀጥሩት : የግልም : ሆኑ : የመንግሥት : ድርጅቶችን : ለመሰሉ : ወገኖች : በባለሥልጣኖች : አማካይነት : ጥፋተኛነቱ : እንዳይገለጽ : ይኸው : ቁጥር : ይከለክላል ። በተጨማሪም : የመንግሥት : ፈቃድ - ሰጪና : የጦር : ባለሥልጣኖች : ፈቃድ : የሚፈልገውን : ሰው : (እንደታክሲ : ነጂ ፤ የቡና : ቤትና : የሆቴል : ሠራተኛ : ወዘተ--) ወይም : አዲስ : የሚመለመለውን : ሰው : የሕይወት : ታሪክ : ለማወቅ : በሚፈልጉበት : ጊዜ : ነገሩ : እንዳይገለጽላቸው : ይከለክል : ይሆናል ።

በመጨረሻም : ጥፋተኛ : ሆኖ : የተገኘው : ወጣት : የተወሰኑበት : ቅጣቶች : ወይም : ሌላ : የጥንቃቄ : ቅጣቶች : ከተፈጸሙ : ከአምስት ፤⁷⁶ ዓመት : በኋላ ፤⁷⁷ ሳይሆን : ከሁለት ፤⁷⁸ ዓመት : በኋላ : ብቻ : ለመሰየም : ይችላል ። ዘንድ : የማመልከት : መብት : አለው ። የእሥራት : ቅጣት : በተጣለበት : ጊዜ : ብቻ : እንደ : አዋቂዎች : እሱም : ረዘም : ላለ : ጊዜ : መቆየት : ይኖርበት : ይሆናል ።⁷⁹

74. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፸፱ ፤ ፻፶፱ና ፤ ፻፷፮ ፤ በማናቸውም : ነገር : ፍርድ : ቤቱ : ምስጢር : ነው : ብሎ : ያዘዘውን ፤ የወሰነውን ፤ ወይም : የበየነውን : መግለጽ : እንደሚያስቀጣ : ይናገራሉ ። ምናልባት : በአንድ : ወጣት : ጉዳይ : እንዲህ : ያለውን : ትእዛዝ : ለመስጠት : ሥልጣን : ይኖረው : ይሆናል ።

75. ተራ : ጉዳዮችን : የሚመራው : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፳ “በጠቅላላው : ደንብ” ከፖሊስ : መዝገብ : የተወሰዱ : የቅጣቱ : ቅጂዎች : “የክፍሉ : ባለሥልጣን : ላልሆኑት : ወይም : በጉዳዩ : ለማያገባቸው : ባዕዶች : ሰዎች : ሊገለጹ : እንደማይገባቸው : ብቻ : ሳይሆን : የሚናገረው ፤ ገና : ስላልታወጀ : ማሟያ : ሕግ : ዝርዝር : መምሪያም : ይሰጣል ።

76. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፹ ፤

77. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፶፱ (ሀ) ።

78. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፹ ፤ በአንግሊዘኛውና : በፈረንሳይኛው : ቅጂዎች : በሁለቱም : ቅጣቱ : በተጣለ : “በሁለት : ዓመት :” ውስጥ : ማመልከቻው : መጻፍ : እንዳለበት : ይናገራል ። ነገር : ግን : ይህ : ስሕተት : ሳይሆን : አይቀርም ። ቁጥር : ፻፶፱ (ሀ)ን : ያወዳድሯል : (“በጥቂቱ :” ቅጣቱ : ከተፈጸመበት : ቀን : ጀምሮ : እንደነገሩ : ሁኔታ : አምስት : ወይም : ዐሥር : ዓመት : ማለፍ : አለበት)።

79. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፹ ፤ አስራት : በተፈረደባቸው : ወጣት : ጥፋተኞች : ላይ : ተፈጻሚ : ስለማይሆን ፤ በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ከቁጥር : ፻፶፱ ፤ እስከ : ፻፷፱ ፤ ባሉት : ቁጥሮች : መሠረት : በዐዋቂዎች : ላይ : ተፈጻሚ : በሚሆነው : አኳኋን : ለወጣት : ጥፋተኞችም : መሰየም : ይፈቀድላቸው : ይሆናል ።

የመሰየም ፡ ውጤቱ ፡ ጥፋተኛው ፡ የፈጸመውን ፡ ቅጣት ፡ መሰረዝና ፡ ከዚህም ፡ በኋላ ፡ ታግደውበት ፡ የነበሩትን ፡ ማንኛውንም ፡ ብሔራዊ ፡ መብቶቹን ፡ መመለስ ፤ በፖሊስ ፡ መዝገብ ፡ ስለሱ ፡ የተመዘገበውን ፡ “እንዳልኖረ ፡ አድርጎ” መፋቅና ፤⁸⁰ ያለፈውን ፡ ጥፋቱን ፡ በማናቸውም ፡ መንገድ ፡ የሚያነሡትን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በስም ፡ ማጥፋት ፡ ወንጀል ፡ እንዲቀጡ ፡ ማድረግ ፡ ነው ።⁸¹

እስካሁን ፡ ድረስ ፡ ቅጣት ፡ በተወሰነበት ፡ አንድ ፡ ወጣት ፡ ላይ ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ መገኘትና ፡ ቅጣት ፡ የሚያስከትሏቸውን ፡ ውጤቶች ፡ ለማሻሻል ፡ ሕጉ ፡ ስለሚያደርገው ፡ መክራ ፡ ስንነጋገር ፡ ነበር ። ከዚህም ፡ ሌላ ፡ አንድ ፡ የጥንቃቄ ፡ ቅጣት ፡ ብቻ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፱ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ “በወንጀለኛነት ፡ እንደተቀጣ ፡⁸² ሆኖ ፡ አይቆጠርም ፡” ይላል ። ይህ ፡ ምን ፡ ማለት ፡ ነው? ወንጀለኛ ፡ አድርጎ ፡ የማይቆጥረው ፡ ማነው? የማይቆጠርበትስ ፡ ለእንዴት ፡ ያለ ፡ ጉዳይ ፡ ነው? የሕጉ ፡ ዓላማ ፡ የወጣቱ ፡ ወደ ፡ መልካም ፡ ሰውነት ፡ መመለስ ፡ ይቃኛ ፡ ዘንድ ፡ በወጣቱ ፡ ላይ ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ የወንጀለኛነት ፡ ምልክት ፡ እንዳይኖር ፡ ለማድረግ ፡ ይመስላል ። ስለዚህ ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ከላይ ፡ የጠቀስነው ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፱ ፡ የጥፋተኛው ፡ ወጣት ፡ ጉዳይ ፡ በፖሊስ ፡ መዝገብ ፡ መግባት ፡ አይገባውም ፤ ጥፋተኛነቱና ፡ ቅጣቱም ፡ “እንዳልነበሩ” ፡ ሆነው ፡ ሊቆጠሩ ፡ ይገባል ፤ እነሱንም ፡ የሚያነሡ ፡ ከነገሩ ፡ ውጭ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ በስም ፡ ማጥፋት ፡ ወንጀል ፡ ሕግ ፡ ሊቀጡ ፡ ይገባል ፡ የሚለው ፡ በሥነ ፡ ሥርዓት ፡ የመሰየም ፡ ውጤት ፡ እንዳለው ፡ አድርገን ፡ መተርጎም ፡ ይገባል ። ጥፋተኛው ፡ ወደፊት ፡ አዋቂ ፡ ሰው ፡ ሲሆን ፡ ወንጀል ፡ ሠርቶ ፡ ቢከሰት ፡ በወጣትነቱ ፡ የነበረው ፡ መዝገብ ፡ ቅጣቱን ፡ በምንም ፡ ዓይነት ፡ ሊያሳንሰው ፡ ወይም ፡ ሊያሳድገው ፡ አይችልም ፤ የቅጣቱን ፡ መታገድ ፡⁸³ ጽኑ ፡ ግዛትን ፡⁸⁴ የቅጣቱን ፡ መቅለል ፤⁸⁵ ወይም ፡ መክበድ ፡⁸⁶ የመሳሰሉትን ፡ የቅጣት ፡ ምርጫዎች ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ በማዋል ፡ ረገድ ፡ ጥፋተኛው ፡ በወጣት ፡ ጥፋተኛነት ፡ አስቀድሞ ፡ እንዳልተከሰሰ ፡ ሰው ፡ መቆጠር ፡ አለበት ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፤ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፱ ፡ ለማናቸውም ፡ ጉዳይ ፡ ቃል ፡ በቃል ፡ ተፈጻሚ ፡ እንደማይሆን ፡ ግልጽ ፡ ነው ። አንድ ፡ የጥንቃቄ ፡ ቅጣት ፡ ብቻ ፡ የተወሰነበት ፡ ወጣት ፡ ጥፋተኛ ፡ በወጣት ፡ ጥፋተኛነት ፡ እንደገና ፡ ቢከሰስ ፤ አስቀድሞ ፡ ያጠፋው ፡ ጥፋት ፡ ይታሰብበታል ። ለምሳሌ ፡ የቀድሞው ፡ ቅጣት ፡

80. የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ይህ ፡ የመሰየሙ ፡ ውሳኔ ፡ በተሰጠ ፡ በአምስት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ወንጀል ፡ ሠርቶ ፡ ሌላ ፡ ቅጣት ፡ የተጣለበት ፡ እንደሆነ ፤ የመሰየሙ ፡ ውሳኔ ፡ ሊሻር ፡ ስለሚችል ፤ የአምስት ፡ ዓመቱ ፡ ጊዜ ፡ እስኪያልቅ ፡ ድረስ ፡ የቅጣቱ ፡ ፍርድ ፡ ከፍርዱ ፡ የግል ፡ ሰሌዳ ፡ በእርግጥ ፡ “የሚፋቅለት” ፡ አይመስልም ። የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፶፯ና ፡ ፻፶፰ን ፡ ይመለከታል ።

81. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፶፰ ።

82. “መቀጣት” የሚለው ፡ ቃል ፡ “ኮንዳምኔ” የሚለው ፡ የፈረንሳይኛ ፡ ቃል ፡ ትርጉም ፡ ነው ። “ኮንዳምኔ” ፡ በተጨማሪ ፡ “ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ መገኘት” ፡ ማለት ፡ ሲሆን ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ በዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ተተርጎሞ ፡ ይገኛል ። የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፶፰ ፡ ንዑስ ፡ ቁጥር ፡ (ሀ)ንና (ሐ)ን ፡ ይመለከታል ። ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ባለው ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የምንነገጋገረው ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፱ ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ የመገኘትንና ፡ የቅጣትን ፡ ውጤቶች ፡ እንደሚፍቅ ፡ አድርገን ፡ በመተርጎም ፡ ነው ።

83. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፺፩ ።

84. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፰ ።

85. የጥፋተኛው ፡ “አድራጊው ፡ ወንጀሉን ፡ እስከ ፡ ሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ የዘወትር ፡ ጠባይ ፡ መልካም ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ” የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፳፱ (፩)(ሀ) ።

86. ጥፋተኛው ፡ “ጥፋትን ፡ --ልማድ ፡ አድርጎ ፡ የያዘ ፤ የወትሮ ፡ ታሪኩ ፡ በተለየ ፡ አደጋኛነቱን ፡ የሚገልጽ ፡ እንደሆነ ፡ --” ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፳፱ (፩) (ሐ) ።

ፍሬ : እንዳልሰጠ : ተቆጥሮ ።⁸⁷ ሌላ : ቅጣት : በሚወሰንበት : ጊዜ ፤ እንዲህ : ያለው : ፍሬ : አለመስጠት : ወጣቱ : “የማይታረም” : በመሆኑ : ስለሆነ : ለእሥራቱ : ቅጣት : አስፈላጊነት : ማሰረጃ : ሊሆን : ይችላል ።⁸⁸ ስለሆነም : የጥንቃቄ : ቅጣቶችን : ብቻ : የሚያስከትለው : የወጣት : ጥፋተኛነት : የሚያመጣቸውን : ውጤቶች : ቁጥር : ፻፳፱ : ለአንዳንድ : ሁኔታዎች : እንደማያጠፋቸው : እናያለን ፤ የቅጣቱ : መዝገብ : ቢያንስ : ጥፋተኛው : ዐሥራ : ስምንት : ዓመት ።⁹⁰ እስኪሆነው : ድረስ : ዳኞች : ሊያገኙት : በሚችሉበት : ቦታና : መልክ : ሊቀመጥ : ይገባል ።⁸⁹ በዚህ : ምክንያት : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፳፱ን : ወጣቱን : በፍጥነት : የመሰየም : ውጤት : እንዲኖረው : አድርገን ፤ በሰፊው : ብንተረጉመውም : እንኳን : በሕጉ : ከወንጀለኛነት : ፍጹም : ንጹሕ : እንደማያደርገው : እንረዳለን ።⁹¹

መደምደሚያ ፤

ጥፋተኛ : ሆኖ : በተገኘ : ወጣት : ላይ : ተፈጻሚ : የሚሆኑት : የወንጀለኛ : መቅጫ ሕግ : ልዩ : እርምጃዎችና : ቅጣቶች : ያላቸው : ልዩ : የአፈጻጸም : መንገድ : ሌሎች : ጥቃቅን : ነገሮችን : ይዟል ፤ ሆኖም : ጠቃሚዎች : ስላልሆኑ : አንነጋገርባቸውም ። ሥነ : ሥርዓት-ነክ : ወደሆኑት : ነገሮች : ከማለፋችን : በፊት : ጥፋተኛነታቸው : በተወሰነባቸው : አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣቶች : ላይ : በኢትዮጵያ : ተፈጻሚ : የሚሆነው : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ድብልቅ : ዓላማዎች : እንዳሉት : መረዳት : በቂ : ነው ። ዘመናዊ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕጎች : ሁሉ : በተለይም : በቅርቡ : የተዘጋጀው : የኢትዮጵያው : ወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ዓላማቸው : ጥፋተኛውን : ወደመልካም : ሰውነት : መመለስ : እንደወንጀሉ : መጠን : መቅጣትና : ቅጣቱ : ለሌሎች : ምሳሌ : እንዲሆን : ማድረግ : ነው ። በጠቅላላው : ከነዚህ : ዓላማዎች : በኢትዮጵያ : ሕግ : ውስጥ : ጎልቶ : የሚታየው : የትኛው : እንደሆነና : እስከምንስ : ድረስ : እንደሆነ : አከራካሪ : ጉዳይ : ነው ። ነገር : ግን : ወደ : መልካም : ሰውነት :

87. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፸ ።

88. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፸፫(፩)(ለ) ።

89. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፸፱ና : ፻፹ : በወጣት : ጥፋተኛው : ላይ : የተወሰነበትን : “ቅጣትና : ጥንቃቄ” : በፍርድ : ሰሌዳ : ላይ : ስለመመዝገብ : ጉዳይ : ይናገራሉ : (እንክሮው : የደራሲው : ነው) : ጥፋተኛው : በተሰየመ : ጊዜ : በፍርድ : የግል : ሰሌዳ : ላይ : የተመዘገበው : የቅጣት : ፍርድ : እንዲፋቅ : የሚያዘውን : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፹፩ (ለ)ን : በአምስት : ዓመት : ጊዜ : ውስጥ : ጥፋተኛው : ሌላ : ወንጀል : የሠራ : እንደሆነ : የተፈቀደለት : የመሰየም : ውሳኔ : እንዲሻር : ከሚያዘው ፤ የቅጣቱ : ፍርድ : መፋቅም : እንዲመዘገብ : ፍንጭ : ከሚሰጠው : ከወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ከቁጥር : ፻፹፯ : ጋር : ለማስታረቅ : አስቸጋሪ : እንደሚሆን : ሁሉ ፤ በቁጥር : ፻፸፱ና : በቁጥር : ፻፹ : የተደነገገውን : ከወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ከቁጥር : ፻፳፱ : ጋር : ለማስታረቅ : አስቸጋሪ : ነው ። እንዲህ : ያሉት : መዝገቦች : የሚቀመጡት : የት : ነው ? የሚያስቀምጣቸውስ : ማንው ?

90. ጥፋተኛነቱ : የተወሰነበት : ጥፋተኛ : እስከ : ዐሥራ : ስምንተኛው : የልደት : ቀን : ድረስ : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : በቁጥር : ፻፹፪ : መሠረት : ለወጣት : ጥፋተኞች : የተደነገጉት : ጥንቃቄዎች : ሊጣሉ በት : ይቻላል ። ፍርድ : ቤቱ : እነዚህ : ጥንቃቄዎች : ተፈጻሚ : እንዲሆኑ : የመረጠ : እንደሆነ ፤ የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፳፱ : አብሮ : ተፈጻሚ : እንደሚሆን : መገንዘብ : ጥሩ : ነው ።

91. እንደደንቡ : መሰየምም : ቢሆን : ወንጀለኛ : ነበር : ከመባል : ነፃ : አያደርገውም ። ከላይ : የማስታወሻ : ቁጥር : ፹፱ን : ይመለከታል ።

92. እነዚህም : ጉዳዩ : “ቀላል” : የሆነ : እንደሆነ : በአንዳንድ : ምክንያቶች : የተነሳ : የሚሰጥን : ቅጣት : አለመቀበልንና : በወጣቶች : ለተፈጸሙ : ወንጀሎች : ሁሉ : ፍርድ : ቤቱ : እንደፈቀደ : የሚወሰነውን : ልዩ : የይርጋ : ጊዜ : የሚመለከት : ድንጋጌን : ይጨምራሉ ። (“ቀላል” : የሚለው : ቃል : የሚመለከተው : የደንብ : መተላለፍ : ሕግን : የሚመለከቱ : ጥፋቶችን : ብቻ : ይሆን : ወይስ : አንዳንድ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግን : የሚመለከቱ : ጥፋቶችንም : ይጨምር : ይሆን ?) የወንጀለኛ : መቅጫ : ቁጥር : ፻፸፱ንና : ፻፸፮ን : ይመለከታል ።

የመመለስ ፡ ዓላማዎች ፡ በአዋቂ ፡ አጥፊዎች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ከሚሆኑት ፡ ድንጋጌዎች ፡
 ውስጥ ፡ ይልቅ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ በሚሆነው ፡
 በልዩ ፡ እርምጃዎችና ፡ ቅጣቶች ፡ ቅንጅት ፡ ውስጥ ፡ ይበልጥ ፡ ጎልተው ፡ እንደሚታዩ ፡
 ግልጽ ፡ ነው ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ በይበልጥ ፡ “የሚሻሻል” ፡ ሆኖ ፡
 ተገምቷል ፤ በዚህም ፡ ምክንያት ፡ ለቁጥጥር ፡ በትምህርትና ፡ በአያያዝ ፡ መለዋወጥ ፡
 የተለየ ፡ አስተያየት ፡ ተሰጥቷቸዋል ። ሕዝቡ ፡ ከወንጀል ፡ እንዲጠበቅና ፡ ወንጀለኛው ፡
 እንዲቀጣ ፡ የሚያደርገውን ፡ ጥያቄ ፡ የማርካት ፡ ጉዳይ ፡ ባንድ ፡ በኩል ፡ ቢኖርም ፡
 እንኳ ፤ ተገቢውን ፡ የአያያዝ ፡ ቅጣት ፡ መርጦ ፡ እንዲወስን ፡ ለቀጨው ፡ ዳኛ ፡ የተሰ
 ጠው ፡ ሥልጣንና ፤ ደግሞም ፡ የመንግሥት ፡ አስተዳደር ፡ ባለሥልጣኖች ፡ በጥፋተኛው ፡
 ላይ ፡ የተወሰኑት ፡ ልዩ ፡ እርምጃዎች ፡ መቼ ፡ ማለቅ ፡ እንደሚገባቸው ፡ ሐሳብ ፡ ለመስ
 ጠት ፡ የተሰጣቸው ፡ በተለይ ፡ ሰፊ ፡ የሆነው ፡ ሥልጣን ፡ ጥፋተኛውን ፡ ወደ ፡ መል
 ካም ፡ ሰውነት ፡ መመለሱ ፡ ያለውን ፡ ጥቅም ፡ ያሳያሉ ፤ በተጨማሪም ፡ አካለ ፡
 መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ጥፋተኛነትና ፡ ቅጣት ፡ የሚያስከትሉትን ፡ ውጤት ፡
 ለማሻሻልና ፡ ጥፋተኛው ፡ ቶሎ ፡ የሚሰየምበትን ፡ ሁኔታ ፡ ለማቃናት ፡ የሚደረገው
 ጥረት ፡ ዓላማው ፡ ይኸው ፡ ነው ። ሆኖም ፡ ባህላዊ ፡ የቅጣት ፡ ዘዴዎችን ፡ ሕጉ ፡ ብዙ ፡
 ጊዜ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ሲያውላቸው ፡ እናያለን ። መጥፎ ፡ ተግባር ፡ የሚያሳይ ፡ አካለ ፡
 መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ጉዳይ ፡ በመደበኛ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ በመደበኛው ፡ የወንጀ
 ለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ አማካይነት ፡ ይመራል ፤ በጥፋተኛው ፡ ልጅ ፡ ላይ ፡ ልዩ ፡ እርምጃ ፡
 የሚወሰነው ፡ ልጁ ፡ አንድ ፡ ወንጀል ፡ መሥራቱ ፡ ከተረጋገጠ ፡ በኋላ ፡ ሲሆን ፤ እር
 ምጃውም ፡ የጥንቃቄ ፡ ቅጣቶች ፡ ተሞክረው ፡ ፍሬ ፡ ያልሰጡ ፡ እንደሆነ ፡ ከሕክምናና ፡
 ከጠባይ ፡ ማረሚያ ፡ ውሳኔዎች ፡ ጋር ፡ ሊሆን ፡ ወይም ፡ በተጨማሪ ፡ ሌሎች ፡ ቅጣቶችን ፡
 ሊይዝ ፡ ይችላል ። ሆኖም ፡ “ከባድ” ፡ ወንጀልን ፡ ደጋግመው ፡ በሚሠሩ ፡ ወጣቶች ፡
 ላይ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ እስኪያደርሱ ፡ ሊቆይ ፡ የሚችል ፡ አስቀድሞ ፡ የተወሰነ ፡
 የሥራት ፡ ዘመን ፡ መጣሉ ፡ የእርምጃው ፡ ዓላማ ፡ ለማሻሻል ፡ ብቻ ፡ የታቀደ ፡ አለመ
 ሆኑን ፡ በግልጽ ፡ ያመለክታል ። እንዲያውም ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ጊዜ ፡ ዓላማው ፡
 በፍጹም ፡ ተረስቷል ፡ ለማለት ፡ ይቻላል ።

የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡

ልጆች ፡ የተደነገጉ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ።

እስካሁን ፡ ድረስ ፡ ዋናው ፡ የኢትዮጵያ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በአዋቂ ፡
 ሰዎችና ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ልጆች ፡ ላይ ፡ በአንድ ፡ ዓይነት ፡ መንገድ ፡ በመ
 ጠኑ ፡ ተፈጻሚ ፡ እንደሚሆን ፡ አይተናል ፤ በወንጀሎቹ ፡ ዓይነትና ፡ በወንጀሉ ፡ ጥፋተኛ ፡
 ሆኖ ፡ ለመገኘት ፡ በሚያስፈልጉት ፡ ረገድ ፡ ልዩነት ፡ የለም ። ነገር ፡ ግን ፡ ጥፋቱ ፡ ከተ
 ረጋገጠ ፡ በኋላ ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ በአዋቂ ፡ ጥፋተኞች ፡ ላይ ፡ የሚፈጸመው ፡ የወንጀለኛ ፡
 መቅጫ ፡ ሕግ ፡ አፈጻጸም ፡ ሁኔታ ፡ ወደጎን ፡ ይተውና ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡
 ልጆች ፡ ላይ ፡ የሚፈጸም ፡ አጠቃላይና ፡ ራሱን ፡ የቻለ ፡ ልዩ ፡ ውሳኔዎችና ፡ ቅጣቶች ፡
 የሚፈጸሙበት ፡ ዘዴ ፡ በተለይ ፡ ይሰራበታል ።

የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ መልክ ፡ ያልተብራራ ፡ ነው ። “የወ
 ጣት ፡ ጥፋተኞችን ፡ ጉዳይ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡” የያዙ ፡ ዐሥር ፡ ቁጥሮች ፡ ያሉት ፡ አንድ ፡
 ምዕራፍ ፤⁹³ ከመጀመሪያ ፡ እስከመጨረሻ ፡ ያለውን ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በመያዝ ፡ አጠ

93. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፻፩-፲ ።

ቃላይና ፡ ራሱን ፡ የቻለ ፡ መምሪያ ፡ የሚሰጥ ፡ ይመስላል ። አቤቱታና ፡ ክስ ፡ መያዝ ፡ ምርመራ ፡ ፍርድ ፡ ቅጣት ፡ ይግባኝና ፡ የመሳሰሉት ፡ በነዚህ ፡ ጥቂት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደሚመሩ ፡ ግልጽ ፡ መስሎ ፡ ይታያል ። ድንጋጌዎቹም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ጉድለት ፡ ስላላቸው ፡ ብዙ ፡ ነገሮች ፡ ሳይነኩ ፡ አልፈዋል ። በዚህ ፡ ዓይነት ፡ የተፈጠረውን ፡ ጉድለት ፡ ለማሟላት ፡ በቀረው ፡ ብዙ ፡ የሕገ ፡ ክፍል ፡ ለመጠቀም ፡ ይቻላል ። እንደሆነ ፤ ከሆነስ ፡ ምን ፡ ያህል ፡ ለመጠቀም ፡ እንደሚቻል ፡ ለመናገር ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜ ፡ አስቸጋሪ ፡ ነው ። ከዚህ ፡ በታች ፡ ከነዚህ ፡ ችግሮች ፡ ስለጥቂቶቹ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓቱን ፡ ደረጃ ፡ በደረጃ ፡ በመመልከት ፡ እንናገራለን ።

የፍርድ ፡ ቤት ፡ ሥልጣን ፤

የፍርድ ፡ ቤትን ፡ ሥልጣን ፡ ጉዳይ ፡ በሁለት ፡ መንገድ ፡ እንመረምረዋለን ፤ አንደኛ፤ ለወጣት ፡ ጥፋተኞች ፡ ለተዘጋጀው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ተገቢ ፡ የሆኑት ፡ ነገሮች ፡ እንዴት ፡ ያሉ ፡ ናቸው? ሁለተኛ ፤ በነዚህ ፡ ነገሮች ፡ ላይስ ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ የትኞቹ ፡ ናቸው?

፩/ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ ለሚመለከተው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ተገቢ ፡ ሆኖ ፡ መገኘት ፤

የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፩ ፡ “አካለ ፡ መጠን ፡ (ባ)ላደረሱ ፡ ወጣቶች” ፡ ላይ ፡ የሚቀርብ ፡ የወንጀል ፡ ክስ ፡ ወጣቶችን ፡ በሚመለከተው ፡ በልዩው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል”፡ ይላል ። በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በቁጥር ፡ ፫ ፡ መሠረት ፡ “አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣት ፡” የሚባለው ፡ “ዕድሜው ፡ ከ፱ ፡ ዓመት ፡ እስከ ፡ ፲፮ ፡ ዓመት ፡ የሆነ” ሰው ፡ ነው ። ይህ ፡ አገላለጽ ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ ለወጣት ፡ ሰዎች ፡ የተሰጠውን ፡ አገላለጽ ፡ ሲመስል ፤ ዕድሜያቸው ፡ ከዘጠኝ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ ሆኖ ፡ ፲፮ ፡ ዓመት ፡ ያልሞላቸውን ፡ ልጆች ፡ እንዲጨምር ፡ እንደታቀደ ፡ አያጠራጥርም ።⁹⁴

እዚህ ፡ ልንመለከተው ፡ የሚገባ ፡ ዋና ፡ ጥያቄ ፤ የልጁ ፡ ዕድሜ ፡ የሚታሰበው ፡ የተከሰሰበትን ፡ ወንጀል ፡ በፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ ነው ፡ ወይስ ፡ ነገሩ ፡ በተንቀሳቀሰበት ፡ (ይኸውም ፡ በተያዘበት ፡ ክስ ፡ በቀረበበት ፤ የነገሩ ፡ መሰማት ፡ በተጀመረበት ፡ ወዘተ) ጊዜ? የሚል ፡ ነው ። ለምሳሌ ፡ ‘ሀ’ በጥቅምት ፡ ፲ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፰ ፡ ዓ.ም. የ‘ለ’ን ፡ ሃብት ፡ ዘረፈ ፡ እንበል ። በጥቅምት ፡ ፲፰ ፡ ቀን ፡ ተይዞ ፡ ለባለ ፡ ሥልጣኖች ፡ ቀረበ ። አሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ የሞላው ፡ ጥቅምት ፡ ፲፮ ፡ ቀን ፡ ስለሆነ ፡ ወንጀሉን ፡ በፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ “አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣት ፡” ቢሆንም ፤ አሁን ፡ አይደለም ፤ በሱ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆነው ፡ ተራው ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ነው ፡ ወይስ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ልጆች ፡ የተደነገገው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት?

የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ለዚህ ፡ ጥያቄ ፡ ምንም ፡ መልስ ፡ አይሰጥም ።⁹⁵ ሆኖም ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫው ፡ ሕግ ፡ የሚረዳ ፡ ይመስላል ። ቁጥር ፡

94. ከላይ ፡ የማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፰ን ፡ ይመለከቷል ።
 95. የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የሕጉን ፡ ረቂቅ ፡ ቁጥር ፡ ፱፻፺፰ን ፡ ያወዳድሯል ። እሱም ፡ ጥፋተኛው ፡ “ወንጀሉ ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ ከዘጠኝ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፤ ክስ ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ከዐሥራ ፡ ስምንት ፡ ዓመት ፡ በታች ፡” የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ወጣቶችን ፡ የሚመለከተው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ተፈጻሚ ፡ እንደሚሆን ፡ ይናገራል ። ፳ ፡ ግራቭን ፡ የኢትዮጵያ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ረቂቅ ፡ (ታኅሣሥ ፡ ፫ ፡ ፲፱፻፵፱ ፤ ያልታተመ ፡ በቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ የሕግ ፡ ፋኩልቲ ፡ ቤተ ፡ መዛግብት) ። ከእንግዲህ ፡ ወዲህ ፡ ረቂቅ ፡ ተብሎ ፡ ይጠቀሳል ።

፶፮፡ የሚናገረው፡ አካለ፡ መጠን፡ ስላላደረሱት፡ ወጣቶች፡ ሲሆን ፤ የወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ ተራ፡ ድንጋጌዎች፡ “ወንጀሉ፡ በተፈጸመበት፡ ጊዜ”፡ ዕድሜው፡ ከዐሥራ፡ አምስት፡ ዓመት፡ በላይ፡ ከዐሥራ፡ ስምንት፡ ዓመት፡ በታች፡ በሆነ፡ ጥፋተኛ፡ ላይ፡ ተፈጸሚ፡ መሆናቸውን፡ ይዘረዝራል ። ጊዜውን፡ ወደ፡ ጎሳ፡ ተመልሰን፡ እያሰበን ፤ የወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግን፡ አፈጻጸም፡ በሚመለከት፡ ረገድ፤ “አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰ፡ ወጣት” የሚባለው፡ ነገሩ፡ በተንቀሳቀሰበት፡ ጊዜ፡ ሳይሆን፡ ሠርቷል፡ የተባለው፡ ወንጀል፡ በተፈጸመበት፡ ጊዜ፡ እድሜው፡ ከዘጠኝ፡ ዓመት፡ በላይና፡ ከዐሥራ፡ አምስት፡ ዓመት፡ በታች፡ የሆነው፡ ነው፡ ለማለት፡ እንችላለን ። ሕፃንነትን፡ የሚገልጸው፡ የወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ ቁጥር፡ ፶፪ም፡ በዚህ፡ ዓይነት፡ መተርጎም፡ አለበት ፤ የወንጀለኛ፡ መቅጫ ሕግን፡ በሚመለከት፡ ረገድ፡ ሕፃን፡ የሚባለው፡ በተያዘበት፡ ወይም፡ ክሱ፡ በሚሰማበት፡ ጊዜ፡ ዕድሜው፡ ከዘጠኝ፡ ዓመት፡ በላይ፡ ቢሆንም፤ ወንጀሉ፡ በተፈጸመበት፡ ጊዜ፡ ገና፡ ዘጠኝ፡ ዓመት፡ ያልሞላው፡ ነው ። ይህም፡ የቁጥር፡ ፶፪፡ አተረጓጎም፡ (በቴዎሪ)፡ በመሠረተ፡ ሐሳብም፡ ቢሆን፡ የተደገፈ፡ ነው ። ሕፃናት፡ በወንጀል፡ ተጠያቂ፡ አይደሉም፡ የሚለው፡ አስተያየት፡ ለተሠራው፡ ወንጀል፡ ኃላፊ፡ አይሆኑም፡ በሚለው፡ ሐሳብ፡ ላይ፡ የተመሠረተ፡ ነው ። በቁጥር፡ ፶፪፡ መሠረት፡ ሕፃናት፡ “ለሠሩት፡ ሥራ፡ እንደ፡ አላፈዎች፡ ሆነው፡ አይቆጠሩም።” (አንክሮው፡ የደራሲው፡ ነው) ። ይህ፡ ሕፃናት፡ በወንጀል፡ አላፊ፡ አይሆኑም፡ የሚለው፡ አስተሳሰብ፡ እስከ፡ ሕፃኑ፡ ዘጠነኛ፡ ዓመት፡ ድረስ፡ ይጸናል ። ስለዚህ፡ አንድ፡ ልጅ፡ በሕፃንነቱ፡ በሠራው፡ ወንጀል፡ ጊዜ፡ ካለፈ፡ በኋላ፡ እንዲከሰስ፡ መፍቀድ፡ ከዚህ፡ አስተሳሰብ፡ ጋር፡ የሚፃረር፡ ነው ።

የወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ ሥነ፡ ሥርዓትም፡ በክሱ፡ ውስጥ፡ የተጠቀሰው፡ ወንጀል፡ በተሠራበት፡ ጊዜ፡ ዕድሜው፡ ይታሰብ፡ ዘንድ፤⁹⁶ በዚህ፡ ትርጓሜ፡ መሠረት፡ መተርጎም፡ አለበት ። የዚህ፡ ተቃራኒ፡ የሆነ፡ ትርጉም፡ ግን፡ ባለሥልጣኖች፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰውን፡ ወጣት፡ ጉዳይ፡ እያዘገዩ፡ በአዋቂነቱ፡ ጊዜ፡ ለማንቀሳቀስ፡ እንዲችሉ፡ ያደርጋል ። ዕድሜው፡ የሚታሰበው፡ ወንጀሉ፡ በተፈጸመበት፡ ጊዜ፡ ከሆነ፡ ዘግይቶ፡ ጉዳዩን፡ ለማንቀሳቀስ፡ የሚደረገውን፡ ሙከራ፡ ሁሉ፡ ያስወግደዋል ።

፪/ የወጣት፡ ጥፋተኞችን፡ ጉዳይ፡ ለመስማት፡ ሥልጣን፡ ያላቸው፡ ፍርድ፡ ቤቶች።

የኢትዮጵያ፡ መደበኛ፡ የወንጀል፡ ፍርድ፡ ቤቶች፡ አካለ፡ መጠን፡ ባላደረሱ፡ ሰዎችና፡ በአዋቂዎች፡ ላይ፡ የሚቀርቡ፡ ክሶችን፡ ለመስማት፡ ሥልጣን፡ አላቸው ። ይህም፡ የወጣት፡ አጥፊዎች፡ ክስ፡ በወረዳ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ መጀመር፡ አለበት፡ ማለት፡ ነው ።⁹⁷ በመጀመርያ፡ መፈጸም፡ ያለባቸውን፡ ክሱን፡ እንደመመዝገብና፡ የፖሊስ፡ ምርመራን፡ እንደ፡ መቆጣጠር፡ ያሉትን፡ ነገሮች፡ ከፈጸመ፡ በኋላ፡ የወ

96. ከዚህ፡ ጋር፡ በማያያዝ፡ ተከሳሹ፡ “ዕድሜው፡ ከዘጠኝ፡ ዓመት፡ በታች፡ የሆነ፡ እንደሆነ ፤” ዐቃቤ፡ ሕጉ፡ ክሱን፡ እንዲዘጋ፡ የሚያዘው፡ የወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ ሥነ፡ ሥርዓት፡ ቁጥር፡ ፴፱(፩)(ለ) አነጋገር ስሕተት፡ እንዳለበት፡ መረዳት፡ አለብን፡ “የተባለው፡ የወንጀል፡ ሥራ፡ የተፈጸመበት፡ ጊዜ፡ ዕድሜው፡ ከዘጠኝ፡ ዓመት፡ በታች፡ የሆነ፡ እንደሆነ፡” ተብሎ፡ ሊነበብ፡ ይገባል ።

በተጨማሪም፡ የወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ ቁጥር፡ ፻፹፩፡ የሞት፡ ቅጣትን፡ በሚመለከት፡ ረገድ፡ “ወንጀሉ፡ በተፈጸመበት፡ ጊዜ፡” በማለት፡ ዕድሜን፡ መለኪያ፡ በማድረግ፡ እንደሚጠቀምበት፡ መረዳት፡ አለብን ።

97. የወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ ሥነ፡ ሥርዓት፡ ቁጥር፡ ፻፸፪(፩) ።

ረዳው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የወንጀሉን ፡ ክስ ፡ ለመስማት ፡ ሥልጣን ፡ ወዳለው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ማስተላለፍ ፡ አለበት ።⁹⁸ ሆኖም ፡ የወረዳው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የተመለከተውን ፡ ወንጀል ፡ ለመስማት ፡ ሥልጣን ፡ ካለው ፡ በዚህ ፡ ሥልጣኑ ፡ ይሰራበታል ።

እንደዚህ ፡ ከሆነ ፤ የንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ መንግሥት ፡ ግዛት ፡ መደበኛ ፡ የወንጀል ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ክስ ፡ በሚሰማበት ፡ ጊዜና ፡ በኋላ ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ በሚሆኑት ፡ የዋናው ፡ ሕግና ፡ የሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ፡ ያለ ፤ ልዩ ፡ ትምህርትና ፡ ልምድ ፡ መሥራት ፡ አለባቸው ፡ ማለት ፡ ነው ።

አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ ፍላጎት ፡ በተለይ ፡ ሊያሟሉ ፡ የሚችሉ ፡ ልዩ ፡ ትምህርት ፡ ያላቸው ፡ ዳኞች ፡ የሚያደርጉትን ፡ ያህል ፡ ልዩ ፡ ትምህርትና ፡ ልምድ ፡ የሌላቸው ፡ ዳኞች ፡ ሕጉ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ስላላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ያለውን ፡ ዓላማ ፡ ከግቡ ፡ ሊያደርሱ ፡ አይችሉም ።⁹⁹ ከዚህም ፡ በላይ ፡ በመደበኛ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ የሚቀርቡ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ በፖሊስ ፡ ጣቢያ ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሲሄዱና ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ሳሉ ፡ በሌላ ፡ በታም ፡ ከአዋቂ ፡ አጥፊዎች ፡ ጋር ፡ ዘወትር ፡ መገናኘታቸው ፡ አይቀርም ። ሆኖም ፡ የሕጎቹ ፡ ዓላማ ፡ ይህን ፡ የመሰለውን ፡ ግንኙነት ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ለማስወገድ ፡ እንደሆነ ፡ ግልጽ ፡ ነው ።¹⁰⁰ በነዚህ ፡ ምክንያቶች ፡ የተነሣ ፡ ወንጀሉ ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ቢሆን ፤ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ የሚመለከቱ ፡ ነገሮችን ፡ የሚሰማ ፡ የወጣት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ባለመቋቋሙ ፡ በጣም ፡ የሚያሳስብ ፡ ጉዳይ ፡ ነው ።

በብዙ ፡ አገሮች ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ በተሠሩ ፡ ወንጀሎች ፡ ላይ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ወይም ፡ ግላዊ ፡ ሥልጣን ፡ የተሰጣቸው ፡ “የወጣት ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች” ፡ የሚገኙበት ፡ ልዩ ፡ ቅንጅት ፡ ይገኛል ። ስለዚህ ፡ በእንደዚህ ፡ ያሉ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ የሚሠሩት ፡ ዳኞች ፡ በወጣት ፡ ነክ ፡ ጉዳዮች ፡ ልዩ ፡ ዕውቀት ፡ ስላላቸው ፡ በመደበኛ ፡ የወንጀል ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ የሚሠሩት ፡ ዳኞች ፡ ሌላውን ፡ የዳኝነት ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ጊዜ ፡ አላቸው ።

ወጣት ፡ አጥፊዎችን ፡ በሚመለከት ፡ የፍርድ ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ ያሉት ፡ በዚህ ፡ አሳሳቢ ፡ ጉዳይ ፡ ተካፋዮች ፡ እንደሆኑ ፡ የሚያሳዩው ፡ በአዲስ ፡ አበባ ፡ የተጀመረው ፡ እርግጠኛው ፡ የአሠራር ፡ ሁኔታ ፡ ነው ። በ፲፱፻፶፬ ዓ. ም. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በአዋጅ ፡ ከመውጣቱ ፡ በፊት ፡ ወጣት ፡ ጥፋተኞችን ፡ በሚመለከት ፡

98. ቁጥር ፡ ፻፸፪(፩) ፡ የወንጀል ፡ ጉዳዮችን ፡ በሚመለከት ፡ ረገድ ፡ የፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ሥልጣን ፡ የሚመራው ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በአንደኛው ፡ ለገጠረዥ ፡ ሲሆን ፡ በክስ ፡ አማካይነት ፡ በሚቀርበው ፡ ወንጀል ፡ መሠረት ፡ ተደልድሏል ።

99. ከዚህም ፡ በላይ ፤ አንድ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ለልዩ ፡ ልዩ ፡ ጉዳዮች ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓትና ፡ የአፈጻጸም ፡ ሁኔታ ፡ የሚጠቀም ፡ ከሆነ ፡ ዝብርቅርቅ ፡ ያለ ፡ ሁኔታ ፡ መፈጠር ፡ አለበት ። ለምሳሌ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ላይ ፡ የሚቀርቡ ፡ ክሶችን ፡ የሚሰማበት ፡ ሁኔታ ፡ ከሌላው ፡ የተለየ ፡ እንዲሆን ፡ በተደነገገው ፡ መሠረት ፡ (የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፯(፩) ፤ ዳኞች ፡ የፍርድ ፡ ልብሳቸውን ፡ እንዲጥሉ ፡ ወይም ፡ እንደተለመደው ፡ የችሎት ፡ አቀማመጣቸው ፡ ሳይሆን ፡ ሌሎች ፡ ሰዎችን ፡ ጨምረው ፡ በአንድ ፡ ትልቅ ፡ ጠረጴዛ ፡ ዙሪያ ፡ እንዲቀመጡ ፡ ያስፈለገ ፡ እንደሆነ ፤ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ የሚደረገው ፡ ለውጥ ፡ አንድ ፡ ወጣትን ፡ የሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ በቀረበ ፡ ቁጥር ፡ የሚፈጸም ፡ ሲሆን ፤ ይህ ፡ ለውጥ ፡ በተደረገ ፡ ቁጥር ፡ ሕዝቡ ፡ ከፍርድ ፡ ቤት ፡ አዳራሽ ፡ እንዲገባና ፡ እንዲወጣ ፡ ይደረጋል ። (የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፯(፩)ን ፡ ይመለከታል) ።

100. ለምሳሌ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፫(፩)ን ፡ ይመለከታል ። (ወጣቶች ፡ ከዐዋቂ ፡ ጥፋተኞች ፡ ጋር ፡ በማረፊያ ፡ ቤት ፡ አይቀመጡም ፡) ፤ በተጨማሪም ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፳ን ፡ ይመለከታል ። (አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ላይ ፡ የሚቀርቡ ፡ ክሶች ፡ በዐዋቂዎቹ ፡ ላይ ፡ ከሚቀርቡ ፡ ክሶች ፡ ጋር ፡ አይሰሙም) ።

ጉዳይ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግን : ልዩ : ዓላማዎች : በደንብ : ያልተገነዘቡት : መደበኛ : የወንጀል : ፍርድ : ቤቶች : ሕጉን : በወጣት : ጥፋተኞች : ላይ : በሥራ : የሚያውሉበት : ሁኔታ : ጠቅላላ : ቅሬታን : ፈጥሮ : ስለነበር ፤¹⁰¹ መንግሥቱ : ይህን : ቅሬታ : በመመልከት : የወጣት : አጥፊዎችን : ጉዳይ : የመስማትን : ሥልጣን : አዲስ አበባ : ከሚገኙት : ዝቅተኛ : ፍርድ : ቤቶች : ላይ : በሙሉ : ካነሣ : በኋላ : እነዚህን : ነገሮች : የሚሰማው : በተለይ : የተውጣጡ : ዳኞች : ያሉበት : አንድ : የአዲስ አበባ : ከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ችሎት : እንዲሆን : አድርጎ : ነበር ። የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : በታወጀ : ጊዜ ፤ ዝቅተኛ : ፍርድ : ቤቶች : የተከሰቱ : ዕድሜ : ሳይታሰብ : በቀላል : ወንጀሎች : ላይ : ሥልጣን : እንዲኖራቸው : ስለተደረገ ፤ እነዚህ : ፍርድ : ቤቶች : እንደገና : ሥልጣናቸውን : ለመጨበጥ : እንደሞከሩ : ይነገራል ። ነገር : ግን : የፍርድ : ሚኒስቴር : ሕጋዊነቱ : አጠራጣሪ : የሆነ : የአስተዳደር : ደንብ : በማውጣት : በአዲስ አበባ : ያሉ : ዝቅተኛ : ፍርድ : ቤቶች : ዘወንጀል : ጉዳይ : የሚሠሩባቸው : ሁኔታዎች : በሙሉው : ሳይሆን : በጠቅላላው : አንድ : ፍርድ : ቤት : ሥልጣን : እንዲኖረው : ከሚያስችሉት : አስፈላጊ : ነገሮች : ጋር : እንዲሰማሙ : አድርጎልናል ። ስለወጣቶች : ደኅንነትና : አጠባበቅ : ልዩ : ትምህርት : ያለው : ሰው : በሕገ : መሠረት : በወረዳና : በአውራጃ : ፍርድ : ቤቶች : የሚሰሙ : የወንጀል : ጉዳዮችን : ሁሉ : ለመስማት : ግላዊ : ሥልጣን : ተሰጥቶት : የወረዳና : የአውራጃ : ፍርድ : ቤት : ዳኛ : ሆኖ : እንዲያስችል : ተሾሞ : ነበር ።¹⁰² በከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ሥልጣን : ሥርዓቱ : ወጣቶችን : የሚመለከቱ : ወንጀሎች : ከወረዳውና : ካውራጃው : ልዩ : የወጣት : ፍርድ : ቤት : ከተላለፉ : በኋላ : ለዚህ : ተብሎ : በተቋቋመው : በከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ልዩ : ችሎት : ይሰማሉ ፤ በተጨማሪ : ይኸው : የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ልዩ : ችሎት : ከወረዳ-አውራጃ : ወጣት : ፍርድ : ቤት : የሚመጡ : ይግባኞችን : ይመለከታል ።

ይህ : በአዲስ አበባ : ብቻ : አሁን : የሚሠራበት : ቅንጅት : በወንጀለኛ : መቅጫ ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ድንጋጌዎች : ላይ : የተደረገ : አንድ : ትልቅ : መሻሻል : ነው ። ይህም : ካሁን : በፊት : በወረዳና : በአውራጃ : ፍርድ : ቤቶች : የሚሰሙ : ወንጀል-ነክ :¹⁰³ ጥፋቶችን : ሁሉ : የሚሰማ : አንድ : ልዩ : ፍርድ : ቤት :¹⁰⁴ ይመሠ

101. በኢትዮጵያ : የወጣት : ጉዳይ : ፍርድ : ቤቶች : ያሁኑ : ጊዜ : አሠራራቸውና : ታሪካቸው : በሚከተለው : ጽሑፍ : ላይ : የተመሠረተ : ነው ። መብራቱ : ዮሐንስ ፤ ከላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፳፮ : የተጠቀሰው ፤ ገጽ : ፲፬-፲፯ ። የሆነ : ሆኖ : ከዚህ : ጋር : ተያይዞ : ስለቀረበው : አስተያየት : ኃላፊ : የሚሆነው : የዚህ : ጽሑፍ : ደራሲ : ብቻ : ነው ።

102. ከላይ : የማስታወሻ : ቁጥር : ፲፰ን : ይመለከታል ።

103. አንድ : ዳኛ : የሚያስችልበት : ፍርድ : ቤት : ነው ።

104. የአዲስ አበባው : “የወጣት : ጉዳይ : ፍርድ : ቤት ፣” በተጨማሪ : ቤተሰብና : ሌላም : ሰው : “ሊቆጣጠራቸው : የማይችል” ፣ ናቸው ። ብሎ : ውሳኔ : የሰጠባቸውን : ተከሳሾች : በማረፊያ : ቤት : እንዲቆይ : በማድረግ ፤ በወጣቶች : ላይ : የፍትሕ : ብሔር : ሥልጣን : እንዳለው : መገንዘብ : ጥሩ : ነው ። መብራቱ : ዮሐንስ ፤ የወጣት : አጥፊዎች : በኢትዮጵያ : ስድስት : ከተማዎች : (፲፱፻፶፱ ፤ ያልታተመ ፤ በቀዳማዊ : ኃይለ ሥላሴ : ዩኒቨርሲቲ : የሕግ : ፋኩልቲ : ቤተ : መዛግብት) ፲፮ኛ : ሰንጠረዥ ። “የወጣቱ : በጠባይ : አለመገዛት ፣” በኢትዮጵያ : የሚያስቀጣ : ወንጀል : ባለመሆኑ ፤ ፍርድ : ቤቱ : በዚህ : ረገድ : ያለውን : ሥልጣን : ሕጋዊ : ምንጭ : ከሌላ : ቦታ : ማግኘት : ያስፈልጋል ። የፍትሕ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፻፴፩ : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : ወንጀል : በፈጸመ : ጊዜና : ጠባዩም : እንዲህ : የሆነው : አሳዳጊው : ተገቢ : ጥንቃቄ : ወዘተ : - ሳያደርግለት : በመቅረቱ : የሆነ : እንደሆነ : አሳዳጊው : (ወላጆቹ : ጭምር) : እንዲሻሩ : ይፈቅዳል ። በተጨማሪም : በፍትሕ : ብሔር : ሕግ : በቁጥር : ፪፻፲፬ : መሠረት : ፍርድ : ቤቱ : በአሳዳጊው : ምትክ : የማረፊያ : ቤትን : የመሰለ : “የበጎ : አድራጎት : ድርጅት ፣” ሊያቋቁም : ይችላል ። ነገር : ግን : የአዲስ አበባው : “የወጣት : ጉዳይ : ፍርድ : ቤት” ፣ ጉዳዩ : የወጣቱን : በጠባይ : አለመገዛት : የሚመለከት : በሚሆንበት :

ርታል ። ሆኖም ፡ ሊቋቋሚቸው ፡ የሚገቡ ፡ አንዳንድ ፡ አሳሳቢ ፡ ችግሮች ፡ አሉ ። አንደኛ፤ ይህ ፡ ቅንጅት ፡ በሕግ ፡ የተፈቀደ ፡ አይመስልም ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ የሚመለከቱ ፡ ነገሮችን ፡ በመጀመሪያ ፡ ደረጃና ፡ በይግባኝ ፡ ለመስማት ፡ የተሰጣቸውን ፡ ሥልጣን ፡ ከመደበኛ ፡ ወረዳና ፡ አውራጃ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ መውሰድ ፡ የዳኝነትን ፡ ሥልጣን ፡ የሚመለከቱትን ፡ የሕጉን ፡ ድንጋጌዎች ፡ ይጥሳል ።¹⁰⁵ በተለይም ፤ ይህ ፡ ቅንጅት ፡ ሕጉ ፡ ስለቀበሌ ፡ ሥልጣን ፡ ከሚደነግጋቸው ፡ አስፈላጊ ፡ ነገሮችና ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ “በቅርቡ ፡ ወደሚገኘው ፡ የወረዳ ፡ ግዛት” ፡ ፍርድ ፡ ቤት” ፡ ነገሩ ፡ ሲጀመር ፡ ወዲያውኑ ፡ መቅረብ ፡ አለበት ፡ ከሚለው ፡ ከወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፪(፩) ፡ ትዕዛዝ ፡ ጋር ፡ ይጻፈራል ። በተጨማሪም ፤ እንደደንቡ ፡ ከወረዳ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የሚነሡ ፡ ይግባኞች ፡ የሚቀርቡት ፡ ለአውራጃ ፡ ግዛት ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ሲሆን ፤ በአዲስ ፡ አበባው ፡ ቅንጅት ፡ መሠረት ፡ ግን ፡ እንደ ፡ ወረዳ ፡ ግዛት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሆኖ ፡ ከሚያስችለው ፡ ከወጣት ፡ አጥፊዎች ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የሚነሱ ፡ ይገባኞች ፡ በቀጥታ ፡ የሚቀርቡት ፡ ለከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ስለሆነ ፤ ቅንጅቱ ፡ ከይግባኝ ፡ ሥልጣን ፡ ጋር ፡ ይጻፈራል ።¹⁰⁶ ስለዚህ ፡ ሕጉ ፡ ከአሠራሩ ፡ ጋር ፡ ተስማምቶ ፡ የተግባሩ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ መልክ ፡ እንዲወገድ ፡ የሕጉ ፡ መሻሻል ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ። ሁለተኛ ፤ ቅንጅቱ ፡ የሚሠራበት ፡ በአዲስ ፡ አበባ ፡ ብቻ ፡ ነው ። በስተቀር ፡ በያለበት ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ መንግሥት ፡ ግዛት ፡ የሚገኙ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ላይ ፡ የሚነሡ ፡ ነገሮች ፡ የሚሰሙት ፡ ለዚህ ፡ ዓላማ ፡ ባልተቋቋሙ ፡ በመደበኛ ፡ የወንጀል ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ሲሆን ፡ ሊፈጸሙ ፡ የሚገባቸው ፡ ልዩ ፡ ደንቦችም ፡ በሙሉ ፡ አይሰራባቸውም ።¹⁰⁷ በመጨረሻም ፤ ቅንጅቱ ፡ አሁንም ፡ ቢሆን ፡ በወጣት ፡ አጥፊዎች ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሳይሆን ፡ በከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ እንዲሰሙ ፡ ብዙ ፡ ነገሮችን ፡ ትቷል ።

የአዲስ ፡ አበባው ፡ የወጣት ፡ አጥፊዎች ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሥልጣን ፡ እንዲሰፋፋና ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ መንግሥት ፡ ግዛትም ፡ እንዲሠራበት ፡ የሚያስችል ፡ ሕግ ፡ የመውጣቱ ፡ ጉዳይ ፡ በጣም ፡ ሊታሰብበት ፡ የሚገባ ፡ ነው ። የሰው ፡ ኃይል ፡ እጥረትና ፡ ዳኞችን ፡ በተለይ ፡ ለማሰልጠን ፡ የሚያስፈልገው ፡ ወጭ ፡ ሊሸነፉ ፡ የሚገባቸው ፡ እን

ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ይህን ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ሲከተለው ፡ የነበረ ፡ አይመስልም ። ስለዚህ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የሚጠቀምበት ፡ ሥልጣን ፡ ምናልባት ፡ የመነጨው ፡ ስለሥራ ፡ ፈትነትና ፡ ስለዘዋሪነት ፡ ከወጣው ፡ የ፲፱፻፴፱ ፡ ዓ. ም. አዋጅ ፤ ቁጥር ፡ ፹፱ ፤ ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፤ ፮ኛ ፡ ዓመት ፡ ቁጥር ፡ ፱ ፡ መሆን ፡ አለበት።

ቁጥር ፡ ፳ ፤ (፩) መደበኛ ፡ ሥራ ፡ ሳይኖረውና ፡ ከወላጅ ፡ ወይም ፡ ከወላጆቹ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ከተሰጠው ፡ አሳዳጊ ፡ ወይም ፡ አሳዳጊዎች ፡ ተለይቶ ፡ ሲዞር ፡ የተገኘ ፡ ልጅ ፡ ወደፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ይወሰዳል ። ፍርድ ፡ ቤቱም ፡ ልጁ ፡ ወደወላጆቹ ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ አሳዳጊዎቹ ፡ ጠባቂነት ፡ እንዲመለስ ፡ ትእዛዝ ፡ ሊያወጣ ፡ ይችላል ።

(፪) ከእንዲህ ፡ ያለው ፡ ጥበቃ ፡ አምልጦ ፡ ያለሥራ ፡ ልጁ ፡ እንደገና ፡ ሲዞር ፡ የተገኘ ፡ እንደሆነ ፤ በሥራ ፡ ስምንት ፡ ዓመት ፡ እስኪሆነው ፡ ድረስ ፡ ወይም ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ እስኪዘዘበት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ በጠባይ ፡ ማረሚያ ፡ ትምህርት ፡ ቤት ፡ እንዲገባ ፡ ይደረጋል ።

(፫) ልጁ ፡ ዕዳለ ፡ ማውታ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ለዕዳለ ፡ ማውታ ፡ ወደተሰነዳ ፡ ድርጅት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ሊሰደው ፡ ይችላል ። ቁጥር ፡ ፪(መ) ፡ “ልጅ ፡” ማለት ፡ ከፀሥራ ፡ ስድስት ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ የሚገኝ ፡ ወንድ ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ ሴት ፡ ልጅ ፡ ማለት ፡ ነው ።

105. ወንጀልን ፡ የሚመለከት ፡ ሥልጣን ፡ በጠቅላላው ፡ የሚመራው ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፩-፯ ፤ ና ፡ በቁጥር ፡ ፻፱-፻፯ ፡ በአንደኛው ፡ ሰንጠረዥ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የተጻፈ ፡ ዘርዘር ፡ መግለጫ ፡ ይገኛል ፤ እር ፡ ሴድለር ፤ “በኢትዮጵያ ፡ ወንጀልን ፡ ስለሚመለከት ፡ ሥልጣን ፤ የአስተያየት ፡ መግለጫ ፤” የኢት ፡ ሕግ ፡ መጽሔት ፤ ሾልዩም ፡ ፪ ፡ (፲፱፻፶፰) ፡ ገጽ ፡ ፱፻፵፩።

106. ቁጥር ፡ ፻፹፪(፩)ን ፡ ይመለከቷል ።
 107. መብራቱ ፡ የሕንሰ ፤ ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፯ ፡ የተጠቀሰውን ፡ ገጽ ፡ ፲ ፡ ይመለከቷል ።

ቅፋቶች ፡ ናቸው ። ወደፊት ፡ ጠቅላላ ፡ መሻሻል ፡ እስኪደረግ ፡ ድረስ ፤ የሕጉን ፡ ልዩ ፡ ዓላማዎችና፡እንዚህን ፡ ዓላማዎች ፡ ከግብ ፡ ለማድረስ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ከሚመለከቱ ፡ የወጣት ፡ አጥፊዎች ፡ ጉዳይ ፡ ጋር ፡ ግንኙነት ፡ ያላቸውን ፡ በፍርድ ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ ሠራተኞች ፡ ሁሉ ፡ ማስተማር ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ከነገሩ ፡ መሰማት ፡ በፊት ፡ ያለው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ።

፩/ አቤቱታ ፡ ክስና ፡ መያዝ ።

በአዋቂዎች ፡ ላይ ፡ ዘወትር ፡ ተፈጻሚ ፡ በሚሆነው ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ መሠረት ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ የሚጀመረው ፡ ወንጀለኛው ፡ ያለፍርድ ፡ ቤት ፡ ትእዛዝ ፡ በፖሊስ ፡ ወይም ፡ በማንም ፡ ሰው ፡ “ወንጀሉን ፡ በፈጸመበት ፡ ቦታ” ሲያዝ ፡ ወይም ፡ በወንጀለኛው ፡ ላይ ፡ በፖሊስ ፡ ጣቢያ ፡ አንድ ፡ መረጃ ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ነው ። በሁለተኛው ፡ ሁኔታ ፤ ወንጀለኛው ፡ በመጥሪያ ፡ አማካይነት ፡ ይቀርባል ፤ ወይም ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ትእዛዝ ፡ ወይም ፡ ያለፍርድ ፡ ቤት ፡ ትእዛዝ ፡ ይያዛል ። ለፖሊስ ፡ የሚቀርበው ፡ መረጃ ፡ ሁለት ፡ ዓይነት ፡ ሲሆን ፡ እነሱም ፡ ክስና ፡ አቤቱታ ፡ ናቸው ። የተገባ ጀው ፡ ወገን ፡ አቤቱታ ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ስለሚያስቀጣ ፡ ወንጀል ፡ የሚቀርበው ፡ መረጃ ፡ አቤቱታ ፡ ይባላል ። በሌላ ፡ መልክ ፡ የሚቀርቡ ፡ መረጃዎች ፡ ደግሞ ፡ ክሶች ፡ ይባላሉ ።¹⁰⁸

የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፪(፩) ፤ በወጣት ፡ አጥፊዎች ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ በሚቀርብበት ፡ ጊዜ ፤ ወጣቱ ፡ በፖሊሱ ፤ በዐቃቤ ፡ ሕጉ ፤ በወላጁ ፤ ወይም ፡ በሞግዚቱ ፡ ወይም ፡ በአቤቱታ ፡ አቅራቢው ፡ ተይዞ ፡ በቅርብ ፡ ወደሚገኘው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መቅረብ ፡ አለበት ፡ ይላል ። የቁጥር ፡ ፻፸፪(፩) ፡ ጥሬ ፡ ንባቡ ፡ ሲታይ ፡ ወጣት ፡ አጥፊዎችን ፡ የሚነኩ ፡ ነገሮች ፡ በፖሊስ ፡ መያዝን ፡ ወይም ፡ መጠራትን ፡ በሚያስከትል ፡ ለፖሊስ ፡ በሚቀርብ ፡ አቤቱታ ፡ ወይም ፡ ክስ ፡ በፍጹም ፡ እንደማይጀመሩና ፡ ተገባጂው ፡ ወይም ፡ ወንጀሉ ፡ ሲፈጸም ፡ የነበረ ፡ የዓይን ፡ ምስክር ፡¹⁰⁹ የተጠ

108. ስለኢትዮጵያ ፡ የመያዝና ፡ የመጥሪያ ፡ ሕግ ፡ የተሟላ ፡ ጽሑፍ ፡ ኤስ ፡ ሬቭር ፤ “ስለኢትዮጵያ ፡ የመያዝ ፡ ሕግ ፡ አንዳንድ ፡ ጉዳዮች” የኢት ፡ ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾልዶም ፡ ፫ ፡ (፲፱፻፶፱) ፡ ገጽ ፡ ፱፻፳፭ ፡ በጠቅላላው ፡ ይመለከታል ።

በአቤቱታና ፡ በክስ ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ ልዩነት ፡ በጁ ፡ ግራቭን ፤ “ለመክሰስ ፡ መብተኛ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ አቤቱታ ፡ ሲቀርብ ፡ ብቻ ፡ የክሱን ፡ ጉዳይ ፡ ለመከታተል ፡ የሚቻልባቸው ፡ ወንጀሎች ፤” የኢት ፡ ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾልዶም ፡ ፪ ፡ (፲፱፻፶፰) ፤ ገጽ ፡ ፻፲፩ ፤ የማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፩ ፡ ውስጥ ፡ ተገልጿል ። ሕጉ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ “ክስ”ና ፡ “አቤቱታ” ፡ የሚሉትን ፡ ቃላት ፡ ለፖሊስ ፡ የሚቀርብ ፡ ማናቸውንም ፡ መረጃ ፡ ለማመልከት ፡ ስለሚጠቀሙባቸው ፡ በሕጎቹ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ቃላት ፡ ያሳስታሉ ። ስለዚህ ፡ ነገሩን ፡ በተሻለ ፡ ሁኔታ ፡ ግልጽ ፡ ለማድረግ ፡ በዚህ ፡ ጽሑፍ ፡ ሁልጊዜ ፡ የሚሠራበት ፡ ቃል ፡ አጠቃላይ ፡ የሆነው ፤ “መረጃ” ፡ የሚለው ፡ ቃል ፡ ነው ።

109. በቁጥር ፡ ፻፸፪(፩) ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፤ “የግል ፡ አቤት ፡ ባይ” የሚለው ፡ ቃል ፡ [በአማርኛ ፡ ውስጥ ፡ ተዘጋል] ።

ትርጓሜው ፡ አሻሚ ፡ ነው ፤ ከላይ ፡ የማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳ን ፡ ይመለከታል ። ይህ ፡ ቃል ፤ በጠባብ ፡ እነጋገር ፡ የግል ፡ አቤቱታ ፡ በሚቀርብበት ፡ ወንጀል ፡ ተጎጂውን ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ የሚያመለክት ፡ ከሆነ ፤ አንድ ፡ ወጣት ፡ ጥፋተኛ ፡ ለምሳሌ ፡ የሰው ፡ መግደል ፡ ወንጀል ፡ ሲፈጸም ፡ ባየው ፤ ወይም ፡ የውንብድና ፡ ተግባር ፡ በተሞከረበት ፡ ወታደር ፡ ባልሆነ ፡ በማናቸውም ፡ ሰው ፤ ከመያዝ ፡ ነፃ ፡ ነው ፡ ማለት ፡ ነው ። ቁጥር ፡ ፻፸፪(፩) ፡ የሚያዘው ፡ የልጆችን ፡ መያዝ ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፤ ነገር ፡ ግን ፡ አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ ተጠርጣሪውን ፡ ልጅ ፡ ከያዙ ፡ በኋላ ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ እንዲቀርቡ ፡ ሥልጣን ፡ ይሰጣቸዋል ፡ ብሎ ፡ ለመከራከርም ፡ ይቻላል ። ይህን ፡ ምክንያታዊ ፡ ሐሳብ ፡ መሠ

ረጠረውን ፡ ልጅ ፡ ወዲያውኑ ፡ ይዞ ፡ በአካባቢው ፡ ወደሚገኘው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሊያቀርቡው ፡ እንደሚችል ፡ ይናገራል ፡ ማለት ፡ ነው ። ድንጋጌዎቹም ፡ በወንጀል ፡ ለተጠረጠሩ ፡ አዋቂ ፡ ሰዎች ፡ መጥሪያ ፡ ስለመስጠትና ፡ ስለመያዝ ፡ የሚናገሩትን ፡ የወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥሮችን ፡ ስለማይጠቅሱ ፡ እነዚህ ፡ ቁጥሮች ፡ በወጣት ፡ አጥፊዎች ፡ ሳይ ፡ በፍጹም ፡ ተፈጻሚ ፡ አይደሉም ፡ ለማለት ፡ ይቻላል ። ሆኖም እንዲህ ፡ ያለው ፡ አስተሳሰብ ፡ አንዳንድ ፡ አሳሳቢ ፡ ጥያቄዎችን ፡ ያለመልስ ፡ ያስቀራቸዋል ። አንድ ፡ የፖሊስ ፡ ሹም ፡ ወይም ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ አንዱን ፡ ወጣት ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ይዞ ፡ የሚያቀርቡው ፡ በምን ፡ ዓይነት ፡ ሚዛን ፡ በምን ፡ ያህል ፡ የመጠርጠር ፡ ሁኔታ ፡ ተመርኩዞ ፡ ነው? የልጁ ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መቅረብ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ትእዛዝ ፡ መሠረት ፡ መሆን ፡ ያስፈልገዋልን? ፖሊስ ፡ በኃይል በመያዝ ፡ ፈጣን ፡ እርምጃ ፡ ከመውሰዱ ፡ በፊት ፤ ተገቢ ፡ በሆነበት ፡ ቦታ ፡ በመጥሪያ ፡ ዘዴ ፡ መጠቀም ፡ አያስፈልገውምን?

እነዚህ ፡ ችግሮች ፡ ከሕገ ፡ መንግሥቱም ፡ ጋር ፡ የተያያዙ ፡ ናቸው ። የተሻሻለው ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ አንቀጽ ፡ ፶፩ ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ የእጅ ፡ ከፍንጅ ፡ ወንጀል ፡ ወይም ፡ ከባድ ፡ ወንጀል ፡ ካልፈጸመ ፡ በቀር ፡ ያለፍርድ ፡ ቤት ፡ ትእዛዝ ፡ ሊያዝ ፡ አይችልም ፡ ሲል ፡ ይደነግጋል ። ያንድ ፡ ወጣት ፡ አጥፊ ፡ በቁጥር ፡ ፻፸፪ ፡ መሠረት ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መወሰድ ፡ “መያዝ” ፡ አይባልም ፡ ተብሎ ፡ ለመከራከር ፡ ካልተቻለ ፡ በስተቀር ፤ ሕገ ፡ መንግሥቱ ፡ አንድ ፡ ወጣት ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የሚቀርብበትን ፡ ሁኔታ ፡ እንደሚወስን ፡ ተደርጎ ፡ ከሕገ ፡ ጋር ፡ በመነፃፀር ፡ ሊተረጎም ፡ ይገባል ። ቁጥር ፡ ፻፸፪ ፡ ወጣቱን ፡ “ምን ፡ ጊዜም” ፡ መያዝ ፡ እንደሚፈቅድ ፡ አድርጎ ፡ ቃል ፡ በቃል ፡ መተርጎም ፡ ሕገ ፡ መንግሥታዊ ፡ መብቶችን ፡ መጋፋት ፡ ይሆናል ። “መያዝ” ፡ የሚለው ፡ ቃል ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሕግ ፡ ትርጉም ፡ ያልተሰጠው ፡ ቢሆንም ፤ በቁጥር ፡ ፻፸፪ (፩) ፡ መሠረት ፡ አንድ ፡ ወጣት ፡ ለቀረበበት ፡ የወንጀል ፡ ክስ ፡ መልስ ፡ ይሰጥ ፡ ዘንድ ፡ ነፃነቱን መግፈፍ ፡ ከ “መያዝ” ፡ እኩል ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ይመስላል ።¹¹⁰

ረት ፡ በማድረግ ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ የዐዋቂዎችን ፡ መያዝ ፡ በሚመሩት ፡ የሕገ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ አንድን ፡ ልጅ ፡ ይዞ ፡ በቁጥር ፡ ፻፸፪(፩) ፡ ውስጥ ፡ ከተጠቀሱት ፡ ወገኖች ፡ ላንዱ ፡ በማስረከብ ፡ ከመያዝ ፡ በኋላ ፡ ለሚፈጸመው ፡ የነገሩ ፡ መሰማት ፡ ሊያቀርቡት ፡ ይችላል ። (እንዲህም ፡ የሚያደርጉት ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ እንደደንቡ ፡ ፖሊሶች ፡ ናቸው) ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ እንዲህ ፡ ያለው ፡ አተረጓጎም ፡ አሁንም ፡ ቢሆን ፤ በቀላል ፤ የግል ፡ አቤቱታ ፡ በሚቀርብበት ፡ ወንጀል ፡ ተጎዳሁ ፡ ለሚለው ፡ ወገን ፤ በከባድ ፤ ተራ ፡ ወንጀል ፡ ተጎዳሁ ፡ ለሚለው ፡ ወገን ፡ የማይሰጠውን ፤ ልጁን ፡ ይዞ ፡ ወደፍርድ ፡ ቤት ፡ የማቅረብ ፡ ሥልጣን ፡ ይሰጠዋል ። ከዚህም ፡ በላይ ፤ ይህ ፡ ዓይነት ፡ አተረጓጎም ፡ በቁጥር ፡ ፻፸፪ (፩) ፡ “ወዲያውኑ” ፡ በሚለው ፡ ቃል ፡ ከተገለጸው ፤ በተቻለ ፡ መጠን ፡ የልጁ ፡ በፖሊስ ፡ ጥበቃ ፡ ሥር ፡ መሆን ፡ መወገድ ፡ አለበት ፡ ከሚለው ፡ ዓላማ ፡ ጋር ፡ ይጣላል ፤ የሰው ፡ መግደል ፡ ወንጀል ፡ ሲፈጸም ፡ ያየው ፡ ምስክር ፤ ወይም ፡ በውንብድናው ፡ የተጎዳው ፡ ሰው ፡ ልጁን ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ሳይሆን ፡ ለፖሊስ ፡ ማቅረብ ፡ ይገባዋል ። በእነዚህ ፡ ምክንያቶች ፡ በቁጥር ፡ ፻፸፪ (፩) ፡ ውስጥ ፡ የተጠቀሰውን ፡ “የግል ፡ አቤት ፡ ባይ” የሚለውን ፡ ቃል ፡ ማስረጃ ፡ የሚያቀርብ ፡ ማናቸውንም ፡ ሰው ፤ በተጎዳው ፡ አቤቱታ ፡ ብቻ ፡ ሊያስቀጡ ፡ በማይችሉ ፡ ክሶች ፡ ማስረጃ ፡ የሚያቀርቡትን ፡ እንኳ ፡ ሳይቀር ፡ እንዲጨምር ፡ አድርጎ ፡ በሰፊው ፡ መተርጎም ፡ የሚደገፍ ፡ ይመስላል ።

የአማርኛው ፡ ቅጂ ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፪(፩) ፡ “የግል ፡ አቤት ፡ ባይ” የሚለውን ፡ ሐረግ ፡ ፈጽሞ ፡ ስላስቀረው ፡ ችግሩን ፡ የበለጠ ፡ አድርጎታል ። ምናልባት ፡ ይህ ፡ ቃል ፡ ያልተጨመረው ፡ በስህተት ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርምና ፤ የእንግሊዝኛው ፡ ቅጂ ፡ ተሰሚነት ፡ አለው ።

110. መያዝ ፡ በፖሊስበሪስ ፡ ሎስ ፡ አፍ ፡ ኢንግላንድ ፡ (፫ኛ ፡ እትም ፤ ፲፱፻፵፯ ፤ ሾልዮም ፡ ፳ ፤ በ፳፻፴፩ኛው ፡ መደብ ፡ (ፖራግራፍ)) እንደሚቀጥለው ፡ በሰፊው ፡ ተገልጿል ። መያዝ ፡ ማለት ፡ “አንድን ፡ ሰው ፡ በጥበቃ ፡ ሥር ፡ ለማቆየት ፡ አስቦ ፡ መያዝና ፡ ሰውነቱን ፡ መንካት ፡” ማለት ፡ ነው ። “ሊያዝ ፡ የተፈለገው ፡ ሰው ፡ እጁን ፡ ካልሰጠና ፡ ከያዥው ፡ ሹም ፡ ጋር ፡ ካልሄደ ፡ ተይዘሃል ፡ ማለቱ ፡ ብቻ ፡ መያዝ ፡ አይባልም ።” አንድ ፡ አሜሪካዊ ፡ ጸሐፊ ፡ መያዝን ፡ “ወንጀል ፡ ሠርቷል ፡ ተብሎ ፡ የተጠረጠረውን ፡ ሰው ፡ በጥበቃ ፡ ሥር ፡ ለማድረግ ፡ ሲባል ፤ በወንጀል ፡ የተጠረጠረውን ፡ ሰው ፡ ለአንድ ፡ ዓላማ ፡

በቁጥር : ፻፸፪ : መሠረት : አንድን : ወጣት : ወደፍርድ : ቤት : “ማቅረብ :”
 ከመያዝ : እኩልና : ሕጋዊም : ከሆነ ፤ በወንጀል : ለተጠረጠሩ : አዋቂዎች : መጥ
 ሪያ : ስለመስጠትና : ስለመያዝ : የሚናገሩት : የሕጉ : ድንጋጌዎች።¹¹¹ አካለ : መጠን :
 ባላደረሱ : ወጣቶች : ላይ : ተፈጻሚ : መሆን : አለባቸው ። ዐቃቤ : ሕጉ ፤ ፖሊሱ :
 ወይም : አቤት : ባዩ : በነዚህ : ድንጋጌዎች : መሠረት : መያዝ : ተገቢ : ሆኖ :
 በተገኘበት : ጊዜ : ብቻ ፤ አካለ : መጠን : ያላደረሰውን : ወጣት : በቅርቡ : ወዳለው :
 የወረዳ : ፍርድ : ቤት : “ወድያውኑ ለማቅረብ” : ይችላል ።¹¹² ቁጥር : ፵፱ : አዋቂዎች :
 ያለፍርድ : ቤት : ትዕዛዝ : እንዳይያዙ : በሚከለክልበት : ጊዜ ፤ ቁጥር : ፻፸፪ም : አንድ :
 አካለ : መጠን : ያላደረሰ : ወጣት : ያለፍርድ : ቤት : ትዕዛዝ : እንዳይያዝ : (እንዳይቀርብ) :
 የሚከለክል : ሆኖ : መተርጎም : አለበት ። በዚህም : ጊዜ : በአዋቂዎቹ : ላይ : በሚፈጸ
 መው : ዓይነት : የመያዝ : ፈቃድ : ማግኘት : ይገባል ። አዋቂዎችን : የሚመለከተው :
 የመያዝ : ሕግ : በተጣሰ : ጊዜ : የሚፈጸሙት : የወንጀለኛ : መቅጫና : የፍትሐብሔር :
 ሕግ : ቅጣቶች።¹¹³ አንድ : አካለ : መጠን : ያላደረሰ : ወጣት : መብትም : በተነካ :
 ጊዜ : ተፈጻሚ : እንደሚሆኑ : መገንዘብ : ያስፈልጋል ። አለበለዚያ : ማንም : ሰው :
 የወጣቶችን : መሠረታዊ : መብቶች : ከመጣስ : የሚያግደው : ነገር : አይኖርም ።¹¹⁴

በተጨማሪም ፤ ወጣቶችን : በሚመለከቱ : ነገሮች : ውስጥ ፤ የመያዝ : ተግባር :
 በሚፈጸምበት : ጊዜ : ሊወገዱ : የማይቻሉትን : በወጣቱ : አእምሮ : ተቀርጸው : የሚ
 ቀሩ : መጥፎ : ውጤቶችን : ለማስወገድና : ነገሩ : ለሕዝብ : እንዳይገለጽ : ለማድረግ :
 ይቻል : ዘንድ : ፖሊሱ : በተቻለ : መጠን : በመጥሪያ : መጠቀም : አለበት ። በግልጽ :
 አስፈላጊ : በሆነ : ጊዜ : ብቻ : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : በግድ : ወደፍ
 ርድ : ቤት : መቅረብ : አለበት ።¹¹⁵

፪- የፖሊስ : ምርመራ :

ነገር : ግን ፤ ያለፍርድ : ቤት : ትእዛዝ : ከሚጀመሩ : የእጅ : ከፍንጅ : ወንጀል :
 ነክ : ነገሮች : በስተቀር ፤ መጥሪያ : ለማውጣት።¹¹⁶ ወይም : የመያዝ : ፈቃድን : ለማግ
 ኘት : ማመልከቻ : ለማቅረብ : ፖሊሱ : በሚወስንበት : ጊዜ : ለውሳኔው : የሚያስፈ

ወደ : ፖሊስ : ጣቢያ : በመውሰድ : ብቻ : በመብቱ : ጣልቃ : ለመግባት : ፖሊሶች : የሚያደር
 ጉትን : ውሳኔ : ሁሉ : የሚመለከት ፤ ነው።” ብሎ : ይገልጻል ። ላፋቭ : መያዝ : (በስቶን ፤ ልትል፤
 ብራውንና : ማኅበረተኞቹ ፤ ፲፱፻፶፯) : ገጽ : ፫-፬ ።

- 111. ቁጥር : ፳፭-፳፮ና : ቁጥር : ፵፱-፶፯ : ይመለከታል ።
- 112. እርግጥ : የልጅ : ወላጆች : ልጁን : ወደፍርድ : ቤቱ : ለመውሰድ : ምንጊዜም : የሚያግዳቸው : ነገር :
 የለም ።
- 113. አንድ : ሰው : ከሕግ : ውጭ : በሆነ : መንገድ : ሌላውን : ሰው : በያዘ : ጊዜ : የሚጣሉት : ቅጣቶች :
 በፈሸር ፤ ከላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፻፳ : በተጠቀሰው ፤ በገጽ : ፱፻፸፭ : በማስታወሻ : ቁጥር :
 ፶፩ : ተገልጿል ።
- 114. ሆኖም ፤ በውሸት : ክስን : ማቅረብ : የወንጀልና : የፍትሐ : ብሔር : ኃላፊነትን : ሊያስከትል :
 ይችላል ። የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ቁጥር : ፲፰ን ፤ የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ :
 ቁጥር : ፱፻፵፩ንና : ፳፻፹ን ፤ የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፲፱፻፺ንና : የሚከተሉትን : ቁጥሮች :
 ይመለከታል ።
- 115. ፈሸርን ፤ ከላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፻፳ : የተመለከተውን ፤ ገጽ : ፱፻፸፫-፸፩ን : ይመለከታል ።
- 116. መርማሪው የፖሊስ : አለቃ : ተጠርጣሪው : ሰው : ወንጀል : መሥራቱን : “ለማመን : ምክንያት”
 ከሌለው : ተጠርጣሪው : ሰው : ሊጠራ : አይችልም ። ቁጥር : ፳፭ ።

ልገውን ፡ መረጃ ፡ ለማግኘት ፡ እንዴት ፡ ይችላል? ፡ ብሎ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል ።¹¹⁷
 በቁጥር ፡ ፻፸፪ ፡ መሠረት ፡ ወጣቱ ፡ በቅርቡ ፡ ወዳለው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ “ወደያውኑ” ፡
 ከቀረበ ፡ በኋላ ፡ በሱ ፡ ላይ ፡ የቀረበው ፡ አቤቱታ ።¹¹⁸ ወይም ፡ ክስ ፡ መመዝገብ ፡ አለ
 በት ፡ ይህ ፡ ከሆነ ፡ ፖሊሶች ፡ ወጣቱ ፡ አንድ ፡ ወንጀል ፡ መሥራቱን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡
 በተቀዳሚ ፡ ምርመራ ፡ ሳያደርጉ ፡ መያዝ ፡ አለባቸው ፡ ማለት ፡ ነውን? ወላጁ ፤ አሳዳ
 ጊው ፤ ወይም ፡ አቤት ፡ ባዩ ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ እርምጃ ፡ ለመውሰድ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡
 መኖሩን ፡ ለማረጋገጥ ፡ በተቀዳሚ ፡ ማስረጃ ፡ ሳይሰበሰብ ፡ ወጣቱን ፡ ወደፍርድ ፡ ቤት ፡
 “ወደያውኑ” ፡ ማቅረብ ፡ አለበትን? መረጃ ፡ ሰጪው ፡ ሰው ፡ ነገሩን ፡ ወደፍርድ ፡ ቤት ፡
 ከማቅረቡ ፡ በፊት ፡ በመጀመርያ ፡ ለፖሊስ ፡ መንገር ፡ አይችልምን?

እነዚህን ፡ ጥያቄዎች ፡ ለመመለስ ፡ ሁለት ፡ ነገሮችን ፡ መለየት ፡ አለብን ፤ እነዚ
 ህም ፡ ለፖሊስ ፡ የወንጀልን ፡ አፈጻጸም ፡ ሁኔታ ፡ የሚገልጽ ፡ መረጃ ፡ ማቅረብና ፡ የወ
 ንጀሉን ፡ መሠራት ፡ ለፖሊስ ፡ በማመልከት ፡ እርዳታ ፡ መጠየቅ ፡ ናቸው ። ለአዋቂ ፡
 ጥፋተኞች ፡ በተሠራው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ አንድ ፡ ወንጀል ፡ መግለጫ ፡
 ለመስጠት ፡ ወደ ፡ ፖሊሶች ፡ የሚሄድ ፡ ሰው ፡ “ማስረጃ ፡ ሰጭ” ፡ ተብሎ ፡ ተገልጿል፤
 የሚሰጠው ፡ ቃል ፡ በአሠራሩ ፡ “ክስ” ፡ ወይም ፡ “አቤቱታ” ፡ ቢሆንም ፡ በጽሑፍ ፡
 መልክ ፡ ሆኖ ፡ ሊፈርምበት ፡ ይገባል ።¹¹⁹ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ፖሊሶች ፡ የተባለውን ፡ ወን
 ጀል ፡ መመርመር ።¹²⁰ ከቀጠሉ ፡ በኋላ ፤ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ወይም ፡ ላለማቅረብ ፡ ውሳኔ ፡
 ለመስጠት ፡ ይችላል ፡ ዘንድ ፡ ለዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ስለምርመራው ፡ መግለጫ ፡ ይሰጣሉ ።

ወጣት ፡ አጥፊዎችን ፡ በሚመለከት ፡ ረገድ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፤ አንድ ፡ የዓይን ፡
 ምስክር ፤ ተጎጂ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ለፖሊስ ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ እንዳይችል ፡
 ሕግ ፡ በግልጽ ፡ ይከለክላል ።

ቁጥር ፡ ፲፮(፩) ፡ እንዲህ ፡ ይላል ።

ማናቸውንም ፡ የወንጀል ፡ ክስ ፡ (ቁጥር ፡ ፲፩) ፡ ወይም ፡ ማናቸውንም ፡
 የክስ ፡ አቤቱታ ፡ (ቁ-፲፫) ፡ ለፖሊስ ፡ ወይም ፡ ለዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ማቅረብ ፡ ይቻ
 ላል ። አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሰ ፡ ወጣት ፡ ላይ ፡ የሚቀርብ ፡ ክስ ፡ ወይም ፡
 የክስ ፡ አቤቱታ ፡ በቁጥር ፡ ፻፸፪ ፡ መሠረት ፡ መቅረብ ፡ አለበት ።

ቁጥር ፡ ፻፸፪ ፡ ደግሞ ፡ በበኩሉ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ተይዞ ፡
 ከቀረበለት ፡ በኋላ ፡ በሱ ፡ ላይ ፡ የቀረበውን ፡ ክስ ፡ ወይም ፡ የክስ ፡ አቤቱታ ፡ የሚመ
 ዘግበውና ፤ ተገቢ ፡ መስሎ ፡ የታየውንም ፡ ማናቸውንም ፡ ምርመራ ፡ ፖሊስ ፡ እንዲ
 ያደርግ ፡ የሚመራው ፡ የወረዳው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መሆኑን ፡ ይናገራል ። ሆኖም ፡ ይህ ፡
 ሲባል ፡ አንድ ፡ ወላጅ ፤ ምስክር ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ተጎጂ ፡ ወንጀል ፡ ሠርቷል ፡ ተብሎ ፡
 ስለተጠረጠረው ፡ ወጣት ፡ ጥፋተኛ ፡ ለፖሊስ ፡ በተቀዳሚ ፡ መግለጫ ፡ መስጠት ፡

117. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፻፱ ፤ “አንድን ፡ ሰው ፡ ወደፍርድ ፡ ቤት ፡ ለማቅረብ ፡
 በሌላ ፡ መንገድ ፡ የማይቻል ፡ በሚሆንበት ፡ ጊዜ ፡ መቅረቡ ፡ ፍጹም ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ የመያዝ ፡ ተገዛዝ ፡
 ይሰጣል ።” አንድን ፡ ሰው ፡ ለመያዝ ፡ የሚያስችሉት ፡ የእነዚህ ፡ ሁኔታዎች ፡ ትርጉም ፡ በፊሸር ፤
 ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳ ፡ በተጠቀሰው ፡ በገጽ ፡ ፪፻፲፱-፸፮ ፡ ተገልጿል ።
 118. በቁጥር ፡ ፻፸፪(፪) ፡ ውስጥ ፡ “ክስ” ፡ በሚለው ፡ ቃል ፡ ፈንታ ፡ “ቃል” ፡ የሚለው ፡ ይገኛል ። ሆኖም ፡
 የሁለቱም ፡ ፍቶች ፡ አንድ ፡ መስሎ ፡ ይታያል ። በቁጥር ፡ ፻፸፪(፫) ፡ “ክስ” ፡ የሚለው ፡ ቃል ፡ ይገኛል ።
 119. ቁጥር ፡ ፲፬ ።
 120. ቁጥር ፡ ፳፪-፴፭ ።
 121. ቁጥር ፡ ፴፮-፴፱ ።

አይችልም ፡ ማለት ፡ አይደለም ። በተቀዳሚ ፡ ለፖሊስ ፡ ማመልከት ፡ ሁላችንም ፡ የምንከተለው ፡ ትክክለኛ ፡ እርምጃ ፡ ነው ። — አንድ ፡ ችግር ፡ በተፈጠረ ፡ ጊዜ ፡ “በቅርብ ፡ ከሚገኘው ፡ የወረዳ ፡ ግዛት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡” እርዳታ ፡ ለመጠየቅም ፡ አናስብም ። ለጊዜው ፡ ተጠርጣሪው ፡ ጥፋተኛ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያደረሰ ፡ ወይም ፡ ያላደረሰ ፡ መሆኑ ፡ በእርግጥ ፡ ባይታወቅም ፤ በወጣት ፡ አጥፊ ፡ ጉዳዮች ፡ ውስጥ ፡ ፖሊሶች ፡ መግለጫውን ፡ በመረጃ ፡ መልክ ፡ እንደደንቡ ፡ ሳይመዘግቡና ፡ እንደተለመደው ፡ የምርመራውን ፤ መግለጫ ፡ ሳያዘጋጁ ፤ በመጀመርያ ፡ መግለጫውን ፡ ቢቀበሉ ፡ በጣም ፡ ተገቢ ፡ ነገር ፡ ይሆናል ።¹²² ከዚህም ፡ በላይ ፤ ስለነገሩ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ መረጃ ፡ ከተገኘ ፤ መጥሪያ ፡ ለመላክ ፡ ወይም ፡ ለመያዝ ፡ ፈቃድ ፡ ለማግኘት ፡ ማመልከቻ ፡ ለመጻፍ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ የሚሆን ፡ አጥጋቢ ፡ የጥፋተኛነት ፡ ምልክት ፡ መኖር ፡ አለመኖሩን ፡ ለመወሰን ፡ ፖሊሶቹ ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ ምርመራ ፡ ቢያደርጉ ፡ ተገቢ ፡ መስሎ ፡ ይታያል ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ወንጀሉ ፡ የተፈጸመበትን ፡ ቦታ ፡ ማየት ፤ ምስክሮችን ፡ ጠርቶ ፡ ማነጋገር ፤¹²³ ምርመራን ፡ ማካሄድ ፤¹²⁴ ወይም ፡ ተጎዲውን ፡ በሐኪም ፡ እንዲመረመር ፡ ማድረግ ።¹²⁵ አስፈላጊ ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ።

የምርመራው ፡ ዓላማ ፤ የተከሰሰው ፡ ወጣት ፡ መያዝ ፡ እንዳለበትና ፡ እንደሌለበት ፡ ለመወሰን ፡ ፖሊሶቹን ፡ እንዲረዳቸው ፡ በታቀደበት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ምርመራ ፡ ፖሊሶች ፡ ከወረዳው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ምንም ፡ ሥልጣን ፡ ሳያገኙ ፤ በአንድ ፡ ወጣት-ነክ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ መፈጸማቸው ፡ ተገቢ ፡ ሆኖ ፡ ሊታይ ፡ ይገባል ። ስለዚህ ፤ ተከላኮ ፡ በተያዘ ፡ ጊዜ ፡ በሚጀመሩ ፡ የእጅ ፡ ከፍንጅ ፡ ወንጀል ፡ ጉዳዮች ፡ ውስጥ ፡ በቁጥር ፡ ፻፸፪ ፡ መሠረት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ካልፈቀደ ፡ በስተቀር ፡ ፖሊሶች ፡ ምርመራ ፡ ሊያደርጉ ፡ አለመቻላቸው ፡ ግልጽ ፡ ነው ። እንዲሁም ፤ የተከላኮን ፡ ተይዘ ፡ መቆየት ፡ የሚመለከቱ ፡ እንደ ፡ አስገዳጅ ፡ የሕክምና ፡ ምርመራና ።¹²⁶ ቃልን ፡ መቀበል ።¹²⁷ ያሉ ፡ የምርመራ ፡ እርምጃዎች ፡ ፖሊሶች ፡ በራሳቸው ፡ ሥልጣን ፡ ሊወስዱ ፡ እንደማይችሉ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። ምክንያቱም ፡ ከወረዳው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በተቀዳሚ ፡ ፈቃድ ፡ ሳያገኙ ፡ ይኸን ፡ የመሰለ ፡ እርምጃ ፡ መውሰድ ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ላይ ፡ የሚፈጸም ፡ የፖሊሶችን ፡ የመያዝ ፡ ተግባር ፡ ለማስወገድ ፡ የታቀደ

122. ፖሊሶች ፡ ዐቃቤ ፡ ሕገ ፡ የሚያየው ፡ የምርመራ ፡ ራፖርት ፡ ለማዘጋጀት ፡ ግዴታ ፡ ስለሌላቸው ፤ በልጆች ፡ የሚፈጸም የወንጀልን ፡ ጉዳይ ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ጭራሹን ፡ ሳያቀርቡ ፡ በሥልጣናቸውን ፡ ተገቢ ፡ ባልሆነ ፡ መንገድ ፡ በመጠቀም ፡ ስለወጣት ፡ ጥፋተኞች ፡ የሚደርሷቸውን ፡ መረጃዎች ፡ እንዳያዛምቱ ፡ ያስጋል ፡ በኢትዮጵያ ፡ ፖሊሶች ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ሥልጣን ፡ እንዳላቸውና ፡ በርግጥም ፡ እንደሚሠሩበት ፡ ይታመናል ። በፖሊሱ ፡ የተያዙ ፡ ተጠርጣሪ ፡ ልጆችን ፡ ከሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፡ አብዛኛዎቹ ፡ በፖሊሱ ጣቢያ ፡ ተከላኮን ፡ ነፃ ፡ በመልቀቅ ፡ እንደሚያልቁና ፡ ተይዘው ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ የሚቀርቡት ፡ ተከላኮችም ፡ ጥቂቶች ፡ እንደሆኑ ፡ አንድ ፡ ጥናት ፡ ገልጿል ። መብራቱ ፡ የሐንስ ፤ ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፮ ፡ የተጠቀሰውን ፤ ሰንጠረዥ ፡ ፩ ፡ በገጽ ፡ ፲፪ ፡ ይመለከታል ። ለዚህ ፡ ችግር ፡ ጥሩው ፡ መፍትሄ ፡ በምርመራው ፡ ደረጃ ፡ ላይ ፡ እንዳሉ ፡ የሚያልቁ ፤ ወጣት ፡ ነክ ፡ ጉዳዮችን ፡ ሁሉ ፡ በሚመለከት ፡ ረገድ ፡ ፖሊሶች ፡ ለ“ወጣት ፡ ጉዳይ ፡ ፍርድ ፡ ቤት” ራፖርት ፡ እንዲያቀርቡ ፡ ማስገደድ ፡ ነው ። ይህ ፡ ከሆነ ፤ ምርመራ ፡ በተደረገ ፡ ቁጥር ፡ ልጁ ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሳይቀርብ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ፖሊሶች ፡ በሥልጣናቸው ፡ የፈለጋቸውን ፡ እንዳይሠሩበት ፡ ሊቆጣጠራቸው ፡ ይችላል ። ይህም ፡ ይሆን ፡ ዘንድ ፡ ምርመራውን ፡ የሚያካሂዱት ፡ የፖሊስ ፡ ሹሞች ፡ የዕለት ፡ ምርመራ ፡ መዝገብ ፡ እንዲይዙ ፡ የሚያዘው ፡ ድንጋጌ ፡ ልጆች ፡ በሚፈጽሙት ፡ የወንጀል ፡ ምርመራ ፡ ጊዜም ፡ ተፈጻሚ ፡ ሊሆን ፡ ይገባል ። የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፴፮ ።

123. ቁጥር ፡ ፴ ።
 124. ቁጥር ፡ ፴፪-፴፫ ።
 125. ቁጥር ፡ ፴፬ ።
 126. ከዚያው ፡
 127. ቁጥር ፡ ፳፮ ።

ደውን : የቁጥር : ፻፸፪ን : ጠቃሚ : ዓላማ : ስለሚያከሽፈው : ነው ። ፖሊሶች : ወይም : ሌሎች : ሰዎች : አንድ : አካለ : መጠን : ያላደረሰ : ወጣትን : በምንም : ዓይነት : መንገድ : ቢይዙት : በቅርብ : ወዳለው : የወረዳ : ፍርድ : ቤት : ወዲያውኑ : ማቅረብ : አለባቸው : የሚለው : የቁጥር : ፻፸፪ን : ደንብ : የሚያብራራው : ከዚህ : በላይ : የተጠቀሰው : ዓላማ : ነው ። ወደፊት : እንደምናየው : ከዚያ : በኋላ : ከፖሊሶች : እጅ : ነፃ : መሆን : አለበት : ማለት : ነው ።

የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : “ፍርድ : ቤቱ : ፖሊሶ : ምርመራውን : የሚፈጽምበትን : ሁኔታ : የሚገልጽ : ትእዛዝ : ይሰጣል ።”¹²⁸ ብሎ : ቢደነግግም ፤ ፍርድ : ቤቱ : ይህን : ሲያደርግ : ሙሉ : ነፃነት : እንደሌለው : መረዳት : ያስፈልጋል ። የፍርድ : ቤቱ : ትእዛዝ : አካለ : መጠን : ባላደረሰው : ትኩረት : ላይ : ሕጉ : ለአዋቂ : ተጠርጣሪዎች : የሚሰጣቸውን : መብቶች :¹²⁹ የማሳጣት : ውጤት : ይኖረዋል : ብሎ ። ማሰብ : የማይጠበቅ : ነገር : ነው ። ስለዚህ ፤ ሕጉ : ዘርዘር : ባይናገርም ፤¹³⁰ ወጣቱ : በሚጠየቅበት : ጊዜ : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : በቁጥር : ፳፯ : መሠረት : አዋቂዎች : ቃል : በሚሰጡበት : መንገድ : እንዲፈጸም ፤ ወይም : ተጠያቂውን : በማስፈራራት : የተስፋ : ቃል : በመስጠት : እንዳያናገረው : (ቁ : ፴፩) ፤ ወይም : ስለ : መበርበርና : መያዝ : የሚናገሩት : ቁጥሮች : ፴፪-፴፫¹³⁰ የሚደነግጉትን : በመተላለፍ : ቤቱን : እንዳይበረብሩ ።¹³¹ ፍርድ : ቤቱ : ለፖሊሶች : ማስጠንቀቂያ : ሳይሰጥ : ቃል : እንዲቀበል : ትእዛዝ : መስጠት : ተገቢ : አይሆንም ። አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : ተይዞ : ወደ : ወረዳው : ፍርድ : ቤት : ከቀረበ : በኋላ ፤ ቁጥር : ፻፸፪ : ለፍርድ : ቤቱ : በማናቸውም : የፖሊሶች : ምርመራ : ላይ : ሙሉ ሥልጣን : ይሰጠዋል ፤ ነገር : ግን : የሚያዛቸው : የምርመራ : እርምጃዎች : ለአዋቂ : ተጠርጣሪዎች : ተፈጻሚ : በሚሆኑት : የሥነ : ሥርዓት : መጠበቂያዎች : እንደተወሰኑ : መንገድ : ይገባል ። እነዚህ : መጠበቂያዎች : ተፈጻሚነታቸው : በአዋቂዎች : የወንጀል : ምርመራዎች : ላይ : ብቻ : እንደሆኑ : አድርገን : የምንተርጉማቸው : ከሆነ ፤ ስለዚህ : ጉዳይ : ቁጥር : ፻፸፪ : ምንም : ስለማይናገር ፤ አካለ : መጠን : ላላደረሱ : ሰዎች : በተደነገገው : ሥነ : ሥርዓት : ውስጥ : ትልቅ : የሕግ : ጉድለት : ያጋጥመናል ።

128. ቁጥር ፻፸፪ (፪) ።
 129. “የፖሊሶች : ምርመራ ።” የሚል : አርእስት : ያለው ፤ ሁለተኛ : መጽሐፍ ፤ አንቀጽ : ፩ ፤ ምዕራፍ : ፪ ፤ የምስክሮችንና : የተከሳሾችን : ቃል : መቀበልና : መጥሪያን ፤ የተከሳሾችን : በፖሊሶች : ገደብ : መለቀቅ ፤ መበርበርንና : መያዝን ፤ የተከሳሾችን : በሐኪም : መመርመርን : የመሰሉ : ነገሮችን : ይመራል ።
 130. ስለፖሊሶች : ምርመራ : የሚናገረውን : ምዕራፍ : የሚያስተዋውቀው : ቁጥር : ፳፪ (፪) ። “አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶች : ስለፈጸሙት : ወንጀል : ምርመራ : በፍርድ : ቤቱ : ትእዛዝ : በቁጥር : ፻፸፪ : በተመለከተው : መሠረት : መፈጸም : አለበት ።” ይላል ። ይህ : ድንጋጌ : ከመጀመሪያዎቹ : የሕግ : ረቂቆች : በአንዱ : ውስጥ “በዚህ : ምዕራፍ : ውስጥ : ያሉት : ድንጋጌዎች : ሁሉ : አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣት : ጥፋተኞች : በተፈጸሙ : ወንጀሎች : ላይ : ተፈጻሚ : አይሆኑም ።” ስለሚል : ሊታወስ : የሚገባው ነገር : ነው ። የወንጀለኛ መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ሁለተኛ : ረቂቅ : (፲፱፻፶፩ ፤ ያልታተመ ፤ በቀዳማዊ : ኃይለ : ሥላሴ : ዩኒቨርሲቲ ፤ የሕግ : ፋኩልቲ : ቤተ : መዛግብት) ቁጥር : ፲፫(፪) ።
 131. ብዙውን : ጊዜ : የልጁ : መደበኛ : ቦታ : የአሳዳጊው : ወይም : ሌላ : ዐዋቂ : ሰው : መደበኛ : ቦታ : ነው ። እንዲህ : ያሉት : ግቢዎች : ያለሕግ : እንዲበረብሩና : እንዲያዙ : መፍቀድ : ከዐዋቂዎቹ : ጋር : የግል : መብት : የመድፈርን : አሳሳቢ : ችግር : በእርግጥ : ሊፈጥር : ይችላል ። በዚህ : ምክንያት : ብቻ : በመደበኛው : ሥነ ሥርዓት : ውስጥ : መበርበርንና : መያዝን : የሚመለከቱትን : ድንጋጌዎች : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን : በሚመለከተው : ሥነ : ሥርዓት : ውስጥ : እንዳሉ : አድርጎ : መተርጎም : በጣም : የሚደገፍ : ሐሳብ : ነው ።

፫- ከነገሩ : መሰማት : በፊት : ተይዞ : ስለመቆየትና : በዋስትና : የመለቀቅ : መብት : ስለአዋቂዎች : ነገሩ : ከመሰማቱ : በፊት : ተይዞ : ስለመቆየትና : በዋስትና : ስለመለቀቅ : መብት : የተደነገገው : መደበኛው : ሥነ : ሥርዓት : ግልጽ : ነው ። ጥፋተኛነቱ : የሚያጠራጥርና : የተጠረጠረበትም : ወንጀል : በጣም : ከባድ : ያልሆነ : እንደሆነ ፤ ፖሊሶች : የተያዘውን : ተጠርጣሪ : በዋስትና : ወረቀት : ለመልቀቅ : ይችላሉ ።¹³² በዋስትና : ወረቀት : ያልለቀቁት : እንደሆነ : ግን፤ ተጠርጣሪው : በሕገ : መንግሥቱና ።¹³³ የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት ።¹³⁴ በተሰጠው : መብት : መሠረት : በአርባ : ስምንት : ሰዓት : ውስጥ : በቅርቡ : ወዳለው : ፍርድ : ቤት : መቅረብ : አለበት ። ፍርድ : ቤቱ : (፩) : ተከላሹን : በዋስትና : ይለቀዋል፤¹³⁵ ወይም : (፪) : በአሥር : ላይ : እንዳለ : ነገሩ : እንዲሰማ : ያዛል ፤¹³⁶ አለበለዚያም : (፫) በፖሊስ : ምርመራው : እንዲቀጥል : ሊታደስ : የሚቻል : የአሥራ : አራት : ቀን : ጊዜ : ይፈቅዳል ።¹³⁷ በዋስትና : በማያስለቅቅ : ወንጀል : የተያዙ : ወይም : በሌላ : ምክንያት ።¹³⁸ በዋስትና : ለመለቀቅ : የማይችሉ : እሥረኞች ፤¹³⁹ ጥፋተኛነታቸው : ከታወቀ : እሥረኞች : በተለየ : ሁኔታና : አካባቢ : ይታሠራሉ ።¹⁴⁰ ለተጨማሪ : ምር

- 132. ቁጥር : ፳፰ ። ከታች : የማስታወሻ : ቁጥር : ፻፴፮ን : ይመለከቷል ።
- 133. የተሻሻለው : ሕገ : መንግሥት : ቁጥር : ፶፩ ። “ማንኛውም : እስረኛ : ከታሰረበት : ጊዜ : ጀምሮ : በአርባ : ስምንት : ሰዓት : ውስጥ : በፍርድ : ባለሥልጣን : ፊት : መቅረብ : አለበት ። ይሁን : እንጂ ፤ እስራቱ : የተደረገበት : ስፍራ : ርቀቱ : ቅርብ : ከሆነው : ፍርድ : ቤት : በአግር : ጉዞ : ከአርባ : ስምንት : ሰዓት : የሚበልጥ : ጊዜ : የሚወስድ : የሆነ : እንደሆነ ፤ ፍርድ : ቤቱ : ለእርሱ : መስሎ : እንደታየው : የአርባ : ስምንቱን : ሰዓት : ጊዜ : ለማርዘም : ይችላል ።”
- 134. ቁጥር : ፳፱ ። በአርባ : ስምንት : ሰዓት : ውስጥ : ለፍርድ : ቤት : መቅረብ : አለበት : የሚለው : ትእዛዝ የተያዘው : ሰው : “የሚገኝበት ቦታ : ሁኔታዎችና : መገናኛዎች : በሚያመቹበት : መጠን” ተብሎ : ተሻሻሏል ። በተጨማሪም : ከላይ : የተጠቀሰው : ቁጥር : “የተያዘውን : ሰው : ወደፍርድ : ቤት : ለማድረስ : የሚፈጀው : ጊዜ : (ከአርባ : ስምንቱ : ሰዓት : ውስጥ) : አይታሰብም ።” ይላል ። ከላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፻፴፫ ። ላይ : የተጠቀሰውን : የተሻሻለው : ሕገ : መንግሥት : አንቀጽ : ፶፩ን : አነጋገር : ስንመለከት : የተደረገው : መሻሻል : ከሕግ : መንግሥቱ : ጋር : መስማማቱ : የሚያጠራጥር : ነው ።
- 135. ቁጥር : ፶፱ ። ፍርድ : ቤቱ : የዋስትና : ወረቀት : አስፈርሞ : ስለሚለቅበት : ሁኔታ : የሚናገሩትን ከ፳፫-፳፱ : ያሉትን : ቁጥሮች : በመመልከት : ይወሰናል ። ፖሊሶች : በቁጥር : ፳፰ : በተሰጣቸው : ሥልጣን : በሚሠሩበት : ጊዜ : እንደ : ፍርድ : ቤት : እነዚህን : ቁጥሮች : ተከትለው : መሥራት : እንዳለባቸው : ግልጽ : አይደለም ።
- 136. ቁጥር : ፶፱ ።
- 137. ከዚያው ። ነገር : ግን : የዚህ : የሦስተኛው : የአሠራር : ምርጫ : ከአንደኛውና : ከሁለተኛው : ጋር : ያለው : ዝምድና : ግልጽ : አይደለም ። ፊሸር ፤ ከላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፳፫ ፤ በገጽ : ፻፵፬-፵፯ : ያለውን : ጽሑፍ : ይመለከቷል ።
- 138. በሞት ፤ ወይም : በዐሥራ : አምስት : ዓመት : ወይም : ከዐሥራ : አምስት : ዓመት : ለበለጠ : ጊዜ : በጽኑ : እስራት : የሚያስቀጡ : ወንጀሎች : በዋስ : የሚያስለቅቁ : አይደሉም ። ቁጥር : ፳፫ ።
- 139. ፍ/ቤቱ : አንዳንድ : ፍሬ : ነገሮችን : ካገኘ : የዋስትና : ወረቀት : ፈርሞ : ለመለቀቅ : አይቻል : ይሆናል ። ቍ : ፶፯ ተመልከት ። አብዛኛውን : ጊዜ : የዋስትና : ወረቀት : ፈርሞ : መለቀቅ : ይቻላል ፤ ነገር : ግን : ተከላሹ : በቂ : ዋስ : ለመስጠት : ወይም : የተፈለገውን : የዋስትና : ገንዘብ : ለማስያዝ : ሳይችል : ይቀራል ።
- 140. በ፲፱፻፶፯-፶፰ ። ዓ : ም : በኢትዮጵያ : ወህኒ : ቤቶች : ውስጥ : ሳይፈረድባቸው : ለምርመራ : በማረፊያ : ቤት : እንዲቆዩ : የተደረጉ : ፹፫፻፶፫ : እስረኞች : ነበሩ ፤ ይኸውም : በጠቅላላው : የአሥረኛ : ቁጥር : ከመቶ : ፴፮ : እጅ : በላይ : መሆኑ : ነው ፤ የወህኒ : ቤቶች : መሥሪያ : ቤት : ለ፲፱፻፶፰ ዓ : ም : ራፖርት : የአገር : ግዛት : ሚኒስቴር : የኢትዮጵያ : ንጉሠ : ነገሥት : መንግሥት : (፲፱፻፶፰ ዓ : ም : ያልታተመ ፤ የሕግ : ፋኩልቲ : ቤት : መዛግብት : ቀ : ኃ : ሥ : ዩ) : ይህ : ከፍተኛ : ቁጥር : አንዳንድ : ችግሮችን : ያሳያል ፤ የዋስትና : ወረቀት : በመፈረም ። ለመለቀቅ : የሚያስችሉ : ጥፋቶች : ከስ : በጣም : መብዛት : በከተማ : ኑሮና : በሌሎችም : ምክንያቶች : የግል : ዋስትና : መስጠት : ባህላዊ : ቅንጅት : በመጥፋቱና : የዚህ : ምትክ : የሚሆን : ሌላ : መፍትሔ : ስላልተገኘና : በኢትዮጵያ : ውስጥ : የተከላሹት : ድህነትና : ፍርድ : ቤቶች : ተከላሹትን : በግል : ዋስትና : ብቻ : ለመልቀቅ : አለመፍቀዳቸው : ናቸው ።

መራ : ለጊዜው : የታሠሩ : ተጠርጣሪዎች : የሚታሠሩበት : ሁኔታ : ነገሩ : ከመሰማቱ : በፊት : ከታሠሩ : ከሌሎች : ተጠርጣሪዎች : የሚለይ : አይመስልም ¹⁴¹ ሕጉ : በዋስትና : ስለመለቀቅ : ዝርዝር : መምሪያና : ይህንንም : ለተከለከለ : ሰው : የይግባኝ : መብትን : ይሰጣል ¹⁴²

ስለወጣት : ተጠርጣሪዎች : የሚናገሩትን : ድንጋጌዎች : የተመለከትን : እንደሆነ ፤ የማያጠግቡ : ሆነው : እናገኛቸዋለን ።

“ነገሩ : መቀጠር : ወይም : ወደ : በላይ : ፍርድ : ቤት : መቅረብ : የሚያስፈልገው : በሆነ : ጊዜ : አካለ : መጠን : ያላደረሰውን : ወጣት : ነገሩ : የሚሰማበት : ቀን : ለማቅረብ : ለሚችሉ : ለወላጆቹ ፤ ለሞግዚቱ : ወይም : ለዘመዶቹ ፤ እነርሱም : የሌሉ : እንደሆነ : ለወህኒ : ቤት : ሳይሆን : ለአንድ : ድርጅት : ወይም : ራሱን : ለቻለ : ጨዋ : ሰው : እጁ : ይሰጣል ። ምስክሮቹ : ነገሩ : በሚሰማበት : ቀን : ሊቀርቡ : ግዴታ : ይገባሉ ።” ቁ- ፻፸፪ (፬) ።

ይህም : አካለ : መጠን : ያላደረሰውን : ወጣት : በዋስትና : የመለቀቅን : መብት : የሚያሳጣው : ይመስላል ፤-- በቂ : ዋስትና : ሳያገኝ : ቢቀር : ኖሮ : ሊታሠር : የሚገባው : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : በቂ : ዋስትና : እንዲሰጥ : ሳይጠየቅ : ለወላጅና : ለዘመድ : ወዘተ --- “እንዲሰጥ” ሕጉ : ያዛል ። ይህም : የሚሆንበት : ምክንያት : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶች : ከነገሩ : መሰማት : በፊት : ማረፊያ : ቤት : በፍጹም : እንዳይቆዩ : ለማድረግ : ነው ፤ ምክንያቱም : በማረፊያ : ቤት : መቆየት : ብዙውን : ጊዜ : ሕጉ : አካለ : መጠን : ያላደረሰውን : ወጣት : ወደ : መልካም : ሰው : ነት : ለመመለስ : ካለው : ዓላማ : ጋር : ስለሚገረር : ብቻ : ሳይሆን ፤ በተለይ : አሁን ያሉት : የማረፊያ : ቦታዎች : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን : ከአዋቂ : እሥረኞች : ለመለየት : የሚያስችል : አስፈላጊ : ድርጅት : ስለሌላቸው : ነው ። ፖሊሶችና : ሌሎችም : ሰዎች : አካለ : መጠን : ያላደረሰውን : ወጣት : በያዙት : ጊዜ : ወዲያውኑ : ወደ : አንድ : የወረዳ : ፍርድ : ቤት : ማቅረብ : አለባቸው : የሚለው : ከላይ : የተነጋገርንበት : ሕጋዊ : ግዴታም : መሠረቱ : ይኸው : ነው ።

የሆነ : ሆኖ : በዋስትና : ወረቀት : የመለቀቅን : አሠራር : ሳይጨምር ፤ አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶች : ከነገሩ : መሰማት : በፊት : እንዲለቀቁ : የሚያደርግ : ሌላ : የቁጥጥር : ዘዴ : የሌለው : ቅንጅት : በተግባር : አጥጋቢ : አይመስልም ። አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : ወላጅ ፣ አሳዳጊ ፣ ወይም : ዘመድ : ነገሩ : በመሰማት : ላይ : ሳለ : ልጁን : በጥንቃቄ : ለመያዝ : ሁልጊዜ : የማይችል : ይሆናል ፤ እንዲያውም : ይኸው : ወላጅ : ወይም : አሳዳጊ : ወይም : ዘመድ : ወጣቱን : ስላልተቆጣጠረውና : ቸል : ስላ

141. “ቁ : ፻፱(፫) ። ለምርመራ : የሚፈቀድ : የተጨማሪ : ጊዜ : ሁኔታ :”
“ማንኛውም : የተያዘ : ሰው : የወህኒ : ቤት : ሕግ : በሚያዘው : ሁኔታ : መሠረት : በማረፊያ : ቤት : ይቆያል” ። ይህ : ቁጥር : «በጥርጣሬ : ማረፊያ : ቤት : እንዲቆዩ : በተደረጉትና : ጥፋታቸው : የዋስትና : ወረቀት : በመፈረም : የማያስለቅቃቸው : በመሆኑ ፤ ለምርመራ : ተጨማሪ : ጊዜ» : ማረፊያ : ቤት : በሚቆዩት : መካከል : ምንም : ዓይነት : ልዩነት : ስለማይፈጥር : በጥርጣሬ : ለምርመራ : በማረፊያ : ቤት : እንዲቆዩ : የተደረጉት : ሁሉ : በወህኒ : ቤት : እንዲቆዩ : የሚያዝ : ይመስላል ። ጻፉ : ግን : በአሠራር : ለምርመራ : በማረፊያ : እንዲቆዩ : የተደረጉትን : እስረኞች : ፖሊሶች : በራሳቸው : ቁጥጥር : ሥር : በፖሊስ : ጣቢያዎች : በሚገኙት : ማረፊያ : ቤቶች : ያቆዩዋቸዋል ። ይህ : ልማድ : ከስን : ለማሳመን : ተገቢ : ያልሆነ : የቃል : መቀበል : ድርጊቶች : እንዲፈጸሙ : ስለሚያስችል : አደገኛ : ነው ። የኤስ : ፊሸር : “አለንፃ : ፈቃድ : የሚሰጡ : የእምነት : ቃላትና : የወ : መ-ሕ-ሥን : ሥርዓት : ቀ : ፴፮” ፤ የኢ : ሕ : መ : ሾልዩም : ፫ (፲፱፻፺፭) : ገጽ : ፫፻፺፮ና : ተከታዮቹን : ይመለከታል ።

142. ቁ : ፸፮ :

ለው : ለወጣቱ : ጥፋተኛነት : ምክንያት : የሆነው : እሱው : ይሆናል ። በአንዳንድ : ጉዳዮች : ውስጥ : ለምሳሌ : ልጁ : የተከሰሰው : ከወላጁ : ጋር : ፍካቤ : ሥጋ : በመፈጸሙ : ወይም : ከወላጁ : ጋር : በአንድ : ሕገ : ወጥ : ሥራ : ተካፋይ : በመሆኑ : የሆነ : እንደሆነ ፤¹⁴³ ወላጁ : ራሱ : ለልጁ : ደገንነት : በግልጽ : አደገኛ : ሊሆን : ይችላል ። በእንደዚህ : ያለውም : ጊዜ : ፍርድ : ቤቱ : ልጁን : “ኃላፊነት : ሊጣልበት : ለሚችል ሰው :” በጠባቂነት : ሊሰጥ : ይችላል ። ግን : እንዲህ : ያሉት : ሰዎች : ምን : ዓይነት ጥቶች : ናቸው ? ደግሞስ : ልጁን : በዋስ : መልቀቅ : የዋሱን : ኃላፊነት : ማረጋገጫ ፤ መንገድ : አይሆንምን? ቁጥር : ፻፸፪ (፬) : ልጁ : ፍርድ : ቤት : ባልቀረበ : ጊዜ : የሚጣል : ቅጣት ፤¹⁴⁴ አይደነግግም : --- እቀርባለሁ : ብሎ : መያዣ : እንዲሰጥ : እንኳን : ካለመገደዱም : በላይ ፤ ባይቀርብ : ከማረፊያ : ቤት : እንዲቆይ : የሚያደርግ : ድንጋጌ : የለም : --ወላጁም : ቢሆን : ልጁን : ሳይቀርብ : ቢቀር : የሚጣልበት : ምንም : ቅጣት : የለም ።¹⁴⁵

ስለዚህ ፤ በአዋቂዎች : ላይ : ተፈጻሚ : በሚሆኑት : የሕግ : ድንጋጌዎች : መሠረት : የዋስትና : ወረቀት : መፈረምን : ከግዴታው : ውስጥ : በማስገባት : ፍርድ : ቤቱ : ልጁን : ለወላጁ : ሳሳዳጊው : ለዘመዱ : ወዘተ --- በገደብ : ለማስረከብ : የሚቻልበትን : ሁኔታ : ቁጥር : ፻፸፪ (፬) : ሳይወስን : እንደተወው : ሊተረጎም : ይገባል ።¹⁴⁶ እንዲህ : ያለው : አተረጎምም : አደገኛ : የሚሆነው ፤ ፍርድ : ቤቶች : አካለ : መጠን : ያላደረሱትን : ተጠራጣሪዎች : ዋስ : በማጣታቸው : ምክንያት : ብቻ : በፖሊስ : ጣቢያ : ወይም : በእሥር : ቤት : እንዲቆዩ : የፈቀዱ : እንደሆነ : ነው ። በዚህ : ምክንያት ፤ ፍርድ : ቤቱ : ልጁን : ለማቅረብ : ቃል : የገባው : ወላጅና : ሌላም : ሰው : በተፈለገው : ጊዜ : ልጁን : ለማቅረብ : ፈቃደኛ : እንደማይሆንና : እንደማይችል : ለማመን : በቂ : ምክንያት : ከሌለው : በስተቀር ፤ መያዣን : ወይም : ከሦስተኛ : ወገን : የሚሰጥ : ዋስትናን : ሳይጠይቅ : በባለአደራው : የቃል : ወይም : የጽሑፍ : መተማመኛ : ብቻ : ልጁን : ሊለቀው : ይገባል ።¹⁴⁷ ነገር : ግን : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ልጅ : ወላጅ : ወይም : ሌላ ሰው : ኃላፊነት : የሚጣልበት : መስሎ : ያልታየ : እንደሆነና : ተስማሚ : መያዣ : ወይም : ዋስትና : ሊያቀርብ : ባልቻለ : ጊዜ ፤ ልጁ : በሱ : ጠባቂነት : እንዲቆይ :

143. በሌላ በኩል ደግሞ አካለ : መጠን : ያላደረሰውን : ልጅ : ወደ : መንደሩ : መመለስ : ፈጽሞታል : በተባለው : ጥፋት : የተገደደው : ሰው : ጓደኞችና : ዘመዶች : ቁጣቸውን : እንዲወጡ : ያመቻቸዋል ። የነፍስ : ጉዳይ : ከሆነ : የደም : ካሣ : እስከ : ተከፈለ : ድረስ : ልጁን : ትልቅ : አደጋ : ላይ : መጨመር : ነው ። እታች : የግርጌ : ማስታወሻ : ፪፻፶ : ተመልከት ።

144. ተከላኞችን : እንድትቀርብ : በሚል : ጽሑፍ : ለማግኘት : ከተቻለ : ወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁ : ፪፻፵፪ (ለፍርድ : እርዳታ : መስጠትን : እንቢ : ስለ : ማለት) : አግባብ : ሊኖረው : ይችላል ። ነገር : ግን : ከዚያ : በፊት : ከጠፋ : ተፈጻሚ : አይሆንም ።

145. ቍ : ፪፻፵፪ : ሆነ : ቍ : ፪፻፵፫ : (ፍ/ቤትን : ስለ : መድፈር) በወላጅ : ወይም : በሌላ : “ሀላፊነት ባለበት : ሰው :” ላይ : ተፈጻሚዎች : አይሆኑም ።

146. የዋስትና : ወረቀት : በመፈረም : የማያስለቅቁትን : ጥፋቶች : ከሚመለከተው : ከቁጥር : ፳፫(፩) በስተቀር : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ልጆች : በማንኛውም : ጥፋት : ከእሥር : ዓመት : እስራት በላይ : ሊቀጡ : ስለማይችሉ : ጥፋቶች : በሙሉ : ለእነርሱ : የዋስትና : ወረቀት : በመፈረም : የሚያስለቅቁ : መሆን : አለባቸው ።

147. የተጠረጠሩ : ሰዎች : (አዋቂዎች) : ያለዋስ : የዋስትናውን : ወረቀት : ብቻ : በመፈረም : እንዲለቀቁ : ሕገ : በግልጽ : ይፈቅዳል : ቁጥር : ፳፮ : እና : ፳፫(፪) : ተመልከት ። ሆኖም : የዋስትና : ወረቀት : አስፈርሞ : ስለመለቀቅ : የሚናገሩት : ደንቦች : በእንደዚህ : ያሉ : ጉዳዮች : ውስጥ : የሚለቀቀው : ሰው : ጥሪ : ገንዘብ : ወይም : ሌላ : መያዣ : ማስያዙን : ማሰባቸው : ግልጽ : አይደለም ። ቁጥር : ፸(፫) እና : ፸፮(፪) : ዋሶች : “የሰጣቸው : መያዣዎች” : ስለመመለስ : ወይም : ለመንግሥት : ገቢ : ስለማድረግ : ይናገራሉ ፤ ዳሩ : ግን : ተከላኞች : ስለሰጠው : መያዣ : በግልጽ : አይናገሩም ። ምናልባት ፍ/ቤቱ : መያዣዎችን : ለመቀበል : ወይም : ላለመቀበል : እንደመሰለው : ሊወስን : ይችላል ።

መለቀቅ : አይገባውም ። በዚህ : ጊዜ : የሚቀረው : ምርጫ : ተከሳሹን : በፖሊስ : ጣቢያ : ወይም : በወህኒ : ቤት : በተለየ : ቦታ ፣¹⁴⁸ ማቆየት : ወይም : የሚገኝ : ከሆነ : አካለ : መጠን : ላላደረሱ : ወጣቶች : ወደ : ተቋቋመ : ልዩ : የጠባይ : ማረሚያ : ቤት : ማስገባት : ብቻ : ነው ።

አሁን : በአዲስ : አበባ : ከነገሩ : መሰማት : በፊት : የሚደረገው : በማረፊያ : ቤት : የማቆየት : ሁኔታ ፣ ያልተመጠነ : “መሻሻል” : በዚህ : መስክ : ለሚያስከትላቸው : የማይጠበቁ : ውጤቶች : አስገራሚ : ቢሆንም : እንኳ : ጥሩ : ማስረጃ : ይሆናል። አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣቶች : ላይ : በወንጀል : ጉዳይ : ልዩ : ሥልጣን : ያለው : ልዩ : “የወጣቶች : ፍርድ : ቤት” ለመፍጠር : በአዲስ : አበባ : ብቻ : ስለተደረገው : ሙከራ : አስቀድመን : ተናግረናል ። ሆኖም : “የወጣቶች : ፍርድ : ቤት” : የሚያስችለው : በሣምንት : ሁለት : ቀን : ነው ። ይኸውም : ማክሰኞና : ሐሙስ : ብቻ : ነው ። ስለዚህ : ዓርብ : በፖሊስ : የተያዘ : ወጣት : ቢያንስ : ፍርድ : ቤት : እስከሚወሰድበት : ቀን : እስከ : ማክሰኞ : ድረስ : በፖሊስ : ጣቢያ : (ብዙውን ጊዜ : ከሌሎች : እሥረኞች : ሳይለይ) : ይቆያል ። በዚህ : ዓይነት : መንግሥት : “የወጣቶች : ፍርድ : ቤትን” : በማቋቋም : ያደረገው : ጥረት : ሕጉና : ሕገ : መንግሥቱ : ለአዋቂ : ጥፋተኛ : የሚያረጋግጡትን : በአርባ : ስምንት : ሰዓት : ውስጥ : ፍርድ : ቤት : የመቅረብን : መብት : አሳጥቶታል ። በእርግጥ : አሁን : ያለውን : አሠራር : መቀጠል : አስፈላጊ : አይደለም ። ፖሊሶች : የወጣቱን : ወላጆች : ወይም : ሌሎች : ሰዎች : ወደ : ፖሊስ : ጣቢያ : እንዲቀርቡ : ካደረጉ : በኋላ ፣ በሚቀጥለው : ችሎት : ልጁን : ከፍርድ : ቤት : ለማቅረብ : ቃል : የሚገቡ : ከሆነ ፣ የዋስትና : ወረቀት : አስፈርመውም : ሆነ : ሳያስፈርሙ : ልጁን : በነሱ : ጠባቂነት : ሥር : እንዲሆን : መልቀቅ : ብዙውን ጊዜ : ጥሩ : መፍትሔ : ይሆናል ። ይህንም : ሲያደርጉ : ፖሊሶቹ : የሚጠቀሙበት : ሥልጣን ፣ አዋቂዎችን : የሚመለከተው : ሕጉ : በቁጥር : ፳፰ : የሚሰጣቸውን : ሥልጣን : ነው ። ከዚህ : ሌላ : ፖሊሶች : ሲያደርጉ : የሚችሉት ፣ በሕጉ : መደበኛ : ድንጋጌዎች : መሠረት : እንደዚህ : ያሉትን : ወጣቶች : በቅርብ : ወደሚገኘው : (መደበኛ) : የወረዳ : ፍርድ : ቤት : መውሰድና : እስከሚቀጥለው : የወጣት : አጥፊዎች : ፍርድ : ቤት : ችሎት : ድረስ ፣ ፍርድ : ቤቱ : በቁጥር : ፻፸፪ (፱) : መሠረት : ተከሳሹን : በገደብ : እንዲለቀው : ማድረግ : ነው ። ሦስተኛው : መፍትሔ : ፖሊሶች : ወጣቱን : በቁጥር : ፳፰ : መሠረት : ባላቸው : ሥልጣን : ለአጠባበቁ : በቂ : ድርጅት : ባለውና : የወጣት : አጥፊዎች : ፍርድ : ቤት : ወደሚገኘበት : ወደ : አዲስ : አበባው : የጠባይ : ማረሚያ : ቤት : መውሰድ : ነው ።¹⁴⁹

148. ሆኖም ፣ ፍ/ቤቱ : ተከሳሹን : ወደ : ወህኒ : እንዳይልከው : በግልጽ : የሚከለክለውን : የቁ : ፻፸፪ (፱)ን አማርኛውን : ተመልከት ።

149. እዚህ : ላይ : ልናስታውሰው : የሚገባን : የአዲስ : አበባ : ፖሊስ : አካለ : መጠን : ያላደረሱትን ፣ ልጆችን ፣ ጉዳይ : የሚመለከተውን : ፍ/ቤት : ዓላማና : በተለይም : ተፈርዶባቸው : በአዲስ : አበባ : ጠባይ : ማረሚያ : የሚገኙት : ወጣቶች : የሚሰጣቸውን : “ቀላል” ቅጣት : አይደግፍም ። ይህ : ተቃውሞ : ብዙውን ጊዜ : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ልጅ : በፖሊስ : ቁጥጥር/ሥር/ባለበት/ጊዜ : ከሚደርስበት ፣ ስድብና ፣ ስድብደባ : ሊታወቅ : ይችላል ። ከዚህ : አልፎ : “ለምርመራ” : በማለት : በፖሊስ : ማረፊያ : ቤት : ለብዙ ጊዜ : ያቆዩት : ይሆናል ። አንዴ : ከፖሊስ : እጅ : ከወጣ : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ልጅ : ተንደላቆ : የሚኖር : ስለሚመስላቸው : ነገሩ : ከመሰማቱ : በፊት : በእነርሱ : ቁጥጥር : ሥር : ባለበት ጊዜ : ደንበኛውን : ቅጣት : መስጠት : ግዴታቸው : ያደረጉት : ይመስላል ። ይህ : አስተሳሰብ : በተራው : ፖሊስ : ላይ : ሊኖር : የቻለበት : ዋናው ምክንያት : አካለ : መጠን : ላላደረሱ : የተደነገገውን : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ፍልስፍናና : ዓላማ : ስላላወቁ : ነው ። ስለሆነም : ወደፊት : ፖሊሶች : የሰለጠኑ : ሲሆኑ : ይህ አስተሳሰብ : እንደሚቀንስ : ይታመናል ። ሆኖም : በከፊል : ይህ : አስተሳሰብ : ሊኖር : የቻለው : የአዲስ : አበባ : ጠባይ : ማረሚያ : ቤት : በቂ : ጥበቃና : ቁጥጥር : ስለማያደርግ : ከዚያ : ጠፍቶ : ወደ : መሀል : ከተማ : መግባት : በጣም : ቀላልና :

በመጨረሻም ፡ ሕጉ ፡ ፖሊሶች ፡ በነርሱ ፡ ጥበቃ ፡ ሥር ፡ ካለው ፡ ወጣት ፡ ተጠርጣሪ ፡ ቃል ፡ ለመቀበል ፡ የማያስችላቸው ፡ መሆኑን ፡ መገንዘብ ፡ ይገባል ፤ በመሠረቱ ፡ ተጠርጣሪው ፡ ከተያዘ ፡ በኋላ ፡ “ወዲያውኑ” ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ይቀርብና ፡ ለወላጁ ፡ ወይም ፡ ላሳዳጊው ፡ ይሰጣል ። ይህ ፡ ቅንጅት ፡ ፖሊሶች ፡ ወንጀልን ፡ ወጣት ፡ አጥፊዎችንም ፡ ጭምር ፡ ለመመርመርና ፡ ሕግ ፡ ተላላፊዎችንና ፡ ፀጥታ ፡ ለማደፍረስ ፡ የሚያስገቡትን ፡ ለማግኘት ፡ ካለባቸው ፡ ግዴታ ፡ ጋር ፡ ክፉኛ ፡ እንደሚፃረር ፡ አያጠራጥርም ። በአዲስ ፡ አበባ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ በሚፈጸመው ፡ ወንጀል ፡ “በመሸጋገሪያ አዳሪ ፡” ልጆች ፡ የሚደረግ ፡ ጥቃቅን ፡ ሥርቆትና ፡ የቦርሳ ፡ ንጥቅያ ፡ ነው ። እነዚህን ፡ ወንጀሎች ፡ ልጆቹ ፡ የሚፈጽሙት ፡ በቡድን ፡ ሆነው ፡ ሲሆን ፤ አዋቂዎችም ፡ የልጆቹን ፡ ተግባር ፡ በማደራጀትና ፡ በዚህም ፡ ትርፍ ፡ በማግኘት ፡ በወንጀሉ ፡ ሥራ ፡ እንደሚተባበሩ ፡ የሚያስጠረጥር ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ አለ ። የተያዘው ፡ ልጅ ፡ ሳይለቀቅ ቃሉን ፡ እንዲሰጥ ፡ ካልተደረገ ፡ ግብረ-አበሮቹ ፡ ምንም ፡ ሳይደርስባቸው ፡ ሊያመልጡ ይችላሉ ፡ የሚለው ፡ የፖሊሶች ፡ አስተሳሰብ ፡ ትክክለኛ ፡ ነው ። ለንደዚህ ፡ ያለው ፡ መፃረር ፡ አጥጋቢ ፡ መፍትሔ ፡ ለማግኘት ፡ አስቸጋሪ ፡ ቢሆንም ፡ ወንጀልን ፡ መመርመርና ፡ መከላከል ፡ የሚያስገኘው ፡ ከፍ ፡ ያለው ፡ ጥቅም ፡ ፖሊስ ፡ ከዘጠኝ ፡ እስከ ፡ አሥራ ፡ አምስት ፡ ዕድሜ ፡ ያላቸውን ፡ ወጣቶች ፡ ከሰው ፡ እንዳይገናኙ ፡ አድርጎ ፡ እንዲመረመር መፍቀድ ፡ ከሚያመጣው ፡ ጉዳት ፡ የበለጠ ፡ መሆኑ ፡ አጠራጣሪ ፡ ነው ።

ተደጋጋሚ ፡ ነው ። በብዛት ፡ ለማምለጡም ፡ እንደ ፡ ምክንያት ፡ የአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ የሚመድባቸው ፡ ዘበኞች ፡ ሽማግሌዎችና ፡ ደካማዎች ፡ በመሆናቸውና ፡ ወጣቶቹ ፡ ዘበኞች ፡ ለወህኒ ፡ ቤቶች ፡ በመመደባቸው ፡ ነው ። ሌላው ፡ ምክንያት ፡ ደግሞ ፡ ፍጹም ፡ “ከታሸገ” ፡ ድርጅት ፡ መጠነኛ ፡ ቁጥጥር ፡ ያለበት ፡ ይሻላል ፡ የሚለው ፡ የጠባይ ፡ ማረሚያው ፡ ሠራተኞች ፡ ፍልስፍና ፡ ነው ። ያመለጡትን ፡ ልጆች ፡ ለመያዝ ፡ ፖሊሶች ፡ ከጠባይ ፡ ማረሚያው ፡ ሠራተኞች ፡ ጋር ፡ ስለማይተባበሩ ፡ ነገሩ ፡ በይበልጥ ፡ አስቸጋሪ ፡ ሆኗል ። ይህም ፡ ሁኔታ ፡ ልጆቹ ፡ እንዲያመልጡ ፡ ይገፋቸዋል ። ይህንን ፡ ችግር ፡ ለማቃለል ፡ ጠባይ ፡ ማረሚያውን ፡ ወደ ፡ ገጠር ፡ ለማዛወር ፡ የሚቻልበት ፡ ዘዴ ፡ ተጠንቷል ።

ይህ ፡ ጸሐፊ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ውስጥ ፡ ሲፈጸም ፡ ያየው ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ አለ ። ብዙ ፡ የሌብነት ፡ “ሬኮርድ” ፡ ያለበት ፡ አንድ ፡ የአሥራ ፡ ሦስት ፡ ዓመት ፡ ልጅ ፡ አንድ ፡ ረቡዕ ፡ ጠዋት ፡ ከአንዲት ፡ ሴት ፡ የእጅ ፡ ቦርሳ ፡ ውስጥ ፡ ገንዘብ ፡ መያዣዋን ፡ ሲሰርቅ ፡ እጅ ፡ ከፍንጅ ፡ ተያዘ ። በአቅራቢያ ፡ ወደ ፡ ሚገኘው ፡ ወደ ፡ ሁለተኛ ፡ ፖሊስ ፡ ጣቢያ ፡ ከተወሰደ ፡ በኋላ ፡ ሻምበሉ ፡ መጥቶ ፡ ምስክሯ ፡ ተከላኸች ፡ ለይታ ፡ እስክታወጣ ፡ ድረስ ፡ እዚያው ፡ ቆየ ። በኋላም ፡ ልጅና ፡ ሴትየዋ ፡ በአዲስ ፡ አበባ ፡ ውስጥ ፡ ወጣት ፡ ጥፋተኞች ፡ ወደ ፡ ሚጠራቀሙበት ፡ ወደ ፡ ስድስተኛ ፡ ፖሊስ ፡ ጣቢያ ፡ ተላኩ ። በመንገድ ፡ ላይ ፡ ፖሊሱ ፡ ልጁን ፡ በጥፊ ፡ ከመምታቱም ፡ ሌላ ፡ ሲዝትበት ፡ ነበር ፡ (ሆድ ፡ ዕቃህን ፡ በጨቤ ፡ እበጣጥስልሃለሁ ፡ እያለ ፡ ያስፈራራው ፡ ነበር) ። በጣቢያውም ፡ ሴትየዋ ፡ የክስ ፡ አቤቱታዋን ፡ አስጽፋ ፡ ፈረመች ። ምንም ፡ እንኳን ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱትን ፡ ልጆች ፡ የሚቀበለው ፡ ፍ/ቤት ፡ በሚቀጥለው ፡ ቀን ፡ ማለት ፡ ሐሙስ ፡ የሚያስችል ፡ ሆኖ ፡ ሳለ ፡ የፖሊስ ፡ “ምርመራ” ፡ ለሐሙስ ፡ ችሎት ፡ ስለማይደርስ ፡ ልጁ ፡ ከማክሰኞ ፡ በፊት ፡ ፍ/ቤት ፡ እንደማይቀርብ ፡ ለሴትየዋ ፡ ተነገራት ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ልጁ ፡ በስድስተኛ ፡ ፖሊስ ፡ ጣቢያ ፡ ማረፊያ ፡ ቤት ፡ ከአዋቂዎችና ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ካላደረሱ ፡ ልጆች ፡ ጋር ፡ ታሰረ ።

በእዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ውስጥ ፡ የተሰራበት ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ዓይነተኛ ፡ አይመስልም ፤ መብራቱ ፡ የሐንስ ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ልጆች ፡ ጉዳይ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ -- እላይ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፮ ፡ ገጽ ፡ ፲፫ ፡ ተጠቅሷል ። በጣም ፡ የሚያስገርመው ፡ ነገር ፡ ፖሊሶች ፡ ልጁን ፡ በጭራሽ ፡ ፍ/ቤት ፡ ሳይቀርቡት ፡ ከአራት ፡ ወይም ፡ ከአምስት ፡ ቀናት ፡ በኋላ ፡ መልቀቃቸው ፡ ነው ። ጸሐፊውን ፡ በይበልጥ ፡ ያስደነቀው ፡ ይህ ፡ ልጅ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ከጠባይ ፡ ማረሚያ ፡ ቤት ፡ የጠፋና ፡ በቀድሞ ፡ የሌብነት ፡ ወንጀሉ ፡ የተወሰነበትን ፡ የአስራት ፡ ቅጣት ፡ ያልፈጸመ ፡ መሆኑ ፡ ነው ። በመጨረሻም ፡ ልጁ ፡ ከጠባይ ፡ ማረሚያው ፡ ዲሬክተር ፡ ተይዞ ፡ ወደ ፡ ጠባይ ፡ ማረሚያው ፡ ተመለስ ፤ ሆኖም ፡ ከጥቂት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ ከተማ ፡ ውስጥ ፡ ስለታየ ፡ ልጁ ፡ በድጋሚ ፡ አምልጧል ፡ ወይም ፡ ነፃ ፡ ተለቋል ፡ ማለት ፡ ነው ።

በብዙ : አገሮች : የወጣት : አጥፊዎችን : ፍርድ : ቤት : ለማሻሻል : የተደረገው : እንቅስቃሴ : እውነተኛ : ምልክት : ነገሩን : በሁለቱ : ወገኖች : ክርክር : ብቻ : እንዲመራ : ከሚያደርገው : (አድቨርሰሪ) : ሥነ : ሥርዓት ፤ መንግሥት : በዳኛው : አማካይነት : አካለ : መጠን : ያላደረሰውን : ወጣት : ለማዳን : በሚያስችል : ሁኔታ : ለጭብጦቹ : ወሳኔ : በመስጠት : በጥያቄና : መልስ : መልክ : ወደሚካሄደው : (ኢንኩዚቶሪያል) : ሥነ : ሥርዓት : ለመለወጥ : የተደረገው : ሙከራ : ነው ። በዚህ : ዓይነት : ቅንጅት : ውስጥ : የተከሰሰ : ጠበቃና : የዐቃቤ : ሕገ : ሥራ : በጣም : የተቀነሰ : ነው ። የኢትዮጵያው : ቅንጅት : ፀንቶ : የቆየውን : የወንጀልን ፤ የጥፋተኛነትን ፤ ጥፋተኛ : ሆኖ : የመገኘትንና : የቅጣትን : አሠራር : ሁኔታ : እንደያዘ : ቢሆንም : ሥነ : ሥርዓቱ : ይህ : ሁለቱ : ተከራካሪዎች : በጣም : ተካፋይ : የማይሆኑበት : (አድቨርሰሪ : ያልሆነው) : ባሕረ : ሃሳብ : ተጽዕኖ : የበዛበት : ሆኖአል ። ይኸን : ተጽዕኖ ፤ በአውሮፖ : እንደሚደረገው : የፖሊስን : ተግባር : ዳኞች : በሚቆጣጠሩበት : የፖሊስን : ምርመራ : በሚመለሰከተው : ሕግ : ውስጥ : በተግባር : ላይ : መዋሉን : አስቀድመን : አይተናል ። በተጨማሪ : የመከሰሰ : ውሳኔ : በሚደረግበት ፤ ከሱ : በሚዘረዘርበትና : ነገሩ : በሚሰማበት : ጊዜ : ይህ : ተጽዕኖ : ግልጽ : ይመስላል ። ይህ : ሁሉ : ሲሆን : ለአዋቂዎች : ተፈጻሚ : በሚሆነው : ሁለቱ : ወገኖች : በክርክሩ : ሙሉ : በሙሉ : ተካፋይ : በሚሆኑበት : (አድቨርሰሪ) : ቅንጅትና : አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣቶች : ላይ : ተፈጻሚ : በሆነው : ሁለቱ : ወገኖች : በክርክሩ : የተወሰነ : ተካፋይነት : እንዲኖራቸው : በተደረገበት : ቅንጅት : መካካል : ትልቅ : ልዩነት : እናያለን ። ይህም : ልዩነት : አካለ : መጠን : ያላደረሰውን : ወጣት : በተለይ : የወንጀል : ክርክር : ከሚያስከትላቸው : መጥፎ : ሁኔታዎች : ስለሚጠብቀው ፤ የሚደገፍ : ነው ። ይሁን : እንጂ : ይኸ : ጥበቃ : ወጣቱን : ለአዋቂዎች : በሕገ : ወይም : በሕገ : መንግሥቱ : የተሰጥዋቸውን : መሠረታዊ : የሥነ : ሥርዓት : መብቶች : በመንፈግ : የተገኘ : በመሆኑ ፤ ትክክለኛ : መሆን : አለመሆኑን : ለማወቅ : ጉዳዩን : መመርመር : ያስፈልጋል ። ለአዋቂዎች : በተደነገገው : ሥነ : ሥርዓት : መሠረት : የፖሊሱ : ምርመራ : የሚያልቀው : ፖሊስ : ለአቃቤ : ሕገ : ስለ : ምርመራው : መግለጫ : በሚሰጥበት : ጊዜ : ነው ። ከዚህ : በኋላ : ዓቃቤ : ሕገ-ም : በመግለጫው : መሠረት : ለመክሰስ : ወይም : ላለመክሰስ : ይወሰናል ። ሕገ : ክሥ : የማይቀርብባቸውን : ሆኔታዎች : በመዘርዘርና ¹⁵⁰ “ከዚህ : በላይ : ከተመለከቱት : በቀር : አቃቤ : ሕገ : በማንኛውም : ሌላ : ሆኔታ : ክሥ : አላቀርብም : ለማለት : አይችልም ።” ብሎ : በመደንገግ : ሥልጣኑን : በጣም : ይወስነዋል ። አቃቤ : ሕገ : ክሥ : አላቀርብም ለማለት : የሚችለው : የፍርድ : ሚኒስትሩ : ለሕዝብ : ጥቅም : ሲል : ክሥ : እንዳይቀርብ : ያዘዘው : እንደሆነና ¹⁵¹ በሱ : አስተሳሰብ : “ጥፋተኛ : ለማድረግ : በቂ : የሆነ : መረጃ : የሌለ : መሆኑን : የተረዳው : እንደሆነ” ። ብቻ : ነው ። ¹⁵² አቃቤ : ሕገ : ለመክሰስ : በቂ : መረጃ : አላገኘሁም : በሚልበት : ጊዜ : ብቻ : እራሱ : ተጎጂው : ወገን : የግል : ክሥ : ሊያቀርብ : ይችላል ፤ ወንጀሉ : “በግል : አቤቱታ : ክሥ : የሚቀርብ በት : ወንጀል ፤” ማለትም : ተጎጂው : ወገን : በሚያቀርበው : አቤቱታ : ብቻ : የሚያስቀጣ : ወንጀል : የሆነ : እንደሆነ ¹⁵³ ተጎጂው : ወገን : የግል : ክሥ : ለማቅረብ :

150. ቁ : ፴፱ ፤ ፵፪ ።
 151. ቁ : ፵፪(፩) : (መ) ። ምናልባት : አቃቤ : ሕገ : በክፍሉ : አለቃ : አማካኝነት : በአንዱ : ጉዳይ : የሚኒስትሩን : ውሳኔ : ሊያነሳሳና : ተፅእኖ : ሊያደርግ : ይችላል ።
 152. ቁ : ፵፪(፩)(ሐ) ።
 153. የግርጌ : ማስታወሻ : ፻፳ : ይመለከቷል ።

ይፈቀድለታል ፤¹⁵⁴ ወንጀሉ : “በግል : አቤቱታ : ክስ : የሚቀርብበት : ወንጀል :” ካልሆነ : ግን ፤ አቃቤ : ሕጉ : ላለመክሰስ : ያደረገውን : ውሳኔ : የሚገለብጥና : ዓቃቤ : ሕጉ : ክሱን : እንዲያቀርብ : የሚያደርግ : ትዕዛዝ : ለማግኘት : ለፍርድ : ቤቱ : ይግባኝ : ያቀርባል ፤¹⁵⁵ ክስ : እንዲቀርብ : ከተወሰነ : በኋላ ፤ ዓቃቤ : ሕጉ : የክሱን : ማመልከቻ : ሥልጣን : ላለው : ፍርድ : ቤት : ያቀርባል ፤ ፍርድ : ቤቱም : ነገሩ : የሚሰማበትን : ቀን : ይወስናል ።

ለወጣት : አጥፊዎች : የተደነገገው : ሥነ : ሥርዓት : ግን : ይህን : ያህል : ግልጽ : አይደለም ። “በቁጥር : ፻፸፪ : በተመለከተው : መሠረት : በፍርድ : ቤት : ካልታዘዘ : በቀር : አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣቶች : ላይ : አቃቤ : ሕጉ : ክስ : ለማቅረብ : አይችልም ።” ከሚለው : ቁጥር : ፵ : ጀምረን : ልንነጋገር : እንችላለን ። እዚህ : ላይ : “ክስ : ማቅረብ” : የሚለው : ሐረግ : ምን : ማለት : እንደሆነ : መጠየቅ : አለብን ። ሕጉ : ይህን : በግልጽ : ባደሰረዳም : የክስ : ማመልከቻን : ወይም : ሌላ : አቤቱታን : ለፍርድ : ቤት : ማቅረብ : ማለቱ : ሳይሆን : አይቀርም ። ወደ : ቁጥር : ፻፸፪ : እንመለስና : “የቀረበው : ክስ : ከአሥር : ዓመት : በላይ : በሆነ : ጽኑ : እሥራት : ወይም : በሞት : የሚያስቀጣ : በሆነ : ጊዜ --- አቃቤ : ሕጉ : የክስ : ማመልከቻውን : አዘጋጅቶ : እንዲያቀርብ : ፍርድ : ቤቱ : ያዛል ።” የሚል : ትዕዛዝ : በቁጥር : ፻፸፪ (፫) : ውስጥ : እናገኛለን ። ይህም : ክስ : ማቅረብ : ማለት : ነው ። ከዚህ : በታች : እንደምናየው : ቀለል : ያሉ : ጉዳዮችን : በሚመለከት : ረገድ ፤ አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : ነገር : ከዚህ : በላይ : በተጠቀሰው : መሠረት : ሳይሆን ፤ ብዙውን : ጊዜ : አቃቤ : ሕጉ : በነገሩ : ሳይገባበት : ይሰማል ። ሆኖም : ቁጥር : ፻፸፪ (፫) : ከዚህ : በላይ : ልንጠይቃቸው : የሚገቡትን : ሁለት : ጠቃሚ : ጥያቄዎች : አይመልስልንም ። አንደኛ ፤ በቁጥሩ : ላይ : በተጠቀሱት : ከባድ : ጉዳዮች : ረገድ ፤ ፍርድ : ቤቱ : አቃቤ : ሕጉን : የክስ : ማመልከቻ : አቅርብ : ብሎ : ለማዘዝ : ወይም : ላለማዘዝ : የሚወስነው : በምን : ተመርቶ : ነው ? ማለትም ፤ ለመክሰስ : ወይም : ላለመክሰስ : ውሳኔ : የሚያደርገው : በምን : ዓይነት : ነው ? ሁለተኛ ፤ ቀላል : በመሆናቸው : ምክንያት : በቁጥር ፻፸፪ (፫) : የማይመሩትና : በዚህ : መሰረትም : የክስ : ማመልከቻ : በማይቀርብባቸው : ብዙ : ጉዳዮች : ረገድ ፤ ተከላኹ : በተከሰሰበት : ወንጀል : ፍርድ : ቤቱ : ነገሩን : ለመስማት : ወይም : ላለመስማት : የሚወስነው : (መመሪያ : ካለ) : በምን : መመሪያ : ነው ? እንዳየነው : በአዋቂ : ተከላኾች : ላይ : ተፈጻሚ : በሆነው : ሥነ : ሥርዓት : ውስጥ : የሚያስከስሰውንና : የማያስከስሰውን : ነገር : ለመለየት : በሚያስችል : መለኪያ : የሚጠቀመው : አቃቤ : ሕጉ : ሲሆን ፤ እሱም : ጥፋተኛነትን : የሚያሳየው : መረጃ : በቂ : ባለመሆኑ : ምክንያት : ክስ : አላቀርብም : ለማለትና : ተገቢ : በሆነ በትም : ቦታ : ለሕዝብ : ጥቅም : ሲል : ክሱን : ለመተው : የሚያስችል ፤ ይግባኝ : ሊባልበት : የሚችል : ሥልጣን : አለው ። ወጣት : ነክ : በሆኑ : ጉዳዮች : ውስጥ : አቃቤ : ሕጉ : ክስ : ለማቅረብ : ወይም : ላለማቅረብ : ከመወሰን : ተግባሩ : ነፃ : ከሆነ ፤ የሚያስከስሰውንና : የማያስከስሰውን : ነገር : የማጣራቱን : ሥራ : ሕጉ : ለሌላ : ባለሥልጣን : መሰጠቱ : አይሆንምን? ቁጥር : ፻፸፪ : ለዚህ : ጥያቄ : ምንም : መልስ : ስለማይሰጥ : በምርመራ : የተገኘው : ማስረጃ : ለክሱ : ማቅረብ : በቂ : ሆኖ : ባይገኝም : እንኳ ፤ አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : ክሱ : ወይም : አቤቱታው : እንደቀረበበት : ነገሩ : ወዲያውኑ : መሰማት : አለበት : ከሚል : መደምደሚያ : መድ

154. ቁ : ፵፱(፩) ።
 155. ቁ : ፵፱(፪) ፤ ፵፩ ።

ረስ : የማይታሰብ : ነገር : ነው ። እንዲህ : ያለው : አስተያየት : አካለ : መጠን : ያላ
 ደረሱ : ወጣቶችን : በመላው : ዓለም : በወንጀል : ለሚከሱ : ሰዎች : የሚደረገውን :
 መሠረታዊ : ጥበቃ : --ማለትም : የአስተዳደርና : ወይም : የፍርድ : ሥራ : ባለሥል
 ጣኖች : በወንጀል : ጉዳይ : አፈጻጸም : ውስጥ : ባላቸው : ተግባር : ላይ : የሚደረገ
 ውን : ቁጥጥር : ያሳጣቸዋል ። ስለዚህ : ቁጥር : ፻፸፪ : ከነገሩ : መሰማት : በፊት :
 ባለው : ጊዜ : ለወረዳው : ፍርድ : ቤት : ከሚሰጠው : ሥልጣን ፤ ማለትም : ክሱን፣
 ወይም : አቤቱታውን : ለመመዝገብ : የፖሊስ : ምርመራን : ለማዘዝና : ለመቆጣጠር፣
 ከባድ : በሆኑ : ጉዳዮች : ላይ : የክስ : ማመልከቻ : እንዲቀርብ : ለማዘዝ : ጉዳዩን : ለሌላ
 ፍርድ : ቤት : ለማስተላለፍ : ወይም : እንዲሰማ : ለመቅጠር : በቀረበው : አቤ
 ቱታ : መሠረት : ፍርድ : ቤቱ : ነገሩ : መሰማት : እንዳለበት : ወይም : እንደሌለበት :
 ለመወሰን : ግዴታና : ሥልጣን : እንዳለው : ልንረዳ : እንችላለን ። ይህንንም : ውሳኔ :
 ሲያደርግ ፤ ዳኛው : በቁጥር : ፴፱ና : ፵፪ : አዋቂዎችን : ለሚመለከቱ : ጉዳዮች : ዐቃቤ :
 ሕግ : እንዲሠራባቸው : የተደነገጉትን : መመሪያዎች : መከተል : አለበት ፤ እነዚ
 ህም : መመሪያዎች : የፍርድ : ሚኒስትሩ : ለሕዝብ : ጥቅም : ሲል : ባዘዘ : ጊዜ :
 ክስ : እንዳይቀርብ : ከሚፈቅደው : ከቁጥር : ፵፪ : (፩) : (መ) : በቀር : ወጣት : ነክ :
 ለሆኑ : ጉዳዮች : በሙሉ : ይሰማማሉ ። ነገር : ግን : ይህንንም : ድንጋጌ : ቢሆን :
 የወረዳው : ፍርድ : ቤት : ዳኛ : የዐቃቤ : ሕግ : ምትክ : ሆኖ : በወጣቱ : ላይ : ክስ :
 ለማቅረብ : ወይም : ላለማቅረብ : በሚወሰንበት : ጊዜ : የፍርድ : ሚኒስትሩ : ለሕ
 ዝብ : ጥቅም : ሲል : የሚሰጠውን : ውሳኔ : እንዲከተል : በማድረግ : የባህረ-ሃሳብና :
 የአሰራር : ችግር : ሳይፈጠር : በሥራ : ላይ : ለማዋል : ይቻላል ።

በመጨረሻም ፤ የወረዳው : ፍርድ : ቤት : ጥፋተኛነትን : የሚያሳይ : በቂ : መረጃ :
 ባለመኖሩና : (ቁጥር : ፵፪ : (፩) : (ሀ) : ወንጀሉም : በግል : ክስ : በመሆኑ : ማስረጃውን :
 ላለመቀበል : የወሰነ : እንደሆነ ፤ ወጣት-ነክ : የሆነው : ሥነ : ሥርዓት : የሚፈቅደው :
 መሆኑን : ከተገነዘበ ፤ ተጎጂው : ወገን : የግል : ክስ : እንዲያቀርብ : መፍቀድ : አለ
 በት ።¹⁵⁶ ተራ : ወንጀል : የሆነ : እንደሆነ ፤ ተጎጂው : ወገን : የወረዳው : ፍ/ቤት :
 አቤቱታውን : ላለመቀበል : ባደረገው : ውሳኔ : ላይ : ይግባኝ : የማለት : መብት :
 ሊኖረው : ይገባል ። እነዚህ : አዋቂዎች : ላይ : ተፈጻሚ : በሚሆኑት : ድንጋጌዎች :
 ዓይነት : የተዘጋጁት : ሥነ : ሥርዓቶች : በተመሳሳይነት : ሊሠራባቸው : ይገባል ።¹⁵⁷

፮/ የመጀመርያ : ምርመራ

የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ቁጥር : ፹(፫) : የመጀመርያ : ምርመ
 ሬን : የሚመሩት : ድንጋጌዎች : በወጣት : አጥፊዎች : ላይ : ተፈጻሚ : እንደማይሆኑ :
 በግልጽ : ይናገራል ። ይህ : በሕገ : መንግሥቱ : በኩል : ምንም : ችግር : ካለመፍጠሩም :
 በላይ ፤ የመጀመሪያ : ምርመራም : አዋቂዎችን : በሚመለከቱ : ጉዳዮች : እንኳ :
 በኢትዮጵያ : የሚሠራበት : አንዳንድ : ጊዜ : ብቻ : ስለሆነ ፤¹⁵⁸ በሁለቱ : ሥነ : ሥርዓ
 ቶች : መካከል : የጎላ : ልዩነት : አይገኝም ።

፯/ የክስ : ማመልከቻና : የተከላኹ : ቃል

ተከላኹ : የተከሰሰበትን : ወንጀል : ለማወቅና : ክሱ : በሚሰማበትም : ጊዜ :
 ማናቸውም : የወንጀል : ጠባይ : በማስረጃ : ካልተረጋገጠ : ነፃ : ለመውጣት : ያለው።

156. ከግርጌ : ማስታወሻዎች : ፪፻፩-፵፫ : ቀጥሎ : የሚገኘውን : ጽሑፍ : ተመልከት ።
 157. ቁ : ፵፪ ፤ ፵፱-፵፭ : ተመልከት ።
 158. እላይ : ማስታወሻ : ፻፳ ፤ ገጽ : ፱፻፷፯ ፤ በቁጥር : ፲፬ : የተጠቀሰውን : ፈሸር ፤ “አንዳንድ : ጉዳዮች :
 ---” ተመልከት ።

መብት : በማናቸውም : ርቱዕ : በሆነ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሥነ : ሥርዓት : ቅንጅት : የሚገኝ : መሠረታዊ : ነገር : ነው ። በወንጀል : በተከሰሱ : ልጆችና : አዋቂዎች : ላይ : ተፈጻሚ : የሚሆነው : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁ : ፳፫ : “ያስቀጣል : ተብሎ : በሕግ : የተደነገገውን : መሥራት : ወይም : እንዲሠራ : የታዘዘውን : አለመሥራት : የከባድነቱ : ደረጃ : ማናቸውም : ዓይነት : ቢሆን : ወንጀል : ነው ።” በማለት : “የወንጀል : ሥራ” : የሚለውን : ሐረግ : ይገልጻል ፤ ደግሞም : “በሕግ : ተደንግገው : የተገለጹትና : የወንጀልን : ሥራ : አፈጻጸም : የሚያቋቁሙት : የሞራል : ወይም : የግዙፍ : ተግባር : ጠባዮች : ሁሉ : በሙሉ : አድራጎት : ካልተፈጸሙ : በቀር : የሕግ : መጣስ : ተግባር : እንደተሠራ : አይቆጠርም ።” ይላል ። ቀጥሎም : የወንጀሉ : ሥራ : “በፍርድ : ቤት : ካልተረጋገጠ : በቀር : ” አያስቀጣም : ይላል ። እነዚህ : ድንጋጌዎች : ስለተራ : ጉዳዮች : የክስ : ማመልከቻ : በሚናገሩት : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ድንጋጌዎች : የተደገፉ : ናቸው ። የሥነ : ሥርዓቱ : ሕግ : ድንጋጌዎች : ተከሳሹ : መከላከያ : ለማዘጋጀት : ይችላል : ዘንድ : ከነገሩ : መሰማት : በፊት : ቀደም : ብሎ : የክስ : ማመልከቻ : ግልባጭ : እንዲሰጠው : ያዛሉ ።¹⁵⁹ የክሱ : ማመልከቻ : ተከሳሹ : የተከሰሰበትን : ወንጀል ፤ ሕጋዊና : ግዙፍ : ጠባዮቹን : ወንጀሉ : የተሠራበትን : ጊዜና : ቦታ ፤ በወንጀሉ : ሥራ : የተጣሰውን : ሕግና : ቁጥሩን : መግለጽ : አለበት ።¹⁶⁰ ክሱ : “ተከሳሹ : የተከሰሰበትን : ወንጀል : ለይቶ : ዐውቆ : መልስ : ለመስጠት : እንዲችል : ወንጀሉንና : ሁኔታውን : በዝርዝር : መግለጽ : አለበት” ። ደግሞም : “ወንጀለኛው : የፈጸመውን : ተግባር : ወንጀል : ከሚያደርገው : ሕግ : አነጋገር : ጋራ : በጣም : የተቀራረበ : መሆን : አለበት ።”¹⁶¹ እንደደንቡ ፤ በነገሩ : መሰማት : ጊዜ : የሚቀርበው : ማስረጃ : ክስ : ከቀረበበት : ወንጀል : ጋር : በደንብ : የማይገጣጠም : ከሆነ ፤¹⁶² ዐቃቤ : ሕጉ : ክሱን : ለማሻሻል¹⁶³ ወይም : ለመተው :¹⁶⁴ ፈቃድ : ካላገኘ : በቀር : ተከሳሹ : በነፃ : ይለቀቃል ።¹⁶⁵ ክስን : ማሻሻል : ተከሳሹ : ለአዲስ : ክስ : መልስ : ለማዘጋጀት : ይችላል : ዘንድ : ቀጠሮ : እንዲሰጠው : የማመልከት : ዕድል : ይሰጠዋል ።¹⁶⁶ ክስን : መተው : ዐቃቤ : ሕጉ : ነገሩን : ለመቀጠል : የፈለገ : እንደሆነ ፤ እንደገና : አዲስ : የክስ : ማመልከቻ : በማዘጋጀት : ነገሩን : ከሥሩ : እንዲጀምር : የማስገደድ : ውጤት : አለው ።¹⁶⁷ ነገሩ : ተሰምቶ : ካለቀ : በኋላ : ተከሳሹ : በተከሰሰበት : ወንጀል : ጥፋተኛነቱን : የሚያሳይ : ወይም : ነፃ : የሚያወጣ : ፍርድ : ከተሰጠ : በኋላ ፤ ተከሳሹ : በዚያው : ወንጀል : እንደገና : እንዳይከሰስ : መብቱ : የተጠበቀ : ነው ።¹⁶⁸ ከዚህ : በላይ : የተጠቀሱት :

159. ቁ : ፻፱ ፤ ፺፬(፪) : (ሰ) ።
 160. ቁ : ፻፲፩ ።
 161. ቁ : ፻፲፪ ።
 162. ማረጋገጫዎቹ : (መፈተኛዎቹ) : በክሱ : ውስጥ : ስህተቶች : ወይም : ላይጠቀሱ : የቀሩት : ነገሮች : “አስፈላጊ : ነገሮች” : ናቸውን : ተከሳሹ : በእርግጥ : ተሳስቷልን : እና : ትክክለኛ : ፍርድ : “መስጠት : የማይቻል : ነውን” የሚሉት : ናቸው ። ቁ : ፻፲፰ ።
 163. በአንዳንድ : ልዩ : ሁኔታዎች : ፍ/ቤቱ : ተከሳሹ : ባልተከሰሰበት : ጥፋት : ሊፈረድበት : ይችላል ። ቁ : ፻፲፫(፪) : ተመልከት ።
 164. ቁ : ፻፲፱ ።
 165. ቁ : ፻፳፪ ።
 166. ከተሰሙት : ምስክሮች : ውስጥ : ማንኛውንም : እንደ : ገና : አስጠርቶ : በክሱ : ላይ : ስለተለወጠው : ወይም : ስለተጨመረው : የመጠየቅ : መብትና : “ለፍሬ : ነገሩ : ጠቃሚ” የሆነ : ማስረጃ : የማቅረብ : መብት : አለው ። ቁጥር : ፻፳፩ ።
 167. ቁ : ፻፳፪(፳) ።
 168. ቁ : ፻፴ : (፪) : (ለ) ፤ ሕገ : መንግሥት : አንቀጽ : ፶፯ ፤ ቁ : ፪ : (፫) ።

ድንጋጌዎች : ግልጽ : ውጤት : ተከላኹ : ነገሩ : በሚሰማበት : ጊዜ : “አዲስ”
 ክስ : ያጋጥመኛል : የማለት : ፍርሃት : ሳይሰማው : መከላከያውን : ያዘጋጅ : ዘንድ :
 ከነገሩ : መሰማት : በፊት : የተከሰሰበት : ወንጀል : ምን : እንደሆነ : ለማወቅ : ያለው :
 መብቱ : እንዲረጋገጥለት : ማድረግ : ነው : በተጨማሪም : እነዚህ : ድንጋጌዎች :
 የሕግነቱ : መሠረት : መጠበቁን : ለማረጋገጥ : ይቻላል : ዘንድ :¹⁶⁹ በፍርድ : ቤት :
 የተሰማውና : ፍርድ : የተሰጠበት : ወንጀል : በመዝገብ : በትክክል : እንዲጻፍ :
 ያዛሉ ።

በወጣት : አጥፊዎች : ላይ : ተፈጻሚ : የሆነውን : “ሥነ : ሥርዓት” : ከመደበ
 ኛው : ሥነ : ሥርዓት : ውጭ : ለማድረግ : ሲባል : የፊትኛው : በጣም : የተለየ :
 ሆኗል ። ቁጥር : ፻፳ : “አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣቶች : ላይ : የሚቀርብ : ክስ :
 በዚህ : ሕግ : በቁ : ፻፸፪ : መሠረት : ሌላ : ትእዛዝ : ካልተሰጠ : በቀር : (ስለ : ክስ : ማመ
 ልከቻ : ማዘጋጀትና : ማቅረብ : በውስጡም : ስለሚጻፉት : ጉዳዮች : በሚናገረው) :
 በዚህ : ምዕራፍ : መሠረት : አይፈጸምም ።” በማለት : መሠረታዊውን : ደንብ :
 ይናገራል ፤ ቁጥር : ፻፳ : የሚጠቅሰው : አግባብ : ያለው : ድንጋጌ : በቁጥር : ፻፸፪ :
 “የቀረበው : ክስ : ከአሥር : ዓመት : በላይ : በሆነ : ጽኑ : እስራት : ወይም : በሞት :
 የሚያስቀጣ : በሆነ : ጊዜ ፤ (ወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁ : ፻፸፫) : ዐቃቤ : ሕግ :
 የክስ : ማመልከቻውን : አዘጋጅቶ : እንዲያቀርብ : ፍርድ : ቤት : ትእዛዝ : ይሰጣል።”
 የሚለው : ንዑስ : ቁጥር : (፫) : ነው ። በቁጥር : ፻፸፯ : (፫) : መሠረት : በሌሎች :
 ጉዳዮች : ግን : ፍርድ : ቤቱ : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : መጀመሪያ :
 በሚቀርብበት : ጊዜ : የሚመዘግበው :¹⁷⁰ እንደክስ : ማመልከቻ : ሆኖ : ይሠራል ።

ስለዚህ : የክስ : ማመልከቻ : አቀራረብ : ሕግ : አካለ : መጠን : ባላደረሱ :
 ወጣቶች : ሁለት : ዓይነት : ቅንጅት : አለው ፤ የእስራት : ቅጣትንና : ብሔራዊ :
 መብት : ማጣትን ።¹⁷¹ በሚያደርሱ : ከባድ : ወንጀሎች : የሚቀርበው : ክስ : የሚሰማው :
 ዐቃቤ : ሕግ : በሚያቀርበው : የክስ : ማመልከቻ : አማካይነት : በከፍተኛ : ፍርድ :
 ቤት : ነው ። እንዲህ : ያለው : ክስም : በሚቀርብበት : ጊዜ : ዐቃቤ : ሕግ : ስለክሱ :
 ማመልከቻ : ዓይነትና : አጻጻፍ : ከላይ : የተዘረዘሩትን : መመሪያዎች : ሁሉ : መከተል :
 አለበት ፤ ለዐዋቂ : የሚደረገው : በጎ : ነገር : ሁሉ : ለተከሰሰው : ልጅም : ይደረግለ
 ታል ። ነገር : ግን : ከባድ : ላልሆኑ : ጉዳዮች : እንደደንቡ : የክስ : ማመልከቻ : ሳይ
 ጻፍ : የልጁ : ነገር : ከዐዋቂ : በጣም : በተለየ : ሁኔታ : ይሰማል ።

እዚህ : ላይ : ከላይ : የተጠቀሰው : የቁጥር : ፻፸፪ (፫) : አጻጻፍ : ከባድ : ስሕተት :
 እንዳለበት : መግንዘብ : ያስፈልጋል ። ይህ : ቁጥር : ወንጀሉ : “ከዐሥር : ዓመት :
 በበለጠ : ጽኑ : እስራት : ወይም : በሞት” : (አንክሮው : የደራሲው : ነው) : የሚያስቀጣ :
 በሆነበት : ጊዜ : የክስ : ማመልከቻ : እንዲዘጋጅ : ያዛል ፤ በቅንፍ : ውስጥም : የወንጀ
 ለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፸፫ን : ይጠቅሳል ። ነገር : ግን : ቁጥር : ፻፸፫ : ተፈጻሚ :
 የሚሆነው : “እንደደንቡ : እስከ : ዐሥር : ዓመትና : ከዚያም : በላይ : የሆነ : ጽኑ :

169. የሕግነቱ : መሠረት : እንደሚያዘው : አንድ : ሰው : በወንጀለኛነት : የሚፈረድበት : በግልጽ :
 በተመለከተ : አድራጎት : አንድ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ደንብ : የጣሰ : እንደሆነ : ነው ። በተጨ
 ግሪም : ይህ : አድራጎት : ወይም : ጉድለት : ሁለት : ጊዜ : ማስቀጣት : የለበትም ። የው-መ-ሕ-
 ቁ : ፪ : ተመልከት ።

170. ቁ : ፻፸፪ : (፪) ።

171. ነገር : ግን : ይህ : ሊሆን : የሚችለው : ከዚህ : ቀደም : ተፈሪዶበት : የተወሰዱበት : እርምጃዎች :
 ምንም : ፍሬ : ሳያሰገኙ : የቀሩ : እንደሆነ : ብቻ : ነው ። እላይ : ከግርጌ : ማስታወሻዎች : ቁ : ፳፮-፳፱ :
 ያለውን : መግለጫ : ይመለከታል ።

የእስራት : ቅጣት :” (አንክሮው : የደራሲው : ነው) : ወይም : በሞት : በሚያስቀጡ
 ወንጀሎች : ላይ : ነው : በዚህ : በቃል : አደራደር : በተፈጠረው : ልዩነት : ምክን
 ያት : እንደደንቡ : እስከ : አሥር : ዓመት : በሚደርስ : ጽኑ : እስራት : የሚያስቀጡት :
 እንደ : ከባድ : የስርቆት : ወንጀል : ያሉት : ብዙ : ወንጀሎች :¹⁷² አካለ : መጠን :
 ያላደረሱ : ወጣቶችን : የሚያስቀጡ : የመጨረሻ : ከባድ : ወንጀሎች : ሲሆኑ : በወ
 ንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ቁጥር : ፻፸፪ : መሠረት : ደንበኛ : የክስ :
 ማመልከቻ : የሚሰጠው : ጥበቃ : እንዲኖር : የሚያስፈልጉ : ከባድ : ወንጀሎች :
 አይደሉም :¹⁷³ እነዚህ : ሁለት : ቁጥሮች : ይስማሙ : ዘንድ : ፓርላማ : ይህን : ያልቃ
 ሰበ : ጉድለት : ቶሎ : ሊያርመው : ይገባል :

አሁን : የሚቀረን : ለብዙ : ጉዳዮች : ማለትም : ከባድ : ባለመሆናቸው : ምክን
 ያት : በቁጥር : ፻፸፪ (፫) : መሠረት : ለማይፈጸሙት : ጉዳዮች : የክስ : ማመልከቻ :
 አለማስፈለጉ : በወጣት-ነክ : ሥነ : ሥርዓት : ላይ : ምን : ውጤት : እንዳለው : መነ
 ጋገር : ነው : አስቀድመን : እንደተነጋገርነው : እንዲህ : ያሉ : ጉዳዮች : በሚነሡበት :
 ጊዜ : በፍርድ : ቤቱ : የተመዘገበው : ክስ : ወይም : አቤቱታ : የክሱን : ማመልከቻ :
 ቦታ : ሊይዝ : እንደሚችል : ሕጉ : ይናገራል : የነገሩ : መሰማት : በሚጀመርበት :
 ጊዜ : በቁ- ፻፸፪ : ንዑስ : ቁጥር : ፪ : መሠረት : የቀረበው : ክስ : ወይም : አቤቱታ :
 --- አካለ : መጠን : ላላደረሰው : ወጣት : ከተነበበለት : በኋላ : ለክሱ : ወይም : ለአቤ
 ቱታው : የሚሰጠው : መልስ : እንዳለው : ይጠየቃል :¹⁷⁴ “ክሱ” : ላይ : የተመለከተው :
 ጉዳይ : ምንድን : ነው? ቁጥር : ፻፸፪ (፪) : የሚከተለውን : ብቻ : ይናገራል : “አካለ :
 መጠን : ያላደረሰውን : ወጣት : ያመጣው : ሰው : የወንጀሉንና : የምስክሮቹን :
 ዝርዝር : እንዲገልጽና : አስፈላጊ : በሆነ : ጊዜ : የአቤቱታ : ማመልከቻውን :
 እንደደንቡ : እንዲያቀርብ : ፍርድ : ቤቱ : ይጠይቀዋል : የሚሰጠውንም : ቃልና :
 አቤቱታ : በመዘገብ : ይጽፋል :” በዚህ : ቁጥር : መሠረት : ፍርድ : ቤቱ : አካለ :
 መጠን : ያላደረሰውን : ወጣት : (ወደ : ፍርድ : ቤት) : ያመጣው : ሰው : የሚያስረዳ
 ውን : ቃል : በቃል : የሚመዘግብ : ከሆነ : በዚህ : ዓይነት : የሚገኘው : ሰነድ :
 ለወንጀሉ : ጉዳይ : መሰማት : ጥፋተኛነትንና : ቅጣትን : ለመወሰን : በቂ : መሠረት :
 በመሆን : ያገለግል : ዘንድ : ትክክለኛነቱና : አስፈላጊውን : ነገር : ሁሉ : በሚያጠ
 ግብ : ሁኔታ : ይዞ : መገኘቱን : ለመገመት : ያስችግራል : “አካለ : መጠን : ያላደረሰ
 ውን : ወጣት : ወደ : ፍርድ : ቤት : ያመጣው : ሰው :” ወላጁ : አሳዳጊው : አቤት :
 ባዩ : ወይም : ፖሊስ : (ዐቃቤ : ሕጉ : የሚያመጣው : አንድ : አንድ : ጊዜ : ብቻ : ነው) :
 ቢሆንም : አምጪው : ሰው : እንደደንቡ : የሚቀርብ : እንደክስ : ማመልከቻ : የሚ
 ቆጠር : ቃል : ለመስጠት : የሚያስችል : የማሰብ : ችሎታና : የሕግ : ትምህርት :
 አለው : ለማለት : አያስደፍርም : በእርግጥ : ማናቸውም : ሰው : ልጁን : ይዞ : ወደ :
 ፍርድ : ቤት : ለማምጣት : የተመራበት : በራሱ : ፈቃድ : በቃሉ : የሚሰጠው :
 የድርጊቱ : መግለጫ : ቃል : በቃል : የሰፈረበት : መዘገብ : ለተከሳሹ : ስለተከሰሰ
 በት : ወንጀል : አጥጋቢ : መረጃ : ይሆን : ዘንድና : ለክስ : መልስ : ፍርድና : ቅጣት :

172. “ጽኑ : እስራት : —ከዐሥር : ዓመት : አይበልጥም” : ው-መ-ሕ- ቁጥር : ፻፴፮ : ለምሳሌ : ቁ : ፻፵፪ =
 (ከባድ : የሆነ : የእምነት : ማጉደል) : ፳፻፲(፪) : (የይዋጣልን : ፉክክር) : ፳፴፰ : (አስቦ : ስለ : ተደረገ
 ከባድ : የአካል : ጉዳት) : ፪፯፻ : (በውጭ : አገር : መንግሥት : ላይ : ስለሚደረግ : የተቃዋሚነት : ሥራ) :
 ሌሎችም : ብዙ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ደንቦች : በሙሉ : በአንድ : ዓይነት : የቅጣት : ዘዴ : የሚጠ
 ቀሙበትን : በተጨማሪ : ተመልከት :
 173. ከዚህ : በታች : እንደሚገለጸው : ሁሉ : ይኸው : ሀሳብ : በቁ : ፻፸፪ : አካለ : መጠን : ያላደረሰው :
 ወጣት : ያለውን : የጠበቃ : ርዳታ : የማግኘት : መብት : ይመለከታል :
 174. ቁ : ፻፸፮ (፫) :

መሠረት : የሚሆን : መዝገብ : ለማዘጋጀት : ይቻል : ዘንድ : ለነገሩ : አግባብ : ያለው : መሆኑ : ግልጽነቱና : ትክክለኛነቱ : አጥጋቢ : ይሆናል : ለማለት : በጣም : የሚያጠራጥር : ነው ። ተከሳሹ : ተላልፏል : የተባለው : ወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ድንጋጌ : የትኛው : እንደሆነ : መለየት : እንኳን : በሕግ : ትምህርት : በሠለጠነ : ሰው : በደንብ : መጠናት : የሚያስፈልገው : ሥራ : ነው ፤ ጠበቃ : ያልቆመለት : ተጉጂ : ወገን : ወላጅ : ወዘተ : እንዲህ : ያሉትን : ነገሮች : እንዲወስን : ሥልጣን : መስጠት : የሚገባ : አይመስልም ።

ወጣት : ነክ : የሆነውን : ሥነ : ሥርዓት : ቃል : በቃል : ብናነብ : “የክሱ : ማመልከቻ” : በሚቀርብበት : ጊዜ : የሚገጥመን : አንድ : ሌላ : አሳሳቢ : ችግር : አለ ። በመደበኛው : ለአዋቂዎች : በተደነገገው : ሥነ : ሥርዓት : መሠረት : ተከሳሹ : በጠበቃ : ወዘተ : --- እርዳታ : መከላከያውን : ለማዘጋጀት : ይችላል : ዘንድ : ነገሩ : ከመሰማቱ : በፊት : የክሱን : ማመልከቻ : ግልባጭ : የማግኘት : መብት : አለው ። ነገር : ግን : ወጣት-ነክ : የሆነው : ሥነ : ሥርዓት : የክሱ : ግልባጭ : አካለ : መጠን : ላላደረሰው : ወጣት : የሚሰጠው : መሆኑን : አይናገርም ፤ ቁጥር : ፻፸፪ : (፪) : ስለክሱ : መመዝገብ : ሲናገር ፤ ቁጥር : ፻፸፯ : (፫) : ደግሞ : የነገሩ : መሰማት : በሚጀመርበት : ጊዜ : አካለ : መጠን : ላላደረሰው : ወጣት : ክሱ : “እንደሚነበብለትና” : ለክሱም : መልስ : እንዲሰጥ : እንደሚጠየቅ : ይናገራል ። ይህ : ቅንጅት : አንድ : በወንጀል : የተከሰሰ : አዋቂ : ሰው : የሚያስፈልገውን : ያህል : ከነገሩ : መሰማት : በፊት : ስለተከሰሰበት : ወንጀል : ማወቅ : በሚያስፈልገው : በተከሳሹ : ወጣት : ላይ : የፍርድን : ሥራ : ትክክለኛነት : የሚመለከቱ : አሳሳቢ : ችግሮች : ይፈጥርበታል ። ተከሳሹ : በቁጥር : ፻፸፪ : መሠረት : ክሱ : ሲነበብና : ሲመዘገብ : ፍርድ : ቤት : ውስጥ : ቢገኝም ፤ እየተጨነቀና : እየተጠበበ : የሰማውን : የቃል : ሥነ : ሥርዓት : እንዲያስታውስ : መጠየቅ : ትክክለኛ : መሆኑ : ያጠራጥራል ። በተጨማሪም : ተከሳሹ : ወጣት : ነገሩ : ለፍርድ : ቤት : መጀመሪያ : በሚቀርብበት : ጊዜ : የሚቆምለት : ጠበቃ : ማግኘቱ : አጠራጣሪ : ከመሆኑም : በላይ ፤ ከዚያም : በኋላ : ቢሆን : የክሱን : መዝገብና : በተከሳሹ : መዝገብ : ውስጥ : የሚገኙትን : ሰነዶች : የሚመረምር : ጠበቃ : እንዲቆምለት : የሚፈቅድ : ድንጋጌ : በሕጉ : ውስጥ : አይገኝም ።

ከመደበኛው : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሥነ : ሥርዓት : ከሚለዩት : ከነዚህ : ድንጋጌዎች : ልጁ : ምን : ጥቅምና : ልዩ : አጠባበቅ : እንደሚያገኝ : ለማሰብ : አስቸጋሪ : ነው ። ከነገሩ : መሰማት : በፊት : ለተከሳሹ : በሕጉ : መሠረት : በቂ : የሆነና : ዝርዝር : ጉዳዩን : በደንብ : የሚገልጽ : የክስ : ማመልከቻ : ግልባጭ : እንዲሰጠው : ሕጉ : አለማዘዙ ፤ ያላንዳች : ምክንያት : የተከሳሹን : መብት : የሚያሳጣ : ይመስላል ። ለዚህ : ጥሩው : መፍትሔ : ለአዋቂ : ተከሳሾች : ከተሰጧቸው : መጠበቂያዎች : ጋር : እንዲሰማሙ : እነዚህን : ድንጋጌዎች : ፓርላማ : እንዲያሻሽላቸው : ማድረግ : ነው ። እስከዚያው : ድረስ : ግን : የወረዳው : ፍርድ : ቤት : በወጣቱ : ላይ : የቀረበው : ክስ ፤ ግልጽና : ትክክለኛ : በሆነ : መንገድ : አስፈላጊውን : ነገር : ሁሉ : ይዞ : መመዝገቡን : እያረጋገጠ : የወጣቱን : መብት : መጠበቅ : ግዴታው : ሊሆን : ይገባል ፤ ክሱ : የሚያስፈልግና : ለማስረጃነት : ብቻ : የሚጠቅም : ነገር : መያዝ : የለበትም ፤ ተከሳሹ : ተላልፏል : የተባለውን : የወንጀለኛ : መቅጫ : ድንጋጌ : መግለጽ : የወንጀሉን : ግዙፍ : ጠባዮች : ሁሉ : መዘርዘርና : ተከሳሹ : ወንጀሉን : ሆነ : ብሎ : ወይም : በቸልተኝነት : መሥራት : አለመሥራቱን : መናገር : አለበት ፤ በተጨማሪም : ወንጀሉ : የተሠራበት : ጊዜና : ቦታ : ወንጀሉንና : የወንጀሉን : ሁኔታዎች : በትክክል : ለመግለጽ : የሚያስፈልጉትን : ዝርዝር : ጉዳዮች : ሁሉ : መግለጽ : አለበት ። እንደዚህ : ያሉትን : ነገሮች : ማስረጃ : ሰጪው : በግልጽ : ያልተናገረ : እንደሆነ ፤

ፍርድ : ቤቱ : በጥንቃቄ : እየጠየቀ : ሊያውጣጣው : ይችላል ። ከነገሩ : መሰማት : በፊትም : ተከሳሹ : የክሱን : ግልባጭ : ማግኘት : አለበት ።

ከዚህ : በላይ : የተገለጹት : ሐሳቦች : የወጣት : አጥፊዎችን : ጉዳይ : በሚመራው : የሕግ : ክፍል : የተመሠረቱ : ሳይሆኑ ፤ ለአዋቂዎች : ተፈጻሚ : የሆኑት : ድንጋጌዎች : እነዚህን : ሐሳቦች : እንደያዙ : አድርጎ : በመተርጎም : የተገኙ : መሆናቸው : የማይካድ : ነው ። ሆኖም : ፍርድ : ቤቱ : እንዲህ : ያለ : ጉዳይ : ሲያጋጥመው : አዋቂዎችን : በሚመለከተው : የሕግ : ድንጋጌ : እየተመራ : ለመሥራት : ሥልጣኑና : ግዴታው : መሆኑን : መቃወም : አይችልም ። ግዴታው : የሚመነጨው : የወጣቱ : ተከሳሽ : ጉዳይ : በትክክል : ከመመራቱ : አስፈላጊነት : ሲሆን ፤ የሥልጣኑ : ምክንያት : ደግሞ : በወጣት-ነክ : ሥነ : ሥርዓት : ውስጥ : የክሱ : ማመልከቻ : የሚቀርበው : ከሳሽና : ተከሳሽ : በክርክሩ : ሙሉ : በሙሉ : ተካፋይ : የማይሆኑበት : ጊዜ : በመሆኑና : የወረዳው : ፍርድ : ቤት : ዳኛም : እንደደንቡ : ዐቃቤ : ሕግ : የሚሠራውን* : ሥራ : በመሰጠቱና : በዚህም : ምክንያት : በወንጀል : ጉዳይ : ውስጥ : ሁልጊዜ : የከሳሹ : ግዴታ : የሆነው ፤ በተከሳሹ : ላይ : የቀረበው : ክስ : ግልጽና : የተሟላ : ትክክለኛም : መሆኑን : ማረጋገጥ : የዳኛው : ተግባር : እንዲሆን : መደረጉ : ነው ።

አካለ : መጠን : ባላደረሰው : ወጣት : ላይ : ስለሚቀርበው : የክስ : ማመልከቻ : ተነጋግረን : ከጨረሰን : ዘንድ : ተከሳሹ : ስለሚሰጠው : መልስ : ብዙ : መናገር : አያስፈልግም ። ቁጥር : ፻፸፯ (፫) : በቁጥር : ፻፸፪ (፪) : መሠረት : የሚቀርበው : ክስ : ወይም : አቤቱታ ፤ ወይም : በቁጥር : ፻፸፪ (፫) : መሠረት : የሚቀርበው : የክስ : ማመልከቻ ፤ የነገሩ : መሰማት : ሲጀመር : ለተከሳሹ : እንዲነበብለትና : “ለክሱ : ወይም : ላቤቱታው : የሚሰጠው : መልስ : እንዳለው ።” እንዲጠየቅ : ያዛል ። ቁጥር : ፻፸፯ (፪) ፍርድ : ቤቱ : ተከሳሹ : በሚሰጠው : መልስ : “የቀረበበትን : ክስ : ወይም : አቤቱታ : በሙሉ : ዐውቆ : ያመነ : መሆኑ : ግልጽ : ሆኖ : በታየው : ጊዜ።” አካለ : መጠን : ባላደረሰው : ወጣት : ላይ : የጥፋተኛነት : ውሳኔ : እንዲሰጥ : ይፈቅድለታል ። በዚህም : ጊዜ : ፍርድ : ቤቱ : የልጁን : መልስ : መመዝገብ : አለበት ። ነገር : ግን : “ተከሳሹ : የተከሰሰበትን : ወንጀል : በሙሉ : ከተረዳው : በኋላ : ክሱን : ወይም : አቤቱታውን : ያላመነ : እንደሆነ” : ቁጥር : ፻፸፯ (፮) : ነገሩ : እንዲሰማ : ያዛል ።

ወጣት-ነክ : የሆነው : ሥርዓት : በመሠረቱ : “ጥፋተኛ : ነኝ” እና : “ጥፋተኛ : አይደለሁም” : የሚሉትን : ቃላት : የያዘ : ባይሆንም : በእነዚህ : ቃላት : ፈንታ : የተከሰሰበትን : ወንጀል : “ማመን” እና : “አለማመን” : የሚሉትን : ቃላት : መተካቱ : ከነዚህ : ድንጋጌዎች : ግልጽ : ሆኖ : ይታያል ። ሕግ : አርቃቂው : እነዚህን : ቃላት : ያላወጣበት : ምክንያት : የነገሩ : አመራር : ሁኔታ : ሙሉ : በሙሉ : በመደበኛ : ሥነ : ሥርዓት : እንዳይሆንና : ወንጀል-ነክነቱም : ጎልቶ : እንዳይታይ : ለማድረግ : መሆኑን : ለመገመት : ይቻላል ። ይህ : ከሆነ : የዚያኑ : ያህል : “ወንጀል-ነክ”ና : “መደበኛ” : የሆኑት ፤ እንደ : “ክስ” ፤ “የክስ : ማመልከቻ” ፤ “ጥፋተኛ : ነኝ” : ወይም : አይደለሁም : ብሏል : ተብሎ : የሚሰጥ : ፍርድ” ። “የጥፋተኛነት : ውሳኔ” ። “የቅጣት : ውሳኔ” ። “ቅጣት” ። “እስራት” ። ወዘተ ። - - - ያሉት : ሌሎች : ቃላት : በሕግ : ውስጥ : ለምን : እንደቀሩ : ግልጽ : አይደለም ።¹⁷⁵ ስለጥፋተኛ : መሆን :

175. ይህ : ቃል : አግባብ : የሌለው : ስለመሆኑ : የሕግ : አርቃቂ : ስለሰጡት : አስተያየት : የጀ : ግራቫንን : አሻን : ፕሮግራም ፤ ቴክኒክ : ዴፊኒሽን : (፲፱፻፶፯-፲፱፻፶፩) : የቁጥር : ፻፶፬ : ማስታወሻ : ቁጥር : ፩ : ይመለከታል ።

ወይም : አለመሆን : የተመለከተውን : አነጋገር : በሕገ : ውስጥ : እንዲቆይ : አድርጎ : ተከላኹ : መልስ : በሚሰጥበት : ጊዜ : ሕጋዊ : ጥቅሞቹ : እንዳይነኩበት : የበለጠ : ጥንቃቄ : ማድረግ : በተሻለ : ነበር ። ተከላኹ : ጥፋተኛ : ነኝ : ብሎ : የሚሰጠውን : መልስ : ትክክለኛነት : ለማወቅና : በተሳሳተ : መልስ : ላይ : የሚመሠረት : የጥፋተኛነት : ውሳኔ : እንዳይኖር : ለማረጋገጥ : ስለዚህ : ጉዳይ : በአዋቂዎች : ላይ : ተፈጻሚ : የሆነው : ሥነ : ሥርዓት : የያዛቸውን : ድንጋጌዎች : መመልከት : ያሻል ። ስለዚህም : ቁጥር : ፻፴፬ : (፩) : ተከላኹ : በሰጠው : መልስ : ጥፋተኛነቱ : የሚወሰንበት : “በክሱ : ማመልከቻ : ላይ : የተዘረዘረውን : ወንጀል : ለመሥራቱ : በሙሉ : ያመነ : እንደሆነ” ብቻ : ነው : ይላል ። ይህም : እላይ : ከተጠቀሰው : ከቁጥር : ፻፸፯ : (፬) : የበለጠ : ጥብቅ : ድንጋጌ : ነው ። ቁጥር : ፻፴፬ : (፪) : ተከላኹ : ጥፋተኛነቱን : ካመነ : በኋላ : እንኳን ፤ “ፍርድ : ቤቱ : አስፈላጊ : ሆኖ : ሲያገኘው : ዐቃቤ : ሕገ : ማስረጃውን : እንዲያቀርብ : ለማዘዝና : ተከላኹም : የመከላከያ : ማስረጃውን : እንዲያቀርብ : ለመፍቀድ : ይችላል” በማለት : ይደነግጋል ። ተከላኹ : ጥፋተኛ : መሆኑን : ቢያምንም ፤ ባያምንም : ከላይ : የተጠቀሰው : የፍርድ : ቤቱ : ሥልጣን : ሥራ : ላይ : በሚውልበት : ጊዜ : ተከላኹ : በርግጥ : ወንጀሉን : የሠራ : መሆን : አለመሆኑን : ከማሳየቱም : በላይ ፤ ፍርድ : ቤቱ : በቀጩነት : ቅጣት : የመወሰን : ሥልጣኑን : በሚገባ : ሊጠቀምበት : ይችላል ። ዘንድ : የወንጀሉን : ሥራ : ዓይነት : የሚያሳይ : አጥጋቢ : መረጃ : ለማግኘት : ያስችለዋል ። በመጨረሻም : ቁጥር : ፻፴፮ : ተከላኹ : ጥፋተኛነቱን : ካመነ : በኋላ : እንኳን ፤ “ፍርድ : ቤቱ : ክሱን : መስማት : በሚቀጥልበት : ጊዜ : ጥፋተኛ : አይደለሁም : የሚልን : ቃል : መመዘገብ : የነበረበት : ሆኖ : ያገኘው : እንደሆነ ፤ ጥፋተኛ : አይደለሁም : የሚለውን : ቃል : ይመዘግባል” ይላል ። በዚህም ጊዜ : ቀድሞ : በተከላኹ : ላይ : የተሰጠ : የጥፋተኛነት : ውሳኔ : ካለ : ውድቅ : ሆኖ : ነገሩ : እንዲሰማ : ይደረጋል ። ለአዋቂ : ተከላኾች : የተደነገጉት : እነዚህ : መጠበቂያዎች : ወጣቱ : ተከላኹ : ካለማወቅና : ከፍርሃት : የተነሣ : ጥፋተኛነቱን : ማመኑ : ስለማይቀርና : በዚህም : ምክንያት : ከዐዋቂ : የበለጠ : ጥበቃ : ሊደረግለት : ስለሚገባ : አካለ : መጠን : ላላደረሱ : ወጣቶች : ጉዳይ : በተለይ : የሚያስፈልጉ : ይመስላሉ ። ከዚህም : በላይ ፤ በቅርብ : እንደምናየው ፤ አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : መልስ : በሚሰጥበት : ጊዜ : የጠበቃ : እርዳታ : ለማግኘት : ያለው : ዕድል : ዐዋቂ : ካለው : ዕድል : ያነሰ : በመሆኑ ፤ ጥፋተኛ : ነኝ : የሚል : ቃል : የሚሰጥበት : ሥነ : ሥርዓት : ልዩ : ጥበቃዎች : ያስፈልጉታል ።

በወጣት - ነክ : ጉዳዮች : ውስጥ : ጥፋተኛ : ነኝ : ወይም : አይደለሁም : የሚለው : አነጋገር : ባይኖርም : እንኳ ፤ ቁጥር : ፻፹፮ : “የተከሰሰበትን : ወንጀል : ያመነ” ወጣት : ጥፋተኛ : በተሰጠው : የጥፋተኛነት : ውሳኔ : ላይ : ይግባኝ : እንዳይል ፤ ይከለክለው : ይሆናል ፤ በተራ : ጉዳዮች : እንደሚደረገውም : ሁሉ : “ስለቅጣቱ : ልክ : ወይም : ቅጣቱ : ሕጋዊ : ባለመሆኑ” ብቻ : ይግባኝ : እንዲል : በማድረግ : የይግባኝ : መብቱን : ይቀንስበታል ።

፯/ የጠበቃ : እርዳታ : የማግኘት : መብት : የተሻሻለው : ሕገ : መንግሥት : አንቀጽ : ፶፪ : በኢትዮጵያ : ማናቸውም : ተከላኹ : “የጠበቃ : እርዳታ : ለማግኘት : መብት : አለው ። ነገር : ግን : ተከላኹ : በራሱ : ችሎታ : ወይም : በገንዘቡ : ጠበቃ : ለመግዛት : ያልቻለ : እንደሆነ : በሚወሰነው : ሕግ : መሠረት : ፍርድ : ቤቱ : ጠበቃ : ያቆምለታል ፤” ይላል ። ይህ : አንቀጽ : የጠበቃ : እርዳታ : የማግኘትን : መብት : የሚሰጠው : ለዐዋቂዎች : ብቻ : ሳይሆን ፤ አካለመጠን : ላላደረሰው : ተከላኹም : የዐዋቂን : ተከላኹ : ያህል : መብት : ይሰጠዋል ። ነገር : ግን : ወጣት - ነክ : ጉዳዮች

ችን ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ የሚመለከቱት ፡ የሕጉ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ለዚህ ፡ መብቱ ፡ ወሰን ፡ የሰጡት ፡ ይመስላል ።¹⁷⁶

አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ጠበቃ ፡ እንዲኖራቸው ፡ ስለማድረግ ፡ የሚል ፡ አርእስት ፡ ያለው ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፬ ፡ እንዲሁ ይላል ። (ሀ) ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ወላጆቹ ፣ ሞግዚቱ ፡ ወይም ፡ ቤተ ፡ ዘመዱ ፡ ባልቀረቡ ፡ ጊዜ ፣ ወይም ፡ (ለ) ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፣ ከዐሥር ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ በጽኑ ፡ እስራት ፡ ወይም ፡ በሞት ፡ በሚያስቀጣ ፡ ወንጀል ፡ በተከሰሰ ፡ ጊዜ ፣ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ የሚረዳው ፡ ጠበቃ ፡ ያዝለታል ።

ይህ ፡ ድንጋጌ ፡ ተስማሚ ፡ የማይሆንበት ፡ ብዙ ፡ ምክንያት ፡ አለ ። ተከሳሹ ፡ “በራሱ ፡ ችሎታ ፡ ወይም ፡ በገንዘቡ ፡” ጠበቃ ፡ ለማግኘት ፡ ባልቻለ ፡ ጊዜ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ጠበቃ ፡ ያቆምለታል ፡ ተብሎ ፡ በሕገ ፡ መንግሥቱ ፡ ስለተጠቀሰው ፡ መሠረታዊ ፡ ስለሆነው ፡ ነገር ፡ ምንም ፡ አይናገርም ። ከወጣት ፡ ተከሳሾች ፡ ብዙዎቹ ፡ ድሆች ፡ መሆናቸውና ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ የሚቆምላቸው ፡ ጠበቃም ፡ የሚያስፈልጋቸው ፡ ቢሆንም ፣ ማንኛውም ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ተከሳሽ ፡ በገንዘቡ ፡ ጠበቃ ፡ ለማግኘት ፡ የማይችል ፡ ድሀ ፡ ነው ፡ ቢባል ፡ እውነት ፡ አይሆንም ። ተከሳሹ ፡ ድሀ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፣ ቁጥር ፡ ፻፸፬ ፡ ከላይ ፡ እንዳየነው ፡ የሚያሳስትና ፡ አግባብ ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ። ይህ ፡ ቁጥር ፡ የሚደነግጋቸው ፡ አስፈላጊ ፡ ነገሮች ፡ ተሟልተው ፡ በተገኙ ፡ ጊዜ ፣ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ጠበቃ ፡ ማቆም ፡ አያስፈልገውም ፡ (ምክንያቱም ፡ ይህን ፡ ማድረግ ፡ የመንግሥት ፡ ገንዘብ ፡ ማባከን ፡ ስለሚሆን ፡ ነው) ፣ አስፈላጊዎቹ ፡ ነገሮች ፡ ተሟልተው ፡ ባልተገኙ ፡ ጊዜ ፣ ተከሳሹ ፡ በራሱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠበቃ ፡ ሊያቆም ፡ ይችላልን? የሚል ፡ ጥያቄ ፡ አለ ፣ ግን ፡ ለዚህ ፡ ጥያቄ ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፬ ፡ መልስ ፡ አይሰጥም ። የቁጥር ፡ ፻፸፬ ፡ ዓላማ ፣ በጣም ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነበት ፡ ጊዜ ፡ ካልሆነ ፡ በስተቀር ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ጉዳዮች ፡ በግል ፡ የሚገዙ ፡ ጠበቆች ፡ እንዳይቆሙ ፡ ለማድረግ ፡ ነውን? የጠበቃ ፡ እርዳታ ፡ የማግኘት ፡ ሕገ ፡ መንግሥታዊ ፡ መብት ፡ ለሌሎች ፡ ብዙ ፡ መብቶች ፡ መሠረት ፡ በመሆኑ ፡ ሕግ ፡ አርቃቂዎች ፡ ይህን ፡ መብት ፡ ለመደምሰስ ፡ ስለማያስቡ ፡ መልሱ ፡ “አይደለም” ፡ መሆን ፡ አለበት ። አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ በቻለ ፡ ጊዜ ፡ በራሱ ፡ ወይም ፡ በወላጆቹ ፡ የሚገዛ ፡ ጠበቃ ፡ ለማግኘት ፡ ያለው ፡ ሕገ ፡ መንግሥታዊ ፡ መብት ፡ እንደተጠበቀ ፡ ሆኖ ፣ ቁጥር ፡ ፻፸፬ ፡ የሚናገረው ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ የሚቀጠር ፡ ጠበቃን ፡ ስለማግኘት ፡ መብት ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ ብንልም ፡ እንኳ ፣ ይህ ፡ ቁጥር ፡ በሁለት ፡ መንገድ ፡ ችግርን ፡ ይፈጥራል ። አንደኛው ፡ ከላይ ፡ ስለክስ ፡ ማመልከቻ ፡ ስንነጋገር ፡ የነካነው ፡ ሲሆን ፣¹⁷⁷ እሱም ፡ “ከዐሥር ፡ ዓመት ፡ በሚበልጥ ፡ ጽኑ ፡ እስራት ፡ የሚያስቀጣ ፡” ከሚለው ፡ ከወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ከቁጥር ፡ ፻፸፬ (ለ)ና ፡ “በዐሥር ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ከዐሥር ፡ ዓመት ፡ በበለጠ ፡ ጽኑ ፡ እስራት ፡ የሚያስቀጣ ፡” ከሚለው ፡ ከወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ከቁጥር ፡ ፻፸፫ ፡ የተፃረረ አነጋገር ያመነጨ ፡ ነው ፡¹⁷⁸ (አንክሮ ፡ የደራሲው ነው) ፡ ካለመጠንቀቅ የመጣ በሚመስለው በዚህ መፃረር ምክንያት አንድ አካለ መጠን ያላደረሰ ወጣት በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ በቁጥር ፻፸፫ የተደነገጉት ቅጣቶች በሙሉ ሊያደርሱበት ሲችሉ በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ ሥነ ሥርዓት

176. የጄ ፡ ግራሻን ፡ አሻን ፡ ፕሮፕ ፡ ግን ፡ በቁጥር ፡ ፳፻፳፪ ፡ ላይ ፡ “አስፈላጊዎቹ ፡ ጠቅላላ ፡ ሁኔታዎች” ተሟልተው ፡ ከተገኙ ፡ ለወጣቱ ፡ ጥፋተኛ ፡ ጠበቃ ፡ እንዲቆምለት ፡ ይፈቅዳል ።
177. እላይ ፡ ከግርጌ ፡ ማስታወሻዎች ፡ ፻፸፪-፸፫ ፡ የሚቀጥለውን ፡ ጽሑፍ ፡ ተመልከት ።
178. ቁጥር ፡ ፻፸፬ን ፡ ከጄ ፡ ግራሻን ፡ አሻን ፡ ፕሮፕ ፡ ቁጥር ፡ ፻፶፪ ፡ ጋር ፡ ያወዳድሯል ።

ቁጥር : ፻፸፬ (ለ) : መሠረት : በፍርድ : ቤት : የሚቀጠር : ጠበቃ : የማግኘት : መብት : ግን : የለውም ። ይህንን : መፃረር : ፖርላማ : ቶሎ : እንደሚያርመው : ተስፋ : እናደርጋለን ።

ሁለተኛውና : በጣም : አሳሳቢ : የሆነው : ችግር : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : ፍርድ : ቤት : ጠበቃ : እንዲያቆምለት : ያለውን : ሕገ : መንግሥታዊ : መብት : ቁጥር : ፻፸፬ : የሚወስነው : መስሎ : መታየቱ : ነው ። በተሻሻለው : ሕገ : መንግሥት : አንቀጽ : ፶፪ : መሠረት : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : “በራሱ : ችሎታ : ወይም : በገንዘቡ : ጠበቃ : ለማግኘት : ያልቸለ : እንደሆነ” ፍርድ : ቤቱ : በሚቀጥርለት : ጠበቃ : ለመጠቀም : ያለው : መብት : ያልተወሰነ : ነው ። ይኸውም : ራሱ : ወይም : ወላጆቹ : ጠበቃ : ለመቅጠር : የማይችሉ : ድሆች : የሆኑ : እንደሆነ ፤ በመንግሥት : ኪሣራ : ጠበቃ : እንዲቆምለት : መብት : አለው : ማለት : ነው ።¹⁷⁹ ነገር : ግን : ቁጥር : ፻፸፬ : ፍርድ : ቤቱ : ይህን : መብት : ለሁለት : ሁኔታዎች : ማለት : (፩)፡ወንጀሉ : በጣም : ከባድ : በሆነ : ጊዜና ፤ (፪)፡ወንጀሉ : ከባድ : ቢሆንም : ባይሆንም : ተከላኹን : የሚወክለው : ወላጅ : አሳዳጊ ፤ ወይም : ሌላ : ሰው : በሌለ : ጊዜ : ብቻ : ተፈጻሚ : በማድረግ : እንዲወስነው : ይፈቅድለታል ።

ስለዚህ : አንድ : ድሀ : ወጣት : ተከላኽ : የተከሰሰበት : ወንጀል : በቁጥር : ፻፸፬(ለ) መሠረት : ከባድ : ያልሆነ : እንደሆነና : የሚወክለው : ወላጅ : ወይም : አሳዳጊው : ፍርድ : ቤት : የቀረበ : እንደሆነ ፤ ፍርድ : ቤት : ጠበቃ : እንዲያቆምለት : ያለው ። ሕገ : መንግሥታዊ : መብት : በፍርድ : ቤቱ : አስተያየት : ላይ : የተመሠረተ : ነው : ማለት : ነው ። በእንደዚህ : ያሉ : ሁኔታዎችም : ወላጅ : ወይም : አሳዳጊው : እንደ ተከላኹ : ጠበቃ : ሆኖ : እንዲሠራ : ሕጉ : የሚፈቅድ : ይመስላል ። ታዲያ : ይህ : አሠራር : ተገቢ : ነውን ? ብዙ : ጊዜ ፤ ማንበብና : መጻፍ : የማይችለውና : ሕጋዊ : ሥነ : ሥርዓት : ምንም : ያህል : አይቶ : የማያውቀው : ወላጅስ : የተከላኹን : መብቶች : በሚገባ : ሊጠብቅለት : ይችላልን ? ራሱ : በወንጀል : በሚከሰሰበት : ጊዜ : የጠበቃ : እርዳታ : የሚያስፈልገው : ወላጅ : ለልጁ : እንደጠበቃ : ሆኖ : ለመቆም : መቻሉ : ለምንድን : ነው ?

ሕግ : አርቃቂዎቹ : ይህን : በሁለት : መንገድ : የሚሠራውን : ሥነ : ሥርዓት : ያገቡት : ለምንድን ነው? ስለመያዝ : ሕግ : ስለክስ : ማመልከቻና : ስለተከላኽ : መልስ : በተነጋገርንበት : ጊዜ : እንዳየነው : ተመሳሳይ : ሁኔታ : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : የጠበቃ : ማግኘት : መብቱ : የተቀነሰው : በወጣት-ነክ : ጉዳይ : አፈጻጸም : ረገድ : ከሳሽና : ተከላኽ : በክርክሩ : በሙሉ : ተካፋይ : እንዳይሆኑ : በሚለው : ባሕረ : ሐሳብ : ተፅዕኖ : (ኖን : አድቨርሳሪ) እንዳይሆን : ያጠራጥራል ፤ ወጣቱ : ጠበቃ : የማግኘት : መብቱ : የተቀነሰው : ወላጁ : ጠበቃ : ሊሆን : ይችላል : በማለት : ሳይሆን ፤ አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : ጠበቃ : አያስፈልገውም : በማለት : ነው ። የዚህ : ሥነ : ሥርዓት : እንግዳ : ሁኔታ ፤ የወጣት-ነክ : ጉዳዮች : አፈጻጸም : ዓላማ : መቅጣት : ሳይሆን : ማሻሻል : ስለሆነ : የነገሩ : አፈጻጸም : እንደ : መደበኛ : “የወንጀል : ጉዳይ : አፈጻጸም : በሁለቱ : ወገኖች : የሚመራ : መሆን : አያስፈልገውም” ከሚለው : አስተሳሰብ : የመነጨ : ነው ። ዋናው : ሐሳብ : በእርግጥ : የወጣቱን :

179. በአንቀጽ : ፶፪ : ውስጥ : “በራሱ : ችሎታ” : የሚለው : ንዑስ : ሐረግ : ምናልባት : በይበልጥ : የሚመለከተው : ጠበቆች : በፍ/ቤት : ካልታዘዙ : በስተቀር : ለመቆም : የማይደፍሩበትን : ፖለቲካ : ነክ : የሆነውን : ጉዳይን : ሳይሆን : አይቀርም ። ይህም : በጣም : የተለየ : ሁኔታ : ስለሆነ : አካለ : መጠን : ላላደረሱ : ወጣቶች : አግባብ : የለውም ።

ጥቅም ፡ የሚነካ ፡ አደጋ ፡ ስለሌለና ፡ መንግሥትም ፡ የወጣቱን ፡ አስፈላጊ ፡ ጥቅሞች ፡ ለመጠበቅ ፡ የሚችል ፡ አፈጻጸም ፡ እንዲኖር ፡ ባለው ፡ ፍጹም ፡ ምኞት ፡ ተነሣሥቶ ፡ ያደረገው ፡ ስለሆነ ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ “መብቶች” ፡ ለመጠበቅ ፡ በጣም ፡ መጨነቅ ፡ አያስፈልግም ፡ የሚል ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ አስቀድመን ፡ እንደ ተናገርነው ፡ ይህንን ፡ ባሕረ ፡ ሐሳብ ፡ ከወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ባሕረ ፡ ሐሳብና ፡ ስንነጋገርበት ፡ ከነበረው ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ሕግ ፡ አሠራር ፡ ጋር ፡ ለማስማማት ፡ አስቸ ጋሪ ፡ ነው ። ክስ ፡ የሚመሠረተው ፡ ተከላኹ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግን ፡ ተላልፏል ፡ በሚል ፡ እምነት ፡ ላይ ፡ ሲሆን ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ጥፋተኛነትን ፡ ይወስናል ፤ ይኸን ፡ ወንጀል ፡ ሠርተሃል ፡ ብሎ ፡ ይበይናል ፤ ግርፋትን ፡ መቀጮን ፡ እስራትንና ፡ ብሔራዊ ፡ መብቶች ፡ ማጣትን ፡ ሌሎችንም ፡ የሚጨምሩ ፡ ቅጣቶችንም ፡ ይወስናል ። ስለዚህ ፡ የሥነ ፡ ሥርዓቱ ፡ ሕግ ፡ ያለመቅጣት ፡ ዓላማን ፡ የያዘ ፡ ቢሆንም ፤ በመጨረሻ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆነው ፡ ዋናው ፡ ሕግ ፡ የማይራራና ፡ የሚያስፈራ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ። የምንፈራውም ፡ ውጤት ፡ መብቶቹን ፡ ሙሉ ፡ በሙሉ ፡ ባልጠበቀለት ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ መሠረት ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ሊቀጣ ፡ መቻሉ ፡ ነው ። ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ የጠበቃን ፡ እርዳታ ፡ የሚያዝዙት ፡ ሕጉ ፡ በሚያዝዝበት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ተከላኸ ፡ በሚጠይቅበትም ፡ ወቅት ፡ በመፍቀድ ፡ ይህንን ፡ ችግር ፡ ሊያስወግዱት ፡ ይገባል ።

የነገሩ ፡ መሰማት ፡

ሁለቱ ፡ ተከራካሪዎች ፡ ሙሉ ፡ በሙሉ ፡ ተካፋይ ፡ የማይሆኑበት ፡ በሕረ ፡ ሐሳብ ፡ (ኖን ፡ አድቨርሳሪ) ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ተጽዕኖ ፡ ጉልህ ፡ ሆኖ ፡ የሚታየው ፡ ምናልባት ፡ ነገሩ ፡ በሚሰማበት ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ውስጥ ፡ ነው ። ቁጥር ፡ ፻፸፯(፪) ፡ “አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ወጣት ፡ የተከሰሰበትን ፡ ነገር ፡ የሚሰማው ፡ ችሎት ፡ በሌላ ፡ ነገር ፡ ተሰይሞ ፡ ከሚያነጋግረው ፡ አኳኋንና ፡ ሁኔታ ፡ የተለየ ፡ ይሆናል” ፡ በማለት ፡ አጠቃላይ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ይሰጣል ። ከዚህ ፡ በታች ፡ እንደምናየው ፤ ይህ ፡ ድንጋጌ ፡ በልዩ ፡ የማስረጃ ፡ አቀራረብ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓቶች ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ውጤት ፡ ምን ፡ እንደሆነ ፡ ሕጉ ፡ ሁልጊዜ ፡ ግልጽ ፡ አይደለም ።

፩/ ነገሩ ፡ በግልጽ ፡ ችሎት ፡ የሚታይበት ፡ መብት ፡

የተሻሻለው ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ አንቀጽ ፡ ፶፪ ፡ በአማርኛው ፡ ትርጉም ፡¹⁸⁰ የወንጀል ፡ ክስ ፡ ጉዳዮች ፡ ሁሉ ፡ “በግልጽ ፡ ችሎት ፡ እንዲታዩ ፡” ለተከላኹ ፡ መብት ፡ ይሰጠዋል ። ይህም ፡ መብት ፡ ለአዋቂዎችም ፡ ሆነ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ወጣት ፡ ተከላኾች ፡ የተሰጠ ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ። ነገር ፡ ግን ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፯ (፩)¹⁸¹ ፡ እንዲህ ፡ ይላል ፤

“አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ነገሩ ፡ በሙሉ ፡ የሚሰማው ፡ በዝግ ፡ ችሎት ፡ ውስጥ ፡ ነው ፤ ነገሩ ፡ በሚሰማበት ፡ ጊዜ ፡ ከምስክሮች ፡ በምስክርነት ፡ ቃላቸውን ፡ ከሚሰጡት ፡ ከልዩ ፡ ዐዋቂዎችና ፡ ከወላጆች ፡ ወይም ፡ ከሞግዚት ፡ ወይም ፡ ከበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ አባሎች ፡ በቀር ፡ ማንም ፡

180. እላይ ፡ የግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ፲ን ፡ ይመለከታል ።
 181. የፍርድ ፡ ቤቶች ፡ አዋጅ ፡ (ገና ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ያልዋለ) ፡ ፲፱፻፷፪ ፡ አዋጅ ፡ ቁ ፡ ፻፺፮ ፡ ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ፳፪ኛ ፡ ዓመት ፡ ቁ ፡ ፯ ፤ አንቀጽ ፡ ፲፱(፪)(ሠ) ፡ እንደ ፡ ወንጀለኛ ፡ መቅጫው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ሕግ ፡ ግልጽ ፡ ባይሆንም ፡ እንኳን ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ልጆች ፡ ጉዳይ ፡ ፍ/ቤቱ ፡ “በዝግ ፡ ችሎት” ይቀመጣል ፡ ይላል ። በሕጉ ፡ ውስጥ ፡ አሁን ፡ ያለውን ፡ ደንብ ፡ ስንመለከት ፡ ይህንን ፡ አሳሳች ፡ ደንብ ፡ ማውጣት ፡ አስፈላጊነቱ ፡ ምን ፡ እንደሆነ ፡ ለማወቅ ፡ ያስቸግራል ።

ሰው ፡ ሊገኝ ፡ አይገባም ። ማንኛውም ፡ ነገር ፡ በከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በሚሰማበት ፡ ጊዜ ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ መገኘት ፡ አለበት ።”

ይህ ፡ ድንጋጌ ፡ በጋዜጣ ፡ በሬዲዮ ፡ በአሉባልታ ፡ ወዘተ ፡ አማካይነት ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ስም ፡ እንዳይገባው ፡ ነገር ፡ በግልጽ ፡ ችሎት ፡ የሚሰማበትን ፡ ሁኔታ ፡ ለማጥበብ ፡ የታቀደ ፡ ይሆናል ።¹⁸² አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ በተከሰሰበት ፡ ወንጀል ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝም ፡ ባይገኝም ፤ የነገር ፡ መሰማት ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ በምስጢር ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፤ ተከሳሹ ፡ ወደኅብረ ፡ ሰቡ ፡ ሲመለስ ፡ በቀላሉ ፡ ሊዋሃድ ፡ ይችላል ። ነገር ፡ ግን ፤ ይህ ፡ ስለ ፡ ዝግ ፡ ችሎት ፡ የሚኖረው ፡ ድንጋጌ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ ለመጥቀም ፡ የታቀደ ፡ ከሆነ ፤ በነገር ፡ ውስጥ ፡ ምርጫ ፡ የሚያሳጣው ፡ ሆኖ ፡ መተርጎም ፡ የለበትም ። አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ በሕገ ፡ መንግሥቱ ፡ መሠረት ፡ ነገር ፡ በግልጽ ፡ ችሎት ፡ እንዲታይለት ፡ ባለው ፡ መብት ፡ ለመጠቀም ፡ በሚፈልግበት ፡ ጊዜ ፤ ተከሳሹ ፡ ወይም ፡ ወላጆቹ ፡ ነገር ፡ በግልጽ ፡ ችሎት ፡ እንዲሰማ ፡ ወይም ፡ በቁጥር ፡ ፻፸፯ ፡ (፩) ፡ ከተጠቀሱት ፡ ሰዎች ፡ በስተቀር ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ ነገር ፡ በሚሰማበት ፡ ጊዜ ፡ እንዲገኙ ፡ ይፈልጉ ፡ ይሆናል ። (በቁጥር ፡ ፻፸፯ ፡ (፩) ፡ የተጠቀሱት ፡ ሰዎች ፡ ዝርዝር ፡ የተከሳሽን ፡ ጠበቃ ፡ አይጨምርም) ። የወንጀል ፡ ነገሮች ፡ በግልጽ ፡ ችሎት ፡ መታየት ፡ ተከሳሹ ፡ በትክክለኛው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ነገር ፡ እንዲሰማለት ፡ ከሕዝቡ ፡ ድጋፍ ፡ ማግኘትን ፡ የመሰሉ ፡ ውጤቶች ፡ ስላሉት ፡ ለኅብረተ ፡ ሰቡ ፡ ጠቃሚ ፡ አገልግሎት ፡ ይሰጣል ። ከዚህም ፡ በላይ ፤ የነገር ፡ በምስጢር ፡ መሰማት ፡ ተሰርቷል ፡ ስለተባለው ፡ ወንጀል ፡ የሚወሩ ፡ የተንኮሉ ፡ ወሬዎች ፡ ተቀባይነት ፡ እንዲያገኙ ፡ ምክንያት ፡ ይሆናል ፤ ስለዚህ ፡ ሕዝቡ ፡ በነገር ፡ አፈጻጸም ፡ እምነት ፡ እንዳያጣ ፡ የፍርድ ፡ ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ “ሊታይ ፡” ይገባል ። ደግሞም ፡ ነገር ፡ በግልጽ ፡ ችሎት ፡ ሲሰማ ፡ ኅብረተ ፡ ሰቡ ፤ በተለይ ፡ ተጎጂው ፡ ወገንና ፡ ዘመዶቹ ፡ በተከሳሹ ፡ ሲፈረድበት ፡ ሲያዩ ፡ በሱ ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ ጥላቻ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ባለው ፡ መንገድ ፡ እንዲያበርዱ ፡ ዕድል ፡ ስለሚሰጣቸው ፡ ይህ ፡ የችሎቱ ፡ ግልጽ ፡ መሆን ፡ ለኅብረተ ፡ ሰቡ ፡ ጠቃሚ ፡ ነው ። በነዚህ ፡ ምክንያቶች ፡ የተነሣ ፤ ሕግ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ወጣትና ፡ ለሞግዚቶቹ ፡ በሕገ ፡ መንግሥቱ ፡ መሠረት ፡ ነገር ፡ በግልጽ ፡ ችሎት ፡ እንዲታይ ፡ ባለው ፡ መብት ፡ እንዲጠቀሙ ፡ ምንም ፡ መንገድ ፡ ሳይሰጥ ፤ ነገር ፡ በምስጢር ፡ እንዲታይ ፡ የሚያዝ ፡ ጥብቅና ፡ የማያወላዳ ፡ ደንብ ፡ መሥራቱ ፡ የሚያሳዝን ፡ ነው ።

፪/ የምስክሮች ፡ ምርመራ ፡

ተከሳሹ ፡ ክሱን ፡ ወይም ፡ አቤቱታውን ፡ የካደ ፡ እንደሆነ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ “ለቀረበው ፡ ክስ ፡ ወይም ፡ አቤቱታ ፡ የሚመሰክሩትን” የሕግና ፡ የመከላከያ ፡ ምስክሮች ፡ ስም ፡ አረጋግጦ ፡ መጥሪያ ፡ እንዲሰጣቸው ፡ ሕግ ፡ ያዛል ። “አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ወይም ፡ እንደራሴው ፡ ወይም ፡ ጠበቃው ፡ ማንኛውም ፡ ምስክር ፡ እንዲጠራለት ፡ ሊያደርግ ፡ ይችላል ።”¹⁸³ ይህም ፡ በተሻሻለው ፡ ሕግ ፡ መንግሥት ፡ አንቀጽ ፡ ፶፪ ፡ መሠረት ፡ ለማናቸውም ፡ ተከሳሹ ፡ የተሰጠውን ፤ “የሚመሰክሩለት ፡ ምስክሮች ፡ በመንግሥቱ ፡ ኪሣራ ፡ ተገደው ፡ እንዲቀርቡለት” ፡ ያለውን ፡ መብት ፡ የሚያፀና ፡ ይመስላል ።

182. ይህ ፡ አመራር ፡ ፍ/ ቤቱ ፡ የፍርድን ፡ ውሳኔ ፡ በማስታወቂያ ፡ እንዲያወጣ ፡ በሚከለክለው ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁ ፡ ፻፸፱ ፡ የተደገፈ ፡ ነው ። እላይ ፡ በግርጌ ፡ ማስታወሻዎች ፡ ፸፩-፸፮ ፡ የተመለከተውን ፡ ጽሑፍ ፡ ይመለከታል ።

183 ቁ ፡ ፻፸፯(፩) ።

በሕገ : መንግሥቱ : አንቀጽ : ፶፪ : መሠረት : ለተከሳሹ : የተሰጠው : ሌላ : መሠረታዊ : መብት : ደግሞ : “የሚመሰክሩበት : ምስክሮች : በፊቱ : እንዲመሰክሩ :” ያለው : መብት : ነው ። በፊቱ : እንዲመሰክሩ : መብት : አለው : ማለትም : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : በሱ : ላይ : የሚመሰክሩትን : ምስክሮች : መስቀልኛ : ጥያቄ : ለመጠየቅ : መብት : አለው : ማለት : ነው ። ከጥንት : ጀምሮ : በኢትዮጵያ : በታወቀውና ፣¹⁸⁴ በፍትሕ : ብሔርና : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : በተረጋገጠው : በሁለቱ : ባለጋራዎች : ብቻ : በሚመራው : (በአድቨርሰሪ) : ቅንጅት መሠረት : መስቀልኛ : ጥያቄ : በተከሳሹ : ላይ : የሚሰጠውን : የምስክርነት : ቃል : እውነተኛነት : ለማረጋገጥ : አስፈላጊ : ዘዴ : ነው ። ቁጥር : ፻፸፯(፮) : “ምስክሮቹን : ሁሉ : ፍርድ : ቤቱ : በጥያቄ : ከመረመረ : በኋላ : የተከሳሹ : ወገን : መስቀልኛ : ጥያቄ : ሊጠይቅ : ይችላል።” በማለት : ከላይ : የተጠቀሰውን : መብት : ይሰጣል። ሆኖም : ቁጥር : ፻፸፮ : ተከሳሹ : “ሊሰማው : የማይገባ።” ማስረጃ : በሚቀርብበት : ጊዜ : ወይም : ትችት : በሚሰጥበት : ጊዜ : “ከችሎቱ : ክፍል : ውስጥ : እንዲወጣ : ያደርጋል ።” ይላል ። ይህ : ድንጋጌ : ምስክሮቹ : ቃላቸውን : በሚሰጡበት : ጊዜ : ወጣቱ : ከፍርድ : ቤት : እንዲወጣ : ሥልጣን : የሚሰጥ : ከሆነ ፤ ተከሳሹ : በሌለበት : ቃሉን : የሰጠውን : ምስክር : መስቀልኛ : ጥያቄ : ለመጠየቅ : አለመቻሉ : ግልጽ : ስለሆነ ፤ ምስክሮች : በፊቱ : እንዲመሰክሩ : ያለውን : መብት : የሚነፍግ : ይሆናል ። ነገር : ግን : ሕግ : አርቃቂዎቹ : መብቱን : በዚህ : ዓይነት : እንዲነፈግ : አለማቀዳቸው : የሚያጠራጥር : አይደለም ። ቁጥር : ፻፸፮ : ምናልባት ፤ አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : ሠራ : ከተባለው : ወንጀል : ገጹ ሕ : ወይም : ጥፋተኛ : ስለመሆኑ : ሳይሆን : ስለጠባዩ : ለፍርድ : ቤቱ : መረጃ : የሚሆን ፤ ቤተሰቡን : ወይም : ሌሎችን : የሚመለከት : ምስጢራዊ : ጉዳይ : እንዳይሰማ : ለማድረግ : የታቀደ : ይሆናል ። ስለዚህ : ይህ : ቁጥር : ቅጣት : በሚወሰንበት : ጊዜ : ብቻ : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : ከፍርድ : ቤት : እንዲወጣ : እንዲያደርግ : ለፍርድ : ቤቱ : ሥልጣን : እንደሚሰጠው : ተደርጎ : መተርጎም : አለበት ። በእርግጥ : በተመሳሳይ : ምክንያቶች : በሌላ : የሕግ : ቅንጅቶች : ውስጥ : አዋቂ : ጥፋተኞች : እንኳን : ቅጣት : ከመወሰኑ : በፊት : ስለጠባዮቻቸውና : ስለሌላም : ጉዳይ : ምስጢራዊ : መግለጫ : በሚሰጥበት : ጊዜ : ከችሎቱ : እንዲርቁ : ይደረጋል ።

አዋቂዎችን : በሚመለከተው : ሥነ : ሥርዓት : ማናቸውም : የምስክርነት : ቃል : የሚሰጠው : በመሀላ : ወይም : እውነትነቱን : በማረጋገጥ : ቢሆንም ፣¹⁸⁵ አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን : የሚመለከተው : ሥነ : ሥርዓት : ስለዚህ : ምንም : አይናገርም ። “አካለ : መጠን : ያላደረሰ : ወጣት : የተከሰሰበትን : ነገር : የሚሰማው : ችሎት : በሌላ : ነገር : ተሰይሞ : ከሚያነጋግረው : አኳኋንና : ሁኔታ : የተለየ : ይሆናል ።” ከሚለው : ከቁጥር : ፻፸፮ : (፪) : ትእዛዝ : በመነሳት : መሀላው : አያስፈልግም : ለማለት : ቢቻልም ፤ ጥሩ : መፍትሔ : አይደለም ። የምስክሮች : ቃል : አካለ : መጠን : ባላደረሰው : ወጣት : ላይ : በጣም : አሳሳቢ : ውጤቶች : ስለሚኖሩት : አዋቂዎችን : በሚመለከቱ : ጉዳዮች : የሚያስፈልገውን : ያህል : የመሀላው : ሥነ : ሥርዓት :

184. ከሳሽን : የማወቅና : ፊት : ለፊት : ቆሞ : የመከራከር : መብት : ጥንትም : የነበረ : ነው ፤ “አንተ : (ዳኛው) : ሁለቱም : ሳይቀርቡ : ባንደኛው : ላይ : መፍረድ : አግባብ : አይደለም ፤ ምክንያቱም : አንደኛው : ወገን : መከላከያውን : ሳይቀርብ : ሌላው : ባቀረበው : ክስ : መሠረት : ብቻ : ውሳኔ : ህን : በችኮላ : ከሰጠህ : የሰጠኸው : ቅጣት : ለራሱ : ይሆናል ---” ። ፍትሕ : ነገሥት ፤ ትርጉም : አባ ጳውሎስ ገደዋ ፤ የተዘጋጀው : በፒ : ስትራውስ : (አዲስ : አበባ : የሕግ : ፋኩልቲ ፤ ቀ : ኃ : ሥ : ዩ : ፲፱፻፷፰) : ገጽ : ፪፻፷ :
 185. ቁ : ፻፵፯ : (፪) : እና : ፻፵፪ : (፪) ።

አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን : በሚመለከቱ : ጉዳዮች : ላይም : ተፈጻሚ : መሆን : አለበት ። ከዚህም : ሌላ : የሚነሳው : ጥያቄ : ይኸውም : ነገር : “በተለየ : አኳኋን” : እንዲሰማ : የሚያዘው : ድንጋጌ : ፍርድ : ቤቱ : አዋቂዎችን : በሚመለከቱ : የወንጀል : ጉዳዮች : ተፈጻሚ : የሆኑትን : የማስረጃ : አቀራረብ : ደንቦች : አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣቶች : ጉዳዮች : ውስጥ : መከተል : አያስፈልገውም : ማለት : ነውን ?¹⁸⁶ ወደፊት : የሚወጣው : የማስረጃ : ሕግ : ይህን : ጥያቄ : እንደሚመልሰው : ተስፋ : እናደርጋለን ። እስከዚያ : ጊዜ : ድረስ : ግን ፤ የአዋቂ : ተከላኝን : መብት : ለመጠበቅ : የሚያስፈልጉት : የማስረጃ : አቀራረብ : ደንቦች : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : ነገርም : በትክክል : መሰማቱን : ለማረጋገጥ : ስለሚያስፈልጉ : ተፈጻሚ : መሆን : አለባቸው ። የተሰጠው : የምስክርነት : ቃል : ሁሉ : እንዲመዘገብ : ሕጉ : ያዛል ።¹⁸⁷

በምስክሮች : ቃል : ረገድ : “ምስክሮቹን : ሁሉ : ፍርድ : ቤቱ : በጥያቄ : ከመረመረ : በኋላ : የተከላኝ : ወገን : መስቀልኛ : ጥያቄ : ሊጠይቅ : ይችላል ።” ከሚለው : ከቁጥር : ፻፸፮ (፮) : አንድ : የመጨረሻ : ሐሳብ : ይመነጫል ። ከመደበኛው : የወንጀልኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነ : ሥርዓት : ጋር : ሲነፃጸር : ክሱን : ለመደገፍ : ወይም : ለመቃወም : የተጠሩ : ምስክሮች : ቢሆኑም : ወጣት-ነክ : በሆኑ : ጉዳዮች : ላይ : ሁሉ : የሚመሰክሩ : ምስክሮች : እንደ : “ፍርድ : ቤት : ምስክሮች” የሚቆጠሩ : ይመስላል ። ፍርድ : ቤቱ : በማናቸውም : ነገር : ምርመራውን : በቀጥታ : ይመራል ። የተከላኝ : ጠበቃም : ራሱ : እንዲጠሩ : ያደረጋቸውንም : ምስክሮች : እንኳ : ሳይቀር : መስቀልኛ : ጥያቄ : ሊጠይቅ : ይችላል ። የዚህም : ውጤት : የተከላኝ : ጠበቃ : “የራሱን” ምስክሮች : ጥያቄ : ከጠየቀ : በኋላ : በሀሰት : መስክረዋል : ብሎ : እንዲከስ : የሚያስችለው : በቀጥታ : ጥያቄውስጥ : የተከለከለው : ብልሃት : መሆኑ : ነውን? ምናልባት : የተከላኝ : ጠበቃ : ለራሱ : ምስክሮች : መስቀልኛ : ጥያቄ : አቅርቦ : ከጨረሰ : በኋላ : የተከላኝ : ጠበቃ : በጥያቄው : ስላገኛቸው : ነገሮች : ፍርድ : ቤቱ : ምስክሮቹን : እንደገና : ይጠይቅ : ይሆናል ። እንዲህ : ያለው : ሥነ : ሥርዓት : የመከላከያ : ምስክሮች : በሰጡት : ቃል : ላይ : የተከላኝ : ጠበቃ : ሊያቀርበው : የማይችለውና : እውነቱንም : ለማግኘት : የሚያስፈልገው : ጽኑና : ኃይለኛ : የመስቀልኛ : ጥያቄ : ማቅረቡን : ለማረጋገጥ : ዘወትር : አስፈላጊ : ይሆናል ። ይህ : ሥራ : የዐቃቤ : ሕጉ : ሳይሆን : የፍርድ : ቤቱ : መሆኑ : የሚታወቀው ፤ ቀድሞ : እንዳየነው : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን : የሚመለከቱት : ጉዳዮች : አፈጻጸም : በሕጉ : መሠረት : ብዙውን : ጊዜ : በሁለት : ባላጋራዎች : የማይመሩ : (ኖን : አድቨርሰሪ) : ከመሆናቸው : ነው ።¹⁸⁸ ፍርድ :

186. በንጉሠ : ነገሥት : መንግሥት : ግዛት : ውስጥ : አሁንም : የተቀነባበረ : የማስረጃ : ሕግ : የለም ። ቢሆንም : ፍ/ቤቶች : ከከመን : ሎው : የተወጣጡ : አንዳንድ : የማስረጃ : ሕጎችን : በሥራ : ላይ : ያውላሉ ። ሕጎቹም : (ኮድሰ) አንዳንድ : የማስረጃ : ሕጎች : አሏቸው ፤ ሌሎች : መኖራቸውን : ያሳያሉ ፤ ለምሳሌ : ፻፵፬-፵፮ : የክሱ : መሰማት : ከመጀመሩ : በፊት : ምስክሮች : የሰጡት : ቃል : በማስረጃነት : እንዴት : እንደሚቀርብ : ይቆጣጠራሉ ፤ ቁ : ፻፵፮ : ደግሞ : ማስረጃን : ስለመቃወም : ይገልጻል ። አለነፃ : ፈቃድ : የሚሰጡ : የእምነት : ቃላት : በማስረጃነት : ሊቀርቡ : አይችሉም : የሚለው : ደንብ : አንድ : ማስረጃ : ተሰሚነት : የማያገኝበት : (ኤክስክሉሽናሪ : ሩል) : አንድ : ምሳሌ : ነው ።

187. ቁ : ፻፸፮ (፮) ።

188. ሕጉ : አካለ : መጠን : ላላደረሱ : ጥፋተኞች : የደነገገውን ሥነ : ሥርዓት : የጀ : ግራቫን : የሕጉ : አቫን : ፕሮገፍ : ለአዋቂዎችና : አካለ : መጠን : ላላደረሱ : ጥፋተኞች : ካሰበው : ሥነ : ሥርዓት : ጋር : ማወዳደር : ጠቃሚ : ነው ። የሕጉ : አርቃቂዎች : በመጨረሻ : አዋቂዎችን : በሚመለከተው : ክፍል : ያለውን : የግራቫንን : ነገሩ : ከመሰማቱ : በፊትና : በሚሰማበትም : ጊዜ : ያለውን : የአውሮፖውያን : ዓይነት : ቅንጅት : ቢያስቀሩትም : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : አጥፊዎችን : በሚመለከተው : ክፍል : ግን : ትንሽ : ለውጥ : በማድረግ : ብቻ : ተቀብለውታል ።

ቤቱ ፡ ነገሩን ፡ “በጥያቄ ፡ መልክ” ፡ በመምራት ፡ ያለው ፡ ሥራና ፡ ከዚህም ፡ ጋር ፡ ሲነፃ ጸር ፡ ዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ ያለው ፡ የተቀነሰ ፡ ሥራ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶችና ፡ በዐዋቂዎች ፡ ጉዳዮች ፡ አፈጻጸም ፡ መካከል ፡ ላለው ፡ ልዩነት ፡ ዋና ፡ ጠባዮች ፡ ናቸው ።

፫/ የዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ የተከሳሽ ፡ ጠበቃና ፡ የፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ተግባር ።

ሕግ ፡ አርቃቂዎቹ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ የሚመለከተው፤ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ባዘጋጁበት ፡ ጊዜ ፡ ክርክሩ ፡ በሁለቱ ፡ ባላጋራዎች ፡ ብቻ ፡ ከሚመራበት ፡ (አድቨርሰሪ) ፡ ቅንጅት ፡ ጋር ፡ ምን ፡ ያህል ፡ የተለየ ፡ እንዳደረጉት ፡ ለመረዳት ፡ ተከራ ካሪዎቹ ፡ ወገኖችና ፡ ፍ/ቤቱ ፡ በመደበኛው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ውስጥ ፡ ያላቸውን ፡ ተግባር ፡ ማስታወስ ፡ ያስፈልጋል ። ሁለቱ ፡ ባላጋራዎች ፡ ነገሩን ፡ በሚመሩበት ፡ (በአድቨርሰሪ ፡ ቅንጅት) ፡ ዐቃቤ ፡ ሕጉና ፡ የተከሳሽ ፡ ጠበቃ ፡ የሚመሰክሩላቸው ፡ ምስክሮች ፡ ካሉ ፡ በየበኩላቸው ፡ የፈለጉትን ፡ ለመጥራት ፡ የሚወስኑት ፡ ራሳቸው ፡ ናቸው።¹⁸⁹ ላይ ፡ እያንዳንዱ ፡ ወገን ፡ ያቀረባቸውን ፡ ምስክሮች ፡ ምርመራና ፡ የሌላውንም ፡ ወገን ፡ ምስክሮች ፡ መስቀልኛ ፡ ጥያቄ ፡ በቀጥታ ፡ ይመራል ። በእንደዚህ ፡ ያሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጣለው ፡ ገደብ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ “ለፍትህ ፡ ሲል ፡” ተጨማሪ ፡ ምስክሮች ፡ ሊጠራ ፡ መቻሉና ፡¹⁹⁰ “ትክክለኛ ፡ ፍርድ ፡ ለመስጠት ፡ አስፈላጊ ፡ መስሎ ፡ ሲታየው ፡” ምስክሮቹን ፡ ለመጠየቅ ፡¹⁹¹ የተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ ነው ። ነገሩ ፡ የሚሰማበት ፡ ቅደም ፡ ተከተል ፡ ሁኔታ ፡ እንደሚከተለው ፡ ነው ፡ የዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ የመክፈቻ ፡ ንግግር ፤¹⁹² ዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ ምስክሮቹን ፡ መጠየቅና ፡ የተከሳሽ ፡ ጠበቃ ፡ መስቀልኛ ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፤ ካስፈለገም ፡ ዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ ድጋሚ ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፤¹⁹³ ዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ ማስረጃ ውን ፡ ካቀረበ ፡ በኋላ ፡ ለተከሳሹ ፡ ጥፋተኛነት ፡ በቂ ፡ ማስረጃ ፡ የሌለ ፡ እንደሆነ ፡ የተከሳሹ ፡ በነፃ ፡ መለቀቅ ፤¹⁹⁴ የተከሳሽ ፡ ጠበቃ ፡ የመክፈቻ ፡ ንግግር ፤¹⁹⁵ ተከሳሹ ፡ ለመናገር ፡ ከፈለገ ፡ የሚያደርገው ፡ ንግግር ፤¹⁹⁶ የመከላከያው ፡ ምስክሮች ፡ በተከሳሽ ፡ ጠበቃ ፡ መመርመርና ፡ በዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ መስቀልኛ ፡ ጥያቄ ፡ መጠየቅ ፤ ካስፈለገም ፡ በተከሳሽ ፡ ጠበቃ ፡ ድጋሚ ፡ መጠየቅ ፤¹⁹⁷ የዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ የመዝጊያ ፡ ንግግር ፤¹⁹⁸ የተከሳሽ ፡ ጠበቃ ፡ የመዝጊያ ፡ ንግግር ፤¹⁹⁹ በመጨረሻም ፡ ፍርድና ፡ ቅጣት ።²⁰⁰

አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ በሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ አፈጻጸም ፡ ውስጥ ፡ በጣም ፡ የተለየ ፡ ቅንጅት ፡ እናገኛለን ። አንደኛ ፤ በከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ከሚ

189. ቁ ፡ ፩፳፬ ።
 190. ቁ ፡ ፻፵፫(፩) ።
 191. ቁ ፡ ፻፵፮(፬) ።
 192. ቁ ፡ ፻፵፮(፩) ።
 193. ቁ ፡ ፩፵፮(፪)(፫) ፡ እና ፡ ፻፵፱ ።
 194. ቁ ፡ ፻፵፩ ።
 195. ቁ ፡ ፻፵፪(፪) ።
 196. ቁ ፡ ፻፵፪(፫) ።
 197. ቁ ፡ ፻፵፪(፪) ፡ ሕጉ ፡ የመከላከያ ፡ ምስክሮች ፡ መስቀልኛ ፡ ጥያቄና ፡ ድጋሚ ፡ ጥያቄ ፡ ሊቀርብላቸው ፡ መቻል ፡ አለመቻሉን ፡ በግልጽ ፡ ባይናገርም ፡ የሚቻል ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ። ቁ ፡ ፻፵፮ ፤ ፻፵፱-፵ ፤ ፻፵፪(፫)
 198. ቁ ፡ ፻፵፰(፩) ።
 199. ቁ ፡ ፻፵፰(፪) ።
 200. ቁ ፡ ፻፵፱ ።

ሰሙ : ነገሮች : በስተቀር : ዐቃቤ : ሕጉ : መገኘት : እንኳን : አይችልም ።²⁰¹ ስለዚህ : የዐቃቤ : ሕጉን : ሥራ : ዳኛው : ራሱ : በብዙ : ጉዳዮች : ውስጥ : ይፈጽማል ። በሌላ : አነጋገር : የተከሰሰ : ጠበቃና : ፍርድ : ቤቱ : ብቻ : ነገሩን : የሚያካሄዱ : ስለሆነ : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን : የሚመለከተው : ጉዳይ : አፈጻጸም : በአንድ : ወገን : ብቻ : የሚመራ : ነው : ለማለት : ይቻላል ። በዚህ : ምክንያት : “የዐቃቤ : ሕጉ : ምስክሮች” የሚጠሩት : በዐቃቤ : ሕጉ : አማካይነት : ሳይሆን ፤ ፍርድ : ቤቱ : “ለቀረበው : ክስ : ወይም : አቤቱታ : ለመመስከር : የሚጠሩትን ፡ ምስክሮች” - ምናልባት : ለነገሩ : መረጃ : ያቀረበውን : ሰው : - “ከጠየቀ : በኋላ” በሚያደርገው : ውሳኔ : ነው ። ማናቸውም : ወገን : ቢሆን : የመክፈቻ : ንግግር : አያደርግም ፤ ምስክሮቹን : ሁሉ : በቀጥታ : የሚመረምረው : ዐቃቤ : ሕጉ : ወይም : የተከሰሰ : ጠበቃ : ሳይሆን ፤ ፍርድ : ቤቱ : ነው ። ለተከሰሱ : እንዲመሰክሩ : ለሚቀርቡት : “የመከላከያ : ምስክሮች” ዐቃቤ : ሕጉ : መስቀልኛ : ጥያቄ : ሊያቀርብ : አይችልም ፤ የተከሰሰ : ጠበቃ : ብቻ : “የመዝጊያ : ንግግር” ሊያደርግ : ይችላል ።

የምስክር : ቃል : አሰጣጥ : ቅደም : ተከተል : እንኳ : ዐዋቂዎችን : በሚመለከተው : ጉዳይ : አፈጻጸም : ውስጥ : ካለው : ሥነ : ሥርዓት : ጋር : ተመሳሳይ : ይሁን : አይሁን : ግልጽ : አይደለም ። ዐዋቂዎችን : በሚመለከቱ : ጉዳዮች : ክስ : የተነሳበት : ወንጀል : ከተረጋገጠ ፤ ከዐቃቤ : ሕጉ : ምስክሮች : ቀጥሎ : የሚቀርቡት : የመከላከያ : ምስክሮች : ናቸው ። በዐቃቤ : ሕጉ : በተከሰሰ : ጠበቃ : ክርክር : መካከል : ያለውን : ልዩነት : ሕጉ : ግልጽ : አላደረገውም ፤ እንዲያውም ። ልዩነቱን : አይብዝዙታል ። ዐቃቤ : ሕጉ : ያቀረበው : ክርክር : በቂ : ማስረጃ : የለውም ። በማለት : የተከሰሰ : ጠበቃ : ተከሳሹ : በነፃ : እንዲለቀቅ : የሚያመለክትበት : ጊዜ : አልተወሰነም ። ስለዚህ : ተከሳሹ : በተከሰሰበት : ወንጀል : በቂ : ማስረጃ : ያልቀረበበት : ቢሆንም ። ክርክሩን : መቀጠል : አለበት : ማለት : ነውን ? እንዲያውም ። አሠራሩ : በእርግጥ : ትክክለኛ : ባይሆንም ፤ የመከላከያ : ምስክሮች : በተቀዳሚ : እንዳይቀርቡ : በግልጽ : የሚከለክል : ድንጋጌ : የለም ። ሕጉ : በዚህ : ጉዳይ : ላይ : ግልጽና : ትክክል : መምሪያ : ስለማይሰጥ ፤ በዚህ : ዓይነት : የተፈጠረውን : ችግር : ለሚሟላት : ለዐዋቂዎች : በተደነገገው : ሥነ : ሥርዓት : መሥራት : አካለ : መጠን : ላላደረሰው : ወጣት : ጠቃሚ : ይሆናል ። ይህ : ከሆነ ፤ ዳኛው : የሕግ : ምስክሮች : አስቀድሞ : ይጠራል ። የምስክርነት : ቃላቸውንም ። ከሰማ ። በኋላ ፤ ክስ : ማስረጃ : እንዳልተገኘለት ። ከተገነዘበ ። ተከሳሹን ። በነፃ : ይለቀቃል ። ነገር ። ግን ። ፍርድ : ቤቱ : የተከሰሱን ። ጥፋተኛነት ። ካረጋገጠ ፤ የተከሰሰ : ጠበቃ ። ለክስ ። መልስ ። እንዲሰጥ ። ይጠይቀዋል ። እንዲህ ። ያለው ። ሥነ ። ሥርዓት ። ተከሳሹ ። በቂ ። በሆነ ። መረጃ ። ላልተረጋገጠ ። ክስ ። በማያስፈልግ ። ሁኔታ ። መልስ ። ለመስጠት ። እንዳይገደድ ። ለማድረግ ። አስፈላጊ ። ይመስላል ።

እስካሁን : ድረስ : አካለ : መጠን ። ላላደረሱ ። ወጣቶች ። የተደነገገው ። ሥነ ። ሥርዓት ። ለዐዋቂዎች ። ከተደነገገው ። ሥነ ። ሥርዓት ። ብዙ ። ልዩነት ። እንዳለው ። በተለይም ። ዐቃቤ ። ሕጉ ። በነገሩ ። በምንም ። ተካፋይ ። እንደማይሆንና ። የሱንም ። ሥራ ። ፍርድ ። ቤቱ ። እንደሚሠራ ። አይተናል ። ነገር ። ግን ። አስቀድመን ። እንዳየነው ። ሕጉ ። አካለ ። መጠን ። ያላደረሰው ። ወጣት ። በሠራው ። ወንጀል ። ከባድነት ። መሠረት ። ጥቂት ። ልዩነቶች ። ያደርጋል ። ስለዚህም ። በፍርድ ። ቤት ። የተቀጠረ ። ጠበቃ ። የማግኘት ። መብትና ። እንደደንቡ ። በዐቃቤ ። ሕጉ ። በሚቀርብ ። የክስ ። ማመልከቻ ። የመከሰስ ። መብት ። ብዙውን ። ጊዜ ። ከባድ ። በሆኑ ። ጉዳዮች ። እንደሚሠራ ።

201. ቁ : ፻፸፮ : (፩) ።

ባቸው፡ አይተናል ።²⁰² የ“ከባድ”፡ ጉዳዮች፡ ሌላው፡ ልዩ፡ ጠባይ፡ በከፍተኛው፡ ፍርድ፡
 ቤት፡ በሚሰሙ፡ ነገሮች፡ ላይ፡ ዐቃቤ፡ ሕጉ፡ “እንዲገኝ፡ መደረጉ፡” ነው።²⁰³ ሆኖም፡
 በእንዲህ፡ ያሉ፡ ነገሮች፡ ዐቃቤ፡ ሕጉ፡ የሚገኝበት፡ ምክንያት፡ ግልጽ፡ አይደለም ።
 የሚፈጽመው፡ ተግባር፡ አለ፡ ወይ? የሚፈጽመው፡ ተግባር፡ ስለመኖሩ፡ ሕጉ፡ በግልጽ
 መናገሩ፡ ቀርቶ፡ ፍንጭ፡ እንኳን፡ አይሰጥም ። ምናልባት፡ ቁጥር፡ ፻፸፯፡ የሚደነግገው፡
 ክርክር፡ በሁለት፡ ባላጋራዎች፡ የማይመራበት፡ (ኖን-አድቨርሰሪ)፡ ቅንጅት፡ በከፍተ
 ኛው፡ ፍርድ፡ ቤትና፡ በሌላም፡ ፍርድ፡ ቤቶች፡ በሚቀርቡ፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሱ፡
 ወጣቶችን፡ በሚመለከቱ፡ ጉዳዮች፡ ላይ፡ ተፈጻሚ፡ ይሆን፡ ይሆናል ። ነገሩን፡ የሚሰ
 ማው፡ ዳኛም፡ ብዙውን፡ ጊዜ፡ ዐቃቤ፡ ሕጉ፡ የሚሠራውን፡ ሥራ፡ ይሠራ፡ ይሆናል ።
 ታዲያ፡ ዐቃቤ፡ ሕጉ፡ መገኘት፡ ያለበት፡ ለምንድን፡ ነው? ቁጥር፡ ፻፸፯፡ (፩)፡ ዐቃቤ፡
 ሕጉ፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሱ፡ ወጣቶችን፡ የሚመለከቱ፡ ጉዳዮች፡ በከፍተኛው፡
 ፍርድ፡ ቤት፡ በሚሰሙበት፡ ጊዜ፡ እንዲገኝ፡ የሚያዘው፡ በፍርድ፡ ቤቱ፡ ሥልጣን፡ ሥር
 ያሉት፡ ወንጀሎች፡ በጣም፡ ከባድ፡ ስለሆኑ/ወይም፡ በወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡
 መሠረት፡ አስቸጋሪ፡ ስለሆኑ፡ ነው፡ ብሎ፡ ለመገመት፡ ይቻላል ።²⁰⁴ ስለዚህ፡ የከፍ
 ተኛው፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ስለአንዳንድ፡ አሳሳቢ፡ ነገሮች፡ ከዐቃቤ፡ ሕጉ፡ ጋር፡ ለመመካከ
 ርና፡ ደግሞም፡ ምክሩንና፡ ሐሳቡን፡ ሊቀበል፡ እንደሚችል፡ ልንገምት፡ እንችላለን ።
 ነገር፡ ግን፡ ይህ፡ አገላለጽ፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰው፡ ወጣት፡ በከፍተኛው፡ ፍርድ፡
 ቤት፡ ውስጥ፡ ባለው፡ ጥቅም፡ ላይ፡ በሚያስከትለው፡ ውጤት፡ ረገድ፡ ቅር፡ የሚ
 ያሰኝ፡ ነው። ጉዳዩ፡ “ከባድ”፡ ሲሆን፡ ብቻ፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰው፡ ድሀ፡ ተከ
 ሳሽ፡ የጠበቃ፡ ርዳታን፡ የማግኘት፡ ፍጹም፡ መብት፡ እንዳለው፡ አይተናል ። ዳሩ፡
 ግን፡ ብዙ፡ የከፍተኛው፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ጉዳዮች፡ የሚያስፈልገውን፡ ያህል፡ ከባድ፡
 ስላልሆኑ፡ በቁጥር፡ ፻፸፱፡ (ለ)፡ መሠረት፡ የጠበቃ፡ እርዳታን፡ ሊያስገኙ፡ አይችሉም።²⁰⁵
 በእንደዚህ፡ ያሉ፡ ነገሮችም፡ በቁጥር፡ ፻፸፱፡ (ቮ)፡ በተደነገገው፡ መሠረት፡ የሚፈጸ
 መው፡ ተመሳሳይ፡ የሆነ፡ ተፈላጊ፡ ነገር፡ ስለማይሟላ፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰው፡
 ወጣት፡ በዐቃቤ፡ ሕጉ፡ እንደደንቡ፡ በሚቀርብ፡ የክስ፡ ማመልከቻ፡ የመከሰስ፡ መብት፡
 የለውም ።²⁰⁶ በዚህ፡ ዓይነት፡ በከፍተኛው፡ ፍርድ፡ ቤት፡ የሚቀርቡ፡ ነገሮች፡ በአ
 ንድ፡ በኩል፡ በጣም፡ አሳሳቢና፡ አስቸጋሪ፡ በመሆናቸው፡ የዐቃቤ፡ ሕጉን፡ መኖር፡
 የሚጠይቁ፡ ሲሆኑ፡ በሌላ፡ በኩል፡ ግን፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰው፡ ወጣት፡ ተከ
 ሳሽ፡ እንደደንቡ፡ በሚቀርብ፡ በቂ፡ በሆነ፡ የክስ፡ ማመልከቻ፡ መከሰስንና፡ የጠበቃ፡
 እርዳታ፡ ማግኘትን፡ በመሰሉ፡ መሠረታዊ፡ መብቶች፡ ለመጠቀም፡ ይችላል፡ ዘንድ፡
 አሳሳቢነታቸውና፡ አስቸጋሪነታቸው፡ በቂ፡ ሆኖ፡ አለመገመቱ፡ አስገራሚ፡ ነገር፡ ነው።
 ይህም፡ ጉድለት፡ በፓርላማ፡ እስኪታረም፡ ድረስ፡ ሕጉ፡ በግልጽ፡ ባይናገርም፡ እንኳ፡
 ፍርድ፡ ቤቶች፡ ለትክክለኛ፡ ፍርድ፡ ሲሉ፡ እነዚህን፡ በከፍተኛው፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ለሚ
 ታዩ፡ ጉዳዮች፡ የተጠበቁትን፡ የመብት፡ ጥበቃዎች፡ እንደሚሠሩበት፡ ተስፋ፡ ይደረጋል።

202. የጠበቃ፡ ፅርዳታ፡ የማግኘት፡ መብት፡ ከባድ፡ ባልሆኑ፡ ጉዳዮች፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰውን፡
 ወጣት፡ የሚወክል፡ ዘመድ፡ ባልተገኘበት፡ ጊዜም፡ ያለ፡ ነው ።
 203. ቁ፡ ፻፸፯፡ (፩) ።
 204. የው-መ-ሕ-ሥ-ሥ- አንደኛ፡ ሠንጠረዥ፡ ተመልክት ። በቁ፡ ፻፯፡ መሠረት፡ (ክሱን፡ ወደሌላ፡ ሥፍራ፡
 ስለ፡ ማዛወር)፡ ሌላ፡ ጊዜ፡ የከፍተኛው፡ ፍ/ቤት፡ ሥልጣን፡ ያልሆኑ፡ ጉዳዮች፡ ወደ፡ ከፍተኛው፡
 ፍ/ቤት፡ ሊዛወሩ፡ ይችላሉ ። ቢሆንም፡ በከፍተኛው፡ ፍ/ቤት፡ ሊሰሙ፡ የሚችሉት፡ ጉዳዮች፡
 በቁ፡ ፻፯፡ (ለ)፡ መሠረት፡ “ያልተለመደ፡ አስቸጋሪ፡ የሕግ፡ ክርክር፡” የሚያስነሱት፡ ብቻ፡ ናቸው።
 205. ለምሳሌ፡ የአራጣ፡ (ቁ፡ ፯፻፷፯፡ ው-መ-ሕ-)፤ የመንጠቅ፡ (ቁ፡ ፯፻፷፰፡ ው-መ-ሕ-) ወይም፡ የማስፈራራት፡
 (ቁ፡ ፯፻፹፱፡ ው-መ-ሕ)፡ ወንጀሎች፡ “ከዐሥር፡ ዓመት፡ በማያንስ፡ ጽኑ፡ እስራት፡ ወይም፡ በሞት”፡
 አያስቀጡም ።
 206. ከዚያው ።

በኢትዮጵያ : አንድ : ዐዋቂ : ተከላሽ : ነገሩ : በሚሰማበት : ጊዜ : ያለው : ተግባር : በዘመናዊ : የሕግ : ቅንጅት : ውስጥ : በጣም : ልዩ : ነው ። ምስክር : ሊሆን : የሚችል : አይመስልም ፤²⁰⁷ ማለት : አይምልም ፤ ጠበቃው : አይጠይቀውም ፤ ዐቃቤ : ሕጉም : መስቀልኛ : ጥያቄ : አያቀርብለትም ። ሕጉ : በዚህ : ረገድ : ከዘመናዊው ፡²⁰⁸ የአንግሎ-አሜሪካን : ቅንጅት : አቀራረብ : ይልቅ : የአውሮፓን : ሕግ : ቅንጅት : እቁራረብ : የተከተለ : ይመስላል ። ሆኖም : እንደ : አውሮፓ : የሕግ : ቅንጅት : አሠራር : ሳይሆን ፤²⁰⁹ ተከላሹ : ሲጠየቅ : ላለመመለስና : ላለመጠየቅም : ፍጹም : መብት : ስላለው : ፍርድ : ቤቱ : ወይም : ጠበቃው : በሚጠይቀው : ጊዜ : አልመልስም : ለማለት : ይችላል ። በዚህ : በኩል : ያለው : አሠራር : የአንግሎ-አሜሪካን : ሕግ : የተከተለ : ነው ። በኢትዮጵያ : ተከላሹ : በነገሩ : ተካፋይ : የሚሆነው ፣ አስፈላጊ : በሚሆንበት : ጊዜ : ከፍርድ : ቤቱ : የሚቀርቡ : አንዳንድ : ጥያቄዎችን : ከማብራራት : በስተቀር : መስቀልኛ : ጥያቄ : እንዲጠየቅ : ሳይገደድ : ያለመሆን : ቃሉን : በመስጠት : ብቻ : ነው ።²¹⁰ ተከላሹ : ለራሱ : ምስክር : እንዳይሆን : የተደረገበት : ምክንያት : በሐሰት : የመመስከር : ወንጀል : እንዳይፈጸም : ለማድረግ : ይመስላል ።²¹¹

አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን : ወደሚመለከተው : ሥነ : ሥርዓት : እንመለስና ፣ አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : ያለመሆን : ቃሉን : ለመስጠት : መቻል : አለመቻሉን : የሚያመለክት : ምንም : ፍንጭ : ስለሌለ ፤ ስለተከላሹ : ተግባር : ምንም : መምሪያ : አናገኝም ። በእንደዚህ : ያለው : ጉዳይ : በዐዋቂዎችና : በወጣቶች : ሥነ : ሥርዓት : መካከል : ልዩነት : እንዲኖር : የሚደግፍ : የአመራር : (ፖሊሲ) : ምክንያት : ያለ : ስለማይመስል ፤ ዐዋቂዎችን : የሚመለከተውን : ደንብ : ተፈጻሚ : ማድረግ : ትክክለኛ : ሳይሆን : አይቀርም ።

207. የወንጀልኛ : መቅጫ : ሥነ : ሥርዓት : ሕግ : በግልጽ : የምስክርነት : ቃል : ከመስጠት : አያገደውም ፤ ወይም : አይፈቅድለትም : ስለተከላሹ : የሚናገረው : ቁጥር : ፻፵፪ : (፫) : ብቻ ፤ ሲሆን : እርሱም : “የመከላከያ : ምስክርነት : በማናቸውም : ተራ : ሊጠሩ : ይቻላል ። ነገር : ግን : ተከላሹ : ቃሉን : መስጠት : የፈቀደ : እንደሆነ : በመጀመሪያ : ቃሉን : ይሰጣል ።” ይላል ። የሕጉ : አርቃቂዎች : የተመለከቷቸው : የሌሎች : ሀገሮች : የወንጀልኛ : መቅጫ : ሥነ : ሥርዓት : ሕጎች : በግልጽ : የዚህን : ተቃራኒ : የሆነ : ሕግ : የሚሰጡ : ሲሆን : እዚህ : ግን : አርቃቂዎቹ : በግልጽ : ሳይጨምሩት : መቅረታቸው : ራሱ : ተከላሹ : በመሆን : የምስክርነት : ቃሉን : መስጠት : መቻሉን : የፈቀዱ : ይመስላል ። ክፍል : ፻፹፩ን : ከፌዴራላዊ : ማህይ : ስቴትስ : የወንጀልኛ : መቅጫ : ሥነ : ሥርዓት : ሕግ : ጋር : ያነፃጽሯል ። (ኩዋላ : ላምፑር : ጋቨርንሚንት : ፕሬስ ፤ ፲፱፻፶፩) ። ክፍል : ፪፻፸፪ : የጋና : የወንጀልኛ : መቅጫ : ሥነ : ሥርዓት : ሕግ : (አክት : ፴ ፤ ፲፱፻፺) ። በቁጥሮች : ፹፭ : እና : ፹፮ : ውስጥ : የቀዳሚ : ምርመራ : አድራጊ : ፍርድ : ቤትን : በሚመለከት : ጉዳይ ፤ በዚህም : አንፃር : ተከላሹ : “የሚሰጠውን : ቃልና” ፣ “የምስክርነትን” ፣ “ማስረጃ” ፣ ያነፃጽሯል ። ይሁን : እንጂ : ፍርድ : ቤቶቹ : ከአንግሊዝ : የፍርድ : አሰጣጥ : ዘዴ : በቀሰሙት : ወይም : ከልማዳዊ : አሠራር : ባገኙት : ወይም : ደግሞ : በነዚህ : ሁለቱም : ምክንያቶች : ተከላሹ : በጠቅላላው : የምስክርነት : ቃል : እንዲሰጥ : ስለሚፈቅዱለት : የሕጉ : አሻሚ : ቃል : መተርጎም : ያለበት : በኮመን : ሎው : በሚሰጠው : ትርጉም : ሳይሆን : አይቀርም ።

208. በአንግሊዝ : አገር : ከ፲፰፻፸፩ : ዓ : ም : በፊት : ተከላሹ : ስለራሱ : በመሆን : የምስክርነት : ቃሉን : ሊሰጥ : አይችልም : ነበር ።

209. እንደ : ሕንድ : ያሉ : አንዳንድ : የጋራ : ንብረት : ሀገሮች : ተከላሹን : በፍርድ : ቤቱ : እንዲጠየቅ : የሚያዘ : የአውሮፓ : ክፍለ : ዓለም : (ኮንቲኔንታል) : ሕግ : ዓይነት : አሠራር : በሕጋቸው : መጸሕፍት : ጨምረዋል ። ክፍል : ፫፻፵፪ : የሕንድን : የወንጀልኛ : መቅጫ : ሥነ : ሥርዓት : ሕግ : (አክት : ፭ : ፲፰፻፺፰) ፣ ይመለከታል ።

210. ቁጥር : ፻፵፪ : አንቀጽ : ፪ ።

211. ቪኤም : ፒዩክ : “ዘ : አኪውዝድስ : ፕራቫሌጅ : አገይንስት : ሰልፍ : ኢንክሪሚኔሽን : ኢን : ዘ : ሲቪል : ሎው” አሜሪካን : ጆ ፤ ኮምፓራቲቭ : ሎው ፤ ሾል : ፪ : (፲፱፻፳፪) ፤ ገጽ : ፭፻፹፰ ፤ ኤ። ቪቱ ፤ ፕሮሲጀር : ፕናል : (ፓሪስ : ፕሬስ : የጊቮርሲቲና : ደ : ፍራንስ ፤ ፲፱፻፶) ፤ ገጽ : ፪፻፲፪ : ይመለከታል ።

አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ በሚመለከተው ፡ አፈጻጸም ፡ ውስጥ ፡ የምስክሮች ፡ ቃል ፡ በሙሉ ፡ ከተሰማ ፡ በኋላና ፡ የተከሰቱ ፡ ጠበቃም ፡ ለክርክሩ ፡ ማጠቃለያ ፡ እንዲያቀርብ ፡ ዕድል ፡ ከተሰጠው ፡ በኋላ ፤ “ፍርድ ፡ እንዲሰጥ” ሕጉ ፡ ያዛል ።²¹² “ፍርድ” የሚለው ፡ ቃል ፡ በመጠኑ ፡ አሻሚ ፡ ነው ። በጠባቡ ፡ ሲተረጎም ፤ “ጥፋተኛ ፡ ነው” ወይም ፡ “አይደለም” ብሎ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በክሱ ፡ ላይ ፡ የሚሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ በሕጉ ፡ ውስጥና ፡ በሌላም ፡ ቦታ ፡ በሰፊው ፡ ሲተረጎም ፡ ውሳኔንና ፡ በጥፋተኛነትም ፡ ጊዜ ፡ ቅጣትን ፡ ይጨምራል ። ዐዋቂዎችን ፡ የሚመለከተውን ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በሚመሩት ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ውስጥ ፡ እነዚህ ፡ ሁለቱ ፡ ጽንሰ-ሐሳቦች ፡ በሚገባ ፡ ተለይተዋል ፤ ቁጥር ፡ ፻፵፱ “ፍርድና ፡ ቅጣት” ፡ የሚል ፡ አርእስት ፡ ሲኖረው ፡ ይኸውም ፡ መጀመሪያ ፡ ስለ ፡ ፍርድ ፡ (ወይም ፡ ውሳኔ) ፡ ቀጥሎም ፡ ስለ ፡ ቅጣት ይናገራል ።²¹³ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ በሚመለከተው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ ተነፃጸሪ ፡ ድንጋጌ ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፯ ፡ እስከዚህም ፡ አጥጋቢ ፡ አይደለም ። አርእስቱ ፡ “ፍርድ” የሚል ፡ ሲሆን ፡ በንዑስ ፡ ቁጥር ፡ ፩ ፡ ስለውሳኔና ፡ ጥፋተኛነትም ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ቅጣት ፡ ይናገራል ። ንዑስ ፡ ቁጥሮች ፡ ፪ና ፡ ፫ ፡ ደግሞ ፡ “ስለወጣቱ ፡ ጠባይና ፡ ስለቀድሞ ፡ ጥፋቱ” ፡ ምስክሮችን ፡ ስለመስማት ፡ ሲናገር ፤ ንዑስ ፡ ቁጥር ፡ ፬ ፡ “ፍርድ ፡ የሚሰጠው ፡ እንደ ማንኛውም ፡ ደንበኛ ፡ ክስ ፡ ነው ። ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ውሳኔውን ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ካስረዳው ፡ በኋላ ፡ ለወደፊቱ ፡ ጠባይን ፡ እንዲያርም ፡ ያስጠነቅቀዋል” ይላል ። ስለዚህ ፡ አንድ ፡ አስተዋይ ፡ ያልሆነ ፡ አንባቢ ፡ ስለ ፡ ቀድሞ ፡ ጥፋተኛነትና ፡ ስለ ፡ ጠባይ ፡ ማስረጃ ፡ ካቀረበ ፡ በኋላ ፡ ውሳኔው ፡ ይሰጣል ፡ ብሎ ፡ ያስብ ፡ ይሆናል ። ነገር ፡ ግን ፡ ጠለቅ ፡ ብሎ ፡ በመመርመር ፡ በንዑስ ፡ ቁጥሮች ፡ ፫ና ፡ ፬ ፡ መሠረት ፡ ቃላቶችን ፡ የሚሰጡት ፡ ምስክሮች ፡ የሚሰሙት ፡ “ጥፋተኛ ፡ ነው” ከሚለው ፡ ፍርድ ፡ (ወይም ፡ ውሳኔ) ፡ በኋላ ፡ ብቻ ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ይሆናል ። ጥፋተኛነቱ ፡ ከመረጋገጡ ፡ በፊት ፡ ስለተከሰቱ ፡ ጠባይና ፡ የቀድሞ ፡ ጥፋት ፡ ማስረጃ ፡ በመስማት ፡ በቅድሚያ ፡ የፍርዱን ፡ አቅጣጫ ፡ እንዲያበላሽ ፡ የማይፈቀድ ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ነው ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፮(፩) ፡ ቅጣቱን ፡ ለመገመት ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ማስረጃ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ እንዲቀርብ ፡ ሊያዝ ፡ ይችላል ፡ የሚለውና ፡ ቁጥር ፡ ፶፮(፫)ም ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ስለጠባይ ፡ ሊመሰክሩ ፡ የቀረቡት ፡ ምስክሮች ፡ ቃላቶችን ፡ ከሰጡ ፡ በኋላ ፡ “የተከሰቱ ፡ ወገን ፡ ስለቅጣቱ ፡ በቃል ፡ ሊያመለክት ፡ ይችላል” የሚለው ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ነው ።²¹⁴ ዐዋቂዎችን ፡ እንደሚመለከቱት ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ሳይሆን ።²¹⁵ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ በሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ውስጥ ፡ ያሁኑ ፡ ጥፋተኛነቱ ፡ ከመወሰኑ ፡ በፊት ፡ የተከሰቱ ፡ የቀድሞ ፡ ጥፋተኛነት ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ እንዳይገለጽ ፡ በግልጽ ፡ የሚከለክለው ፡ ድንጋጌ ፡ ስለ

212. ቁጥር ፡ ፻፸፯(፯) ።
 213. ነገር ፡ ግን ፡ “ፍርድ” ፡ የሚለው ፡ ቃል ፡ ሰፊ ፡ ባለ ፡ አነጋገር ፡ በቁጥር ፡ ፻፵፱ ፡ (፯) ፡ ውስጥ ፡ ሲሰራበት ፡ “ፍርድ ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ ዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ ወይም ፡ ተከሰቱ ፡ ሰላለው ፡ መብት ፡ ይነገረዋል” ይላል ።
 214. አንክሮው ፡ የደራሲው ፡ ነው ።
 215. ቁጥር ፡ ፻፵፰ ።

ሌለ፡²¹⁶ ከዚህ ፤ በላይ ፡ የተዘረዘሩትን ፡ ሐሳቦች ፡ አጥብቆ ፡ መገንዘብ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ተከሳሾችን ፡ ነፃ ፡ የሚያደርገው ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ ተከሳሹ ፡ “ወዲያ ውኑ ፡ መለቀቅ ፡ አለበት ።”²¹⁷ ተከሳሹ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ፡ የሚል ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ቅጣቱን ፡ ይወስናል ።¹¹⁸ ነገር ፡ ግን ፡ አሁን ፡ እንዳየነው ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ይህን ፡ ከማድረጉ በፊት ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ፡ ስለተባለው ፡ ተከሳሽ ፡ ጠባይና ፡ ስለቀድሞ ፡ ጥፋቱ ፡ ማሰረጃ ፡ ለመስማት ፡ ሥልጣን ፡ ተሰጥቶታል ። ልዩ ፡ ዕውቀት ፡ ያላቸውን ፡ ሰዎች ፡ የምርመራ ፡ ሐሳብ ፡ መጠየቅ ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነበትም ፡ ጊዜ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ጥፋተኛ ፡ በሕክምና ፡ እየተጠበቀ ፡ ደንበኛ ፡ አስተዳደግ ፡ ሊያገኝ ፡ በሚችልበት ፡ አማካይ ፡ ሥፍራ ፡ ባንድ ፡ የማሳበራዊ ፡ መኖሪያ ፡ ወይም ፡ ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ተገቢነት ፡ ባለው ፡ ቦታ ፡ እንዲኖር ፡ “በተቀዳሚ ፡ ሊያዝ ፡ ይችላል ።”²¹⁹ አካለ ፡ መጠን ፡ ስላላደረሰው ፡ ወጣት ፡ የአካልና ፡ ወይም ፡ የአእምሮ ፡ ሁኔታ ፡ የተደረገው ፡ የመርማሪው ፡ የምስክርነት ፡ ቃልም ፡ “ትክክለኛ ፡ የሳይንስ ፡ ምርመራ ፡ ውጤቶችን ፡” የሚመለከት ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በዚህ ፡ መሠረት ፡ የታወቀውን ፡ የተከሳሾችን ፡ ሁኔታ ፡ በሚገባ ፡ በመመልከት ፡ ውሳኔውን ፡ እንዲሰጥ ፡ ግዴታ ፡ አለበት።²²⁰ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ ነገሩን ፡ ሲያይ ፡ የሚከተለው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ ነው ? ምናልባት ፤ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ በነገሩ ፡ አፈጻጸም ፡ ውስጥ ፡ ምንም ፡ ሥራ ያለው ፡ ስለማይመስል ፤ ተከሳሹ ፡ ከመቀጣቱ ፡ በፊት ፡ ስለሚደረግለት ፡ ምርመራ ፡ የሚያደርገው ፡ ውሳኔ ፡ ዳኛው ፡ በራሱ ፡ ሐሳብ ፡ ተነሣሥቶ ፡ ወይም ፡ የተከሳሹ ፡ ወገን ፡ በሚሰጠው ፡ ሐሳብ ፡ መሠረት ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ። ስለተከሳሹ ፡ የቀድሞ ፡ ጥፋተኛ ነትና ፡ ስለጠባዩ ፡ በሚቀርበው ፡ ማሰረጃ ፡ ረገድ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ምስክሮቹን ፡ ጠርቶ ፡ እንዲመሰክሩ ፡ ለማድረግ ፡ ሕግ ፡ በግልጽ ፡ ሥልጣን ፡ ይሰጠዋል ። “እነዚህ ፡ ሰዎች ፡ የሚሰጡት ፡ ቃል ፡ ከተሰማ ፡ በኋላ ፡ የተከሳሹ ፡ ወገን ፡ መልስ ፡ መስጠትና ፡ ስለጠባዩ ፡ ምስክሮች ፡ መጥራት ፡ ይችላል ።” እንዚህንም ፡ የመከላከያ ፡ ምስክሮች ፡ “ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ይመረምራቸዋል”።²²¹ ነገር ፡ ግን ፡ (ሀ) ፡ የተከሳሹ ፡ ወገን ፡ በከሳሹ ፡ የሚቀርቡትን ፡ ምስክሮች ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለውን ፡ ያህል ፡ ስለተከሳሹ ፡ ጠባይ ፡ እንዲመሰክሩ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ያቀረባቸውን ፡ ምስክሮች ፡ በመልሱ ፡ መስቀልኛ ፡ ጥያቄ ፡ ለመጠቅ ፡ መቻልና ፡ አለመቻሉ ፤ (ለ) ፡ የተከሳሹ ፡ ወገን ፡ ስለተከሳሹ ፡ ጠባይ ፡ የሚያቀርባቸውን ፡ ምስክሮች ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ “ከመመርመሩ” በፊት ፡ ወይም ፡ በኋላ ፡

216. ከቅጣቱ ፡ ውሳኔ ፡ በፊት ፡ የሚሰጠው ፡ ራፖርት ፡ ከክሱ ፡ መሰማት ፡ በፊት ፡ የሚዘጋጅ ፡ መሆኑ ፡ ይነገራል ። ሆኖም ፡ ዳኛው ፡ ተከሳሹ ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ አይመለከተውም ። መብራ አቱ ፡ የሕንጻ ፡ ፕሮሲጀር ፡ ኢን ፡ ኬዝስ ፡ አፍ ፡ ጁቬናይልስ ፡ ---ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ፳፮ ፡ ገጽ ፡ ፲፱ የተጠቀሰ ፡

217. ቁጥር ፡ ፻፸፯ ፡ (፩) ።

218. ከዚያው ።

219. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፭ ፡ (፪) ።

220. ወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፭ ፡ (፫) ፡ ይህ ፡ ድንጋጌ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ “በሕግ ፡ በኩል ፡ የቀረበውን ፡ የመርማሪውን ፡ አስተያየት” ፡ ላለመቀበል ፡ እንዲችል ፡ ስለሚፈቅድ ፡ ተነቅሏል ። ፒ ፤ ግራቭን ፤ አን ፡ ኢንትርዳክቭን --- አላይ ፡ ገጽ ፡ ፻፶ ፡ ተጠቅሷል ። በዚህም ፡ አስተያየት ፡ መሠረት ፡ ዳኛው ፡ ቅጣት ፡ የመወሰኑን ፡ ተግባር ፡ ከሱ ፡ የበለጠ ፡ አካለመጠን ፡ ስላላደረሱ ፡ ወጣት ፡ አጥፊዎች ፡ ለሚያውቀው ፡ መርማሪ ፡ መተው ፡ አለበት ። አላማው ፡ አጥፊዎችን ፡ ወደ ፡ ማህበራዊ ፡ ኑሮ ፡ መመለስ ፡ በሆነ ፡ ቅንጅት ፡ ውስጥ ፡ ይህ ፡ መፍትሔ ፡ መልካም ፡ ሲሆን ፤ ካሁኑ ፡ ዓላማው ፡ ቅጣት ፡ ከሆነ ፡ ቅንጅት ፡ ጋር ፡ ግን ፡ አይሰማምም ። በዚህም ፡ መስመር ፡ ከመርማሪው ፡ ይልቅ ፡ ዳኛው ፡ ብቁ ፡ ነው ።

221. ቁጥር ፡ ፻፸፯ ፡ (፫) ።

የተከሰቱ ፡ ወገን ፡ ሊመረምራቸው ፡ መቻል ፡ አለመቻሉ ፡ ግልጽ ፡ አይደለም ። ምናልባት ፡ የተከሰቱ ፡ ወገን ፡ ከላይ ፡ የተጠቀሱትን ፡ ሁለት ፡ ቡድን ፡ ምስክሮች ፡ ሊመረምር ፡ ይችላል ፡ ይሆናል ። አለበለዚያ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ከምስክሮቹ ፡ ሊገኝ ፡ የሚችል ፡ ጠቃሚ መረጃ ፡ ሊያመልጠው ፡ ይችላል ። የምስክር ፡ ቃል ፡ ተሰምቶ ፡ ካለቀ ፡ በኋላ ፡ የተከሰቱ ፡ ወገን ፡ “ስለቅጣት ፡ ይናገራል ።”

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ሕገ ፡ ፍርድ ፡ የሚሰጠው ፡ “እንደ ፡ ማንኛውም ፡ መደበኛ ፡ ክስ ፡ ነው ።”²²² ሲል ፡ ይህ ፡ ሐረግ ፡ የሚመለከተው ፡ ስለ ፡ ዐዋቂዎች ፡ የሚናገረው ፡ ቁጥር ፡ ፻፵፱ ፡ መሆኑ ፡ አያጠራጥርም ። ቁጥር ፡ ፻፶፱ ፡ “ፍርድ ፡ የተሰጠበት ፡ ቀን ፡ እንዲጻፍበትና ፡ ፍርድ ፡ ሰጪው ፡ ዳኛ ፡ እንዲፈርምበት” ፤ የማስረጃውን ፡ አጭር ፡ መግለጫና ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ማስረጃውን ፡ የተቀበለበትና ፡ ያልተቀበለበትን ፡ ምክንያቶች ፡ እንዲያዘ ፤ “ፍርዱ ፡ የተመሠረተበትን ፡ ሕግ ፡ እንዲጠቅስና ፡ ጥፋትም ፡ ሆኖ ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ ያስገኘው ፡ ሕግ ፡ እንዲጻፍ ፡ ያዛል ። ተከሰቱ ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ ካልተገኘ ፡ “ይህንኑ ፡ የሚያመለክት ፡ ትእዛዝና ፡ አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ ከማረፊያ ፡ ቤት ፡ እንዲለቀቅ ፡ የሚል ፡ ትእዛዝ” ፡ በፍርድ ፡ ውስጥ ፡ እንዲገባ ፡ ያስፈልጋል ። የፍርዱን ፡ መልክና ፡ በውስጡ ፡ ያሉትን ፡ ዝርዝር ፡ ጉዳዮች ፡ የሚመለከቱት ፡ እነዚህ ፡ አስፈላጊ ፡ ነገሮች ፡ በወጣትም ፡ ሆነ ፡ በዐዋቂ ፡ ጉዳዮች ፡ ላይ ፡ በጥንቃቄ ፡ ሊፈጸሙ ፡ የሚገባቸው ፡ ጠቃሚ ፡ መጠበቂያዎች ፡ ናቸው ።

ጥፋተኛነቱ ፡ የተወሰነበትን ፡ ወጣት ፡ በሚቀጣበት ፡ ጊዜ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በነገሩ ፡ አፈጻጸም ፡ ስላሉት ፡ ምርጫዎች ፡ አስቀድመን ፡ ተነጋግረናል ።²²³ ከዚህ ፡ ላይ ፡ ትንሽ ፡ አስተያየት ፡ መጨመር ፡ ያስፈልገናል ። ለዐዋቂዎች ፡ ጥፋተኞች ፡ እንደሚደረገው ፡ ሁሉ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ወጣቶችም ፡ ቅጣቱን ፡ በሙከራ ፡ ለማገድ ፡ ይቻላል ።²²⁴ እዚህ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ልዩነት ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ የሚሰጠው ፡ የአመክሮ ፡ ጊዜ ፡ በአንድና ፡ በሦስት ፡ ዓመታት ፡ መካከል ፡ የተወሰነ ፡ ሲሆን ።²²⁵ በመደበኛው ፡ ሁኔታ ፡ ግን ፡ በሁለትና ፡ በአምስት ፡ ዓመታት ፡ መካከል ፡ የተወሰነ ፡ መሆኑ ፡ ነው ።²²⁶ ደግሞም ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ “አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ወላጆች ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ኃላፊ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ተግባራቸውን ፡ በሚገባ ፡ ያልፈጸሙ ፡ ሲመስለው ፡ ማስጠንቀቂያና ፡ ምክር ፡ ሊሰጣቸው ፡ ወይም ፡ ሊወቅሳቸው” ፡ የሚያስችል ፡ ልዩ ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።²²⁷ ከዚህም ፡ በላይ ፡ እንዲህ ፡ ያሉት ፡ ሰዎች ፡ “አካለ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ በሚገባ ፡ ባለመያዛቸውና ፡ ባለመጠበቃቸው” ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ወጣቱን ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ እንዲያድግ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ድርጅት ፡ ውስጥ ፡ እንዲገባ ፡ ሊያደርግ ፡ ሲችል ፡ ወላጆቹ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ኃላፊ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ለእድገቱና ፡ ለኑሮው ፡ የሚደረገውን ፡ ወጭ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ እንዲችሉ ፡ ማዘዝ ፡ ይችላል ።²²⁸ ዳሩ ፡ ግን ፡ ትእዛዙ ፡ የሚደርሳቸው ፡ እኒህ ፡ ሰዎች ፡ በነገሩ ፡ አፈጻጸም ፡ ሊካፈሉ ፡ መቻል ፡ አለመቻላቸውን ፡ ሕገ ፡ አይናገርም ። ስሕተቱ ፡ የነርሱ ፡ ላለመሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ ሊቀርቡ ፡ ይችላሉን ? ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ባገኘው ፡ ስሕተት ፡ ወይም ፡

222. ከዚያው ።
 223. ከላይ ፡ ከማስታወሻዎች ፡ ፵፯-፷፯ ፡ ጋር ፡ ያሉትን ፡ ጽሑፎች ፡ ይመለከቷል ።
 224. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፯ ።
 225. ከዚያው ።
 226. ወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ቁ ፡ ፪፻ ፡ (፪) ።
 227. ቁጥር ፡ ፻፸፰ ።
 228. ቁጥር ፡ ፻፸፱ ።

ለልጁ ፡ ሊከፍሉ ፡ በሚገባቸው ፡ ወጭ ፡ ብዛትና ፡ በሚከፍሉበት ፡ የጊዜ ፡ እርዝማኔ ፡ ይግባኝ ፡ ሊሉ ፡ ይችላሉን? ²²⁹ በትእዛዙ ፡ መሠረት ፡ ለመፈጸም ፡ በቂ ፡ ገንዘብ ፡ ከሌላቸውስ?

በመጨረሻ ፣ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ የሚመለከተው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ስለክስ ፡ ወጪ ፡ ባይናገርም ፡ ምናልባት ፡ መደበኛውን ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ተፈጻሚ ፡ በማድረግ ፣ “በተፈረደበት ፡ ሰው ፡ ምክንያት ፡ በዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ በኩል ፡ የተለየ ፡ ወጪ ፡ ተደርጎ ፡ እንደሆነና ፡ የተፈረደበት ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ያለው ፡ እንደሆነ ፡” የክሱን ፡ ወጪ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ራሱ ፡ ተከሳሹ ፡ እንዲከፍል ፡ ይደረጋል። የተፈረደበት ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ የሌለው ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ መንግሥት ፡ ኪሣራውን ፡ ይችላል ። ²³⁰

ይግባኝና ፡ ከቅጣት ፡ ውሳኔ ፡ በኋላ ፡ ያሉት ፡ የአፈጻጸም ፡ ሥነ ፡ ሥርዓቶች ።

አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶችን ፡ የሚመለከተው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ስለ ይግባኝ ፡ ጉዳይ ፡ ባይናገርም ፣ የይግባኝ ፡ መብት ፡ ለሌሎች ፡ ሰዎች ፡ እንደሚሰጥ ፡ ሁሉ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ወጣቶችም ፡ ይሰጣል ። ²³¹ ቁጥር ፡ ፻፹፩ ፡ “የወንጀል ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በተከሳሹ ፡ ላይ ፡ ጥፋተኛ ፡ መሆኑን ፡ በመፍረዱ ፣ ለጊዜው ፡ የመልቀቅ ፡ ወይም ፡ ነፃ ፡ የመለቀቁ ፡ ፍርድ ፡ በመሰጠቱ ፡ የሚቀርቡ ፡ ይግባኞችን ፡ ሁሉ ፡” ሲፈቅድ ፣ ቁጥር ፡ ፻፹፭(፩) ፡ ደግሞ ፡ “አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣት ፡ ይግባኝ ፡ ሲል ፡ ይግባኙን ፡ የሚያቀርብለት ፡ እንደራሴው ፡ ነው” ፡ ይላል ። ነገር ፡ ግን ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ማስረጃ ፡ ከመቅረቡ ፡ በፊትና ፡ ከቀረበም ፡ በኋላ ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ብቻ ፡ ክርክሩን ፡ የማይመሩበት ፡ (ኖን ፡ አድቨርሰሪ) ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ እስከ ፡ ይግባኝ ፡ ደረጃ ፡ ድረስ ፡ መቀጠል ፡ አለመቀጠሉ ፡ ግልጽ ፡ አይደለም ። ይኸውም ፣ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ነገሮች ፡ ላይ ፡ ከሚሰጡ ፡ ፍርዶች ፡ የሚፈለጉት ፡ የወንጀል ፡ ይግባኞች ፡ በሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ሊቀርቡ ፡ ይችላሉ ፡ ወይ? አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ በሚአቀርባቸው ፡ ይግባኞች ፡ ላይ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ አለ ፡ ወይ? ²³² ካለስ ፡ ማነው? ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ተካፋይ ፡ በሆነባቸው ፡ በከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በተሰሙ ፡ ጉዳዮች ፡ ላይ ፡ በይግባኝ ፡ ጊዜ ፡ መልስ ፡ ሰጪ ፡ ቢሆን ፡ ተገቢ ፡ ይመስላል ። ከላይ ፡ እንደጠቀስነው ፡ በአንደኛው ፡ ወገን ፡ አማካይነት ፡ ብቻ ፡ የሚሰሙት ፡ ነገሮች ፡ እንዴት ፡ ይሆናሉ? በእርግጥ ፡ ነገሩን ፡ በመጀመሪያ ፡ ደረጃ ፡ የሰማው ፡ ዳኛ ፡ መልስ ፡ ሰጪ ፡ ሆኖ ፡ እንዲከራከር ፡ አይደረግም ። መንግሥቱስ ፡ በወጣት-ነክ ፡ ጉዳዮች ፡ ላይ ፡ ይግባኝ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላልን ፡ ብለን ፡ በምንጠይቅበት ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ ችግር ፡ እንደገና ፡ ይገጥመናል ። ²³³ መንግሥት ፡ ይግባኝ ፡ ማለት ፡ ከቻለ ፡ ይግባኙን ፡ የሚያስፈጽመው ፡ በማን ፡

229. በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ሕግ ፡ የመጀመሪያ ፡ ረቂቅ ፡ ወላጆቹ ፡ ወዘተ ፣ የይግባኝ ፡ መብት ፡ ነበራቸው ። አን ፡ ኢንተርሚዲየት ፡ ድራፍት ፡ አፍ ፡ ዘ ፡ ክሪሚናል ፡ ፕሮሲጀር ፡ ኮድ ፡) (፲፱፻፶፬) ፡ ይመለከታል ። ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፻፱ ፡ የተጠቀሰ ፣ ቁጥር ፡ ፻፶፯ (፫) ።
230. ቁጥር ፡ ፻፶፮ ፡
231. የወንጀል ፡ ይግባኞች ፡ “የጊዜው ፡ አሳሳቢ ፡ ጉዳዮች” በሚል ፡ አርእስት ፡ ሥር ፡ በኢትዮጵያ ፡ የሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾል ፡ ፩ ፡ (፲፱፻፶፬) ፡ ገጽ ፡ ፻፵፱ ፡ ውስጥ ፡ ተብራርተዋል ። እንዲሁም ፡ በፊሸር ፣ ኢትዮጵያን ፡ ክሪሚናል ፡ ፕሮሲጀር ፣ ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ፳፫ ፡ የተጠቀሰ ፡ ምዕራፍ ፡ ፲፯ ።
232. ተራ ፡ በሆኑ ፡ ጉዳዮች ፡ ይግባኞች ፡ የሚሰሙት ፡ በሙግት ፡ መልክ ፡ ሲሆን ፡ መልስ ፡ ሰጭውም ፡ በይግባኙ ፡ ላይ ፡ የቃል ፡ ክርክሩን ፡ ይዞ ፡ መቅረብ ፡ አለበት ። ቁጥር ፡ ፻፺፪ ።
233. ተራ ፡ በሆኑ ፡ ጉዳዮች ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ የግል ፡ ከሳሹ ፡ በነፃ ፡ በመልቀቅ ፡ ወይም ፣ ለጊዜያዊ ፡ በመልቀቅ ፡ በሚሰጠው ፡ ፍርድ ፣ ወይም ፡ ቅጣቱ ፡ በቂ ፡ አይደለም ፡ በማለት ፡ ይግባኝ ፡ የማለት ፡ መብት ፡ አለው ። ቁጥር ፡ ፻፹፭ ፡ (፪) ፣ (፫) ።

አማካይነት ፡ ነው? ወይስ ፡ ሁለት ፡ ተከራካሪዎች ፡ ከማይገኙበት ፡ የወጣት ፡ አጥፊ
 ዎች ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ጠቅላላ ፡ ጠባይ ፡ መንግሥት ፡ በከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡
 ባልተሰሙ ፡ ጉዳዮች ፡ ላይ ፡ የይግባኝ ፡ መብት ፡ የለውም ፡ ለማለት ፡ እንችላለን?
 ምናልባት ፡ በመጀመሪያ ፡ ደረጃ ፡ ነገሩን ፡ የሚሰማው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ያደረገውን ፡
 ስሕተት ፡ ለማረም ፡ ለተራ ፡ ጉዳዮች ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ያህል ፡ ለወጣት-ነክ ፡
 ጉዳዮችም ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ የይግባኝ ፡ መብት ፡ ያስፈልግ ፡ ይሆናል ። ስለዚህ ፡
 በተራ ፡ ጉዳዮች ፡ እንደሚደረገው ፡ ሁሉ ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ አስቀድሞ ፡ በነገሩ ፡ ጳጳግ
 ባም ፡ እንኳ ፡ በይግባኛ ፡ ጊዜ ፡ ቢገባ ፡ ለችግሩ ፡ ጥሩ ፡ መፍትሄ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

ከቅጣት ፡ ውሳኔ ፡ በኋላ ፡ ከይግባኝ ፡ በስተቀር ፡ ባሉት ፡ የአፈጻጸም ፡ ሁኔታዎች ፡
 በኩል ፡ ስለሁለቱ ፡ ዓይነቶች ፡ እንናገራለን።²³⁴ እነዚህም ፡ የውሳኔዎችና ፡ ቅጣቶች ፡
 ዘመን ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ የሚደረገው ፡ ለውጥና ፡ መሰየም ፡ ናቸው ።

አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆነው ፡
 መሠረታዊው ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ (የጥፋተኛውን) ፡ አያያዝ ፡ ሁኔታ ፡ ለመ
 ለዋወጥ ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ መብት ፡ እንደሚሰጠው ፡ አስቀድመን ፡ ተናግረናል፤ ፍርድ ፡
 ቤቱ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ ጥቅም ፡ ማየት ፡ የሚያስፈልግ ፡
 ከሆነ ፡ ከፍርድ ፡ በኋላ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቅጣቱን።²³⁵ ለመለወጥ ፡ ወይም ፡ ለማ
 ሻሻል ፡ ሥልጣን ፡ አለው ። ይህም ፡ ሥልጣን ፡ የገንዘብ ፡ መቆጫን ፡ ወደእስራት።²³⁶
 መለወጥ ፡ የመያዝን ፡ ለፍርድ ፡ የመቅረቢያንና ፡ የእስራትን።²³⁷ ጊዜ ፡ ማሳጠር ፡
 ወይም ፡ ማስረዘም ፡ በገደብ ፡ መለቀቅን ፡ ማዘዝ።²³⁸ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ አን
 ድን ፡ ወጣት ፡ ካንድ ፡ ድርጅት ፡ ወደሌላ ፡ ድርጅት ፡ ማዛወርና።²³⁹ በገደብ ፡ በመልቀቅ ፡
 ወይም ፡ ቅጣትን ፡ በማገድ ፡ የሚሰጠውን ፡ የአመክሮ ፡ ጊዜ ፡ መሻርን ፡ ሲያጠቃልል ፡
 ሆኖም ፡ በነዚህ ፡ ብቻ ፡ የተወሰነ ፡ አይደለም።²⁴⁰

እነዚህን ፡ ለመሰሉ ፡ ጉዳዮች ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ መከተል ፡ ያስፈ
 ላጋል? “ስለቅጣት ፡ የሚሰጡትን ፡ ትዕዛዞች ፡ ስለመለወጥ” ፡ የሚናገረው ፡ የወንጀ
 ለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ስድስተኛ ፡ መጽሐፍ ፡ ሁለተኛ ፡ ምዕራፍ ፡
 አካለ ፡ መጠን ፡ ስላደረሱ ፡ ሰዎች ፡ ይናገራል፤ ቁጥር ፡ ፪፻፲፯ ፡ አንድ ፡ ትዕዛዝ ፡
 እንዲለወጥለት ፡ የሚፈልግ ፡ ወገን ፡ ማመልከቻ ፡ ለማቅረብ ፡ እንደሚችል ፡ ሲናገር ፡
 ጉዳዩ ፡ የሚነካቸው ፡ ሰዎች ፡ መጥሪያ ፡ እንዲጻፍላቸው ፡ ፍርድ ፡ ቤቱም ፡ ነገሩን ፡
 ለማጣራት ፡ ምርመራ ፡ እንዲያደርግና ፡ የተጠሩትን ፡ ሰዎች ፡ ቃል ፡ ከሰማ ፡ በኋላ ፡
 የሰጠውን ፡ ውሳኔና ፡ የአፈጻጸሙን ፡ ሁኔታ ፡ በመዝገብ ፡ እንዲጽፍ ፡ ያዛል ። ይግባኝ ፡

234. ሌሎች በችሎት ፡ ፍርድን ፡ ማስመርመርን ፡ ከእሥራት ፡ መፈታትን ፡ (Habeas Corpus) ፡ ምሕረትንና ፡ ሙሉ ፡
 ምሕረትን ፡ የሚመለከቱ ፡ መብቶች ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላደረሱ ፡ እንደሚደረገው ፡ ሁሉ ፡
 አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱም ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ። በጠቅላላው ፡ ፊሸር ፡ ኢትዮጵያን ፡ ክሪሚናል ፡
 ፕሮሲዥር ፡ ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፫ ፡ ገጽ ፡ ፪፻፵፩ ፡ ውስጥ ፡ በምዕራፍ ፡ ፲፰ ፡ ይመለከታል።

235. ቁጥር ፡ ፻፹፫ ፡ ይህ ፡ ጠቅላላ ፡ የሆነ ፡ ሥልጣን ፡ ቅጣትን ፡ የመለወጥንና ፡ ሌሎችንም ፡ የሚወሰዱ ፡
 ጥንቃቄዎችን ፡ ይጨምራል ። አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውም ፡ ወጣትም ፡ አጥፊ ፡ ካንድ ፡ ጊዜ ፡ በላይ ፡
 በአጥፊነት ፡ የተፈረደበት ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በጥንቃቄ ፡ ፈንታ ፡ ቅጣት ፡ መወሰንን ፡ ይጨምራል ።
 ከላይ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፶፩ን ፡ ይመለከታል ።

236. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥሮች ፡ ፻፸፩ (፪) እና ፡ ፶፻፲ (፪) ።

237. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥሮች ፡ ፶፬ ፡ እና ፡ ፶፮፰ ።

238. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥሮች ፡ ፶፮፯ (፪) እና ፶፸፫ (፫) ።

239. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፶፸፫ (፪) ።

240. ከዚያው ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ቁጥሮች ፡ ፶፸፩ ፡ ፪፻፱ ፡ እና ፡ ፪፻፲፩ ፡

ግን : በግልጽ : ተከልክሏል ። ቁጥር : ፪፻፲፮ : በደንብ : መለቀቅንና : ለአመክሮ : የተሰጠ : ጊዜ : መሻርን : ለሚያጠቃልሉ : ልዩ : ልዩ : ጉዳዮች : ይህ : ሥነ : ሥርዓት : ተፈጻሚ : እንደሚሆን : ፍንጭ : ይሰጣል ። ነገር : ግን : ቁጥር : ፪፻፲፮ : (፫) : “አካለ : መጠን : ስላላደረሱ : ወጣቶች : የሚሰጥ : ትእዛዝ : በዚህ : ሕግ : በቁ : ፻፹ : መሠረት : ሊለወጥ : ይችላል” : ስለሚል ፤ ይህ : ሥነ : ሥርዓት : ወጣት-ነክ : ለሆኑ : ጉዳዮች : ተፈጻሚ : መሆን : አለመሆኑ : ያጠራጥራል ። ቁጥር : ፻፹ን : ስንመለከት : የሚከተለውን : ብቻ : እናገኛለን ፤ “አካለ : መጠን : ባላደረሰው : ወጣት : ላይ : ትእዛዝ : የሰጠ ፤ ግንኙኛ ውም : ፍርድ : ቤት : በራሱ : አስተያየት : ወይም : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ወጣት : በሕግ : ሃላፊ : የሆነለት : ሰው : ወይም : አደራ : የተሰጠው : ሰው : ወይም : ድርጅት : ባመለከተው : ጊዜ : ለወጣቱ : ጥቅም : አስፈላጊ : በሆነው : መሠረት : ትዕዛዙን : መለወጥ : ወይም : ማሻሻል : ይችላል” ። ነገር : ግን : ስለመጥሪያ ፣ ስለምርመራ ፣ ነገሩን : ስለመሰማት ፣ ነገሩን : ስለመመዘገብ ፣ ስለይግባኝ ፣ ምንም ፣ ምምሪያ ፣ አልተሰጠም ። እንደዚህ ፣ ያሉ ፣ ሁኔታዎች ፣ ሲያጋጥሙን ፣ ለወጣት-ነክና ፣ ለሌላ ፣ ጉዳዮችም ፣ ተስማሚ ፣ የሚመስለውን ፣ የቁጥር : ፪፻፲፮ን ፣ ሥነ ፣ ሥርዓት ፣ ተፈጻሚ ፣ በማድረግ ፣ የሕጉን ፣ እጥረት ፣ ማሟላት ፣ አለብን ። በተጨማሪም ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ወጣት ፣ ጠበቃ ፣ ለማግኘት ፣ ያለው ፣ መብት ፣ እንደ ፣ በፊቱ ፣ ሁሉ ፣ በዚህ ፣ ደረጃም ፣ ላይ ፣ መረጋገጥ ፣ አለበት ። ስለመሰየም ፣ መፍቀድና ፣ ስለውጤቱ ፣ አስቀድመን ፣ ተናግረናል ።²⁴¹ የወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ “አካለ ፣ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ወይም ... ባለመብቶቹ” ፣ ለ ፣ “ተገቢው ፣ ባለሥልጣን”²⁴² ስለመሰየም ፣ ማመልከት ፣ እንዳለባቸው ፣ ሲናገር ፣ ስለተቀሩት ፣ ሥነ ፣ ሥርዓቶች ፣ መምሪያ ፣ አይሰጥም ፤ ወጣት-ነክ ፣ የሆኑት ፣ የወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ሥነ ፣ ሥርዓት ፣ የሕግ ፣ ድንጋጌዎችም ፣ ምንም ፣ አይናገሩም ። ቅጣት ፣ ለመለወጥ ፣ ወይም ፣ ለማሻሻል ፣ ማመልከቻ ፣ ሲጻፍ ፣ እንደሚደረገው ፣ ሁሉ ፣ በዚህም ፣ ጊዜ ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ሥነ ፣ ሥርዓት ፣ በቁጥር ፣ ፪፻፲፰ና ፣ በቁጥር ፣ ፪፻፲፱ መሠረት ፣ ለሌላ ፣ ጉዳዮች ፣ የሚፈጸመውን ፣ ሥነ ፣ ሥርዓት ፣ መከተል ፣ ያስፈልጋል ። ማመልከቻው ፣ “ቀድሞ ፣ የተሰጠው ፣ ቅጣት ፣ ተሰርዞለት ፣ እንዲሰየም ፣ የቅጣቱን ፣ ፍርድ ፣ ለሰጠው ፣ ፍርድ ፣ ቤት ፣” (“ለተገቢው ፣ ባለሥልጣን”) ፣ መቅረብ ፣ አለበት ። ማመልከቻው ፣ በጽሑፍ ፣ ሆኖ ፣ ምክንያቱን ፣ መግለጽ ፣ ሲኖርበት ፣ ማመልከቻውን ፣ ለመመዘን ፣ ፍርድ ፣ ቤቱ ፣ ይችላል ፣ ዘንድ ፣ መረጃዎች ፣ አብረው ፣ መቅረብ ፣ አለባቸው ። ፍርድ ፣ ቤቱ ፣ ተጨማሪ ፣ መረጃ ፣ እንዲቀርብ ፣ ሊያዝ ፣ ይችላል ። በዝግ ፣ ችሎት ፣ ስለማመልከቻው ፣ ውሳኔ ፣ ይሰጣል ፣ (ሁለቱም ፣ ወገኖች ፣ ባሉበት ፣ ይሆን?) ፣ ውሳኔውም ፣ በጽሑፍ ፣ ሆኖ ፣ ምክንያቱን ፣ መግለጽ ፣ ሲኖርበት ፣ ይግባኝ ፣ ሊባልበት ፣ አይቻልም ። በስሕተት ፣ ምክንያት ፣ ተቀባይነትን ፣ ያላገኘ ፣ ማመልከቻ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ከማለፉ ፣ በፊት ፣ እንደገና ፣ ሊቀርብ ፣ አይችልም ።

ለወጣት-ነክ ፣ ጉዳዮች ፣ ምናልባት ፣ ተፈጻሚ ፣ ሊሆን ፣ የማይገባው ፣ የተራ ፣ መሰየም ፣ ሥነ ፣ ሥርዓት ፣ አንድ ፣ ክፍል ፣ አለ ። ይኸውም ፣ የፍርድ ፣ ቤቱን ፣ ውሳኔ ፣ ለሕዝብ ፣ በጋዜጣ ፣ ማሳወጅ ፣ ነው ። ቁጥር ፣ ፪፻፲፱ ፣ (፬) ፣ ለመሰየም ፣ በተጻፈ ፣ ማመልከቻ ፣ ላይ ፣ ፍርድ ፣ ቤቱ ፣ የሚሰጠው ፣ ውሳኔ ፣ “በግልጽ ፣ ችሎት ፣ በአደባባይ ፣ መነበብና ፣ በጋዜጣም ፣ መውጣት ፣ አለበት” ፣ ይላል ። አንደኛ ፣ ነገር ፣ ፍርድ ፣ ቤቱ ፣ ስለማመልከቻው ፣ በዝግ ፣ ችሎት ፣ ውሳኔ ፣ እንዲሰጥ ፣ በማድረግ ፣ ስለመሰየም ፣ የሚደረገው ፣

241. እላይ ፣ ከማስታወሻዎች ፣ ፸፮ - ፹፩ ጋር ፣ ያሉትን ፣ ጽሑፎች ፣ ይመለከታል ።
 242. የወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ቁጥር ፣ ፻፹፩ ።

ችሎት ፡ በምስጢር ፡ የመሆኑን ፡ አስፈላጊነት ፡ ከሚያሳየው ፡ ከቁጥር ፡ ፪፻፲፱ ፡ (፩) ፡
 ጋር ፡ ሲተያይ ፡ ቁጥር ፡ ፪፻፲፱ ፡ (፬) ፡ ትርጉም ፡ መስጠቱ ፡ የሚያጠራጥር ፡ ነው ። ይህም ፡
 የሚሆንበት ፡ ምክንያት ፤ ስለጥፋቱ ፡ ቅጣቱን ፡ በተቀዳሚ ፡ ፈጽሞ ፡ ከሕብረተ ፡ ሰቡ ፡
 ተዋህዶ ፡ በሚገባ ፡ ሊኖር ፡ የሚችለውን ፡ አመልካች ፡ ያለፈውን ፡ የወንጀል ፡ ተግባ
 ፋን ፡ በማስታወስ ፡ ሕዝቡ ፡ በቂም ፡ በቀል ፡ ሊጎዳው ፡ ስለሚችል ፡ ነው ። ፍርድ ፡ ቤቱ ፡
 መሰየምን ፡ የፈቀደ ፡ እንደሆነ ፡ የተለየ ፡ ሁኔታ ፡ ይፈጠራል ፤ ምክንያቱም ፡ የነገሩ ፡
 መታወጅ ፡ በጥፋተኛው ፡ የጠባይ ፡ መሻሻል ፡ ላይ ፡ ጥሩ ፡ ውጤት ፡ ሊኖረው ፤ ስለሚ
 ችልና ፡ ምንጊዜም ፡ ቢሆን ፡ “ያለፈውን ፡ ቅጣት ፡ አንስቶ ፡ መውቀስ”²⁴³ የሚያስቆጣ ፡
 ወንጀል ፡ ስለሆነ ፡ ሰሙን ፡ እንዳያጠፉት ፡ ለ፫ኛ ፡ ወገኖች ፡ ተገቢ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስ
 ጠት ፡ ስለሚያስፈልግ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ በቁጥር ፡ ፪፻፲፱ ፡ (፬) ፡ የታዘዘው ፡ አካለ ፡ መጠን ፡
 ባደረሰ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነገር ፡ ውስጥ ፡ ተደጋፊ ፡ የሚሆነው ፡ በዝጉ ፡ ችሎት ፡ ጥፋተኛ
 ውን ፡ የሚደግፍ ፡ ውሳኔ ፡ በተሰጠ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ። እንደውነቱም ፡ ከሆነ ፡ ሕግ ፡
 አርቃቂዎቹ ፡ ይህን ፡ ድንጋጌ ፡ ሳይጨምሩ ፡ የቀሩት ፡ በዝንጋታ ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ።

ነገር ፡ ግን ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ በኩል ፡ በቁጥር ፡ ፪፻፲፱ ፡ (፬) ፡
 መሠረት ፡ የመሰየምን ፡ ፈቃድ ፡ እንኳን ፡ ቢሆን ፡ በጋዜጣም ፡ ሆነ ፡ በሌላ ፡ ዓይነት ፡
 ዘዴ ፡ ለሕዝብ ፡ እንዲገለጽ ፡ መፍቀድ ፡ ስሕተት ፡ ይሆናል ። ከቅጣቱ ፡ በስተቀር ፡
 የጥፋተኛውን ፡ መሰየም ፡ ለሕዝብ ፡ መግለጽ ፡ የሚደገፍ ፡ ካለመሆኑም ፡ በላይ ፡
 አስቀድመን ፡ እንዳየነው ፡²⁴⁴ በወጣት-ነክ ፡ ነገሮች ፡ ውስጥ ፡ ሕጉ ፡ ስለቅጣቱ ፡
 መግለጽ ፡ ጥብቅ ፡ የሆነ ፡ ወሰን ፡ አድርጓል ። አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡
 መሰየም ፡ በጋዜጣ ፡ መግለጽ ፡ አስቀድሞ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ቅጣቱ ፡ እንዳይገለጽ ፡ ያደ
 ረገበትን ፡ ዓላማ ፡ ሊያበላሽው ፡ ይችላል ። ስለዚህ ፡ የወጣቱን ፡ ጠባይ ፡ መሻሻል ፡
 በሚመለከት ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ውስጥ ፡ ጥሩ ፡ ውጤትን ፡ ላስገኙ ፡ ማመልከቻዎች ፡ ቢሆ
 ኑም ፡ እንኳ ፡ በጥፋተኛው ፡ ጥያቄ ፡ ካልሆነ ፡ በስተቀር ፡ ለሕዝብ ፡ እንዲገለጽ ፡ ማዘዝ ፡
 አይገባም ።

ልዩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓቶች ፡

፩/ የተገብጁው ፡ ወገን ፡ ተግባር ፡ የግል ፡ ክስ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔርና ፡ የወንጀል ፡
 ጉዳይ ፡ በማጣመር ፡ የሚቀርብ ፡ ክስ ፡

በመደበኛ ፡ የወንጀል ፡ ክሶች ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ተገብጁው ፡ ወገን ፡
 እንደ ፡ ምስክር ፡ ሆኖ ፡ በክርክሩ ፡ ውስጥ ፡ ተካፋይ ፡ ከመሆኑ ፡ ሌላ ፡ በሁለት ፡ ልዩ ፡
 መንገዶች ፡ የመሳተፍ ፡ ዕድል ፡ አለው ። በአንዳንድ ፡ ጉዳዮች ፡ ዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ ለመክሰስ ፡
 ፈቃደኛ ፡ ካልሆነ ፤ ተገብጁው ፡ ወገን ፡ እንዳንድ ፡ ግል ፡ ከላሽ ፡ ሆኖ ፡ የወንጀል ፡ ክስ ፡
 ሊያቀርብ ፡ ይችላል ።²⁴⁵ በዐቃቤ ፡ ሕጉም ፡ ሆነ ፡ በግል ፡ ከላሽ ፡ በሚቀርብ ፡ የወንጀል ፡

243. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪፻፵፩ ፡ (፫) ።
 244. ከላይ ፡ ከማስታወሻዎች ፡ ፸፩-፸፮ ፡ ጋር ፡ ያሉትን ፡ ጽሑፎች ፡ ይመለከታል ።
 245. የግል ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚቻለው ፡ ጉዳዩ ፡ የክስ ፡ አቤቱታ ፡ በማቅረብ ፡ ብቻ ፡ የሚያስቀጣ ፡ የወ
 ንጀል ፡ ጉዳይ ፡ ሲሆንና ፡ ጥፋተኛ ፡ ለማድረግ ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ማስረጃ ፡ ባለመኖሩ ፡ ዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡
 ክስ ፡ አላቀርብም ፡ ሲል ፡ ብቻ ፡ ነው ።
 ቁጥሮች ፡ ፵፪ ፡ እና ፡ ፵፮ ፡ (፩) ። ከተበደለው ፡ ሰው ፡ ሌላ ፡ አንዳንድ ፡ በግልጽ ፡ የተጠቀሱ ፡ ሰዎች ፡
 የግል ፡ ክስ ፡ ሊያቀርቡ ፡ ይችላሉ ። ቁጥር ፡ ፵፯ ።

ጉዳዮች : ሁሉ : ተገብረው : ወገን :²⁴⁶ “ነገሩ : በሚሰማበት : ጊዜ : ፍርድ : ቤቱ : ለደረሰበት : ጉዳት : ካሳ : እንዲያዝለት : መጠየቅ : ይችላል ።”²⁴⁷ አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣቶች : ላይ : በሚቀርቡ : ጉዳዮች : ተገብረው : ወገን : የሚያቀርበው : የፍትህ : ብሔር : ክስ : ከወንጀሉ : ክስ : ጋር : እንዳይጣመር : ቁጥር : ፻፶፭ : (፩) : (ሀ) በግልጽ : ይከለክላል ። ምናልባት : በግል : የሚቀርቡ : ክሶችም : እንዲሁ : የተከለከሉ : ሳይሆኑ : አይቀሩም ።²⁴⁸

ሕግ : አርቃቂው : የተገብረውን : ወገን : የፍትህ : ብሔር : ክስ : ከወንጀሉ : ክስ : ጋር : እንዳይጣመር : ያደረገበትን : ምክንያት : ለማወቅ : አስቸጋሪ : ነው ። በዐዋቂዎች ላይ : የቀረቡ : ክሶች : በሚሰሙበት : ጊዜ : እንዲህ : ያለው : በማጣመር : የቀረበ : ክስ : እንዲኖር : የሚደግፋት : ምክንያቶች : ሁሉ : በወጣት-ነክ : ጉዳዮችም : ላይ : ተፈጻሚ : ይሆናሉ ። አጣምሮ : በመክሰስ : ተሠራ : ከተባለው : ወንጀል : የሚመነጨትን : ዋና : ጭብጦች : ሁሉ : ለመወሰን : በመሞከር :²⁴⁹ የመንግሥቱን : የተገብረውን : ወገን : የተከሰቱን : ጊዜና : ወጪ : ያድናል ። ጥፋተኛ : ሆኖ : የተገኘው : ተከሳሽ : ለተገብረው : ወገንና : ለሕብረተ : ሰቡ : ካሳ : እንዲሰጥ : ስለሚያደርግ : ጥፋተኛውን ። ወደ : መልካም : ዜግነት : እንዲመለስ : ይረዳዋል ። በኢትዮጵያ : ልማድ : መሠረት : የተገብረው : ወገን : በወንጀሉ : ክርክር : ውስጥ : ለመካፈል : ያለውን : ፍላጎት : በማርካት : ጠቃሚ : አገልግሎት : ይሰጣል ። ተገብረው : ወገን : በክርክሩ : በዚህ : ዓይነት : ተከፋይ : መሆኑ : የቂም : በቀል : ስሜቱን : ስለሚያበርድለት : ከፍ : ያለ : ጥቅም : አለው ። አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶች : በተሠራው : ወንጀል : ምክንያት : ከሚነሳው : የቂም : በቀል : ጠብ : ነፃ : የሚሆኑ : አይመስልም ።²⁵⁰

በማናቸውም : ጉዳይ : ፍርድ : ቤቱ : ችግር : የሚፈጥር : መስሎ : ከታየው : ማመልከቻውን : መቀበል : ስለሌለበት : ወይም : ስለማይኖርበት : ከወንጀሉ : ክስ : ጋር : የፍትህ-ብሔሩን : ክስ : አጣምሮ : ማቅረብ : ለወንጀሉ : ነገር : መሰማት : ችግርን : ይፈጥራል : በማለት : ለመቃወም : አይቻልም ። በዚህም : ረገድ : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችንና : አዋቂዎችን : የሚመለከቱትን : ነገሮች : ለመለየት : አስቸጋሪ : ስለሆነ : አዋቂዎችን : የሚመለከቱት : ነገሮች : የሚለዩበት : ሁኔታዎች : አስቀድሞ : እንደተገለጸው : አጥጋቢ : መለኪያዎች : መስለው : ይታያሉ ። ስለዚህ : አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣቶች : ጉዳይ : አጣምሮ : መክሰስን : መከልከል : ተገቢ : አይደለም ።

ሕጉ : ለዚህ : ጥያቄ : በምንም : ቦታ : በግልጽ : መፍትሔ : ስለማይሰጠው : በወጣት : ጉዳዮች : የግል : ክስ : ለማቅረብ : መቻል : አለመቻሉ : በፍጹም : ግልጽ :

246. ወይም : ሌሎች : ሕግ : ወንጀለኛ : መቅጫ : ቁጥሮች : ፻ : እና : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሥነ : ሥርዓት : ሕግ : ቁጥር : ፻፶፬ ።
 247. ቁጥር : ፻፶፬ ።
 248. እታች : የተሰጠውን : ማብራሪያ : ይመለከታል ።
 249. ተከሳሹ : የተለቀቀ : ወይም : በነፃ : የተለቀቀ : እንደሆነ : ፍርድ : ቤቱ : የተበዳዩን : ፍትህ-ብሔርን : የሚመለከት : መብት : እዚያው : ሳይዳኝ : ጉዳዩ : ወደ : ፍትህ-ብሔር : ችሎት : እንዲዛወር : ማድረግ : አለበት ። ቁ : ፻፶፰ ።
 250. በመብራቱ : የሕንስ ፤ ጁቤናይል ዴሊንክዊንሲ : ኢን : ሲክስ : ታውንስ ፤ ውስጥ : የተብራሩትን : የነፍስ : መግደል : ጉዳዮችን : ይመለከታል ። እላይ : በማስታወሻ : ፻፬ : ውስጥ : በገጽ : ፻፴፯-፻፴፰ : የተጠቀሰ : የአስራ : አንድ : ዓመት : ዕድሜ : ያለው : ተከሳሽ : ፍርድ : ቤቱ : በነፃ : ለቆት : የደም : ዋጋ : ስላልተከፈለ : ወደመጣበት : ሀገር : መመለስ : የፈራ : ልጅ : ጉዳይ : የሚመለከት : ነው ። ደግሞም በመብራቱ : የሕንስ : የተብራሩትን : ጉዳዮች : ከዚያው : በገጽ : ፻፴፯-፻፴፰ : ዐቃቤ : ሕግ : ከሳሽ ፤ አበራ : ለሚጫ : ተከሳሽ : (የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት ፤ አዲስ : አበባ : ፲፱፻፺፮) : የወንጀል : ቁጥር : ፳፻፴፫/፶፯ ፤ ያልተተመ : በቀዳማዊ : ኃይለ - ሥላሴ : ዩኒቨርሲቲ : በሕግ : ፍትህ-ጥሬ : ቤት : መጻሕፍት : የሚገኝ ።

አይደለም ።²⁵¹ ሆኖም ፡ የግል ፡ ክስን ፡ ለመፍቀድ ፡ አስቸጋሪ ፡ ነው ። በመደበኛው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ የግል ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚቻለው ፡ አነስተኛ ፡ ለሆኑ ፡ “በግል ፡ ለሚቀርቡ ፡ ወንጀሎች” ፡ ብቻ ፡ ነው ። ይህም ፡ የሚቻለው ፡ ጥፋተኛነትን ፡ ለማረጋገጥ ፡ የሚያስችል ፡ ማስረጃ ፡ የለም ፡ ብሎ ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ክስ ፡ አላቀርብም ፡ ያለ ፡ እንደሆነ ፡ ነው ። የግል ፡ ክስ ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ የተወሰነው ፡ በሁለት ፡ ምክንያቶች ፡ ይመስላል ። ፩ኛ / ተገደው ፡ ወገን ፡ ባላጋራው ፡ ነው ፡ የተባለው ፡ ሲቀጣ ፡ ለማየት ፡ ያለውን ፡ ምኞት ፡ ለማርካት ፤ ፪ኛ / ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ እንደመሰለው ፡ በመሥራት ፡ በሥልጣኑ ፡ አላግባብ ፡ እንዳይጠቀምበት ፡ ለማድረግ ፡ ናቸው ። እነዚህ ፡ ዓላማዎቹ ፡ በማናቸውም ፡ የወንጀል ፡ ጉዳይ ፡ በጣም ፡ ጠቃሚዎች ፡ ሲሆኑ ፡ አስቀድመን ፡ እንዳየነው ፡ የመጀመሪያው ፡ ዓላማ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባለደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ጉዳዮች ፡ ላይ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ክስን ፡ በማጣመር ፡ ማቅረብ ፡ በመከልከል ፡ እንዳይፈጸም ፡ ተደርጓል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የግል ፡ ክሶች ፡ እንዲቀርቡ ፡ መፍቀድ ፡ ወጣት-ነክ ፡ በሆኑ ፡ ነገሮች ፡ በተለይ ፡ አሳሳቢ ፡ የሆኑ ፡ ውጤቶችን ፡ ሊያስከትል ፡ ይችላል ። በዐቃቤ ፡ ሕግም ፡ ሆነ ፡ በግል ፡ ክሳሽ ፡ የሚቀርቡ ፡ የወንጀል ፡ ክሶች ፡ ሁሉ ፡ በተከሳሽ ፡ ላይ ፡ ትልቅ ፡ ችግር ፡ ይፈጥሩበታል ፤ ኑሮው ፡ ይናወግዳል ፤ መንፈሱ ፡ ይሸበራል ፤ የነገሩ ፡ መሰማት ፡ “በምስጢር” ፡ እንዲሆን ፡ ቢሞከርም ፡ ሆነ ፡ በመጨረሻውም ፡ ነፃ ፡ ቢለቀቅም ፡ እንኳ ፡ ለጥቂት ፡ ጊዜ ፡ አብሮት ፡ የሚቆይ ፡ የወንጀለኛነት ፡ ስም ፡ ያተርፋል ። ተከሳሹ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ወጣት ፡ ሲሆን ፡ ከላይ ፡ የተጠቀሱት ፡ ነገሮች ፡ በራሱና ፡ ከሕብረተ ፡ ሰቡ ፡ ተዋህዶ ፡ ለመኖር ፡ ባለው ፡ ዕድል ፡ ላይ ፡ የተለየ ፡ ክፉ ፡ ውጤት ፡ ያስከትላሉ ። ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ የቀረበው ፡ ማስረጃ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አያስችልም ፡ በማለት ፡ በሚገባ ፡ ካስረዳ ፡ ወጣቱ ፡ በግል ፡ ክሳሽ ፡ እንዲከሰስ ፡ ማድረግ ፡ ካለማወቅ ፡ ይቆጠራል ። በወጣት-ነክ ፡ ጉዳዮች ፡ የግል ፡ ክስ ፡ ከጥቅሙ ፡ ይልቅ ፡ ጉዳቱ ፡ ይበልጣል ።²⁵² በተጨማሪም ፡ የግል ፡ ክሳሹ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ በተደነገገው ፡ ሁለቱ ፡ ባላጋሮች ፡ ክርክሩን ፡ በማይመሩበት ፡ (“ኖን-አድቨርስሪ”) ፡ ልዩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ውስጥ ፡ በምን ፡ ዓይነት ፡ ሊከራከር ፡ እንደሚችል ፡ ለመገመት ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ነው ። የግል ፡ ክሳሹ ፡ ነገሩ ፡ በሚሰማበት ፡ ጊዜ ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ያለው ፡ “መብትና ፡ ግዴታ” ፡ ሁሉ ፡ እንዳለው ፡ ሕግ ፡ ይደነግጋል ።²⁵³ ነገር ፡ ግን ፡ እንዳየነው ፡ በከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በማይቀርቡ ፡ ወጣት-ነክ ፡ ነገሮችና ፡ (የግል ፡ ክስ ፡ ሊቀርብባቸው ፡ በማይችሉ ፡ ጥቃቅን ፡ ነገሮች ፡ ላይ ፡ የከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሥልጣን ፡ የለውምና) ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ የሚያገባው ፡ ነገር ፡ የለም ፤ ለነገሩ ፡ መሰማት ፡ ጊዜ ፡ እንኳ ፡ ሊገኝ ፡ አይችልም²⁵⁴ ። ይህ ፡ ጉዳይና ፡ ወጣት-ነክ ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በግልጽ ፡ ስለዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ሲናገሩ ፡

251. እዚህ ፡ ላይ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ሕግ ፡ ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ በግልጽ ፡ አለመናገሩ ፡ በደንብ ፡ መተላለፍ ፡ ጥፋቶች ፡ የግል ፡ ክስን ፡ ለማቅረብ ፡ ይቻላል ፡ (“ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ የግል ፡ ክሳሹ ፡ --- ያመለክታል”) ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፯(፩) ፡ ከሚለውና ፡ በቁጥር ፡ ፻፶፮(፩)(ሀ) ፡ ውስጥ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ወጣትን ፡ አጥፊን ፡ ከሚመለከት ፡ የወንጀል ፡ ጉዳይ ፡ ጋር ፡ የተበደለውን ፡ ሰው ፡ የፍትሐ ብሔር ፡ ክስ ፡ አጣምሮ ፡ ለማቅረብ ፡ አለመቻሉን ፡ በግልጽ ፡ ከሚከልክለው ፡ ጋር ፡ ተቀራኝዎች ፡ ናቸው ።

252. በግል ፡ ክስ ፡ በሚቀርቡ ፡ ክሶች ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ክሱ ፡ “የቀረበው ፡ በቅን ፡ ልቦና ፡ አይደለም” ፡ ብሎ ፡ በሚወስንበት ፡ ጊዜም ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ለሚደርሰው ፡ ወጭ ፡ ኪጣራ ፡ የሚከፍለው ፡ የግል ፡ ክሳሹ ፡ ነው ። ከዚህም ፡ በላይ ፡ በነፃ ፡ የተለቀቀው ፡ ተከሳሽ ፡ ለሚያደርገው ፡ ወጭ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ የሚችለው ፡ የግል ፡ ክሳሽ ፡ ነው ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ይህን ፡ ሁሉ ፡ የግል ፡ ክሳሹ ፡ እንዲከፍል ፡ መደረጉ ፡ የግል ፡ ክስን ፡ የመቀነሻ ፡ ዓይነተኛ ፡ መፍትሔ ፤ ወይም ፡ ለተከሳሹ ፡ በቂ ፡ መጽናኛ ፡ ሊሆን ፡ የሚችል ፡ አይመስልም ።

253. ቁጥር ፡ ፻፶፫ (፩) ።
 254. ቁጥር ፡ ፻፸፯ (፩) ።

ስለግል : ከሳቸ : በፍጹም : አለመናገራቸው፡²⁵⁵ በወጣት-ነክ : ጉዳዮች : ሕጉ : የግል : ክስ : አይፈቅድም : የሚለውን : አስተያየት : ይደግፋል ።

፪/ የደንብ : መተላለፍ : ሥነ : ሥርዓት :

ሕጉ : አካለመጠን : ላላደረሱ : ወጣቶች : ልዩ : ሥነ : ሥርዓት : እንደሚደነግግ : ሁሉ : በደንብ : መተላለፍ : የሚቀርቡ : ወንጀሎች : የሚሰሙበትንም : ሁኔታ : ይደነግጋል ።²⁵⁶ ነገር : ግን : በደንብ : መተላለፍ : የተከሰሰ : አንድ : አካለ : መጠን : ያላደረሰ : ወጣት : ነገር : የሚሰማበት : ሥነ : ሥርዓት : የትኛው : እንደሆነ : ግልጽ : አይደለም ። የደንብ : መተላለፍን : የሚመለከተው : ሥነ : ሥርዓት : ክሱ : ስለሚቀርብበት : ጊዜና : ከዚያ : በኋላ : ስላለው : አፈጻጸም : የሚናገር : በመሆኑና : ክሱም : የሚጀመርበትና : የፖሊስ : ምርመራ : የሚደረግበት : ደረጃ : በተለመደው : ሥነ : ሥርዓት : መሠረት : መካሄድ : ስላለበት፡²⁵⁷ ከነገሩ : መሰማት : በፊት : ስላለው : ሥነ : ሥርዓት : ተፃራሪ : ነገር : ያለ : አይመስልም ። ነገሩን : ላይ : ላዩን : ሲያዩት : በክስ : አቀራረብ : ሥነ : ሥርዓትና : ተከሳቾም : ክፍርድ : ቤት : ከመቅረብ : ይድን : ዘንድ : አፈጻጸሙ : ምቹ : በሆነ : ጊዜ : ጥፋተኛነቱን : በጽሑፍ : ለማቅረብ : ይችላል : በማለት : ከመደበኛው : ሥነ : ሥርዓት : የሚለየውን : የደንብ : መተላለፍ : ሥነ : ሥርዓት : ነገሩ : በሚሰማበት : ጊዜ : ተፈጻሚ : ቢያደርጉት : መልካም : ይመስላል ።²⁵⁸ ቀላል : በሆነው : የደንብ : መተላለፍ : ሕግ : መሠረት : የልዩ : እርምጃና : የቅጣት : አወሳሰን : ዘዴ : ጥፋተኛነት : በተወሰነ : ጊዜ : ተፈጻሚ : ከሆነ፡²⁵⁹ እንዲህ : ያለው : ቀላል : ዓይነት : ሥነ : ሥርዓት : በደንብ : መተላለፍ : የሚቀርቡ : ክሶችን : ለመሰማት : በጣም : ተስማሚ : ነው ። ነገር : ግን : ተፈጻሚ : አለመሆኑ : ግልጽ : ይመስላል ። ጥፋተኛነታቸው : ለተወሰነባቸው : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶች : ብቻ : የሚውል : ልዩ : እርምጃና : ቅጣት : የሚደነግገው : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ታላቅ : ክፍል : ከላይ : የተጠቀሱት : የቅጣት : ድንጋጌዎች : “በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ወይም : በደንብ : መተላለፍ : ሕግ : በተመለከቱት :” የደንብ : መጣስ : ተግባሮች : ላይ : ተፈ

255. ቁጥሮች : ፻፸፪ : (፩) ፤ (፫) : እና : ፻፸፮ : (፩) ።

256. ቁጥሮች : ፻፸፮-፻፸፫ ።

257. ይህ : በግልጽ : አልተነገረም ። ነገር : ግን : ሁኔታው : ይህ : መሆኑን ፤ ለተከሳቹ : መጥሪያ : እንዲሰማቸው : “ዐቃቤ : ሕጉ : ወይም : የግል : ክሳቸ” : ለፍርድ : ቤቱ : ማመልከቻ : ያቀርባሉ : ከሚለው : የመጀመሪያ : አንቀጽ : እንረዳለን ። (ቁጥር : ፻፸፮ : (፩))።

“የግል : ክሳቸ” : ሊኖር : የሚችለው : ክሱ : ተጀምሮና : ምርመራው : ተከናውኖ : ካለቀ : በኋላና : (ማለት : በአቤቱታ : በሚቀርቡ : ክሶች) : በፖሊሶች : በሚቀርብለት : የምርመራ : ራፖርት : መሠረት : ዐቃቤ : ሕጉ : ክስ : ላለማቅረብ : ከወሰነ : በኋላ : ብቻ : ነው ። ቁጥር : ፵፯ : (፩) : (ሀ) : ስለዚህ : በወንጀለኛ መቅጫው : ሥነ : ሥርዓት : ሕግ : ውስጥ : “የደንብ : መተላለፍ : ወንጀል : ሥነ : ሥርዓት : ” የሚለው : ምዕራፍ : (ባመጣጥ : ቀደም : ተከተል) : ዐቃቤ : ሕጉ : ክስ : ለማቅረብ : ወይም : ላለማቅረብ : ከመወሰኑ : በፊት : ያለውን : ሥነ : ሥርዓት : መሟላትና : ይህን : ውሳኔም : መስጠት : እንዳለበት : ፍንጭ : ይሰጣል ። ስለነዚህም : ሥርዓቶች : መሟላት : ሌሎቹን : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሥነ ሥርዓት : ሕግ : ደንቦች : መመልከት : ይኖርብናል ። (በቁጥር : ፻፸፮ : መሠረት : የሚሰጠው : የፍርድ : ቤቱ : መጥሪያ : በክሱ : መሰማት : መጀመሪያ ላይ : ለመቅረብ : የሚሰጥ : ነው ። ደግሞም : በቁጥር : ፻፸፮ : (፪) : መሠረት : በሥነ : ሥርዓቱ : ደንብ : ክስ : መቅረቡንም : ለማሳየት : ያገለግላል ። ይህም : “አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶች : ስለፈጻሙት : ወንጀል : ክስ : ሥነ : ሥርዓት : ” ከሚለው : ምዕራፍ : ጋር : ሲተያዩ : ፈጽሞ : ተቃራኒ : የሆነ : ሥነ : ሥርዓት : ነው ። በዚህ : ሥነ : ሥርዓት : መሠረት : አካለመጠን : ያላደረሱ : አጥፊዎች : ጉዳይ : ከመጀመሪያ : ጀምሮ : የፖሊሶች : ምርመራም : ጭምር : የሚያልቀው : በዚህ : ምዕራፍ : ውስጥ : ባሉት : ደንቦች : ነው ።

258. ቁጥሮች : ፻፸፰-፻፸፱ : ይመለከታል ።

259. በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ውስጥ : ቁጥሮች : ፯፻፪ : እስከ : ፯፻፳ : ክፍል : ይመለከታል ።

ጸሚ : እንደሚሆኑ : በግልጽ : ይናገራል ።²⁶⁰ የደንብ : መተላለፍ : ሕግ : ቁጥር : ፯፻፪ :
 (፪) : አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣቶች : ላይ : የሚፈጸሙትን : የደንብ : መተላለፍ :
 ቅጣቶች : የተለዩ : እንዲሆኑ : ያዛል ። የደንብ : መተላለፍ : ሕግ : ቁጥር : ፯፻፮ : (፫) :
 ስለደንብ : መተላለፍ : የተሰጡት : ድንጋጌዎች : “አካለ : መጠን : ባላደረሱት : ላይም :
 ይፈጸማሉ ።”²⁶¹ ስለሚል : የደንብ : መጠን : የወንጀል : ኃላፊነት : ከሚገልጹት :
 የሕግ : ድንጋጌዎች : ጋር : የሚያዛመድ : ይመስላል ። በደንብ : መተላለፍ : ሕግ : የተመ
 ለከቱት : የቅጣት : ድንጋጌዎች : ከወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : የቅጣት : ቅንጅት :
 ጋር : ካልተስማሙ : በስተቀር : ተፈጻሚ : የሚሆኑት : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ :
 ውስጥ : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን : ለማረም : የታቀዱት : ድንጋጌዎች :
 ናቸው ።

ስለዚህ : ቁጥር : ፯፻፪ : (፪) ና : የደንብ : መተላለፍ : ሕግ : ቁጥር : ፯፻፫ ፤ “ደንብን :
 የመተላለፍ : ሥራዎች : ባጋጠሙ : ጊዜ : ነፃነትን : የማሳጣት : ቅጣት : የሚፈረደው :
 የማረፊያ : ቤት : እስራት : ብቻ : ነው” ። በሚለው : ሐሳብ : ስለሚሰማሙ ፣ አንድ :
 አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣት : “በደንብ : መተላለፍ : ሕግ : ከተመለከቱት :
 የሕግ : መጠን : ተግባሮች” ፣ አንዱን : የፈጸመ : እንደሆነ ፣ “ፍርድ : ቤቱ : ከዚህ :
 በታች : ከተመለከቱት : ውሳኔዎች : አንዱን : ያዛል ።” ማለትም : እስከ : አምስት :
 ዓመት : ለሚደርስ : ጊዜ : በጠባይ : ማረሚያ : ቤት : እንዲቆይ : ሊያደርግ : ይችላል :
 በሚለው : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : በቁጥር : ፻፳፩ : አመራር : መሠረት : ሊፈጸሙ :
 ይገባል ። በቁጥር : ፻፳፩ : መሠረት : ፍርድ : ቤቱ : የሚጥለው : ቅጣት : የአካል :
 ቅጣትንም : ስለሚጨምር ፣ የደንብ : መተላለፍ : ሕግ : ቁጥር : ፯፻፪ : (፩) : እንዲህ :
 ያለውን : ቅጣት : በወንጀል : መተላለፍ : ደንብ : በተመለከተ : የሕግ : መጠን : ጉዳይ :
 እንዳይፈጸም : በግልጽ : ቢከለክልም ፣ የአካል : ቅጣትንም : ተፈጻሚ : ለማድረግ :
 ይችላል ። ቁጥር : ፻፳፯ : (፪) ። በቁጥር : ፯፻፫ ና : በሚከተሉት : ቁጥሮች : የተደነገ
 ጉት : ቅጣቶች : “ልዩ : ቅጣት ።” ስላይደሉ ፣ ቁጥር : ፯፻፪ : (፪) ንና : ቁጥር :
 ፯፻፪ : (፮)ን ፣ አገናዝቦ ፣ በመተርጉም ፣ የአካል : ቅጣትን ፣ ለማስወገድ ፣ ይቻላል ። የሚ
 ለው : ሐሳብ ፣ የተሻለ ፣ ነው ። ቁጥር : ፯፻፮ : (፪) ፣ ቁጥር : ፻፳፮ን ፣ በመጥቀስ ፣
 ስለሚናገር ፣ የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ ፣ (የደንብ : መተላለፍ : ደንብ) ፣ ቁጥር :
 ፯፻፮ : (፪)ን ፣ (አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን ፣ የሚመለከተው ፣ የማረፊያ : ቤት :
 እስራት ፣ ከዐሥራ ፣ አምስት ፣ ቀን ፣ አይበልጥም ፤ ወዘተ--) ፣ እና ፣ የወንጀለኛ : መቅጫ :
 ሕግ ፣ ቁጥር : ፻፳፮ን ፣ (“አንድ ፣ ነገሩ ፣ አኳኋንና ፣ እንደሥራውም ፣ ጥፋት ፣ ከባድነት ፣
 መጠን ።” በማረፊያ : ቤት ፣ ልጁ ፣ የሚቆይበትን ፣ ጊዜ ፣ ፍርድ : ቤቱ ፣ ይወስናል) ።
 የሚሉትን ፣ እነዚህን ፣ ሁለቱን ፣ ማስማማት ፣ ቀላል ፣ ነው ።²⁶² እንዲሁም ፣ የወንጀለኛ :
 መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ቁጥር : ፯፻፳ን ፣ (የደንብ : መተላለፍ ፣ ሕግ) ፣ የወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣
 ቁጥር : ፻፸፩ ፣ “አንድ ፣ ጥፋቱ ፣ ከባድነትና ፣ እንደችሎታው ፣ መጠን” ፣ መቀጮውን ፣
 እንዲከፍል ፣ እንዲፈረድበት ፣ ብቻ ፣ ቢያዝም ፣ በደንብ ፣ መተላለፍ ፣ ደንብ ፣ በተ

260. የወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ቁጥር ፣ ፻፳፩ (አንክሮው ፣ የደራሲው ፣ ነው) ።
 261. በነገራችን ፣ ላይ ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ቁጥር ፣ ፯፻፺፮ (፮) ፣ ውስጥ ፣ የቁጥር ፣ ፶፪ ፣ መጠቀስ ፣
 በስገተት ፣ የተደረገ ፣ መሆኑ ፣ ግልጽ ፣ ነው ። “አካለ ፣ መጠን ፣ ስላላደረሱ ፣ ሕፃናት ፣” ለሚለው ፣
 ትርጉም ፣ የሚሰጠው ፣ ቁጥር ፣ ፶፫ ፣ ሲሆን ፣ “ስለሕፃናት” ትርጉም ፣ የሚሰጠው ፣ ቁጥር ፣ ፶፪ ፣ ግን ፣
 እዚህ ፣ ውስጥ ፣ አግባብ ፣ የሌለው ፣ መሆኑን ፣ ማስታወስ ፣ ያስፈልጋል ።
 262. ምንም ፣ እንኳን ፣ “አስገድዶ ፣ መያዝ” ፣ በደንብ ፣ መተላለፍ ፣ መቅጫ ፣ ውስጥ ፣ ቅጣት ፣ የሚያሰጥና ፣
 “አስገድዶ ፣ መያዝም” ፣ ለወጣት ፣ አጥፊዎች ፣ የሚደረግ ፣ የጥንቃቄ ፣ ሥራ ፣ ቢሆንም ፣ ሁለቱም ፣
 ተነፃፃሪ ፣ ስለሆኑ ፣ እንዳንድ ፣ ዓይነት ፣ ነገር ፣ መወሰድ ፣ አለባቸው ።

ከሰሰ : ወጣት : ላይ : የሚጣለውን : መቀጫ : እንደሚወስነው : አድርገን : ልንተረጉ
መው : እንችላለን ²⁶³

ወንጀሉ : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : የተመለከተ : ወይም : የደንብ : መተላለፍ :
ሕግን : የመጣስ : ወንጀል : ቢሆንም : እንኳ : መደበኛው : የቅጣት : ቅንጅት : በጠ
ቅላላው : አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣት : ጥፋተኞች : ላይ : መፈጸሙን : በመገን
ዘብ : የደንብ : መተላለፍን : በሚመለከቱ : ጉዳዮች : ውስጥ : “የተመጠነ” : ሥነ
ሥርዓት : እንዲኖር : የሚደግፍ : ምክንያት : የለም ። ሥነ : ሥርዓቱ : ከነገሩ : አፈጻጸም :
ዓላማና : ከሚያስከትላቸው : ውጤቶች : ጋር : መስማማት : አለበት ። የነገሩ : አፈጻ
ጸም : ዓላማና : የሚያስከትላቸውም : ውጤቶች : በመደበኛ : ወይም : በደንብ : መተ
ላለፍ : ወንጀል : ለተከሰሰ : አካለ : መጠን : ያላደረሰ : ወጣት : ምንም : ያህል : የተ
ለዩ : አይደሉም ። ለምሳሌ ፤ በጣም : ከባድ : በሆነ : ወንጀል : የተከሰሰ : አካለ : መጠን :
ያላደረሰ : ወጣት : የሚደርስበትን : ያህል : እሱም : ለተወሰኑ : ዓመታት : “በጠባይ :
ማረሚያ : ድርጅት : ሊገባና : የአካል : ቅጣት : ሊደርስበት : ይችላል ፤ ነገር : ግን :
የእስራት : ቅጣትን : (ብሔራዊ : ነፃነትን : ከማጣት : ጋር) : ፍርድ : ቤቱ : ሊያዝ : አይ
ችልም ።²⁶⁴ ስለዚህ : በደንብ : መተላለፍ : ወንጀል : የተከሰሱ : ወጣቶችን : ጉዳይ :
አፈጻጸም : ሁልጊዜ : ሊመራ : የሚገባው : የደንብ : መተላለፍ : ልዩ : ሥነ : ሥርዓት :
ሳይሆን ፤ አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን : የሚመለከተው : ሥነ : ሥርዓት :
ነው ። እንዲሁም : ብለን : መደምደማችን : ፍርድ : ቤቱ : ጥፋተኛነቱ : የተወሰነበትን :
አካለ : መጠን : ያላደረሰ : ወጣት : ቅጣት : ከመወሰኑ : በፊት : ፍርድ : ቤቱ : ተከሳ
ሹን : ለጥፋቱ : ሃላፊ : መሆኑን : በሌላ : መንገድ : ለመወሰን : ካልቻለ : በቀር : ልዩ :
ዕውቀት : ያለው : ሰው : ምርመራ ²⁶⁵ ደንብ : በመተላለፍ : ጉዳዮች : ላይ : መታዘዝ :
የለበትም : የሚለውን : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : (የደንብ : መተላለፍ : ሕግ) : ቁጥር :
፳፯፰ን : ትክክለኛነት : እንድንጠራጠር : ያደርገናል ። ጥፋተኛው : በደንብ : መተላለፍ :
ሕግ : መሠረት : ቀለል : ያሉት : ውሳኔዎችና : ቅጣቶች : ብቻ : እንዲጣሉበት : ከተደረገ :
ቁጥር : ፳፯፰ : የሚያዘው : ምርመራ : ተገቢ : ሲሆን ፤ የፍርድ : ቤቱ : ትእዛዝ : የሚ
ያስከትላቸው : ውጤቶች : በጣም : አሳሳቢ : ለሚሆኑበት : አካለ : መጠን : ያላደረሱ :
ወጣቶችን : ለሚመለከቱ : ጉዳዮች : ምንም : አይጠቅምም ። በእንደዚህ : ያሉት : ጉዳ
ዮችም : ፍርድ : ቤቱ : እንዲያው : በጭፍን : የቅጣት : ውሳኔ : እንዲሰጥ : መፍቀድ :
አያስፈልግም ።

ነገር : ግን ፤ በወጣቶች : ላይ : ተፈጻሚ : የሚሆነው : የወንጀለኛ : መቅጫ :
ሕግ : ልዩ : ድንጋጌ : በደንብ : መተላለፍ : በተከሰሱ : ወጣት : ጥፋተኞች : ላይ :
ተፈጻሚ : እንዲሆን : ፓርላማ : ዓላማ : ነበረው : ወይ : ብለን : መሠረታዊ : ጥያቄ :
ማቅረብ : አለብን ። ለምሳሌ : በሕዝብ : መኖሪሻ : ቦታ : የሚገኝ : መቀመጫ :
ማበላሸትን ²⁶⁶ ወይም : አምሳ : ሳንቲም : መስረቅን ²⁶⁷ የመሳሰሉ : የደንብ : መተላ

263. ካሁን : በፊት : አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣት : አጥፊዎች : ላይ : ስለገንዘብ : መቀጫ : በሚደረጉ :
መምሪያዎች : በወንጀለኛ : መቅጫውና : በደንብ : መተላለፍ : መቅጫው : መካከል : መሠረታዊ :
የሆኑ : ተፃራሪ : ነገሮች : መኖራቸውን : ተመልክተናል ።
ከላይ : የማስታወሻ : ቁ : ፶፰ን : ይመለከቷል ።
264. ምክንያቱም : የእስራት : ቅጣት : ሊወሰን : የሚቻለው : የተፈጸመው : ወንጀል : “እንደደንቡ :
እስከ : አሥር : ዓመትና : ከዚያም : በላይ : የሆነ : የጽኑ : እሥራት : ቅጣት : ወይም : የሞት :
ፍርድ : ቅጣት : የሚያስከትል :” ሲሆን : ብቻ : ነው ። ወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፸፫ ።
265. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፶፰ ።
266. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፻፳፯ (፪) ።
267. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፳፻፯ (የደንብ : መተላለፍ : መቅጫ : ውስጥ) ።

ለፍ : ወንጀሎችን : በመረጸም : ጥፋተኛነቱ : ከተወሰነበት : በኋላ : አካለ : መጠን : ያላደረሰውን : ወጣት : እስከ : አምስት : ዓመት : ²⁶⁸ ለሚደርስ : ጊዜ : “በጠባይ : ማረሚያ : ቤት” : የመግባት : ቅጣት : ቢጣልበት : የማይገባ : አይሆንምን? ይህን : የመሰሉ : ጥፋቶችን : የረጸመ : አንድ : አዋቂ : ሰው : ለመጀመሪያ : ጊዜ : ለዐሥራ : አምስት : ቀን : ²⁶⁹ ወይም : በድጋሚ : አጥፍቶ : የተገኘ : እንደሆነ : ለሦስት : ወር : ነፃነቱን : እዲያጣ : ይፈረድበታል ። ²⁷⁰ እንደእውነቱ : የሆነ : እንደሆነ ፣ ለእንደዚህ : ያለ : ቀላል : ጉዳይ : ፍርድ : ቤቱ : ይህን : ያህል : ከባድ : ቅጣት : አይወስንም ፣ ቢወሰንም : እንኳ ፣ በይግባኝ : መቀነሱ : አይቀርም ። ይኸ : ከሆነ : ፍርድ : ቤቱ : በዐዋቂ : ተከላኝ : ጉዳይ : ውስጥ : የማይፈቀድለት : ሥልጣን : አካለ : መጠን : ባላደረሰው : ወጣት : የደንብ : መተላለፍ : ጉዳይ : ውስጥ : በሰፊው : የሚፈቀድለት : ለምንድን : ነው : ብለን : መጠየቅ : ተገቢ : ነው ። በፍርድ : ቤቶች : ብልህነትና : በሥልጣን : መወሰን : ለማመን : የምንሻ : ከሆነ ፣ በጠቅላላው : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ውስጥ : እንደወንጀሉ : ከባድነት : ወይም : ቀላልነት : ቅጣቱን : እንዲወስኑ : ለምን : ወሰን : ይደረግባቸዋል? መልሱ : ፍርድ : ቤቶችን : ይኸን : ያህል : “አናምናቸውም” ለቅጣቶችም : በከፊል : እንኳ : ጥፋተኛው : በሞከረው : ወይም : በሠራው : የወንጀል : ሥራ : መጠን : ከፍተኛ : ወሰን : መስጠት : ተገቢ : መሆኑ : ይሰማናል : የሚል : ነው ። አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ወጣቶችን : በሚመመለከት : ጉዳይ : ላይ : የተለየ : መንገድ : የምንከተልበት : ምን : ምክንያት : እናገኛለን ?

በእንደዚህ : ያሉት : ጉዳዮች : የፓርላማ : ዓላማ : ተከላኞችን : ለማሻሻል : እንጂ : ለመጉዳት : ስላይደለ ፣ ለምሳሌ : የአዲስ : አበባ : የጠባይ : ማረሚያ : ቤትን : በመሰለ : ቦታ : ወጣቱ : ለአምስት : ዓመታት : እንዲቆይ : ማድረግ : ደንበኛ : ቅጣት : አይደለም : ካላልን : በስተቀር : በወጣት-ነክ : ጉዳዮች : የተለየ : ሥልጣን : ለፍርድ : ቤቱ : የሚሰጥበት : ምክንያት : እንደሌለ : እናምናለን ። ነገር : ግን : አስቀድመን : እንዳየነው : ይህ : አስተያየት : ብዙውን : ጊዜ : በምኞት : ላይ : ብቻ : የተመሠረተ : ነው ። መጥፎ : ጠባይ : ያለውን : አንድ : የዐሥር : ዓመት : ልጅ : ከቤተሰቡ : ለይቶ : ያለመንግሥት : ፈቃድ : ሊወጣ : ከማይችልበት : ከአንድ : የመንግሥት : ድርጅት : ጥበቃ : ሥርዓት-ሰነድ-ብዙውን : ጊዜ : በእርግጥ : ልጁን : ይጠብቀዋል። ይጠቅመዋልም : በማለት : በጠቅላላው : የሚደገፍ : ቢሆንም : እንኳ ፣ ለራሱ : ለቤተሰቡና : ለጓደኞቹ : ግን : ደንበኛ : ቅጣት : ነው ። ልጁ : በድህነትና : በመጥፎ : አኗኗር : የሚኖር : ቢመስለንም : እንኳ : መንግሥት : ለልጅ : ያለው : በጎ : ዓላማ ፣ ልጅ : በመገደድ : ደንበኛ : ኑሮውን : እንዲያጣ : በመደረጉ : የሚያድርበትን : ስሜት : ሊፍቀው : አይችልም ። ከጠባይ : ማረሚያ : ቤት : ብዙ : ልጆች : የሚያመልጡ : መሆናቸው : ለዚህ : በቂ : ማስረጃ : ሊሆን : ይገባል ።

በመንግሥት : አስተያየትም : ቢሆን : አንድ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ድንጋጌ : ጥሷል : በመባል : ተከሶ : ጥፋተኛነቱ : በፍርድ : ቤት : ከተረጋገጠ : በኋላ ፣ “በጠባይ : ማረሚያ :” ቤት : ለተወሰኑ : ዓመታት : እንዲቆይ : ቅጣት : የተወሰነበት : ልጅ : በሕዝቡ : ዓይን : እንደ : “ወንጀለኛ” : ሆኖ : አይታይም : ለማለት : አስቸጋሪ : ነው ። ይህን : ዓይነት : አድራጎት : “እርምጃ” እንጅ : “ቅጣት” አይ

268. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፳፻፲፩ : (የደንብ : መተላለፍ : መቅጫ : ውስጥ) ።
 269. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፳፻፳ : (የደንብ : መተላለፍ : መቅጫ : ውስጥ) ።
 270. የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥር : ፳፻፲ : እስከ : ፲፩ : እና : ፳፻፫ : (የደንብ : መተላለፍ : መቅጫ : ውስጥ) ።

ደለም ፡ ብንልም ፡ እንኳ ፡ ወደ ፡ መልካም ፡ ሰውነት ፡ መመለስና ፡ “ማረም” ፡ የቅጣት ነቱ ፡ ልዩ ፡ ጠባይ ፡ ጥፋተኛነታቸው ፡ የተወሰነባቸውን ፡ ዐዋቂ ፡ ጥፋተኞችን ፡ ከምናስርበት ፡ ዓላማዎች ፡ ውስጥ ፡ ናቸው።²⁷¹ ሆኖም ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ የነገሩ ፡ አፈጻጸም ፡ ሁኔታ ፡ የቅጣት ፡ ጠባይ ፡ እንዳለው ፡ መከድ ፡ አንችልም ። በወንጀል ፡ ጥፋተኛነት ፡ ከተወሰነ ፡ በኋላ ፡ በመገደድ ፡ ነፃነትን ፡ ማጣት ፡ ቅጣት ፡ አይደለም ፡ ለማለት ፡ አንችልም ፤ አይሆንምም ፡ ሊባል ፡ አይገባም ።

እስካሁን ፡ ድረስ ፡ የተነጋገርነው ፡ ሁሉ ፡ በሕጉ ፡ ትክክለኛ ፡ አተረጓጎም ፡ ላይ ፡ የተመሠረተ ፡ ከሆነ ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ወጣት ፡ በተለይ ፡ የተብራራና ፡ የመጠበቅ ፡ ዓላማ ፡ ያለው ፡ የቅጣት ፡ ቅንጅት ፡ ለማውጣት ፡ የኢትዮጵያ ፡ ፓርላማ ፡ ያደረገው ፡ መልካም ፡ ጥረት ፡ ለወጣቱ ፡ የሚሰጠው ፡ ፍትሕ ፡ ለዐዋቂ ፡ ጥፋተኛ ፡ ከሚሰጠው ፡ ፍትሕ ፡ በሚያስገርም ፡ አኳኋን ፡ ያነሰ ፡ እንዲሆን ፡ አድርጓል ፡ ለሚለው ፡ ለተነሳሳንበት ፡ ዋና ፡ ሐሳብ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያየናቸው ፡ የአፈጻጸም ፡ ሁኔታዎች ፡ ሁሉ ፡ መረጃ ፡ ናቸው ። በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ የሚሰጠውን ፡ ጥበቅ ፡ ቅጣት ፡ ለማቅለል ፡ ሲባል ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ ጉዳይ ፡ ከዐዋቂ ጉዳይ ፡ በመለየት ፡ በተደረገው ፡ ጥረት ፡ ውስጥ ፡ ለሁላችንም ፡ አስፈላጊ ፡ ናቸው ፡ በምንላቸው ፡ መጠባበቂያዎችና ፡ መብቶች ፡ ረገድ ፡ ወጣቱ ፡ እኩል ፡ አጠባበቅ ፡ እንዲያገኝ ፡ የተደረገው ፡ ጥንቃቄ ፡ መጠነኛ ፡ ነው ።

፫/ ተከሳሹ ፡ በሌለበት ፡ የሚፈጸመው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡

በጠቅላላው ፡ በኢትዮጵያ ፡ ወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ መሠረት ፡ ነገሩ ፡ በሚሰማበት ፡ ጊዜ ፡ የተከሳሹ ፡ መገኘት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ። በአንዳንድ ፡ ልዩ ፡ ጉዳዮች ፡ የተከሰሰበት ፡ ወንጀል ፡ በጣም ፡ ከባድ ፡ በሆነበት ፡ ጊዜ ፤ “ተከሳሹ ፡ በሌለበት” ነገሩን ፡ ለመስማትና ፡ ፍርድ ፡ ለመስጠት ፡ ይቻላል።²⁷² ነገር ፡ ግን ፡ ተከሳሹ ፡ በሌለበት ፡ የሚፈጸመውን ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ የሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ በተከሳሹ ፡ ወጣት ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ እንዳይሆኑ ፡ ሕጉ ፡ በግልጽ ፡ ይከለክላል ። ስለዚህ ፡²⁷³ በወንጀል ፡ የተከሰሰ ፡ አንድ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ወጣት ፡ በሌለበት ፡ ነገሩን ፡ ለመስማት ፡ የሚቻል ፡ አይመስልም ። ነገሩ ፡ እንዲሰማ ፡ በተቀጠረበት ፡ ቀን ፡ ተከሳሹ ፡ የቀረ ፡ እንደሆነ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ሊፈጽመው ፡ የሚገባው ፡ ተገቢ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በቁጥር ፡ ፻፸፪ ፡ (፩) ፡ መሠረት ፡ በሱ ፡ ጥበቃ ፡ ሥር ፡ እንዲሆን ፡ ልጁን ፡ የተረከበው ፡ ሰው ፡ እንዲቀርብ ፡ አድርጎ ፡ ወጣቱን ፡ እንዲያቀርብ ፡ ማዘዝ ፡ ነው ። ሰውየው ፡ ይህን ፡ ያላደረገ ፡ እንደሆነ ፡ የሚሻል ፡ ዘዴ ፡ ዋስ ፡ አስጠርቶ ፡ ለመልቀቅ ፡ ካልተቻለ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ መድፈር ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ መጠቀም ፡ ነው።²⁷⁴

271. የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፩ ፡ ወደ ፡ ቁጥር ፡ ፬ ፡ የሚመራውን ፡ ቁጥር ፡ ፹፮ን ፡ እና ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፯ን ፡ ያነጻጽሯል ። ቁጥር ፡ ፻፳ ፡ የአሥራትን ፡ ዓላማ ፡ ሲገልጽ ፡ “ጠቅላላውን ፡ የጸጥታ ፡ አጠባበቅና ፡ ያጥፊዎችንም ፡ መቀጣት ፡ የሚመለከት ፡ ነው ።” በማለት ፡ ያጥፊውን ፡ ጠባይ ፡ ማረምንና ፡ ወደ ፡ ማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ የመመለስን ፡ ጉዳይ ፡ ሳይጠቅሰው ፡ ያልፋል። ወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ቁጥር ፡ ፻፯ ፡ (ስለጽኑ ፡ አሥራት) ፡ ግን ፡ ወደማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ እንደገና ፡ ስለመመለስ ፡ ይናገራል ።

272. ወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳-፪ ፡ ይመለከታል ።

273. ቁጥር ፡ ፻፳ (፩) ።

274. እላይ ፡ ከማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፻፵፪ ፡ እስከ ፡ ፵፰ ፡ ጋር ፡ ስለዋስትና ፡ ወረቀት ፡ የተሰጠውን ፡ ማብራሪያ ፡ ይመለከታል ።

አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ ጥፋተኛ ፡ የሚመለከተው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕግ ፡ ወጣቱን ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ቅጣት ፡ እንደሚገባው ፡ ወንጀለኛ ፡ ሌላ ፡ ጊዜ ፡ ደግሞ ፡ እርዳታና ፡ አመራር ፡ እንደሚያሻው ፡ ኃላፊነት ፡ እንደማይጣልበት ፡ ልጅ ፡ አድርጎ ፡ ስለሚመለከተው ፡ ግልጽ ፡ አይደለም ። ብዙ ፡ ጊዜ ፡ በተመሳሳይ ፡ መንገድ ፡ ይህን ፡ የመሰለውን ፡ ችግር ፡ ለማጥፋት ፡ የሚታገሉ ፡ ሌሎች ፡ ብዙ ፡ አገሮች ፡ ስላሉ ፡ የሕግ ፡ ግልጽ ፡ አለመሆን ፡ በኢትዮጵያ ፡ ብቻ ፡ የሚገኝ ፡ ችግር ፡ አይደለም ። በኢትዮጵያ ፡ ከተማዎች ፡ እየተስፋፉ ፡ ሲሄዱ ፡ ወጣቶች ፡ የሚፈጽሙት ፡ ወንጀልም ፡ እየጨመረ ፡ ስለሚሄድ ፡ “የመንገድ ፡ ወጣት” ፡ ወረባኞች ፡ የሚፈጽሙትን ፡ ዝርፍያና ፡ ቅሚያ ፡ ለማ ሰታገስ ፡ ከሕዝብ ፡ የሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ በፍርድ ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ ሰዎች ፡ ስለሚያስቆጣቸው ፡ ቅጣት ፡ የመወሰን ፡ ዝንባሌ ፡ እንዳላቸው ፡ ይታመናል ። በዚህ ፡ ዓይነት ፡ አካለ ፡ ሙጠን ፡ ፍትሕ ፡ በጥብቅ ፡ መከበር ፡ እዳለበት ፡ ለመዘንጋት ፡ ቀላል ፡ ቢሆንም ፡ ይህን ፡ ማድረግ ፡ የለብንም ። የወጣቶች ፡ ነገር ፡ መስማትን ፡ የሚመለከ ቴት ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ በጣም ፡ ያነሱና ፡ ያልተሟሉ ፡ በመሆናቸው ፡ በጠቅላላው ፡ የማያጠግቡ ፡ ናቸው። ለዐዋቂዎች ፡ የተደነገገው ፡ መደበኛው ፡ የሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ እነሱን ፡ ለማሟላት ፡ መምሪያ ፡ እንደሚሆን ፡ ተስፋ ፡ እናደርጋለን ።

ነገር ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡ የበለጠው ፡ መሠረታዊ ፡ ችግር ፡ የሕግ ፡ ዓላማ ፡ መቅጣት ፡ ባይሆንም ፡ እንኳ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ሲውል ፡ ጥብቅ ፡ ቅጣትን ፡ ስለሚያስከ ስትል ፡ አሁን ፡ ያሉት ፡ የሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ደንቦች ፡ “ለስላሳ” ፡ ቀዋሚ ፡ ሕግ ፡ መምሰላ ችው ፡ ነው ። ፓርላማው ፡ በተለይ ፡ ያሁኑ ፡ ቅንጅት ፡ ወጣቱን ፡ መሠረታዊ ፡ የሕግ ፡ መንግሥት ፡ መብቶቹን ፡ በማይገባ ፡ ሁኔታ ፡ የመንፈጉን ፡ ነገር ፡ በመመልከት ፡ ወጣቱ ፡ ተከላክሎ ፡ ፍትሕ ፡ ያገኝ ፡ ዘንድ ፡ ስለዚህ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ እንደገና ፡ ማሰብ ፡ ይኖርበታል ።

ተቀጽላ : (አፔንዲክስ)

ወጣት : ጥፋተኞች : ላይ : ተፈጻሚ : የሚሆኑ : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቁጥሮችና : የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥነሥርዓት : ቁጥሮች ።

የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ ።

ክፍል : ፪ :

ጥፋተኞች : ስለሆኑ : አካለ : መጠን : ስላላደረሱ : ወጣቶች።

ቁ : ፶፪ ። ስለ : ሕፃናት ። የዚህ : ወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ድንጋጌዎች : ስላለመፈጸማቸው ።

የዚህ : ሕግ : ድንጋጌዎች : ዕድሜያቸው : ዘጠኝ : ዓመት : ባልሞላ : ሕፃናት : ላይ : አይፈጸሙም ። እነዚህም : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : እንደ : አላፊዎች : ሆነው : አይቆጠሩም ።

በዚህ : ሕግ : መሠረት : የሚያስቀጣ : ወንጀል : በሠሩ : ጊዜ : በነዚህ : ሕፃናት : ልጆች : ላይ ፤ ባለሥልጣን : የሆኑ : ቤተ : ዘመዶቻቸው ፤ አስተማሪዎቻቸው ፤ ጠቃሚ : የሆኑትን ፤ ጥንቃቄዎች : ያደርጉላቸዋል ።

ቁ : ፶፫ ። አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ወጣቶች : ላይ : ስለሚፈፀሙ : ልዩ : የሕግ : ድንጋጌዎች ።

(፩) ዕድሜያቸው : ዘጠኝ : እስከ : ዐሥራ : አምስት : ዓመት : የሞላቸው : አካለ : መጠን : ያላደረሱ : ልጆችና : ወጣቶች : (ወራዘት) : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : የሚያስቀጣ : ሥራ : የሠሩ : እንደሆነ : ሕጉ : ለይቶ : ከወሰነባቸው : ቅጣቶችና : የጥንቃቄ : ሥራዎች : በቀር : አይቀጡም ። (ቁ : ፪፳፩ : እስከ : ፪፳፫ ።)

በማናቸውም : ሁኔታ : ለዐዋቂዎች : ጥፋተኞች : በተመለከቱት : በደንበኞቹ : ቅጣቶች : መሠረት : አይቀጡም : እንደዚሁም : ከነርሱ : ጋር : በእስር : ቤት : ውስጥ : አይደባለቁም ።

(፪) ቅጣት : ወይም : የዲሲፕሊን ሥርዓት : ሊፈጸምባቸው : የሚቻለው : ፍርድ : ቤት : በነርሱ : ላይ : የቀረበውን : ክስ : ጥፋት : ነው : ብሎ : አላፈነታቸውን : ያረጋገጠ : እንደ : ሆነ : ነው ። (ቁ : ፪፳፪ : እስከ : ፪፳፫ ።)

ቁ : ፶፬ ። ስለዳኛ : ግምት ።

ፍርድ : ቤቱ : ሁልጊዜ : በጥፋተኛው : ላይ : የሚደረጉትን : የጥንቃቄ : ሥራዎች : ሲመርጥ : በአጥፊው : ወጣት : ዕድሜ ፣ በጠባዩ ፣ በአእምሮውና ፣ በግብረ : ገብነቱ : የደረሰበትን : ደረጃ : መሠረት : በማድረግ ፣ እንደዚሁም : የሚፈጸሙበት : የሕግ : ድንጋጌዎች : ዓላማ : በመልካም : ጠባይ : ለማሳደግ : እንዲሆን : በማሰብ : መመራት : አለበት ።

በትክክል : ወደ : ግቡ : ለመድረስ : አስፈላጊ : በሆነ : ጊዜ : ፍርድ : ቤቱ : ውሳኔዎችን : ማሻሻል : ይገባዋል ። (ቁ : ፪፳፯ ።)

ቁ : ፶፭ ። ስለ : ማጣራት ። ስለ : ልዩ : ምርመራና : ስለ : ማናቸውም : ምርመራ ።

(፩) ለሚሰጠው : ውሳኔ : አስፈላጊ : ሆኖ : በታየው : ቁጥር : ፍርድ : ቤቱ : ስለወጣቱ : ጥፋተኛ : ጠባይ ፤ ስለ : አስተዳደጉ ፤ ስለ : ኑሮውና : ስለ : ሕይወቱ : ሁኔታ : ሊያውቅ : የሚፈልገውን : መረጃ : ይጠይቃል ።

የዘመዶቹን ፣ የትምህርት : ቤቱን ፣ ባለሥልጣኖች : የአሳዳጊዎቹን ፣ አሳብ : መቀበል : ይችላል ። እነዚህም : የትምህርት : ባለሥልጣኖችና ፣ አሳዳጊዎች : አካለ : መጠን : ባላደረሰው : ወጣትና : በቤተ : ዘመዶቹ ፣ ላይ : የግል : መዝገባቸውን ፣ (ዶሴዬ) : የሐኪሞቹን ፣ ምርመራ : ውጤትና ፣ ስለ : ማህበራዊ : ኑሮዎቻቸው : የሚያውቁትን ፣ ነገር : ለፍርድ : ቤቱ : ያቀርባሉ ።

(፪) ከዚህም : በቀር : ተከሳሾች : በመላ : አካሉና ፤ በአእምሮው : ትክክለኛ : ጤና ፣ ያለውና ፣ የሌለው : መሆኑን ፣ ለመረዳት : እንዲችል ፤ አስፈላጊም : ቢሆን ፣ በሕክምና ፣ እየተጠበቀ ፣ ደንበኛ ፣ አስተዳደግ ፣ ሊያገኝ ፣ በሚችልበት : አማካይ ፣ ስፍራ ፣ ባንድ ፣ የማሳበራዊ መኖሪያ ወይም ፣ ለዚሁ ፣ ጉዳይ ፣ ተገቢ ነት ፣ ባለው ፣ ቦታ ፣ እንዲኖር ፣ ካደረገው ፣ በኋላ ፣ ልዩ ፣ ዕውቀት ፣ ያላቸውን ፣ ሰዎች ፣ ምርመራ ፣ አሳብ ፣ መጠየቅ ፣ ይገባዋል ።

ፍርድ : ቤቱ ፣ ለዚሁ ፣ ወጣት ፣ ሊደረግለት ፣ የሚገባውን ፣ የማስታመም ፣ በትምሕርት ፣ የማሠልጠን ፣ የጠባይን ፣ ማረም ፣ ወይም ፣ ተገቢ ፣ የሆኑ ፣ አጠባበቆችን ፣ ጥንቃቄዎችን ፣ ስለ ፣ ማድረግ ፣ ለሚመለከተው ፣ ጉዳይ ፣ ሁሉ ፣ ልዩ ፣ ዕውቀት ፣ ያለውን ፣ ሰው ፣ ይጠይቃል ።

(፫) ሕጋዊን ፡ ጉዳይ ፡ በሚመለከተው ፡ ረገድ ፡ የቀረበውን ፡ የመርማሪውን ፡ አስተያየት ፤ የአሳብ ፡ አቀራረቡን ፡ ሁኔታ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ እንደመሰለው ፡ ይወስናል ።

ቁ ፡ ፶፮ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ከማድረስ ፡ አስቀድሞ ፡ ያለው ፡ መካከለኛ ፡ ጊዜ ።

(፬) አድራጊው ፡ ወንጀል ፡ በሠራቡት ፡ ጊዜ ፡ ከ፲፮ ፡ ዓመት ፡ የበለጠ ፡ ዕድሜ ፡ ኖሮት ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ፲፰ ፡ ዓመት ፡ ያልሞላው ፡ እንደሆነ ፡ ቅጣቱ ፡ የሚወሰንበት ፡ በሕጉ ፡ ላይ ፡ በተመለከቱት ፡ በመደብኞቹ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ፡

አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ላይ ፡ ስለሚደረጉ ፡ ጥንቃቄዎችና ፡ ቅጣቶች ።

ክፍል ፡ ፩ ፡

ለአካለ ፡ መጠን ፡ ያልተደረሰበት ፡ ደንበኛ ፡ ዘመን ፡

ንዑስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

መደበኛ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቁ ፡ ፻፳፩ ፡ መሠረቱ ።

በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ በደንብ ፡ መተላለፍ ፡ ሕግ ፡ ከተመለከቱት ፡ የሕግ ፡ መጣስ ፡ ተግባሮች ፡ አንዱን ፤ ከ፬ ፡ እስከ ፡ ፲፮ ፡ ዓመት ፡ የሆነው ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሠርቶ ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የሕጉን ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በመከተልና ፡ ከነገሩም ፡ ልዩ ፡ ግብ ፡ ለመድረስ ፡ አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ ነገሩን ፡ ለመረዳት ፡ ተገቢ ፡ የሆነው ፡ ምርመራ ፡ እንዲደረግ ፡ ካዘዘ ፡ በኋላ ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ ከተመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ አንዱን ፡ ያዛል ። (ቁ ፡ ፶፫ ፤ ፶፬ ፤ ፶፭) ።

ቁ ፡ ፻፳፪ ፡ ሕክምና ፡ ለሚደረግበት ፡ ስፍራ ፡ ስለ ፡ ማስረከብ ።

አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወንጀለኛ ፡ ሁኔታ ፡ ሕክምና ፡ የሚያስፈልገው ፡ ሲሆን ፡ በተለይም ፡ የአእምሮ ፡ ደካማ ፡ የሆነ ፤ ዕውቀቱ ፡ ሙሉ ፡ ከመሆን ፡ የዘገየ ፤ አእምሮው ፡ የተበላሸ ፡ ዕውር ፤ ዲዳ ፡ ደንቆሮ ፡ የሚጥል ፡ (ኤፒሌፕቲክ) ፡ በሽታ ፡ ያለበት ፡ በመጠጥ ፡ የተሸነፈ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ተገቢ ፡ በሆነው ፡ መታከሚያ ፡ ቦታ ፡ እንዲታከም ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ያዛል ።

ከዚህም ፡ ጋራ ፡ የትምህርትና ፡ የቦሳ ፡ አስተዳደግ ፡ ጥንቃቄ ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ይሰጠዋል ።

ቁ ፡ ፻፳፫ ፡ በቦሳ ፡ አስተዳደግና ፡ በትምህርት ፡ ስለ ፡ መጠበቅ ።

(፩) አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወንጀለኛ ፡ በቦሳ ፡ አስተዳደግ ፡ ያላደገ ፡ በነዘገላልነት ፡ የተተወ ፤ ጠባዩ ፡ ወደ ፡ መጥፎ ፡ ሥራ ፡ ያዘነበለ ፡ ሲሆን ፤ ወይም ፡ የሚያዘነብል ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ በተጠባባቂ ፡ እንዲማርና ፡ ቦሳ ፡ አስተዳደግ ፡ እንዳያገኝ ፡ ይታዘዛል ።

ተጠባባቂ ፡ የሚሆኑ ፡ አቅራቢያ ፡ ዘመዶች ፡ የሌሎችና ፡ ቢኖሩም ፡ ችሎታ ፡ የሌላቸው ፡ ሲሆኑ ፡ ታማኝነት ፡ ላለው ፡ ራሱን ፡ ለቻለ ፡ ጨዋ ፡ ሰው ፡ ሞግዚት ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ አልማጅ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ወይም ፤ ሕፃናትን ፡ ለመጠበቅ ፡ ለማስተማር ፡ ለቆመ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ ድርጅት ፡ እንዲሰጥ ፡ ይታዘዛል ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተዘረዘሩትም ፡ የግል ፡ ወይም ፡ የመንግሥት ፡ ተጠባባቂዎች ፡ በአደራ ፡ የተሰጣቸውን ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ሰው ፡ መልካም ፡ ሁኔታ ፡ ስለ ፡ መከታተላቸው ፡ ከዳኛው ፡ ፊት ፡ ቀርበው ፡ አላፈነታቸውን ፡ በጽሑፍ ፡ ያረጋግጣሉ ።

በክፍሉ ፡ የባልደረብነት ፡ ሥልጣን ፡ ያለው ፡ የመጠበቂያ ፡ ሥራ ፡ ይቆጣጠራል ። (ቁ ፡ ፪፻፲፫)

(፪) ፡ ወደ ፡ ትምሕርት ፡ ቤት ፡ በደምብ ፡ እንዲሄድ ፡ ወይም ፡ የሞያ ፡ ሥራን ፡ እንዲለምድ ፡ ካንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ ከመገናኘት ፡ ወይም ፡ ካንዳንድ ፡ ስፍራ ፡ ከመድረስ ፡ እንዲከለከል ፡ በተወሰኑ ፡ ጊዜያቶች ፡ ከጠባቂዎች ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ፊት ፡ እንዲቀርብ ፡ ወይም ፡ ራፖርት ፡ እንዲያደርግ ፡ ይህንንም ፡ የመሳሰሉትን ፡ ግዴታዎች ፡ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ ሊታዘዙበት ፡ ይቻላል ።

እንደነገሩ ፡ አኳኋንና ፡ እንደ ፡ ነገሩ ፡ ግብ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሰው ፡ አጥፊ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ጠባዩ ፡ ዋስ ፡ ለሆኑት ፡ ሰዎች ፡ እነዚህ ፡ ትእዛዞች ፡ ሊሰጡ ፡ ይቻላል ።

(፫) አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ ዳኛው ፡ ወይም ፡ ተጠባባቂው ፡ ባለሥልጣን ፡ ስለ ፡ ጠባዩ ፡ ዋስ ፡ የሆኑትን ፡ ሰዎች ፡ ሊያስገንዝባቸውና ፡ ሊወቅሳቸው ፡ ይችላል ።

ተጠባባቂዎች፡ በቂ፡ የሆነ፡ ችሎታ፡ የሌላቸው፡ ሆነው፡ ሲገኙ፡ የተሰጣቸውን፡ የተጠባባቂነት፡ የማሳደግ፡ ሥልጣን፡ ፍርድ፡ ቤቱ፡ በፈለገ፡ ጊዜ፡ ሊወስድባቸው፡ ይችላል ።

ቁ፡ ፻፳፬ ። ስለ፡ ተግባራዊ፡ ስለ፡ ወቀሳ ።

(፩) እንዲህ፡ ያለው፡ አሠራር፡ ተገቢና፡ መልካም፡ ውጤት፡ የሚሰጥ፡ መስሎ፡ በታየው፡ ጊዜ፡ ፍርድ፡ ቤቱ፡ ጥፋታቸውን፡ በተግባራዊ፡ በወቀሳ፡ ያልፈዋል ።

ለወደፊት፡ የበጎ፡ ተግባር፡ ስሜትና፡ የመልካም፡ ጠባይ፡ ፍላጎት፡ እንዲኖረውና፡ ተግባሩም፡ የሚያመጣበትን፡ ለሕሊናው፡ እንደረዳው፡ አድርጎ፡ ያስጠነቅቀዋል ።

(፪) ስለ፡ ነገሩ፡ ቀላልነት፡ ወይም፡ ባሠራ፡ አጋጣሚ፡ ምክንያቶችና፡ ሥራውን፡ ሊረዳው፡ የሚችል፡ እንደ፡ መሆኑ፡ መጠን፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰውን፡ ጥፋተኛ፡ ለማረም፡ በቂ፡ መሆኑን፡ ፍርድ፡ ቤቱ፡ ሲገምት፡ ይህ፡ ውሳኔ፡ ብቻውን፡ ሊፈጸም፡ ይችላል ።

ጠቃሚ፡ በሚሆንበትም፡ ጊዜ፡ ከማንኛዎቹም፡ ሌሎች፡ ውሳኔዎችና፡ ቅጣቶች፡ ጋር፡ በመያዝ፡ ሊሠራበት፡ ይችላል ።

ቁ፡ ፻፳፭ ። በትምህርት፡ ቤት፡ ወይም፡ በቤቱ ስለማገድ ።

ጥፋቱ፡ ቀላል፡ በሆነ፡ ጊዜና፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰውም፡ ጥፋተኛ፡ በቀላሉ፡ የሚታረም፡ መሆኑ፡ ሲታይ፡ ለዕድሜውና ለኑሮው፡ የሚሰማ፡ የተወሰነ፡ ሥራ፡ በተማሪ፡ ቤት፡ ወይም፡ በቤቱ፡ ተቀምጦ፡ በዕረፍት፡ ሰዓቱ፡ ወይም፡ በዕረፍት፡ ቀኖቹ፡ በግዴታ፡ እንዲሠራ፡ ፍርድ፡ ቤቱ፡ ያዛል ።

እንደ፡ ነገሩ፡ አኳኝንና፡ እንደ፡ ሥራውም፡ ጥፋት፡ ከባድነት፡ መጠን፡ ተገድቶ፡ የሚሠራበትን፡ ጊዜ፡ ፍርድ፡ ቤቱ፡ ይወስናል ።

በተጠባባቂ፡ ሆኖ፡ ውሳኔው፡ በጥብቅ፡ እንዲፈጸም፡ የሚያስፈልገውን፡ ዋስትና፡ ፍርድ፡ ቤቱ፡ ይቀበላል ።

ቁ፡ ፻፳፮ ። ለጠባይ፡ ማረሚያ፡ ቤት፡ ስለ፡ ማስረከብ ።

ከዚህ፡ በላይ፡ የተመለከተው፡ ውሳኔ፡ የማይበቃ፡ ወይም፡ የማይጠቅም፡ መሆኑ፡ የተገመተ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ይልቁንም፡ የተፈፀመውን፡ ወንጀል፡ ከፍተኛነትና፡ ያፈጸጸውን፡ ሁኔታ፡ በመመልከት፡ የወጣቱን፡ ወንጀለኛ፡ ጠባይ፡ ያለፈ፡ ታሪኩን፡ የተፈጥሮውን፡ አደገኛነት፡ በመገንዘብ፡ ፍርድ፡ ቤቱ፡ ለጠባይ፡ ማረሚያ፡ በተዘጋጀው፡ ልዩ፡ ቤት፡ ወይም፡ አካለ፡ መጠን፡ ላላደረሰው፡ ጠባይ፡ ማሻሻያ፡ ወደ፡ ሆነው፡ ቤት፡ እንዲላክ፡ ሊወስን፡ ይችላል ።

ይህም፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰው፡ ተገቢ፡ በሆነ፡ ሥነ፡ ሥርዓት፡ እየተጠበቀ፡ ጠቅላላ፡ የአስተዳደግ፡ ትምህርትን፡ ግብረ፡ ገብነትንና፡ የመተዳደሪያ፡ ልዩ፡ ሞያ፡ የሚይዝበትን፡ ልዩ፡ ትምህርት፡ (የሥራ፡ መልመጃ)፡ እንዲሁም፡ ወደ፡ ማኅበራዊ፡ ሕይወት፡ እንዲመደብና፡ በቅንነት፡ እየሠራ፡ እንዲኖር፡ አስፈላጊ፡ የሆኑትን፡ ተግባሮች፡ ሁሉ፡ እንዲማር፡ ያደርጋል ።

ቁ፡ ፻፳፯ ። ውሳኔው፡ የሚቆይበት፡ ጊዜ ።

(፩) የሕክምናና፡ እየተጠበቁ፡ የመማር፡ ውሳኔ፡ በመደቡ፡ ጸንቶ፡ የሚቆየው፡ የሕክምና፡ ወይም፡ የጥበቃ፡ ክፍል፡ ባሉሥልጣን፡ ያስፈልጋል፡ በማለት፡ ወስኖ፡ ባቀረበው፡ ጊዜ፡ ልክና፡ ተቀጫውም፡ በሕግ፡ የተወሰነለት፡ የአካለ፡ መጠን፡ ማድረስ፡ ፻፳፰፡ ዓመት፡ እስኪሞላው፡ ድረስ፡ ሊሆን፡ ይችላል ። (ቁ፡ ፻፳፪ ። ፻፳፫ ።)

ይህም፡ ውሳኔ፡ መልካም፡ ፍሬ፡ ወደ፡ ማስገኘት፡ ግብ፡ የደረሰ፡ መሆኑ፡ ከታወቀና፡ የክፍሉም፡ ባለሥልጣኖች፡ የደጋፊነት፡ አሳባቸውን፡ ካቀረቡ፡ ውሳኔው፡ ይቀራል ።

(፪) ወደ፡ ጠባይ፡ ማረሚያ፡ ክፍል፡ የመላክ፡ ውሳኔ፡ የሚታዘዘው፡ በመደቡ፡ ቢያንስ፡ አንድ፡ ዓመት፡ ቢበዛ፡ አምስት፡ ዓመት፡ ለሚደርስ፡ ጊዜ፡ ነው ። በማናቸውም፡ ሁኔታ፡ ቢሆን፡ በደለኛው፡ በሕግ፡ የተወሰነለትን፡ አካለ፡ መጠን፡ ከሚያደርስበት፡ ዘመን፡ በላይ፡ አያልፍም ። (ቁ፡ ፻፳፯ ።)

የዚህ፡ ዓይነት፡ ውሳኔ፡ በተሰጠ፡ ቁጥር፡ ጸንቶ፡ የሚቆይበት፡ ጊዜ፡ በፍርድ፡ ላይ፡ መገለጽ፡ አለበት ።

ተቀጫው፡ ከዚህ፡ በላይ፡ የተመለከተውን፡ አነስተኛውን፡ የቅጣት፡ ጊዜ፡ ከፈጸመ፡ በኋላ፡ በሕግ፡ ላይ፡ በተመለከቱት፡ ጠቅላላ፡ ግዴታዎች፡ መሠረት፡ በፍርድ፡ የተወሰነበት፡ የሙከራ፡

ጊዜ : እስኪያልቅ : ድረስ : ሊከተላቸውና : ሊፈጽማቸው : የሚገባውን : የመልካም : ጠባይ : አመራር : ደንቦች : እንዲጠብቅና : በጥበቃ : ባለሥልጣን : ባልደረባ : ጥገኛነት : ውስጥ : እንዲቆይ ተደርጎ : የተወሰነበት : ሙሉ : ቅጣት : ከመፈጸሙ : በፊት : ለፈተና : በአመክሮ : ሊለቀቅ : ይችላል = (ቁ : ፪፻፲ : ፪፻፲፫ =)

ቁ : ፪፻፳ = ውሳኔዎችን : ስለመለወጥ :

ሁኔታዎችና : በተለይም : አካለ : መጠን : ባላደረሰው : ጥፋተኛ : ላይ : የተወሰነው : ውሳኔ : የሰጠው ፍሬና : የጠባዩ : ወይም : የሁኔታው : መለዋወጥ : የሚያስገድድ : ሲሆን : በመሥሪያ : ቤቱ : መኖሪያ : ክፍል : ወይም : በተጠባባቂው : ባለሥልጣን : ራፖርት : መሠረት : አካለ : መጠን : ባላደረሰው : ልጅ : ጥቅምና : ጠባዩን : ለማሻሻል : ሲል : ፍርድ : ቤቱ : በማናቸውም : ጊዜ : የተወሰነውን : ውሳኔ : ለመለወጥ : ይችላል =

ቁ : ፪፻፳፱ = ሕጋዊያን : ውጤቶች :

አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ጥፋተኞች : የሕክምና : የጠባይ : ማረም : የአስተዳደር : ቅጣቶች : ከነዚህ : አንዱ : ቢወሰንባቸው : በወንጀለኛነት : እንደ : ተቀጡ : ሆነው : አይቆጠሩም =

ንኡስ : ክፍል : ፪ =

ቅጣቶች =

ቁ : ፪፻፳ = መሠረቱ :

ከቁጥር : ፪፻፳፪ : እስከ : ፪፻፳፮ : የተመለከቱት : ውሳኔዎች : ተሰጥተው : ምንም : ፍሬ : ሳያስገኙ : የቀሩ : እንደ : ሆነ : አስፈላጊው : ምርመራ : ከተደረገ : በኋላ : ፍርድ : ቤቱ : አካለ : መጠን : ባላደረሰው : ጥፋተኛ : ከዚህ : ቀጥሎ : ከተመለከቱት : ቅጣቶች : አንዱን : ሊወስንበት : ይችላል =

ቁ : ፪፻፳፩ = ስለ : መቀጮ :

(፩) አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ጥፋተኛ : መቀጮ : መክፈሉ : ቅጣት : ሆኖ : የሚሰማው : የሚያሠላጥነውና : ከጥፋት : የሚመልሰው : መስሎ : ሲታየውና : ራሱ : መቀጮውን : የሚከፍል : መሆኑን : ሲረዳው : ፍርድ : ቤቱ : እንደ : ጥፋቱ : ከባድነትና : እንደሆነው : መጠን : መቀጮውን : እንዲከፍል : ይፈርድበታል = መቀጮውም : ከሌሎቹ : ቅጣቶች : ጋር : በመደመር : የሚወሰን : ሊሆን : ይችላል =

(፪) መቀጮን : ስለ : መክፈልና : መቀጮውንም : በሌላ : ዐይነት : ቅጣት : ስለ : መለወጥ : የተጻፉት : ውሳኔዎች : አካለ : መጠን : ባላደረሱ : ልጆች : አይፈጸምባቸውም = (ቁ : ፺፪ : እስከ : ፺፬ =)
ትዕዛዝ : በማቃለል : ወይም : በመለገም : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ጥፋተኛ : መቀጮውን : በተሰጠው : አስፈላጊ : ጊዜ : ውስጥ : ያልከፈለ : እንደ : ሆነ : ቅጣቱን : ፍርድ : ቤቱ : በሚቁርጠው : ልክ : በማረፊያ : ቤት : እስራት : ሊለውጠው : ይችላል = (ቁ : ፲፺፮ =)

ቁ : ፪፻፳፪ = የአለንጋ : (የአርጨጫ) : ቅጣት :

(፩) ወጣቱ : ወንጀለኛ : እንቢተኛ : ሆኖ : የተገኘ : እንደሆነና : ፍርድ : ቤቱም : የአለንጋ : ቅጣት : ቢፈጽምበት : ይህ : ቅጣት : ወደ : በጎ : መንፈስ : የሚመልሰው : ጠባዩን : የሚያሻሽልለት : መሆኑን : የገመተ : እንደሆነ : የአለንጋ : ቅጣት : እንዲፈጸምበት : ለማዘዝ : ይችላል =

ይህም : ቅጣት : የሚፈጸመው : በአርጨጫ : በአለንጋ : ሆኖ : በማናቸውም : ሁኔታ : ቢሆን : ከአሥራ : ሁለት : ሲበልጥ : አይገባውም = የሚገረፈውም : በጀርባው : ላይ : ብቻ : ነው = ይህም : ቅጣት : የሚፈጸምባቸው : ወንዶች : ልጆችና : ሙሉ : ጤነኛ : የሆኑት : ብቻ : ናቸው =

(፪) ፍርድ : ቤቱ : የቅጣቱን : ተፈጻሚነት : የሚወስነው : የተቀጮውን : ዕድሜ : አስተዳደጉንና : ዐቅሙን : የሰውነቱን : ጥንካሬ : ቢያንስም : ቢያድግም : የወጣቱን : ወንጀለኛ : የጠባዩን : እልክኛነት : እንዲሁም : ያደረገውን : ጥፋት : ከፍተኛነት : መጠን : በመገመትና : ይህንኑ : መሠረት : አድርጎ : በመያዝ : ነው =

ቁ : ፪፻፳፫ = ስለ : እስራት :

(፩) አካለ : መጠን : ያላደረሰ : ልጅ : እንደ : ደንቡ : እስከ : ዐሥር : ዓመትና : ከዚያም : በላይ : የሆነ : የጽኑ : እስራት : ቅጣት : ወይም : የሞት : ፍርድ : ቅጣት : የሚያስከትል : ከባድ : ወንጀል : ሠርቶ : የተገኘ : እንደ : ሆነ : ፍርድ : ቤቱ : —

(ሀ) የፀጥታ ፡ ማረጋገጫ ፤ ከሰው ተለይቶ ፡ የመኖር ፤ ወይም ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ማስፈፀሚያ ፡ የሆኑት ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ለጠቅላላው ፡ ጥቅም ፡ ሲባል ፡ በዚህ ፡ ወንጀለኛ ፡ ላይ ፡ ሊፈጸሙ ፡ ወደሚቻልበት ፡ ልዩ ፡ መቅጫ ፡ ቦታ ፡ እንዲገባ ፡ (ቁ ፡ ፻፳፮ ።)

(ለ) ወንጀለኛው ፡ አደገኛና ፡ ሰላምን ፡ የሚያውክ ፡ ወይም ፡ ፀጥታን ፡ የሚበጠብጥና ፡ ለሌሎችም ፡ መጥፎ ፡ ምሳሌ ፡ የሚሆን ፡ መሆኑን ፡ በተረዳው ፡ ጊዜ ፡ እንደዚህ ፡ ስላለው ፡ ጉዳይ ፡ ከሰው ፡ ለይቶ የሚኖርን ፡ መሠረታዊ ፡ ደንብ ፡ በመያዝ ፡ በቀጥታ ፡ የቅጣት ፡ መፈጸሚያ ፡ ወደ ፡ ሆነ ፡ እስር ፡ ቤት ፡ እንዲላክ ፡ ያላል ። (ቁ ፡ ፻፱ ፡ (፪) ።)

(፪) ወንጀለኛው ፡ እንደ ፡ ሠራው ፡ ጥፋት ፡ ከባድነት ፡ መጠንና ፡ ጥፋቱንም ፡ በፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ የነበረውን ፡ የዕድሜ ፡ ሁኔታ ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ በመገመት ፡ ታስሮ ፡ የሚቆይበትን ፡ የጊዜ ልክ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ይወስናል ። ጊዜውም ፡ ከሦስት ፡ ዓመት ፡ ሳያንስ ፡ እስከ ፡ አሥር ፡ ዓመት ፡ ሊደርስ ፡ ይችላል ።

ጥፋተኛው ፡ ወደ ፡ ልዩ ፡ መቀጫ ፡ ቦታ ፡ ተልኮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የጠባዩ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ሊያደርስ ፡ የሚችለው ፡ አደጋ ፡ ይህን ፡ ማድረግ ፡ የሚያስፈልግ ፡ የመሆን ፡ ግምቱን ፡ ያሳየ ፡ እንደሆነ ፡ ወይም ፡ በሥራ ፡ ስምንት ፡ ዓመት ፡ በሞላው ፡ ጊዜ ፤ የተወሰነበት ፡ ቅጣት ፡ ከዚህ ፡ ለበለጠ ፡ ጊዜ ፡ የሚያሳስር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ ወደ ፡ ወህኒ ፡ ቤት ፡ እንዲላክ ፡ ይሆናል ።

እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ይህ ፡ ጥፋተኛ ፡ ታስሮ ፡ የሚቆይበትን ፡ ጊዜ ፡ ለመወሰን ፤ በወንጀለኛው ፡ በልዩ ፡ የመቀጫ ፡ ቦታ ፡ የቆየበትን ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ ቅጣት ፡ በግምት ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ የማሻሻል ፡ ውጤት ፡ እንዳስገኘ ፡ እንደ ፡ መሰለው ፡ ይገምታል ።

(፫) በወህኒ ፡ ቤት ፡ ተይዞ ፡ የመቆየቱ ፡ ቅጣት ፡ የሚፈጸመው ፡ በቀላል ፡ እስር ፡ ቤት ፡ አስተዳደር ፡ ደንብ ፡ ዐይነት ፡ ነው ። እንዲሁም ፡ የጥፋተኛው ፡ ጠባይ ፡ የተሻሻለ ፡ መሆኑ ፡ በተገመተ ፡ ጊዜ ፡ በተለመደው ፡ በሕገ ፡ ላይ ፡ በተነገረው ፡ መሠረት ፡ አስቀድሞ ፡ የመፈታት ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ። (ቁ ፡ ፻፳ ፡ ፻፲፪) ።

ቁ ፡ ፻፸፱ ፡ ስለ ፡ ቀላል ፡ ጥፋት ፤ በሚገባ ፡ ምክንያት ፡ ቅጣትን ፡ ስለ ፡ ማስቀረት ።

ሕግን ፡ የመጣስ ፡ ሥራ ፡ ከተሠራ ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ በጥፋተኛው ፡ ላይ ፡ የጥንቃቄ ፡ ጥበቃ ፡ ወይም ፡ የቅጣት ፡ ውሳኔዎች ፡ እንዲፈፀሙበት ፡ አስፈላጊ ፡ ወይም ፡ ጠቃሚ ፡ መስሎ ፡ ያልታየው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የጥንቃቄው ፡ ጥበቃ ፡ ወይም ፡ የቅጣቱ ፡ ውሳኔዎች ፡ እንዲፈፀሙበት ፡ ማዘዝ ፡ ይችላል ።

ይልቁንም ፡ እንደዚህ ፡ የማሠልጠን ፡ የጠባይ ፡ ማረም ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ አስፈላጊዎቹ ፡ ቅጣቶች በአባት ፡ ወይም ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ሥልጣን ፡ አስቀድሞ ፡ ተፈጽሞ ፡ ወይም ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ መልካም ፡ ጠባይን ፡ የያዘና ፡ የታረመ ፡ መስሎ ፡ ሲታይ ፡ የመደጋገም ፡ አደጋ ፡ የማያሳይ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ቅጣቱን ፡ ሊያስቀርለት ፡ ይችላል ።

ቁ ፡ ፻፸፮ ፡ ልዩ ፡ የይርጋ ፡ ደንብ ።

(፩) ወንጀሉ ፡ ከተሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ስለ ፡ ወንጀል ፡ ክስ ፡ አቀራረብ ፡ የተወሰነው ፡ ደንበኛው ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ አጋማሽ ፡ ካለፈ ፡ የነገሩ ፡ አካባቢ ፡ ሁኔታ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ የሚያስገኝ ፡ ሆኖ ፡ የተገመተ ፡ እንደሆነ ፡ በቁጥር ፡ ፻፸፫ ፡ ላይ ፡ ለተመለከተው ፡ ከባድ ፡ ወንጀል ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ማናቸውንም ፡ የጥንቃቄ ፡ አፈጻጸም ፡ ተግባርና ፡ ማናቸውንም ፡ ቅጣት ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላል ። (ቁ ፡ *፻፲፳፮ ።)

(፪) ለክስ ፡ ማቅረብና ፡ ለቅጣት ፡ የተደነገገው ፡ ጠቅላላ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ ደንብ ፡ የይርጋውን ፡ ደንበኛና ፡ ፍፁም ፡ የሆነውን ፡ ጊዜ ፡ በግማሽ ፡ ለመቀነስ ፡ የተወሰነው ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ በከባዶቹ ፡ ቅጣቶች ፡ ላይ ፡ ይፈጸምባቸዋል ።

ቁ ፡ ፻፸፯ ፡ ውሳኔውን ፡ አግዶ ፡ ስለ ፡ ማቆየትና ፡ ተቀጫውን ፡ በመክራ ፡ ስለ ፡ ማቁየት ።

ክስ ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ በቁ ፡ ፻፸፫ ፡ ከተመለከቱት ፡ ከባዶች ፡ ወንጀሎች ፡ አንዱን ፡ ስለ ፡ መሥራት ፡ የተደነገጉት ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ መልካም ፡ ውጤት ፡ የሚያስገኙ ፡ ሁኔታዎች ፡ ተፈጽመው ፡ ሲገኙ ፡ በተጠባባቂ ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ በፈተና ፡ ቁይቶ ፡ የቅጣቱን ፡ ፍርድ ፡ መስጠት ፡ ወይም ፡ መፈፀም ፡ ለማገድ ፡ የተሠሩት ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በመደቡ ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ። (ቁ ፡ ፻፺፬ ፡ እስከ ፡ ፻፺፭ ።)

የፈተናውም ፡ ጊዜ ፡ የሚወሰነው ፡ ካንድ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ዓመት ፡ ነው ።

ቁ ፡ ፻፸፮ ፡ በሕዝባዊ ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ቅጣቱ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

በቁጥር ፡ ፻፸፫ ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ በተለይ ፡ ከፍተኛ ፡ የሆነው ፡ ወንጀል ፡ በመፈፀሙ ፡ ምክንያት ፡ ይህን ፡ ቅጣት ፡ መወሰን ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑን ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በግልጽ ፡ ተረድቶ ፡ ካልገመተ ፡ በቀር ፡

አካለ : መጠን : ባላደረሰ : ጥፋተኛ : ላይ : የተወሰነው : የጥንቃቄ : አጠባበቅ : ተግባር : አፈጻጸምና : ማናቸውም : ሌላ : ቅጣት : በዚህ : በወጣቱ : ወንጀለኛ : ላይ : የሕዝባዊ : መብቱን : የማጣት : ቅጣት : ውሳኔ : ለወደፊት : ሊያስከትል : አይችልም ።

ቁ : ፻፸፮ ። ጠቅላላ : የሆኑ : የጥንቃቄና : የጥበቃ : ውሳኔዎች ።

አደገኞች : ዕቃዎችን : (መሣሪያዎችን) : ስለ መውረስና : ለመንግሥት : ገቢ : ለመሆን : ስለሚገባው : ሀብት : እንዲሁም : አንዳንድ : ሥፍራዎችን : ከማዘውተር : ስለ መከልከል : የተመለከቱት : ድንጋጌዎች : አካለ : መጠን : ባላደረሰ : ጥፋተኞች : ላይ : ይፈጸማሉ ። (ቁ : ፻፱ ፣ ፻፵፬ ፣ ፻፵፱) ።

እንዲሁም : ጠባባን : ለማሻሻል : የማይችልና : ለማገበራዊውም : ኑሮ : አደገኛ : ሆኖ : የሚታየው : አካለ : መጠን : ያላደረሰው : የውጭ : አገር : ተወላጅ : ወንጀለኛ : የተወሰነበትን : የጠባይ : ማረም : ወይም : በማረፊያ : ቤት : ተይዞ : የመቆየትን : ቅጣት : ከፈጸመ : በኋላ : ካገር : እንዲወጣ : ፍርድ : ቤቱ : ለማዘዝ : ይችላል ። (ቁ : ፻፶፬) ።

አካለ : መጠን : ባላደረሰ : ወንጀለኞች : ላይ : የተወሰነው : ቅጣትና : የተደረገባቸው : የጥንቃቄ : ተግባር : ማስፈጸም : ጉዳይ : ለክፍሉ : የሞግዚትነት : ባለሥልጣኖች : መገለጽ : አለበት : (ቁ : ፻፶፮) ።

ቁ : ፻፷፬ ። የፍርድ : ውሳኔን : ስለ መግለፅና : በፍርድ : ሰሌዳ : ላይ : ስለ መመዘገብ ።

አካለ : መጠን : ያላደረሰትን : የሚመለከት : ነገር : የፍርድ : ውሳኔ : ምን : ጊዜም : በግልጽ : በማስታወቂያ : አይወጣም ። (ቁ : ፻፺፬) ።

የተወሰነባቸውም : ቅጣትና : የጥንቃቄ : ማስፈፀሚያ : ውሳኔ : በፍርድ : ሰሌዳ : ላይ : የሚመዘገቡበት : ጉዳዩ : ለሚመለከታቸው : ለመንግሥት : አስተዳደርና : ለፍርድ : ባለሥልጣኖች : አስፈላጊ ጊዜን : መረጃ : ለመስጠት : እንዲያገለግል : ብቻ : ስለ ሆነ : በማናቸውም : ምክንያት : ቢሆን : የዚህን : የመዘገብ : ቅጂ : ለነገሩ : ባዕድ : ለሆኑ : ለሌሎች : ሰዎች : መግለጽ : በፍጹም : የተከለከለ : ነው ። (ቁ : ፻፷) ።

ቁ : ፻፹ ። ፍርድን : ስለ መሰረዝና : ስለ መሰየም ።

አካለ : መጠን : ያላደረሰው : ልጅ : ወይም : ባለመብቶቹ : ሲጠይቁ : ከእስራት : ቅጣቱ : በቀር : አካለ : መጠን : ባላደረሰው : ልጅ : ላይ : የተወሰኑት : የጥንቃቄና : የሌላ : ቅጣት : ውሳኔዎች : ከተፈጸሙ : የሁለት : ዓመት : ጊዜ : ካለፈ : በኋላ : ተገቢው : ባለሥልጣን : ውሳኔዎቹ : ከፍርድ : ሰሌዳ : ውስጥ : እንዲሰረዙ : ለማዘዝ : ይችላል ። (ቁ : ፪፻፵፪ ፣ እስከ : ፪፻፵፮) ።

ክፍል : ፪ ።

ሕጋዊ : የአካለ : መጠን : ዘመን : እስከሚደርስበት : ጊዜ : ያለው : አማካይ : ዘመን ።

ቁ : ፻፹፩ ። መጠነኛ : ሁኔታ ።

ባ፲፭ና : ባ፲፰ : ዓመት : መካከል : የሚገኝ : ወጣት : ወንጀል : በሠራ : ጊዜ : ፍርድ : ቤቱ : መጠነኛውን : (የተለመደውን) : የሕግ : ድንጋጌ : ሲወስን : የነገሩ : አካባቢ : ሁኔታ : በቂ : ምክንያት : የሚያስገኝ : መሆኑን : የገመተ : እንደ ሆነ : ሕጉ : በሚፈቅደው : መሠረት : ቅጣትን : ሊያቀልልት : ይችላል ። (ቁ : ፶፮ ፣ ፻፹፰) ።

በማናቸውም : ሁኔታ : ቢሆን : ወንጀሉን : በሠራበት : ጊዜ : ፲፰ : ዓመት : ባልሞላው : ጥፋተኛ : ላይ : የሞት : ፍርድ : ቅጣት : ሊፈጸምበት : አይችልም ። (ቁ : ፻፲፰) ።

ነፃነትን : የማሳጣት : (የእስራት) : ቅጣት : በሚፈፀምበት : ጊዜ : አካለ : መጠን : ካደረሱ : ወንጀለኞች : ተለይቶ : የመታሰር : ደንብ : አካለ : መጠን : እስኪያደርሱ : ድረስ : በጥብቅ : መፈጸም : አለበት ። (ቁ : ፻፱ ፣ (፪) ።

ቁ : ፻፹፪ ። ልዩ : ሁኔታ ።

(፩) ወንጀለኛው : በሰውነቱና : በአእምሮው : መጉልመስ : ገና : ከ፲፰ : ዓመት : በላይ : ያልራቀ : ሲሆን : ወይም : የፈፀመው : ወንጀል : እጅግ : ከፍተኛ : እንዳልሆነ : ልዩ : መርማሪውም : እንዳቀረበው : አሳብ : ለታናናሾች : በደለኞች : ለተመደበው : ለሕክምና : ለትምህርት : ሥልጣኔ : ወይም : ለጠባይ : ማረም : ጉዳይ : ስሜት : ያለው : ሆኖ : ሲገኝ : ፍርድ : ቤቱ : ባለፉት : ድንጋጌዎች : መሠረት : ቅጣቱን : በማቅለል : ፈንታ : ከነዚህ : ውሳኔዎች : አንዱ : እንዲፈጸምበት : ይልቁንም : ወደ መታከሚያ : ስፍራ : ወይም : ወደ ጠባይ : ማረሚያ : እንዲላክ : ወይም : በአለንጋ : እንዲገረፍ : ግልጽ : በሆነና : በቂነት : ባለው : ምክንያት : ለማዘዝ : ይችላል ።

(፪) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቢሆን ፡ የማሳከሙ ፡ በትምህርት ፡ የማሠልጠኑ ፡ ወይም ፡ በጠባይ ፡ ማረጋገጫ ፡ ስፍራ ፡ የማቆየቱ ፡ ጊዜ ፡ ሕጋዊ ፡ ከሆነው ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ከማድረስ ፡ ጊዜ ፡ ለማለፍ ፡ አይችልም ፡ (ቁ ፡ ፻፳፯ ።)

ይህ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አስፈላጊ ፡ መስሎ ፡ የታየው ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ይልቁንም ፡ ይህን ፡ ማድረግ ፡ የሚገባ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በሐሳቡ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ የሚቆጠረውን ፡ የቅጣት ፡ ውሳኔ ፡ በመመልከት ፡ ከጠባይ ፡ ማረጋገጫ ፡ ክፍል ፡ ወደ ፡ ወህኒ ፡ ቤት ፡ እንዲተላለፍ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ። (ቁ ፡ ፻፸፫ ፡ (፪) ።)

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ተቀጫነት ።

ቁ ፡ ፯፻፺፮ ። የሚያስቀጡ ፡ ተግባሮችና ፡ የሚቀጡ ፡ ሰዎች ።

(፫) ስለ ፡ ደንብ ፡ መተላለፍ ፡ የተሰጡት ፡ ድንጋጌዎች ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ መንፈስ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱት ፡ ላይም ፡ ይፈጸማሉ ። (ቁ ፡ ፶፪ ።)

ቁ ፡ ፯፻፺፰ ። ነገርን ፡ ስለማጣራት ፡ የሚሰጡ ፡ ሁኔታዎች ።

የጉዳዩ ፡ መሠረታዊውን ፡ ነገሮች ፡ ይህን ፡ የሠራ ፡ እገሌ ፡ ነው ፡ ለማለት ፡ ወይም ፡ የጥፋቱን ፡ ባለቤት ፡ ከአላፊነት ፡ በጭራሽ ፡ ነጻ ፡ ለማውጣት ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አስቸጋሪ ፡ ሆነው ፡ ካልተገኙ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ መንገድ ፡ ሊጣራ ፡ የማይችል ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ወንጀል ፡ ሥራዎች ፡ የተደነገጉት ፡ ልዩ ፡ ምርመራና ፡ ደንበኛ ፡ ምርመራዎች ፡ አይታዘዙም ። (ቁ ፡ ፵፩ ፡ ና ፡ ፶፭ ።)

አንቀጽ ፡ ፪ ።

ቅጣቶችን ፡ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

የሚፈጸሙ ፡ ቅጣቶችና ፡ የጥንቃቄ ፡ ውሳኔዎች ።

ክፍል ፡ ፩ ፡

ዋና ፡ ቅጣቶች ።

ቁ ፡ ፯፻፶፪ ። ደንበኛ ፡ በሆኑት ፡ በወንጀል ፡ ቅጣቶች ፡ ስላለመሥራት ።

(፬) ደንብ ፡ የተላለፉት ፤ ወታደሮች ፡ ወይም ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ሲሆኑ ፡ የቅጣቱ ፡ አፈጻጸም ፡ የተለየ ፡ ሆኖ ፡ በደንብ ፡ መተላለፍ ፡ ረገድ ፡ የሚፈጸሙ ፡ ቅጣቶች ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ በተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቁ ፡ ፯፻፶፫ ። የቅጣቱ ፡ አፈጻጸም ፡ ስለ ፡ ወታደሮችና ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ስላላደረሱ ፡ ልጆች ፡ ልዩ ፡ ሁኔታ ።

(፭) የማረፊያ ፡ ቤት ፡ እሥራት ፡ የተፈረደባቸው ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ልጆች ፡ ቅጣቱን ፡ የሚፈጸሙት ፡ ስለነርሱ ፡ በተጻፉት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ በትምሕርት ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ በቤት ፡ በሚደረገው ፡ የማረፊያ ፡ ቤት ፡ እስራት ፡ ዐይነት ፡ ነው ፤ ወይም ፡ እንደዚህ ፡ ለማድረግ ፡ ባልተቻለ ፡ ጊዜ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በመረጠው ፡ አንድ ፡ ድርጅት ፡ ወይም ፡ ባልደረባ ፡ ወይም ፡ እምነት ፡ በሚጣልበት ፡ ሰው ፡ ጥበቃ ፡ ውስጥ ፡ ሆነው ፡ ነው ። (ቁ ፡ ፻፳፮ ።)

ከቤት ፡ አትውጡ ፡ ተብሎ ፡ የሚሰጠው ፡ የመታገድ ፡ ውሳኔ ፡ በተለያዩ ፡ በብዙ ፡ ጊዜያዎች ፡ እንዲፈፀም ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ፡ ስለሆነም ፡ እያንዳንዱ ፡ የመታገድ ፡ ጊዜ ፡ ከሦስት ፡ ሰዓት ፡ ሊያንስ ፡ በጠቅላላውም ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ሊበልጥ ፡ አይችልም ።

ቁ ፡ ፯፻፶፬ ። መቀጫን ፡ ስለ ፡ ማስገባት ፤ ስለ ፡ ወታደሮችና ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ስላላደረሱ ፡ ሕፃን ፡ ልዩ ፡ ሁኔታ ።

(፮) ደንቡን ፡ የተላለፈው ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ሕፃን ፡ ሲሆን ፤ የጥፋቱን ፡ ከባድነት ፡ በመገመት ፡ የኑሮውን ፡ ሁኔታ ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆንም ፡ ለቅጣት ፡ የሚሰጠው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ከባድና ፡ ቀላል ፡ መሆኑን ፡ በመገመት ፡ በሚገባው ፡ ወሰን ፡ ውስጥ ፡ የገንዘቡን ፡ መቀጫ ፡ ይወስናል ።

መቀጫውን ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ራሱ ፡ መክፈል ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በመደበኛው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ለልጁ ፡ አላፊ ፡ የሆኑት ፡ ዘመዶቹ ፡ ወይም ፡ ቤተ ፡ ሰቡ ፡

ይከፍላሉ። አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰው፡ ልጅ፡ ዘመዶች፡ ወይም፡ ለርሱ፡ አላፈ፡ የሚሆን፡ ዋስ፡ የሌለው፡ እንደ፡ ሆነ፡ ፍርድ፡ ቤቱ፡ በሚገባው፡ አኳኋን፡ አፈጻጸሙንና፡ መጠኑን፡ ወስኖ፡ የገንዘቡን፡ ቅጣት፡ አካለ፡ መጠን፡ ላላደረሱ፡ ልጆች፡ በተመደበው፡ በማረፊያ፡ ቤት፡ እስራት፡ ይለውጠዋል።

የወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ ሥነ፡ ሥርዐት፡

እንደኛ፡ መጽሐፍ።

ምዕራፍ፡ ፩።

ቁ፡ ፩። ስለሚከሰሱ፡ ሰዎች።

(፩) በወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ቁጥር፡ ፶፫፡ እንደተመለከተው፡ ዕድሜው፡ ከ፱፡ ዓመት፡ እስከ፡ ፲፮፡ ዓመት፡ የሆነ፡ አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሰ፡ ልጅ፡ ዕድሜው፡ አካለ፡ መጠን፡ ከደረሰ፡ ሰው፡ ጋር፡ በተከሰሱበት፡ የወንጀል፡ ነገር፡ አብሮ፡ ሊታይ፡ አይችልም።

ሁለተኛ፡ መጽሐፍ።

ምዕራፍ፡ ፪።

የፖሊስ፡ ምርመራ።

ቁ፡ ፳፪። መሠረቱ።

(፩) ፖሊስ፡ የተሠራውን፡ ወንጀል፡ በሚያውቅበት፡ ወይም፡ በጥርጣሬ፡ በሚረዳበት፡ ጊዜ፡ ሁሉ፡ በዚህ፡ ምዕራፍ፡ በተመለከቱት፡ ድንጋጌዎች፡ መሠረት፡ ምርመራ፡ ያደርጋል።
(፪) አካለ፡ መጠን፡ ያላደረሱ፡ ወጣቶች፡ ስለ፡ ፈጸሙት፡ ወንጀል፡ ምርመራ፡ በፍርድ፡ ቤቱ፡ ትእዛዝ፡ በቁጥር፡ ፻፸፪፡ በተመለከተው፡ መሠረት፡ መፈጸም፡ አለበት።

ቁ፡ ፴፱። የፖሊስ፡ የምርመራ፡ መዝገብን፡ ስለ፡ መዘጋት።

(፩) ዐቃቤ፡ ሕጉ፡ የፖሊስ፡ የምርመራ፡ መዝገቡን፡ የሚዘጋው፤
(ለ) ተከላኾ፡ ዕድሜው፡ ከዘጠኝ፡ ዓመት፡ በታች፡ የሆነ፡ እንደ፡ ሆነ።

ምዕራፍ፡ ፫።

ስለ፡ ክስ፡ አቀራረብ።

ቁ፡ ፵። ስለ፡ ክስ፡ ማቅረብ፡ ግዴታ።

(፩) ዐቃቤ፡ ሕጉ፡ በተከላኾ፡ ላይ፡ ክስ፡ ለማቅረብ፡ በቂ፡ ምክንያት፡ መኖሩን፡ የተረዳው፡ እንደ፡ ሆነ፤ በቁጥር፡ ፵፪፡ የተመለከተው፡ እንደ፡ ተጠበቀ፡ ሆኖ፡ በዚህ፡ ክፍል፡ ድንጋጌ፡ በተመለከተው፡ መሠረት፡ ክስ፡ ማቅረብ፡ አለበት።

(፪) በቁጥር፡ ፻፸፪፡ በተመለከተው፡ መሠረት፡ በፍርድ፡ ቤት፡ ካልታዘዘ፡ በቀር፡ አካለ፡ መጠን፡ ላላደረሱ፡ ወጣቶች፡ ላይ፡ ዐቃቤ፡ ሕጉ፡ ክስ፡ ማቅረብ፡ አይችልም።

ሦስተኛ፡ መጽሐፍ።

ቀዳሚ፡ ምርመራ፡ አድራጊ፡ ፍርድ፡ ቤትና፡ ክስ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ እንዲሰማ፡ ስለ፡ ማድረግ።

ቁ፡ ፶። መሠረቱ።

(፩) በወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ በቁጥር፡ ፮፻፳፪፡ (ከባድ፡ የግፍ፡ አገዳደል)፡ ወይም፡ በቁጥር፡ ፮፻፴፮፡ (ከባድ፡ የሆነ፡ የወንበዴነት፡ ሥራ)፡ በመሥራት፡ የተከሰሰ፡ ማናቸውም፡ ሰው፡ በዚህ፡ መጽሐፍ፡ በተመለከተው፡ መሠረት፡ ለቀዳሚ፡ ምርመራ፡ አድራጊ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ነገሩ፡ እንዲጣራ፡ መቅረብ፡ አለበት።

ስለ፡ ሆነም፡ ወዲያውኑ፡ በከፍተኛው፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ነገሩ፡ መታየት፡ አለበት፡ ብሎ፡ ዐቃቤ፡ ሕጉ፡ ያቀረበውን፡ አሳብ፡ ከፍተኛው፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ከተረዳ፤ ፍርድ፡ ቤቱ፡ ነገሩ፡ ለቀዳሚ፡ ምርመራ፡ አድራጊ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ መቅረብ፡ የለበትም፡ ብሎ፡ ለመወሰን፡ የዚህ፡ ቁጥር፡ ድንጋጌ፡ አያግደውም።

(፪) በከፍተኛው፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ብቻ፡ መታየት፡ በሚገባው፡ በሌላ፡ ወንጀል፡ የተከሰሰ፡ ማናቸውም፡ ሰው፡ በቁጥር፡ ፴፰፡ (ለ)፡ መሠረት፡ ዐቃቤ፡ ሕጉ፡ ካላዘዘ፡ በቀር፡ ለቀዳሚ፡ ምርመራ፡ አድራጊ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ነገሩ፡ እንዲጣራ፡ መቅረብ፡ የለበትም።

አራተኛ ፡ መጽሐፍ ፡ *

ምዕራፍ ፡ ፫ ፡

ስለ ፡ ክስ ፡ ማመልከቻ ፡ *

ቁ ፡ ፻፳ ፡ መሠረቱ ፡ *

- (፩) የደንብ ፡ መተላለፍ ፡ ከሆነ ፡ ክስ ፡ በቀር ፤ ማንም ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ መሠረት ፡ ክስ ፡ ላይቀርብበት ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ነገሩ ፡ እንዲሰማ ፡ አይደረግም ።
- (፪) የሚቀርበው ፡ የክስ ፡ ማመልከቻ ፡
 - (ሀ) በከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤትም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በዝቅተኛ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ የቀረበ ፡ ሲሆን ፤
 - (ለ) በግል ፡ ከሳሽነት ፡ ክስ ፡ እንዲቀርብ ፡ በተፈቀደለት ፡ የግል ፡ ከሳሽ ፡ የቀረበ ፡ ሲሆን ፤ የክሱ ፡ ማመልከቻ ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ መዘጋጀት ፡ አለበት ።
- (፫) አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ላይ ፡ የሚቀርብ ፡ ክስ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቁ ፡ ፻፸፪ ፡ መሠረት ፡ ሌላ ፡ ትእዛዝ ፡ ካልተሰጠ ፡ በቀር ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ መሠረት ፡ አይፈጸምም ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ፡

ወንጀል ፡ በመሠረቱ ፡ ጉዳት ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ ሰው ፡ *

ቁ ፡ ፻፶፭ ፡ ማመልከቻውን ፡ ስላለመቀበል ፡ *

- (፩) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የቀረበለትን ፡ ማመልከቻ ፡ ከተመለከተ ፡ በኋላ ፡ በራሱ ፡ አስተያየት ፡ ወይም ፡ በዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ በተከሰቱ ፡ አመልካችነት ፡ ከዚህ ፡ እንደሚቀጥለው ፡ ሆኖ ፡ ባገኘው ፡ ጊዜ ፤
- (ሀ) ተከሳሹ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ እንደሆነ ፡

አንቀጽ ፡ ፪ ፡

ልዩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ *

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ *

ተከሳሹ ፡ በሌለ ፡ ጊዜ ፡ የሚፈጸም ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ *

ቁ ፡ ፻፷ ፡ መሠረቱ ፡ *

- (፩) አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በዐቃቤ ፡ ሕግም ፡ ሆነ ፡ በግል ፡ ክስ ፡ የተከሰሰው ፡ ሰው ፡ ባልቀረበ ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ *

አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ስለ ፡ ፈጸሙት ፡ ወንጀል ፡ ክስ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ *

ቁ ፡ ፻፸፩ ፡ መሠረቱ ፡ *

አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ላይ ፡ የሚቀርብ ፡ የወንጀል ፡ ክስ ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ በተመለከተው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

ቁ ፡ ፻፸፪ ፡ የወንጀሉን ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ *

- (፩) አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ወጣት ፡ በወንጀል ፡ ነገር ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ ፖሊሱ ፤ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፤ ወላጁ ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ በቅርብ ፡ ወደ ፡ ሚገኘው ፡ የወረዳ ፡ ግዛት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ወድያውን ፡ ይዞት ፡ ይቀርባል ።

- (፪) አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ ያመጣው ፡ ሰው ፡ የወንጀሉን ፡ የምስክርቹን ፡ ዝርዝር ፡ እንዲገልጽ ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የአቤቱቃ ፡ ማመልከቻውን ፡ እንደ ፡ ደንቡ ፡ እንዲቀርብ ፡ ፍርድ ፡

ቤቱ ፡ ይጠይቀዋል ። የሚሰጠውንም ፡ ቃል ፡ እና ፡ አቤቱታ ፡ በመዝገብ ፡ ይጽፋል ፤ ፍርድ ፡ ቤቱም ፡ ፖሊስ ፡ ምርመራውን ፡ የሚፈጽመበትን ፡ ሁኔታ ፡ የሚገልጽ ፡ መምሪያ ፡ ትእዛዝ ፡ ይሰጣል ።

(፫) የቀረበው ፡ ክስ ፡ ከዐሥር ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ጽኑ ፡ እሥራት ፡ ወይም ፡ በሞት ፡ የሚያስቀጣ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ (ወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፻፸፫) ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ የክስ ፡ ማመልከቻውን ፡ አዘጋጅቶ ፡ እንዲያቀርብ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ትእዛዝ ፡ ይሰጣል ።

(፬) ነገሩ ፡ መቀጠር ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ በላይ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መቅረብ ፡ የሚያስፈልገው ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ ነገሩ ፡ በሚሰማበት ፡ ቀን ፡ ለማቅረብ ፡ ለሚችሉ ፡ ለወላጆቹ ፡ ለሞግዚቱ ፡ ወይም ፡ ለዘመዶቹ ፡ እነሱም ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለወህኒ ፡ ቤት ፡ ሳይሆን ፡ ለአንድ ፡ ድርጅት ፡ (ኢኒስቲትዩሽን) ፡ ወይም ፡ እራሱን ፡ ለቻለ ፡ ጨዋ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ይሰጣል ። ምስክሮቹ ፡ ነገሩ ፡ በሚሰማበት ፡ ቀን ፡ ሊቀርቡ ፡ ግዴታ ፡ ይገባሉ ።

ቁ ፡ ፻፸፫ ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ ሞግዚት ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ስለ ፡ መጥራት ።

አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ እና ፡ ወላጆቹ ፤ ሞግዚቱ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ከቤተ ፡ ዘመዶቹ ፡ ባልቀረቡ ፡ ጊዜ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ እነዚህ ፡ ሰዎች ፡ እንዳሉ ፡ ጠይቆ ፤ እንዳሉ ፡ ወዲያው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ እንዲቀርቡ ፡ መምሪያ ፡ እንዲደርሳቸው ፡ ትእዛዝ ፡ ይሰጣል ።

ቁ ፡ ፻፸፬ ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ ጠበቃ ፡ እንዲኖራቸው ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

(ሀ) አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ወላጆቹ ፤ ሞግዚቱ ፡ ወይም ፡ ቤተ ፡ ዘመዱ ፡ ባልቀረቡ ፡ ጊዜ ፤ ወይም ፡

(ለ) አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ከዐሥር ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ በጽኑ ፡ እስራት ፡ ወይም ፡ በሞት ፡ በሚያስቀጣ ፡ ወንጀል ፡ በተከሰሰ ፡ ጊዜ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ የሚረዳው ፡ ጠበቃ ፡ ያዘለታል ።

ቁ ፡ ፻፸፭ ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ከችሎቱ ፡ ክፍል ፡ እንዲወጣ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ሊሰማው ፡ የማይገባ ፡ ነገር ፡ በማስረጃነት ፡ የቀረበ ፡ ወይም ፡ ትችት ፡ የሚሰጥበት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፤ ሊሰማው ፡ የማይገባው ፡ ነገር ፡ በሚነገርበት ፡ ወይም ፡ በሚመሰክርበት ፡ ጊዜ ፡ ከችሎቱ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ እንዲወጣ ፡ ያደርጋል ።

ቁ ፡ ፻፸፮ ፡ የነገሩ ፡ መሰማት ።

(፩) አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ነገሩ ፡ በሙሉ ፡ የሚሰማው ፡ በዘግ ፡ ችሎት ፡ ውስጥ ፡ ነው ፤ ነገሩ ፡ በሚሰማበት ፡ ጊዜ ፡ ከምስክሮች ፤ በምስክርነት ፡ ቃላቸውን ፡ ከሚሰጡት ፡ ክልዩ ፡ ዐዋቂዎችና ፡ ከወላጆች ፡ ወይም ፡ ከሞግዚት ፡ ወይም ፡ ከቤት ፡ አድራጎች ፡ ድርጅት ፡ አባሎች ፡ በቀር ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ ሊገኝ ፡ አይገባም ፤ ማንኛውም ፡ ነገር ፡ በከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በሚሰማበት ፡ ጊዜ ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ መገኘት ፡ አለበት ።

(፪) አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ የተከሰሰበትን ፡ ነገር ፡ የሚሰማው ፡ ችሎት ፡ በሌላ ፡ ነገር ፡ ተሰይሞ ፡ ከሚያነጋግረው ፡ አኳኝና ፡ ሁኔታ ፡ የተለየ ፡ ይሆናል ።

(፫) በቁ ፡ ፻፸፪ ፡ ንኡስ ፡ ቁጥር ፡ ፪ ፡ መሠረት ፡ የቀረበው ፡ ክስ ፡ ወይም ፡ አቤቱታ ፡ ወይም ፡ በቁ ፡ ፻፸፪ ፡ ንኡስ ፡ ቁጥር ፡ ፫ ፡ መሠረት ፡ የቀረበው ፡ ክስ ፡ ማመልከቻ ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ከተነበበለት ፡ በኋላ ፡ ለክሱ ፡ ወይም ፡ ለአቤቱታው ፡ የሚሰጠው ፡ መልስ ፡ እንዳለው ፡ ይጠየቃል ።

(፬) ተከሳሹ ፡ በሚሰጠው ፡ መልስ ፡ የቀረበበትን ፡ ክስ ፡ ወይም ፡ አቤቱታ ፡ በሙሉ ፡ ዐውቆ ፡ ያመነ ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በታየው ፡ ጊዜ ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ የሰጠውን ፡ መልስ ፡ በመዝገብ ፡ ጽፎ ፡ ወዲያውኑ ፡ የጥፋተኛነት ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

(፭) ተከሳሹ ፡ የተከሰሰበትን ፡ ወንጀል ፡ በሙሉ ፡ ከተረዳው ፡ በኋላ ፡ ክሱን ፡ ወይም ፡ አቤቱታውን ፡ ያላመነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለቀረበው ፡ ክስ ፡ ወይም ፡ አቤቱታ ፡ ለመመስከር ፡ የሚጠሩትን ፡ ምስክሮች ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ይጠይቃል ። አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ወይም ፡ እንደራሴው ፡ ወይም ፡ ጠበቃው ፡ ማንኛውም ፡ ምስክር ፡ እንዲጠራለት ፡ ማድረግ ፡ ይችላል ።

(፮) ምስክሮቹን ፡ ሁሉ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በጥያቄ ፡ ከመረመረ ፡ በኋላ ፡ የተከሳሹ ፡ ወገን ፡ መስቀልያ ፡ ጥያቄ ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ። የሚሰጠው ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ በመዝገብ ፡ ይጻፋል ።

(፯) ማስረጃው ፡ ተሰምቶ ፡ ካለቀና ፡ የተከሳሹ ፡ ወገን ፡ ስለ ፡ ነገሩ ፡ ጠቅላላ ፡ ንግግር ፡ ካደረገ ፡ በኋላ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ፍርድ ፡ ይሰጣል ።

ቁ ፡ ፻፸፯ ፡ ፍርድ ፡

(፩) ፍርዱ ፡ በምን ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ እንደተሰጠ ፡ በፍርዱ ፡ ውስጥ ፡ ይጠቀሳል ። አካል ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ ያልተገኘ ፡ እንደሆነ ፡ ወዲያውኑ ፡ በነጻ ፡ ይለቀቃል ።

ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በቁ ፡ ፻፳፪ ፡ እና ፡ በሚቀጥሉት ፡ ቁጥሮች ፡ መሠረት ፡ የሚገባውን ፡ ጥንቃቄ ፡ ወይም ፡ ቅጣት ፡ ይወስናል ።

(፩) አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ወጣት ፡ የሚጠቅም ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ እንዲያስችለው ፡ ስለ ፡ ወጣቱ ፡ ጠባዩ ፡ ስለ ፡ ቀድሞው ፡ ጥፋቱ ፡ ለመጠየቅ ፡ ከማንኛውም ፡ ድርጅት ፡ ማንኛውንም ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ እንደራሴ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ መጥራት ፡ ይችላል ።

(፪) እነዚህ ፡ ሰዎች ፡ የሚሰጡት ፡ ቃል ፡ ከተሰማ ፡ በኋላ ፡ የተከሰቱ ፡ ወገን ፡ መልስ ፡ መስጠት ፡ ስለ ፡ ጠባዩ ፡ ምስክሮች ፡ መጥራት ፡ ይችላል ። እነዚህንም ፡ ምስክሮች ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ከጠየቀ ፡ በኋላ ፡ የተከሰቱ ፡ ወገን ፡ ስለ ፡ ቅጣቱ ፡ በቃል ፡ ሊያመለክት ፡ ይችላል ።

(፫) ፍርድ ፡ የሚሰጠው ፡ እንደ ፡ ማንኛውም ፡ ደንበኛ ፡ ክስ ፡ ነው ። ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ውሳኔውን ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ካስረዳው ፡ በኋላ ፡ ለወደፊቱ ፡ ጠባዩን ፡ እንዲያርም ፡ ያስጠነቅቀዋል ።

ቁ ፡ ፻፸፰ ፡ በወላጆችና ፡ በሞግዚት ፡ ላይ ፡ የሚሰጥ ፡ ትእዛዝ ።

ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ወላጆች ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ኅላፊ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ተግባራቸውን ፡ በሚገባ ፡ ያልፈጸሙ ፡ ሲመስሉ ፡ ማስጠንቀቂያና ፡ ምክር ፡ ሊሰጣቸው ፡ ወይም ፡ ሊወቅሳቸው ፡ ይችላል ።

ቁ ፡ ፻፸፱ ፡ በአንዳንድ ፡ ሁኔታ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ስለሚከፈለው ፡ አበል ።

(፩) ቤተ ፡ ሰቦቹ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ኅላፊ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ወጣት ፡ በሚገባ ፡ ባለመጠበቃቸውና ፡ ባለመያዛቸው ፡ ምክንያት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ወጣቱን ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ እንዲያድግ ፡ ወይም ፡ ወደሚታረምበት ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ሚሻሻልበት ፡ ድርጅት ፡ ሲልከው ፡ ለአድገቱና ፡ ለኑሮው ፡ የሚደረገውን ፡ ወጪ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ወላጆቹ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ኅላፊ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ እንዲከፍሉ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ማዘዝ ፡ ይችላል ።

(፪) የዚህ ፡ ግዴታ ፡ ልክና ፡ ጊዜ ፡ በፍርድ ፡ ውስጥ ፡ መወሰን ፡ አለበት ።

ቁ ፡ ፻፹ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሰ ፡ ወጣት ፡ ላይ ፡ የሚሰጠውን ፡ ትእዛዝ ፡ መለወጥ ፡ ወይም ፡ ማሻሻል ።

አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሰው ፡ ወጣት ፡ ላይ ፡ ትእዛዝ ፡ የሰጠ ፡ ማንኛውም ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በራሱ ፡ አስተያየት ፡ ወይም ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወጣት ፡ በሕግ ፡ ኅላፊ ፡ የሆነለት ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ አደራ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ድርጅት ፡ ባመለከተ ፡ ጊዜ ፡ ለወጣቱ ፡ ጥቅም ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነው ፡ መሠረት ፡ ትእዛዙን ፡ መለወጥ ፡ ወይም ፡ ማሻሻል ፡ ይችላል ።

ቁ ፡ ፻፹፩ ፡ የጥፋተኛነት ፡ ውሳኔ ፡ በተሰጠበት ፡ ወይም ፡ በቅጣቱ ፡ ይግባኝ ፡ ስለማለት ።

(፪) አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ወጣት ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ ይግባኝ ፡ ሲል ፡ ይግባኙን ፡ የሚያቀርብለት ፡ እንደራሴው ፡ ነው ።

ቁ ፡ ፪፻፲፮ ፡ መሠረቱ ።

(፪) አካለ ፡ መጠን ፡ ስላላደረሱ ፡ ወጣቶች ፡ የሚሰጥ ፡ ትዕዛዝ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቁ ፡ ፻፹ ፡ መሠረት ፡ ሊለወጥ ፡ ይችላል ።

ARTICLES

CRIMINAL PROCEDURE FOR JUVENILE OFFENDERS IN ETHIOPIA

by Stanley Z. Fisher*

The purpose of this article is to set out, in summary fashion, the law concerning juvenile offenders in Ethiopia. Our focus will be on procedural¹ rather than substantive aspects—insofar as it is possible to separate the two—and particularly upon the enforcement of constitutional guarantees in the process.

Introduction: Background

The Ethiopian Constitution² provides, in American fashion, specific guarantees of a whole range of individual rights. These go beyond the prerogatives of free speech and press, etc., to include the basic rights of an individual accused of crime. He is guaranteed the equal protection³ and due process⁴ of law, and freedom from improper searches,⁵ seizures, and arrests.⁶ He is entitled to the representation of counsel,⁷ to be presumed innocent until proven guilty,⁸ and to a speedy,⁹ public¹⁰ trial. At trial he is guaranteed the right to confront the witnesses against him,¹¹ and to have compulsory process for obtaining witnesses in his favour.¹² Finally, he is constitutionally protected against punishment twice for the same offence,¹³ cruel and inhuman punishment,¹⁴ punishment without personal guilt and conviction,¹⁵ and punishment under retroactive laws.¹⁶

These impressive guarantees are, by and large, fully implemented by the Penal¹⁷ and Criminal Procedure¹⁸ Codes at least for adults accused of crime. For juv-

* Associate Professor, Boston University Law School. The author wishes to express his appreciation to his former colleague at the Haile Sellassie I University Law Faculty, Mr. Peter L. Strauss, for his helpful comments on the first draft of this article. Of course, Mr. Strauss bears no responsibility whatever for the finished product.

1. Unless otherwise noted all references are to the Criminal Procedure Code, 1961.
2. Revised Constitution of 1955.
3. Art. 37, Rev. Const.
4. *Id.*, Art. 43.
5. *Id.*, Art. 61.
6. *Id.*, Art. 51.
7. *Id.*, Art. 52.
8. *Id.*, Art. 53.
9. *Id.*, Art. 52.
10. Art. 52, Rev. Const., in the Amharic version guarantees the right to a public trial, but the English version does not. Art. 112 in both versions can be seen as guaranteeing the same right, and it is questionable whether its qualifications as to cases endangering public order, etc. apply to criminal as well as non-criminal prosecutions.
11. Art. 52, Rev. Const.
12. *Ibid.*
13. *Id.*, Art. 56.
14. *Id.*, Art. 57.
15. *Id.*, Art. 54.
16. *Id.*, Art. 55.
17. Penal Code of 1957. See, for example, Arts. 2, 4, 5 and 23, Pen. C.
18. See, for example, Arts. 29, 49 and 61.

eniles, however, the situation is different; the statute law frequently denies basic constitutional rights or else grants only a watered-down version of them. Strictly, a young person who is accused of crime would seem fully entitled to the protections of the Constitution. The Civil Code¹⁹ makes the human person the "subject of rights from its birth to its death"²⁰ and asserts for all physical persons "the liberties guaranteed by the Ethiopian Constitution."²¹ The Constitution itself, in Articles 37 ("No one shall be denied the equal protection of the laws.") and 38 ("There shall be no discrimination amongst Ethiopian subjects with respect to the enjoyment of all civil rights."), would seem to enjoin discrimination in the enjoyment of basic rights on the ground of age. Therefore there is no explicit basis in the constitutional law for such discriminations as we find in the codes.²² We can explain them only by reference to the peculiar "punitive" or "non-punitive" philosophy with which the penal law, in Ethiopia and abroad, regards the phenomenon of juvenile crime.

In many countries there has developed, over the past fifty to seventy-five years, an institution known as the "juvenile court."²³ Although local variations are numerous, basically the juvenile court can be described as a special court designed to apply the penal law, or a special modification of the penal law, to children and young persons. The juvenile court grew up as a reaction against the former practice of dealing with juveniles in the same courts, under the same procedural and substantive law, as adults charged with crime. Some of the innovations claimed for juvenile courts have been: specialization of judges, informality of the court-room and of other aspects of the proceedings, rigid segregation of juveniles from adult subjects of the criminal process at all pre-trial and post-trial stages, protection of juvenile offenders from publicity, emphasis on discovering the "causes" of anti-social behaviour in the juvenile, and on rehabilitating him through affecting his environment rather than on fixing his blame and punishment. In some countries the non-punitive philosophy of the juvenile court has led to the discarding of such criminal court nomenclature as "charge," "offence," "plea," "conviction," and "sentence" in favour of more neutral terms. These, it is thought, help protect the juvenile from any connotations of crime and punishment. In other countries, notably the Scandinavian ones, administrative boards deal with juvenile delinquency, in a setting completely removed from that of courts and the criminal law.

But, it can be said generally of all countries, whether juvenile courts or "child welfare boards" perform these functions, that there had been some tension between the non-punitive, rehabilitative *aims* of the system, and the sometimes harsh realities of the dispositions applied to juvenile subjects.²⁴ And in view of

19. Civil Code of 1960.

20. *Id.*, Art. 1.

21. *Id.*, Art. 8.

22. Article 4, Pen. C., specifically allows in general terms for discrimination in offender treatment on the basis of age.

23. An introductory bibliography of writings in English on the subject of procedure in juvenile courts can be found in S. Fisher, *Ethiopian Criminal Procedure* (Addis Ababa, Faculty of Law, Haile Sellassie I University, 1969), Appendix G.

24. A classic example of punishment dressed in the language of "cure" is reported by Professor Francis Allen: playing powerful water hoses on inmates of an institution for juveniles was known to the staff as "hydrotherapy." F. Allen, *Borderland of Criminal Justice* (Chicago, University of Chicago Press, 1964), p. 34.

the fact that despite noble aims and non-punitive philosophy, juvenile courts and boards frequently dispense punishment, there has been concern at the lack of procedural protections for the juvenile who is subject to such treatment.²⁵ In the case of Ethiopia it is just this tension, between, on the one hand, the punitive nature of much of the treatment accorded juveniles under the law, and on the other, the rehabilitative, "curative" philosophy both of the juvenile courts and of the procedures they employ, that undoubtedly explains some of the constitutional anomalies we have alluded to above.

As has been pointed out by one student of the subject, the Ethiopian Criminal Procedure Code "does not envisage a 'juvenile court' as it is known in the western countries. Jurisdiction-wise, the juvenile is, according to this code, at the mercy of the ordinary courts in the Empire, starting from the the Woreda Court."²⁶

This statement is generally²⁷ accurate. But although the "juvenile court" is not specifically known to Ethiopian law, the law gives ample recognition to the special situation of the juvenile accused: there is a special section of the penal law, containing rules of both substance and procedure, exclusively designed for the juvenile offender; and there are special sections of the procedural law likewise designed for the juvenile.

The Penal Code's Special Provisions for Young Offenders.

Age Groups

With regard to the substantive penal law of Ethiopia, we may speak of four separate penal law regimes for the four following age groups: one through eight, nine through fourteen, fifteen through seventeen, and eighteen onwards, inclusive.²⁸

25. See, e.g., *Re Gault* (Sup. Ct., U.S. 1967), *U.S. Sup. Ct. Rep.* (Lawyers ed. 2d), vol. 18, p.527.

26. Mebrahtu Yohannes, *Procedure in Cases of Juveniles in Ethiopia* (1965), unpublished, Archives, Law Faculty, H.S.I.U., p. 14. The present writer wishes to acknowledge his considerable debt to Ato Mebrahtu, his former student, for contributing much useful information used in the writing of this piece.

27. The situation in Addis Ababa is somewhat different. See the discussion in text at notes 101-07, below.

28. There appears to have been some confusion in the past over the question of age categories in the codes. Two scholars have stated the view that the French and English versions of the Penal Code are discrepant in their descriptions of age groups. See S. Lowenstein, "The Penal System of Ethiopia", *J.Eth.L.*, vol. 2 (1965), p. 397, n. 48; P. Graven, *An Introduction to Ethiopian Penal Law* (Addis Ababa, Faculty of Law, H.S.I.U., 1965), pp. 145, 146, and 151.

Certainly the codes could have been a bit more explicit, but the present writer can find no discrepancy. Taking, for example, the French text of Penal Code Article 56, we see that the Code's English translation for "Si, au moment ou il a commis l'infraction, l'auteur etait agé de plus de quinze ans mais de moins de dix-huit ans révolus..." is: "If, at the time of the offence the offender was over fifteen but under eighteen years of age..." We can recognize the correctness of the translation if we keep in mind that, even in English, one's eighteenth "complete" year culminates in one's eighteenth birthday, not one's nineteenth (just as one's first complete year of life culminates in the first birthday). Therefore, both the French and the English texts refer to the person who was, at the specified time, past his fifteenth birthday ("over fifteen," "more than fifteen") but had not yet reached his eighteenth birthday ("under eighteen," "less than eighteen complete years").

Likewise, there is no discrepancy in Art. 52, Pen. C., which translates "enfants n'ayant pas atteint l'âge de neuf ans révolus..." as "infants not having attained the age of nine

The first group, called *infants*²⁹ in the Penal Code, is totally exonerated from application of the penal law on grounds of irresponsibility.³⁰ Society's remedy against anti-social acts committed by infants must be found in the civil law of the Empire,³¹ or else in criminal proceedings against the parents.³²

The nine through fourteen age group,³³ called *young persons* in the codes, is the principal subject of our discussion. For them, the Penal Code provides special punishments and measures upon conviction; the ordinary punishments and measures of the criminal law are not applicable.³⁴ However, none of the special dispositive provisions of the law may be applied unless the juvenile has

years..." Both phrases refer, albeit awkwardly, to children who have not reached their ninth birthday—which comes at the end of one's ninth "complete" year of life.

In an effort to keep the age categories clear in the course of our discussion, we have adopted the use of *inclusive* categories. Therefore, we refer to the infant age group, which has not reached the ninth birthday, as the "one through eight" group; to the young persons group, which has reached its ninth but not its fifteenth birthday, as the "nine through fourteen" group, and to the post-juvenile group, which has reached its fifteenth but not its eighteenth birthday, as the "fifteen through seventeen group."

We also use the terms "juvenile" and "youth" interchangeably with "young person," and "juvenile offender" interchangeably with "young offender."

29. See Art. 52, Pen. C. There is a need to make the various French terms used in the Avant-Projet and final French versions of the Penal Code, consistent with the Amharic and English terms used in corresponding articles. The French principally uses the terms *enfant*, *mineur* and *adolescent*, while the English relies on "infant" (or "child"), "young person" (or "young offender"), with occasional use of "juvenile delinquent" (*cf.* section title preceding Art. 52). The translations are not always correct, *e.g.* Art. 163(3) incorrectly translates *mineur* as "infant" instead of "young person."

30. Art. 52, Pen. C. See also Art. 39(1)(b), Crim. Pro. C.

Among the reasons for exonerating infants from penal liability are to give the parents a reasonable opportunity to correct and educate the child, and to keep him in the parental home, which is the most beneficial environment for one of tender years. But one can think of cases where these reasons would not apply: where, for example, the parents were obviously unable to cope with the child or, as is often the case, were providing the very environment (immoral, alcoholic, unloving, etc.) which was driving the child into emotional disturbance and socially harmful behaviour.

An equally fundamental reason is related to the popular association of criminality with blameworthiness, and the feeling that very young children are not "responsible" for their actions, cannot be "blamed" in any serious degree, and so should not be "punished" -- punishment being in most eyes the penal law's essential task. In a *purely rehabilitative* regime, entirely devoted to "social defence", there would be no objection to lowering the age of responsibility to zero, given confidence in the rehabilitative facilities available. The Penal Code's treatment of offenders whose irresponsibility stems from insanity provides a case in point—there the *level* of responsibility is zero, yet they are compulsorily "treated".

31. "Where an offence is committed by an infant, appropriate steps may be taken by the family, school, or guardianship authority." Art. 52, Pen. C.

The infant's father and, in his default, other close relatives, etc. are liable for any civil liability he incurs as a result of his misbehaviour. Arts. 317, 2124-25, Civ. C. In extreme cases of neglect, the natural parents may be removed as guardians, and custody of the infant entrusted to a court-appointed guardian; such a procedure may be instituted by the public prosecutor. See Arts. 231, 233 and 234-35, Civ. C.

These remedies of course also apply to young persons and unemancipated post-juveniles.

32. Criminal prosecutions undertaken against parents whose neglect, abuse or bad influence has directly caused the infant's misbehaviour could conceivably have a deterrent effect on their future conduct as parents. See Penal Code Arts. 548 (*Maltreatment of Minors*), 625 (*Failure to Maintain*) and 626 (*Failure to Bring Up*). See also Arts. 807-08, Civ. C. (on the obligation to maintain). Art. 548, Pen. C. applies also in cases of young persons, and Arts. 625 and 626, Pen. C. might in addition apply in cases of post-juveniles.

33. See note 28, above.

34. Arts. 53, 161-80, Pen. C.

first been convicted of one of the crimes prescribed by the Special Part of either the Penal Code or the Code of Petty Offences, in accordance with the appropriate general part principles of guilt, causation, justification and excuse, etc.³⁵ *In other words, a single substantive law of crimes applies to adults and young persons alike, but once a crime is proven the special dispositive provisions for juveniles become exclusively relevant for the sentencing court.*

Before carrying on with our discussion of the special measures and punishments prescribed for young persons by the Penal Code, let us briefly consider the last two age categories. The age group fifteen through seventeen, inclusive, is unfortunately referred to in the codes only as "young persons between the ages of fifteen and eighteen." This is, of course, an awkward and misleading³⁶ label. For want of a more convenient substitute we shall call them the "post-juveniles."^{*}

Post-juveniles are treated, under the Penal Code, as having the full *prima facie* liability of persons aged eighteen and over.³⁷ However, the Penal Code provides that mitigation of the penalty is always permitted,³⁸ the death penalty may never be imposed,³⁹ and under certain conditions the measure or penalty scheme for young offenders may be applied *in toto*.⁴⁰

The last group of offenders is that of persons eighteen years of age and above, in other words, adults. Since they are the subject of ordinary substantive and procedural law no discussion is necessary here.

Special Measures

Let us resume our discussion of the Penal Code's special provisions for young persons who have been convicted of a criminal offence. In such a case, we have said, the ordinary penalties and measures⁴¹ prescribed by the penal law for the punishment and correction of adult offenders are not available to the sentencing judge; in their place, the judge may choose from a number of special measures designed to rehabilitate the youth. There are also special penalties applicable

35. Art. 53(2), Pen. C.: "No order may be made under Art. 162-73 of this Code unless the offender is convicted."

36. See note 28, above.

37. Art. 56, Pen. C.

38. Arts. 56(2) and 181, Pen. C.

39. Arts. 118 and 181, Pen. C.

40. Arts. 56(2) and 182, Pen. C. See Tieme-Lissan Lemma, *Sentencing Hearing with Respect to Offenders Between the Ages of Fifteen and Eighteen* (1967), unpublished, Archives, Faculty of Law, H.S.I.U.).

41. The Penal Code uses the term "measure" in two different ways. Viewed broadly, a measure is any course of treatment imposed upon an offender by way of sentence after conviction. In this sense, punishment is only one of various possible measures imposed in the interests of crime prevention. See, for example, Part I, Book II, Title I of the Penal Code, entitled "Punishments and Other Measures" But more commonly, measures are *distinguished* from punishments. Although both kinds of disposition serve the end of crime prevention, Art. 1, Pen. C., punishments operate primarily by way of individual and general deterrence. Measures, on the other hand, are designed to prevent crime by changing the offender's environment so as to reduce his opportunities for crime, or by changing his attitudes through non-punitive, educational processes. See H. Silving, "The Rule of Law in Criminal Justice," in G. Mueller, *Essays in Criminal Science* (London, Sweet and Maxwell, 1961). pp. 103-104.

Throughout this discussion we use "measure" in the second, narrower sense.

to young persons, but these penalties may only be ordered "where measures have been applied and have failed."⁴² The words quoted imply that a first conviction may never result in the application of penalties; only a second conviction which in itself might afford evidence of the "failure" of the measures imposed after the first, would presumably permit the imposition of penalties.⁴³

The measures and penalties available to the court afford a wide latitude in sentencing. The measures include medical treatment,⁴⁴ supervised education,⁴⁵ oral reprimand,⁴⁶ school or home "arrest,"⁴⁷ and commitment to a "corrective institution" defined as a "special institution for the correction and rehabilitation of young offenders," where the juvenile will receive education "under appropriate discipline."⁴⁸ Orders for medical treatment and supervised education expire when the young offender becomes eighteen, or before then if, in the sole judgment of the administrative authority concerned, the measure has achieved its purpose.⁴⁹ The duration of school or home arrest is fixed in advance by the sentencing judge.⁵⁰ So, too, is the length of commitment to a corrective institution, which may be within the limits of one to five years, but not longer than the offender's eighteenth birthday.⁵¹ Conditional release with probation is available after one year's detention under the usual conditions.⁵²

42. Art. 170, Pen. C.

43. In other words the court is not free, following a first conviction, to terminate a measure "in the middle" and substitute a penalty on the ground that the measure has "failed." See P. Graven, *An Introduction ...*, cited above at n. 28, pp. 148-49, and our discussion accompanying notes 235 ff., below.

44. Art. 162, Pen. C.

45. Where the young offender is "morally abandoned or is in need of care and protection or is exposed to the danger of corruption or is corrupted...." Art. 163, Pen. C. This measure resembles the "fit person" order of English juvenile offender law. See Children and Young Persons Act, 1933, secs. 57 and 84, 25 Geo. 5 c. 12, *Halsbury's Statutes of England* (2nd ed., 1949), vol. 12, p. 974.

46. Art. 164, Pen. C.

47. Art. 165, Pen. C. This measure resembles the "attendance centre" of English juvenile offender law. See Criminal Justice Act, 1948, Sec. 19, 11 and 12 Geo. 6 c. 58, *Halsbury's Statutes of England* (2nd ed., 1949), vol. 14, p. 999.

48. Art. 166, Pen. C.

49. Art. 167, Pen. C. This contrasts with the law governing the duration of measures applicable to offenders found irresponsible by reason of insanity, under which approval of the court is made a condition of termination. See Art. 136, Pen. C.

50. Art. 165, Pen. C.

51. Art. 167, Pen. C. However, Art. 168, Pen. C. authorizes the court, upon recommendation of the "management of the institution or of the supervising authority," to "vary" any measure ordered, and presumably that power would permit a premature termination of the detention, as well as its extension within the prescribed limits. See note 61, below.

This scheme contrasts with the Penal Code's treatment of insane offenders, whose commitment for cure is of indefinite duration, with court review every two years. Release is ordered upon recommendation of the administrative authorities, with court approval. Perhaps a more truly rehabilitative scheme for juveniles, too, would discard judicially predetermined periods of commitment under Article 166. Instead the court would set only a maximum term within the present limits, but allow prior release on the sole discretion of the administrative authorities, based on their observations of the offender's progress. By this, obviating the need to obtain court approval, unnecessary expense and delay could be avoided.

52. Art. 167(2), Pen. C. Conditional release in Ethiopia must always be approved by the court; the scheme for juveniles is comparatively lenient in that adults are not eligible for conditional release until two thirds of the sentence has been served. See Arts. 112 and 206 ff., Pen. C.

It will be appreciated that some of these measures might be viewed by the juvenile and or his parents as punitive, inasmuch as they result in a forced deprivation of personal liberty. But it is clear that the Code's guiding philosophy here is rehabilitative, not punitive. The court is directed, when assessing the sentence, to take into account the "age, character, degree of mental and moral development, of the young offender, as well as the educational value of the measures to be applied."⁵³ To facilitate such individualization, it is encouraged to order an expert inquiry into the life and personality of the offender, thereby to decide "what treatment and measures of an educational, corrective or protective kind would be most suitable."⁵⁴ A further indication of the Code's rehabilitative purpose is the provision, which we shall discuss below, that young persons sentenced to a measure "shall not be regarded as having been sentenced under criminal law."⁵⁵

Special Penalties

The penalties which may be ordered in respect of young persons are vastly more lenient than those which an adult convicted of crime would ordinarily face. And, like the measures discussed above, they are not, as a rule⁵⁶ "tied" to specific offenses according to gravity. A young person who, following an initial conviction or convictions, has undergone one of the prescribed measures, may upon a new conviction for any criminal offence be sentenced to any of the special penalties provided, if in the opinion of the court the prior measures had "failed."⁵⁷ The special penalties are fine, corporal punishment and imprisonment. Fines are designed for "exceptional cases when the young offender is capable of paying a fine and of realising the reason for its imposition;"⁵⁸ corporal punishment may be a maximum of twelve strokes on the buttocks administered with a cane.⁵⁹ Corporal punishment is to be used only when the young person is "contumacious," and the court considers the punishment "likely to secure his reform."⁶⁰ Fine

53. Art. 54, Pen. C.

54. Art. 55, Pen. C. Presumably the term "protective" here refers to protection of the juvenile from a harmful environment, and not protection of society from the juvenile.

55. Art. 169, Pen. C. See the discussion at text accompanying notes 81-85.

56. The exception is imprisonment ordered under Article 173, Pen. C., which is only available in case of a serious offence. See the discussion below.

57. It is difficult to see what criterion might exist to show the success or failure of the measure other than the subsequent behaviour of the juvenile, law abiding or otherwise. But if that were so, it would have been more straightforward for the drafters to have provided explicitly, in Article 170, Pen. C., that penalties may be ordered whenever a youth who had undergone a measure was reconvicted. Presumably, then, a new conviction was not intended to be decisive in itself; a judgment of "failure" is necessary in addition. Thus, cases are conceivable where despite a conviction subsequent to the application of a measure, the court would find the prior measures had not "failed" because, for example, the youth had greatly improved his general course of behaviour and his attitudes, and the new offence was a minor one not connected with his previous way of life.

58. Art. 171, Pen. C. But see also Art. 710, Pen. C., which seems to conflict with the principle of Art. 171 in petty offence cases, in that Art. 710 directs collection of the fine from the juvenile's parents, etc. where he "cannot" pay it. Query whether there is any point in such a fine if the penalty is ultimately enforced against the parents.

59. Art. 172, Pen. C.

60. *Ibid.* There is a discrepancy between the English version of Art. 172(1), and the French and Amharic versions, in that only the English version fails to limit the application of corporal punishment to males. That restriction is also a feature of the flogging penalty for adults, in all the language versions. Art. 120A, Pen. C.

and corporal punishment are the only two penalties which may be ordered for young persons, except in one circumstance: that is where the youth "has committed a serious offence which is normally punishable with a term of rigorous imprisonment of ten years or more or with capital punishment." Conviction of such a serious offence renders him liable to be sentenced to imprisonment⁶¹ in one of two classes of institutions: in a "corrective institution," which is the same place to which convicted young persons may be committed as a measure under Article 166 of the Penal Code. There, "special measures for safety, segregation or discipline" can be applied to him.⁶² Or, if the court finds that the youth is "incorrigible and is likely to be a cause of trouble, insecurity or corruption to others," he may be sentenced instead to a "penitentiary detention institution,"⁶³ by which is meant, presumably, an ordinary prison. However, in such a place he must not be in contact with adult prisoners.⁶⁴ A youth sent under Article 173, Penal Code, to a corrective institution may subsequently be transferred to a penitentiary institution in two cases: where his conduct warrants it, and where he reaches the age of eighteen and his sentence was for a term extending beyond his majority.⁶⁵ In the latter case of course, the principle of segregation from adult prisoners will not apply.

It is important to note two facts about the penalty of imprisonment. In the first place, just like the other penalties for young offenders, it may not be ordered following a first offence, even if the first offence was homicide. No penalty may ever be ordered unless one of the special *measures* has been tried and has "failed."⁶⁶ In other words, the serious offence must be the subject of at least a second conviction. Secondly, the penalty of imprisonment is not mandatory on the court; even where the new conviction is for an offence defined as "serious,"

61. The law is somewhat ambiguous on the question of whether the predetermined period of enforcement may later be shortened or extended by the court on recommendation of the correctional authorities. Art. 168 Pen. C. authorizes only the variation of "measures", as opposed to "penalties" Article 180, Crim. Pro. C. on the other hand, is ambiguous. While it too authorizes the sentencing court to vary "measures," it probably uses that term in the broad sense, to include penalties as well; see the discussion in note 41, above. Its title, *Variation or modification of order made in respect of young person* (emphasis added), would so indicate. Article 54, Pen. C. also speaks in general terms of variation of the "order to ensure best possible treatment". To preserve the flexibility especially necessary in the treatment of young persons, the broad interpretation should be adopted. But see P. Graven, *An Introduction ...*, cited above in note 28, p. 148, for the contrary view.

62. Art. 173(1)(a), Pen. C.

63. Art. 173(1)(b), Pen. C.

64. *Ibid.*

65. *Ibid.*

Article 173(a), third para. says that in "such a case" the court must "without restriction, take into account in determining the duration of the detention to be undergone, the time spent in the corrective institution and the results favourable or otherwise thereby obtained." There are two ambiguities here. First, does "such a case" refer only to transfers at majority, or does it refer also to transfers for bad conduct? Second, does this provision empower the court to increase, as well as decrease, the original term of imprisonment according to the effect, if any, had upon the youth at the corrective institution? If so, may the court so discount the years already spent in detention there as to bring the total period to be served in both institutions above the ten year maximum imposed by Art. 173(2), Pen. C.? Such an interpretation would have very serious implications, and was most probably not intended. Judicial or legislative clarification, however, is called for.

66. See text accompanying notes 42-43, above.

the law still permits the court to impose merely a measure, or one of the lesser penalties.⁶⁷

A sentence of imprisonment ordered under Article 173, Penal Code, ordinarily will not carry with it a loss of civil rights, but if the court "regards it as absolutely necessary on account of the special gravity of the offence" the Code permits it to order that sanction.⁶⁸ Here one might criticize the law's harshness—it is difficult to visualize any crime committed by a ten or twelve year old which would justify depriving him for life of his right to vote, hold office, or witness a deed.⁶⁹ Giving the court such a power, granted even the unlikelihood of its exercise, is irreconcilable with the Penal Code's paramount aim of rehabilitating the young offender. The same demurrer might be entered with respect to the court's power, under Article 173, Penal Code to order the young offender to serve a sentence of imprisonment in an ordinary prison rather than in a "corrective institution" of the reform school type. No matter how horrible the crime committed, it is hard to accept that society might "write off" a child of ten or twelve years as "incorrigible." Surely, at least until middle adolescence, there is hope that every youth may be salvaged by appropriate care and discipline. Assuming the availability in Ethiopia of the sort of institution envisioned by Article 166, Penal Code,⁷⁰ that is surely a more proper environment for convicted boys than a prison, and the facilities for "appropriate discipline" authorized for the former by Article 166 should, for younger age groups, easily satisfy every reasonable demand for security.

Effects of Conviction and Sentence

In discussing the effect of a juvenile conviction and sentence we must distinguish to some extent between those young offenders sentenced to one of the above-mentioned *penalties*, and those with respect to whom only *measures* have been imposed.

Even as regards the former category, whose cases are the more serious ones, the Code drafters attempted to ameliorate the ordinary effects of criminal conviction in order to ease the young person's eventual rehabilitation. This was done by

67. This is not made crystal clear in the Code, but can be inferred from the use of "may" in Article 173(1), Pen. C. If the drafter had meant to bind the court to order imprisonment in such cases, "shall" would have been used instead.

68. Art. 177, Pen. C.

69. Deprivation of civil rights may be either permanent or temporary, Arts. 123-24, Pen. C., and there is no special restriction on the court's discretion where young offenders are concerned. Of course reinstatement may always be applied for, but this may be granted only on proof of having met fairly rigorous conditions and, in cases serious enough to permit deprivation of civil rights, only if ten years have elapsed since the penalty was undergone Arts. 180 and 242-47, Pen. C. By that time the young offender's opportunities in life will be largely past, and his chances for full rehabilitation substantially reduced. Given the special aims governing the general provisions for young persons it might have been wiser if the Penal Code, in Article 180, had not excluded imprisoned juveniles from the benefits of the special two year period which applies to reinstatement for other young offenders. As M. Philippe Graven has written "It is questionable whether there exist persons such as incorrigible minors." Graven, *An introduction*, ..., cited above at n. 28, P. 151.

70. At present there apparently exists only one, the Addis Ababa Training School and Remand Home, which is generally considered quite inadequate in terms both of physical plant and staff. Juvenile homes are reportedly planned for Asmara and Dire Dawa.

three devices: restrictions on publicity given to the proceedings, restrictions on public access to the offender's criminal record, and easier reinstatement conditions.

Confidentiality of the court proceedings in juvenile cases is the apparent intent of the law's requirement that such proceedings be held in private.⁷¹ This requirement will be discussed below,⁷² but it is appropriate here to question whether the law can achieve its aim by this means. In the first place, there is apparently no legal prohibition upon publicity in newspapers, etc. of the proceedings, nor any law forbidding the police, the injured party or the witnesses from freely communicating to outside parties what has occurred in the court proceedings,⁷³ unless in the particular case the court should make a special order declaring the matters "secret" and forbidding their divulgence and publication.⁷⁴ It is evidently not standard practice at the present time for the court to do this. In the second place, public knowledge of the proceedings and sentence is likely to be widespread, particularly in small communities and where the court imposes measures or penalties which involve restrictions upon the young offender's liberty.

Article 179 of the Penal Code attempts to restrict public access to the young offender's criminal record by providing that in juvenile cases the court may never order the measure of publication of the judgment under Article 159, Penal Code. It also provides that the police record of the sentence imposed on the juvenile "shall be made merely for the information of the official, administrative or judicial authorities concerned, 'and that' in no case shall excerpts ... be communicated to third parties." This provision, somewhat more protective than the rule governing adult cases,⁷⁵ is meant to insure that no unnecessary publicity is given to the juvenile's conviction. Presumably, it forbids official disclosure of the fact of conviction to such parties as prospective employers of the young person, whether they be private or government bodies. It probably also forbids disclosure to government licensing authorities and to the armed forces when these bodies wish to check on the background of a potential licensee (as operator of a taxi, bar, hotel, etc.) or recruit.

Lastly, the convicted juvenile offender enjoys the right to apply for formal reinstatement only two⁷⁶ instead of five⁷⁷ years after⁷⁸ the expiration of any

71. Art. 176(1), Crim. Pro. C.

72. See text accompanying notes 180 ff., below.

73. Article 179, Pen. C., which prohibits "publication of the judgment" in juvenile cases clearly forbids only the judicially imposed *measure* of publication (Art. 159). Article 179 also prohibits communication of "excerpts from the [juvenile's official police] record" to third parties, but this would not seem to cover publication of, e.g., a newspaper interview about the case. Therefore Penal Code Arts. 429, 444 and 445, which punish forbidden reports of judicial proceedings, do not seem ordinarily applicable to such cases.

74. Arts. 429, 444 and 445 of the Penal Code punish publicity, etc. in cases where there is a court "order", "decision" or "declaration" of secrecy with regard to any matter. Presumably the court in a juvenile case is competent to pass such an order.

75. Penal Code Article 160, governing ordinary cases, provides only that "as a general rule" extracts from police records are not to be communicated to "third parties or to offices which are not expressly entitled" to have access to them, but refers us for detailed guidance to subsidiary legislation which has apparently not been enacted.

76. Art. 180, Pen. C.

77. Art. 243(a), Pen. C.

78. Both the English and French versions of Article 180, Pen. C. require the application to be made "within two years" of the enforcement of the sentence, but this would seem to be an error. Compare Art. 243(a) ("at least" five or ten years, depending on the case, must have elapsed since the penalty was served).

measures or penalties which were ordered. Only in cases where he was sentenced to the penalty of imprisonment must he apparently wait longer, *i.e.*, for few years, as must adults.⁷⁹ The effect of reinstatement is to "cancel" the sentence which was undergone, and consequently to restore any civil rights which may have been suspended, to delete the entry in his police record,⁸⁰ hence forward to be "presumed ... non-existent," and to subject any references to the former conviction by third parties to the penalties for defamation.

Thus far we have been discussing the Code's attempt to ameliorate the effects of conviction and sentence upon a juvenile offender sentenced to a *penalty*. In the case where only a *measure* has been imposed, the Code goes even further: Article 169 of the Penal Code declares that the young person "shall not be regarded as having been sentenced⁸² under criminal law." What does this mean? *By whom* and for *what purposes* shall he not be so "regarded"? The apparent intent of the provision is to prevent any stigma of criminality from attaching to the young person, in order to foster his rehabilitation. Therefore, to the extent possible, we ought to interpret Article 169 as having the effect of formal *reinstatement*, which we have discussed above: there should be no entry in the juvenile's police record, and his conviction and sentence should be deemed "non-existent"; reference to them by outsiders should be punishable under the law of defamation. If the offender is at some future time prosecuted and convicted of crime as an adult, his juvenile record should not affect the sentence in any way; his status with regard to the availability of such sentencing choices as suspension of the sentence,⁸³ internment,⁸⁴ and mitigation⁸⁵ or aggravation⁸⁶ of the sentence, should be that of a person who was never the subject of such earlier proceedings.

However, it is clear that Penal Code Article 169 cannot be applied literally in all instances; if the young offender sentenced only to a measure should again be convicted in *juvenile* proceedings, his earlier brush with the law may affect his fate. For example, a penalty could then be imposed on the ground that the earlier measure had "failed,⁸⁷" and such "failure" could be taken as some evidence that the severe penalty of imprisonment was justified because he was "incorrigible."⁸⁸ We thus see that for *some* purposes Article 169 does not obliterate the effects

79. Since Art. 180, Pen. C. does not apply to young offenders sentenced to imprisonment, they are presumably eligible for reinstatement on terms applicable to adults under Arts. 243-44, Pen. C.

80. In view of the fact, however, that revocation of the reinstatement is possible should the offender be sentenced to certain other penalties within five years of the reinstatement decision, it appears that police record entries cannot really be "deleted" until the five years have expired. See Arts. 247 and 245, Pen. C.

81. Art. 245, Pen. C.

82. Note that the word "sentenced" is a translation of the French "condamné", which can also mean "convicted", and has often been so translated in the Penal Code. See, *e.g.*, Art. 245(a) (c), Pen. C. Our discussion which follows assumes that Penal Code Article 169 means to cancel the effects of *conviction* as well as sentence.

83. Art. 195, Pen. C.

84. Art. 128, Pen. C.

85. Where the offender was "previously of good character," Art. 79(1)(a), Pen. C.

86. Where the offender is "particularly dangerous on account of his antecedents, [or] the habitual ... nature of his offence ...," Art. 81(1)(c), Pen. C.

87. Art. 170, Pen. C.

88. Art. 173(1)(b), Pen. C.

of juvenile convictions which result only in the imposition of measures: records of the sentence must be kept in a place and form accessible to the courts,⁸⁹ at least until the offender has reached the age of eighteen.⁹⁰ Thus, even reading Penal Code Article 169 as broadly as possible, *i.e.*, as having the effect of automatic and immediate reinstatement of the juvenile, we see that it does not completely "de-criminalise" him in the eyes of the law.⁹¹

Conclusion

There are other minor facets to the Penal Code's special scheme of measures and penalties applicable to the convicted young person,⁹² but they are not significant. It is sufficient to note, before passing on to procedural matters, that the penal law which applies in Ethiopia to convicted young persons is characterized by mixed aims. All modern penal law, and particularly Ethiopia's recently fashioned code, aims at rehabilitation as well as retribution and deterrence. The extent to which, as a whole, one or the other philosophy is dominant in Ethiopia is open to debate. But it is clear that in the system of measures and penalties applicable to young persons the rehabilitative goals are more prominent than they are in the provisions applicable to adult offenders: the juvenile is recognized as more "treatable," and, hence, there is increased emphasis on supervision, education, and flexibility of treatment. The relative importance of offender rehabilitation as against satisfaction of community demands for protection and revenge is shown by the especially broad discretion given the sentencing judge in deciding on the most appropriate treatment, and to the administrative authorities in recommending when restrictive measures should terminate. It is also shown by the special efforts to ameliorate the effect of a juvenile conviction and sentence, and to facilitate early reinstatement. But at the same time, we also find strong recognition accorded to traditional punitive methods. Juvenile misconduct is generally dealt with in the framework of ordinary criminal law, by the ordinary courts: treatment can only be ordered after the young person has been convicted of a *crime*, and it may consist of penalties in addition to or alongside of "curative and protective measures," if measures alone have been tried and failed. Further, the use of imprisonment for recidivists in "serious" cases for pre-determined periods, possibly extending into majority, shows at best an incomplete commitment to the goal of rehabilitation. It might even be said, in such cases, that that goal has been effectively abandoned.

89. Penal Code Arts. 179-80 indeed do expressly refer to entries in the juvenile offender's police record of "*measures and penalties*" (emphasis added). It is difficult to reconcile this with Article 169, Pen. C., just as it is difficult to reconcile Article 245(b), Pen. C., requiring deletion upon reinstatement of the offender's police record entry, with Article 247, Pen. C., providing for the revocation of reinstatement on the commission of certain new offences within five years, which provision obviously presupposes the keeping of records as to the "deleted" sentence. Where shall such records be kept, and by whom?

90. Up until his eighteenth birthday a convicted offender is eligible, under Art. 182, Pen. C., for the measures prescribed for young persons. Where the court chooses to apply such measures it would seem sensible to regard Article 169, Pen. C. as applicable also.

91. But, then, neither does ordinary reinstatement. See note 89, above.

92. These include provision for the waiving of the penalty under certain conditions where the case is "petty" (*query*: does this refer exclusively to violations of the Code of Petty Offences, or might some Penal Code offences also qualify?), and a special period of limitation, at the discretion of the court, for all crimes committed by young persons. See Arts. 174 and 175, Pen. C.

The Criminal Procedure Code: Special Provisions for Young Offenders

We have noted thus far that, up to a point, the substantive penal law of Ethiopia applies identically to adults and young persons: there is no distinction, in matters of definition of offences, nor in conditions of liability for conviction. But, after the conviction stage, the Penal Code's treatment scheme for adult offenders is put aside, and a comprehensive, self-contained scheme of special measures and penalties for young persons is used exclusively.

The Criminal Procedure Code presents a somewhat murkier picture. A chapter of ten articles⁹³ devoted to "procedure in cases concerning young persons" apparently purports to provide a comprehensive and self-contained guide, covering criminal procedure from the first stages to the last. Complaint and accusation, arrest, investigation, charge and plea, trial, judgment, sentence and appeal — all are apparently meant to be governed by these few provisions. Inevitably, such brief coverage has left many matters unsettled, and it is often problematic whether and how much of the rest of the Code should be used to fill the gaps. We shall, below, discuss some of these difficulties in a step by step consideration of the procedure.

Jurisdiction

Let us consider two aspects of the jurisdiction question: what cases are eligible for treatment according to the special procedure for young persons, and which courts have jurisdiction over those cases.

1. **Eligibility for Juvenile Procedure.** Article 171, Crim. Pro. C., provides that criminal cases concerning "young persons" are to be tried according to the special procedure. A "young person" is defined in Article 3, Crim. Pro. C. as a person "between the ages of nine and fifteen." This language is identical with that used to define young persons in the Penal Code, and is no doubt meant to include juveniles past their ninth birthday who have not reached their fifteenth birthday.⁹⁴

The important question to consider here is: At what time is the juvenile's age relevant -- at the time of the acts with which he is charged, or at the time of the proceedings against him (the arrest, charge, opening of trial, etc.)? Supposing, for example, D is alleged to have robbed Y on the 10th of Tekemt, 1958. On Tekemt 18th he is arrested and brought to the authorities. He passed his fifteenth birthday on Tekemt 16th, so that at the time of the crime he was a "young person," but no longer is. Does the ordinary criminal procedure or the juvenile procedure apply to his case?

93. Arts. 171-80, Crim. Pro. C.

94. See note 28, above.

95. But compare Art. 498 of the Avant-Projet of the Code which stated that the juvenile procedure would apply whenever the actor "ayant plus de neuf ans au moment de l'infraction et moins de dix-huit ans au moment de la poursuite". J. Graven, *Avant-Projet du Code de Procedure Penale Ethiopien* (Dec. 10, 1956, unpublished, Archives, Faculty of Law, H.S.I.U.), cited hereinafter below as *Avant-Projet*.

The Criminal Procedure Code does not give any answer to this question,⁹⁵ but the Penal Code is helpful. Article 56, dealing with the post-juvenile group, specifies that the ordinary provisions of the Penal Code will apply to an offender who was over fifteen but under eighteen "at the time of the offence." Working backwards in time, we can infer from Article 56 that for purposes of applying the Penal Code a "young person" is one who was over nine and under fifteen at the time of the offence he allegedly committed, and *not* at the time of the proceedings against him. Article 52, Pen. C., defining infancy, should be interpreted along the same lines: an infant for purposes of the Penal Code is one who had not reached his ninth birthday at the time of the offence, even though at the time of his apprehension or trial he might be over that age. Theoretical considerations support this interpretation of Article 52. Exoneration of infants from penal liability is based upon their irresponsibility: in the words of Article 52, they are "not deemed to be responsible *for their acts*." (emphasis added). Until the ninth birthday that theoretical irresponsibility persists. It would be incompatible with this theory to allow prosecution of a youth at a later time for an act committed as an infant.

Given the logic of these interpretations, the Criminal Procedure Code terms should be interpreted consistently, so that age is measured at the time of the criminal acts charged.⁹⁶ A contrary interpretation would leave it open to the authorities, by delay tactics, to convert a juvenile case into an adult one. Taking the crucial time for age determination to be the time of the criminal acts charged removes any such incentive for delay.

2. Courts Competent to Try Juvenile Cases

The ordinary criminal courts in Ethiopia have jurisdiction over juveniles and adults alike, with one slight exception. That is, all prosecutions of young persons must originate at the woreda court level.⁹⁷ But, after handling certain preliminary matters such as the recording of the accusation, and supervision of the course of police investigation, the woreda court must transfer the case for trial to whichever court ordinarily has jurisdiction over the offence charged.⁹⁸ Of course, the woreda court will retain jurisdiction for trial over cases of offences within its usual jurisdiction.

This means that the ordinary criminal courts of the Empire must, in the trial and post-trial stages, apply the special substantive and procedural rules for young persons without the benefit of any special training or experience. It is inevitable that the special aims of the law for juveniles are less likely to succeed under these circumstances than if they were in the charge of specialised personnel, alert to the

96. In this connection, we should note the inexact wording of Article 39(1) (b), Crim. Pro. C. which directs the public prosecutor to forego prosecution where the accused "is under nine years of age." It should read "was, at the time of the alleged criminal acts, under nine years of age"

Note also that Art. 181 Pen. C., also employs a test of age "at the time of commission of the offence" with regard to availability of the death penalty.

97. Art. 172(1), Crim. Pro. C.

98. Art. 172(4). The jurisdiction of courts in criminal cases is governed by the First Schedule to the Criminal Procedure Code, and is allocated according to the particular offence charged.

particular needs of young persons.⁹⁹ Furthermore, juveniles tried in the regular courts almost certainly must be forced into frequent contact with adult suspects—at the police station, enroute to and while attending the court, etc. Yet the codes obviously intended to avoid such contacts wherever possible.¹⁰⁰ For these reasons it is a cause for deep concern that the Criminal Procedure Code did not provide for a juvenile court to deal with all cases involving young persons, no matter what the offence charged. In many countries a different system is found, where certain “juvenile courts” are given major or exclusive jurisdiction over offences concerning juveniles. As concomitants, judges serving on those courts are specialised, and other judges, in the ordinary criminal courts, are freed for other business.

That this concern is shared by those involved in juvenile justice in Ethiopia is demonstrated by the actual practice which has been adopted in Addis Ababa. Prior to the enactment of the Criminal Procedure Code in 1961, there was general dissatisfaction with the way in which ordinary criminal courts, not overly familiar with the special aims of the Penal Code in treating juvenile offenders, applied them.¹⁰¹ The government responded by withdrawing from the lower courts in Addis Ababa all jurisdiction over cases involving young persons, which were thereafter tried by a specially composed division of the Addis Ababa High Court. When the Criminal Procedure Code was enacted, vesting jurisdiction in the lower courts for non-serious offences regardless of the age of the accused, it is reported that the lower courts attempted to assert their jurisdiction once again. But, by administrative rule-making (of doubtful legality), the Ministry of Justice adapted the arrangements in Addis Ababa to conform generally, but not wholly, to the Code’s jurisdictional requirements. A person with special training in juvenile welfare was appointed to sit as a *woreda* and *awradja* court judge, with exclusive jurisdiction over all offences ordinarily triable by *woreda* and *awradja* courts under the law.¹⁰² Offences of High Court jurisdiction involving juveniles are, in full accordance with the law, tried by a special, *ad hoc* division of the High Court upon transfer from the special *woreda-awradja* juvenile court; the same special division of the High Court also considers all appeals from that court.

This scheme, which is currently in effect only in Addis Ababa, is a great improvement over what the Criminal Procedure Code prescribes. In effect, it establishes a

99. Further, considerable confusion must result where a court has constantly to switch its procedure and atmosphere from case to case. For example, if it were felt that the “informality” of juvenile proceedings (Art. 176(2), Crim. Pro. C.) required the absence of judicial robes, or seating of judges and other participants around a large table instead of the usual physical arrangements, these changes would have to be made each time a juvenile case appeared on the calendar, and the public would have to be shifted in and out of the courtroom for each change. (See Art. 176(1), Crim. Pro. C.).

100. See, for example, Art. 53(1), Pen. C. (young persons may not be kept in custody with adult offenders); Art. 5, Crim. Pro. C. (young persons may not be tried together with adults).

101. This account of the history and present operations of the juvenile court in Ethiopia is based upon Mebrahtu Yohannes “*Procedure in Cases of Juveniles ...*,” cited above at note 26, pp. 14-16. However, the present writer is alone responsible for the comments which follow.

102. See note 98, above.

specialized bench¹⁰³ to handle all criminal¹⁰⁴ offences normally triable by Woreda and awradja courts. But there are some serious disadvantages, which must be faced. In the first place, this arrangement seems to be unauthorized by law: it circumvents the jurisdictional provisions of the code, by withdrawing from the ordinary woreda and awradja courts their allotted jurisdiction both on trial and appellate matters involving young persons.¹⁰⁵ Specifically, this arrangement conflicts with the law's requirements as to local jurisdiction, and the injunction of Article 172(1), Crim. Pro. C. that the young person be taken immediately, at the start of proceedings, "before the nearest Woreda Court....." (emphasis added). It conflicts with appellate jurisdiction in that appeals from woreda court dispositions are supposed to be heard by the awradja courts, but under the Addis Ababa scheme appeals from the juvenile court sitting in its woreda court capacity go directly to the High Court.¹⁰⁶ Legislative amendment to conform the Code to the practice is therefore urgently required, to avoid the appearance of illegality. Secondly, the scheme is operating only in Addis Ababa. Reportedly, young persons in other parts of the Empire are tried by ordinary, unspecialised criminal courts, often in complete disregard of the special rules which ought to be applied.¹⁰⁷ Lastly, the scheme still leaves many cases to be tried by the High Court, instead of by a juvenile court.

Future legislation to widen the jurisdiction of the Addis Ababa juvenile court and duplicate its services throughout the Empire deserves the most serious consideration. Manpower shortages and the cost of specialised training for judges are obstacles which need to be overcome. Pending any general reform, it is essential to educate all judicial personnel who may come in contact with juvenile cases concerning the law's special aims and procedures for handling them.

103. It is a one-judge court.

104. It is interesting to note that the Addis Ababa "juvenile court" also exercises a *civil* jurisdiction over juveniles, by committing to the Remand Home those who it determines are "uncontrollable" by their parents etc. See Mebrahtu Yohannes, *Juvenile Delinquency in Six Towns in Ethiopia* (1967), (unpublished, Archives, Faculty of Law, H.S.I.U.), Table XV. Since "uncontrollability" is not a penal offence in Ethiopia, one must seek the legal basis of this jurisdiction elsewhere. Art. 231 of the Civil Code permits the removal of a guardian (including the natural parents) where, *inter alia*, the minor has committed a crime and it appears that his behaviour is due to lack of proper care etc. on the part of his guardian. And, by virtue of Art. 214, Civ. C., the court could appoint an "institution of assistance" such as the Remand Home as the new guardian. But apparently the Addis Ababa "juvenile court" has not been following this procedure in "uncontrollable" cases. The exercise of its jurisdiction probably must rest, therefore, upon the Vagrancy and Vagabondage Proclamation, 1947, Proc. No. 89, Neg. Gaz., year 6, no. 9:

Art. 8. (i) A juvenile found wandering abroad without being in regular employment and not resident with his parent or parents or lawful guardian or guardians shall be taken before the court which may issue an order for his return to the custody of his parents or guardians.

(ii) If such juvenile is again found wandering without employment having left such custody he shall be committed to a reformatory school until he attains the age of eighteen years or until such earlier date as the court may order.

(iii) If the juvenile is an orphan the Court may send him to an orphanage.

Art. 2(d) "JUVENILE" means a person of either sex under the age of sixteen.

105. Criminal jurisdiction generally is regulated by Arts. 4, 6-7, and 99-107, Crim. Pro. C. as well as by the First Schedule. A detailed comment is available: R. Sedler, "Criminal Jurisdiction in Ethiopia: A Commentary," *J. Eth. L.*, vol. 2 (1965), p. 467.

106. See Art. 182(1).

107. Mebrahtu Yohannes, *Procedure in Case of Juveniles ...*, cited above at note 26, p. 10.

Pre-Trial Procedure

I. Complaint, Accusation and Arrest

Under the ordinary criminal procedure for adults, a case begins either with the arrest without warrant of an offender "on the spot" by police officer or private citizen, or else by the filing of an information with the police. In the latter case, custody of the accused is then obtained either by the use of a summons, or by arrest with or without a warrant. There are two kinds of information which can be filed with the police: accusations and complaints. An information filed by the injured party relating to an offence punishable only upon complaint is known as a *complaint*. Informations in other cases are known as *accusations*.¹⁰⁸

Article 172(1), Crim. Proc. C. provides that in cases involving young persons the juvenile must "be taken immediately before the nearest Woreda Court by the police, the public prosecutor, the parent or guardian or the complainant." At first glance this language might be taken to mean that juvenile cases are never begun by complaint or accusation to the police, followed by police summons or arrest, but that the victim or citizen eyewitness¹⁰⁹ may immediately take a suspected juvenile into custody and bring him to the nearest woreda court. And, since the provisions make no reference to the Criminal Procedure Code articles which govern summons and arrest for adult suspects, it might be inferred that those articles do not apply at all. But such inferences leave unanswered some critical questions: Upon what criteria may a police officer or private citizen "take" a young person before the court — on what degree of suspicion? Need the "taking" of the juvenile to court be authorized by court warrant in any circumstances? Need not the police try the summons method in appropriate cases before resorting to the drastic measure of achieving custody by force?

108. For a fuller discussion of the Ethiopian law of arrest and summons, see S. Fisher, "Some Aspects of Ethiopian Arrest Law," *J. Eth. L.*, vol. 3 (1966), p. 463, *passim*.

The distinction between complaint and accusation is discussed in P. Graven, "Prosecuting Criminal Offences Punishable Only Upon Private Complaint," *J. Eth. L.*, vol 2 (1965), p.121, n.l. The terminology can be confusing because the codes at times use the terms "accusation" and "complaint" generically to include any information to the police. In this article the generic term "information" is always used, for greater clarity.

109. The term "complainant" in Art. 172(1) is somewhat ambiguous; see note 108, above. if it were taken narrowly to refer only to the injured party in a complaint offence, it might mean that a juvenile offender would be immune from arrest by, e.g., a civilian eyewitness to a murder he committed, or the civilian victim of an attempted robbery. One might argue that Art. 172(1) does not (exclusively) govern the arresting of juveniles, but merely empowers certain persons to present the juvenile suspect to a court in the post-arrest stage. By this reasoning, anyone may arrest a juvenile under the Code provisions governing the arrest of adults, and then hand him over to one of the parties mentioned in Art. 172(1) for post-arrest disposition. (In most cases, that would naturally be the police.) However such an interpretation would still curiously give to the injured party in (minor) complaint offences a power, i.e., presenting the juvenile in court, denied to the injured party in (serious) ordinary offences. Furthermore, it is not consistent with the policy, expressed in Art. 172(1) by the word "immediately", that police custody of juveniles should be avoided to the maximum extent possible: the murder witness or robbery victim would have to bring the youth to the police instead of to court. For these reasons it seems sensible to interpret "complainant" in Art. 172(1) broadly to include any informant even those in cases not punishable only upon the injured party's complaint.

A further complication is presented by the fact that the Amharic version of Art. 172(1) omits the word "complainant" altogether. Presumably, the omission was an error, and the English version will prevail.

These difficulties also have a constitutional dimension. Article 51 of the Revised Constitution commands that no one may be arrested without a warrant issued by a court, except in case of a flagrant and serious violation of the law. Unless one were to argue that the "taking" of a juvenile to court as authorized by Article 172 is not an "arrest", the constitutional standard must be read into the Code as restricting the circumstances under which a "taking" is permissible -- a literal reading of Article 172 as authorising the juvenile's arrest "in any case" would clearly allow the invasion of his constitutional rights. And although Ethiopian law nowhere defines the term, it seems clear that depriving a juvenile of his liberty in order to make him answer a criminal charge, as is envisioned by Article 172(1), constitutes an "arrest"¹¹⁰

If, then, the "taking" of a juvenile to court under the authority of Article 172 legally constitutes an arrest, the Code provisions¹¹¹ which govern the arrest and summons of adult suspects should be applied to juveniles as well. The prosecutor, the police or the complainant may "immediately take" the juvenile before the nearest woreda court only where such arrest is justified under those provisions.¹¹² In those circumstances where Code Article 49 forbids an arrest without warrant for adults, Article 172 should be seen as forbidding arrest ("taking") without warrant of a juvenile. In such cases an arrest warrant must be obtained in the manner prescribed for adult cases. The same penal and civil sanctions which apply to violations of the law of arrest in adult cases¹¹³ should be held applicable where the right of a juvenile are involved. Otherwise there would be few limitations on the power of anyone to interfere arbitrarily with the personal liberty of juveniles.¹¹⁴

It should be emphasized, too, that in cases involving juveniles the police ought to make every possible use of the summons, in order to avoid the unsavory publicity and the adverse psychological effects on the juvenile which are inherent in the use of arrest. Only as a last resort, where clearly necessary, should the juvenile be taken forcibly to court.¹¹⁵

2. Police Investigation

But, it may be asked, aside from flagrant cases which are initiated by an arrest without warrant, how can the police obtain the information necessary to

110. Arrest is broadly defined in *Halsbury's Laws of England* (3d ed., 1955), vol. 10, para. 631 as "the actual seizure or touching of a person's body with a view to his detention. The mere pronouncing of words of arrest is not an arrest, unless the person sought to be arrested submits to the process and goes with the arresting officer." An American writer defines it as "the decision to take custody of a person suspected of criminal behavior" involving "all police decisions to interfere with the freedom of a person who is suspected of criminal conduct to the extent of taking him to the police station for some purpose." La Fave, *Arrest* (Boston, Little, Brown & Co., 1965), pp. 3-4.

111. See Arts. 25-26 and 49-57.

112. The juvenile's parents, of course, are not so restricted.

113. The sanctions which apply against the perpetrator of an illegal arrest are discussed in Fisher, "Some Aspects...", cited above at note 108, p. 475 at n. 51.

114. There might still be penal and civil liability for making a false accusation. See Art. 18, Crim. Pro. C.; Arts. 441 and 580, pen. C.; Arts. 2044 ff., Civ. C.

115. See Fisher, "Some Aspects...", cited above at note 108, pp. 470-71.

a decision to issue a summons¹¹⁶ or to apply for a warrant or arrest?¹¹⁷ According to Article 172 the young person must be taken “immediately” before the nearest woreda court, and there, before the court, the complaint or accusation¹¹⁸ against him will be recorded. Does this mean that the police *must*, without prior investigation, arrest a juvenile suspect of whose alleged offences they learn? *Must* the parent, guardian or complainant “immediately” take the juvenile before the court, without any prior gathering of evidence to ensure that reasonable cause exists to take such steps? May not an informant first approach the police to request action, rather than take it himself?

In order to answer these questions, we might distinguish between two things: filing a technical information with the police, and reporting a crime to the police and asking for assistance. In the procedure laid down for adult offenders, a person who comes to the police to report a crime is by definition technically an “informant” —his statement, whether technically an “accusation” or a “complaint”, is reduced to writing and he must sign it.¹¹⁹ The police then proceed to investigate¹²⁰ the alleged crime, and prepare the police investigation report which will be presented to the public prosecutor for his decision whether or not to institute proceedings.¹²¹

In the case of juveniles, however, the Code expressly forecloses the possibility of a witness, victim, etc. filing an information with the police. Article 16(1) states:

“Any accusation (Article 11) or complaint (Article 13) may be made to the police or the public prosecutor. An accusation or complaint regarding a young person shall be made in accordance with Article 172.”

Article 172, in turn, provides that it is the woreda court which, *after* the young person has been brought before it, records the accusation or complaint against him, and directs the police to conduct any investigations the court thinks necessary. But this should not be taken to mean that a parent, witness or victim may not (or should not) initially *report* the suspected juvenile offender to the police. That is the course most natural for any of us to follow — in a troubled situation we do not think to seek help at the “nearest woreda court” It would seem perfectly proper, in juvenile cases, for the police first to receive the report — often, in fact, it will not be known at that point whether the suspected offender is a juvenile or not — without formally recording it as an information, and without

116. A suspect may not be summoned unless the investigating police officer “has reason to believe” that he has committed an offence. Art. 25.

117. Art. 54, Crim. Pro. C.: “A warrant of arrest shall only be issued where the attendance of a person before the court is absolutely necessary and cannot otherwise be obtained.” The meaning of these criteria is discussed in Fisher, “*Some Aspects*,” cited above at note 108, pp. 469-76.

118. The term “statement” is used in Article 172(2) instead of “accusation”, but the meaning is apparently the same. In Art. 172(3) “accusation” is used.

119. Art. 14.

120. Arts. 22-35.

121. Arts. 36-39.

preparation of a regular investigation report.¹²² Once informed of the case, moreover, it would seem proper for the police to conduct an investigation, where necessary, to determine whether or not there is sufficient probability of guilt to justify issuance of a summons or application for an arrest warrant. For this purpose it might be necessary to visit the scene of the crime, summon and interview witnesses,¹²³ conduct searches,¹²⁴ or obtain a medical examination of the victim.¹²⁵ Any such investigative techniques should be seen as properly undertaken by the police in juvenile cases, without special authority of the woreda court, but *only where their purpose is to help the police decide whether or not the accused juvenile should be taken into custody*. It goes without saying, therefore, that in flagrant cases which *begin* with the arrest of the accused, police investigation may not proceed in the absence of court authorization under Art. 172. It is likewise obvious that the police may *not*, on their own initiative, undertake any investigative steps which involve custody of the accused, such as compulsory medical examination¹²⁶ or interrogation¹²⁷ of him. For, taking such steps without prior woreda court authorization would frustrate the vital and praiseworthy purpose of Art. 172—to avoid the exercise of police custody over young persons. It is that aim which explains the rule of Art. 172 that as soon as the police or others get custody of a juvenile, by whatever means, they must immediately take him before the nearest woreda court. Henceforth, as we shall see presently, he is meant to stay out of police hands.

It remains to note that although the Criminal Procedure Code prescribes that in juvenile cases “The court may give the police instructions as to the manner in which investigations should be made,”¹²⁸ the court in so doing is not an entirely free agent. It would be anomalous to suppose that the court’s instructions could result in depriving the juvenile accused of rights¹²⁹ which the law grants to

122. This suggestion does involve the danger that the police, having no obligation to prepare investigation reports for review by the public prosecutor, will exercise an unhealthy degree of discretion in disposing of informations relating to juvenile crime without ever bringing the cases to the attention of the court. To a considerable extent, it seems the police in Ethiopia do already enjoy such discretion in practice: one study has revealed that in an overwhelming percentage of cases where the police arrest juvenile suspects, the case is terminated by police discharge; only a small percentage of arrestees are brought to court. See Mebrahtu Yohannes, *Procedure in Cases of Juveniles...*, cited above at note 26, Table I, at p. 12. The best answer to this difficulty might be to require the police to report to the “juvenile court” on all cases involving juveniles which terminate in the investigation stage; the court would thus have some control over the exercise of police discretion, without necessitating the bringing of juveniles to court every time an investigation takes place. To this end, the requirement that investigating police officers keep case diaries should apply to investigations of juvenile crime; see Art. 36, Crim. Pro. C.

123. Art. 30.

124. Arts. 32-33.

125. Art. 34.

126. *Ibid.*

127. Art. 27.

128. Art. 172(2).

129. Chapter 2 of Book II, Title I of the Code, called “Police Investigation”, regulates such matters as summons and interrogation of witnesses and of the accused, conditional release of the accused by the police, search and seizure, and physical examination of the accused.

adult suspects. Thus, although the Code does not so specify,¹³⁰ it would be improper for the court to instruct the police to interrogate the accused without cautioning him in the manner prescribed for adult interrogations under Art. 27, Crim. Pro. C., or to use threats or promises in order to induce him to confess (Arts. 31) or to search his home without complying with the requirements of Articles 32-33 on search and seizure.¹³¹ Once the juvenile has been taken into custody and presented before the woreda court, Article 172 gives that court complete control over any subsequent police investigation, but the investigative steps it orders should be seen as restricted by the procedural safeguards which apply to adult suspects. If those safeguards were interpreted as applying only to investigations of offences committed by adults, we would be faced with a sizeable gap in the procedure ordained for juveniles, for Art. 172 is silent on these matters.

3. Pre-Trial Detention and the Right to Bail

The ordinary procedure for adults of pre-trial detention and the right to bail is clear. Once arrested, a suspect may be released on bond by the police in their discretion if his guilt is doubtful or if the suspected offence is not very serious.¹³² If the police do not release him on bond, he has the right, guaranteed both by the Constitution¹³³ and by the Code,¹³⁴ to be brought before the nearest court within forty-eight hours. That court will either (1) release the accused on bail,¹³⁵ (2) order his remand in custody for trial¹³⁶ or (3) grant the police a renewable fourteen-day remand for further investigation.¹³⁷ Prisoners being

130. Article 22(2), introducing the Code chapter on police investigation states that "Investigation into offences committed by young persons shall be carried out in accordance with instructions given by the court under Art. 172(2)." It may be significant that an earlier draft of this provision read: "Nothing in this Chapter shall apply to offences committed by young offenders." *An Intermediate Draft of the Criminal Procedure Code* (1959), (unpublished, Archives, Faculty of Law, H.S.I.U.), Art. 13(2).

131. In most cases a juvenile's domicile will be that of his guardian or of another adult. To permit search and seizure of such premises without compliance with the relevant Code articles would certainly present grave problems of invasion of privacy vis-a-vis the adults concerned. That alone seems a strong argument for "reading in" to the juvenile procedure the search and seizure provisions of the ordinary procedure.

132. Art. 28. See note 135, below.

133. Art. 51, Rev. Const.: "...Every arrested person shall be brought before the judicial authority within forty-eight hours of his arrest. However, if the arrest takes place in a locality which is removed from the court by a distance which can be traversed only on foot in not less than forty-eight hours, the court shall have discretion to extend the period of forty-eight hours."

134. Art. 29. The requirement is qualified insofar as "local circumstances and communications" require, and the article further states that "the time taken in the journey to the court shall not be included" in the forty-eight hours. These qualifications are of doubtful constitutionality in light of the wording of Article 51, Rev. Const., quoted above at note 133.

135. Art. 59. The court decides the bail question under Arts. 63-79, which provide detailed criteria. It is not clear whether the police, in the exercise of their discretion under Art. 28, are similarly bound by those provisions.

136. Art. 59.

137. *Ibid.* But the relationship of this third choice of action to the first and second ones is unclear. See the discussion in Fisher, *Ethiopian Criminal Procedure*, cited above at note 23, pp. 144-46.

held for non-bailable offences,¹³⁸ or who, for some other reason,¹³⁹ cannot obtain release on bail are detained in prison, in facilities and under conditions distinct from those for convicted prisoners.¹⁴⁰ Suspects on temporary remand for further investigation are presumably to be treated like other suspects remanded in custody before trial.¹⁴¹ The Code provides detailed guidance on the administration of bail, and includes a right of appeal against a refusal to grant bail.¹⁴²

Turning to the provisions on juvenile suspects, we find the question treated rather scantily:

“Where the case requires to be adjourned or to be transferred to a superior court for trial, the young person shall be handed over to the care of his parents, guardian or relative and in default of any such person to a reliable person who shall be responsible for ensuring his attendance at the trial.” Art. 172(4).

This seems at first a rejection of the institution of bail for the young person — without requiring him to enter into a satisfactory bond, in default of which he must remain in custody, the Code simply directs that the young person be “handed over” to a parent or relation, etc. The motivation for this approach might be the wish to ensure that young persons are *never* kept in pre-trial custody, not only because such custody is usually incompatible with the rehabilitative aims of juvenile procedure, but especially because custodial institutions in Ethiopia at present lack the facilities necessary to ensure the segregation of juveniles from adult prisoners. This same policy underlies the already-discussed requirement that the police, etc. must bring arrested juveniles *immediately* before a woreda court.

But it is apparent that in practice a scheme for pre-trial release of juveniles which rejects the bail system and does not substitute any alternative system of control cannot be satisfactory. The young person’s parent, guardian or relative may often be totally unsuited to care for the youth while further proceedings are pending:

138. Offences punishable with death or with rigorous imprisonment for fifteen years or more, are non-bailable. Art. 63.

139. Bail may not be granted if certain facts are found by the court, see Art. 67. In many cases bail is granted but the accused is unable to provide an acceptable guarantor or to deposit the required security.

140. In 1965-66, there were 8,713 unconvicted prisoners on remand in Ethiopia’s prisons, or over 35% of the total prison population. Annual Report for 1958 E.C. of the Department of Prisons, Ministry of Interior, Imperial Ethiopian Government (1966. unpublished, Archives, Faculty of Law, H.S.I.U.) This staggering figure suggests a number of possible problems: the high frequency of prosecutions for non-bailable offences, the break-down, with urbanisation, etc. of the traditional system of personal guarantors, without any simultaneous evolution of a viable substitute, and the extreme poverty of most criminal defendants in Ethiopia coupled with a reluctance on the part of courts to release defendants on their personal bonds alone.

141. “Art. 60. Conditions of remand”.

“Any arrested person shall be detained on the conditions prescribed by the law relating to prisons.” This article, which draws no distinction between suspects in custody because, *e.g.*, their offences are non-bailable and those on “further investigation” remand, would seem to require all remanded suspects to be detained in prison remand facilities. However, the practice is for the police to keep prisoners who have been remanded for investigation in their own custody, in police station cells. This practice is dangerous in that it allows wide opportunity for the use of improper interrogation techniques in attempts to secure confessions. See S. Fisher, “Coerced Confessions and Article 35, Crim. Pro. C.,” *J. Eth. L.*, vol. 3 (1966), p. 330. *passim*.

142. Art. 75.

he might be a person whose lack of interest in or control over the youth contributed to the latter's delinquency. In some cases the parent might himself pose a clear threat to the young person's wellbeing — e.g., where the charge against the latter is incest with the parent, or participating with the parent in some other unlawful act.¹⁴³ In such cases the court will wish to place the youth in custody of another "reliable person", but what such person exist? And is not the use of a bail bond at least one way to ensure the "reliability" of the responsible party? The scheme of Article 172(4) seems to provide no enforceable sanction¹⁴⁴ for the youth's failure to appear — he is not even required to pledge to do so, and it is not provided that custody over him will follow a deliberate failure to appear— nor is any sanction imposed on the parent's failure to produce him.¹⁴⁵

It is therefore submitted that Article 172(4) should be interpreted as leaving open the possibility of the court's "handing over" a young person to his parent, guardian, relative, etc. conditionally, subject to the signing of a bail bond, according to the Code's bail provisions applicable to adults.¹⁴⁶ The only danger in such a reading would be if the courts permitted juvenile suspects to remain in police or prison custody simply for lack of a suitable guarantor. For that reason, unless the court has definite reason to believe that the suitable parent, etc. is *not* willing and able to produce the juvenile at the required time, release should be on the mere oral or written recognizance of that custodian, with no security deposit or third-party guarantor required.¹⁴⁷ But where the juvenile's parent, etc. does not seem trustworthy, *and* where a suitable deposit or guaranty cannot be produced, then the juvenile should not be released into the custody of that party. The only remaining alternatives in such a case are to leave the accused in segregated police or prison custody,¹⁴⁸ or, much better, in the custody of a special corrective institution for juveniles if such is available.

The present practice of pre-trial detention in Addis Ababa provides an interesting, if ironic, illustration of the unanticipated effects that liberal "reforms" can have in this area. We have already noted that only in Addis Ababa has there been an attempt to create a special "juvenile court" with exclusive criminal jurisdiction over juveniles. However, the "juvenile court" sits only two days a week,

143. In other cases returning the juvenile to his home village exposes him to the vengeance of the freinds and relatives of the one whom the juvenile's allegedly criminal act injured. Where a homicide is involved, unless and until "blood money" is paid, the juvenile may be in considerable danger. See note 250, below.

144. Art. 442, Pen. C. (*Refusal to Aid Justice*) would presumably apply if the accused were reached by a summons, but not if he absconded before then.

145. Neither Art. 442, *ibid.*, nor Art. 443 (*Contempt of Court*), would apply to the parent or other "responsible persons."

146. Except for Art. 63(1) concerning "non-bailable" offences. All offences should be bailable for juveniles, who are never liable to a penalty more serious than ten years' imprisonment for any one offence.

147. The Code clearly permits the bailing of (adult) suspects without provision of third-party sureties. See Arts. 28, 63(2). But it is not clear whether the bail provisions foresee the deposit, in such cases, of cash or other collateral by the person being released. Arts. 70(3) and 76(2) speak of the return and forfeiture of "recognisances" which have been "deposited" by guarantors, but do not specifically refer to the deposit of same by the accused himself. Presumably, the court is free to require or dispense with the requirement of deposits, as it deems fit.

148. But see the Amharic version of Arts. 172(4), which expressly forbids the court to "hand over" the accused to prison custody.

on Tuesdays and Thursdays. A young person arrested by the police on a Friday, then, is kept in (often unsegregated) custody at the police station at least until Tuesday morning, when he can be taken to court. In this way the government's special care in setting up the "juvenile court" results in far worse treatment for him than the Code and Constitution permit for his adult counterpart, who is guaranteed presentation in court within forty-eight hours. Of course, the present practice need not necessarily persist. The best solution in many cases would be for the police to summon the juvenile's parents, etc. to the police station and there to release him into their custody, with or without bond, if they promise to present the youth to the court at its next sitting. This would entail the police using a power which, in cases concerning adults, is granted by Code Article 28. Another possibility would be for the police to take all such youths before the nearest (regular) woreda court, in accordance with the ordinary provisions of the Code, and allow that court to release the accused conditionally under Article 172(4) pending the next sitting of the special juvenile court. A third possible solution would be for police, acting under Article 28, to release the accused juvenile into the custody of the Addis Ababa Training School and Remand Home for juvenile offenders, which not only has appropriate facilities for keeping custody of the youth, but is also the actual location of the juvenile court.¹⁴⁹

149. We might note in passing that there seems to be a marked lack of sympathy on the part of the Addis Ababa police with the aims of the juvenile court and especially with the "soft" treatment accorded convicted juveniles in the Addis Ababa Remand Home. This hostility is often expressed by verbal and physical abuse of the juvenile suspect while he is in police custody, and may well result in the intentional prologation of police custody "for investigation." The police seem to reason that, once out of their hands, the juvenile will be "coddled," and therefore that it is their task to mete out the real "punishment" in the period of pre-trial custody. This attitude of the rank and file policemen is mainly attributable to their lack of education in the philosophy and aims of the special penal law regime for juveniles, and it can hence be expected to diminish in future as police cadres are more highly trained. In part, however, it is due to the fact that the Addis Ababa Remand Home has highly inadequate security arrangements, and escapes to the close-by city center are frequent and not even mildly challenging. One reason for the many escapes is reportedly that the guards provided by the Ministry of Interior are old and not very agile; the younger ones are assigned to the prisons. Another is the philosophy of the Remand Home staff, which prefers loose security to the depressing atmosphere of a completely "closed" institution. The matter is further complicated by the fact the police do not readily cooperate with the Home staff in re-arresting escapees, and this knowledge naturally operates as an incentive to escape. Plans have been discussed to ease this problem by moving the Remand Home to a rural area.

In a case observed personally by the present writer in Addis Ababa a thirteen year old boy with a long "record" of convictions for street-boy thefts was arrested *in flagrante* on a Wednesday morning while picking a wallet from a lady's hand-bag. He was taken to the nearest police station, No. 2, and held for a few hours until the Captain arrived to witness the accuser identify the suspect. The boy, together with the victim, was then sent to Police Station No. 6, which is the collecting point for all juvenile arrestees in Addis Ababa. En route, the boy was slapped several times by a policeman, and threatened with dire punishments (such as being disembowelled with the policeman's knife). At the station the victim dictated and signed the accusation. Then, although the "juvenile court" was to sit on the following morning, a Thursday, the victim was informed that the boy would not be present in court before Tuesday, since the police "investigation" could not be finished in time for the Thursday session. The boy was then put into a police cell at the No. 6 station, in the company of adult as well as juvenile prisoners.

The procedure followed in this case was apparently not a typical; see Mebrahtu Yohannes, *Procedure in Cases of Juveniles* ..., cited above at note 26, p. 13. An interesting footnote to the case is that the police never did present the boy in court, but released him after four or five days in the police station. This seemed especially surprising to the

Finally, it should be pointed out that the Code lays down a scheme which denies the police all opportunities for custodial interrogation of the juvenile suspect: arrest is in theory followed by "immediate" presentation in court, which is followed by "handing over" the suspect to his parent or guardian. This scheme is no doubt in serious conflict with the duty of the police to investigate crime, including juvenile crime, and to discover the identity of other lawbreakers or threats to order. The typical juvenile offence in Addis ababa is "street boy" petty theft and purse-snatching. In these offences the boys collaborate in gangs, and there is every reason to suspect that adults are involved in organising and profiting from these activities. The police no doubt feel, and rightly so, that without in-custody interrogation of an arrested juvenile his confederates are likely to escape scot-free. It is difficult to find a satisfactory solution to this conflict, but it seems doubtful that the benefit in crime prevention and detection, weighty as it is, is worth the risks involved in permitting police custody and interrogation, generally under *incommunicado* conditions of nine to fifteen year old suspects.

4. The Decision to Prosecute

A hallmark of the juvenile court reform movement in many countries has been the attempt to transform the proceedings from an adversary process to an inquisitorial one in which the government, represented by the judge, takes the leading part in adjudicating the issues and prescribing the treatment most likely to salvage the juvenile. The roles of defence counsel and prosecuting attorney are, in such a system, radically curtailed. Although the Ethiopian system does not discard the traditional framework of criminal offence, guilt, conviction and sentence, the procedure has been greatly influenced by this "non-adversary" theory. We have already seen this influence at work in the law governing police investigation, wherein police actions are subjected, continental style, to judicial control. It is even more apparent at the stages of the decision to prosecute, the charge, and conduct of the trial. In these areas we find a marked contrast between the adversary system which obtains for adult cases, and the relatively non-adversary system ordained for juveniles. This difference may be laudatory insofar as it results in special protection for the juvenile, particularly in shielding him from the harsher aspects of criminal litigation. But to the extent that this protection is bought at the expense of depriving the juvenile of basic procedural rights guaranteed to adults by the Code or Constitution we need to examine the bargain to be sure it is fair.

Under the procedure prescribed for adult cases, the police investigation culminates in a report to the public prosecutor, who then decides whether or not to prosecute. The Code limits his discretion quite severely, setting out the specific instances in which a prosecution may not be instituted,¹⁵⁰ and providing that on "No other grounds may he refuse to institute proceedings." The only significant discretionary grounds on [which] to base a refusal to prosecute are when the Minister of Justice so orders in view of the public interest,¹⁵¹ and when in the public

present writer, in that the boy was an admitted escape from the Remand Home and had still to serve part of his confinement for a prior theft conviction. The boy was finally arrested on the streets a few weeks later by the Director of the Remand Home himself, and returned to the Home, from which, to judge from his reappearance on the city streets shortly thereafter, he soon escaped again or was released.

150. Arts. 39, 42.

151. Art. 42(1)(d). Presumably the public prosecutor, through his immediate superiors, can initiate and influence the Minister's decision in any given case.

prosecutor's opinion "there is not sufficient evidence to justify a conviction."¹⁵² In cases where the latter ground is given for a refusal to prosecute, but only then, the injured party may proceed further: if the offence complained of is a "complaint offence," *i.e.* an offence punishable only upon complaint by the injured party,¹⁵³ he will be authorized to conduct a private prosecution;¹⁵⁴ if the offence is not a "complaint offence," he may appeal to the court for an order reversing the public prosecutor's decision and requiring that the latter institute proceedings.¹⁵⁵ Following the decision to prosecute, the public prosecutor frames a charge and files it in the court having jurisdiction, which then fixes a date for trial.

The procedure for juvenile cases, on the other hand, is less clear. We can begin with the proposition of Article 40 that "the public prosecutor shall not institute proceedings against a young person unless instructed so to do by the court under Article 172." We might pause here to ask what is meant by the phrase "institute proceedings"? The Code nowhere defines it explicitly, but here apparently means by it the filing in court of a charge or other pleading for trial. Turning to Article 172, we find only the instruction of Article 172(3) that "where the accusation relates to an offence punishable with rigorous imprisonment exceeding ten years or with death ... the court shall direct the public prosecutor to frame a charge," *i.e.* to institute proceedings. In all other, less serious cases, as we shall see below, the juvenile is tried without any formal charge, and usually without the participation of the public prosecutor. But Article 172(3) does not answer two questions which it is important to put here. First, in the serious cases described therein, by what criteria, if any, does the court decide whether or not to instruct the public prosecutor to frame a charge, *i.e.*, how does the court go about making the prior decision whether or not to prosecute? Second, what of the many cases which are not serious enough to fall within Article 172(3), and in which no charge is framed — by what criteria, if any, does the court decide whether or not to try the accused of the crime complained of? As we have seen, in the procedure for adult accuseds it is the public prosecutor who applies specified criteria in the performance of this screening function — he has the discretion, subject to review, to decline to institute proceedings on the ground that the evidence of guilt is insufficient, and in proper cases he may also be able to reject a prosecution on grounds of the public interest. Having eliminated the public prosecutor's part in the decision whether or not to institute proceedings in juvenile cases, has the Code not vested his screening function in any other body?

It would be unthinkable to conclude from the silence of Article 172 that trial of a juvenile must automatically follow the bringing of an accusation or complaint against him, even though the investigation may have revealed no convincing evidence in support thereof. Such a view would deny to juveniles a basic safeguard universally guaranteed to the criminal accused — control of access to the criminal process by administrative and/or judicial authorities. We should therefore infer from the exclusive powers Article 172 gives to the woreda court in the pre-trial

152. Art. 42(1) (a).

153. See note 108, above.

154. Art. 44(1).

155. Arts. 44(2), 45.

stage — power to record the accusation or complaint, to order and supervise police investigations, to direct the framing of charges in serious cases, to transfer or adjourn the case for trial — that the court has also the duty and power to decide whether or not a trial should be held on the allegations made. In so deciding, the judge should follow the same criteria which Articles 39 and 42 of the Code set down for the public prosecutor to follow in cases involving adults, all of which are suitable for juvenile cases except possibly Article 42(1) (d), allowing a refusal to institute proceedings where the Minister of Justice certifies that the public interest would be opposed. But even this provision might be applied without undue difficulties of theory or practice — in deciding whether or not the juvenile should be tried for the alleged offence the woreda court judge acts in the place of the public prosecutor, and should arguably be bound in this function by the Minister's assessment of the public interest.

Lastly, where the woreda court decides to dismiss the information on the ground that there is not sufficient evidence to justify a conviction (Article 42 (1) (a)), and the offence in question is one punishable only upon private complaint, he should be required to authorise the injured party to conduct a private prosecution, if it develops that juvenile procedure permits this institution.¹⁵⁶ Where it is an ordinary offence, the injured party should have the right of appeal from the woreda court's decision to dismiss the complaint. These procedures, modeled on the Code's provisions for cases involving adults, should apply by analogy.¹⁵⁷

5. The Preliminary Inquiry

Article 80(3) of the Criminal Procedure Code states explicitly that the provisions governing the preliminary inquiry do not apply to cases involving juvenile accuseds. This presents no constitutional problems and, since the preliminary inquiry is rarely used in Ethiopia even for cases involving adults,¹⁵⁸ no significant difference between the two procedures results.

6. The Charge and plea

The accused's right to be notified of the precise offence which he is alleged to have committed, and to be acquitted unless every element of that offence is proved at trial, is fundamental to any fair system of criminal procedure. Article 23 of the Penal Code, which certainly applied to juveniles as well as adults accused of crime, defines a "criminal offence" as an act or omission "which is prohibited by law," and declares that it is "only completed when all its legal, material and moral ingredients are present." It further provides that a criminal offence is punishable "where the Court had found the offence proved." These provisions are buttressed by the Criminal Procedure Code's provisions dealing with the charge in ordinary cases. Those provisions require that the charge must be notified to the accused sufficiently in advance of trial to enable him to prepare his defence.¹⁵⁹ It must state the offence with which the accused is charged, its legal and material ingredients, the time and place of its commission, and the law and article of the law which its commission violated.¹⁶⁰ The charge must "describe the offence

156. See text accompanying notes 251-55, below.

157. See Arts. 42, 44-45.

158. See Fisher, "Some Aspects...", cited above at note 108, P. 467 at n. 14.

159. Arts. 109, 94(2) (g).

and its circumstances so as to enable the accused to know exactly what charge he has to answer," and must "follow as closely as may be the words of the law creating the offence."¹⁶¹ Ordinarily if the evidence at trial does not substantially conform¹⁶² to the exact offence charged, the accused will be acquitted¹⁶³ unless the prosecution receives permission to amend¹⁶⁴ or withdraw¹⁶⁵ the charge before judgment. Amendment gives the accused an opportunity to apply for an adjournment so he may have time to prepare to answer the new charge.¹⁶⁶ Withdrawal has the effect of forcing the prosecutor to begin all over again with a fresh charge if he wishes to pursue the matter.¹⁶⁷ At the end of trial, a judgment of acquittal or conviction is entered with respect to the offence charged, and thereafter the accused is protected against a new prosecution based on the same offence.¹⁶⁸ The net effect of the above provisions is to guarantee to the accused that he will know, before trial, exactly what crime he is charged with having committed, so that he can prepare his defence without fear that "new" charges will surprise him at trial. They also require a written record of the exact offence tried and adjudicated, to ensure, *inter alia*, obedience to the principle of legality.¹⁶⁹

The juvenile procedure, in an effort, apparently, to escape the "formality" of charges, is very different. The basic principle is announced in Article 108: "The provisions of this Chapter [dealing with the drafting, contents and filing of the charge] shall not apply in cases concerning young person unless as order to the contrary be made under Article 172." The pertinent provision in Article 172, to which Article 108 obviously refers is sub-article (3): "Where the accusation relates to an offence punishable with reigorous imprisonment exceeding ten years or with death (Article 173 Penal Code) the court shall direct the public prosecutor to frame a charge." In all other cases, according to Article 176(3), the accusation or complaint which the court records when the young person is first brought before it¹⁷⁰ functions in the place of the charge.

With respect to the charge, then, the Code provides a dual system for juveniles: the most serious offences, which carry a penalty of imprisonment and the possible loss of civil rights,¹⁷¹ are tried in the High Court on a formal charge drawn

160. Art. 111.

161. Art. 112.

162. The tests are whether errors or omissions in the charge relate to "essential points," whether the accused was in fact misled, and whether justice "is likely to be thereby defeated." Art. 118.

163. Under certain exceptional conditions the court may convict the accused of an offence with which he was not charged. See Art. 113(2).

164. Art. 119.

165. Art. 122

166. Art. 120. He may also recall any previously examined witnesses to examine them with reference to the amendment, and call any further evidence "which may be material." Art.121.

167. Art. 122(5).

168. Art. 130(2) (b), Crim. Pro. C.; Art. 56, Rev. Const.; Art. 2(3), Pen. C.

169. The principle of legality requires that conviction be of violating a particular, valid provision of the penal law, by specifically alleged conduct, and that this conduct not be punished twice under the same provision. See Art. 2, Pen. C.

170. Art. 172(2).

171. But only if the measures imposed following a previous conviction have failed. See the discussion accompanying notes 66-69, above.

by the public prosecutor. The public prosecutor is bound in such cases by all the above-mentioned safeguards as to the form and contents of the charge; the juvenile accused is given every benefit accorded to the adult. But, in cases which are not so grave, no formal charge is drawn, and the juvenile is treated very differently from the adult.

At this point we should take note of a serious error in the phrasing of Article 172(3), quoted above. That provision requires the framing of a charge whenever the offence is punishable with rigorous imprisonment "*exceeding* ten years or with death" (emphasis supplied), and parenthetically refers to Article 173 of the Penal Code. But the latter article applies to offences which are "normally punishable with a term of rigorous *imprisonment of ten years or more*" (emphasis supplied) or with death. Because of the discrepancy in phrasing, the many offences which are normally punishable with a *maximum* of ten years rigorous imprisonment such as aggravated¹⁷² theft, are serious enough to qualify for the gravest penalties known to the law for juveniles, yet not quite serious enough for the added protection of a formal charge under Article 172 of the Criminal Procedure Code.¹⁷³ This oversight requires speedy correction by Parliament, to conform the two articles to each other.

It remains to discuss the effect on juvenile procedure of discarding the charge requirement in the vast majority of cases — namely, those not sufficiently grave to fall under Article 172(3). As we have said, in such cases the Code substitutes for the charge the accusation or complaint which has been recorded by the court: at the beginning of the trial, "the accusation or complaint under Article 172(2) ... shall be read out to the young person and he shall be asked what he has to say in answer to such accusation ..."¹⁷⁴ That is contained in this "accusation"? Article 172(2) merely states: "The court shall ask the person bringing the young person to state the particulars and the witnesses, if any, of the alleged offence or to make a formal complaint, where appropriate, and such statement or complaint shall be recorded." If under this article the court simply transcribes verbatim the story of the "person bringing the young person" to court, it is difficult to imagine that in most cases the resulting document will be sufficiently precise and comprehensive to serve satisfactorily as the basis of a criminal trial, conviction and sentence. Whether the "person bringing the young person" to court is his parent or guardian, the complainant, or a policeman (in practice it will rarely if ever be the public prosecutor), that person is unlikely to have the legal education and presence of mind needed to give a statement which will satisfactorily substitute for a formal charge. Indeed, it is highly doubtful whether a verbatim record of *any* persons's spontaneous, oral recitation of the circumstances which led him to arrest a youth and bring him to court will be sufficiently relevant, clear and precise to give the accused notice of the offence with which he is charged, and to form a record on which to base a plea, judgment and sentence. Even the decision as

172. "(R)igorous imprisonment ... shall not exceed ten years." Art. 635, Pen. C. See also, *e.g.*, Arts. 642 (*Aggravated Breach of Trust*); 550(2) (*Duels*); 538 (*Grave Wilful Injury*); 273 (*Hostile Acts against a Foreign State*), and many others in the Penal Code, all using the same penalty formula.

173. As will be discussed below, the same point applies with respect to the juvenile's right to counsel in Article 174.

174. Art. 176(3).

to which, if any, provision of the penal law the accused's alleged conduct has violated can often require considerable study by a person well trained in law; such matters can hardly be delegated for determination by the uncounseled injured party, parent etc.

We encounter another serious difficulty with the "charge" stage if we read the juvenile procedure literally. In the ordinary adult procedure, the accused has the right to receive a copy of the written charge in advance of trial, so that he can prepare his defence with the aid of counsel, etc. But the juvenile procedure makes no mention of giving the young person a copy of the accusation against him at any time; Article 172(2) provides for the recording of the accusation, and Article 176(3) provides that at the start of the trial hearing the accusation "shall be read out to the young person" who is then required to answer it. This system would pose serious problems of fairness to the young accused, whose need to know the charges against him in advance of trial is certainly at least as great as the need of an adult accused. And while it is true that the accused will be present in court when the accusation is recited and recorded under Article 172, it would be hardly fair to require him to rely upon his memory of an oral procedure which took place, most likely under conditions of emotional stress. Nor will a juvenile accused likely be represented by counsel at the initial, court-presentation stage of the proceedings, and there is no provision in the Code authorising defence counsel at a later time before trial to inspect the recorded accusation or other documents in the accused's file.

It is difficult to conceive of any advantage or special protection the juvenile accused gains from these particular deviations from the normal course of criminal procedure. The Code's failure to require a detailed and legally sufficient charge, notified to the accused well in advance of trial, seems to prejudice his rights for no good reason. The best solution would be for parliament to amend these provisions to accord with the safeguards guaranteed adult defendants. Pending such legislative correction, it should be the duty of the woreda court judge to protect the juvenile's rights by ensuring that the accusation is recorded in such a manner as to be clear, precise and comprehensive: it should not contain irrelevant or merely evidentiary matter, it should specify the penal provision which allegedly has been violated, mention all the material elements of that offence, and specify whether the accused acted intentionally or negligently; it should specify the time and place of the offence, and all other details considered necessary for a precise description of the offence and its circumstances. Where such matters are not emitted spontaneously by the declarant, they can be elicited through careful questioning by the court. A copy of the accusation should be provided the accused in advance of trial.

Admittedly, the above suggestions accomplish a near "reading in" of the Code's charge provisions for adult cases, without support in the text governing juveniles. But there should be no objection to the notion that the court has both the duty and the power to take guidance from the Code's adult provision in this area. Its duty arises from the need to deal fairly with the juvenile accused; its power, from the fact that the charge stage in juvenile procedure has been designed as relatively "non-adversary", and the woreda court judge has been assigned the functions normally exercised by the public prosecutor, and therefore has a duty to see that the charge against the accused is clear, complete, and fair - that is always the responsibility in criminal cases of the party instituting the proceedings.

Having concluded our discussion of the charge in juvenile proceedings, we need say very little about the plea. Article 176(3) requires that the accusation or complaint under Article 172(2), or the charge under Article 172(3), shall be read out to the accused at the opening of the trial hearing, and "he shall be asked what he has to say in answer to such accusation or charge." Article 176(4) permits the court to convict the juvenile immediately if his answer shows that he "fully understands and admits the accusation or charge." In such case the court must record the juvenile's answer. If, on the other hand, "it is clear to the court from what the accused says that he fully understands and does not admit the accusation or charge," Article 176(5) directs that the trial should commence.

From these provisions it is clear that the juvenile procedure has substantially retained the "plea of guilty" and of "not guilty," but has abandoned that terminology and substituted the terms "admit" and "does not admit" the accusation - charge. One can guess that the drafters' motive for changing this terminology was to make the proceedings somehow less formal and, in the traditional sense, less "criminal." But if that is so it remains unclear why other, equally "criminal" and "formal" terminology has been kept: "accusation", "charge", "judgment of guilty or not guilty", "conviction", "sentence", "Punishment", "imprisonment" etc.¹⁷⁵ It might have been better to leave in the "plea" language, but pay more attention to safeguarding the juvenile's legitimate interests at this stage. We refer to the provisions in the adult procedure which explicitly protect the integrity of the guilty plea and attempt to make sure that a conviction will not be based on a misconceived plea. Thus, Article 134(1) states that the accused may be convicted on his plea only where he "admits without reservations every ingredient in the offence charged," a far more rigorous test than that of Article 176(4), quoted above. Article 134(2) provides that even after the accused has pleaded guilty, "the court may require the prosecution to call such evidence for the prosecution as it considers necessary and may permit the accused to call evidence." The exercise of that power can demonstrate whether, guilty plea or no, the accused is *actually* guilty of the crime, and it can also provide the court with sufficient background information on the nature of the offence to enable it to use its sentencing powers wisely. Lastly, Article 135 provides that even after a plea of guilty, if "it appears to the court in the course of proceedings that a plea of not guilty should have been entered, the court may change the plea to one of not guilty," and in such case the conviction, if any, is set aside and the accused is tried. It would seem that these safeguards provided for adult defendants are especially needed in juvenile proceedings, where the accused is more likely to plead guilty out of fear or ignorance, and is more in need of special protection, than his adult counterpart. Moreover, as we shall see immediately below, the juvenile is less likely than the adult to have the advice of counsel when pleading, another reason for surrounding the guilty plea process with special protections.

Presumably, despite the absence of "plea" language in juvenile cases, Article 185 prohibits an appeal against conviction by a juvenile who "admitted the accusation" against him, and, as in ordinary cases, restricts his appeal to the "extent or the legality of the sentence."

175. For the drafter's view that such terminology was out of place, see J. Graven, *Avant-Projet, Texte Definitif* (annotated) (1958-59), at n. 1 to Art. 154.

7. The Right to Counsel

Article 52 of the Revised Constitution guarantees that every accused person in Ethiopia "shall have the right ... to have the assistance of counsel for his defence, who, if the accused is unable to obtain the same by his own efforts or through his own funds, shall be assigned and provided to the accused by the court." This article does not restrict the benefit of the right to counsel to persons who have reached majority; the juvenile accused has as unqualified a right as any adult defendant. But the Code's provisions on the procedure in juvenile cases seem to qualify his right.¹⁷⁶ Article 174, entitled "*Young person may be assisted by counsel,*" states:

The court shall appoint an advocate to assist the young person where:

- (a) no parent, guardian or other person in loco parentis appears to represent the young person, or
- (b) the young person is charged with an offence punishable with rigorous imprisonment exceeding ten years or with death.

This provision is objectionable for a number of reasons. It makes no mention of the basic qualification for "appointment" of counsel which is specified in the Constitution - that the accused is unable to obtain the same "by his own efforts or through his own funds." While it is true that the overwhelming majority of young defendants will be indigent, and in need of appointed counsel if they are to have any legal representation at all, it is not true that *every* juvenile accused will be too poor to retain his own lawyer. In cases where the accused is not indigent, Article 174 as presently worded may be misleading and perhaps irrelevant: where its criteria are satisfied, there may be no need for the court to appoint a lawyer (and it might be a waste of valuable public resources for the court to do so); where its criteria are not satisfied, a vital question is, whether the accused may have the assistance of his own lawyer in the proceedings, and that question Article 174 does not answer. Is the intent of Article 174 to *exclude* privately retained lawyers from juvenile proceedings except in the relatively rare case where, according to its criteria, the need is overwhelming? One must assume "no" that the drafters did not intend to wipe away the constitutional right to retained counsel, a right especially vital because the enjoyment of so many other rights depends upon it.

Even if we interpret Article 174 as being addressed solely to the right to *appointed* counsel - leaving untouched the juvenile's constitutional right to *retained* counsel where he or his parents can afford to pay one - the provision raises problems in two respects. The first, which we have alluded to above in our discussion of the charge,¹⁷⁷ results from the discrepant wording of Criminal Procedure Code Article 174(b), "punishable with rigorous imprisonment *exceeding ten years,*" and Penal Code Article 173, "punishable with a term of rigorous imprisonment *of ten years or more*" (emphases added).¹⁷⁸ Because of this discrepancy, which

176. By contrast, J. Graven's *Avant-Projet*, Art. 822, authorized the appointment of counsel in juvenile proceedings whenever the "relevant general conditions" for appointment were satisfied.

177. See text accompanying notes 172-73, above.

178. Compare with Article 174 its predecessor, Art. 152 of J. Graven's *Avant-Projet* of the Code-Texte Definitif (1958-59) which says "reclusion pour dix ans au moins ou de mort."

most likely results from an oversight, a juvenile can face the maximum penalties under Article 173, Pen. C. and yet have no right to appointed counsel under Article 174(b), Crim. Pro. C. Hopefully the Parliament will act soon to rectify this inconsistency.

The second, and most fundamental objection, is that Article 174 purports to limit the juvenile accused's constitutional right to appointed counsel. Under Article 52 of the Revised Constitution the juvenile accused has an unqualified right to the benefit of appointed counsel whenever he is unable to obtain his own lawyer "by his own efforts or through his own funds." This means he has a right to representation by state-appointed counsel *whenever* he and his parents are too poor to hire one privately.¹⁷⁹ But Article 174 would permit the court to restrict that right to two instances: (1) where the offence charged is very serious, and (2) regardless of the seriousness of the offence, where he is not represented by his parent, guardian or other person in loco parents. The constitutional right to appointed counsel is therefore reduced to the level of judicial discretion in those cases where an indigent juvenile accused is charged with an offence not serious enough to meet the test of Article 174(b), and his parent or guardian is in court to represent him. In such cases, the Code seems to allow substitution of the services of the parent or guardian for those of defence counsel. Is the substitution fair? Can the juvenile's parent, who will often be illiterate and almost never familiar with legal procedures, properly safeguard the rights of the accused? Why should a parent, who, if he himself were accused in a criminal case would have a recognised need for the assistance of counsel, nevertheless be considered competent to act as counsel for his child?

How can one explain the drafter's adoption of this double standard? One suspects that the curtailment of the juvenile's right to counsel — like the similar tendency already noted in our discussion of the law of arrest, charge and plea— has been influenced by the "non-adversary" theory of juvenile proceedings: it is not that the juvenile's parent can be an advocate, but rather that somehow the juvenile does not *need* an advocate. The casualness of this procedure is rooted in the conception that because the purpose of juvenile proceedings is rehabilitative, rather than punitive, the proceedings need not be as adversary as "ordinary" criminal proceedings. The theory is that we do not need to be very concerned about protecting the juvenile's "rights" because there is no actual threat to his interests: the state is motivated entirely by the desire to achieve a disposition which will favour the best interests of the young person. But as we have remarked before, it is difficult to reconcile this theory with the penal theory and operation of the Ethiopian law we have been discussing: the proceedings are premised upon the belief that the accused has violated the penal law; the court adjudicates guilt, convicts of crime, and sentences to penalties which include, *inter alia*, flogging, fines, imprisonment, and the loss of civil rights. And so whereas the procedural law presupposes a benign non-punitive purpose, the substantive law applied in the end can be harsh and threatening. The result, one fears, may be punishment of the juvenile under a procedure which has not fully safeguarded his rights. The courts

179. The phrase in Article 52 "by his own efforts" presumably refers mainly to politically sensitive cases, where lawyers might be reluctant to accept a private retainer unless ordered to by the court. This is an exceptional circumstance not specially relevant to juvenile proceedings.

should avoid this danger by appointing counsel wherever his services are requested by indigent defendants, rather than only in those circumstances in which the Code makes appointment mandatory.

The Trial Hearing

Perhaps the most marked influence of the non-adversary theory is seen in the procedure of the trial hearing itself. Article 176(2) sets the tone with the general admonition, "All proceedings shall be conducted in an informal manner." As we shall see below, the Code is not always specific about the implications of that policy for particular trial procedures.

1. The Right to a Public Trial

Article 52 of the Revised Constitution, in the Amharic version,¹⁸⁰ guarantees to the accused in all criminal prosecutions the right to a "public trial". Presumably that right belongs to juvenile as well as to adult defendants. But Article 176(1) of the Criminal Procedure Code¹⁸¹ states: "where the young person is brought before the court all the proceedings shall be held in chambers. Nobody shall be present at any hearing except witnesses, experts, the parent or guardian or representatives of welfare organizations. The public prosecutor shall be present at any hearing in the High Court." This provision was probably designed to limit the publicity of juvenile proceedings in order to safeguard the young person's reputation from damage through press and radio reports, gossip etc.¹⁸² Restoration of the juvenile accused to his community, whether he has been found guilty of the offence charged or not, will often be facilitated by ensuring that the proceedings are kept as confidential as possible. But, on the other hand, if this provision for *in camera* hearings is designed for the benefit of the juvenile, it should not be worded so as to deny him any choice in the matter. In the exercise of his constitutional right to a public trial, the accused or his parents might wish in some cases to have the proceedings open to the public, or to have present certain persons other than those named in Article 176(1) (which list, incidentally, omits to mention the defence attorney). The publicity of criminal proceedings serves valuable functions in society, not least among which is the pressure arising out of publicity for fair and equal treatment of the accused. Furthermore, secrecy of the proceedings will often encourage the existence of ill-founded rumours concerning the events in question: as a matter of public confidence, justice should be "seen to be done." And public proceedings give an opportunity to the community, particularly to the injured party and his relations, to give vent vicariously to their hostile feelings towards the accused in an orderly fashion; this outlet is beneficial for society. For these reasons, it is regrettable that the Code lays down a categorical and inflexible rule of secrecy, without preserving to the juvenile and his representatives the freedom to exercise the constitutional right to a public trial.

180. See note 10, above.

181. Article 14(2)(e) of the (Suspended) Courts Proclamation, 1962, Proc. No. 195, *Neg. Gaz.*, year 22, no. 7 provides, less explicitly than the Code, that the court shall sit "in camera" in all juvenile cases. In light of the Code's existing rule, it is difficult to see the wisdom of enacting this superfluous and confusing provision.

182. This policy is also evidenced by Art. 179, Pen. C., which forbids the court to order the measure of publication of the judgment, and restricts public use of and access to the record of the case. See the discussion at text accompanying notes 71-75, above.

2. Examination of Witnesses

Following the accused's failure to "admit" the accusation or charge, the Code directs the court to ascertain the names of witnesses who "should be called to support the accusation or charge," and of defence witnesses, and to summon them: "The young person, his representative, or advocate may cause any witness to be summoned."¹⁸³ This apparently establishes the right "to have compulsory process for obtaining witnesses in his favor, at the expense of Government" which is guaranteed to every accused person by Article 52 of the Revised Constitution.

Another fundamental right of the accused guaranteed by Article 52 of the Constitution is his right "to be confronted with the witnesses against him." The right to "confrontation" here means the right of the young person to *cross examine* the witnesses testifying against him. In the adversary system, which Ethiopia has known traditionally¹⁸⁴ and which is reaffirmed in the Civil Procedure and Criminal procedure Codes, cross-examination is viewed as an essential technique for testing the veracity of hostile testimony. Article 176(6) grants that right, by stating that "all witnesses shall be examined by the court and may thereupon be cross-examined by the defence." But Article 175 provides that the accused "shall be removed from the chambers" while evidence is given or comments made "which is undesirable that the young person should hear." If this provision were interpreted to authorise the accused's removal during the trial testimony of witnesses against him, it would result in the denial of his right to confrontation; obviously, he could not cross-examine a witness whose testimony had been received in his absence. But the drafters undoubtedly did not intend any such denial. Article 175 was probably intended to save the juvenile from having to hear confidential matters regarding his family or others, which information would be relevant to the court's decision on *disposition* of the juvenile, but not to the prior question of his guilt or innocence of the crime charged. The article should therefore be read as giving the court authority to order the juvenile's absence only during parts of the sentencing proceedings. Indeed, for similar reasons, adult offenders are in some legal systems denied access to the sources of confidential presentence reports to the court about their character, etc.

Although in the procedure for adults it is specified that all testimony must be given under oath or affirmation,¹⁸⁵ the juvenile procedure is silent on this matter. Although one could infer from the command in Article 176(2) that all proceedings "shall be conducted in an informal manner" that the oath requirement should be discarded, that might not be the best solution. Since the testimony of witnesses can have very serious consequences for the juvenile, there is as much need here for the solemnity provided by the oath as there is in adult proceedings. Another question which arises is whether the "informality" requirement means that the court in juvenile proceedings need not adhere to the same rules of evidence.¹⁸⁶

183. Art. 176(5).

184. The right to confrontation is apparently of long standing:

"[I]t is not right that you [the judge] decide against one unless both appear together, because if you give your decision in haste, on the basis of what only one of them said when the other party was not present to defend himself, you will deserve the sentence you passed" *Fetha Nagast*, transl. Abba Paulos Tsadua, edited by P. Strauss (Addis Ababa, Law Faculty, H.S.I.U., 1968), p. 258.

185. Arts. 136(2) and 142(2).

as are applied in criminal cases involving adults. Hopefully, the forthcoming evidence law will answer this question. Meanwhile, it would seem that evidence rules which are necessary for the protection of the adult accused are no less necessary to assure a fair trial for the juvenile, and so should be held to apply. The Code does provide that a record be made of all testimony given.¹⁸⁷

A final point regarding the testimony of witnesses arises from Article 176(6): "All witnesses shall be examined by the court and may thereupon be cross-examined by the defence." In contrast to ordinary criminal procedure, it seems that all witnesses in juvenile proceedings, whether called in support of the charge or in defence, are treated as "court witnesses." The court, in every case, conducts the direct examination, and the defence may cross-examine even witnesses called at its request. Is the result that the defence can ask its "own" witnesses leading questions, and also impeach them - tactics ordinarily forbidden in direct examination? Presumably, following the defence "cross-examination" of its own witnesses the court may re-examine the witness concerning matters brought out by the defence in its examination. Such a procedure might often be necessary to ensure that the testimony of defence witnesses is subjected to the sort of rigorous and aggressive cross-examination which the defence is unlikely to provide, and which may be necessary to uncover the truth. That the court, and not the public prosecutor, has this function in juvenile proceedings follows from the fact, previously noted, that juvenile proceedings under the Code are largely non-adversary.¹⁸⁸ The leading, "inquisitorial" role of the court and the correspondingly diminished role of the public prosecutor are major elements in the distinction between juvenile and adult proceedings.

3. The Role of the Public Prosecutor, Defence Counsel and the Court

The distance which in juvenile procedure the Code drafters have come from the adversary system can be measured by recalling the respective role of the parties and the court in ordinary procedure. There, the prosecution and the defence each decide what witnesses, if any, should be called in support of their side.¹⁸⁹ Each party conducts direct and in-direct examination of its own witnesses, and cross-examination of the other's. These rules are qualified only in that the court may call additional witnesses "in the interests of justice,"¹⁹⁰ and may ask questions of witnesses where that "appears necessary for the just decision of the case."¹⁹¹

186. There is still no comprehensive law of evidence in the Empire. However, it appears that the courts do apply some rules of evidence, generally drawn from common law influences. The codes contain some evidentiary rules, and imply the existence of others: thus, Arts. 144-45 of the Criminal Procedure Code regulate the admission into evidence of recorded pre-trial depositions, and Art. 146 provides for objections "to the admission of any evidence." An example of a generally applied exclusionary rule is the one excluding coerced confessions from evidence.

187. Art. 176(6).

188. It is interesting to compare the Code's procedure for juveniles with the procedure for both adults and juveniles in J. Graven's Avant-Projet of the Code. Although the drafters ultimately discarded almost entirely the continental, inquisitorial elements of Graven's system of pre-trial and trial procedures insofar as adult accuseds were concerned, they modified his system only slightly in the sections concerning juveniles.

189. Art. 124.

190. Art. 143(1).

191. Art. 136(4).

The order of proceedings at trial is as follows: the prosecutor's opening speech;¹⁹² examination of prosecution witnesses by the prosecutor, cross-examination by the defence, and, if necessary, re-examination by the prosecutor;¹⁹³ acquittal of the accused if, at the close of the prosecution case, there is not sufficient evidence to convict;¹⁹⁴ opening speech for the defence;¹⁹⁵ statement of the accused if he wishes to speak;¹⁹⁶ examination of defence witnesses by the defence, cross-examination by the prosecutor, and, if necessary, re-examination by the defence;¹⁹⁷ prosecutor's closing speech;¹⁹⁸ closing speech for the defence;¹⁹⁹ and judgment and sentence.²⁰⁰

In juvenile proceedings we find a radically different system. To begin with, except in trials before the High Court, the prosecutor cannot even be present.²⁰¹ It thus falls to the judge, in the great bulk of cases, to perform the functions that the prosecutor would otherwise perform. Put another way, it can be said that most juvenile proceedings are *ex parte*: only the defence and the court have roles to play. Thus, "prosecution witnesses" are called not according to the wishes of the prosecutor, but on the decision of the court after "inquiring"—presumably of the informant in the case—"as to what witnesses should be called to support the accusation or charge." There is no opening speech by any party; the court, not prosecutor or defence counsel, conducts direct examination of all witnesses; "defence witnesses", if we may so refer to those witnesses called at the instance of the defendant, are not cross-examined by any prosecutor; only the defence may deliver a "summing up" speech.

It is not even clear whether the order of testimony is supposed to approximate that of adult proceedings: prosecution witnesses, followed, if the offence charged has been proved, by witnesses for the defence. The Code blurs, or even erases, the distinction between the "prosecution case" and the "defence case"; there seems to be no point at which the defence advocate can move for an acquittal on the ground that the "prosecution case" has not been proved. Must the defence, then, put on its case regardless of the weakness of the evidence in support of the accusation? Indeed, there is no express prohibition against calling the defence witnesses before any others, although this would of course be a most unfair technique. Perhaps in view of the Code's lack of precise direction in these matters it would be safest, and fairest to the juvenile, to fall back upon the procedure for adults in order to fill these gaps. If that were done, then the judge would first call witnesses in support of the charge. If, after hearing their testimony, he found that the charge had not been proved, he would acquit the accused. Only if he found that a case for conviction had been made out, would he call upon

192. Art. 136(1).

193. Arts. 136(2)(3) and 139.

194. Art. 141.

195. Art. 142(2).

196. Art. 142(3).

197. Art. 142(2). The Code does not expressly state that defence witnesses may be cross-examined and re-examined, but this is clearly implied. Arts. 137, 139-40, 142(3).

198. Art. 148(1).

199. Art. 148(2).

200. Art. 149.

201. Art. 176(1).

the defence to answer the charge. Such a procedure seems desirable to avoid forcing the accused to defend needlessly against a charge which is not supported by sufficient evidence.

We have thus far seen how the juvenile trial procedure differs considerably from the adult procedure, particularly in that the public prosecutor does not participate at all, and his functions are assumed by the court. But, as we have noted previously, the Code does make some procedural distinctions according to the seriousness of the offence attributed to the juvenile. Thus, we have seen that both the right to appointed counsel and the right to be accused in a formal charge drawn by the public prosecutor attach mainly²⁰² in serious cases. Another distinguishing feature of "serious" cases is that, at hearings held in the High Court, the public prosecutor "shall be present".²⁰³ However, it is not clear why, in such cases, the public prosecutor should be present. Has he any functions? The Code provisions neither specify nor even vaguely hint that he does. Presumably, the "non-adversary" procedure of Article 176 applies to juvenile cases tried before the High Court as elsewhere, and the trial judge exercises the functions usually reserved to the public prosecutor. But then why should the latter be present?

One can only guess that Article 176(1) requires the public prosecutor to be present at High Court trials of juveniles because the offences within that court's jurisdiction are the most serious and/or the most complex in the Penal Code.²⁰⁴ Therefore, we can suppose, the High Court may wish to consult with the public prosecutor and to receive his advice and opinion on important questions. But this explanation is somewhat disturbing because of its implications for the juvenile's own needs in the High Court. We have seen that only in "serious" cases has the indigent young accused an absolute right to appointed counsel, and many High Court cases are not sufficiently "serious" to qualify under the test for counsel in Article 174(b).²⁰⁵ And in such cases, also, the juvenile has no right to be accused in a formal charge drawn by the public prosecutor, because the identical test of Article 172(3) will not be met.²⁰⁶ We thus confront the irony that High Court cases are considered sufficiently important and difficult to demand the presence of the public prosecutor, but neither sufficiently difficult nor important to entitle the juvenile accused to such basic safeguards as an adequate charge and a defence lawyer. It can only be hoped that until this anomaly is rectified by legislative revision, in the interests of justice the courts will grant these safeguards in High Court cases even though the Code does not explicitly so require.

202. The right to appointed counsel also attaches in less serious cases where no person in loco parentis appears to represent the juvenile.

203. Art. 176(1).

204. See the First Schedule to the Criminal Procedure Code. By virtue of Art. 106 (*Change of Venue*), cases which are not ordinarily of High Court jurisdiction may be transferred to the High Court. Presumably, however, only cases which under Art. 106(b), present "some question of law of unusual difficulty" will be taken for trial by the High Court.

205. For example, the offences of usury (Art. 667, Pen. C.), extortion (Art. 668, Pen. C.) or blackmail (Art. 669, Pen. C.), none of which are punishable with "rigorous imprisonment exceeding ten years or with death."

206. *Ibid.*

4. The Role of the Accused

In Ethiopia an adult accused's role at his trial is possibly unique in contemporary legal systems. Apparently,²⁰⁷ he may not testify as a *witness* — *i.e.* he may not be sworn, questioned by defence counsel and cross-examined by the prosecutor. The Code seems in this respect to have chosen the continental rather than the modern²⁰⁸ common law approach. However, unlike the regime in continental²⁰⁹ systems, the accused need not submit to questioning by the court or prosecutor — he has an absolute privilege of silence and of refusal to be questioned. In this respect, the common law has been followed. Apparently, the sole avenue of participation open to the accused in Ethiopia is to make an unsworn *statement*, subject not to cross-examination but only to clarifying questions from the court if such are necessary.²¹⁰ The motivation for disqualifying the accused as a witness in his own behalf was apparently to remove the danger that he would testify falsely and thereby commit the offence of perjury.²¹¹

Turning to the procedure for juveniles, we find no guidance at all on the role of the accused; there is no hint as to whether he may testify as a witness or not, or as to whether or not he may make an unsworn statement. In this situation it seems most logical to apply the adult rule, since there seem to be no policy considerations militating for a distinction between adult and juvenile proceedings in this respect.

5. Judgment and Sentence

After all the witnesses have been heard in juvenile proceedings, and the defence has been given an opportunity to sum up its case, the Code directs that the court "shall give judgment."²¹² The term "judgment" is slightly ambiguous. Interpreted narrowly, it refers solely to the court's verdict on the charge: "guilty" or "not guilty." But it is sometimes used more broadly, in the Code and elsewhere, to refer both to the verdict and, in case of guilt, to the sentence. In the Code provisions governing the adult procedure, these two concepts are kept fairly distinct: Article 149 is entitled "Judgment and sentence," and deals in turn first with judgment

207. The Code neither explicitly disqualifies nor permits him to testify; the only reference to the accused, Art. 142(3), states: "The witnesses for the defence may be called in any order: Provided that, where the accused wishes to make a statement, he shall speak first." By contrast with other codes which have obviously been consulted by the drafters, the omission to specify that the accused may give testimony under oath seems to indicate their intention. Compare Sec. 181, Criminal Procedure Code of the Federated Malay States (Kuala Lumpur, Government Press, 1951); Sec. 272, Ghana Criminal Procedure Code (Act. 30, 1960). Code Arts. 85 and 86, concerning the preliminary inquiry hearing, likewise contrast the accused's "statement" with the "evidence" of "witnesses". However, in light of the fact that the courts, either as a carry-over from the era of British influence in the judicial system or from customary practice or both, seem generally to permit the accused to testify, perhaps the ambiguity in the Code will eventually be interpreted along common law lines.

208. In England prior to 1878 the accused could not give sworn testimony in his own behalf.

209. Some former Commonwealth countries, such as India, have codes which incorporate the continental practice of subjecting the accused to judicial questioning. See Sec. 342, Indian Criminal Procedure Code (Act. V, 1898).

210. Art. 142, para. 2.

211. See M. Pieck, "The Accused's Privilege Against Self-incrimination in the Civil Law," *American J. Comparative L.*, vol. 11(1962), p. 586; A. Vitu, *Procédure Penale* (Paris, Presses Universitaires de France, 1957), p. 212.

212. Art. 176(7).

(i.e. verdict), then sentence.²¹³ The corresponding provision in the juvenile procedure, Article 177, is somewhat less satisfactory. Entitled simply "Judgment", it provides in sub-article (1) for the verdict and, where guilt is found, the sentence. Sub-arts. (2) and (3) then speak of hearing witnesses on the "character and antecedents" of the young person, and sub-article (4) states: "Judgment shall be given as in ordinary cases. The court shall explain its decision to the young person and warn him against further misconduct." An unwary reader might conclude that the *verdict* may thus *follow* the taking of evidence as to antecedents and character, but a closer analysis reveals that the witnesses heard under sub-articles (3) and (4) are heard only *after* a judgment (verdict) of "guilty". It would clearly be impermissible to prejudice the case by hearing evidence on character and antecedents before the charge had been found proved. That is why Article 55(1) of the Penal Code declares that the court may require the submission of such evidence "for the purpose of assessing sentence," and why Article 177(3), Crim. Pro. C. provides that after the testimony of the character witnesses "the defence shall address the court as to *sentence*."²¹⁴ It is necessary to stress these points because, unlike the Code's provisions for adult trials,²¹⁵ in the juvenile provisions there is no express prohibition against the disclosure of the accused's antecedents to the court before conviction.²¹⁶

Following a judgment of acquittal, the juvenile accused must be "set free forthwith."²¹⁷ Following a judgment of guilty, the court proceeds to sentence him.²¹⁸ But, as we have just noted, prior to doing so the court is empowered to take evidence on the character and antecedents of the convicted accused. If expert opinion is deemed desirable, the court may first "order the young offender to be kept under observation in a medical or educational centre, a home or any other suitable institution"²¹⁹ Subsequent expert testimony on the physical and/or mental condition of the young person is, insofar as it concerns "definite scientific findings," binding on the judge in deciding upon the appropriate disposition.²²⁰ What procedure is to be followed in all these proceedings? Presumably, because it seems that the prosecutor is given no role in the process, the decision to commit the accused for pre-sentence observation will be made by the judge on his own motion, or on motion of the defence. As for the taking of evidence on character and antec-

213. But the term "judgment" is used again in the broad sense in Art. 149(7): "After delivery of judgment the prosecutor and the accused shall be informed of their right of appeal."

214. Emphasis supplied.

215. Art. 138.

216. It is reported that in practice the pre-sentence report is prepared prior to trial, but not consulted by the judge unless the accused is found guilty. Mebrahtu Yohannes, *Procedure in Cases of Juveniles* ..., cited above at note 26, p. 19.

217. Art. 177(1).

218. *Ibid.*

219. Art. 55(2), Pen. C.

220. Art. 55(3), Pen. C. This provision has been criticised because it leaves the court free to ignore, in the words of the Penal Code, "the appreciation of the expert as to the legal inferences to be drawn" from the definite scientific findings. P. Graven, *An Introduction* ..., cited above at note 28, p. 150. According to the criticism the judge should be bound, in effect, to delegate the sentencing function to the expert, who will know more about juvenile delinquency than the judge. In a purely rehabilitative scheme that solution might be fine, but it is hardly consistent with the present system, which retains a strong punitive element; in that sphere, the judge is by definition more competent than the "expert".

edents, the Code expressly gives the court power to call witnesses before it to testify, and "after these persons have been heard, the defence may reply and call his witnesses as to character;" these defence witnesses are "interrogated by the court."²²¹ But it is not clear (a) whether the defence may "in reply" cross-examine the court's character witnesses, as it may do with regard to witnesses called in support of the charge, and (b) whether or not the defence character witnesses are, either prior to or following the court's "interrogation," examined by the defence. Presumably the defence may examine both categories of witnesses. Otherwise, there would be the danger that valuable information in their possession would not be brought to the court's attention. After the conclusion of testimony the defence "shall address the court as to sentence."²²²

The Code then provides that judgment shall be given "as in ordinary cases," which phrase no doubt is intended to refer to Article 149 of the adult procedure. That article requires that the judgment be "dated and signed by the judge delivering it," that it "contains a summary of the evidence," "reasons for accepting or rejecting evidence," "the provisions of the law on which it is based and, in the case of a conviction, the article of the law under which the conviction is made." In the case of an acquittal, the judgment must "contain an order of acquittal and, where appropriate, an order that the accused be released from custody." These requirements as to the form and contents of the judgment are valuable safeguards which must be strictly followed in juvenile as well as adult cases.

We have previously discussed the dispositional choices available to the court in sentencing the convicted young offender.²²³ We need add only a few remarks here. Conditional suspension of the penalty as provided for adult offenders may also be applied to juveniles,²²⁴ the only difference being that in the case of juveniles the period of probation must be fixed between one and three years,²²⁵ in contrast to the ordinary limits of two to five years.²²⁶ The court also has the special power to "warn, -admonish or blame the parents or other person legally responsible for the young person where it appears that they have failed to carry out their duties."²²⁷ Furthermore, where because of such persons' "failure to exercise proper care and guardianship" the court commits the juvenile to the care of another person or to an institution, the former may be ordered to bear all or part of the cost of his up-keep and training.²²⁸ Unfortunately the Code does not indicate whether the persons affected by such an order may participate in the proceeding: May they present evidence on the question of fault? May they appeal the court's finding of fault, or the scope and duration of the required contribution?²²⁹ What if they are financially unable to comply with the order?

221. Art. 177(3).

222. *Ibid.*

223. See text accompanying notes 41-67, above.

224. Art. 176, Pen. C.

225. *Ibid.*

226. Art. 200(2), Pen. C.

227. Art. 178.

228. Art. 179.

229. In an earlier draft of the Code the parents, etc. were given the right to appeal. See *An Intermediate Draft of the Criminal Procedure Code (1959)*, cited above at note 130, Art. ... 157(3).

Lastly, although the juvenile procedure is silent on the question of *costs*, presumably the ordinary procedure applies, and the costs of prosecution are borne by the government unless "exceptional costs have been incurred for a reason attributable to the convicted person and he is a person of property," in which case the court can tax him with all or part of the prosecution costs.²³⁰

Appeal and Other Post-Sentence Proceedings

The juvenile procedure does not mention the question of appeal, but it is clear from other Code provisions that the right of appeal applies just as in ordinary cases.²³¹ Article 181 permits appeal from any "judgment of a criminal court whether it be a judgment convicting, discharging or acquitting an accused person," and Article 185(4) states that an appeal "by a young person ... shall be through his legal representative." But what is not clear is whether the non-adversary aspect of juvenile pre-trial and trial procedure carries through to the appeal stage. That is, are criminal appeals from juvenile case verdicts "adversary"? In appeals by the young person, is there a respondent?²³² If so, who is it? In High Court cases, where the public prosecutor has participated, it would seem logical to give him such a role on appeal. But what of all other cases, which, as we have noted above, are tried *ex parte*? Surely the trial court judge is not supposed to appear and argue as respondent. We meet this issue again when we turn to ask whether the government may appeal in such juvenile cases.²³³ If so, who undertakes prosecution of the appeal? Or should we conclude from the general non-adversary nature of juvenile proceedings that the government has no right to appeal, at least in cases not tried in the High Court? Presumably, there is an equal need for the right to such appeal in juvenile cases as in others — to correct errors committed by the trial court — and so the best solution might be to provide for the public prosecutor's participation at the appeal stage, as in ordinary cases, even though he did not participate earlier.

Regarding post-sentence proceedings other than appeal, we shall discuss two types:²³⁴ variation of measures and penalties prior to their normal expiration, and restatement.

We have noted before that the substantive penal law applicable to juveniles allows the court a certain amount of flexibility in the treatment stage: the court has a general power to "vary or modify" its sentence²³⁵ at any later time if the interest of the young person so requires. Such power includes, but is not limited

230. Art. 220.

231. Criminal appeals are considered in Current Issue, "Criminal Appeals," *J. Eth. L.*, vol 1 (1964), p. 349, and in Fisher, *Ethiopian Criminal Procedure*, cited above at note 23, Chapter 17.

232. In ordinary cases appeals are adversary, and the respondent must appear in oral argument before the appeal court. Art. 192.

233. In ordinary cases the prosecutor, public or private as the case may be, has a right of appeal "against a judgment of acquittal, discharge or on the ground of inadequacy of sentence." Art. 185(2), (3).

234. Other sorts, such as revision by Chilot, habeas corpus, pardon, and amnesty, are presumably available to juveniles on the same terms as they are to adults. See, generally, Fisher, *Ethiopian Criminal Procedure*, cited above at note 23, Chapter 18.

235. Art. 180. This general power apparently includes the power to vary penalties as well as measures, and even to substitute a penalty for a measure if the juvenile has been convicted more than once. See note 61, above.

to, the power to convert a penalty of time into arrest,²³⁶ to shorten or extend a period of arrest, committal or imprisonment,²³⁷ to order conditional release,²³⁸ to transfer a juvenile from one type of institution to another,²³⁹ and to revoke probation imposed pursuant to conditional release or to suspension of the penalty.²⁴⁰

What procedure is to be followed in such cases? Book VI, Chapter 2 of the Criminal Procedure Code, entitled "Variation of Orders Contained in Sentences" provides a Procedure for such cases. Article 217 provides for an application by the party wishing an order to be varied, notice to affected persons, court-directed inquiries into the facts, a hearing, and recording of the proceedings and of the court's decision. Appeal is expressly denied. Article 216 impliedly invokes this procedure for various types of situations including conditional release and revocation of probation. But doubt is raised as to the applicability of this procedure to juvenile cases by Article 216(3): "Orders made in respect of young persons may be varied in accordance with the provisions of Art. 180 of this Code." Looking to Article 180, we find only the statement that "any court which has sentenced a young person to a measure may at any time of its own motion or on the application of the young person, his legal representative or the person or institution to which he was entrusted, vary or modify such order if the interest of the young person so requires." But of notice, investigation, hearing, recording appeal, no guidance is given. In such circumstances we ought to fill in the gaps by applying the procedure of Article 216, which seems quite as suitable for juvenile cases as for others. And, we might add, the juvenile's right to counsel ought to be assured at this stage as well as earlier.

We have already discussed²⁴¹ the availability and effects of reinstatement. The Penal Code directs that "the young offender or ... those having authority over him must apply for reinstatement to "the competent authority,"²⁴² but omits further procedural guidance. The juvenile provisions of the Criminal procedure Code are completely silent. In this situation, as with applications to vary or modify the sentence, the procedure prescribed by Criminal Procedure Code Articles 218-19 for ordinary cases should be followed: the application should be made to "the court having passed the sentence the cancellation of which is sought" (the "competent authority"); it should be in writing, give reasons, and be accompanied by documents which enable the court to judge the application; the court may order the production of further information, and it decides the issue (in a hearing open to both parties?) sitting in chambers; the decision is in writing, must give reasons, and is not appealable. An application rejected on the merits may not be renewed before two years have elapsed.

There is one aspect of the ordinary reinstatement procedure which perhaps should not apply to juvenile cases: publicity of the court's ruling. Article 219(4) requires that the court's decision on an application for reinstatement "shall be

236. Arts. 171(2) and 710(2), pen. C.

237. Arts. 54 and 168, Pen. C.

238. Arts. 167(2) and 173(3), Pen. C.

239. Art. 173(2), Pen. C.

240. *Ibid.*; Arts. 176, 204 and 211, Pen. C.

241. See text accompanying notes 76-81, above.

242. Art. 180, Pen. C.

read out in open court, and shall be published in a newspaper." In the first place, it is questionable whether Article 219(4) makes any sense at all in light of Article 219(1), which in requiring the court to consider the application *in camera*, shows an understandable sympathy with the need for secrecy in reinstatement proceedings. This is so because the applicant, who has already served the penalty for his crime and may be fairly well integrated into the community, might be harmed by a revival of public attention to his past criminal conduct. A different situation results if the court *grants* reinstatement, because publicity of that fact may have a positive effect on the offender's rehabilitation, and in any event may be necessary to give third parties due warning not to defame him by any "reproach referring to an old conviction," a punishable offence.²⁴³ Therefore the publicity ordained by Article 219(4) is defensible in the case of an adult offender only where the *in camera* proceedings have resulted in a decision favourable to him, and indeed one suspects that the Code drafters failed to provide thus by oversight.

But in the case of juveniles it would be wrong to allow even grants of reinstatement to receive the publicity, including newspaper publication, that Article 219(4) requires. It is not reasonable to publicize the offender's reinstatement more widely than his conviction, and, as we have seen,²⁴⁴ the law allows strict limits on the extent of the latter in juvenile cases. Publication in a newspaper of the young person's rehabilitation could thus defeat the policy which may have originally prevented publication of his conviction on court order. Therefore in juvenile rehabilitation procedure publicity even for successful applications should be ordered only at the offender's request.

Special Proceedings

1. The Role of the Injured Party: Private Prosecutions and Joinder of the Civil Claim in the Criminal Proceedings

In ordinary criminal proceedings under Ethiopian law the injured party may have the opportunity to participate in two special ways, aside from participation as a witness. In a very limited class of cases, the injured party may institute the criminal proceedings as a private prosecutor if the public prosecutor refuses to prosecute.²⁴⁵ And in all criminal cases, whether instituted as public or private prosecutions, the injured party²⁴⁶ may "apply to the court trying the case for an order that compensation be awarded for the injury caused."²⁴⁷ In juvenile cases Article 155(1)(a) expressly forbids joinder of the injured party's civil claim together with the criminal case. Probably, private prosecutions are forbidden as well.²⁴⁸

243. Art. 245(3), Pen. C.

244. See text accompanying notes 71-75, above.

245. Private prosecution is authorized only where the public prosecutor refuses to institute proceedings with regard to an offence punishable only upon complaint, on the ground that there is not sufficient evidence to justify a conviction. Arts. 42, 44(1). In certain specified cases someone other than the injured party himself may initiate the private prosecution. Art. 47.

246. Or those claiming under him, Arts. 100, Pen. C. and 154, Crim. Pro. C.

247. Art. 154.

248. See the discussion below.

It is difficult to fathom the drafter's motives for not allowing joinder of the injured party's civil claim in the criminal trial. It would seem that all the arguments which justify allowing such joinder in trials of adult accuseds apply to juvenile cases: joinder saves time and expense to the state, the injured party, and the accused by attempting²⁴⁹ to settle all the outstanding issues which have arisen out of the alleged crime. It can contribute to the guilty defendant's rehabilitation, by making provision for his recompense to the victim of his crime and to society simultaneously. It also serves the extremely vital function of providing an outlet, sanctioned in Ethiopia by long tradition, for the injured party's passion for participating in the criminal case. To the extent that such participation allows the injured party to sublimate his instincts for "blood revenge", its value is inestimable. Juvenile accuseds are apparently by no means immune from involvement in the the blood feud syndrome.²⁵⁰

It cannot be objected that introduction of the civil claim might confuse or complicate the criminal trial, because in any case where that is likely the court always can (and should) deny the application; in this respect juvenile and adult cases are not distinguishable, and the criteria already established for adult cases seem perfectly adequate. Therefore, it may have been unwise to deny the possibility of joinder in juvenile cases.

Because the Code nowhere expressly settles the question, it is not absolutely certain that the Code forbids private prosecution of young persons,²⁵¹ but it would be difficult to justify allowing it. In ordinary procedure, private prosecution is only possible for "complaint offences" (which are relatively minor), and even then only if the public prosecutor has declined to prosecute for the reason that the evidence is not sufficient, in his view, to support a conviction. Private prosecutions are permitted, within these strict limits, probably for two reasons: to provide an outlet for the injured party's desire to see his alleged assailant punished; and to check possible abuses of discretion by the public prosecutor. These aims are admittedly of great importance in all criminal cases, and, as we have seen, the first has apparently been sacrificed in juvenile cases by forbidding joinder of the civil claim. But permitting private prosecutions also has negative aspects, which are perhaps especially important in juvenile cases. Criminal prosecutions, whether private or public, bring great difficulty and embarrassment to the accused person: his life is disrupted, he is subjected to severe emotional stress, and he acquires a stigma of criminality which, regardless of attempts to keep the proceedings "secret" and even if he is ultimately acquitted, he may not lose for some time. Where a young person is the accused, these effects may have a particularly severe

249. If the defendant is acquitted or discharged the criminal court may not adjudicate the injured party's civil claim but must refer him to the civil courts. Art. 158.

250. See the homicide case discussed by Mebrahtu Yohannes, *Juvenile Delinquency in Six Towns* . . . , cited above at note 104, pp. 137-38, where the eleven year old defendant discharged by the court was afraid to return to his village because "blood money" had not been paid. See also the other cases discussed by Mebrahtu Yohannes, *id.* at pp. 136-37, *Public Prosecutor v. Aberra Lametcha* (High Ct., Addis Ababa, 1965), Crim. Case No. 533-57, unpublished, Library, Faculty of Law, H.S.I.U.

251. The Code's failure to deal expressly with the question contrasts with its clear approval of private prosecution in petty offence proceedings ("The public or private prosecutor shall apply..." Art. 167(1), and its clear refusal to permit joinder of the injured part's civil claim in juvenile criminal proceedings (Art. 155(1) (a)).

impact on him and on his chances of successful adjustment to life. To subject him to these strains in cases *where the public prosecutor had formally stated that the available evidence does not justify a prosecution* seems foolish; in juvenile cases private prosecution could jeopardize greater values than it serves.²⁵²

Then too, it is difficult to imagine how the role of private prosecutor could be accommodated in the special “non-adversary” procedure prescribed for juvenile trials. The Code provides that the private prosecutor will have all the “rights and duties” at trial as a public prosecutor would have,²⁵³ but as we have seen, in juvenile cases not tried in the High Court (and cases sufficiently minor to admit of private prosecution are never of High Court jurisdiction) the public prosecutor has *no* duties — in fact he cannot even attend the trial hearing.²⁵⁴ This, together with the fact that the Code’s juvenile provisions refer expressly to the public prosecutor but never to the private prosecutor,²⁵⁵ bolsters the view that the Code does not permit private prosecution in juvenile cases.

2. Petty Offence Procedure

Just as the Code provides a special procedure for cases involving juveniles, so it provides one for the trial of petty offences.²⁵⁶ Unfortunately it is not clear which special procedure applies when a juvenile is accused of having committed a petty offence. It would seem that there is no possibility of conflict insofar as pre-trial procedure is concerned, because the petty offences procedure is addressed only to the stage of institution of proceedings and beyond; initiation of the proceedings and the police investigation stages must be conducted according to the regular juvenile procedure.²⁵⁷ As for the trial itself, it would at first blush seem sensible to apply the petty offences procedure, which differs from ordinary procedure chiefly in that it is less formal, and that the accused can plead guilty in writing and thus avoid a court appearance in suitable cases.²⁵⁸ Such procedural short-cuts would be wholly appropriate to the trial of petty offences if the relatively

252. The fact that the private prosecutor must bear all the costs of the prosecution, including, where the court finds that the charge “was not made in good faith,” possibly all or part of the costs incurred by the accused (Arts. 154 and 221), would seem to be neither a very effective deterrent to baseless private prosecutions nor adequate solace to the acquitted accused.

253. Art. 153(1).

254. Art. 176(1).

255. Arts. 172(1), (3) and 176(1).

256. Arts. 167-70.

257. This is not stated explicitly. But we can infer it from the initial provision for summoning of the accused on application to the court “by the public or private prosecutor” (Art. 167(1)). We know that there cannot be a “private prosecutor” until after the initiation and investigation stages (concerning a “complaint offence”) have been concluded, and the public prosecutor has decided on the basis of the police investigation report not to institute public proceedings under Article 42(1)(a). Therefore, the Code chapter entitled “Procedure in Cases of Petty Offences” chronologically presupposes the conclusion of all stages prior to and including the public prosecutor’s decision whether to institute proceedings, and we must presumably look to the ordinary Code provisions for regulation of those stages. (The “summons issued by the court under Article 167 is a summons to appear for *trial*, and serves the function of the *charge* in regular procedure (Art. 167(2)). This is in clear contrast to the Chapter “Procedure in Cases Concerning Young Persons,” which is clearly meant to govern matters from the earliest stages, and includes provision for initiation of the case and police investigation.

258. See Arts. 168-70.

innocuous measure/penalty scheme of the petty offences Code²⁵⁹ applied in case of conviction. But it seems clear that it does *not* apply. The General Part of the Penal Code, in providing a special and exclusive set of measures and penalties for convicted juveniles, expressly makes those treatment provisions applicable to offences "provided by the Criminal Code or the *Code of Petty Offences*",²⁶⁰ and Article 702(2) of the Petty Offences Code specifically reserves the applicability of juvenile "forms of punishment." Article 696(3) of the Petty Offences Code providing that the petty offence provisions "shall also apply to young persons,"²⁶¹ seemingly refers only to those provisions which define criminal *liability* for petty offences: Petty Offences Code *treatment* provisions must give way to those prescribed for juveniles in the Penal Code itself, unless they can be reconciled with the latter's scheme.

Thus, Articles 702(2) and 703 of the Petty Offences Code, which together make arrest "the only penalty involving deprivation of liberty which may be imposed in the case of petty offences," must refer to the direction in Penal Code Article 161 that when a young person commits "an offence provided by the ... Code of Petty Offences" "the Court *shall* order one of the following measures ..." which category includes commitment to a corrective institution for up to five years. And because that category also includes corporal punishment, that penalty is arguably available even though Petty Offences Code Article 702(1) expressly excludes it in petty offence cases. Article 167(2). A preferable view is that Article 702(2), read together with Article 702(1), does not permit corporal punishment because it is not a "special form" of one of the penalties permitted by Articles 703 ff. We can easily reconcile Article 706(2), Pen. C. (Code of Petty Offences) (arrest in juvenile cases shall not exceed fifteen days' duration, etc.) with Article 165, Pen. C. (duration of arrest shall be determined by the court "in a manner appropriate to the circumstances of the case and the degree of gravity of the offence committed"), since the former article expressly refers to the latter and is more specific.²⁶² Likewise, we could read Article 780, Pen. C. (Code of Petty Offences) as limiting the amount of fine which can be imposed on a juvenile petty offender to three hundred dollars although Article 171, Pen. C. only directs that the amount "be proportionate to his means and the gravity of the offence."²⁶³

Seeing that the ordinary measure/penalty scheme applies generally to juvenile offenders, whether the offence is ordinary or merely petty, it becomes clear that there is no justification for an "abbreviated" procedure in petty offence cases: the procedure should match the aims and possible consequences of the proceedings, and these do not differ substantially for the juvenile accused of an ordinary or petty crime. He is equally liable, for example, to corporal punishment and to

259. See Arts. 702-20, Pen. C. (C. Pet. Off.).

260. Art. 161, Pen. C. (emphasis supplied).

261. Note incidentally that the reference in Art. 696(3) to Penal Code Art. 52 is clearly erroneous; it is Art. 53 which defines "young person". Art. 52, which defines "infant", is irrelevant.

262. Although "arrest" in the Code of Petty Offences is a *penalty*, and "arrest" in the vocabulary of juvenile treatment is a *measure*, the two are clearly equivalent in substance and should be so treated.

263. We have already pointed out the fundamental inconsistency between other directions as to fines for juveniles contained in the Penal and Petty Offences Codes, respectively. See note 58 above.

committal to a "corrective institution" for a term of years as is the juvenile charged with a much more serious crime; only the penalty of imprisonment (along with deprivation of civil rights) is forbidden to the court.²⁶⁴ Therefore the juvenile procedure, not the special petty offences procedure, should always govern the trial of young persons accused of petty crime.

This conclusion leads us to question the wisdom of Article 698, Pen. C. (Code of Petty Offences), which directs that the expert inquiry which the court is encouraged²⁶⁵ to undertake before sentencing a convicted juvenile, should not be ordered in petty offence cases unless "the offender's responsibility cannot otherwise be decided by the court." This would make sense if the offender were subject only to the relatively mild measures and penalties prescribed by the Petty Offences Code, but makes no sense in juvenile cases where the possible consequences of the court order are indeed grave; the court should not in such cases be encouraged to make its decision as to treatment "blindfolded", as it were.

But, more fundamentally, we should seriously question the legislature's decision, if such it was, to apply the Penal Code's special juvenile treatment provisions to young petty offenders. Is it not unfair to the juvenile to subject him to a possible penalty of commitment to a "corrective institution" for up to *five years*²⁶⁶ following a conviction of such petty crimes as stealing fifty cents²⁶⁷ or defacing a park bench?²⁶⁸ An adult who committed the same acts could only be punished with loss of liberty for *fifteen days* in the first case,²⁶⁹ or *three months* in the second.²⁷⁰ It can be objected that in practice a court would never impose such a grave sentence in such a minor case, and that on appeal the sentence would certainly be reduced if it did. But if that is so then it is surely appropriate to ask why we give the court such a broad discretion in the first place vis-a-vis the juvenile petty offender when we refuse to allow it vis-a-vis the adult? If we are willing to place our trust in the good sense and restraint of courts, why do we set limits throughout the Penal Code on the amount of permissible penalty according to the gravity of the particular crime? The answer is surely that we do not "trust" the courts to such an extent, and that we feel it is right and fair to limit maximum penalties, at least in part, according to the degree of harm threatened or achieved by the offender. How can we justify taking a different course where juveniles are concerned?

We submit that this cannot be justified on any basis other than a denial that commitment for five years *e.g.*, to the Addis Ababa Remand Home, is "really" punishment, because the legislature's aim in such cases is to reform, not hurt, the accused. But, as we have already noted, this view partakes heavily of wishful thinking. To take a misbehaving ten year old boy from his home envir-

264. Because the penalty of imprisonment may only be ordered where the offence committed is "normally punishable with a term of rigorous imprisonment of ten years or more or with capital punishment." Art. 173, Pen. C.

265. Art. 55, Pen. C.

266. Art. 167(2), Pen. C.

267. Art. 806, Pen. C. (C. Pet. Off.).

268. Art. 811, Pen. C. (C. Pet. Off.).

269. Art. 806, Pen. C. (C. Pet. Off.).

270. Arts. 810-11 and 703, Pen. C. (C. Pet. Off.).

onment and put him in the custody of a state institution which he may not leave without government permission may be wholly justified as a protective and beneficent deed in many cases, but to the individual boy, his family and his friends, it is surely punishment. The state's sincerely benevolent aims on his behalf do not erase the boy's sense that he is being forcibly deprived of his normal life, no matter how impoverished or harmful the latter may seem to us. If nothing else, the high escape rate of Remand Home inmates should satisfy us as to that. But even as viewed by the state, it is difficult to maintain that in society's eyes the boy is not being dealt with as a "criminal": we have accused him of violating a specific provision of the Penal Code, and have "convicted" him in a court of law for this offence. He has then been "sentenced" to serve a number of years in "corrective" confinement. Even if we call that treatment a "measure" rather than a "penalty", the aura of punishment persists. After all, we purport to include "rehabilitation" and "correction" among our aims in locking up adult convicts too,²⁷¹ but we do not for that reason deny the treatment's punitive nature. Forcible deprivation of liberty pursuant to a criminal conviction simply cannot escape the label of punishment, nor should we permit it to.

If our discussion so far is based on a correct reading of the law, then it must be said that this state of affairs illustrates all too well our central theme that the Ethiopian legislator's worthy efforts to provide a specially "enlightened" and protective scheme of treatment for the juvenile has led, ironically, to a smaller measure of justice for him than is accorded his adult counterpart. In the effort to distinguish the juvenile's case from the adult's in order to alleviate the rawness of criminal justice, little care had been taken to assure him equality of treatment with regard to those rights and safeguards we deem absolutely essential for the rest of us.

3. Default Proceedings

As a general rule in Ethiopian Criminal Procedure the accused's presence at trial is a requirement. In exceptional cases, where the offence charged is very serious, the accused can be tried in his absence and a judgment "in default" pronounced.²⁷² However, the Code specifically excludes juvenile accuseds from the application of those provisions which allow default proceedings.²⁷³ Therefore, it would seem, no juvenile may be tried for a criminal offence in his absence. Should he fail to appear on the day fixed for the hearing, the proper procedure is for the court to secure the attendance of the person in whose custody the juvenile was released under Article 172(4), and require him to produce the juvenile. Should he fail to do so, the appropriate remedy, if any, is contempt proceedings, unless a bail bond exists and can be levied upon.²⁷⁴

271. Art. 1, Pen. C. But compare Penal Code Art. 86, which refers to Art. 1, with Penal Code Art. 105, stating the purpose of simple imprisonment as "a measure of safety to the general public and as a punishment to the offender," with no reference to reform or rehabilitation. Art. 107, Pen. C. (rigorous imprisonment) does however mention rehabilitation.

272. See Arts. 160-70.

273. Art. 160(1)

274. See the discussion on bail at text accompanying notes 142-48, above.

Conclusion

Ethiopian law treats the juvenile offender ambiguously: in part, as a criminal meriting punishment; in part, as an irresponsible child needing guidance and support. This ambiguous attitude is not uniquely characteristic of Ethiopia — other countries have been struggling with the same problem, often in similar ways. As urbanisation rapidly increases in Ethiopia, juvenile crime will increase, and public demands for action to curb the depredations of “street boy” gangs can be expected to exacerbate the punitive attitudes of law enforcement personnel. In such an atmosphere it will be easy to lose sight of the need to treat the juvenile accused with strict justice, but we must not let that happen. The Criminal Procedure Code’s special provisions for the trial of juveniles are generally unsatisfactory, chiefly because they are too sparse. Too many gaps have been left. Hopefully, in filling them, the Code’s ordinary procedure for adults will be taken as a model.

But a more basic problem is that the procedural rules which do exist seem to presuppose a benign substantive law, whereas, in effect if not design, that law is often severely punitive. The legislature might reconsider this procedure from the point of view of giving justice to the juvenile accused, paying particular attention to ways in which the present system may unfairly deny him basic constitutional rights.

APPENDIX

CODE ARTICLES APPLICABLE TO JUVENILE OFFENDERS

PENAL CODE

TITLE I

Section II. - Infants and Juvenile Delinquents

Art. 52. Infancy: Exoneration from Criminal Provisions.

The provisions of this Code shall not apply to infants not having attained the age of nine years. Such infants are not deemed to be responsible for their acts under the law.

Where an offence is committed by an infant, appropriate steps may be taken by the family, school or guardianship authority.

Art. 53. Special provisions applicable to young persons.

(1) Where an offence is committed by a young person between the ages of nine and fifteen the penalties and measures to be imposed by the Court shall be those provided in Book, II, Chapter IV of this Code (Art. 161 - 173).

Young persons shall not be subject to the ordinary penalties applicable to adults nor shall they be kept in custody with adult offenders.

(2) No order may be made under Art. 162 - 173 of this Code unless the offender is convicted.

Art. 54. Assessment of Sentence.

In assessing the sentence the Court shall take into account the age, character, degree of mental and moral development of the young offender, as well as the educational value of the measures to be applied.

The Court may vary its order to ensure the best possible treatment. (Art. 168).

Art. 55. Expert evidence and enquiry.

(1) For the purpose of assessing sentence the Court may require information about the conduct, education, position and circumstances of the young offender. It may examine his parents as well as the representatives of the school and guardianship authorities.

The Court may require the production of any files, particulars, medical and social reports in their possession concerning the young person and his family.

(2) The Court before passing sentence may order the young offender to be kept under observation in a medical or educational centre, a home or any other suitable institution.

The Court may require the production of expert evidence regarding the physical and mental condition of the young person. The Court shall put such questions as may be necessary to any expert for the purpose of informing itself as to the physical and mental state of the young person and inquire what treatment and measures of an educational, corrective or protective kind would be most suitable.

(3) In reaching its decision the Court shall be bound solely by definite scientific findings and not by the appreciation of the expert as to the legal inferences to be drawn.

Art. 56. Offenders over the age of fifteen.

(1) If at the time of the offence the offender was over fifteen but under eighteen years of age he shall be tried under the ordinary provisions of this Code.

Chapter IV. MEASURES AND PENALTIES APPLICABLE TO YOUNG PERSONS

Section I. - Period between ages of nine and fifteen

Paragraph 1. Ordinary Measures

Art. 161 Principle.

In all cases where an offence provided by the Criminal Code or the Code of Petty Offences has been committed by a young person between the ages of nine and fifteen years (Art. 53) the Court shall order one of the following measures, having regard to the general provisions defining the special purpose to be achieved (Art. 54) and after having ordered all necessary enquiries for its information and guidance. (Art. 55).

Art. 162 Admission to a Curative Institution.

If the condition of the young offender requires treatment and where he is feeble minded, abnormally arrested in his development, suffering from a mental disease, blind, deaf and dumb, epileptic or addicted to drink, the Court shall order his admission to suitable institution where he shall receive the medical care required by his condition.

His treatment shall where possible include education and instruction.

Art. 163 Supervised Education.

(1) If the young offender is morally abandoned or is in need of care and protection or is exposed to the danger of corruption or is corrupted, measures for his education under supervision shall be ordered.

He shall be entrusted either to relatives or, if he has no relatives or if these have proved to be incapable of ensuring his education, to a person (guardian or protector), a reliable family, home or organization for the education and protection of children.

The relatives, person or organization of a public or private nature responsible for the education under supervision of the young offender shall undertake in writing before the Court that they will, under their responsibility, see to the good behaviour of the young offender entrusted to them.

The local supervisory authorities (Art. 213) shall be responsible for the control of the measure.

(2) Specific conditions such as regular attendance at a school or the obligation to undergo an apprenticeship for a trade, the prohibition to associate with certain persons or resort to certain places, the obligation to appear personally before, or to report on certain dates to, the supervisory authority may be imposed.

Such conditions may, according to their nature and purpose, be ordered either in respect to the young person or to the persons who vouch for his good conduct.

(3) A recall or a formal admonition may, if necessary, be sent to such persons by the supervisory authority or the Court.

The custody and education of an infant may at all times be withdrawn from the person or organization entrusted therewith if they prove to be incapable of discharging their trust in a proper manner.

Art. 164 - Reprimand; Censure.

(1) When such a course seems appropriate and designed to produce good results the Court may reprimand the young offender.

It shall direct his attention to the consequences of his act and appeal to his sense of duty and his determination to be of good behaviour in the future.

(2) This measure may be applied alone when the Court deems it sufficient for the reform of the young offender, having regard to his capacity of understanding and the not serious nature of the offence.

If expedient, it may be coupled with any other penalty or measure.

Art. 165 School or Home Arrest.

In cases of small gravity or when the young offender seems likely to reform, the Court may order that he be kept at school or in his home during his free hours or holidays and perform a specific task adapted to his age and his circumstances.

CRIMINAL PROCEDURE FOR JUVENILE OFFENDERS

The Court shall determine the duration of the restraint in a manner appropriate to the circumstances of the case and the degree of gravity of the offence committed.

It shall order the necessary steps for ensuring strict enforcement under supervision.

Art. 166. Admission to a Corrective Institution.

Where the character, antecedents or disposition of the young offender is bad, the Court may order his admission into a special institution for the correction and rehabilitation of young offenders.

The young offender shall there receive, under appropriate discipline, the general, moral and vocational education (apprenticeship), needed to adapt him to social life and the exercise of an honest activity.

Art. 167. Duration of the Measures.

(1) Measures for treatment (Art. 162) and supervised education (Art. 163) shall, as a general rule, be applied for such time as is deemed necessary by the medical or supervisory authority and may continue in force until the young offender has come of age (eighteen years).

They shall cease to be applied when, in the opinion of the responsible authority, they have achieved their purpose.

(2) The sending to a corrective institution (Art. 166) shall, as a general rule, be ordered for a period of not less than one year nor exceeding five years; in no case shall it extend beyond the coming of age of the young offender.

The judgment shall fix the duration in each case.

Conditional release by way of probation after detention for one year may be ordered under such general conditions as are provided by law (Art. 210) and subject to the application of rules of conduct and submission of the released offender to the control of a charitable supervisory organization (Art. 213) during the fixed probation period.

Art. 168. - Variation of the Measures.

On the recommendation of the management of the institution the Court may vary an order made under the preceding Article when such variation will benefit the young offender.

Art. 169. Legal Effect of the Measures.

A young person in regard to whom one of the aforesaid curative, educational or corrective measures has been ordered shall not be regarded as having been sentenced under criminal law.

Paragraph 2. Penalties

Art. 170 - Principle.

The Court may sentence a young offender to one of the following penalties, after having ordered such enquiries to be made as may seem necessary (Art. 55), where measures under Art. 162-166 have been applied and have failed.

Art. 171 Fine.

(1) In exceptional cases when the young offender is capable of paying a fine and of realising the reason for its imposition, the Court may sentence him to a fine which shall be proportionate to his means and the gravity of the offence.

A fine may be imposed in addition to any other penalty.

(2) The ordinary provisions governing the redemption of a fine and the consequences of non-payment (Art. 92-94) are not applicable to young offenders.

Should a young offender deliberately fail to pay the fine within a reasonable time fixed by the judgment the fine may be converted into arrest (Art. 165) for such time as shall be fixed by the Court.

Art. 172 Corporal Punishment.

(1) Where a young offender is contumacious the Court may, if it considers corporal punishment is likely to secure his reform, order corporal punishment.

Corporal punishment shall be inflicted only with a cane and the number of strokes shall not exceed twelve to be administered on the buttocks. Only young offenders in good health shall be subjected to corporal punishment.

(2) The Court shall determine the degree of punishment taking into account the age, development, physical resistance and the good or bad nature of the young offender, as well as the gravity of the offence committed.

Art. 173 Imprisonment.

(1) When a young offender has committed a serious offence which is normally punishable with a term of rigorous imprisonment of ten years or more or with capital punishment the Court may order him to be sent:

(a) either to a corrective institution (Art. 166) where special measure for safety, segregation or discipline can be applied to him in the general interest; or

(b) to a penitentiary detention institution if he is incorrigible and is likely to be a cause of trouble, insecurity or corruption to others. The principle of segregation shall be applied in this case. (Art. 109(2)).

(2) The Court shall determine the period of detention to be undergone according to the gravity of the act committed and having regard to the age of the offender at the time of the offence. It shall not be for less than three years and may extend to a period of ten years.

When the offender was sent to a corrective institution he shall be transferred to a detention institution if his conduct or the danger he constitutes render such a measure necessary, or when he has attained the age of eighteen years and the sentence passed on him is for a term extending beyond his majority.

In such a case the Court shall, without restriction, take into account, in determining the duration of the detention to be undergone, the time spent in the corrective institution and the results favourable or otherwise thereby obtained.

(3) Detention shall take place under the regime of simple imprisonment (Art. 105) and conditional release may be granted under the usual conditions provided by law (Art. 112) if the young offender appears to have reformed.

Art. 174 Petty Cases; Waiving of Penalty for Definite Reasons.

When six months at least have elapsed since the offence was committed, the Court may order no measure or penalty if it appears to be no longer necessary or expedient.

Such shall be the case in particular when educational or corrective measures or suitable punishment have already been imposed by the parental or family authority, or when the young offender is of good behaviour and seems to be reformed and no longer to be exposed to a risk of relapse.

Art. 175 - Special Period of Limitation.

(1) When half the normal period of limitation (Article 226) has expired since the day on which the offence was committed, the Court may, if circumstances seem to justify such a decision, renounce imposing any measure or penalty except in the cases of serious offences mentioned in Art. 173.

(2) In such cases the general rules governing the limitation of the prosecution and the sentence shall apply subject to reduction by half of the ordinary and absolute periods.

Art. 176. Suspended Sentence and Period of Probation.

In case of prosecution the general rules regarding the suspension of the sentence or of its enforcement with submission for a specific time to a period of probation under supervision (Art. 194-205) shall, as a general rule, remain applicable to young offenders if the conditions for the success of such a measure seem to exist and subject to the rules concerning serious offences as defined in Art. 173.

The duration of the period of probation shall be fixed between one and three years.

CRIMINAL PROCEDURE FOR JUVENILE OFFENDERS

Art. 177. Effect of Condemnation upon Civil Rights.

The measures and penalties imposed upon a young offender shall not result in the loss of his civil rights for the future, save in exceptional cases where the court regards it as absolutely necessary on account of the special gravity of the offence committed within the meaning of Art. 173.

Art. 178. Preventive and Protective Measures of a General Nature.

The provisions concerning forfeiture to the State (Art. 99), the seizure of dangerous articles (Art. 144) as well as the prohibition from resorting to certain places (Art. 149) shall be applicable to young offenders.

The Court may in addition order the expulsion (Art. 154) of an alien under age who proves to be unamenable to reform and dangerous for the community, at the end of the period of corrective internment or detention.

Due notice shall be given to the appropriate guardianship authority (Art. 158) of all measures taken and penalties imposed upon young offenders.

Art. 179. Publication of Judgment and Entry in Police Record.

The publication of the judgment (Art. 159) shall never be effected in respect to young persons.

The entry in the Police record (Art. 160) of the measures and penalties affecting them shall be made merely for the information of the official, administrative or judicial authorities concerned. In no case shall excerpts from their record be communicated to third parties.

Art. 180. Cancellation of Entry and Reinstatement.

On the application of the young offender or of those having authority over him the competent authority may order the cancellation of an entry in his personal Police record of measures or penalties applied to him, except imprisonment, within two years from their enforcement if the normal conditions for reinstatement (Art. 242-247) are fulfilled.

Section II. Period between ages of fifteen and eighteen.

Art. 181. Normal case.

In the case of an offence committed by a young person belonging to the intermediary age group extending from the end of criminal minority (15 years) to legal majority (18 years), the court applying the ordinary provisions of the law (Art. 56), may reduce the penalty within the limits it specifies (Art. 184), if the circumstances of the case seem to justify such a reduction.

In no case may death sentence be passed upon an offender who had not attained his eighteenth year of age at the time of commission of the offence (Art. 118).

In the carrying out of penalties entailing loss of liberty the rule of segregation until majority (Art. 109 (2)) shall be strictly observed.

Art. 182. Special Case.

(1) When the young offender is undeveloped physically or mentally for his age or did not commit a serious offence and, according to expert opinion, still seems amenable to curative, educational or corrective measures provided in respect to young offenders (Chapter 1) the Court may by stating its reasons therefore, instead of mitigating the ordinary penalty in accordance with the preceding provision, order one of the aforesaid measures or penalties, in particular his despatch to a curative or corrective institution, or corporal punishment.

(2) The curative, educational or corrective measure may under no circumstances be extended beyond legal majority (Art. 167).

The Court may, before the end of the term, review its order where, in view of the length of the penalty imposed, it appears expedient to order detention in a penitentiary establishment (Art. 173 (2)) upon release from the corrective institution.

Chapter II. LIABILITY TO PUNISHMENT.

Art. 696 Punishable Acts and Persons.

(3) The provisions relating to petty offences shall apply also to young persons within the meaning of the Penal Code (Art. 52).

Art. 698 Measures for Purposes of Clarification.

Measures for the taking of expert advice and the carrying out of enquiries provided in respect to ordinary criminal offences (Art. 51 and 55) shall be ordered only if questions as to the offender's responsibility cannot otherwise be decided by the court.

TITLE II

RULES GOVERNING PENALTIES

Chapter I. - PENALTIES AND MEASURES APPLICABLE

Section I. Principal Penalties

Art. 702 Exclusion of Ordinary Criminal Penalties.

(2) The only penalties which may be imposed for petty offences are those specified in the following provisions subject to the special forms of punishment applicable to military offenders or young persons.

Art. 706 - Methods of Enforcement: Special Case of Members of the Armed Forces and Young Persons.

(2) Young persons sentenced to arrest shall undergo their punishment either by school or home arrest under the conditions provided for their case (Art. 165) or, when this is impracticable, under the supervision of an institution, a charitable organization or a reliable person appointed by the court.

Arrest in their case may be served at different times: Provided that no period of arrest shall be for less than three hours and the total period shall not exceed fifteen days.

Art. 710 Recovery of Fine: Special case of members of the Armed Forces and Young Persons.

(2) In the case of a young offender the fine shall be fixed by the court within appropriate limits, taking into special account the gravity of the offence, his material circumstances and the greater or lesser need for the warning constituted by the penalty.

Where the fine cannot be paid by the young offender, his parents or family shall be answerable for the payment in accordance with the ordinary rules of civil law. Where the young offender has neither next-of-kin nor sureties who can answer for him the court shall convert the fine into arrest for young persons on such terms and conditions as it shall consider appropriate in the circumstances.

CRIMINAL PROCEDURE CODE

BOOK I

JURISDICTION OF COURTS,

Art. 5 Persons to be tried.

(1) No young person (Art. 53 Penal Code) may be tried together with an adult.

Chapter 2. POLICE INVESTIGATION

Art. 22. Principle.

(1) Whenever the police know or suspect that an offence has been committed, they shall proceed to investigate in accordance with the provisions of this Chapter.

(2) Investigation into offences committed by young persons shall be carried out in accordance with instructions given by the court under Art. 172(2).

Art. 39 Closure of police investigation file.

(1) The public prosecutor shall close the police investigation file where accused: (b) is under nine years of age.

CRIMINAL PROCEDURE FOR JUVENILE OFFENDERS

Chapter 3. - INSTITUTION OF PROCEEDINGS

Art. 40 Duty to institute proceedings.

- (1) Subject to the provisions of Art. 42, the public prosecutor shall institute proceedings in accordance with the provisions of this Chapter whenever he is of opinion that there are sufficient grounds for prosecuting the accused.
- (2) The public prosecutor shall not institute proceedings against a young person unless instructed so to do by the court under Art. 172.

BOOK III

PRELIMINARY INQUIRY AND COMMITTAL FOR TRIAL

Art. 80 - Principle.

- (1) Where any person is accused of an offence under Art. 522 (homicide in the first degree) or Art. 637 (aggravated robbery) a preliminary inquiry shall be held under the provisions of this book:

Provided that nothing in this Article shall prevent the High Court from dispensing with the holding of a preliminary inquiry where it is satisfied by the public prosecutor that the trial can be held immediately.

- (2) Where any person is accused of any other offence triable only by the High Court no preliminary inquiry shall be held unless the public prosecutor under Art. 38 (b) so directs.
- (3) The provisions of this Book shall not apply to offences coming within the jurisdiction of the High Court which have been committed by young persons.

Chapter 3. THE CHARGE

Art. 108. Principle.

- (1) No person may be tried for an offence other than a petty offence unless a charge has been framed in accordance with the provisions of this Chapter.
- (2) The provisions of this Chapter shall apply to all charges framed:
 - (a) by the public prosecutor, whether the case is to be tried by the High Court or a subordinate court; and
 - (b) by the private prosecutor, where he has been authorised to conduct a private prosecution.
- (3) The provisions of this Chapter shall not apply in cases concerning young persons unless an order to the contrary be made under Art. 172.

Chapter 6. INJURED PARTY IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Art. 155 - Application dismissed.

- (1) The court shall consider the application and shall of its own motion or on the request of the prosecution or the defence refuse the application where:
 - (a) a young person is the accused;

TITLE II

SPECIAL PROCEDURES

Chapter 1. PROCEDURE IN CASES OF DEFAULT

Art. 160 Principle.

- (1) The provisions of this Chapter shall apply where the accused fails to appear whether the prosecution is public or private but shall not apply to young offenders.

Chapter 3. - PROCEDURE IN CASES CONCERNING YOUNG PERSONS

Art. 171. Principle.

Criminal cases concerning young persons shall be tried in accordance with the provisions of this Chapter.

Art. 172. Institution of proceedings.

- (1) In any case where a young person is involved, he shall be taken immediately before the nearest Woreda Court by the police, the public prosecutor, the parent or guardian or the complainant.
- (2) The court shall ask the person bringing the young person to state the particulars and the witnesses, if any, of the alleged offence or to make a formal complaint, where appropriate, and such statement or complaint shall be recorded. The court may give the police instructions as to the manner in which investigations should be made.
- (3) Where the accusation relates to an offence punishable with rigorous imprisonment exceeding ten years or with death (Art. 173 Penal Code) the court shall direct the public prosecutor to frame a charge.
- (4) Where the case requires to be adjourned or to be transferred to a superior court for trial, the young person shall be handed over to the care of his parents, guardian or relative and in default of any such person to a reliable person who shall be responsible for ensuring his attendance at the trial. The witnesses shall be bound over to appear at the trial.

Art. 173. Summoning of young person's guardian.

Where the young person is brought before the court and his parent, guardian or other person in loco parentis is not present, the court shall immediately inquire whether such person exists and shall summon such person to appear without delay.

Art. 174. Young person may be assisted by counsel.

The court shall appoint an advocate to assist the young person where:

- (a) no parent, guardian or other person in loco parentis appears to represent the young person, or
- (b) the young person is charged with an offence punishable with rigorous imprisonment exceeding ten years or with death.

Art. 175. Removal of young person from chambers.

Where any evidence or comments are to be given or made which it is undesirable that the young person should hear, he shall be removed from the chambers while such evidence or comments are being given or made.

Art. 176. Hearing.

- (1) Where the young person is brought before the court all the proceedings shall be held in chambers. Nobody shall be present at any hearing except witnesses, experts, the parent or guardian or representatives of welfare organisations. The public prosecutor shall be present at any hearing in the High Court.
- (2) All proceedings shall be conducted in an informal manner.
- (3) The accusation or complaint under Art. 172 (2) or the charge under Art. 172 (3) shall be read out to the young person and he shall be asked what he has to say in answer to such accusation or charge.
- (4) If it is clear to the court from what the accused says that he fully understands and admits the accusation or charge, the court shall record what the young person has said and may convict him immediately.
- (5) If it is clear to the court from what the accused says that he fully understands and does not admit the accusation or charge, the court shall inquire as to what witnesses should be called to support such accusation or charge. The young person, his representative or advocate may cause any witnesses to be summoned.
- (6) All witnesses shall be examined by the court and may thereupon be cross-examined by the defence. All dispositions shall be recorded.

CRIMINAL PROCEDURE FOR JUVENILE OFFENDERS

- (7) When the evidence is concluded, the defence may sum up and thereafter the court shall give judgment.

Art. 177 Judgment.

- (1) The judgment shall specify the provisions of the law on which it is based. Where the young person is found not guilty, he shall be acquitted and set free forthwith. Where he is found guilty, the court shall impose the appropriate measure or penalty under Art. 162 et seq. Penal Code.
- (2) The court may call before it any person or representative of any institution with a view to obtaining information concerning the character and antecedents of the young person so as to arrive at a decision which is in the best interest of the young person.
- (3) After these persons have been heard, the defence may reply and call his witnesses as to character, who shall be interrogated by the court and thereupon the defence shall address the court as to sentence.
- (4) Judgment shall be given as in ordinary cases. The court shall explain its decision to the young person and warn him against further misconduct.

Art. 178 Orders which may be made against parents and guardians.

Where it thinks fit the court may warn admonish or blame the parents or other person legally responsible for the young person where it appears that they have failed to carry out their duties.

Art. 179 Cost of upkeep of young person in certain circumstances.

- (1) The parents or other person legally responsible for the care of a young person may be ordered to bear all or part of the cost of his upkeep and training where owing to their failure to exercise proper care and guardianship the court has ordered the young person to be sent to the care of another person or to a corrective or curative institution.
- (2) The scope and duration of such obligation shall be specified in the judgment.

Art. 180 Variation or modification of order made in respect of young person.

Any court which has sentenced a young person to a measure may at any time of its own motion or on the application of the young person, his legal representative or the person or institution to which he was entrusted, vary or modify such order if the interest of the young person so requires.

Art. 185 Appeal against conviction and sentence.

- (3) An appeal by a young person or by an incapable person shall be through his legal representative.

Art. 216 Principle.

- (3) Orders made in respect of young persons may be varied in accordance with the provisions of Art. 180 of this Code.

የኢትዮጵያ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፤ ጉዳይ ፡ ዝንባሌ ፡ አፈጻጸምና ፡ ሕጉ ።

ከሊን ፡ ጂ ፡ ሞርሀውዝ*

ይህ ፡ ጽሑፍ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ስለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ የተደረገ ፡ ጥናት ፡ ውጤት ፡ ነው ።¹ የጥናቱ ፡ ዓይነተኛ ፡ ዓላማዎች ፡ በጊዜው ፡ ያለውን ፡ አሠራርና ፡ ይህም ፡ አሠራር ፡ ሕጉ ፡ ከደነገጋቸው ፡ ሁኔታዎች ፡ ጋር ፡ እንዴት ፡ እንደሚመጣ ጠን ፡ መመርመር ፤ መንግሥት ፡ በሠራተኛና ፡ አሠሪ ፡ መካከል ፡ ሊፈጠር ፡ የሚችለውን ፡ አለመግባባት ፡ ለማስታረቅ ፡ ያወጣቸውን ፡ ዘዴዎች ፡ ተንትኖ ፡ ማየትና ፡ ሁለቱ ፡ ክፍሎች ፡ ሠራተኞችና ፡ አሠሪዎች ፡ እርስ ፡ በርሳቸውም ፡ ሆነ ፡ በጠቅላላው ፡ አቋም ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ ዝንባሌዎች ፡ መመርመር ፡ ነው ። ከዚህም ፡ ዓላማዎች ፡ ለመድረስ ፡ ለጠቅላላው ፡ የሥራ ፡ ውጥን ፡ መልክ ፡ ለመስጠት ፡ ሲባል ፡ ጥናቱ ፡ በተለይ ፡ የተደረገው ፡ በሁለት ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ ላይ ፡ ነው ። እነዚህም ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ ለስላሳ ፡ መጠጠችን ፡ የአምቦ ፡ ውኃ ፡ የመሳሰሉትን ፡ የውኃ ፡ መጠጠችን ፡ ቢራዎችን ፡ ወይን ፡ ጠጆችንና ፡ አረቄዎችን ፡ እየሰሩ ፡ ወይም ፡ በጠርሙስ ፡ እየሞሉ ፡ የሚያወጡ ፡ የመጠጥ ፡ ኢንዱስትሪዎችና ፡ ተሽከርካሪ ፡ መኪናዎችን ፡ ለማደስ ፡ አገልግሎት ፡ የተቋቋሙ ፡ የጋራዥ ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ ናቸው ።

የጥናቱ ፡ ውጤት ፡ ከመገለጹ ፡ በፊት ፡ የኢትዮጵያን ፡ የደመወዝ ፡ ሥራ ፡ አመጣጥ ፡ ታሪክ ፡ ባጭሩ ፡ ማወቅ ፡ ያስፈልጋል ።

ጠቅላላ ፡ መቅደሙ ፡ ታሪክ ፤

በ፲፱፻፴፫ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ በድል ፡ አድራጊነት ፡ መመለስ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ታይቶ ፡ የማይታወቅ ፡ የፖለቲካ ፡ እርጋታን ፡ አስከተለ ። ከዚህም ፡ ጋር ፡ ተያይዞ ፡ የደመወዝ ፡ ሥራ ፡ እድገትና ፡ የኢንዱስትሪዎች ፡ መስፋፋት ፡ መጣ ። በ፲፱፻፶፮ ዓ ፡ ም ፡ በዘመናዊው ፡ የሥራ ፡ ክፍል ፡ ብቻ ፡ ወደ ፡ ፫፻፲ ፡ የሚጠጉ ፡ ሠራተኞች ፡ እንደነበሩ ፡ ተገምቷል ።²

በዚህ ፡ የደመወዝ ፡ እድገት ፡ የተነሳ ፡ ሠራተኞች ፡ በመተባበር ፡ ለራሳቸው ፡ ለማድረግ ፡ የሚችሉት ፡ ብዙ ፡ ጥቅም ፡ መኖሩን ፡ ተገነዘቡ ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ለጋራ ፡ ጥቅም ፡ የሚውሉ ፡ ማኅበሮች ፡ ለኢትዮጵያ ፡ አዲስ ፡ ነገር ፡ አልነበሩም ። ሰዎች ፡

* ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፡ ኖርዝ ፡ ዌስተርን ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ ፲፱፻፷፪ ዓ ፡ ም ፡
1. ደራሲው ፡ ፲፱፻፷፩ ዓ ፡ ም ፡ በቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ዩኒቨርሲቲና ፡ በኖርዝዌስተርን ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ ትብብር ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ በተደረገው ፡ የምርምር ፡ ጥናት ፡ ውስጥ ፡ ተካፋይ ፡ ነበሩ ።
2. ሥዩም ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘ ፡ ዲቤሎፕሚንት ፡ ለፍ ፡ ሰም ፡ ኢንስቲትዩሽንል ፡ ኩንሰርንድ ፡ ዊዝ ፡ ሌበር ፡ ሪሊቪንስ ፡ ኢን ፡ ኢትዮፒያ ፡ (፲፱፻፷፪ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ያልታተመ ፡ በቀ. ኃ. ሥ. ዩኒቨርሲቲ ፡ ቤተ ፡ መጻሕፍት ፡ የሚገኝ) ፡ በተጨማሪም ፡ ሊበር ፡ ሎው ፡ ኤንድ ፡ ፕራክቲስ ፡ ኢን ፡ ኢትዮፒያ ፡ ቢ ፡ ኤል ፡ ኤስ ፡ ሪፖርት ፡ ቍጥር ፡ ፪፻፺፰ ፡ (የአሜሪካን ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክፍል ፡ ፲፱፻፶፱ ዓ ፡ ም ፡ ገጽ ፡ ፲፱ ፡ ዶክተር ፡ ሥዩም ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ስላለው ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ የቅርብ ፡ ተመልካችና ፡ ተካፋይ ፡ እንደመሆናቸው ፡ መጠን ፡ ጽሁፋቸው ፡ ስለ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ሕግ ፡ ዘጣም ፡ ጠቃሚ ፡ ሐሳብ ፡ ይሟላ ።

ኑሮአቸውን ፡ ከገጠር ፡ ወደ ፡ ከተማ ፡ ሲለውጡ ፤ በገጠር ፡ የነበራቸውን ፡ ባሕላዊ ፡ የኑሮ ፡ ዘይቤዎች ፡ የሚተኩላቸው ፡ አንዳንድ ፡ ብልሀቶችን ፡ መፍጠር ፡ አስፈለጋቸው ። ራስን ፡ በራስ ፡ መርዳት ፡ በሚል ፡ ዓላማ ፡ የተመሠረቱት ፡ እንደ ፡ እድር ፡ እቁብና ፡ መረዳጃ ፡ የመሰሉ ፡ ችግር ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ የሚረዱ ፡ ማኅበሮች ፡ በገጠር ፡ የሚገኘውን ፡ የቤተሰብ ፡ ግንኙነት ፡ በመተካት ፡ ተቋቋሙ ።³ እነዚህ ፡ ማኅበሮች ፡ በትክክለኛ ፡ አነጋገር ፡ እንደ ፡ “የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡” የሚቆጠሩ ፡ ነበሩ። “በመንደሩ” ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ የተቋቋሙት ፡ ማኅበሮች ፡ ቀርቶ ፡ በአንድ ፡ ፋብሪካ ሠራተኞች ፡ መካከል ፡ እንኳን ፡ የተቋቋሙት ፡ ማኅበሮች ፡ ከአሠሪው ፡ ጋር ፡ አንዳችም ፡ ግንኙነት ፡ የላቸውም ፡ ነበር ። እነዚህም ፡ ማኅበሮች ፡ በአድልዎ ፡ በአደጋ ፡ ከሥራ ፡ በመሰናበትና ፡ በሕመም ፡ ምክንያት ፡ በሠራተኞች ፡ ላይ ፡ ለሚደርሱት ፡ ችግሮች ፡ በመጠኑ ፡ መፍትሄ ፡ ሊሆኑ ፡ ችለዋል ። በመጀመሪያ ፡ ሠራተኞች ፡ በደመወዛቸውና ፡ በሚያገኙባቸው ፡ ሌሎች ፡ ጥቅሞች ፡ ከሌሎቹ ፡ ደመወዝ ፡ ከማይከፈላቸው ፡ ወንድሞቻቸው ፡ ይልቅ ፡ ባሉት ፡ ተደስተው ፡ ይኖሩ ፡ ነበር። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ክፍ ፡ እያለ ፡ የሄደው ፡ የኑሮ ፡ ደረጃ ፡ ሠራተኞች ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ ይበልጥ ፡ እንዲጠይቁ ፡ አድርጓቸዋል ።⁴ እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ዝንባሌ ፡ ለሠራተኞች ፡ ማኅበሮች ፡ መፈጠር ፡ ዓይነተኛ ፡ ምክንያት ፡ ሊሆን ፡ ቻለ ።

ነፃነት ፡ ከተመለሰ ፡ በኋላ ፡ የእንግሊዝ ፡ ጦር ፡ ወታደሮች ፡ በኢትዮጵያ ፡ በነበሩበት ፡ ወቅት ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ንቅናቄ ፡ ታላቅ ፡ ድጋፍና ፡ ማበረታታትን ፡ አገኘ ። ይኸውም ፡ ሁኔታ ፡ የኢትዮጵያና ፡ የፈረንሳይ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ኩባንያ ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ እንዲቋቋም ፡ ምክንያት ፡ ሆኗል ።⁵ በተጨማሪም ፡ በ፲፱፻፴፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የወጣው ፡ የፋብሪካዎች ፡ አዋጅ ፡ ፋብሪካዎችን ፡ ለማቋቋምና ፡ ለመቆጣጠር ፡ ኮሚቴ ፡ በማቋቋምና ፡ ለንግድና ፡ እንዲሰትሪ ፡ ሚኒስቴርም ፡ ስለፋብሪካ ፡ ሠራተኞች ፡ ጤንነት ፡ ፀጥታ ፡ አጠባበቅና ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ እንዲያወጣ ፡ ሥልጣን ፡ በመስጠት ፡ ሌላ ፡ ማበረታቻ ፡ ሳይሆን ፡ አልቀረም ። ነገር ፡ ግን ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ሳይውል ፡ በመጨረሻ ፡ በ፲፱፻፶፭ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ተሸርክል ።⁷

3. በዕድር ፡ ውስጥ ፡ አባሎቹ በየወሩ ፡ የተወሰነ ገንዘብ ፡ ያዋጣሉ ፡ ይህም ፡ የተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ችግሩ ፡ መጠን ፡ ይከፈለዋል ። ይህም ፡ ችግር ፡ ከሞት ፡ ከበሽታ ፡ ከሥራ ፡ መውጣት ፡ ከመታሰርና ፡ ከመሳሰሉት ፡ ነገሮች ፡ ሊመነጭ ፡ ይችላል ። መረዳጃ ፡ ከዕድር ፡ ጋር ፡ አንድ ዓይነት ፡ ሲሆን ፡ ገንዘቡ ፡ የሚሰበሰበው ፡ በወር ፡ ሳይሆን ፡ ችግሩ ፡ በመጣ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ዕቁብ ፡ ግን ግዴታ ፡ ያለበት ፡ የገንዘብ ፡ የማጠራቀሚያ ማህበር ፡ ሲሆን ፡ ገንዘቡ ፡ የሚከፈለው ፡ በተወሰነ ጊዜ ነው ። የተጠራቀመው ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ አጣ ፡ ለወጣለት ፡ ባለዕድል ፡ ወዲያው ፡ ይከፈለዋል ። በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ገንዘብ ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ ሌሎቹ ፡ ያልደረሳቸው ፡ ሰዎች ፡ እስከሚደርሳቸው ፡ ድረስ ፡ መዋጮውን ፡ ይከፍላል ። በድጋሚ ፡ ሌላ ፡ ገንዘብ ፡ ለመቀበል ፡ ግን ፡ አይቻልም ። ዲ ኤን ፡ ሌቪን ፡ ዋክስ ፡ ኤንድ ፡ ጎልድ ፡ ገጽ ፡ ፪፻፸፰-፪፻፸፱ ፡ እና ፡ ኤ ፡ ዛክ ፡ ዘኒው ፡ ሌበር ፡ ሌጅሰሌሽን ፡ ኢን ፡ ኢትዮጵያ ፡ (ቀ.ኃ.ሥ.ዩ. መጽሐፍት ፡ ቤት ፡ የሚገኝ ፡ ያልታተመ) ፡ ገጽ ፡ 8-፪ ።

4. በተማሩ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ዘንድ ፡ ያለው ፡ የኩባንያዎችን ፡ ትርፍ ፡ የማጋነን ፡ ዝንባሌ ፡ ለዚህ ተጨማሪ ፡ ምክንያት ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ፡ ጂ ፡ ኤ ፡ ል ፡ “ዴቪሎፕንግ ፡ ማኔጀርስ ፡ ኢን ፡ ዴቪሎፕንግ ካንትሪስ ።” ሀርቫርድ ሲዝንስ ፡ ሪቪው ፡ (ከገጻር ፡ እስከ ፡ ታህሣሥ ፡ ፲፱፻፷፩) ፡ ገጽ ፡ ፶፰-፷ ።

5. ዛክ ፡ እላይ ፡ በግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁ.፫ ፡ የተጠቀሰው ፡ ገጽ ፡ ፪ ።

6. በ፲፱፻፴፯ ፡ ዓ/ም ፡ የወጣ ፡ የፋብሪካዎች ፡ አዋጅ ፡- አዋጅ ፡ ቁ.፶፰ ፡ ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ሙኒሻ ፡ ዓመት ፡ ቁ.፰ ።

7. ሥዩም ፡ ገ/እግዚአብሔር ፡ እላይ ፡ በግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁ.፮ ፡ የተጠቀሰው ፡ ገጽ ፡ ፲-፲፪ ። ስለሥራ ፡ ሁኔታ ፡ በ፲፱፻፶፰ ፡ ዓ/ም ፡ በወጣው ፡ አዋጅ ፡ ቁ.፪ ፡ አዋጅ ፡ ፪፻፴፪ ፡ ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ፳፭ኛ ፡ ዓመት ፡ ቁ.፲፫ ፡ ተሻሪ ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ይህንን ፡ አዋጅ ፡ የሚጠቅሱ ፡ ልዩ ፡ ክፍሉን ፡ ካልነኩ ፡ በቀር ፡ በግርጌ ማስታወሻዎች ፡ ላይ ፡ አይጠቅሱም ፡ በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ስሙ ፡ ብቻ ፡ ይሰጣል ።

ለሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ መመሥረት ፡ የመጀመሪያው ፡ ታላቅ ፡ ድጋፍ ፡ የተሰጠው ፡ በተሻሻለው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ ነው ።⁸ ምንም ፡ እንኳን ፡ ከዚህ ፡ አስቀድሞ ፡ የሥራ ፡ ፍላጎት ፡ ያላቸው ፡ ራሳቸውን ፡ የሚረዳ ፡ የማኅበር ፡ መልክ ፡ ያላቸው ፡ ድርጅቶች ፡ እንዲቋቋሙ ፡ በደገፉም ፤ ይህንን ፡ እንዲያደርጉ ፡ የሚያስችላቸው ፡ ሕጋዊ ፡ አቅዋም ፡ ያለመኖሩ ፡ በሠራተኞቹም ፡ ሆነ ፡ በመንግሥት ፡ በኩል ፡ መጠራጠርን ፡ ጥንቃቄ ፡ መውሰድንና ፡ እምነት ፡ ማጣትን ፡ ፈጥሮ ፡ ነበር ።⁹ ሠራተኞች ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ ጋር ፡ እኩል ፡ ቆመው ፡ የሚከራከሩበት ፡ ሸጎጦ ፡ ባለመኖሩ ፡ ሠራተኞች ፡ በቀጥታ ፡ ወደ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡ እየሄዱ ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ ይገደዱ ፡ ነበር ።¹⁰

በ፲፱፻፶፪ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የታወጀው ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታዎችን ፡ በመደንገግና ፡¹¹ ስለማኅበሮች ፡ አመዘጋገብ ፡ ሕግ ፡ በማውጣት ፡ ለሠራተኞች ፡ ታላቅ ፡ መንገድ ፡ ከፈተላቸው ።¹² ከዚህም ፡ በኋላ ፡ ሠራተኞች ፡ ተኝቶ ፡ የነበረውን ፡ ሰውነታቸውን ፡ ማፍታታት ፡ ጀምረው ፤ አዳዲስ ፡ ማኅበሮችን ፡ መፍጠርና ፡ የነበሩበትንም ፡ ማጠንከር ፡ ጀመሩ ። ይህንንም ፡ አዲስ ፡ የተቀሰቀሰውን ፡ ኃይል መሥመር ፡ ለማስያዝ ፡ የንግድና ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ሚኒስቴር ፡ አንድ ፡ አስታራቂ ፡ ኩሚቴ ፡ አቋቋመ ፤ ይኸውም ፡ ኩሚቴ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ በነበረበት ፡ ወቅት ፡ ብዙ ፡ ክርክሮችን ፡ በዕርቅ ፡ ለመጨረስ ፡ ችሏል ።¹³

በተለይም ፡ በአዲስ ፡ አበባ ፡ ከተማ ፡ የሥራ ፡ ንቅናቄ ፡ እየጨመረ ፡ ሲሄድ ፡ ከሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ የሚጠበቁት ፡ ተግባሮች ፡ እየበሰሱና ፡ ትክክለኛውን ፡ መመሥረት ፡ ጀመሩ ። በሚገባ ፡ ያልተደራጁ ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማዎች ፡ መጀመር ፡ ለአዲሱ ፡ ንቅናቄ ፡ መምጣት ፡ ምልክቶች ፡ ሆኑ ።

ብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሠራተኛን ፡ ድርጅትና ፡ መብት ፡ መጠበቅ ፡ የሚረዳው ፡ ሠራተኛውን ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ጠቅላላውን ፡ የአገሪቱን ፡ የኤኮኖሚ ፡ አቅዋምም ፡ መሆኑን ተገነዘቡት ።¹⁴ በመጋቢት ፡ ወር ፡ ፲፱፻፶፬ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በሕግ ፡ ካልታወቁ ፡ የሠራተኛ ፡ ድርጅቶች ፡ የተውጣጡ ፡ መሪዎች ፡ አስራ ፡ አንድ ፡ ኩባንያዎችን ፡ በመወከል ፡ በመተባበር ፡ እርምጃ ፡ ሊወስዱ ፡ የሚችሉበትን ፡ ዘዴ ፡ ለመወያየት ፡ በአዲስ ፡ አበባ ፡ ውስጥ ፡ የምስጢር ፡ ስብሰባ ፡ አደረጉ ። ወዲያውም ፡ በትልልቅ ፡ ኩባንያዎች ፡ ውስጥ ፡ ብዙ ፡ ሰላማዊ ፡ ሰልፎችና ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማዎች ፡ ከተደረጉ ፡ በኋላ ፡ በሚቀጥለው ፡ ዓመት ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ከፍተኛ ፡ የሠራተኞች ፡ ስብሰባ ፡ ተደረገ ።¹⁵

8. የተሻለውን ሕገ ፡ መንግሥት ፡ አንቀጽ ፡ ፵፯ ፡ ይመለከታል ።
 9. ሥዩም ፡ ገ/አግዚአብሔር ፡ እላይ ፡ በግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁ. ፪ ፡ የተጠቀሰ ፡ ገጽ ፡ ፲፫-፲፮ ።
 10. ይልማ ፡ ኃይሉ ፡ አንፈር ፡ ሌበር ፡ ፕራክቲስ ፡ ኢን ፡ ኢትዮጵያ ፡ (፲፱፻፷፩ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ያልታተመ ፡ ቀ.ኃ.ሥ. ዩኒቨርሲቲ ፡ ሕግ ፡ ት/ቤት ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ የሚገኝ) ፡ ገጽ ፡ ፩- የዚህ ፡ ጽሑፍ ፡ ደራሲ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ወሳኝ ፡ ቦርድ ፡ አባል ፡ ናቸው ።
 11. የፍትሐ-ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁ. ፪፫፻፲፪-፪፫፻፲፮ ።
 12. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁ. ፬፻፬-፬፻፹፪ ፡ በተለይም ፡ ቁ. ፬፻፳፯ ይመለከታል ።
 13. ሌበር ፡ ኩአፕራቲቭስ ፡ ሶሻያል ፡ ዌልፈር ፡ ኤንድ ፡ ኮሚዩኒት ፡ ዴሞሎፕሚንት ፡ ኢን ፡ ኢትዮጵያ ፡ (፲፱፻፶፯-፲፱፻፶፯፡አ.ኤ.አ.)፡(የሕዝባዊ ኑሮ ፡ ዕድገት ፡ ሚኒስቴር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡ ገጽ ፡ ፱ ።
 14. ሥዩም ፡ ገ/አግዚአብሔር ፡ እላይ ፡ በግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁ. ፪ ፡ የተጠቀሰው ፡ ገጽ ፡ ፳፮ ።
 15. ባክ ፡ እላይ ፡ በግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁ.፫ ፡ የተጠቀሰው ፡ ገጽ ፡ ፬ ።

በጥቅምት : ወር : ፲፱፻፶፬ : ዓ : ም : ምክር : ቤቱ : በእረፍት : ላይ : በነበረበት : ጊዜ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ድንጋጌ : በንጉሠ : ነገሥቱ : ታውጆ : ወጣ =¹⁶ የዚህም : ድንጋጌ : ዋና : ዓላማዎች : የአሠሪና : የሠራተኛ : ማኅበሮች : ሕጋዊ : የሚሆኑበትንና : የሚመዘገቡበትን : ሥርዓት : ማቆም : መብታቸውንና : ግዴታቸውን : በግልጽ : ማስፈር፤ በሠራተኞችና : በአሠሪዎች : መሀከል : የሚነሳው : ክርክር : የሚዳኝበትን : ዘዴ : መደንገግና : ለሕዝባዊ : ኑሮ : ዕድገት : ሚኒስቴር : ስለመሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታዎች : ደንብ : እንዲያወጣ : ሥልጣን : መሥጠት : ነበሩ ። በሚቀጥለው : ዓመት : ፓርላማው : ይህንኑ : ድንጋጌ : ትንሽ : በማሻሻል : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : አዋጅ : ብሎ : አወጣው ።¹⁷ ከዚያም : በሚቀጥለው : ዓመት : ሚኒስትሩ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታዎችን : በመወሰን : ደንብ : እንዲያወጣ : በተሰጠው : ሥልጣን : መሠረት : በፍትህ : ብሔር : ሕገ : ላይ : የተመለከቱትን : አንዳንድ : አንቀጾች : በማሻሻልና : ተጨማሪም : በማክል : ይህንኑ : ደንብ : አወጣ ።¹⁸

ከሠራተኞች : በኩል : የተደረገው : መገፋፋት : መንግሥቱ : አዋጁን : እንዲያወጣ : ካደረጉት : ምክንያቶች : አንዱ : ብቻ : ነው ። ምንም : እንኳን : ኢትዮጵያ : ከ፲፱፻፲፮ : ዓ : ም : ጀምሮ : የዓለም : የሠራተኞች : ማኅበር : አባል : ብትሆንም ፤ በደንብ : የተደራጁ : የአሠሪዎችና : ሠራተኞች : ማኅበሮች : ባለመኖራቸው : በሰብሰባው : ውስጥ : ተካፋይ : ለመሆን : አልቻለችም : ነበር ።¹⁹ በአፍሪካ : አሕጉር : ውስጥ : የሠራተኛ : ሕግ : የሌላት : ኢትዮጵያ : ብቻ : በመሆንዋና : ከውጭ : አገር : የሚመጡትን : የማኅበር : መሪዎች : ተቀብለው : የሚያስተናግዱና : በተመሳሳይ : ጉዳይ : ላይ : የሚወያዩ : የማኅበር : መሪዎች : አለመኖር : ከጊዜ : ወደ : ጊዜ : አሳሳቢ : ጉዳይ : ሆኖ : ነበር ።²⁰ ለሕጉም : መውጣት : ሌላ : ተጨማሪ : ምክንያት : የሆነው : ከመላው : ዓለም : የሠራተኞች : አንድነት : ድርጅት : (ኢንተርናሽናል :

16. የአሠሪና : የሠራተኛ : ጉዳይ : ድንጋጌ : ፲፱፻፶፩ : ዓ : ም : ድንጋጌ : ቁ. ፵፱ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፩ኛ ዓመት : ቁ. ፲፰ ።
17. የአሠሪና : የሠራተኛ : ጉዳይ : አዋጅ : ፲፱፻፶፮ : ዓ.ም. አዋጅ : ቁ. ፪፻፲ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፫ኛ : ዓመት : ቁ. ፫ ። ይህ : የሚመለከተው : በድንጋጌው : ላይ : የተደረገውን : መሻሻል : ብቻ ነው ። ወደፊት : የሚጠቀሰው : አዋጅ : ብቻ : ሲሆን : የሚጻፈውም : አንድ : ቁጥር : በሚጠቀስበት : ጊዜ : ብቻ : ነው ። እንደዚህም : ሲሆን : የልዩው : ክፍል : ስም : ብቻ : ይጠቀሳል ።
18. ስለሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : የወጣ : የ፲፱፻፶፯ : ዓ : ም : ደንብ : የሕግ : ክፍል : ማስታወቂያ : ቁ. ፫፻፪ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፬ኛ : ዓመት : ቁ. ፭ ። በኢትዮጵያ : ውስጥ : ፓርላማ : ያወጣውን : አዋጅ : ለምሳሌም : እንደፍትህ : ብሔር : ሕግ : ዓይነቱን : የሚያሻሽል : ወይም : የሚሽር : ደንብ : እንዲያወጣ : ፓርላማ : ለአንድ : ሚኒስትር : ሥልጣን : ሊሰጠው : የሚችል : ይመስላል ። (ከዚህ : በኋላ : ይህን : ደንብ : የሚመለከት : ጉዳይ : በግርጌ : ማስታወሻ : ላይ : የሚጠቀሰው : አንድ : ልዩ : ቁጥር : ሲጠቀስ : ብቻ : ሲሆን : በዚህም : ጊዜ : በስሙ : ብቻ : እንጠቀማለን) ።
19. የዓለም : ሠራተኞች : ድርጅት : መተዳደሪያ : ደንብ : ቁ. ፫ : በየዓመቱ : በሚደረገው : ጠቅላላ : ጉባኤ : ላይ : ትክክለኛ : ውክልና : እንዲኖር : ከመንግሥታት : ከሚላኩት : እንደራሴዎች : ሌላ : ከአሠሪዎችና : ከሠራተኞች : ማኅበርም : እንደራሴዎች : እንዲገኙ : ያዛል ። የዚህ : ዓለም : አቀፍ : ድርጅት : አባል : ከሆነች : ከአርባ : ዓመት : ወዲህ : ኢትዮጵያ : በነዚህ : በሰብቴም : ቡድኖች : ተወክላ : ስብሰባውን : ለመጀመሪያ : ጊዜ : የተካፈለችው : በሰኔ : ፲፱፻፶፮ : ዓ : ም : ነው ። በዚህም : ጉባኤ : ላይ : ኢትዮጵያ : አራት : የዓለም : አቀፍ : ሠራተኞች : ድርጅት : ውሎችን : (ኮንቬንሽን) : አጽድቃለች ። እነዚህም : ቁ. ፲፩ : ፹፮ : ፹፰ : እና : ፹፱ : ናቸው ። ጆርጅ : ግራፍ : ሾን : ባውዲሲን : “ስለ : ተግባረ : ሥራ : ልማቶች : መግቢያ” : የኢትዮጵያ : ሕግ : መጽሔት : ፪ኛ : ፎልዩም : (፲፱፻፶፯ : ዓ : ም :) ገጽ : ፺፰ ።
20. ሥዩም : ገ/አግዚአብሔር : አላይ : በግርጌ : ማስታወሻ : ቁ. ፪ : የተጠቀሰው : ገጽ : ፴፩-፴፪ ። ብርጌ : ገ/ገጉሥ : “ዘሌበር : ራሴሽንስ : ዲክሪ” : (፲፱፻፶፯ : ያልታተመ : በፕብሊክ : አድሚኒስትሬሽን : ክፍል : ቀ.ጋ.ሥ. ዩኒቨርሲቲ : የሚገኝ) ገጽ : ፳ ።

ኮንፌዴሬሽን : አፍ : ፍሪ : ትሬድ : የኒዮንስ)፡²¹ የተደረገው : መገፋፋትና : የውጭ : አገር : ባለገንዘቦች : ገንዘባቸውን : በኢትዮጵያ : በሥራ : ላይ : እንዲያውሉ ፡²² ለማበረታታት : የዚህ : ሕግ : መውጣት : አስፈላጊ : መሆናቸው : ነው ።

በ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : አካባቢ : ባለው : ዘመን : የፍትሕ : ብሔር : ሕግ : የአሠሪና : ሠራተኛ : አዋጅ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : ደንብና : ሌሎችም : ልዩ : ልዩ : አዋጆችና : ድንጋጌዎች : በተከታታይ : ወጡ ።²³ እነዚህ : ሕጎች : በአንድነት : በምጠቃለል : በግልና : በመንግሥት : የተቀጠሩ : ሠራተኞች : የሚተዳደሩባቸውን : ብሔራዊ : የሥራ : ሕግ : መሠረቱ ። ይህ : ጽሑፍ : በተለይ : የሚመለከተው : የግል : ድርጅቶች : የሚመሩባቸውን : ሕጎች : ብቻ : ነው ።

ክፍል : ፩ ።

ስለሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ ፤

መግቢያ ፤

በኢትዮጵያ : የንግድ : ዓለም : ያለውን : የሥራ : ሁኔታ : ለማጥናት : ተቋቁመው : ከሚገኙት : ከጋራዥና : ከመጠጥ : ኢንዱስትሪዎች : ውስጥ : ሃያ : አራት : ድርጅቶች : መርጠናል ።²⁴ ምርጫውም : የተወሰነው : ከኢትዮጵያ : ሠራተኞች : አንድነት : ማኅበርና : ከአሠሪዎች : ማኅበር : ጋር : በመመካከር : ሲሆን : እነዚህም : ድርጅቶች : የተመረጡበት : ምክንያት : በእነዚህ : ኢንዱስትሪዎች : ውስጥ : የሚገኙት : ኩባንያዎች : ከሞላ : ጎደል : በትልቅነትም : ሆነ : በሥራ : ውጤት : በኢትዮጵያ :

21. ብርሃኔ : ገ/ንጉሥ : እላይ : በግርጌ : ማስታወሻ : ቁ. ፳፫ : የተጠቀሰው : ገጽ : ፰ :
22. ሌበር : ኮአፐራቲቭስ : ሶሺያል : ዌልፌር : ኤንድ : ኮሚዩኒቲ : ዴሞክራሲያንት : (፲፱፻፶-፲፱፻፶፯) : እላይ : በግርጌ : ማስታወሻ : ቁ. ፲፫ : የተጠቀሰው : ገጽ : ፱ ።
23. የመንግሥት : ሠራተኞች : ማስተዳደሪያ : ጠቅላይ : መሥሪያ : ቤትና : የመንግሥት : ሠራተኞች ትእዛዝ : ቁ. ፳፫ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፩ኛ : ዓመት : ቁ. ፫ : የሠራተኞች : ጉዳይ : መሥሪያ : ቤት : የተቋቋመበት : የ፲፱፻፶፬ : ዓ : ም : ትዕዛዝ : ቁ. ፳፮ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፩ኛ : ዓመት : ቁ. ፲፰ : የመንግሥት : ሠራተኞች : አስተዳደር : ደንብ : ቁ. ፩ : ፲፱፻፶፬ : ዓ : ም : የሕግ : ክፍል : ማስታወቂያ : ቁ. ፪፻፷፯ : የነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፩ኛ : ዓመት : (ቁ. ፪) : የሕግ : ክፍል : ማስታወቂያ : ቁ. ፫፻፳ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፩ኛ : ዓመት : ቁ. ፳፬ : ስለአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : የወጣ : የ፲፱፻፶፯ : ዓ : ም : አዋጅ : ስለሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : የወጣ : የ፲፱፻፶፯ : ዓ : ም : ደንብ : ስለአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : መቆጣጠሪያ : መሥሪያ : ቤት : መቋቋም : በ፲፱፻፶፯ : ዓ : ም : የወጣ : ትእዛዝ : ቁ. ፴፯ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፩ኛ : ዓመት : ቁ. ፬ : ስለሥራ : ሁኔታዎች : በ፲፱፻፶፰ : ዓ : ም : የወጣ : አዋጅ ። ስለነዚህ : ስለያንዳንዳቸው : አጫጭር : መግለጫዎች : ለማግኘት : ሪፖርት : ቱ : ዘ : ገብርንመንት : አፍ : ኢትዮጵያ : አን : ሌበር : አድሚኒስትሬሽን : የሪፖርት : ቁጥር : አይ : ኤል : ኦ.ቲ.ኤ.ፒ. ኢትዮጵያ : አር : ፱ : (ጄኔቭ : ኢንተርናሽናል : ሌበር : ኤሬስ : ፲፱፻፷ : ዓ : ም : ገጽ : ፯-፰ ይመለከታል ።
24. የተዘጋጀው : የንግድ : ዓይነቶች : ሊስት : አንድ : ከመሆኑም : በላይ : ያልተሟላና : አንድ : ምናልባትም ብዙ : ኢንዱስትሪዎች : ያሉበትን : ጠቅላይ : ግዛት : ስለሚመለከት : የንግድ : ዓይነቶችን : ለዓይነት : ከየቦታው : ለማጠራቀም : የነበረንን : ሀሳብ : ትተነዋል ። ሊስት : አፍ : ፲፯፻፶፰ : ቢዝነስ : ኤስታብሊሽመንትስ : ኢን : ሸዋ : ፕሮቬንስ : (ማንፓወር : ሪሰርች : ኤንድ : ስታቲስቲክስ : ሴክሽን : ሚኒስትሪ : አፍ : ናሽናል : ኮሚኒቲ : ዴሞክራሲያንት : ኢምፔርያል : ኢትዮፒያን : ገብርን መንት : ጥቅምት : ፲፱፻፷ : ዓ : ም) ችግሩ : ይህን : ያህል : ከባድ : ባይሆንም : ትክክለኛ : ሊስት : ማዘጋጀት : ለዚህ : ጽሑፍ : ዓላማ : ሸክም : እንደሚሆን : ተገንዝበነዋል ። ስለዚህ : በዚህ : ፈንታ : ሁለት ኢንዱስትሪዎችን በመምረጥ : ከያንዳንዳቸው ልዩ : ልዩ : የንግድ : ድርጅቶችን : ወስደን : ለማስረዳት : ሞክረናል ።

ውስጥ : ከሚገኙት : ሌሎች : የንግድ : ድርጅቶች : ጋር : ተመጣጣኝ : ስለሆኑ ፤
ቀሪዎቹን : ሊወክሉ : ይችላሉ : በሚል : እምነት : ነው ። ሁሉም : የንግድ : ሥራ :
ድርጅቶች : የሚገኙት : በአዲስ : አበባና : በአካባቢዋ : ነው ።²⁵

ኩባንያዎቹ : የተደለደሉትና : አሠራራቸውም ።²⁶ የተነጻጸረው : የሚከተሉትን :
ተለዋዋጭ : ሁኔታዎች : መሠረት : በማድረግ : ነው ።

25. የኤርትራ : ጠቅላይ : ግዛት : እንደሸዋ : ጥሩ : ዕድገት : ያለው : የኢንዱስትሪ : እንቅስቃሴ :
ቢኖረውም : በተቀናባበረ : የሥራ : አካሄድ : ረገድ : ለየት : ያለ : አንሳስ ያለውና : ባህሪም : ጊዜ :
ስለሠራተኞች : ያለው : ሕግ : ግልጽ : ስላልሆነ : ኤርትራን : በዚህ : ጥናት : ውስጥ : አላስገባንም ።
የ፲፱፻፶፬ : ዓ/ም ሀረቱ : የኤርትራ : የሠራተኞች : አቀጣጠር : አዋጅ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ
ዎችን : ሠራተኞችን : መቆጣጠር : የሚቻልበትን : ደንብና : የአሠሪዎችና : የሠራተኞች : ማህበሮች :
የሚመዘገቡበትን : ሥርዓት : አቋቋመ ። የኤርትራ : ጋዜጣ : ሸልዩም : ፳ : ቁ. ፭ ። የ፲፱፻፶፪ ዓ/ም ሀረቱ :
የፍትሐብሔር : ሕግና : የ፲፱፻፶፮ : ዓ/ም ሀረቱ : የአሠሪና : የሠራተኛ : ጉዳይ : ድንጋጌ : የወጡት :
ኤርትራ : ራሷን : ችላ : ከዛሬይቱ : ኢትዮጵያ : ጋር : በሕብረት : (በፌዴሬሽን) : በምትኖርበት : ወቅት :
ስለነበረ : ሁለቱም : ሕጎች : እንዳሉ : የኢትዮጵያ : ሕጎች : ከሚባሉት : ውስጥ : ተመድቦዋል ።
ስለዚህ : ብዙ : አርእስተ : ጉዳዮችን : የሚጠቀሙት : የመጀመሪያ : ደንቦቻቸው : የኤርትራን :
የሠራተኛ : አቀጣጠር : አዋጅ : አልቻረውም ። ስለአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : የወጣው : አዋጅ :
ከፀና : ከአምስት : ሳምንታት : በኋላ : የወጣው : የኤርትራንና : የኢትዮጵያን : አንድነት : የመሠ
ረተው : ንጉሠ : ነገሥታዊ : ትዕዛዝ : (ትዕዛዝ : ቁ. ፳፯ : ፲፱፻፶፮ ዓ/ም/ ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፻፮ :
ዓመት : ቁጥር : ፫) : በኤርትራ : ሕጎች ላይ : ያስከተለው : ውጤት : ግልጽ : አይደለም ። ቀጥሎም :
የወጡት : ሕጎች : የአሠሪና : ሠራተኛ : አዋጅ : ስለ ሥራ : ሁኔታዎች : ደረጃ : የወጣ : አዋጅና : የሠራ
ተኛ : መሠረታዊ : ሁኔታ : ደንብ : በኤርትራ : ተፈጻሚነት : ቢኖራቸውም : አስቀድሞ : ለሠራተኛ :
አመቺ : ሁኔታዎችን : ይሰጡ : የነበሩትን : ሕጎችና : ሌሎችንም : ሕጋዊ : ድልድሎች : እንደተጠበቁ :
የሚያቆዩ : አናቅጽት : ከመያዛቸውም : ሌላ : የሠራተኛ : አቀጣጠር : አዋጅ : የሚነካቸውን : ጉዳዮች :
ሁሉ : አይመለከቱም ። አር : ሚንስ : “የ፲፱፻፶፬ ዓ/ም/ የኤርትራ : የሠራተኛ : አቀጣጠር : አዋጅ”
የኢት. ሕግ : መጽሔት : ፭ኛ : ሸልዩም : (፲፱፻፷፩) ገጽ : ፻፳፫ : በሕዳር : ወር : ፲፱፻፷፰ : ዓ/ም : የጠቅላይ :
ን.ነ.ፍ.ቤት : የኤርትራ : የሠራተኛ : አቀጣጠር : አዋጅ : በሕግነት : የማይሠራ : መሆኑን : ሲበይን :
ይህ : አጠራጣሪ : ሁኔታ : የተወገደ : መስሎ : ነበር ። ለኢትዮጵያ : መንግሥት : ስለአሠሪና : ሠራ
ተኛ : አስተዳደር : የቀረበ : ራፖርት : እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፳፫ : የተጠቀሰ : ገጽ : ፳-፱ ።
ቢሆንም : ብዙ : የኤርትራ : አሠሪዎች : የብሔራዊው : ሕግ : ከመውጣቱ : በፊት : ስለተቀጠሩ :
ሠራተኞች : የሚከተሉት : የሠራተኞችን : አቀጣጠር : አዋጅ : ከዚያ : ወዲህ : ለተቀጠሩት : ደግሞ :
ብሔራዊውን : ሕጎች : መሆኑን : አንድ የሠራተኞች : ማህበር : ባለሥልጣን : ለዚህ : ጸሐፊ : ነግ
ሮታል ።

26. ለጥናት : ከተመረጡት : በያንዳንዱ : ኩባንያ : ውስጥ : ስለአቀጣጠር : የተሰጡት : መግለጫዎች
በኤል : ሞርሐውስ : በኢትዮጵያ : ውስጥ : በሚገኙ : በሃያ : አራት : ኩባንያዎች : ውስጥ : ስለአቀጣጠር :
ሁኔታ : የተሰጠ : መግለጫ : ውስጥ : ይገኛል ። (፲፱፻፷፩ : ዓ/ም/ ቀ.ጋ.ሥ. ዩኒቨርሲቲ : የሕግ : ኮሌጅ :
መዝገብ : ቤት : የሚገኝ : ያልታተመ ።) በተጨማሪ : የዚህ : ግልባጭ : ከኢትዮጵያ : የሠራተኞች :
አንድነት : ማህበርና : ከአሠሪዎች : ማህበር : መሥሪያ : ቤት : ሊገኝ : ይችላል ።

በሕብረት : ስምምነት : ከተገኙት : ከ፫ቱ : መረጃዎች : በስተቀር : ሁሉም : መረጃዎች : የተጠና
ቀሩት : በጥያቄና : መልስ : አማካይነት : ነው ። ብዙ : ቦታም : የኩባንያው : ሠራተኞች : ተጠይቀው :
ነበር ።

ብዙ : ጊዜም : ከነዚህ : ከተለያዩ : ሁለት : ምንጮች : የተገኙት : መረጃዎች : የተለያዩ : ሆነዋል ።
ግን : ሁለቱንም : እንደ : ዕውነት : ቁጥር : መውሰዱ : አዳጋች : ስለሆነና : ልዩነቱንም : በማስታ
ረቅ : ትክክለኛውን : ሁኔታ : ለማግኘት : የማይቻል ሆኖ : ስለተገኘ : ለመግለጫው : ትንታኔ : ይረዳ :
ዘንድ : አንደኛውን : ወይም : ሌላውን : እንዳለ : መቀበሉ : ግድ : ሆነ : የቃል : ጥያቄው : ለጥናት :
ስተመረጡት : ድርጅቶች : ሠራተኞች : በሙሉ : ያልተዳረሰና : የተጠየቁትም : እንኳ : ቢሆኑ : ጥያቄ
ዎቹን : በጠቅላላ : ያልተጠየቁ : ስለሆነና : ብዙዎቹም : ሠራተኞች : ስለጠቅላላው : እቅድ : ያላቸው :
አስተያየት : የተወሰነ : ሲሆን : ስለሚችል : የአሠሪዎችን : አስተያየት : ለማብራራት : የሠራተኛው :
መልስ : አስፈላጊ : ካልሆነ : በስተቀር : በአሠሪዎች : መልስ : መመራቱ : ጠቃሚ : ነው : ተብሎ :
ተገምቷል ።

(፩) ኢንዱስትሪ :- በጋራሽ፣ እንዲሁም ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ የተነጻጸረው ፡ በመጠጥ ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ውስጥ ፡ ከሚገኘው ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ ጋር ፡ ነው።²⁷

፪/ የድርጅቱ ፡ ባለንብረት ፡ ዜግነት ፡ እያንዳንዱ ፡ ድርጅት ፡ በድርጅቱ ፡ ውስጥ ከፍተኛውን ፡ ጥቅም ፡ የያዙትን ፡ ሰዎች ፡ ዜግነት ፡ በሚያሳይ ፡ ምድብ ፡ ውስጥ ፡ ተደልድሎአል።²⁸ ምድቦቹም ፡ “ኢትዮጵያዊ” ፤ ተቀማጭነቱ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ (በሃገሪቱ ፡ ለብዙ ፡ ጊዜ ፡ የኖረ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰው) ፡ እና ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ²⁹ ፡ በመባል ፡ ተከፋፍለው ፡ ነበር። የባለንብረቶቹ ፡ ዜግነት ፡ በአቀጣጠር ፡ ሁኔታዎች ፡ ላይ ፡ የሚያመጣውን ፡ ልዩ ነት ፡ ለማወቅ ፡ ይቻል ፡ ዘንድ ፡ በየምድቡ ፡ ውስጥ ፡ ያሉት ፡ ድርጅቶች ፡ በሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ ረገድ ፡ ያሳዩት ፡ ውጤት ፡ እርስ ፡ በርሱ ፡ ተነጻጽሮ ፡ ነበር።

፫/ መጠን ፡ የድርጅቱ ፡ መጠን ፡ ከአቀጣጠር ፡ ሁኔታዎች ፡ ጋር ፡ ግንኙነት ፡ ይኖረው ፡ ወይም ፡ አይኖረው ፡ እንደሆነ ፡ ለማወቅ ፡ ይቻል ፡ ዘንድ ፡ ሃያ ፡ አራቱም ፡ ድርጅቶች ፡ ከ፪ ፡ በላይ ፡ ወይም ፡ ያነሰ ፡ ሠራተኞች ፡ እንዳላቸው ፡ እየታየ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ትልቅ ፡ ወይም ፡ ትንሽ ፡ በሚል ፡ ምድብ ፡ ተከፋፍለው ፡ ነበር። በትልልቆቹ ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ ያለውም ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ በትንንሾቹ ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ ካለው ፡ ጋር ፡ ተነጻጽሮአል።³⁰

፬/ የሠራተኞች ፡ ማኅበር :- በተጨማሪም ፡ እያንዳንዱ ፡ ድርጅት ፡ ሠራተኞቹ ፡ በውሳኔው ፡ ላይ ፡ በነበራቸው ፡ ተጽዕኖ ፡ መጠን ፡ ከሦስት ፡ ደረጃዎች ፡ በአንዱ ፡

27. ይህ ፡ ማነፃፀር ፡ (ማወቅደር) ፡ የተደረገው ፡ የአገልግሎት ፡ ሥራዎችን ፡ በሚያካሄድ ፡ እንዲሁም ፡ ኢንዱስትሪና ፡ ፅዕኑዎችን ፡ እየሠራ ፡ በሚያወጣ ፡ እንዲሁም ፡ መካከል ፡ አንዳት ፡ ልዩነት ፡ እንዳለ ፡ ለማወቅ ፡ ሲባል ፡ ነው። ለጥናት ፡ ከተመረጡት ፡ ድርጅቶች ፡ አሥሩ ፡ የቀዝቃዛ ፡ መጠጥ ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ ሲሆኑ ፡ አሥራ አራቱ ፡ ደግሞ ፡ የጋራሽ ፡ ኩባንያዎች ፡ ናቸው።

28. ይህ ፡ ተለዋዋጭ ፡ ቁጥር ፡ የተመረጠበት ፡ ምክንያት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ የሚኖር ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰውና ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ የተለያዩ ፡ አስተዳደራዊ ፡ አስተሳሰብ ፡ ስላላቸው ፡ በሠራተኞቻቸውና ፡ በአስተዳደራቸው ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ግንኙነት ፡ የሚመሩት ፡ (የሚይዙት) ፡ በተለያዩ ፡ ሁኔታ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የተሰነዘረ ፡ ሐሳብ ፡ ስላለ ፡ ነው። በሠራተኞች ፡ ማህበሮች ፡ ላይ ፡ ባላቸው ፡ አስተያየት ፡ መሠረት ፡ አሠሪዎችን ፡ ከአራት ፡ ላይ ፡ የከፈሉትን ፡ ሥዩም ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ እላይ ፡ በማ. ቁጥር ፡ ፪ ፡ የተጠቀሰውን ፡ ገጽ ፡ ፳፱-፸ ፡ ይመለከቷል። የዜግነት ፡ ልዩነትም ፡ በዚህ ፡ አከፋፈል ፡ ላይ ፡ ሊታይ ፡ ይችላል።

29. ከድርጅቶቹ ፡ ዘጠኙ ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ የሚመሩ ፡ አሥሩ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ በሚኖሩ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ የሚመሩ ፡ ሲሆኑ ፡ አምስቱ ፡ ደግሞ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ቁጥጥር ፡ ሥር ፡ ነበሩ።

30. በያንዳንዱ ፡ ኩባንያ ፡ ያሉት ፡ ሠራተኞች ፡ ብዛት ፡ ከ፮ ፡ አንስቶ ፡ እስከ ፡ ፪፻፵፭ ፡ ያህል ፡ ይደርሳል። ይኸውም ፡ የሠራተኞቹ ፡ ብዛት ፡ ለኩባንያዎቹ ፡ ቁጥር ፡ ሲካፈል ፡ ለየኩባንያው ፡ ፺፮ ፡ ሠራተኞች ፡ ሲደርሱት ፡ የሠራተኞቹም ፡ ብዛት ፡ ማዕከላዊ ፡ ቁጥር ፡ ብቻውን ፡ ሲወሰድ ፡ ፺፮ ፡ መሆኑ ፡ ነው።

የኢትዮጵያውያን ፡ ንብረቶች ፡ በሆኑ ፡ ኩባንያዎች ፡ ውስጥ ፡ የሚሠሩት ፡ ሠራተኞች ፡ ቁጥር ፡ ለኩባንያዎቹ ፡ ብዛት ፡ ሲካፈል ፡ ለያንዳንዱ ፡ ኩባንያ ፡ ፻፳፮ ፡ ሠራተኞች ፡ ሲደርሰው ፡ ይህ ፡ ቁጥር ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ንብረት ፡ በሆነት ፡ ኩባንያዎች ፡ ዘንድ ፡ ፻፲፬ ፡ ስለሆነ ፡ ከዚያኛው ፡ እምብዛም ፡ አይርቅም። በሆነም ፡ በ፵፫ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ያሉ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ኩባንያዎች ፡ የሠራተኞች ብዛት ፡ አማካይ ፡ ቁጥር ፡ ከቀሩት ፡ ሁለቱ ፡ አማካይ ፡ ቁጥር ፡ አጋማሽ ፡ ያነሰ ፡ ነበር። በተጨማሪም ፡ በጋራሽ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ አማካይ ፡ ቁጥር ፡ በቀዝቃዛ ፡ መጠጥ ፡ ፋብሪካዎች ፡ ውስጥ ፡ ካለው ፡ አማካይ ፡ ቁጥር ፡ ግማሽ ፡ ያነሰ ፡ ነበር።

የድርጅቱ ፡ ትልቅነት ፡ ወይም ፡ ትንሽነት ፡ (መጠን) ፡ በኢንዱስትሪው ፡ ዓይነት ፡ በባለአንዱ ፡ ትሪው ፡ ዜግነት ፡ ላይ ፡ ትንሽም ፡ ቢሆን ፡ መደገፉን ፡ ከላይ ፡ የተጠቀሰው ፡ ያመለክታል።

ስለዚህም ፡ እነዚህ ፡ ምክንያቶች ፡ ተነጣጥለው ፡ ለየብቻ ፡ የማይቆሙ ፡ ስለሆነ ፡ መግለጫውን ፡ በመተንተን ፡ ለሚገኘው ፡ የተለየ ፡ ውጤት ፡ ከነዚህ ፡ ከሁለቱ ፡ ተለዋዋጭ ፡ ነገሮች ፡ ምክንያቱ ፡ የትኛው ፡ እንደሆነ ፡ ለመለየት ፡ ያዳግት ፡ ይሆናል።

ውስጥ : ይመደብ : ነበር = በምደባው : ጊዜ : ኃይለኛ : የሆነ : ማኅበር : ከፍ : ያለ : ተጽዕኖ : ያለው : መሆኑን : ያመለክታል = በዚህ : ክፍል : ውስጥ : ከሚመደቡት : ኩባንያዎች : ሦስቱ : የጋራ : ስምምነት : ነበራቸው = ቀድሞ : የነበረ : የሠራተኛ : ማኅበርም : ቢሆን : መጠነኛ : ተጽዕኖ : ሊኖረው : ይችላል = ማኅበር : ፈጽሞ : ያልነበራቸው : ሠራተኞች : የነበራቸው : ተጽዕኖ : በጣም : ትንሽ : ነበር =³¹ የሠራተኞች : መተባበር : በሥራ : ሁኔታዎች : ላይ : ምን : ውጤት : እንዳለው : ለማወቅ : በእነዚህ : ክፍሎች : ውስጥ : ያሉት : የሥራ : ሁኔታዎች : ተወዳድረው : ነበር =

የተመረጡት : ምሳሌዎች : በጣም : ጥቂቶች : ስለሆኑ ፤ ትክክለኛ : የሆነ : መደምደሚያ : ሐሳብ : ከመስጠቱ : በፊት ፤ በአሠሪና : ሠራተኛ : መካከል : ያለው : አመራር : ከለይ : ከተጠቀሱት : አራት : አርእስቶች : ከአንዱ : ጋር : የሚዛመድ : መስሎ : የሚገኝባቸውን : የሥራ : ሁኔታዎች : ሁሉ : እስታቲስቲክስን : በመሰለ : ዘዴ : ዘርዘር : ማየት : እንደሚያስፈልግ : ተገምቷል =³² በተመረጡት : ምሳሌዎች : መሠረት : በብዙ : የሥራ : ሁኔታዎች : መካከል : የነበረው : ልዩነት : ምንም : ያህል : ባይሆንም ፤ ምሳሌዎች : ብዙ : ቢሆኑ : ኖሮ : የሚያሳዩት : ልዩነትም : የዚያኑ : ያህል : በሆነ : ነበር =

ሠራተኛ : ማለት : ምን : ማለት : ነው?

በሕግ : በተደነገገው : መሠረት : ጥቅም : የሚያገኙትና : ግዴታ : ያለባቸው : ሰዎች : በሠራተኛው : ክፍል : ለመመደብ : ችሎታ : ያላቸው : ብቻ : እንደመሆናቸው መጠን : በማንኛውም : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : በሕግ : ጥናት : ውስጥ : ዋናው : ክፍል : “ሠራተኛ” : ማለት : ምን : ማለት : እንደሆነ : መግለጫ : መስጠት : ነው።

“ሠራተኛ” : የሚለው : ቃል : በኢትዮጵያ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ሕግ : ውስጥ : ከሦስት : የማያንሱ : ልዩ : ልዩ : ትርጉሞች : ተሰጥቶታል = ምንም : እንኳን : በዚህ : ጥናት : ውስጥ : ያሉት : አብዛኛዎቹ : ሠራተኞች : በሦስቱም : ልዩ : ልዩ : ትርጉሞች : “ሠራተኞች” : ቢባሉም ፤ በመካከላቸው : ያለው : ልዩነት : አንድ : ሠራተኛ : በየትኛው : ሕግ : እንደሚተዳደር : ለማወቅ : አያስችልም = በፍትህ : ብሔር : ሕገ : ውስጥ : የሚገኘው : ትርጉም : ከሁሉም : ይበልጥ : አጠቃላይ : ነው።

የሥራ : ውል : ማለት : ከተዋዋዮቹ : ወገን : አንዱ : ሠራተኛው ፤ ሌላውን : ወገን : ለአሠሪው : አንድ : ግዙፍነት : ያለው : ወይም : የአእምሮ : ሥራ :

31. ጁ : ድርጅቶች : በመሥራት : ላይ : ያሉ : ማህበሮች : ሲኖሯቸው : ከነዚህም : አንዱ : ብቻ : በቀዝቃዛ : መጠጥ : ፋብሪካ : ውስጥ : ነበር = በያንዳንዱ : ማህበር : ውስጥ : አባል : የመሆን : መብት : በዚያው ድርጅት : ውስጥ : ለሚሠሩ : ሠራተኞች : የተወሰነ : ነበር = ፱ : ድርጅቶች : ማህበሮች : ኖሯቸው : አያውቅም = የፈረሱት : ማህበሮች : ሁሉ : ምክንያት : በአንድ : ዓይነት : ሙያ : ላይ : የተሠማሩ : ሠራተኞች : አጠቃላይ : ማህበር : ለማቋቋም : የተደረገው : ሙከራ : አለመሳካት : ነው።

32. የከ : አራት : ማዕዘን : (X²) : የቀላል : እስታትስቲካዊ : ዝርዝር : ይህም : ማለት : በዚህ : ዘዴ : መገልገሉ : በሕዝብ : በያገሩ : መሠራጨት : ረገድ : ስላለው : ጉዳይ : ሲወሳ : በጣም : ላይ : የተመሠረተ ብቻ : ስለማይሆን : የአንድ ነገር : ጠቃሚነት : መለኪያ : ባስፈለገ : ቁጥር : ይህንኑ : ዘዴ : ተከትለናል = ለጥናት : ከተመረጡት : ምሳሌዎች : ቁጥር : ማነስ : የተነሳ : በ“ከ” አራት : ማዕዘን : ከመጠቀማችን : በፊት : መግለጫዎቹን : ሁሉ : ሁለት : በሁለት : ወደሆኑ : ሰንጠረዦች : ለውጠን : በያት : ተከታታይ : ማረሚያ : ዘዴ : ተጠቅመናል = የከ : አራት : ማዕዘን : በመግለጫው : ውስጥ : የተመለከተው : ነገር : ተደጋግሞ : ለመድረስ : ያለው : ዕድል : ምን : ያህል : እንደሆነ : ይነግረናል = ፯ : ፒ : ጉዌል ፎርድ : በትምህርትና : በነገረ : ትምህርት : ምርመራ : (ሳይኩሎጂ) : መሠረታዊ : እስታትስቲክስ : (ኒውዮርክ : ማግሮው-ሂል : የመጽሐፍ : ኩባንያ : ፫ኛ : እትም : 1989፣ 9/ም) : ምዕራፍ : 18 : ይመለከታል።

በተወሰነ ፡ ወይም ፡ ባልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ አሠራው ፡ ሊከፍለው ፡
በተገደደበት ፡ አንድ ፡ ደመወዝ ፡ በርሱ ፡ አገልግሎትና ፡ በርሱ ፡ መሪነት ፡
ሥራውን ፡ ለማከናወን ፡ ግዴታ ፡ የገባበት ፡ ውል ፡ ነው ።³³

የመንግሥት ፡ ሠራተኞችና ፡ ተቀጣሪዎች ፡ መንግሥት ፡ በሚያካሂዳቸው ፡ የንግድ ፡ ወይም ፡ የኢንዱስትሪ ፡ ሥራዎች ፡ ውስጥ ፡ የተሠማሩ ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ ከዚህ ፡ ትርጉም ፡ ውስጥ ፡ ናቸው ።³⁴

የሚቀጥለው ፡ ትርጉም ፡ የሚገኘው ፡ ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ በወጣው ለዋጅ ፡ (፲፱፻፶፮ ፡ ዓ ፡ ም ፡) ለና ፡ ስለ ፡ ሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ በወጣው ፡ ደንብ ፡ (፲፱፻፶፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡) ውስጥ ፡ ነው ። ሁለቱም ፡ ትርጉሞች ፡ ለትርፍ ፡ የሚሠሩ ፡ የመንግሥት ፡ ሠራተኞችን ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፤ በሥራ ፡ አስኪያጅነት ፡ በዲሬ ክተርነት ፡ በተቆጣጣሪነት ፡ ወይም ፡ የአንድ ፡ አሠሪ ፡ ወኪል ፡ በመሆን ፡ የተቀጠረ ፡ ማንኛውንም ፡ ሰው ፡ የቤት ፡ አሽከርን ፡ ከአሥር ፡ የሚያንሱ ፡ ቀዋሚ ፡ ሠራተኞች ፡ በሚገኙበት ፡ እርሻ ፡ ውስጥ ፡ የሚሠራን ፡ የእርሻ ፡ ወይም ፡ የከብት ፡ እርባታ ፡ ሠራተኛንም ፡ ከትርጉማቸው ፡ ውጭ ፡ ያደርጉታል ።³⁵

የአስተዳደር ፡ ሠራተኞች ፡ ከትርጉሙ ፡ ውጭ ፡ መደረግ ፡ ከአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ አዋጅ ፡ ከአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ውጭ ፡ የሆኑትን ፡ ሠራተኞች ፡ ጥቅም ፡ መጠበቅና ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ መካከል ፡ የሚነሳውን ፡ ክርክር ፡ የመወሰን ፡ መሠረታዊ ፡ ዓላማ ፡ ጋር ፡ ተሰማሚ ፡ ነው ። ይህን ፡ እንጂ ፡ ይህ ፡ ልዩነት ፡ በደንቦቹ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ሲሆን ፡ አንድ ፡ እንግዳ ፡ ነገር ፡ ተፈጠረ ። ሠራተኛው ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ በሆኑት ፡ ቀኖች ፡ ደመወዝ ፡ ሲከፈለው ፡ የአስተዳደር ፡ ሠራተኛ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ መብት ፡ የለውም ። ሠራተኛው ፡ ከደንበኛ ፡ የሥራ ፡ ጊዜው ፡ በላይ ፡ ስለሚሠራው ፡ ሥራ ፡ አከፋፈልና ፡ በሳምንት ፡ ውስጥ ፡ ስንት ፡ ሰዓት ፡ መሥራት ፡ እንዳለበት ፡ በሕግ ፡ የተወሰነ ፡ ሲሆን ፡ ለአስተዳደር ፡ ሠራተኛ ፡ ግን ፡ የዚህ ፡ ዓይነት ፡ ድንጋጌ ፡ የለውም ። እንዲሁም ፡ ሠራተኛው ፡ ከአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ባለሥልጣን ፡ ይልቅ ፡ በርከት ፡ ያለ ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ አለው ።³⁶

ምናልባት ፡ ይህ ፡ አለመስማማት ፡ ሊፈጠር ፡ የቻለው ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ አዋጅ ፡ በተዘጋጀበት ፡ ጊዜ ፡ በሕግ ፡ አርቃቂው ፡ በኩል ፡ በነበረው ፡ የጥንቃቄ ፡ ጉድለት ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ። መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታዎችን ፡ እንዲወስን ።³⁷ ለሚረከቱ ፡ የተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ ከቀረው ፡ የአዋጁ ፡ ዓላማ ፡ ማለት ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክርክሮች ፡ የሚወሰንባቸውን ፡ መንገዶች ፡ መፍጠርና ፡ የአሠሪዎች ፡ ማኅበሮችና ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ የሚመዘገቡባቸውን ፡ ሁኔታዎች ፡ መወሰን ፡ ጋር ፡ በፍጹም ፡ አይስማማም ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ሕግ ፡ አርቃቂዎቹ ፡ ይህን ፡ ድን

33. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፲፪ ። ለአተረጓጎሙ ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍ/ቤት ፡ በ፲፱፻፶፮ - ዓ/ም ፡ በኃይሌ ፡ ዋቅጅራና ፡ በግርማ ፡ ነገራ ፡ መካከል ፡ በነበረው ፡ ክርክር ፡ ላይ ፡ የሰጠውን ፡ ውሳኔ ፡ በኢትዮጵያ ፡ የሕግ ፡ መጽሔት ፡ ፕልዩም ፡ ፩ ፡ ገጽ ፡ ፸፬ ፡ ይመለከታል ።

34. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፲፫ ።

35. ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ የወጣው ፡ አዋጅ ፡ ቁጥር ፡ ፪(ረ) የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ ቁጥር ፡ ፫(፩) ።

36. ሠራተኛ ፡ የሚለው ፡ ቃል ፡ በደንቡ ፡ ውስጥ ፡ እንደተጠቀሰው ፡ የቤት ፡ አሽከሮችንና ፡ በርሻ ፡ ሥራ ፡ የተሰማሩትን ፡ ሰዎች ፡ ስለማይጨምር ፡ እነዚህም ፡ ያላቸው ፡ መብት ፡ በፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ የተደነገገው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

37. ስለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ የወጣ ፡ አዋጅ ፡ ቁጥር ፡ ፫ (ቀ)ን ፡ ይመለከታል ።

ጋሌ : የጨመሩት : ወደ : ፊት : በሥራ : ሁኔታዎች : ላይ : በሚደረገው : ለውጥ :
 ውስጥ : የፓርላማን : ጣልቃ : መግባት : ለማስወገድ : ቢሆንም ፤ በአዋጁ : ውስጥ :
 በተመለከተው : በጠባቡ : የሠራተኛ : ትርጉም : መሠረት : የሚኒስትሩ : ሥልጣን :
 የተወሰነ : መሆኑን : የዘነጉት : ይመስላል ። ስለዚህ : በሚኒስትሩ : የወጡት : የሥራ :
 ሁኔታዎች : በፍትሕ : ብሔሩ : ሕግ : ውስጥ : ከተመለከቱት : የተወሰኑ : የሥራ :
 ሁኔታዎች : ይልቅ : ሁልጊዜ : የተወሰነ : ተፈጻሚነት : ሊኖራቸው : ይገባል ።

ሦስተኛው : የሠራተኛ : ትርጉም : የሚገኘው : በ፲፱፻፶፰ : ዓ : ም : ስለ : ሥራ :
 ሁኔታዎች : ደረጃ : በወጣው : አዋጅ : ውስጥ : ነው ። ይህ : ትርጉም : የአስተዳደር :
 ሠራተኞችን : ከትርጉሙ : ውጪ : ካለማድረግ : በስተቀር ፤ የአሠሪና : ሠራተኛ :
 ጉዳይ : አዋጅ : ውስጥ : ከሚገኘው : ትርጉም : ጋር : አንድ : ዓይነት : ነው ።³⁸ የሥራ :
 ሁኔታዎች : ደረጃ : አዋጅ : ዓላማ : የኢንዱስትሪ : ሠራተኞችን : ደገንነትና : ጤንነት :
 ለመጠበቅ : እንደመሆኑ : መጠን : ትርጉሙ : የማይጨምረው : ኢንዱስትሪ : ውስጥ :
 የማይሰሩትን : ሰዎች : ብቻ : ስለሆነ : ትክክለኛ : ነው ።³⁹

ፍርድ : ቤቶች : ለነዚህ : ሕጋዊ : ትርጉሞች : ፍቺ : ለመስጠት : ዕድል : ገጥሟ
 ቸዋል ። በአንድ : በቅርብ : ጊዜ : በተወሰነ : የፍርድ : ጉዳይ : ውስጥ ፤ ከፍተኛው :
 ፍርድ : ቤት : አንድ : የቤት : አሽከር : ከሥራ : ስለተሰናበተ : የጠየቀውን : ኪሣራ ፤
 በዓመት : ፈቃድ : ምትክ : ገንዘብ : ይከፈለኝ : ያለውንና : ከሥራ : ከመሰናበቱ :
 አስቀድሞ : ማስጠንቀቂያ : ሊሰጠኝ : ይገባ : ነበር : ያለውን : የፍትሕ ብሔር : ሕጉም :
 ሆነ : ስለሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : የወጣው : ደንብ : ለቤት : አሽከር :
 ተፈጻሚዎች : አይደሉም : በማለት : ውድቅ : አድርጎታል ።⁴⁰ ይህ : ውሳኔ : የተሳሳተ :
 ይመስላል ። ፍርድ : ቤቱ : በደንቡ : ውስጥ : የሚገኘውን : ትርጉም : በፍትሕ ብሔሩ :
 ሕግ : ውስጥ : ያስገባው : በደንቡ : ውስጥ : የሚገኘው : ትርጉም : የሚያገለግለው :
 እዚያው : እደንቡ : ውስጥ : ብቻ : ነው : የሚለውን : ሐረግ : ባለማስተዋል : ነው ።⁴¹
 ምንም : እንኳን : በፍትሕ ብሔሩ : ሕግ : ለቤት : አሽከሮች : የተለየ : ክፍል : ቢኖ
 ራቸውም : ይህ : ክፍል : በአሠሪው : ላይ : የተለየ : ግዴታዎችን : ይጭንበታል :
 እንጂ : የቤት : አሽከሮችን : ከጠቅላላው : ድንጋጌዎች : ውጭ : አያደርጋቸውም ።⁴²

አብዛኞቹ : አሠሪዎች : ተጠይቀው : በሰጡት : መልስ : መሠረት : የቀን : ሠራ
 ተኛ : ማለት : በቀን : በቀን : የሚከፈለውን : ባልሠራበት : ቀን : ደሞዝ : የማይታ
 ሰብለት : ከሌሎቹ : ቀዋሚ : ሠራተኞች : እኩል : ጥቅም : ሊያገኝ : አይችልም ።
 ይሁን : እንጂ : የቀን : ሠራተኛ : ቀዋሚ : ሠራተኛ : ከሚያገኛቸው : ጥቅሞች :
 ጥቂቶቹን : ማግኘት : ይችላል : ሲል : ከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : በይኖላል ።

የአንድ : አውራጃ : ፍርድ : ቤት : ለአንድ : የቀን : ሠራተኛ : ያለበቂ : ምክንያት :
 ከሥራ : ስለመሰናበቱ : በፍትሕ : ብሔር : ሕግ : ቀጥር : ፪ሺህ ፯፻፸፫ : መሠረት : የበየን

38. ስለ : ሥራ : ሁኔታዎች : ደረጃ : የወጣ : አዋጅ : ቁጥር : ፫(፬) ።
 39. ስለ : ሥራ : ሁኔታዎች : ደረጃ : የወጣው : አዋጅ : ቁጥር : ፩ : በዚህ : አዋጅ : ቁጥር : ፫(፬) : መሠረት :
 ሠራተኞቻቸው : “ተቀጣሪ” : መባል : የሚገባቸውን : አንዳንድ : ድርጅቶች : ከክልሉ : ውጪ :
 ያደርጋቸዋል ።
 40. ይግባኝ : ባይ : ተፈራ : መክቴ : መልስ : ሰጭ ልዊስ : (ከፍተኛው : ፍ/ቤት : ፲፱፻፶፰ : ዓ/ም / የፍትሕ :
 ብሔር : ይግባኝ : መዝገብ : ቁጥር : ፪፯፻፳፮ : (ያልታተመ) ። ከሳሽ : ክሱን : በፍትሕ ብሔር : ሕግ :
 ቁጥር : ፪ሺ፳፻፳፩ : ፪ሺ፳፻፳፮ : እና : ፪ሺ፳፻፳፩ ላይ : መሥርቶ : ለአውራጃ : ፍ/ቤት : አቀረበ ።
 41. “-----በዚህ : ደንብ : ውስጥ : (፩) : ሠራተኛ : ሲባል :-----” የሠራተኛ : መሠረታዊ : ሁኔታ : ደንብ :
 ቁጥር : ፫ ።
 42. የፍትሕ ብሔር : ሕግ : ከቁጥር : ፪ሺ፳፻፩ : እስከ : ፪ሺ፳፻፫ : ድረስ : ይመለከታል ።

ለትን : ካሣ : የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : በማጽደቅ : የሥራ : ውል : የሚኖረው : በሚከ
 ፈለው : ደመወዝና : በሚሠራው : ሥራ : ላይ : እንጂ : ሥራው : በሚቆይበት : ጊዜ : ላይ :
 አለመሆኑን : ገልጾአል ። በተጨማሪም : የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ምንም : እን
 ኳን : የሥራ : ውል : በየቀኑ : እንደሚታደስ : ሆኖ : ቢቆጠርም : ያለምክንያት :
 ሠራተኛውን : ከሥራ : የሚያስናብተውን : አሠሪ : የሚቀጣው : ቁጥር : ፪ሺህ ፭፻፸፫ :
 ውሉን : ባለማደስና : በማቋረጥ : መካከል : አንዳችም : ልዩነት : አይፈጥርም : ብሏል ።⁴³
 ስለዚህ : የዚህ : ውሳኔ : ውጤት : ያለበቁ : ምክንያት : ከሥራ : የተወገደ : የቀን :
 ሠራተኛን : ከሥራ : በመወገዱ : ካሣ : የሚገባው : ማድረግ : ብቻ : ሳይሆን : እንደ
 ሌላው : ቀዋሚ : ሠራተኛም : የሥራ : ዘመኑ : ርዝመት : ለሚሰጠው : ማናቸውም :
 ሌላ : ጥቅም : ብቁ : ያደርገዋል ። ማለት : ነው ። ለእንደዚህ : ዓይነት : ጥቅሞች :
 ብቁ : ለመሆን : የሚያስፈልገው : “የአገልግሎት : ዘመን : ርዝመት” እንጂ : “ውሉ :
 የሚቆይበት” ጊዜ : አይደለም ። ስለዚህ : ለዘጠና : ጊዜ : በተከታታይ : ለቀን : ሥራ :
 ውል : የገባ : አንድ : የቀን : ሠራተኛ : ለአሠሪው : ሦስት : ወር : የአገልግሎት :
 ዘመን : ይኖረዋል : ማለት : ነው ።

አንዳንድ : አሠሪዎች : በሰጡት : አስተያየት : የሞያ : ሥራ : ለማጀት : ከሌሎች :
 ቀዋሚ : ሠራተኞች : እኩል : ጥቅም : ለማግኘት : አይችሉም : ይላሉ ። ምንም :
 እንኳን : የፍትሕ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺህ ፭፻፺፯ : ሌሎቹ : አሠሪና : ሠራተኛን :
 የሚመለከቱት : ቁጥሮች : ለሞያ : ሥራ : ለማጀት : ተፈጻሚዎች : እንደሚሆኑ :
 ቢናገርም : ጉዳዩ : አጠራጣሪ : ስለሆነ : አሠሪዎች : ተቃራኒ : ክርክር : ለማቅረብ :
 ሳያስችላቸው : አይቀርም ።⁴⁴

ከጋራገሮቹ : አራቱ : ለለማጀት : አንዳችም : ደሞዝ : አይከፍሉም ። ቢከፍሉም :
 በጣም : አነስነተኛ : ነው ። በዚህ : ሁኔታ : በሠራተኛ : ደመወዝ : ላይ : የተመሠረቱት :

43. ኪዳኔ : ተመልሶ : ከሳሽ : ጀግኔ : ተከሳሽ : (ከፍተኛው : ፍ/ቤት : ፲፱፻፶፩ : ዓ/ም) የኢትዮጵያ : ሕግ
 መጽሐት : ሾልዩም : ፫ : ገጽ : ፬፻፱ ።
 44. ከሳሽ : የማተሚያ : ቤት : ሠራተኞች : ማህበር : ተከሳሽ : የማተሚያ : ቤት : ባለንብረት : (ታህሣሥ :
 ፳፫ : ፲፱፻፶፩ : ዓ/ም : የአሠሪና : ሠራተኛ : ቦርድ) ። በአሠሪና : ሠራተኞች : መካከል : የሚነሱ :
 ክርክሮችና : ቦርዱም : የሰጣቸው : ውሳኔዎች : ለዓይነት : ተመርጠው : የተጠራቀሙ : ጉዳዮች ።
 አዲስ : አበባ : የኢትዮጵያ : አሠሪዎች : ማህበር : ፲፱፻፷፩ : ዓ/ም) : የመዝገብ : ቁጥር : ፩ ። አርዕስቱ
 እንደሚያመለክተው : ሁሉ : መጽሐፉ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : ከሰጠው : ውሳኔ ለዓ
 ዩነት : ያህል : አጠር : በማድረግ : አጠራቅሞ : ያያዘ : እንጅ : ቦርዱ : ውሳኔ : የሰጠባቸውን : ጉዳ
 ዮች : ሁሉ : አይጨምርም : ለዓይነት : የተወሰዱት : ጉዳዮች : የተመረጡት : ቦርዱ : ውሳኔ : ከሰጠ
 ባቸው : ክርክሮች : ሁሉ : ውስጥ : ነው ። ይህም : የሆነበት : ምክንያት : ስለ : ቦርዱ : ውሳኔና : በተለ
 ያዩ : ጭብጦች : ላይም : ስለሚሰጣቸው : ምክንያቶች : ተወካይ : የሚሆን : አጠቃላይ : ሃሳብ :
 ለማግኘት : ነው ። ብዙ : ጉዳዮች : ተመሳሳይ : ጭብጥ : ወይም : ጭብጦች : ያላቸው : እንደሆነ
 ከነርሱ : አንዱ : ብቻ : ለዓይነት : ተመርጧል ። የሚገጥማቸውን : ሕጋዊ : መዝገቦች :
 ለሕዝብ : እንዲገለጹ : ማድረግ : በብዙ : አሠሪዎች : ዘንድ : የተለመደ : ስላልሆነ : የኢትዮጵያ :
 አሠሪዎች : ማህበር : በክርክሩ : ውስጥ : ያሉትን : የተሟጋችን : ስም : አልጨመረውም ። በአማርኛ
 የተሰጠው : ሙሉው : የውሳኔው : ቃል : ከኢ.አ.ማ. መሥሪያ : ቤት ሊገኝ : ይችላል : ቦርዱ : ከሰጣ
 ቸው : ውሳኔዎች : የታተመው : ይህ : ብቻ : ሲሆን : ለወደፊት : ለመታተም ያለው : ዕድል : በጣም :
 አስጊ ሊሆን : ይችላል : እስካሁን : የኢ.አ.ማ. ቦርድ : የሰጠውን : የእያንዳንዱን : ውሳኔ : ቅጅ :
 ተቀብሏል : ነገር ግን : የዚህ : ዓይነቱን : ውሳኔ : ሰብስቦ : ማሳተሙ : በሰራተኛው : ወገን : ላይ :
 በሚያስከትለው : ቅሬታ : የተነሳ : የእያንዳንዱን : ውሳኔ : ቅጅ : ለኢ.አ.ማ. መላኩ : ይቆም : ይሆናል ።
 ወደፊት : በዚህ : የክርክር : ክምችት : ውስጥ : ያለ : ጉዳይ : ሲጠቀስ : የሚሰጠው : በክምችቱ : ውስጥ :
 የተመለከተው : የክርክሩ : ስም : የክርክሩ : ሥፍራ : ውሳኔው : የተሰጠበት : ቀን : በአሠሪዎችና :
 በሠራተኞች : መካከል : የሚፈጠር : አለመግባባት : እና : በክምችቱ : ውስጥ : ያለው : የመዝገብ :
 ቁጥር : ብቻ : ነው ።

የፍትሐ : ብሔሩ : ሕግ : ድንጋጌዎች : ደመወዝ : እየተከፈለ : የሚወሰድ : የዓመት : ፈቃድን : የመሰለ : መብት : ለለማጆች : አይሰጡም : ማለት : ነው ።

የሠራተኛ : ግዴታዎች ፤

የፍትሐ : ብሔሩ : ሕግ : በውሉ : ላይ : ከተዘረዘሩት : የሠራተኛ : ግዴታዎች : የተለዩ : አሠሪው : የሚፈጽማቸው : ሌሎች : ግዴታዎችን : ይመሠርታል ። ከነዚህም : ግዴታዎች : አንደኛው : ሠራተኛው : አስቦ : ወይም : በቸልተኝነት : ወይም : ባለመጠንቀቅ : በአሠሪው : ላይ : ለሚያደርሰው : ጉዳት : እንደሥራ : ዓይነትና : የሠራተኛው : የትምህርት : ደረጃና : ችሎታ : አላፊ : መሆኑ : ነው ።⁴⁵

ከተጠየቁት : ኩባንያዎች : ግማሹ : ሠራተኞቻቸው : በቸልተኝነት : በዕቃና : በመሣሪያዎች : ላይ : ላደረሱት : ጉዳት : ምትክ : ወይም : ክፍያ : ሲጠይቁ : ሁለት : ሦስተኛ : የሚሆኑት : ደግሞ : እንደዚህ : ዓይነቱን : ክፍያ : የሚጠይቁት : ሠራተኞቻቸው : አውቀው : ላደረሱት : ጉዳት : ብቻ : መሆኑን : ለመረዳት : ተችሏል ። ሁለት : ድርጅቶች : ደግሞ : ለእንደዚህ : ዓይነቱ : ጥፋት : የዕቃውን : ዋጋ : ከማስከፈል : ይልቅ : ሠራተኞቻቸውን : በቅጣት : መልክ : የተወሰነ : ገንዘብ : ያስከፍሏቸዋል ። አንድ : ሌላ : ድርጅት : ደግሞ : ጉዳት : የደረሰበት : ዕቃ : ወይም : መሣሪያ : በጣም : ውድ : ከመሆኑ : የተነሳ : በሠራተኛው : ላይ : ከፍ : ያለ : የገንዘብ : ዕዳን : የሚያደርሱበት : መሆኑ : ከተረጋገጠ : ምንም : ዓይነት : ክፍያ : አይደረግም : የሚል : ውሳኔ : አለው ። አንድ : ኩባንያ : ብቻ : ሁልጊዜ : የሚያስከፍለው : ገንዘብ : ጉዳት : የደረሰበትን : ዕቃ : ለማሰራት : ወይም : ለማስቀየር : ከሚፈጀው : ገንዘብ : ያነሰ : መሆኑን : ገልጿል ። የሚያስከፍለው : ያዲሱን : ዋጋ : ሳይሆን : ያገለገለውን : ዕቃ : ዋጋ : ብቻ : ነበር ። ኢትዮጵያውያንና : የውጪ : አገር : ድርጅቶች : ሁሉም : በቸልተኝነት : ለደረሰው : ጉዳት : ክፍያ : ሲጠይቁ ፤ ነዋሪነታቸው : ኢትዮጵያ : ውስጥ : የሆነ : የውጭ : አገር : የንግድ : ድርጅቶች : ግን : እንደዚህ : ዓይነቱን : ክፍያ : የሚጠይቁት : ከግማሽ : በታች : የሚሆኑት : ብቻ : ናቸው ።⁴⁶

ሌላው : የሠራተኛ : ግዴታ : ደግሞ : የሥራውን : አፈጻጸም : የሚመለከቱ : የአሠሪው : ትዕዛዞች : ለውሉ : ለሕጉና : ለመልካም : ጠባይ : አንዳችም : ተቃራኒነት : ከሌላቸውና : እነዚህንም : መፈጸም : አደጋ : የሚያመጣ : ካልሆነ : ትዕዛዙን : መቀበል : ነው ።⁴⁷ ይህም : ማለት : ሠራተኛው : የሚቀበለው : ትዕዛዝ : በተለምዶ : ሥራው : ላይ : የተመሠረተውን : ብቻ : ሳይሆን : ካለበት : ሥራ : ወደ : ሌላ : ሥራ : ለጊዜው : ወይም : በቀዋሚነት : ተዛውሮ : መሥራትንም : ጭምር : ነው ። የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : የደመወዝ : ለውጥም : ሆነ : የማዕረግ : ልዩነት : የሌለውን : የሥራ : ለውጥ : የሠራተኛው : አልቀበልም : ማለት : ሠራተኛውን : ለማስወጣት : እንደበቁ : ምክንያት : ይቆጠራል : ብሎ : ወስኖአል ።⁴⁸

45. የፍትሐብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፲፭፻፳፬ ።
46. ይህ : እስታቲስቲካዊ : ልዩነት : በጣም : ትልቅ : ነው ።
 $X^2 = 6.505$, $F = 0.02$ ያንሳል ። ይህም : ማለት : እንደዚህ : ያለው : ልዩነት : በአጋጣሚ : ለመድረስ ያለው : ዕድል : በመቶ : ውስጥ : ከሁለት : ጊዜ : ያነሰ : ነው ።
47. የፍትሐብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፲፭፻፳፫ እና : ፪፲፭፻፳፭ ።
48. የልብስ : ንጽህና : መስጫ : ሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : አንድ : የልብስ ንጽህና : መስጫ : ባለንብረት ተከሳሽ : (ነሐሴ : ፳፭ : ፲፱፻፶፱ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ቦርድ) : የአሠሪና : ሠራተኛ : ክርክሮች : የመዝገብ : ቁጥር : ፳፬ ።

እንዲህም ፡ ሲባል ፡ አሠሪዎች ፡ ሠራተኞቻቸውን ፡ እንደፈቀዳቸው ፡ ከሥራ ፡ ወደ ፡ ሥራ ፡ መለወጥ ፡ ይችላሉ ፡ ማለት ፡ አይደለም ። በዚህ ፡ መብታቸው ፡ ላይ ፡ አሠሪዎችም ፡ ገደቦች ፡ አሉባቸው ።

በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕገ ፡ መሠረት ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ በደረጃ ፡ ወይም ፡ በደመወዝ ፡ ዝቅ ፡ ወዳለ ፡ ሥፍራ ፡ ተዛውሮ ፡ እንዲሠራ ፡ አይገደድም ፤ አዲሱም ፡ ሥራ ፡ ሠራተኛው ፡ ከተቀጠረበት ፡ ሥራ ፡ ይበልጥ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ደመወዝ ፡ ያለው ፡ እንደሆን ፡ ይህን ፡ ደመወዝ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።⁴⁹ ይህን ፡ አነጋገር ፡ በቀጥታ ፡ ከወሰድነው ፡ የችሎታ ፡ ማጣት ፡ ከሥራ ፡ ለማሰናበት ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ በመሆኑ ።⁵⁰ አንድ ፡ አሠሪ ፡ በቅርብ ፡ ጊዜ ፡ የቀጠረውን ፡ ከፍተኛ ፡ ሜካኒክ ፡ በችሎታ ፡ ማጣት ፡ የተነሳ ፡ ከሥራ ፡ ሊያሰናብተው ፡ ይችላል ፡ እንጂ ፡ ወደ ፡ ዝቅተኛ ፡ ሥፍራ ፡ ማለትም ፡ ወደ ፡ ረዳት ፡ ሜካኒክነት ፡ በአነስተኛ ፡ ደመወዝ ፡ ሊያዛውረው ፡ አይችልም ፡ ማለት ፡ ነው ።

ይሁን ፡ እንጂ ፡ አንድ ፡ አሠሪ ፡ ሠራተኛውን ፡ በተዘዋዋሪ ፡ መንገድ ፡ በደመወዝና ፡ በደረጃ ፡ ዝቅ ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ። እላይ ፡ እንደተነገረው ፡ ሠራተኛው ፡ በሥራ ፡ ችሎታው ፡ ብቁ ፡ ሆኖ ፡ ካልተገኘ ፡ አሠሪው ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ስላለው ፡ ከሥራው ፡ ሊያሰናብተው ፡ ይችላል ። የአሠሪው ፡ ግዴታ ፡ አስቀድሞ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠት ፡ ብቻ ፡ ነው ።⁵¹ አስቀድሞ ፡ የተወሰነውም ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሞላ ፡ አስቀድሞ ፡ ያስብበታል ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ እንደገና ፡ ይህንኑ ፡ ሠራተኛ ፡ ለዝቅተኛው ፡ ሥራ ፡ እንደ ፡ አዲስ ፡ ሊቀጥረው ፡ ይችላል ። ስለዚህ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛን ፡ ዝቅተኛ ፡ ደመወዝ ፡ ወደሚያስጥ ፡ ሥራ ፡ እንዳይለወጥ ፡ የሚያዘዘው ፡ ሕግ ፡ ፍጹም ፡ ሳይሆን ፡ አሠሪው ፡ አስፈላጊ ፡ ነገሮችን ፡ አስቀድሞ ፡ እንዲፈጽም ፡ ያደርገዋል ። እንደዚሁም ፡ የተቀጠረው ፡ ሠራተኛ ፡ ለሥራው ፡ በችሎታ ፡ ማነስ ፡ ብቁ ፡ ሆኖ ፡ አለመገኘቱን ፡ ማሳየት ፡ እና ፡ ፈቃዱ ፡ ከሆነ ፡ ይኸው ፡ ሠራተኛ ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ እንዲፈልግ ፡ አስቀድሞ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠት ፡ ናቸው ።

የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌ ፡ ቀጥታ ፡ ትርጉም ፡ የሚያስከትለው ፡ ሌላው ፡ ውጤት ፡ ደግሞ ፡ አንድ ፡ ረዳት ፡ ሜካኒክ ፡ የዋናውን ፡ ሜካኒክ ፡ ሥራ ፡ ለአንድ ፡ ሰዓት ፡ ያህል ፡ እንኳን ፡ ቢሠራ ፡ ለዚያው ፡ ለሠራበት ፡ ለአንድ ፡ ሰዓት ፡ ጊዜ ፡ የሚደርሰውን ፡ የደመወዝ ፡ ጭማሪ ፡ ሊያገኝ ፡ ይገባዋል ፡ ማለት ፡ ነው ።

በሥራ ፡ ላይ ፡ ሲውል ፡ ይህ ፡ የቃል ፡ በቃል ፡ ትርጉም ፡ ፍች ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ። ከጥቂት ፡ ኩባንያዎች ፡ በስተቀር ፡ ሌሎቹ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ምን ፡ ሥራ ፡ እንደሚሠራ ፡ አለመግለጻቸውን ፡ በሂሳብ ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ታላቅ ፡ ችግር ፡ እና ፡ ለጊዜው ፡ ወይም ፡ ለዘለቄታው ፡ በማዛወር ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ልዩነት ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ አተረጓጎም ፡ አይገነዘበውም ። ምናልባትም ፡ ሠራተኛው ፡ ለጊዜው ፡ ወደ ፡ ዝቅተኛ ፡ ቦታ ፡ ተዛውሮ ፡ ከሠራ ፡ የመጀመሪያውን ፡ ከፍተኛውን ፡ ደመወዙን ፡ እንዳያጣና ፡ ወደ ፡ ዝቅተኛም ፡ ሥፍራ ፡ ተለውጦ ፡ ለጊዜው ፡ ሲሰራ ፡ አሠሪው ፡ ከፍተኛውን ፡ ደመወዝ ፡ እንዳይከለክለው ፡ የሠራተኛው ፡ መብት ፡ መጠበቅ ፡ ይገባ

49. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፳፮ ።
50. በፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፸፰ ፡ (፪) ፡ መሠረት ፡ ከሥራ ፡ ማስወጣት ፡ የሚቻለው ፡ ሠራተኛው ፡ በቂ ፡ የቴክኒክ ፡ ዕውቀት ፡ ወይም ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ትጋት ፡ የማያዋጣ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በበቂ ፡ ምክንያት ፡ ነው ።
51. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፸ ፡ እና ፡ ፪ሺ፳፻፸፩ ።

ባው : ይሆናል ። ይሁን : እንጂ : ሕገ : በጊዜው : ካለው : የአቀጣጠር : ሁኔታ : ጋር : ሲወዳደር : በከፍተኛ : ደረጃ : ላይ : የሚገኝ : ነው ።

ስለ : ደመወዝ : ጉዳይ : ከተጠየቁት : አስራ : ስድስት : ከባንያዎች : ውስጥ : አንዱ : የደመወዝ : ድልድል : የሚወስነው : በየዓመቱ : በሚደረገው : የደመወዝ : ምርመራ : ላይ : ነው : ብሏል ። አስራ : ሦስቱ : ደግሞ : አንድ : ሠራተኛ : ወደ : ዝቅተኛ : ቦታ : ተዛውሮ : ሲሠራ : ደመወዙን : እንደማይቀንሱበትና : በኋላም : ወደ : ከፍተኛ : ሥፍራ : ሲለወጥ : ከ፲፭ : ቀን : እስከ : አንድ : ዓመት : በሚደርስ : የሙከራ : ጊዜ : በኋላ : የከፍተኛውን : ሥራ : ደመወዝ : እንደሚሰጡት : ተናግረዋል ።

አንድ : ከባንያ : ብቻ : የሕጉን : ቃል : በቃል : ትርጉም : በመከተል : ለጊዜው : ወደከፍተኛ : ሥራ : ተዛውረው : ለሚሠሩ : ሠራተኞቹ : የደመወዝ : ዕድገት : ለዚያው : ለተወሰነው : ጊዜ : የሚሰጥ : መሆኑን : አረጋግጧል ።⁵²

ከሥራ : ስለመሰናበት :

ያለበቂ : ምክንያት : ከሥራ : መሰናበት : በአሠሪና : ሠራተኛ : ክፍል : ውስጥ : አብዛኛውን : ጊዜ : የሚቀርብ : አቤቱታ : ነው ።⁵³

የሠራተኛውን : ሁኔታ : ስንመለከት : እንደዚህ : ዓይነት : ሁኔታ : መፈጠሩ : የሚያስደንቅ : ነገር : አይደለም ። አንድ : ሠራተኛ : ከተቀጠረ : በኋላ : አሠሪው : የዓመት : ፈቃድ : ወይም : የሕመም : ፈቃድ : የከለከለው : እንደሆነ : ከሥራ : ወጥቼ : ሥራ : ፈት : ለመሆን : እችላለሁ : በሚል : ተገቢ : ፍርሀት ።⁵⁴ ለአሠሪና : ሠራተኛ : ክፍል : ሄዶ : አቤቱታ : ሳያቀርብ : ይቀራል ።⁵⁵ ምናልባትም : የነዚህን : ቀኖች :

52. በተጨማሪም : ይህ : ከባንያ : አንድ : ሠራተኛ : በአንድ : ክፍተኛ : ሥልጣን : (ማዕረግ) : ላይ : ለ፴ : ቀናት : የቆየ : እንደሆኑ : ለቦታው : የሚያገኘው : ደመወዝ : ለዘለቄታው : ይሆንና የደመወዙ : ልክ : ቀደም : ሲል : ያገኘው : ወደነበረው : መጠን : እንዳይመለስ : ይደረጋል ።

53. በዚህ : ነገር : (ጉዳይ) : ላይ : የተዘጋጀ : እስታትስቲክ : የለም : ባሁኑ : ጊዜ : ካሉትም : መረጃዎች : ማዘጋጀቱ : እጅግ : አዳጋች : ይሆናል ። ከመቶ : ዘጠናው : በሚሆኑት : የክፍሉ : ባለሥልጣኖች : ዘንድ : የአብዛኞች : ጉዳዮች : መዝገባቸው : እንዲዘጋ : ስምምነት አለ ።

54. በማኅበር : ሥራ : ውስጥ : ተካፋይ : ሆነሃል : ብሎ : ከሥራ : ማስወገዱን : ከመከላከል : በስተቀር : አሠሪው : ሠራተኛውን በሥራው : ላይ : እንዲያቆይ : ያደርግ : ዘንድ : ሕገ : አያስገድደውም ። ሕገ : የሚያደርገው አሠሪው : ያለ : በቂ : ምክንያት : ሠራተኛውን : ሲያስወግድ : የሚከፍለውን : ገንዘብ መጠን ብቻ : መወሰን : ነው ። (ይግባኝ : ባይ : ጌታቸው : ብርሃኔ : መልስ : ሰጭ : የኢትዮጵያ : ንግድ : ባንክ) : (ጠቅላይ : ን/ነ/ፍ/ቤት : ፲፱፻፷፰ : ዓ/ም / የፍትሕ : ብሔር : ይግባኝ : ቁጥር : ፪፻፺፭ (፰) : (ያልታተመ) የሠራተኞች : ማኅበር : ከሳሽ : የኢትዮጵያ : አየር : መንገድ : ከባንያ : ተከሳሽ : (የአሠሪና : ሠራተኛ ጉዳይ : ቦርድ : ሐምሌ : ፲፩ : ቀን : ፲፱፻፺፮ : ዓ/ም) : የአሠሪና : የሠራተኛ : ክርክሮች : የፋይል : ቁጥር : ፰ ። ይህ : ዓይነቱ : ጉዳይ : የመሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታዎች : ደንብ : የሚፈቅድላቸውን መብት : በመጠየቃቸው : ከሥራ : በተወገዱ : ሠራተኞችም : ላይ : ተፈጻሚነት : አለው ። እላይ : በአዲስ : አበባ : የልብስ : ሰፊዎች : ማህበር : እና : በአንድ : የልብስ : ስፌት : ሱቅ : ባለንብረት : መካከል : የተጠቀሰውን : ይመለከቷል : (የአሠሪና : የሠራተኛ : ቦርድ : ሰኔ : ፳፱ : ቀን : ፲፱፻፺፱ : ዓ/ም) ክርክሩ : ያለበት : መዝገብ : ቁጥር : ፳፫ ።

55. አሁንም : የተዘጋጀ : ስታትስቲክ : የለም : ግን : ከፍተኛ : ሥራ : ፈትነት : እንዳለ : የቃል : ጥያቄ : ያቀረብንላቸው : ሰዎች : በሙሉ : ይሰማማሉ ። “ከሠራተኞችም” : ውስጥ : አብዛኞቹን : ማስወጣት : ቢያስፈልግ : እነዚህኞቹን : የሚተካ : ለመመልመልም : ሆነ : ለማሰልጠን : ምን : ያህል : ጊዜ : ይፈጅብዎታል?” ለሚለው : ጥያቄ : በቀጣሪዎቹ : የተሰጠው : መልስ : ማዕከላዊ : ቀጥር : ፴ : ቀናት : ነበር ። ከተጠየቁት : አንድ : ሦስተኛዎቹ : ከሁለት : ሳምንታት : ያነሰ : ጊዜ ይበቃል : ብለው : መልሰዋል ። ስለ ሠራተኛ : ጉዳይ : በሚከታተለው : በአቀጣጠር : አገልግሎት : ክፍል : የሚመራው : የአዲስ : አበባ : የሠራተኛ : መቅጠሪያ : መ/ቤት : በ፲፱፻፷፰ : ዓ/ም / ቦታ : ሊያገኝላቸው : የቻለው : ከመቶ : ሃያ : ስድስት : ለሚሆኑት : አመልካቾች : ብቻ : ነው ። ይህም : ከዚያ : በፊት : ከነበሩት :

ደመወዝ ፡ ለማግኘት ፡ ሲል ፡ የሚያቀርበው ፡ ክርክር ፡ በኋላ ፡ ብዙ ፡ መዘዝ ፡ ሊያስ
 ከትልበት ፡ ይችላል ። አንደኛውን ፡ ከሥራ ፡ ጨርሶ ፡ የተሰናበተው ፡ ሠራተኛ ፡ ግን ፡
 ምንም ፡ የሚቀርበት ፡ የለም ። በቶሎ ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ካላገኘ ፡ በስተቀር ፡ ሥራ ፡ ፈትቶ ፡
 ከመቀመጥ ፡ ጉዳዩን ፡ እፍርድ ፡ ሸንጎ ፡ በማቅረብ ፡ አንድ ፡ ጥቅም ፡ ሊያገኝ ፡
 ይችላል ፡ ይሆናል ።

ሥራ ፡ ማቆምን ፡ በሚመለከት ፡ ረገድ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ የሥራ ፡ ውሎች፤
 ከሁለት ፡ ይከፍላቸዋል ፤ እነዚህም ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ለተወሰነ ፡ ሥራ ፡ የሚጀ
 ረጉ ፡ ውሎችና፤⁵⁶ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚደረጉ ፡ ውሎች ፡ ናቸው ። አንድ ፡ አሠሪ ፡ ላልተ
 ደረጉ ፡ ጊዜ ፡ ለማሠራት ፡ የገባውን ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ባደረገ ፡ ጊዜ ፡ ሁለት ፡ ታላላቅ ፡
 ግዴታዎችን ፡ መፈጸም ፡ ይኖርበታል ፤ በቍጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፪ ፡ መሠረት ፡ ብዙ
 ውን ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ ሥራ ፡ ታቆማለህ ፡ ብሎ ፡ ማስታወቂያ ፡ መስ
 ጠት ፡ አለበት ፤ በተጨማሪም ፡ ሥራውን ፡ ለማቆም ፡ «በቂ ፡ ምክንያት» ፡ የሌ
 ለው ፡ እንደሆነ ፤ ቍጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ ለሠራተኛው ፡ የሥራ ፡ መልቀቂያ ፡
 ክፍያ ፡ ማድረግ ፡ ወይም ፡ ካሣ ፡ መስጠት ፡ እንዳለበት ፡ ይደነግጋል ። ላልተወ
 ሰነ ፡ ጊዜ ፡ ለመሥራትም ፡ የገባውን ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ የሚያደርገውም ፡ ሠራተኛ ፡
 ማስታወቂያ ፡ የመስጠት ፡ ግዴታ ፡ አለበት ። አንድ ፡ አሠሪ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡
 ሳይኖረው ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ለማሠራት ፡ የገባውን ፡ ውል ፡ አላድስም ፡ ያለ ፡ እን
 ደሆነ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ መሠረት ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፡ አለበት ፡ በመጨ
 ረሻም ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ የገባውን ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ በማይገባ ፡ ሁኔታ ፡
 ቀሪ ፡ የሚያደርግ ፡ ማናቸውም ፡ ወገን ፡ በሌላው ፡ ወገን ፡ ላይ ፡ ለደረሰበት ፡
 ለማናቸውም ፡ ጉዳይ ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፤ አለበት ፡ ይላል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በቁጥር ፡
 ፪ሺ ፡ ፭፻፸፰ ፡ መሠረት ፡ ማናቸውም ፡ ወገን ፡ ውሉን ፡ ለማቆም ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡
 ያቀረበ ፡ እንደሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ከተጠቀሱት ፡ ግዴታዎች ፡ ሁሉ ፡ ነፃ ፡ ይሆናል ።
 ቁጥር ፡ ፪ሺ ፡ ፭፻፸፫ ፡ ስለካሣ ፡ መክፈል ፡ ግዴታ ፡ ሲናገር ፡ እንዲህ ፡ ይላል ፡
 “አሠሪው ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ በማድረግ ፡ ወይም ፡ አላድስም ፡ በማለት ፡ ይህን ፡ ውሳኔ ፡
 በግልጽ ፡ የሚያረጋግጥ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ የሌለው ፡ እንደሆነ ፡ ሠራተኛው ፡
 ተገቢ ፡ የሆነ ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው” ።

አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ ጊዜው ፡ ያለፈ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውልን ፡ አላድስም ፡
 በሚል ፡ አንድ ፡ አሠሪ ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፡ የለበትም ፡ ብለው ፡ ቢከራከሩም ፤ “ውሉን ፡
 አለማደስ” ፡ የሚለው ፡ ሐረግ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውሎች ፡ በዚህ ፡ ቁጥር ፡ ውስጥ ፡
 በሚገኘው ፡ “ውል” ፡ በሚለው ፡ ቃል ፡ ውስጥ ፡ እንደሚጠቃለሉ ፡ ግልጽ ፡ አድ
 ርጎ ፡ የሚያሳይ ፡ ይመስላል ። ያልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውል ፡ ባንደኛው ፡ ወገን ፡ ቀሪ ፡
 ካልሆነ ፤ መታደስ ፡ ሳያስፈልገው ፡ እንዲሁ ፡ እንደጸና ፡ ይቆያል ። በተጨማሪ ፡
 አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ “ውሉን ፡ አለማደስ” ፡ የሚለው ፡ ሐረግ ፡ የሚመለከተው ፡
 ውሉን ፡ ለማደስ ፡ ወይም ፡ ለማራዘም ፡ በግልጽ ፡ ለሠራተኛው ፡ ምርጫ ፡ የሚ
 ሰጡትን ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውሎችን ፡ ብቻ ፡ እንደሆነ ፡ ይናገራሉ ። ነገር ፡ ግን ፡
 በፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ ይህን ፡ ክርክር ፡ የሚደግፍ ፡ ምንም ፡ ቃል ፡
 የለም ። ስለዚህም ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜም ፡ ሆነ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የገባውን ፡

ዓመታት ፡ ጋር ፡ ሲተያይ ፡ ጥሩ ፡ መሻሻል ፡ ነው ። ለሚኒስትሩ ፡ የቀረበ ፡ ዓመታዊ ፡ ራፖርት ፡ (የኢትዮ
 ጵያ ፡ ጉ.ነ.መ. የሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገትና ፡ የማህበራዊ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስትር ፡ የሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡
 ክፍል ፡ ፲፱፻፷፰ ፡ ዓ/ም) ፡ እና ፡ ከዚህ ፡ ክፍል ፡ የተገኙ ፡ ሌሎች ፡ ማስረጃዎች ።

56. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፷፯ ።

ውል : አሠራው : በሚያቆምበት : ወይም : አላድስም : በሚልበት : ጊዜ : ሁሉ : ለሠራተኛው : ካሣ : እንዲከፈል : ቁጥር : ፪፻፷፫፫ : ያስገድደዋል ።

በቁጥር : ፪፻፹ ፪፻፸፬ : ላይ : የተመለከተው : የኪሣራው : ልክ : አወሳሰን : ግልጽ : ባለመሆኑ : በቅን : ልቦና : ለሚያሰራው : አሠራ : እንኳን : ለሠራተኛው : የሚያደርሰውን : የኪሣራ : ልክ : ለማሰብ : በጣም : ያዳግተዋል ።⁵⁷ እንዲያውም : ራሱ : የፍትህ : ብሔር : ሕግ : ጉዳዩን : ዳኞች : ይወስኑታል : ይላል ።⁵⁸ ምንም : እንኳን : በዚህ : አኳያ : የተገኘ : መረጃ : ባይኖርም : እንደዚህ : ዓይነቱ : ከባድ : ሥራ : ወደ : ብዙ : የፍትሕ : ጉድለትና : አስፈላጊ : ወዳልሆኑ : ክሶች : ማምራቱ : የማያጠራጥር : ነው ። የሆነ : ሆኖ ፤ ስለሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : የወጣው : ደንብ : የሂሳቡን : አሠራር : በጣም : አቅሎታል ፤ ከአንድ : ዓመት : በላይ : ሲሠራ : ቆይቶ : ከሥራ : ለሚሠናበት : ሠራተኛ : የሚከፈለው : ካሣ : ከአንድ : ዓመት : በላይ : አከታትሎ : ለሠራበት : ጊዜ : ከዚህ : በላይ : ለአንድ : ዓመት : አገልግሎት : በተወሰነው : ካሣ : ላይ : ለያንዳንዱ : ዓመት : አገልግሎት : በተጨማሪ : ሃያ : አምስት : በመቶ : (፳፮%) : እየታከለበት : ይከፈለዋል : ይላል ።⁵⁹ ምንም : እንኳን : የዚህ : ደንብ : ቁጥር : በፍትህ : ብሔሩ : ሕግ : ቁጥር : ፪፻፹፫ : እና : ፪፻፹፬ : ፈንታ : የተተካ : ቢሆንም ።⁶⁰ ከአንድ : ዓመት : ያነሰ : አገልግሎት : ላለው : ሰው : ስለሚገባው : ካሣ : ሳያወሳ : ያልፈዋል ። በፍትህ : ብሔሩ : ሕግ : ውስጥ : የተጠቀሰው : ውሉን : አለማደስ : ስለሚያስከትለው : ውጤትም : በደንቡ : ውስጥ : የተነገረ : እንዳችም : ነገር : የለም ። እነዚህ : የዚህ : ደንብ : ድንጋጌዎች : ተፈጻሚነት : የሚኖራቸው : ለሠራተኛው : የተሻለ : ጥቅም : በሚሰጡበት : ጊዜ : ብቻ : ስለ : ሆነና : ማናቸውንም : ሌላ : የተሻለ : ጥቅም : በዚህ : ደንብ : ለመቀነስ : ስለማይቻል : በዚህ : ጉዳይ : ላይ : የፍትህ : ብሔር : ሕግ : ድንጋጌዎች : የበላይነት : ያላቸው : ይመስላል ።⁶¹

የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድና : የጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት : ከአንድ : ዓመት : ያነሰ : አገልግሎት : ላለው : ሠራተኛ : ስለሚከፈለው : አበል : ጉዳይ : የተለያየ : አስተያየት : ሰጥተዋል ። ፍርድ : ቤቱ : ከፍ : ብሎ : የተመለከተውን : ምክንያት : በመስጠት : ካሣውን : በፍትህ : ብሔር : ሕግ : መሠረት : ወስኖ

57. “የዚህን : ተገቢ : የሆነውን : የኪሣራ : ገንዘብ : ለመወሰን : የሠራተኛውን : የአገልግሎት : ጊዜና : የሥራውን : ዓይነት : የሚያስወቅሱትንም : ጥፋቶች : ከባድነት : የሥራ : ማካሄጃውን : ገንዘብ : ሁኔታና : አስፈላጊ : የሆኑትን : ማናቸውንም : ግልጽ : ሁኔታዎች : ሁሉ : ዳኞች : ይመረምራሉ ። ኪሣራውም : ሠራተኛው : ባለፈው : ሦስት : ወር : ከተቀበለው : ደመወዝ : ሊበልጥ : አይችልም ።” የፍትህ-ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፻፷፫፫ ።

58. እላይ : የፍትህ-ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፻፷፫፫ : (፩) : “የኪሣራውን : ገንዘብ : ለመወሰን : —ዳኞቹ— ይመረምራሉ ።” የሚለውን : ይመለከታል ።

59. የሠራተኛ : መሠረታዊ : ሁኔታ : ደንብ : ቁጥር : ፱ : የገንዘቡ : ልክ : ግፋ : ቢል : ለየቀኑ : ከሚደርሰው : የደመወዙ : አማካይ : ቁጥር : ፻፹ : ጊዜ : አይበልጥም : ይላል ።

60. እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፴፩ : የተጠቀሰውንና : የሠራተኛ : መሠረታዊ : ሁኔታ : ደንብ : ቁጥር : ፱(፫)ን : ይመለከታል ።

61. ምንም : እንኳን : በ፲፱፻፺፯ : ዓ.ም. : ስለሠራተኞች : መሠረታዊ : ሁኔታ : የወጣው : ደንብ : ቁጥር : ፱ : ንዑስ : ቁጥር : ፫ : “ይህ : አንቀጽ : ፱ : ፲፱፻፺፮ : ዓ.ም. : በወጣው : የፍትህ : ብሔር : ሕግ : በቁጥር : ፪፻፷፫፫ና : ፪፻፷፫፬ : በተመለከቱት : ሁኔታዎች : ፈንታ : ተተክቷል ።” ቢልም : ይህ : አንቀጽ : ሙሉ : በሙሉ : በሥራ : ላይ : ሲውል : አይችልም ፤ ምክንያቱም : ዋናው : አዋጅም : (አዋጅ : ፪፻፲) : ሆነ : ወይም : ድንጋጌዎቹ : (አንቀጽ : ፲) : የሚሉት : ድንጋጌዎቹ : ለሠራተኞች : ይበልጥ : ተሰማሚ : በሆኑት : የፍትህ : ብሔር : ቁጥሮች : አማካይነት : ለሠራተኞች : የተሰጡትን : መብቶች : ሊነፍጉ : አይችሉም : ነው ። ከግርጌ : ማስታወሻ : ቁጥር : ፳፮ : ጋር : አወዳድር ።

ታል ። ቦርዱ ፡ የፍትሕ ፡ ብሔሩን ፡ ሕግ ፡ ወደጎን ፡ ትቶ ፡ የአንድ ፡ ወር ፡ ደመወዙን ፡ ሂሳብ ፡ በይኖረታል ።⁶² በሁለቱም ፡ ሁኔታዎች ፡ ላይ ፡ ደንቡ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ ላገለገለ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሥራ ፡ በመሰናበቱ ፡ የሚሰጠውን ፡ የኪሣራ ፡ መብት ፡ አለመንፈጉን ፡ መገንዘብ ፡ ያስፈልጋል ።

ሠራተኛው ፡ ለብዙ ፡ ጊዜ ፡ ተቀጥሮ ፡ እንደሆነ ፡ የአገልግሎት ፡ ዘመን ፡ የሚታሰበው ፡ በመጨረሻ ፡ ከተቀጠረበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ።⁶³ ሲሆን ፡ ሠራተኛው ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ካለ ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜውም ፡ እንደ ፡ አገልግሎት ፡ ዘመን ፡ ይቆጠርለታል ።⁶⁴

በቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፸፫ ፡ መሠረት ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ማለት ፡ ምን ፡ ማለት ፡ እንደሆነ ፡ ትርጉሙ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶችንና ፡ ቦርዱን ፡ ሲያስቸግር ፡ የኖረ ፡ አከራካሪ ፡ ጉዳይ ፡ ነው ። የፍትሕ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ማለት ፡ ምን ፡ ማለት ፡ እንደሆነ ፡ ለማብራራት ፡ ትንሽ ፡ ሙከራ ፡ ያደርጋል ። የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፸፮ ፡ ከውሉ ፡ ዓይነት ፡ የተነሳ ፡ ውሉ ፡ እንዲታደስ ፡ ወይም ፡ እንዲራዘም ፡ ባሉት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ለአእምሮ ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ምክንያት ፡ ባልተገኘ ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ሆኖ ፡ ይቆጠራል ፡ ይላል ።⁶⁵ እንዲሁም ፡ በሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ ላይ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ የሚፈለገውን ፡ የቴክኒክ ፡ ዕውቀቶችን ፡ ቅን ፡ ሕሊና ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ ትክክለኛነቱን ፡ ወይም ፡ ፈጣንነቱን ፡ በሥራው ፡ ያላሳየ ፡ እንደሆነ ፡ አሠሪው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ይገመታል ። ይላል ።⁶⁶ ይሁን ፡ እንጂ ፤ ይህ ፡ ሁኔታ ፡ ሠራተኛው ፡ ከአሠሪው ፡ ጋር ፡ ያለውን ፡ የግል ፡ ጠብና ፡ የሻከረ ፡ ግንኙነት ፡ አይጨምርም ፡ ሲል ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ወስኖአል ።⁶⁷ የሠራተኛው ፡ ችሎታ ፡ የሚታየው ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ እንጂ ፡ በራሱ ፡ በሰውዬው ፡ ላይ ፡ አይደለም ። በተጨማሪም ፡ ሠራተኛው ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ እንዲቀር ፡ የተደረገ ፡ እንደሆነ ፡ አሠሪው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ይቆጠራል ።⁶⁸

ከቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፸፱ ፡ እስከ ፡ ፪ሺህ፳፻፹፪ ፡ ባሉት ፡ ቁጥሮች ፡ ውስጥ ፡ የተዘረዘሩ ፡ ሌሎች ፡ እንደ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ የሚቆጠሩ ፡ “ትክክለኛ ፡ ምክንያቶች” ይገኛሉ ። እነዚህም ፡ እንደበቂ ፡ ምክንያት ፡ የሚቆጠሩት ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛን ፡ ጉዳይ ፡ መሠረታዊ ፡ ዓላማን ፡ ስለሚጥሱና ፡ በእርግጥ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፸፯ ፡

62. የሱርቫራ ፡ ጅሱፒ ፡ ይግባኝ ፡ ባይ ፡ ጋሻው ፡ በዛ ፡ ዘርፉ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ (ጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍ/ቤት ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ. ም). በኢትዮጵያ ፡ የሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾልዩም ፡ ፫ ፡ ገጽ ፡ ፴፪ ፡ ላይ ፡ የወጣውን ነገር ፡ በልብስ ፡ ስፌት ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበርና ፡ በአንድ ፡ የልብስ ፡ ስፌት ፡ መደብር ፡ ባለንብረት ፡ መካከል ፡ ከነበረው ፡ ክርክር ፡ ጋር ፡ ያወዳድሯል ። (የኋላኛው ፡ ክርክር ፡ በሚያዝያ ፡ ፮ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ. ም ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ ውሳኔ ፡ የተሰጠበት ፡ ነው) ። የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክርክሮች ፡ ፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፪ ።
63. የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ አንድ ፡ የድርጅቱ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኞች ፡ ቦርድ ፡ ሚያዝያ ፡ ፳፮ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ. ም) ፡ የፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፮ ፡ ግን ፡ በሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽነትና ፡ የአንድ ፡ ተዋዋይ ፡ ተከላሽነት ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሰኔ ፡ ፳፯ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፱ ፡ ዓ. ም) የቀረበውን ፡ ክርክር ፡ ይመለከታል ። የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክርክሮች ፡ ፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፳፪ ።
64. ከዚያው ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሳሽ ፡ አንድ ፡ የመድኃኒት ፡ ቤት ፡ (የፋርማሲ) ፡ ባለንብረት ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ ታህሣሥ ፡ ፪ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፷፮ ፡ ዓ. ም) ፡ የፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፳፯ ።
65. የፍትሕብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፸፮ ፡ (፩) ።
66. ከዚያው ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፸፮ ፡ (፪) ።
67. የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ የአንድ ፡ የድርጅቱ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ተከላሽ ፡ እላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁ. ፳፫ ፡ የተጠቀሰ ።
68. የፍትሕብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፸፮ ፡ (፫) ።

ላይ : የተመለከተው : ጠቅላላ : መግለጫ : ስለሚሰማቸው : ነው : እነሱም : ስለ : ቁጥር : ፪ሺህ : ፳፻፹፫ : በምንነጋገርበት : ጊዜ : በሰፊው : ይተነተናሉ ።

ከዚህ : በተረፈ : ፍርድ : ቤቶችና : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : በርድ : በሚቀርብላቸው : በእያንዳንዱ ጉዳይ : ውስጥ : በቂ : ምክንያት : መኖርና : አለመኖሩን : ጥቂቶቹን : የሕግ : መመሪያዎች : በመከተል : ይወሰናሉ ። ከዚህ : ቀጥሎ : እንደዚህ : ዓይነቱ : ውሳኔ : ስለተደረገባቸው : ሁኔታዎች : እንነጋገራለን ።

ከሁሉም : የሚያስደንቀው : ከሥራው : ጋር : በተያያዘ : ምክንያት : የደረሰበት : ሕመምና : ጉዳት : ሠራተኛውን : ከሥራ : ለማስወገድ : በቂ : ምክንያት : ሆኖ : መገኘቱ : ነው ። አንድ : ሠራተኛ : ከሥራው : ጋር : በተያያዘ : ምክንያት : ቢታመምና : በዚያው : የተነሳ : ሥራውን : ለመቀጠል : ችሎታ : ቢያንሰው ፤ ምንም : እንኳን : በሌላ : ሥራ : በዚያው : ኩባንያ : ውስጥ : ሊያገለግል : ቢችልም : ጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት : የሠራተኛውን : የሥራ : ችሎታ : መቀነስ : ከሥራ : የሚያስወግደው : በቂ : ምክንያት : ሆኖ : አግኝቶታል ።⁶⁹ እንደዚህ : ዓይነቱን : ውጤት : ተገቢ : ነው : ብሎ : ለመናገር : የሚያስደፍረው : በዚህ : ዓይነት : ሁኔታ : ውሉን : ለማራዘም : በቂ : ምክንያት : ይኖራል : ብሎ : ለመገመት : ስለሚያዳግት : ነው ።⁷⁰ በርግጥ ፤ ምንም : እንኳን : በቁጥር : ፪ሺህ፳፻፹ : መሠረት : በሽታ : ውሉን : ለማፍረስ : ትክክለኛ : ምክንያት : ባይሆንም ፤ በሽታ : አንዳንድ : ጊዜ : እንደበቂ : ምክንያት : ሊቆጠር : መቻሉን : ከዚህ : ቁጥር : እንረዳለን ። ይሁን : እንጂ : ሠራተኛው : ከታመመም : በኋላ : ሥራ : ሊሠራ : ስለሚችል : በቂ : ምክንያት : መኖርና : አለመኖሩ : የሚታየው : በአነስተኛ : ደመወዝም : ቢሆን : ሠራተኛውን : ወደ ሌላ : ቦታ : አዛውሮ : ለማሠራት : በሚታሰብበት : ጊዜ : ብቻ : ይሆናል ።⁷¹

በመደጋገም : ከሥራ : መቅረት : ሠራተኛውን : ከሥራው : ለማሰናበት : እንደ በቂ : ምክንያት : ሊቆጠር : የሚችል : ይመስላል ። ነገር : ግን የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : አንድ : ሠራተኛ : ከሥራ : ደጋግሞ : በመቅረቱ : የደመወዙ : መቆረጥ : በቂ : ቅጣት : ስለሆነ : ከሥራ : መወገድ : አይገባውም : ሲል : ከሥራ : ያለፈቃድ : መቅረትን : እንደበቂ : ምክንያት : ሳይቆጥር : የአንድን : አውራጃ : ፍርድ : ቤት : ውሳኔ : አጽድቆታል ።⁷²

በቁጥር : ፪ሺህ : ፳፻፳፭ : የተነገረውን : ሠራተኛው : የአሠሪውን : ትዕዛዝ : መቀበል : አለበት : ከሚለው : ድንጋጌ : ጋር : ስናስተያየው ፤ አንድ : ሠራተኛ : የአሠሪውን : ትዕዛዝ : አልቀበልም : ቢል : ከሥራ : ለመወገድ : በቂ : ምክንያት : ይኖራል ። ለማለት : እንችላለን ። አንድ : ሠራተኛ : በደመወዝና : በደረጃ : ልዩነት : ሳይደረግበት : ወደ : ሌላው : ሥፍራ : ተዛውረህ : ሥራ : ሲባል : እምቢ : ማለቱ : ከሥራ : የሚያስወግደው : በቂ : ምክንያት : ሆኖ : ተገኝቷል ።⁷³ ይሁን : እንጂ : ከአሠሪው :

69. ይትባረክ : ነጋሽ : ይግባኝ : ባይ : የአሰብ : የነጻጅ : ማጣሪያ : መልስ : ሰጭ : (የጠቅላይ : ን/ነ/ፍ/ቤት : ፲፱፻፶፱ : ዓ/ም : የፍትሐብሔር : ይግባኝ : ቁጥር : ፳፻፺፫ - ፶፱) : (ያልታተመ) ።
70. የፍትሐብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺ፳፻፸፭ : ንዑስ : ቁጥር : ፩ን : ይመለከቷል ።
71. እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፳፬ : የተጠቀሰውን : ማብራሪያ : ይመለከቷል ።
72. ተገኝ : ወልደ : ኪሮስ : ይግባኝ : ባይ : የኢትዮጵያ : ቃጫ : ፋብሪካ : ሥራ : አስኪያጅ : መልስ : ሰጭ : የከፍተኛው : ፍ/ቤት : ፲፱፻፳፮ : ዓ/ም : የፍትሐ : ብሔር : ይግባኝ : መዝገብ : ቁጥር : ፳፻፴፫/፳) : (ያልታተመ) ።
73. የልብስ : ንጽህና : መስጫ : ሠራተኞች : ማህበር : ከላሽ : የአንድ : የልብስ : ንጽህና : መስጫ : ባለቤት : ተከላሽ : እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፵፰ : የተጠቀሰ ።

ጋር : ሃያ : ደቂቃ : የፈጀ : ክርክር : ማድረግ : እምቢ : እንደማለት : ተቆጥሮ : በቂ ምክንያት : ሊሆን : አይገባውም : ተብሏል ።⁷⁴ አሠሪው : ሠራተኞቹን : በዚህ : አኳኋን : እራሱ : ሊደለድላቸው : ወሰን : የሌለበት : መብት : ስላለው : ሠራተኛውን : ከሥራው : እንዲለቅ : የሚያደርገው : በፍትሐ : ብሔር : ሕገ : የታቀደ : “ዘዴ” አይደለም ።⁷⁵ ይሁን : እንጂ : ጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት : እምቢታው : ትክክለኛ : ከሆነ : በእምቢተኝነት : ራሱ : ብቻ : ከሥራ : የመወገድ : በቂ : ምክንያት : ሊሆን : አይችልም : ብሎ : ወስኖአል ።⁷⁶ እምቢታው : ትክክለኛ : መሆን : ወይም : አለመሆኑን : የመወሰኑ : ጉዳይ : ግን : የፍርድ : ቤቱ : ነው ።

ሥራው : እንደ : ሕንፃ : ሥራ : ዓይነት : ሆኖ : ለጊዜው : ብቻ : የሚቆይ : ከሆነና : ሠራተኞችም : የተቀጠሩት : ይህንኑ : በመገንዘብ : ሲሆን : የሥራው : ማለቅ : ራሱ : በቂ : ማስጠንቀቂያና : ውሉን : ላለማደስ : በቂ : ምክንያት : ስለሆነ ፤ ካሳ : ሊያገኙ : አይገባቸውም : ብሎ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ቦርድ : በይኖአል ።⁷⁷ ይህም : ብያኔ ፤ የተወሰነ : ሥራን : ለመፈጸም : ለተደረገ : ውል : በስምምነት : የሆነው : ሥራ : ከተፈጸመ : ማናቸውም : ማስታወቂያ : አስፈላጊ : አይደለም : ከሚለውና ።⁷⁸ ውሉ : እንዲታደስ : ለአእምሮ : በቂ : የሆነ : ምክንያት : ባልተገኘ : ጊዜ : አሠሪው : የወሰነው : ውሳኔ : በቂ : ምክንያት : እንዳለው : ሆኖ : ይገመታል : ከሚለው ።⁷⁹ የፍትሐ : ብሔሩ : ሕግ : ድንጋጌ : ጋር : ይሰማማል ።

ይሁን : እንጂ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : አንድ : የሕንፃ : ሠራተኛ : ማስጠንቀቂያና : ከሥራ : ሲሰናበት : ካሳ : ይገባው : ወይም : አይገባው : እንደሆነ : ለመወሰን : የአገልግሎት : ዘመን : ርዝመትን : የመሰለውን : የሥራውን : ጠቅላላ : አካባቢ : ከአንድ : ቦታ : ወደ : ሌላ : ቦታ : እየተዘዋወረ : ከአሠሪው : ጋር : ሠርቶ : እንደሆነ : እና : የመሳሰሉትን : ሁኔታዎች : ሁሉ : አስቀድሞ : የሚመረምር : መሆኑን : አስታውቋል ።⁸⁰ ይህ : አሠሪ : የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ከሚደነግገው : በላይ : ይሄዳል ። የአገልግሎት : ዘመን : መጠን : አንድ : ሠራተኛ : ተደጋግሞ : የተቀጠረበት : ጊዜ : ብዛትና : የመሳሰሉት : ሁኔታዎች : ውሉ : እንዲታደስ : አስፈላጊ : ሊያደርጉት : የሚችሉ : ከሆነ : በቂ : ምክንያት : ሊኖር : አይችልም : ማለት : ነው ። በእንደዚህ : ዓይነት : ሁኔታ : በፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ከሥራ : የመወገድ : ካሳን : እንዲከፍል : ሲያደርግ : ውሉ : የተወሰነ : ጊዜ : የሚቆይ : በመሆኑ : ግን : አስቀድሞ : አሠሪው : ማስጠንቀቂያ : እንዲሰጥ : አያስገድደውም ። እንደዚህም : ሆኖ : አንድ :

74. የሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : አንድ : የድርጅቱ : ሥራ : አስኪያጅ : ተከሳሽ : እላይ : በማስታወሻ ቁጥር : ፳፫ : የተጠቀሰ ።
 75. የሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : አንድ : የማመላለሻ : ኩባንያ : ተከሳሽ : (የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ) : ሰኔ : ፲፫ : ቀን : ፲፱፻፶፱ : ዓ/ም) : የአሠሪና : ሠራተኛ : ክርክሮች : መዝገብ : ቁጥር : ፳፮ : የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፻፳፻፸፯ : እንዴት : እንደተተረጎመ : ያመለክታል ።
 76. ራስ : ሆቴል : ይግባኝ : ባይ : ተፈራ : መኰንን : መልስ : ሰጭ : (የጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍ/ቤት) ፲፱፻፶፱ : ዓ/ም : የፍትሐብሔር : ይግባኝ : መዝገብ : ቁጥር : ፪፻፳፻፶፱ : ዓ/ም (ያልታተመ) ።
 77. የሠራተኛ : ማህበር : ከሳሽ : የሕንፃ : ሥራ : ድርጅት : ተከሳሽ : (የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : ጥር : ፳ : ፲፱፻፶፱ ዓ/ም) : የፋይል : ቁጥር : ፲፮ : የሠራተኛ : ማህበር : ከሳሽ : የሕንፃ : ሥራ : ድርጅት : ተከሳሽ : (የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : ግንቦት : ፬ : ቀን : ፲፱፻፶፱ : ዓ/ም) : የአሠሪና : ሠራተኛ : ክርክሮች : የፋይል : ቁጥር : ፲፮ ።
 78. የፍትሐብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፻፳፻፸፯ ።
 79. ከዚያው : ቁጥር : ፪፻፳፻፸፮ (፩) ።
 80. የሠራተኛ : ማህበር : ከሳሽ : አንድ : የሥራ : ተቋራጭ : ተከሳሽ : እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፳፫ : የተጠቀሰ ።

የሕንፃ : ሥራ : ተቋራጭ : የሆነ : አሠሪ : የያዘውን : ጨርሶ : ሌላ : ሥራ : በሚያጣ
በት : ጊዜ : ሠራተኛው : የሚሠራው : ሥራ : በቅን : ልቦና : ቀሪ : እንደተደረገ :
ወይም : ደግሞ : ውሉ : እንዲታደስ : ለአእምሮ : በቂ : ምክንያት : አልተገኘም :
ተብሎ : ሠራተኛውን : ከሥራው : ለማሰናበት : ሁለት : በቂ : ምክንያቶች : እንዳ
ለው : ይቆጠራል ።

ከተጠየቁት : አሠሪዎች : ፳፮ : በመቶው : (፳፮%) : የንግድ : ሥራቸው : ሲቀዘ
ቅዝ : ሠራተኞችን : የሚያስወጡ : መሆናቸውን : ገልጸዋል።⁸¹ ይህም : ምክንያት :
ማለትም : የንግድ : ሥራ : መቀዝቀዝ : ሠራተኛን : ለማስወጣት : እንደበቂ : ምክንያት :
ይቆጠር : ይሆን : ወይ : የሚለው : ጥያቄ : ለብዙ : ቀጣሪዎች : በጣም : አሳሳቢ :
ይሆናል። ንግድ : በቀዘቀዘበት : ጊዜ : ሠራተኛን : ማሰናበት : ሠራተኛው : የሚ
ሠራው : ሥራ : በቅን : ልቦና : እንደቀረ : ተቆጥሮ : በቂ : ምክንያት : ይኖራል :
ወይም : ደግሞ : የንግድ : መቀዝቀዝ : በእንዲሁትሪው : ውስጥ : እየተደጋገመ :
የሚመጣ : ጉዳይ : ነው : ካልን : ውሉን : ለማራዘም : ለአእምሮ : በቂ : ምክንያት :
አልተገኘምና : እንደበቂ : ምክንያት : ይቆጠራል : በማለት : ለመከራከር : ይቻል :
ይሆናል። የብይኑን : ምክንያት : ባለመግለጽ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ :
በዚህ : ምክንያት : ከሥራ : ለተሰናበተ : ሠራተኛ : በካሳና : በማስጠንቀቂያ :
ፈንታ : የገንዘብ : ክፍያ : እንዲደረግለት : ወስኖለታል።⁸² ምንም : እንኳን : አሠሪው :
በመክሰር : አደጋ : ላይ : ሊወድቅ : ቢችልም : በፍጹም : ለመክፈል : ያለመቻሉን :
ካላረጋገጠ : በስተቀር : ለሠራተኛው : የማስጠንቀቂያ : ጊዜ : እንዲሰጠው : ከሥራ :
የተሰናበተበትን : ካሳ : እንዲከፍለው : ይገደዳል።⁸³ እነዚህ : ውሳኔዎች : ከአሠ
ሪው : ይልቅ : ሠራተኛውን : ካልታሰቡ : ወይም : ለመግታት : ከአቅም : በላይ :
ከሆኑ : አጋጣሚዎች : ለመከላከል : የታቀዱ : ይመስላሉ።

ለመጀመሪያ : ጊዜ : ሲታዩ : የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺህ፳፻፸፰ :
እና : ፪ሺህ፳፻፹፫ : ድንጋጌዎች : ከቁጥር : ፪ሺህ፳፻፸፫ : ድንጋጌዎች : ጋር : ያላቸው :
ልዩነት : በጣም : ትንሽ : ነው። የቁጥር : ፪ሺህ፳፻፸፰ : የእንግሊዝኛው : ቅጽ :
አሠሪው : ወይም : ሠራተኛው : ውሉን : ለማፍረስ : በቂ : ምክንያት : ካለው : ማስ
ጠንቀቂያ : ሳይሰጥ : የሥራውን : ውል : ወዲያውኑ : “ቀሪ” : ለማድረግ : ይችላል :
ይላል። በሚገባ : የተመረመረ : እንደሆነ : ግን : ይህ : መመሳሰል : ሊያሳስት : የሚ
ችል : ሆኖ : በሁለቱ : ቁጥሮች : መካከል : ያለው : ዋናው : ልዩነት : ቁጥር :
፪ሺህ፳፻፹፫ : ውሉን : ያለ : በቂ : ምክንያት : (በቁጥር : ፪ሺህ፳፻፸፰ : እንደተገለጸው) :
ሲፈርስ : አሠሪውም : ሆነ : ሠራተኛው : ካሳ : ለማግኘት : ይችላል : ማለቱ : ነው።
ሁለተኛው : ዋናው : ልዩነት : ደግሞ : “በቂ : ምክንያት” : በቁጥር : ፪ሺህ፳፻፸፰ :
ሥር : በጠባቡ : የተገለጸ : መሆኑ : ነው። ምናልባት : ደግሞ : ከሁሉ : የበለጠው :
ትልቁ : ልዩነት : ያለው : ውሉን : ቀሪ : ለማድረግ : “በቂ : ምክንያት” : በማይኖር

81. N = 23 ። የሚገቡዎቹ : ማስረጃዎች : ስላሉ : ብዙውን : ጊዜ : የመቶው : ስሌታችን : በ፳፬ቱ :
ኩባንያዎች : ሁሉ : ላይ : የተመሠረተ : አይደለም። የተወሰደው : ቁጥር : ከ፳፬ : ያነሰ : የሆነ : እንደ
ሆነና : ማንሱም : በጽሑፉ : ላይ : ግልጽ : ካልሆነ : እንደ : (100%) : መቶ : እኩያ : ተደርጎ : የተ
ወሰደው : ቁጥር : ይገለጻል።

82. የልብስ : ስፊት : ሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : አንድ : የልብስ : ስፊት : መደብር : ባለንብረት : ተከ
ሳሽ : እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፳፪ : የተጠቀሰ።

83. የሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : የመርከብ : ኩባንያ : ተከሳሽ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ :
የካቲት : ፫ : ቀን : ፲፱፻፶፰ : ዓ.ም : የአሠሪና : የሠራተኛ : ክርክሮች : የፋይል : ቁጥር : ፲፪ ።

በአማርኛውና ፡ በፈረንሳይኛው ፡ ቅጂዎች ፡ መሠረት ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ ውስጥ ፡ በሚገኘው ፡ “ውልን ፡ ቀሪ ፡ ማድረግ ፡” በሚለው ፡ ሐረግና ፡ በ፪ሺ፭፻፸፮ ፡ እና ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ በተጠቀሰው ፡ “ውልን ፡ ማፍረስ ፡” በሚለው ፡ ሐረግ ፡ መካከል ፡ ልዩነት ፡ መኖሩን ፡ በይበልጥ ፡ እንድናውቅ ፡ ይረዱናል ። የሚቆይ በት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ ውል ፡ በመሠረቱ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ የፈቀዱትን ፡ ያህል ፡ ጊዜ ፡ የሚቆይ ፡ ውል ፡ ነው ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ እንዲሰጥ ፡ በሕግ ፡ የተወሰነ በት ፡ ምክንያት ፡ እንደዚህ ፡ ዓይነቶቹን ፡ ውሎች ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ በተፈለገ ፡ ጊዜ ወዲያውኑ ፡ ቀሪ ፡ ሊሆኑ ፡ አለመቻላቸውን ፡ ያስረዳናል ። ውሉ ፡ ቀሪ ፡ የሚሆነው ፡ በዚህ ፡ ፍላጎት ፡ የተወሰነው ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ ሲፈጸም ፡ ብቻ ፡ ነው ።

የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ባልታወቀ ፡ ውል ፡ ላይ ፤ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ የሚያወሳው ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ ለሌላው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሳይሰጥ ፡ የሥራውን ፡ ግንኙነት ፡ (የሥራውን ፡ ውል) ፡ ቀሪ ፡ በሚያደርግበት ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ነው ። እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ሁኔታ ፡ ግንኙነትን ፡ “ማቋረጥ” ፡ እንጂ ፡ “መፈጸም” ፡ ሊባል ፡ አይችልም ።

ከትክክለኛዎቹ ፡ ምክንያቶች ፡ አንደኛው ፡ በኖረ ፡ ጊዜ ፡ የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ ውል ፡ ያለ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ እና ፡ እንደዚሁም ፡ ጥፋተኛው ፡ ሠራተኛው ፡ በሆነበት ፡ ጊዜ ፡ ያለ ፡ ካሳ ፡ ውሉን ፡ ማፍረስ ፡ ይቻላል ።⁸⁹ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ የሌለ ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ መሠረት ፡ ውል ፡ አፍራሽ ፡ በተዋዋዩ ፡ ላይ ፡ ለደረሰበት ፡ ማናቸውም ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ። ይህም ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ለአሠሪው ፡ አስፈላጊውን ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሳይሰጥ ፡ በሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነውን ፡ ውል ፡ ቢያፈርስ ፡ አሠሪው ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ የሚደርስ በትን ፡ ኪሣራ ፡ ሁሉ ፡ የሚከፍል ፡ መሆኑን ፡ መገንዘብ ፡ ያሻል ።

ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውል ፡ የሚያገለግለው ፤ ውሉ ፡ ማስጠንቀቂያው ፡ ከሚያልቅበት ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ የፈረሰ ፡ እንደሆነ ፡ መሆኑንም ፡ ማስታወስ ፡ ያስፈልጋል ። በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ የሚያደርገው ፡ አሠሪው ፡ ሲሆን ፡ ያለው ፡ “በቂ ፡ ምክንያት” ፡ እንጂ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ካልሆነ ፡ የሠራተኛው ፡ ኪሣራ ፡ ማለትም ፡ በማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ ፋንታ ፡ ደመወዝ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ መሠረት ፡ የሚያገኝ ፡ መሆኑም ፡ መታወቅ ፡ አለበት ። ነገር ፡ ግን ፡ አሠሪው ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ “በቂ ፡ ምክንያት” ፡ ከሌለው ፤ ሠራተኛው ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ እና ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ ሥርም ፡ ካሳ ፡ ለማግኘት ፡ የሚችል ፡ ይመስላል ፤ ይሁን ፡ እንጂ ፡ በዚህ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ መሠረት ፡ የሚገኘው ፡ ካሳ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ ሥር ፡ በሚገኘው ፡ ማንኛውም ፡ ኪሣራ ፡ የተቀነሰ ፡ ይሆናል ።

የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ የተወሰነ ፡ ውል ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ ውሉን ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ በመስጠት ፡ ቀሪ ፡ በማድረግ ፡ ስለሚቻልበት ፡ ሁኔታ ፡ ምንም ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌ ፡ የለም ። ስለዚህ ፡ የሚወሰደው ፡ ግምት ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ችሎታ ፡ ስለሌለ ፡ ሁለቱም ፡ ተዋዋዮች ፡ ውሉ ፡ እስካለቀ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ግዴታቸውን ፡ መፈጸም ፡ ይገባቸዋል ፡ የሚል ፡ መሆን ፡ አለበት ። አንደኛው ፡ ወገን ፡ ውሉን ፡ በሚያፈርስበት ፡ ጊዜ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ከሌለ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ መሠረት ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ሊከፍል ፡ ይገባዋል ። ይሁን ፡ እንጂ ፤ እንደዚህ ፡ ዓይነት ፡ ምክንያት ፡ ከኖረ ፡ በውሉ ፡

89. “የሚያረጋግጥ ፡ ምክንያት ” ፡ ማለት ፡ “በቂ ፡ ምክንያት” ፡ ማለት ፡ ስለሆነ ፡ አሠሪው ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ መሠረት ፡ ኪሣራ ፡ የመክፈል ፡ ግዴታ ፡ የለበትም ።

መሠረት ፡ ካሣ ፡ እንዲከፈልና ፡ አስቀድሞ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ እንዲሰጥ ፡ ቢያስፈልግም ፡ እንኳን ፤ ኪሣራ ፡ መክፈልና ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠት ፡ ሳያስፈልግ ፡ ውሉን ፡ ወዲያ ውኑ ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ የውሉ ፡ ሰነድ ፡ ውሉ ፡ ቀሪ ፡ ከመሆኑ ፡ በፊት ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ እንዲሰጥ ፡ ያስፈልጋል ፡ ቢልም ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፳፪ ፡ መሠረት ፡ ለሠራተኛው ፡ ያነሰ ፡ ጥቅም ፡ የሚሰጥ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ስለሆነ ፡ ሠራተኛው ፡ ይህንን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ እንዲያከብር ፡ አይገደድም ።

እላይ ፡ በተጠቀሱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ከሥራ ፡ ሲወገድ ፡ ከሚያገኘው ፡ ካሣና ፡ ከማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜም ፡ ሌላ ፡ ውሉ ፡ ሲቋረጥ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ የተጠራቀመ ፡ ያመት ፡ ፈቃዱን ፡⁹⁰ የሥራውን ፡ ዓይነትና ፡ በሥራው ፡ የቆየበትን ፡ ጊዜ ፡ የአሠሪውን ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፡ ሠራተኛውም ፡ ሲፈልግ ፡ ስለ ፡ ጠባዩ ፡ የሚገልጽ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ምንጊዜም ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።⁹¹ ያለበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ የተወገደ ፡ በሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ የሚሳተፍ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሥራ ፡ ከተወገደበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ሥራው ፡ እስከተመለሰበት ፡ ቀን ፡ ያለውን ፡ ደመወዙን ፡ ሊያገኝ ፡ ይገባዋል ።⁹² በአሠሪው ፡ ፍፁም ፡ የሆነ ፡ ከሥራ ፡ ማስወገድ ፡ ችሎታ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ገደብም ፡ ይህ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ሠራተኛን ፡ ከሥራ ፡ ስለማስወገድ ፡ ያለው ፡ ሕግ ፡ የተወሳሰበና ፡ ግልጽ ፡ ያልሆነ ፡ መሆኑን ፡ ስናይ ፡ በዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ አለመግባባት ፡ መኖሩ ፡ አያስደንቅም ። የራሱ ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ደንብ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ አገልግሎት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ውሉ ፡ ሳይታደስ ፡ ሲቀር ፡ ወይም ፡ ሰውየው ፡ ከሥራው ፡ ሲወገድ ፡ ውጤቱ ፡ ምን ፡ እንደሚሆን ፡ አይገልጽም ። የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውል ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ ስለማስፈለጉ ፡ ጉዳይ ፡ የተደናገረው ፡ ይመስላል ።⁹³ ወይም ፡ ደግሞ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔሩን ፡ ሕግ ፡ በፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ውሳኔ ፡ ለማሻሻል ፡ አስቦ ፡ ይሆናል ። ስለጉዳዩ ፡ በደምብ ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ ክፍል ፡ እንኳን ፡ ግራ ፡ ሲገባው ፡ አሠሪዎች ፡ ቢደናገራቸው ፡ አያስደንቅም ።

ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ስለሚሰጠው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡⁹⁴ ከተጠየቁት ፡ አሠሪዎች ፡ ፶፰ ፡ በመቶ ፡ ሕጉ ፡ የሚያዘውን ፡ ሁሉ ፡ መፈጸማቸውን ፡ አረጋግጠዋል ።

90. የጨርቃጨርቅ ፡ ፋብሪካ ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ የፋብሪካው ፡ አስተዳደር ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ጥቅምት ፡ ፲፬ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ/ም) ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክርክሮች ፡ የፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፩ ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ማግኘት ፡ ስለሚቻልበት ፡ ሁኔታ ፡ የቦርዱ ፡ ውሳኔ ፡ አጠራጣሪ ፡ ይመስላል ። ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ ለሠራ ፡ ሠራተኛ ፡ በዚህ ፡ መጠን ፡ የሚሆን ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ቦርዱ ፡ ፈቅዷል ። የልብስ ፡ ስፈት ፡ ሠራተኞች ፡ ማህበር ፡ ከሳሽ ፡ አንድ ፡ የልብስ ፡ ስፈት ፡ መደብር ፡ ባለንብረት ፡ ተከላሽ ፡ እላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፪ ፡ የተጠቀሰ ፡ በሌላ ፡ ቦታ ፡ ግን ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ የአንድ ፡ ዓመት ፡ አገልግሎት ፡ ካልተፈጸመ ፡ በስተቀር ፡ አይሰጥም ፡ ሲል ፡ ወስኗል ። ከዚያው ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ አንድ ፡ የጨርቃጨርቅ ፡ ፋብሪካ ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ግንቦት ፡ ፳፱ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፱ ፡ ዓ/ም) ፡ የፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፳ ።

91. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፰ ።
 92. የአዲስ ፡ አበባ ፡ የልብስ ፡ ስፈታዎች ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ አንድ ፡ የልብስ ፡ ስፈት ፡ መደብር ፡ ባለንብረት ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሚያዝያ ፡ ፫ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ/ም) የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክርክሮች ፡ ፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፫ ።

93. እላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፫ ፡ በተጠቀሰው ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ የድርጅቱ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ተከላሽ ፡ እና ፡ እላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፶ ፡ በተጠቀሰው ፡ የጨርቃጨርቅ ፡ ፋብሪካ ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ የፋብሪካው ፡ አስተዳደር ፡ ተከላሽ ፡ ውስጥ ፡ በተዘዋዋሪ ፡ መንገድ ፡ የተደገፈ ፡ ይመስላል ።

94. ለጥናት ፡ በተመረጡት ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ የሚሠሩት ፡ የብዙዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ስለሆነ ፡ የሥራ ፡ ማቆሚያ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠት ፡ ያስፈልጋል ።

ይሁን ፡ እንጂ ፡ መልስ ፡ ሰጭው ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜ ፡ ሕጉን ፡ መከተሉን ፡ እንጂ ፡ የትኛውን ፡ ሕግ ፡ መሆኑን ፡ አይጠቅስም ። እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ መልስ ፡ የሚያሳየን ፡ በአሠሪዎች ፡ በኩል ፡ ሕጉን ፡ በጥብቅ ፡ ለመከተል ፡ የሚደረገውን ፡ ትጋት ፡ ነው ። ይህም ፡ የሆነው ፡ አሠሪዎች ፡ ለሠራተኞቻቸው ፡ ቸር ፡ ለመሆን ፡ ፈልገው ፡ ሳይሆን ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ በሕጉ ፡ በኩል ፡ የሚያጋጥማቸው ፡ ዋናው ፡ ችግር ፡ ይኸው ፡ በመሆኑ ፡ ነው ። እንዲያውም ፡ በብዙ ፡ ቢሮዎች ፡ ውስጥ ፡ መንግሥት ፡ ስለመሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ ያወጣው ፡ መጽሔት ፡ ይገኛል ። ምናልባት ፡ ይህ ፡ መልስ ፡ በጉዳዩ ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ ያለማወቅ ፡ ለመሸፈን ፡ የታቀደ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

ከመቶ ፡ አሥራ ፡ ሰባቱ ፡ የሚሆኑት ፡ ድርጅቶች ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ከማድረጋቸው ፡ አስቀድሞ ፡ የሁለት ፡ ወር ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ የሚሰጡ ፡ መሆናቸውን ፡ አረጋግጠዋል ። ከሥራ ፡ ከወጡት ፡ ሠራተኞች ፡ አብዛኛዎቹ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ ይበልጥ ፡ አገልግሎት ፡ አላቸው ፡ ብለን ፡ ብንገምት ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ የነበሩት ፡ አብዛኛዎቹ ፡ ክሶች ፡ በእንደዚህ ፡ ዓይነቶቹ ፡ ሠራተኞች ፡ የቀረቡ ፡ ሲሆኑ ፡ ይህ ፡ መልስ ፡ አሠሪዎቹ ፡ ሕጉን ፡ ለመከተል ፡ ያደረጉትን ፡ ሙከራ ፡ ሊያሳየን ፡ ይችላል ።

ሁለት ፡ ድርጅቶች ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከመስጠት ፡ ይልቅ ፡ የሦስት ፡ ጊዜ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ለሠራተኛው ፡ የሚሠጡ ፡ መሆናቸውን ፡ ገልጸዋል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ በሕጉ ፡ ያልተጠቀሰ ፡ ቢሆንና ፡ ከማስታወቂያ ፡ እኩል ፡ የሚቆጠር ፡ ባይሆንም ፡ የመጀመሪያው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ የተሰጠበት ፡ ቀን ፡ የማስታወቂያውን ፡ ጊዜ ፡ ይጀምራል ፡ ብሎ ፡ ለመከራከር ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ። እነዚህ ፡ ድርጅቶች ፡ ከመጀመሪያው ፡ ማስታወቂያ ፡ በኋላ ፡ ጊዜው ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ ሠራተኛውን ፡ አያሰናብቱም ፡ የሚያሰኝ ፡ ነገር ፡ ካለመኖሩም ፡ ሌላ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ የማስታወቂያውን ፡ ዓላማ ፡ ሊያሟላ ፡ አይችልም ። የማስታወቂያ ፡ ጊዜ ፡ የሚያገለግለው ፡ ሠራተኛው ፡ ከሥራ ፡ በደንብ ፡ ከመሰናበቱ ፡ አስቀድሞ ፡ ሥራ ፡ ለመፈለግ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሰጠው ፡ ነው ። ማስጠንቀቂያ ፡ ግን ፡ ሠራተኛው ፡ ጠባዩን ፡ እንዲያሻሽል ፡ የሚሰጥ ፡ ማስፈራሪያ ፡ ሲሆን ፡ ሠራተኛው ፡ ጠባዩን ፡ ካሻሻለ ፡ በሁኔታው ፡ ላይ ፡ ለውጥ ፡ ሊገኝ ፡ መቻሉን ፡ ያመለክታል ። እንዲህም ፡ ስለሆነ ፡ ሠራተኛው ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ የሚፈልገው ፡ ጠባዩን ፡ ላለማሻሻል ፡ የወሰነ ፡ እንደሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

አንድ ፡ ኩባንያ ፡ ብቻ ፡ በማስታወቂያው ፡ ጊዜ ፡ ሠራተኛው ፡ ከሥራው ፡ እየቀረ ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ እንዲፈልግ ፡ ትንሽ ፡ ጊዜ ፡ ይሰጠዋል ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ይህ ፡ ድርጅት ፡ የተከተለው ፡ የተለመደውን ፡ በማስታወቂያ ፡ ጊዜ ፡ ፈንታ ፡ ወዲያውኑ ፡ የደመወዝ ፡ ክፍያ ፡ የመስጠትን ፡ መንገድ ፡ ነው ። ይህም ፡ የተበሳጨ ፡ ሠራተኛ ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ የተንኮል ፡ ተግባር ፡ እንዳይፈጽም ፡ ለመከላከል ፡ እንዲረዳ ፡ በማሰብ ፡ ነው ።⁹⁵

ከሥራ ፡ በማሰናበት ፡ ስለሚሰጥ ፡ ኪሣራ ፡ በአሠራር ፡ ብዙ ፡ ልዩነት ፡ አለ ። ከነዚህም ፡ ለጥቂቶቹ ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ እላይ ፡ እንዳየነው ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድ

95. ከድርጅቶቹ ፡ ሰማንያ ፡ ስምንት ፡ በመቶው ፡ (የድርጅቶቹ ፡ ብዛት ፡ 12 ፡ ሆኖ) ፡ N = 17 ፡ በማስጠንቀቂያ ፡ ፈንታ ፡ የገንዘብ ፡ ክፍያ ፡ መስጠት ፡ ልማዳቸው ፡ ነው ።

ረግ : በሚሰጠው : ማስታወቂያ : ላይ : ያለው : መደናገር : ነው ።⁹⁶ ምናልባት : ብዙዎቹ : ፍርድ : ቤት : ከመቅረብ : ለመዳን : ሲሉ : ሕጉን : ይከተሉ : ይሆናል ። እንዲያውም : አንድ : ድርጅት : ለዚህ : ፍራቻ : ምክንያቱን : ሳይጠይቅ : ሙሉውን : ካሳ : የመስጠት : ልምድ : አለው ። በሌላውም : ወገን : ደግሞ : ሠራተኛው : አሰሪውን : ለመክሰስ : ያልፈለገ : እንደሆነ ፤ ወይም : ፍርድ : ቤቱ : ለአሠሪው : የፈረደ ለት : እንደሆነ ፤ ለክርክሩ : ያወጡትን : ወጪ : እንደተመለሰ : ስለሚቆጥሩትና : መጀመሪያ : ካሳ : አለመክፈሉ : በመጨረሻ : የሚጠቅማቸው : መሆኑን : በመገንዘብ : ከሥራ : ለሚያሰናብቷቸው : ሠራተኞቻቸው : አንዳችም : ካሳ : የማይከፍሉ : ድርጅቶች : አሉ ።

ስለ : ሥራ : ሙከራ ፤

ምንም : እንኳን : የሙከራን : ጊዜ : ከሥራ : ላይ : የማዋሉ : ጉዳይ : የአሠሪውና : የሠራተኛው : የግል : ጉዳይ : ቢሆንም : የፍትህ : ብሔሩ : ሕግ : በዚህ : ጉዳይ : ላይ : አንዳንድ : መሪ : ሀሳቦችን : ያቀርባል ።⁹⁷ ግን : የሚያሳዝነው : ከድንጋጌዎቹ : የዋነኛው : ትርጉም : አሻሚ : ሊሆን : መቻሉ : ነው ። ቁጥር : ፪ሺ፭፻፺፰ : “ይህንን : ሁኔታ : የሚያረጋግጥ : ጽሑፍ : የሌለ : እንደሆነ : በሙከራ : የተቀጠረው : ሠራተኛ : ላልተወሰነ : ጊዜ : እንደተቀጠረ : ይቆጠራል ” ይላል ። ይህም : ማለት : ለሙከራ : ውል : የተጻፈ : ማረጋገጫ : መኖር : አለበት : ማለት : ነው? ወይስ : ደግሞ : የሙከራ : ጊዜ : በቃል : የተነገረ : ከሆነ : ውሉ : እስካልተወሰነ : ጊዜ : የሚቆይ : ነው : ማለት : ነው? የሙከራ : ጊዜ : ዋናው : ጥቅም : ማስታወቂያ : ለመስጠትና : ኪሣራ : ለመክፈል : ሳይገደድ : ሠራተኛውን : ከሥራው : ለማሰናበት : ለሚችለው : አሠሪ : ነው ። የላይኛው : ትርጉም : ትክክል : ከሆነ ፤ ሠራተኞቹን : ያለ : አንዳች : ወጪ : በፈለገው : ጊዜ : ለማሰናበት : ስለሚችል : የተጻፈ : ውል : አለመኖሩ : ለአሰሪው : ከፍ : ያለ : ጥቅም : ነው : ማለት : ነው። አብዛኞቹ : የሥራ : ውሎች : በቃል : የተደረጉ : በመሆናቸው : የአሠሪውን : አላፊነት : ያስቀሩለታል ። በሌላ : በኩል : ግን : በመጀመሪያው : ትርጉም : መሠረት : አሠሪው : የሠራተኛውን : የማስታወቂያ : ጊዜና : ካሳ : የማግኘት : መብት : ለመቀነስ : ከመቻሉ : በፊት : የሥራ : ሙከራውን : ውል : ጊዜውን : ጨምሮ : በጽሑፍ : እንዲያደርግ : ይገደዳል ። ይህም : አስተያየት : ዋናው : የፍትህ : ብሔሩ : ሕግ : ዓላማ ፤ ማለትም : የሠራተኛውን : መብት : ለመጠበቅ : ካለው : ዓላማ : ጋር : የሚስማማ : ይመስላል ። እስከ : አሁን : ድረስ ፤ ዳኞች : ለቁጥር : ፪ሺ፭፻፺፰ : ትርጉም : የሰጡበት : ውሳኔ : አልተገኘም ።

ለዓይነት : ከተወሰዱት : ኩባንያዎች : ለመረዳት : እንደቻልነው : በየቦታው : የሙከራው : ጊዜ : ከሦስት : ቀን : እስከ : አንድ : ዓመት : ድረስ : የተለያየ : ሆኖ : አግኝተነዋል ። አራቱ : ኩባንያዎች : የሙከራ : ጊዜ : አልነበራቸውም ። ጉዳዩን : ለማስላት : እንዲመች : የሙከራ : ጊዜ : ያላቸው : ተብለው : አሥራ : ሰባት : ድርጅቶች : ከሁለት : ተከፍለዋል ። ይኸውም : ረጅም : የሙከራ : ጊዜ : (ሦስት : ወር : ወይም : የበለጠ) : ያላቸውና : አጭር : የሙከራ : ጊዜ : (ከሦስት : ወር : ያነሰ) : ያላቸው : ተብለው :

96. ከድርጅቶቹ : ሠላሳ : አምስት : በመቶው : (የድርጅቶቹ : ብዛት : ፳፫ : ሆኖ) : N = 23 : “በሕጉ : መሠረት” : በማለት : መልሰዋል ።
 97. የፍትህብሔር : ሕግ : ቁጥር : ከ፪ሺ፭፻፺፰ : እስከ : ፪ሺ፷፻ ።

የሕዝብ ፡ በዓላት ፤

ስለ ፡ ሕዝብ ፡ በዓላትና ፡ ስለዕለተ ፡ እሑድ ፡ በዓል ፡ አከባበር ፡ የወጣው ፡ የ፲፱፻፵፰ ፡
ዓ ፡ ም ፡ አዋጅ ፡¹⁰² ለሠራተኞች ፡ እሁድንና ፡ በዝርዝር ፡ የተገለጹ ፡ አሥራ ፡ አራት ፡ በዓ
ላትን¹⁰³ ፡ እንዲያከብሩ ፡ መብት ፡ ከመስጠቱም ፡ በላይ ፡ በነዚህ ፡ ቀናት ፡ እንዳይሠሩም ፡
ይከለክላቸዋል ። ይህ ፡ ድንጋጌ ፡ የማይመለከተው ፡ ለሕይወት ፡ ወይም ፡ ለሕዝብ ፡ አገ
ልግሎት ፡ በጣም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩትን ፡ ሰዎች ፡ ብቻ ፡ ነው ። እነዚ
ህም ፡ አስፈላጊ ፡ የተባሉት ፡ ሥራዎች ፡ ምግብና ፡ መጠጥ ፡ መሸጥ ፡ ማቅረብና ፡ ማዘ
ጋጃት ፡ በግብርና ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ለማድረስ ፡ የሚችለውን ፡ ሥራ ፡ ማጠናቀቅ ፤
የሕዝብ ፡ ማስደሰቻ ፡ ሥራዎች ፡ መድኃኒት ፡ ማቅረብና ፡ የሕክምና ፡ ሥራ ፡ የመሳሰ
ሉት ፡ ናቸው ።¹⁰⁴ ምንም ፡ እንኳ ፡ ሠራተኞች ፡ ከመሥራት ፡ ነፃ ፡ ቢሆኑም ፡ ስለ
ሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ ወጥቶ ፡ ለአሠሪዎቻቸው ፡ እስከሁ
ለት ፡ ወር ፡ ላገለገሉ ፡ ሠራተኞች ፡ ከተዘረዘሩት ፡ ፲፬ቱ ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ቢያንስ ፡
ለስድስት ፡ ቀናት ፡ እንዲከፈላቸው ፡ እስከአደረገበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ አሠሪዎች ፡ ለሠ
ራተኞቻቸው ፡ ላልሠሩባቸው ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ቀኖች ፡ እንዲከፍሉዋቸው ፡ አንዳ
ችም ፡ ግዴታ ፡ አልነበረባቸውም ።¹⁰⁵ እነዚህ ፡ ስድስት ፡ በዓላት ፡ በአሠሪውና ፡
በሠራተኛው ፡ ስምምነት ፡ የሚወሰኑ ፡ ናቸው ። በአንድ ፡ የሕዝብ ፡ በዓል ፡ ቀን ፡ በአካባ
ቢው ፡ ከሥራ ፡ የመቅረትን ፡ ዝንባሌ ፡ ለማስወገድ ፡ ሲባል ፤ የአዋጁ ፡ ቁጥር ፡ ፮ ፡ ንዑስ ፡
ቁጥር ፡ ፮ ፡ ያለ ፡ ሥራ ፡ ከሚከፈልበት ፡ የሕዝብ ፡ በዓል ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ ወይም ፡ በኋላ ፡ ሠራተ
ኛው ፡ ከአሠሪው ፡ ሳያስፈቅድ ፡ ያለምክንያት ፡ ከሥራው ፡ የቀረ ፡ እንደሆነ ፡ አሠ
ሪው ፡ ለሠራተኛው ፡ በነዚህ ፡ ቀናት ፡ ሊከፍለው ፡ የሚገባውን ፡ ሂሳብ ፡ እንዲክለ
ክል ፡ መብት ፡ ይሰጠዋል ። በቁጥር ፡ የሚሠራና ፡ እንዲሁም ፡ ደመወዙን ፡ ከወር ፡
ባነሰ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የሚከፈል ፡ ሠራተኛ ፡ ሁሉ ፡ በሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ቀን ፡ የሠራ ፡
እንደሆነ ፡ ከበዓሉ ፡ በፊት ፡ በነበሩት ፡ የሥራ ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ ያገኘው ፡ ወይም ፡
ሊያገኝ ፡ የሚገባው ፡ መደበኛ ፡ የሰዓት ፡ አበል ፡ በአንድ ፡ ተኩል ፡ ተባዝቶ ፡ በበ
ዓል ፡ ቀን ፡ ለሠራበት ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሰዓት ፡ ይከፈለዋል ። እንደዚህም ፡ ዓይነቱ ፡ ሠራ
ተኛ ፡ ከሦስት ፡ ሰዓት ፡ ያነሰ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሠራ ፡ የተደረገ ፡ እንደሆነ ፤ በመደበኛ ፡
የሰዓት ፡ አበሉ ፡ መሠረት ፡ ለሦስት ፡ ሰዓት ፡ ከሚከፈለው ፡ ሂሳብ ፡ ያላነሰ ፡ ይከፈለ
ዋል ።¹⁰⁶ ይህም ፡ ማለት ፡ ደመወዝ ፡ በሚከፈልበት ፡ የሕዝብ ፡ በዓል ፡ ቀን ፡ የሠራ ፡
ሠራተኛ ፤ በተጨማሪ ፡ መደበኛ ፡ የቀን ፡ ደመወዙን ፡ ያገኛል ፡ ማለት ፡ ነው ። እንደ
ዚህ ፡ ካልሆነ ፡ ደመወዝ ፡ በሚከፈልበት ፡ የሕዝብ ፡ በዓል ፡ ቀን ፡ የሚሠራ ፡ ሠራ
ተኛ ፡ በዚህ ፡ ቀን ፡ በፍጹም ፡ ሥራ ፡ ካልሠራ ፡ ሠራተኛ ፡ የሚሻለው ፡ በግማሽ ፡
ቀን ፡ ደመወዝ ፡ ብልጫ ፡ ብቻ ፡ ይሆናል ። ከወር ፡ ወይም ፡ ከዚያ ፡ በላይ ፡ ለሆነ ፡

102. የ፲፱፻፵፰ ፡ ዓ/ም ፡ አዋጅ ፡ ቁጥር ፡ ፻፯ ፡ ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ፲፭ኛ ፡ ዓመት ፡ ቁጥር ፡ ፱ ።
103. የዘመን ፡ መለወጫና ፡ ኤርትራ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ የተቀላቀለችበት ፡ ቀን ፡ (መስከረም ፡ ፩ ፡ ቀን) ፡ መስቀል
(መስከረም ፡ ፲፯ ፡ ቀን) ፡ የዘውድ ፡ በዓል ፡ (ጥቅምት ፡ ፳፫ ፡ ቀን) ፡ ገና ፡ (ታህሣሥ ፡ ፳፱ ፡ ቀን) ፡ ጥምቀት ፡
(ጥር ፡ ፲፩ ፡ ቀን ፡) ፡ ቃና ፡ ዘገለላ ፡ (ጥር ፡ ፲፪ ፡ ቀን) ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰማዕታት ፡ መታሰቢያ ፡ ቀን ፡
(የካቲት ፡ ፲፪ ፡ ቀን) ፡ የአድዋ ፡ ድል ፡ መታሰቢያ ፡ ቀን ፡ (የካቲት ፡ ፳፫ ፡ ቀን) ፡ ስቅለት ፡ ትንሣኤ ፡
ማዕድት ፡ ግርማዊ ፡ ንገሠ ፡ ነገሥት ፡ በድል ፡ አድራጊነት ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ የገቡበት ፡ ቀን ፡ (ሚያዝያ ፡
፳፯ ፡ ቀን) ፡ የግርማዊ ፡ ንገሠ ፡ ነገሥት ፡ የልደት ፡ በዓል ፡ (ሐምሌ ፡ ፲፯ ፡ ቀን) ፡ ፍልሰታ ፡ (ነሐሴ ፡
፲፯ ፡ ቀን) ።
104. ከዚያው ፡ ቁጥር ፡ ፫ ፡ እና ፡ ፱ ።
105. የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ ቁጥር ፡ ፮ ።
106. ከዚያው ፡ ቁጥር ፡ ፮ ፡ (፱)እና ፡ (፳) ።

ጊዜ ፡ ደመወዝ ፡ የሚከፈላቸው ፡ ሠራተኞች ፡ ይህ ፡ መብት ፡ የላቸውም ።¹⁰⁷ እነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ቢሠሩም ፡ ባይሠሩም ፡ በማናቸውም ፡ በዓል ፡ ምክንያት ፡ ተጨማሪ ፡ ደመወዝ ፡ አይከፈላቸውም ።¹⁰⁸ ይሁን ፡ እንጂ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ግዙፍነት ፡ ያለው ፡ ሥራ ፡ ለሚሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ደመወዛቸው ፡ በየአሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ባነሰ ፡ ጊዜ ፡ እንዲከፈላቸው ፡ የተጻፈው ፡ ድንጋጌ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ከዚህ ፡ ተጨማሪ ፡ ደመወዝ ፡ ጥቅም ፡ እንዲካፈሉ ፡ አድርጓቸዋል ።¹⁰⁹

ለዓይነት ፡ ከተወሰዱት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁለት ፡ ሦስተኛው ፡ (2/3ኛው) ፡ በሕጉ ፡ በተዘረዘሩት ፡ በአሥራ ፡ አራቱም ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ለሠራተኞቻቸው ፡ ሳይሠሩ ፡ ደመወዝ ፡ እንደሚከፍሉ ፡ አረጋግጠዋል ። ሕጉ ፡ የሚያስገድደውን ፡ አነስተኛ ፡ ክፍያ ፡ የሰጡ ፡ አራት ፡ ድርጅቶች ፡ ብቻ ፡ ነበሩ ። አንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ከሕዝብ ፡ በዓላት ፡ አንድንም ፡ ቀን ፡ ለሠራተኞቹ ፡ ሳይሠሩ ፡ ደመወዝ ፡ እንዳልከፈላቸው ፡ አምናል ። ምንም ፡ እንኳ ፡ ያንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ሠራተኞች ፡ አሠሪያቸው ፡ ሕጉ ፡ ተሸጋግሮአል ፡ ብሎ ፡ ነግሮአቸው ፡ በሕዝብ ፡ በዓላት ፡ በአንዳቸውም ፡ ቀን ፡ ሳይሠሩ ፡ ደመወዝ ፡ ያልከፈላቸው ፡ መሆኑን ፡ ቢያረጋግጡም ፤ አሠሪው ፡ በበኩሉ ፡ ግን ፡ ለስድስት ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ቀኖች ፡ ያለሥራ ፡ የከፈላቸው ፡ መሆኑን ፡ ተናግሮአል ። ምንም ፡ እንኳ ፡ ሠራተኞቻቸው ፡ ያለሥራ ፡ ከሚከፈልበት ፡ የሕዝብ ፡ በዓል ፡ ቀን ፡ በፊትም ፡ ሆነ ፡ በኋላ ፡ ባለው ፡ የሥራ ፡ ቀን ፡ ያለምክንያት ፡ ከሥራቸው ፡ ቢቀሩም ፡ ለበዐሉ ፡ ቀን ፡ የሚገባቸውን ፡ ሂሳብ ፡ የሚከፍሏቸው ፡ መሆኑን ፡ ከዘጠኝ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በቀር ፡ በሙሉ ፡ አረጋግጠዋል ።

ስለሥራ ፡ ሰዓትና ፡ ከደንበኛው ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ በላይ ፡ ለሚሠሩ ፡ ሥራ ፡ ስለሚከፈል ፡ አበል ፤

እስከ ፡ ፲፱፻፶፮ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ድረስ ፡¹¹⁰ ከደንበኛው ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ በላይ ፡ ለሚሠሩ ፡ ሥራ ፡ ስለሚከፈል ፡ አበል ፡ የነበረው ፡ ሕግ ፡ ግልጽ ፡ ያልሆነና ፡ አብዛኛዎቹም ፡ ሠራተኞች ፡ ከሰሰው ፡ ተፈጻሚ ፡ ሊያደርጉ ፡ የሚችሉት ፡ አልነበረም ። የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ አሠሪው ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ከተመለከተው ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ በላይ ፡ እንዲሠራ ፡ ሠራተኛውን ፡ ማስገደድ ፡ እንዲችል ፡ ሲፈቅድለት ፡ በተጨማሪ ፡ የሚሠራው ፡ ጊዜ ፡ ከደንበኛው ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ በላይ ፡ የሚሠራ ፡ ሥራ ፡ ተብሎ ፡ ተጨማሪ ፡ ደመወዝ ፡ እንዲከፈልበት ፡ ያዘዛል ።¹¹¹ ይህንን ፡ ተጨማሪ ፡ አበል ፡ የማግኘቱ ፡ ነገር ፡ ለአብዛኛዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ መንታ ፡ ችግር ፡ ይፈጥራል ። መጀመሪያ ፡ አሠሪውና ፡ ሠራተኛው ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ በተወሰኑ ፡ የሥራ ፡ ሰዓቶች ፡ ላይ ፡ የሚስማሙበት ፡ ጊዜ ፡ በጣም ፡ አነስተኛ ፡ ነው ። ሁለተኛ ፡ ነገር ፡ ሠራተኛው ፡ በተወሰኑ ፡ የሥራ ፡ ሰዓቶች ፡ ቢስማማም ፤ በተለምዶ ፡ ውሉ ፡ (ስምምነቱ) ፡ የሚደረገው ፡ በቃል ፡ በመሆኑ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ በማስረጃ ፡ ለማረጋገጥ ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ሆኖ ፡ ይገኛል ። ስለዚህ ፡ በተለምዶ ፡ ሠራተኛው ፡ አሠሪው ፡ የጠየቀውን ፡ ሰዓት ፡ ሁሉ ፡ ሠርቶ ፤ ተጨማሪ ፡ አበል ፡

107. ከተጠኑት ፡ ድርጅቶች ፡ እንዳየነው ፡ የቢሮና ፡ የቀን ፡ ሠራተኞች ፡ ሲኖሩ ፡ ሁሉም ፡ ደመወዛቸውን ፡ የሚከፈሉበት ፡ መንገድ ፡ በጠቅላላው ፡ አንድ ፡ ዓይነት ፡ ነው ።
 108. የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ ቁጥር ፡ ፮(፫) ።
 109. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፴፱ ፡ (፩) ።
 110. የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ የዋለው ፡ ታህሣሥ ፡ ፳፪ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፮ ፡ ዓ፡ም ፡ ነበር ።
 111. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፳፰ ።

(ጉርሻ) : የሚያገኘው : በአሠሪው : ቸርነት : ብቻ : ነበር ። አሠሪውም : ከደንበኛው : የሥራ : ሰዓት : በላይ : ለተሠራ : ሥራ : አበል : ለመክፈል : በሚፈልግበት : ጊዜ : እንኳ ፤ ተጨማሪው : ክፍያ : የሚታሰብበት : በሕጉ : የተሰጠው : መምሪያ : ግልጽ : ያልሆነ : ነበር ።¹¹²

ስለሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : የወጣው : ደንብ : ከደንበኛ : የሥራ : ሰዓት : በላይ : ስለሚሠራ : ሥራ : አበል : አከፋፈል : የተሻለና : ግልጽ : የሆነ : በሥራም : ላይ : ሊውል : የሚችል : ድንጋጌ : ለመፍጠር : የታሰበ : ነው ። ስለዚህ : ለማንኛውም : ሠራተኛ : የሥራ : ሰዓት : በሳምንት : ከግጹ : ሰዓት : መብለጥ : የለ : በትም : ሲል : ወስኗል ።¹¹³ ከደንበኛው : የሥራ : ሰዓት : በላይ : እስከ : ምሽቱ : አራት : ሰዓት : ድረስ : ለሚሠራ : የትርፍ : ሰዓት : ሥራ : ሁሉ : ሠራተኛው : በደንበኛው : ሥራው : በሰዓት : የሚከፈለው : አበሉ : በአንድ : አራተኛ : ጊዜ : ተባዝቶ : በትርፍ : ለሠራበት : ጊዜ : ይከፈለዋል ። ከምሽቱ : አራት : ሰዓት : እስከ : ንጋቱ : ፲፪ : ሰዓት : ባለው : ጊዜ : ውስጥ : ለተሠሩ : የትርፍ : ሰዓት : ሥራ : ደግሞ : ሠራተኛው : በደንበኛው : ሥራው : በሰዓት : የሚከፈለው : አበሉ : በአንድ : ተኩል : ጊዜ : ተባዝቶ : በትርፍ : ለሠራበት : ጊዜ : ይከፈለዋል ።¹¹⁴

ደመወዝ : የሚከፈልባቸው : የሕዝብ : በዓላት : ተብለው : በተመደቡት : የበዓላት : ቀናት : ከደንበኛው : የሥራ : ሰዓት : በላይ : ለሠራ : ሠራተኛ : ግን : በደንበኛው : ሥራው : ለያንዳንዱ : ሰዓት : የሚከፈለው : አበሉ : በሁለት : ተኩል : ጊዜ : ተባዝቶ : ይከፈለዋል ።¹¹⁵ ይሁን : እንጂ : የትርፍ : ሰዓት : ሥራ : ተሠራ : የሚባለው : በሳምንት : ከግጹ : ሰዓት : በላይ : ሲሠራ : ነው : ተብሎ : ስለሚተረጎም : ከእሱድ : በስተቀር : የሕዝብ : በዓልን : ባዘለ : በአንድ : ሳምንት : ውስጥ : ከግጹ : ሰዓት : በላይ : ለመሥራት : አንድ : ሠራተኛ : እሱድ : ቀን : ሙሉ : መሥራት : አለበት : ወይም : ደግሞ : በቀሩት : አምስት : ቀኖች : ውስጥ : በያንዳንዳቸው : ከዘጠኝ : ሰዓት : ተኩል : በላይ : መሥራት : ይኖርበታል ። በዚህም : ሁኔታ : በየቀኑ : የአንድ : ሰዓት : ተኩል : የትርፍ : ሰዓት : ሥራ : ይኖረዋል : ማለት : ነው ። እንደዚህ : ዓይነቱ : የጊዜ : መነባበር : ብዙ : ጊዜ : ሊደርስ : ባለመቻሉ : ይህ : ከላይ : የተጠቀሰው : አበል : የሚያጋጥመው : እጅግ : አልፎ : አልፎ : ነው ።

ለዓይነት : ከተወሰዱት : የንግድ : ማኅበሮች : ከግማሽ : የሚበልጡት : በሳምንት : ግጹ : ሰዓት : የሥራ : ሰዓቶች : ሲኖሯቸው : የሌሎቹ : ደግሞ : ከዚህ : ያንሳል : ወይም : ግጹ : ሰዓት : ይሆናል ። በነዚህ : ሁለት : ዓይነት : የንግድ : ማኅበሮች : መካከል : ያለው : ዋናውና : ትልቁ : ልዩነት : ቅዳሜ : ግማሽ : ቀን : ወይም : ሙሉ : ቀን : በመሥራታቸው : ላይ : ነው ። ከጋራዎቹ : ግጹ : በመቶው : ብቻ : ቅዳሜ : ቀኑን : ሙሉ : ሲሠሩ : ከመጠጥ : ኢንዱስትሪዎች : ግን : ግጹ : በመቶው : ቅዳሜ : ቀኑን : ሙሉ : ይሠራሉ ። ይህ : የስታትስቲክስ : ልዩነት : ሊያሳየን : የሚችለው : በጋራዎቹ : ውስጥ : ያለው : የሥራ : ሰዓት : ብዛት : መጠጥ : ኢንዱስትሪዎች : ውስጥ : ካለው : የሥራ :

112. ከዚያው ፤ ቁጥር : ፪፻፳፻፳፭ : (፫) : “ሠራተኛው : አስቀድሞ : በተስማሙበት : ደመወዝ : አንጻር : በተወሰነውና : በሁኔታዎቹ : ዓይነት : ለዚህ : ተጨማሪ : ሥራ : ተጨማሪ : የሥራ : ዋጋ : ለማግኘት : መብት : አለው ።”
113. ስለ : ሠራተኛ : መሠረታዊ : ሁኔታ : የወጣ : ደንብ : ቁጥር : ፩ : የሕግ : ክፍል : ማስታወቂያ : ቁጥር : ፫፻፪ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፬ኛ : ዓመት : ቁጥር : ፭ : ፲፱፻፶፯ : ዓ : ም ።
114. ከዚያው : ቁጥር : ፰ : (፩) : እና : (፪) ።
115. ከዚያው : ቁጥር : ፰(፫) ።

ሰዓት ፡ በጥቂቱ ፡ ያነሰ ፡ መሆኑን ፡ ነው ። ጋራገሮች ፡ ብቻ ፡ እንደመጠናቸው ፡ ሲወዳ ደሩ ፡ (ሲነፃፀሩ) ፡ ትልልቅ ፡ ጋራገሮች ፡ ከትንንሽ ፡ ጋራገሮች ፡ ይልቅ ፡ አነስተኛ ፡ የሳምንት ፡ የሥራ ፡ ሰዓቶች ፡ የማሳየት ፡ ዝንባሌ ፡ ታይቶባቸዋል ። ከትንንሾቹ ፡ ጋራገሮች ፡ ሁለት ፡ ሦስተኛ ፡ የሚሆኑት ፡ ቅዳሜ ፡ ቀኑን ፡ ሙሉ ፡ ሲሠሩ ፡ ከትልልቆቹ ፡ ጋራገሮች ፡ አንዳቸውም ፡ ቅዳሜ ፡ ቀኑን ፡ ሙሉ ፡ አይሠሩም ።¹¹⁶

የባለቤቱ ፡ ዜግነት ፡ በቅዳሜ ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ ላይ ፡ ልዩነት ፡ ያመጣል ። በኢትዮጵያውያንና ፡ ኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ነዋሪ ፡ በሆኑት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ውስጥ ፡ በአንድ ፡ ሦስተኛው ፡ (፩/፫ኛው) ፡ ውስጥ ፡ ብቻ ፡ የሚሠሩት ፡ ሠራተኞች ፡ ቅዳሜ ፡ ከሰዓት ፡ በኋላ ፡ ነፃ ፡ ሲሆኑ ፤ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜግነት ፡ ባላቸው ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ የሚሠሩ ፡ ሠራተኞች ፡ ግን ፡ ሁሉም ፡ ቅዳሜ ፡ ከሰዓት ፡ በኋላ ፡ አለመሥራታቸው ፡ ተረጋግጧል ።¹¹⁷

ቀልጣፋ ፡ የሆነ ፡ የሠራተኛ ፡ ማህበር ፡ መኖርም ፡ በስምንት ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ ርዝመት ፡ ላይ ፡ ተጽዕኖ ፡ እንዳለው ፡ ተገምቷል ። የሠራተኛ ፡ ማህበር ፡ ካላቸው ፡ ኢትዮጵያውያንና ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ነዋሪ ፡ በሆኑ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁሉ ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ ቅዳሜ ፡ ሙሉ ፡ ቀን ፡ ሠራተኞቹን ፡ ሲያሠሩ ፡ የሠራተኛ ፡ ማህበሮች ፡ ከሌላቸው ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁለት ፡ ሦስተኛው ፡ ሠራተኞቻቸውን ፡ ቅዳሜ ፡ ሙሉ ፡ ቀን ፡ ያሠራሉ ።¹¹⁸

ሦስት ፡ ኩባንያዎች ፡ ብቻ ፡ ሠራተኞቻቸውን ፡ በትርፍ ፡ ጊዜያቸው ፡ አሠርተው ፡ አለማወቃቸውን ፡ ሲገልጹ ፤ አሥራ ፡ አራቱ ፡ በጣም ፡ ትንሽ ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ የሚያሠሩ ፡ መሆናቸውን ፡ ተናግረዋል ። ከሁሉም ፡ የሚበልጠው ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ የተገኘው ፡ ከአንድ ፡ የመጠጥ ፡ ፋብሪካ ፡ ኩባንያ ፡ ብቻ ፡ ሲሆን ፤ ይኸውም ፡ ኩባንያ ፡ በቀን ፡ ሃያ ፡ አራት ፡ ሰዓት ፡ ሊሠራ ፡ የሚችለው ፡ ከዓመቱ ፡ በአብዛኛው ፡ ጊዜ ፡ ሥራውን ፡ የሚያከናውነው ፡ ሠራተኞቹን ፡ በሁለት ፡ የሥራ ፡ ጊዜዎች ፡ ከፍሎ ፡ በመለዋወጥ ፡ እንደሆነ ፡ ገልጿል ። ይህም ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሠራተኛ ፡ በቀን ፡ አራት ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ ይደርሰዋል ። ማለት ፡ ነው ። ለመሥራት ፡ በሚቻለው ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ጊዜ ፡ ላይ ፡ ወሰን ፡ ያደረጉ ፡ ሁለት ፡ ኩባንያዎች ፡ ብቻ ፡ ሲሆኑ ፡ በሁለቱም ፡ ቦታ ፡ ይህ ፡ ከፍተኛው ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ የተደረሰበት ፡ ጊዜ ፡ በጣም ፡ ጥቂት ፡ ነው ።

ስለትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ አከፋፈል ፡ አንዳችም ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ የዋለ ፡ መደበኛ ፡ ሥርዓት ፡ ያለ ፡ አይመስልም ። ለትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ ምንም ፡ አበል ፡ የማይከፍሉ ፡ አንዳንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሲኖሩ ፡ በሌላው ፡ በኩል ፡ ደግሞ ፡ ከመደበኛው ፡ የሰዓት ፡ አበል ፡ ሦስት ፡ እጥፍ ፡ የሚከፍሉ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ይገኛሉ ። ከተመረመሩት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሄጃ ፡ በመቶው ፡ (ሄጃ በ፫) ፡ ሕጉ ፡ ከሚጠይቀው ፡ በላይ ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ አበል ፡ ይከፍላሉ ።¹¹⁹ ሕጉን ፡ ተከትለው ፡ የሚከፍሉትንና ፡ ሕጉ ፡ ከሚያዘው ፡ የበለጠ ፡ የሚከፍሉትን ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ስናወዳድር ፤ በመጠንና ፡ በዜግነት ፡ ላይ ፡ ብዙ ፡ ልዩነቶችን ፡ ልንመለከት ፡ እንችላለን ። ትልልቅ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ አበልን ፡ ለመክፈል ፡ ያላቸው ፡ ዝንባሌ ፡ ከትንንሽ ፡

116. X² = 3.491, P < .10
117. X² = 5.390, P < .05
118. X² = 2.741, P < .10

119. N = 20 ፡ ለተወሰኑ ፡ ጉዳዮች ፡ ለትርፍ ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ ክፍያ ፡ ያልሰጡ ፡ ሁለት ፡ ኩባንያዎች ፡ ሕጉን ፡ እንደተከተሉ ፡ ተቆጥረዋል ።

ለመውሰድ : ይቻላል ። ይህ : ድንጋጌ : አሠሪው : ሠራተኛውን : የዕረፍት : ጊዜውን : እየከፋፈለ : እንዲወስድ : እንዳያስገድደው : ተብሎ : የታቀደ : መከላከያ : ነው ። እንደዚህ : ከሆነ : ይህ : ቁጥር : ፮(፫) : ደንብ : ከመውጣቱ : በፊት : ወይም : በኋላ : የተፈጠረን : ማናቸውም : ሠራተኞች : የሚያገኙትን : ጥቅም : ይህ : ደንብ : አይቀንሰውም ። የሚለውን : የደንቡን : በቁ-፲ : የተጠበቀ : ሁኔታ : በቀጥታ : በመቃረን : የሠራተኛውን : መብት : የሚወስን : ይመስላል ።¹²⁵ የፍትህ : ብሔሩ : ሕግ : ለሠራተኛው : የተሻለ : ስለሆነና : ደንቡም : የተሻለን : ሕግ : በሚቃረንበት : ጊዜ : ውድቅ : ስለሆነ : በዓመት : ፈቃድ : መከፋፈል : ላይ : ቁጥር : ፮(፫) : ነገሩን : ከማሳከር : በስተቀር : አንዳችም : ጥቅም : አይሰጥም ።

ከቁጥር : ፮(፫) : አነጋገር : በግምት : ከሚገኘው : በስተቀር : አንድ : ሠራተኛ : የዓመት : የዕረፍት : ጊዜውን : ያልወሰደ : እንደሆነ : ምን : ዓይነት : ሁኔታ : እንደሚፈጠር : በሕጉ : ውስጥ : አልተጻፈም ። ከዚህ : ቁጥር : አነጋገር : ግን : የዓመት : የዕረፍት : ፈቃድ : ያልተወሰደ : እንደሆነ : መብቱ : እንደሚታጣ : ግልጽ : ባይሆንም : ለመረዳት : እንችላለን ። የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : ግን : የተወሰነው : የዓመት : የዕረፍት : ፈቃድ : ባይጠየቅም : መብቱ : እስከ : መጨረሻው : ያለመታጣቱን : ብቻ : ሳይሆን ።¹²⁶ ሠራተኛው : ያልጠየቀውን : የዓመት : የዕረፍት : ፈቃድ : ለሠራተኞቹ : ማከፋፈል : አሠሪው : ግዴታ : እንዳለበት : ወስኗል ።¹²⁷ የሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታዎች : የማይነጠቁ : መብቶች : ናቸው ። ይህም : አስተያየት : የአሠሪና : ሠራተኛ : ቦርድ : አንድ : ሠራተኛ : በሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : ሕግ : ውስጥ : በተሰጡት : ባነሰ : ሁኔታ : ውል : ሊገባ : አይችልም ። ብሎ : ከወሰነው ።¹²⁸ የፍትህ : ብሔር : ቁጥር : ፪፻፮፻፳፪ : አተረጓጎም : ጋር : የሚስማማ : ነው ።

ከንግድ : ማኅበሮቹ : ሰባ : ሰባት : በመቶው : (77%) : ሕጉን : ተከትለው : ወይም : ሕጉን : ከሚጠይቀው : በላይ : የዓመት : የዕረፍት : ፈቃድ : ይሰጣሉ ።¹²⁹ በሕጉ : ከተወሰነው : በታች : ከሰጡት : የንግድ : ማኅበሮች : ውስጥ : ሦስቱ : የተወሰኑ : ጊዜዎችን : ሲሰጡ : አንዱ : ደግሞ : በባለንብረቱ : አስተያየት : መሠረት : የሚለዋወጥ : ጊዜ : ይሰጣል ። ሌላው : ሕጉ : ከሚጠይቀው : ያነሰ : ጊዜ : የሚሰጥ : የንግድ : ማኅበር : ደግሞ : ራሱ : ያወጣው : በአገልግሎት : ዘመን : ላይ : የተመሠረተ : ሠንጠረዥ : አለው ። ከትንንሾቹ : የንግድ : ማኅበሮች : ይልቅ : ትልልቆቹ : የንግድ : ማኅበሮች : ሕጉን : ለመከተል : ከፍ : ያለ : ዝንባሌን : አሳይተዋል ።¹³⁰ በሁለቱ : ዓይነት : ኢንዱስትሪዎችና :

- 125. ስለአሠሪና : ሠራተኛ : የወጣው : አዋጅ : የሠራተኛን : ሁኔታ : እንዲወስን : ለሕዝባዊ : ኑሮ : እድገትና : ማህበራዊ : ጉዳይ : ሚኒስቴር : ሥልጣን : ሲሰጥ : የሚተላለፈው : ውሳኔ : የፍትህ : ብሔሩ : ሕግ : ለሠራተኞች : ከሚፈቅድላቸው : ያነሰ : ሁኔታ : እንዳይፈጥርባቸው : አዋጁ : ያዝዛል ። ስለ : አሠሪና ሠራተኛ : የወጣው : አዋጅ : ቁጥር : ፫(ቀ) ።
- 126. የሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : የጨርቃጨርቅ : ፋብሪካ : ተከላሽ : እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፯ : የተጠቀሰ ። የአሠሪና : ሠራተኛ : ቦርድ : የዓመት : ፈቃድ : ዓመቱ : ካላለቀ : በስተቀር : አይኖርም ። ቢልም : አንድ : ጥያቄ : የተደረገለት : ድርጅት : ከዓመት : ባነሰ : አገልግሎት : ከሥራ : ለሚባረሩ : ሠራተኞቹ : በዚያው : ልክ : የዓመት : ፈቃድ : ያስብላቸዋል ።
- 127. የአዲስ : አበባ : የልብስ : ስፌት : ሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : አንድ : የልብስ : ስፌት : መደብር : ባለንብረት : ተከላሽ : እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፶፬ : የተጠቀሰ ።
- 128. የሠራተኛ : ማህበር : ከሳሽ : የሕንፃ : ሥራ : ድርጅት : ተከላሽ : እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፸፮ : የተጠቀሰ ።
- 129. N ≡ 22 : (ጠቅላላው : ብዛት : ፳፪) ።
- 130. ከትልልቅ : ድርጅቶች : ውስጥ : ዘጠና : በመቶው : ሕጉን : ሲከተሉት : ከትንንሾች : ሕጉን : የተከተሉት : ስድሳ : አራት : በመቶው : ብቻ : ናቸው ። ልዩነቱ : በስታትስቲክስ : ይህን : ያህል : ብዙ : አይደለም ።

ባለቤቶቻቸው ፡ ዜግነት ፡ ላይ ፡ የተመሠረተ ፡ አንዳችም ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ልዩነት ፡ አል
ታየም ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ መኖር ፡ ልዩነት ፡ ፈጥሯል ። አሁን ፡
ወይም ፡ በፊት ፡ በሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ልምምድ ፡ ካላቸው ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡
ዘጠና ፡ ሦስት ፡ በመቶው ፡ ሕጉን ፡ ሲከተሉ ፡ የማኅበር ፡ ልምምድ ፡ ከሌላቸው ፡ የንግድ ፡
ማኅበሮች ፡ አምሳ ፡ በመቶው ፡ ብቻ ፡ ሕጉን ፡ ተከትለው ፡ ተገኝተዋል ።¹³¹

ከንግድ ፡ ማኅበሮቹ ፡ ሠላሣ ፡ ሁለት ፡ በመቶው ፡ የዕረፍት ፡ ቀናት ፡ መደዳውን ፡ እንዲ
ወሰዱ ፡ ያስገድዳሉ ።¹³² ምንም ፡ እንኳ ፡ የዕረፍቱ ፡ ጊዜ ፡ በተከታታይ ፡ መደዳውን ፡
እንዲወሰድ ፡ በሚጠይቁትና ፡ በማይጠይቁት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ መካከል ፡ ጎልቶ ፡ የሚ
ታይ ፡ ልዩነት ፡ ባይኖርም ፡ ይህን ፡ ከጠየቁት ፡ ከሰባቱ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሦስቱ ፡
የኅብረት ፡ ስምምነት ፡ እንዳላቸው ፡ ማወቁ ፡ ጠቃሚ ፡ ይሆናል ። እነዚህ ፡ በአሠ
ሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ አቅዋም ፡ ያላቸው ፡ ኩባንያዎች ፡ ቢሆኑም ፡
የሠራተኞችን ፡ ነፃነት ፡ የሚቀናቀን ፡ ተግባር ፡ ሲፈጽሙ ፡ ይገኛሉ ።¹³³

ከኩባንያዎቹ ፡ ግማሹ ፡ የዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ፈቃድን ፡ ለሌላ ፡ ጊዜ ፡ ማስተላ
ለፍን ፡ ይፈቅዳሉ ።¹³⁴ ኢትዮጵያውያንና ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ተቀማጭ ፡ ከሆኑ ፡
የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ይልቅ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ፈቃድን ፡ ማስተላ
ለፍ ፡ በመፍቀድ ፡ ላይ ፡ የበለጠ ፡ ዝንባሌ ፡ አሳይተዋል ።¹³⁵

ከንግድ ፡ ማኅበሮቹ ፡ ግማሽ ፡ የሚሆኑት ፡ በዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ፈንታ ፡ ገንዘብ ፡ የሚ
ከፍሉ ፡ ሲሆኑ ፡ ሁለት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በተለይ ፡ ይህን ፡ አከፋፈል ፡ እንደ ፡ ኃላፊ
ነት ፡ ማስወገጃ ፡ አድርገው ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜ ፡ የሚጠቀሙበት ፡ መሆኑን ፡ ገልጸዋል ።
አንድ ፡ ሦስተኛው ፡ በፈቃድ ፡ ፈንታ ፡ ገንዘብ ፡ የሚከፍሉት ፡ የሠራተኛው ፡ በዓመት ፡
የዕረፍት ፡ ጊዜው ፡ መሠረት ፡ ለኩባንያው ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ብቻ ፡ ሲሆን ፡
ሦስት የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ደግሞ ፡ “አይቻልም” ፡ የሚል ፡ መልስ ፡ በቀጥታ ፡ ሰጥተዋል ።¹³⁶
በሕግ ፡ ወይም ፡ በልማድ ፡ ለሠራተኛው ፡ ከተሰጡት ፡ ጥቅሞች ፡ አንፃር ፡ ስንመለከት ፡
በዕረፍት ፡ ፈንታ ፡ አበል ፡ የሚከፈለው ፡ ሠራተኛው ፡ ለኩባንያው ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነ ፡
ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ የሚለው ፡ ልማድ ፡ በጭራሽ ፡ “አይቻልም” ፡ ከሚለው ፡ መልስ ፡
ጋር ፡ አንድ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

አነስተኛ ፡ ኩባንያዎች ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ ከትልልቅ ፡ ኩባንያዎች ፡ ይበልጥ ፡
ፈቃደኞች ፡ ናቸው ።¹³⁷ ከአነስተኛ ፡ ኩባንያዎች ፡ ሰማንያ ፡ በመቶው ፡ ገንዘብ ፡ ሲከ
ፍሉ ፡ ከከፍተኛ ፡ ኩባንያዎች ፡ ውስጥ ፡ የሚከፍሉት ፡ ከመቶ ፡ አሥራ ፡ ስምንቱ ፡ ብቻ ፡
ናቸው ። ለዚህም ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ ከትንንሽ ፡ ኩባንያዎች ፡ ኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡
ተቀማጭ ፡ ከሆኑት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ኩባንያዎች ፡ ከመቶ ፡ ሰባ ፡ ስምንቱ ፡ ገንዘብ ፡

131. $X^2 = 3.16, P < .10$
132. $N = 22$ ፡ (ጠቅላላው ፡ ብዛት ፡ ፳፪) ።
133. የነዚህ ፡ ኩባንያዎች ፡ የሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ሹም ፡ ከአሁኑ ፡ ይልቅ ፡ በመሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ከመቋቋሙ
በፊት ፡ ሠራተኞቹ ፡ የበለጠ ፡ ጥቅም ፡ ያገኙ ፡ እንደነበር ፡ ተናግረዋል ። ኩባንያው ፡ አመራሩን ፡ ሕጉ ፡
በሚፈልገው ፡ መሠረት ፡ ስለለወጠ ፡ የቀድሞዎቹ ፡ ጥቅሞች ፡ በጠቅላላ ፡ ተቀንሰዋል ።
134. $\bar{N} = 19$ ፡ (ብዛት ፡ ፲፱) ። የሠራተኛው ፡ ግልጋሎት ፡ ተፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ለመውሰድ ፡
በማይቻልበት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ እንዲጠራቀም ፡ የሚፈቅድ ፡ አንድ ፡ ኩባንያ ፡ ከዚህ ፡
ጉዳይ ፡ ውስጥ ፡ ተጨምሯል ። እንደ ፡ ሠራተኛው ፡ ፈቃድ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ይህ ፡ የፈቃድ ፡ ጊዜ ፡
ማጠራቀምን ፡ ከመከላከል ፡ አይለይም ።
135. $X^2 = 3.046, P < .10$
136. $N = 21$ ፡ (ብዛት ፡ ፳፩) ፡
137. $X^2 = 5.737, P < .02$

ሲከፍሉ ፡ ከኢትዮጵያውያንና ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ይህን ፡ የሚያደርጉት ፡ ኩባንያዎች ፡ አንድ ፡ ሦስተኛው ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።¹³⁸ በዓመት ፡ ዕረፍት ፡ ፈንታ ፡ ገንዘብ ፡ የሚከፍለው ፡ እንደ ፡ ድርጅቱ ፡ መጠንና ፡ ዜግነት ፡ ይመስላል ።¹³⁹

እላይ ፡ እንደተጠቀሰው ፤ ያለሠራተኛው ፡ ጥያቄ ፡ ከዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ላይ ፡ አንድም ፡ ቀን ፡ እንዳይቀነስ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ያዝዛል ።¹⁴⁰ ለዓይነት ፡ ከተወሰዱት ፡ ሦስት ፡ አራተኛው ፡ ሕጉን ፡ ሲከተሉ ።¹⁴¹ ጋራዦች ፡ በይበልጥ ፡ ሕጉን ፡ የመከተል ፡ ዝንባሌ ፡ አሳይተዋል ። እላይ ፡ የተመለከትናቸው ፡ ልዩነት ፡ ሊያመጡ ፡ የሚችሉ ፡ ሁኔታዎች ፡ እዚህ ፡ ምንም ፡ ግንኙነት ፡ የላቸውም ።

ስለጋብቻ ፡ የሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፡

ስለሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ የወጣው ፡ ደንብ ፡ ሠራተኛው ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ ከቤተሰቡ ፡ ውስጥ ፡ አንዱ ፡ የጋብቻ ፡ በዓሉን ፡ ሲያከብር ፡ ሠራተኛው ፡ ከሥራ ፡ ቢቀር ፡ አገልግሎት ፡ እንዳቋረጠ ፡ መቆጠር ፡ እንደሌለበት ፡ ይናገራል ።¹⁴² ይህም ፡ ማለት ፡ በደንቡ ፡ ውስጥ ፡ የተጠቃለሉት ፡ ሠራተኞች ፡ ደመወዝ ፡ የማይከፈልበት ፡ የጋብቻ ፡ ፈቃድ ፡ ሊያገኙ ፡ ይችላሉ ፡ ማለት ፡ ነው ። ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ በሚውሉት ፡ ቀኖች ፡ ላይ ፡ ወሰን ፡ ባይኖርም ፡ ይህ ፡ ፈቃድ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ እንዲቆይ ፡ የታቀደ ፡ አለመሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። እዚህ ፡ ላይ ፡ “የትክክል ፡ አዕምሮ ፡ ግምትን” ሕግ ፡ ተጠቅመን ፡ የፈቃዱን ፡ ርዝመት ፡ ለመገመት ፡ የጋብቻው ፡ ሥፍራ ፡ ከሥራው ፡ ቦታ ፡ ያለው ፡ ርቀት ፡ በጋብቻው ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ላይ ፡ የሠራተኛውን ፡ ተካፋይነትና ፡ የመሳሰሉትን ፡ ሁኔታዎች ፡ በቦታው ፡ ልማድ ፡ መሠረት ፡ መገመት ፡ ያስፈልጋል ።

በእንደነዚህ ፡ ዓይነት ፡ ምክንያቶች ፡ ለሚደረግ ፡ ከሥራ ፡ መቅረት ፡ የሠራተኛን ፡ ደመወዝ ፡ መክፈል ፡ ሕጋዊ ፡ ግዴታ ፡ ባይኖርም ፡ እንኳን ፡ ከንግድ ፡ ማኅበሮቹ ፡ ሁለት ፡ ሦስተኛው ፡ ፈቃዱን ፡ ከነደመወዙ ፡ ይሰጣሉ ። ከነዚህ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁለቱ ፡ ፈቃዱን ፡ የሰጡት ፡ በኩባንያው ፡ አስተያየት ፡ ሲሆን ፡ ሦስቱ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ደግሞ ፡ ከደመወዙ ፡ ጋር ፡ ከሚሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ ሌላ ፡ እንደዚሁ ፡ ጥቂት ፡ ቀኖች ፡ በነፃ ፡ ይፈቅዳሉ ። ሁለት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ደግሞ ፡ ያለ ፡ ደመወዝ ፡ ፈቃድ ፡ የመስጠት ፡ ልማድ ፡ አላቸው ። ከውጭ ፡ አገር ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ይልቅ ፡ ኢትዮጵያውያንና ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ተቀማጭ ፡ የሆኑ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ የጋብቻ ፡ ፈቃድ ፡ ከደመወዝ ፡ ጋር ፡ የመስጠት ፡ ዝንባሌ ፡ አሳይተዋል ።¹⁴³

ይህ ፡ ሊሆን ፡ የቻለው ፡ ምናልባት ፡ እነዚህ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በአገራቸው ፡ የጋብቻ ፡ ፈቃድ ፡ በብዛት ፡ የተለመደ ፡ ነገር ፡ ባለመሆኑ ፡ ይሆናል ። ከኢትዮጵያውያንና ፡ ኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ተቀማጭ ፡ ከሆኑት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ከመቶ ፡ ሰማንያ ፡ ዘጠኙ ፡ የጋብቻ ፡ ፈቃድን ፡ ሲሰጡ ፡ ከውጭ ፡

138. X² = 3.821, P < .05

139. በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፴ ፡ የተጠቀሰውን ፡ ይመለከታል ።

140. በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፫ ፡ ለተጠቀሰው ፡ የተሰጠውን ፡ ማስታወሻ ፡ ይመለከታል ።

141. N = 18 ፡ (ብዛት ፡ ፲፰) ።

142. የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ ቁጥር ፡ ፮ (፩) ።

143. X² = 3.258, P < .10

አገር ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ እንደዚህ ፡ ዓይነቱን ፡ ፈቃድ ፡ የሚሰጡ ፡ ከመቶ ፡ አርባ ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

የወሊድ ፡ ፈቃድ ፤

በፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ አራስ ፡ ቤት ፡ ያለች ፡ ሠራተኛ ፡ የአንድ ፡ ወር ፡ እረፍት ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አላት ።¹⁴⁴ ለዓይነት ፡ ከተወሰዱት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ዘጠኙ ፡ ሴት ፡ ሠራተኞች ፡ የሏቸውም ፤ ወይም ፡ ደግሞ ፡ በዕድሜ ፡ ጉዳይ ፡ እንደዚህ ፡ ዓይነቱን ፡ ፈቃድ ፡ ለመስጠት ፡ አላስፈለጋቸውም ። የቀሩት ፡ ሰባት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ደግሞ ፡ ከፊሉ ፡ ሕጉን ፡ ሲከተሉ ፡ ከፊሉ ፡ ደግሞ ፡ ሕጉ ፡ ከሚጠይቀው ፡ የበለጠ ፡ ይሰጣሉ ። የሁለት ፡ ኩባንያዎች ፡ ሠራተኞች ፡ አስተያየት ፡ እዚህ ፡ ላይ ፡ ጠቃሚ ይሆናል ። አንደኛዋ ፡ ሠራተኛ ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ኩባንያዋ ፡ ለመውለድ ፡ የሚሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ ከደመወዝ ፡ ጋር ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ቢነግራትም ፡ ፈቃዱ ፡ ያለደመወዝ ፡ በመሆኑ ፡ አብዛኞቹ ፡ ሴቶች ፡ ደመወዛቸውን ፡ እንዳያጡ ፡ ከአንድ ፡ ሳምንት ፡ ትንሽ ፡ በበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ወደ ፡ ሥራቸው ፡ የሚመለሱ ፡ መሆናቸውን ፡ ገልጸለች ። ሁለተኛዋ ፡ ሠራተኛ ፡ ደግሞ ፡ የኩባንያውን ፡ ድንጋጌ ፡ ሳትክድ ፡ ለመውሰድ ፡ የሚሰጠውን ፡ ፈቃድ ፡ ከደመወዝ ፡ ጋር ፡ ለማግኘት ፡ ባለሥልጣኖቹን ፡ ብዙ ፡ መለመንና ፡ መለማመጥ ፡ ማስፈለጉን ፡ ከመግለጹም ፡ በላይ ፡ ልመናውም ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ ፍሬ ፡ ቢስ ፡ እንደሚሆን ፡ ተናግራለች ።

ለጋዘን ፡ የሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፤

ለጋብቻ ፡ እንደሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፡ ሁሉ ፡ ስለሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ የወጣው ፡ ደንብ ፡ ከሠራተኛው ፡ “ቤተሰብ” ፡ አንዱ ፡ በሞት ፡ በሚለይበት ፡ ጊዜም ፡ ደመወዝ ፡ የማይታሰብለት ፡ “በአእምሮ ፡ ግምት ፡” በቂ ፡ የሆነ ፡ ፈቃድ ፡ እንዲሰጠው ፡ ያዝዛል ።¹⁴⁵ በልማድ ፡ እንደሚታየው ፡ የሠራተኛው ፡ የራሱ ፡ “ቤተሰብ” ፡ ማለትም ፡ ልጆችና ፡ ሚስት ፤ ያላገባ ፡ ከሆነ ፡ እናት ፡ አባት ፡ ወንድሞችና ፡ እህቶች ፡ ናቸው ። ስለሌሎች ፡ ለዘመዶችና ፡ ለጓደኞች ፡ ሞት ፡ በሕግ ፡ የተወሰነ ፡ ነገር ፡ የለም ።

በሕጉና ፡ በልማድ ፡ መካከል ፡ ትልቅ ፡ ልዩነት ፡ የሚገኘው ፡ ለጋዘን ፡ በሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፡ ላይ ፡ ነው ። እዚህ ፡ ላይ ፡ ልዩነቱ ፡ የሚጠቅመው ፡ ሠራተኛውን ፡ ነው ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ሕጋዊ ፡ ግዴታ ፡ ባይኖርም ፡ ለዓይነት ፡ ከተወሰዱት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በጣም ፡ አብዛኞቹ ፤ ከመቶ ፡ ሰማንያ ፡ ስምንቱ ፡ ለቤተሰብ ፡ አባል ፡ ሞት ፡ ከሦስት ፡ እስከ ፡ አራት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ ፈቃድ ፡ ከነደመወዙ ፡ ይሰጣሉ ።¹⁴⁶ ከንግድ ፡ ማኅበሮቹ ፡ ግማሹ ፡ ደግሞ ፤ ለሌሎች ፡ ዘመዶች ፡ ሞት ፡ ከአንድ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ቀን ፡ ፈቃድ ፡ እስከ ፡ ደመወዙ ፡ ሲሰጡ ፡ አምስት ፡ ኩባንያዎች ፡ ደግሞ ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ ሁኔታዎች ፡ ላይ ፡ ፈቃድ ፡ ያለ ፡ ደመወዝ ፡ የሚሰጡ ፡ መሆናቸው ፡ ታውቋል ። ለጓደኛ ፡ ሞት ፡ ፈቃድ ፡ ከነደመወዙ ፡ የሚሰጡ ፡ ኩባንያዎች ፡ አምስት ፡ ብቻ ፡ ሲሆኑ ፡ እነዚህም ፡ ፈቃዱን ፡ የሚሰጡት ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜ ፡ ለአንድ ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ ለቀብሩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ብቻ ፡ ነው ። አራት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ፈቃድ ፡ ያለደመወዝ ፡ ይሰጣሉ ፡ ሦስት ፡ ድርጅቶች ፡ ደግሞ ፡ ለእንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ሁኔታ ፡ በፍጹም ፡ ፈቃድ ፡ የማይሰጡ ፡ መሆናቸውን ፡ ገልጸዋል ።

144. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፳፮ ።
145. የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ ቁጥር ፡ ፮(፬) ።
146. N = 22 ፡ (ብዛት ፡ ፳፪) ።

ለሠራተኛው ፡ ቤተሰብ ፡ አባል ፡ ሞት ፡ ፈቃድ ፡ የማይሰጥ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ ነው ። የዚህ ፡ ኩባንያ ፡ አላፊዎች ፡ እንደተናገሩት ፤ በዚህ ፡ በኅዝን ፡ ፈቃድ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ሠራተኞች ፡ ባደረጉት ፡ አግባብ ፡ ያልሆነ ፡ ነገር ፡ ብዙ ፡ ያለፈ ፡ ልማድ ፡ ስላላቸው ፡ የኅዝን ፡ ፈቃድን ፡ ከነጭራሹ ፡ ለመከልከል ፡ መገደዳቸውን ፡ ገልጸዋል ። ሁለት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ለጓደኛ ፡ ሞት ፡ ማናቸውንም ፡ ዓይነት ፡ ፈቃድ ፡ ሲከለክሉ ፡ ከነዚህ ፡ አንደኛው ፡ ለዘመድ ፡ ሞት ፡ ፈቃድ ፡ ይከለክላል ። ኩባንያዎች ፡ የሰጡትን ፡ ቀኖች ፡ ወስነን ፡ በማሰብ ፡ ከደመወዙ ፡ ጋር ፡ ወይም ፡ ያለደመወዝ ፡ የሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፡ ቀን ፡ ማዕከላዊ ፡ ቁጥር ፡ ለቤተሰብ ፡ አባል ፡ ሞት ፡ ፫-፪ ፡ ቀኖች ፡ ለሌሎች ፡ ዘመዶች ፡ ከ፩-፱ ፡ ቀኖች ፡ እና ፡ ለጓደኞች ፡ ፩-፩ ፡ ቀኖች ፡ መሆኑን ፡ ተረድተናል ።

ለትምህርት ፡ ስለሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፤

ስለ ፡ ሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ በወጡት ፡ በማናቸውም ፡ ደንቦች ፡ ለትምህርት ፡ የሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፡ አልተጠቀሰም ። ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የሥራ ፡ ንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ከሦስት ፡ እጅ ፡ ሁለቱ ፡ ለትምህርት ፡ ፈቃድ ፡ አይሰጡም ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ፖሊሲ ፡ የላቸውም ። ፈቃድ ፡ አለመስጠቱም ፡ ሆነ ፡ ፖሊሲ ፡ ያለመኖሩ ፡ ምናልባት ፡ ተመሳሳይ ፡ የሆነውን ፡ ሁኔታ ፡ የሚገልጽ ፡ ይሆናል ። የንግድ ፡ ማኅበሩ ፡ ምንም ፡ የትምህርት ፡ ፈቃድ ፡ ያልሰጠበት ፡ ምክንያት ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ስላላጋጠመው ፡ ነው ። ይህም ፡ ፖሊሲ ፡ የለውም ፡ ማለት ፡ ነው ። ከንግድ ፡ ማኅበሮቹ ፡ እሩቦቹ ፡ በሥራ ፡ ልምምድ ፡ (ትምህርት) ፡ ፕሮግራሞች ፡ ላይ ፡ ተካፋይ ፡ ለሆኑ ፡ ለጥቂት ፡ ሠራተኞቻቸው ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ በቅርቡ ፡ ፈቃድ ፡ ሰጥተዋል ፡ ወይም ፡ በመስጠት ፡ ላይ ፡ ናቸው ። ከነዚህም ፡ የሥራ ፡ ንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ አምስቱ ፡ ትልልቅ ፡ ጋራዦች ፡ ናቸው ። እንዲያውም ፡ ትልልቅ ፡ ጋራዦች ፡ ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ከአብዛኛዎቹ ፡ ጋር ፡ ሲወዳደሩ ፤ ጋራዦቹ ፡ ቋሚ ፡ የሆነ ፡ የትምህርት ፡ ፈቃድ ፡ መስጫ ፡ ፖሊሲ ፡ ወይም ፡ ፈቃዱን ፡ የመስጠት ፡ ዝንባሌ ፡ በይበልጥ ፡ አላቸው ።¹⁴⁷ ለነዚህ ፡ ኩባንያዎች ፡ ዕውቀት ፡ ያላቸው ፡ ሠራተኞች ፡ እንደሚስፈሉታቸው ፡ መጠንና ፡ የኩባንያዎቹን ፡ የገንዘብ ፡ አቋም ፡ ሲመለከቱት ፡ ይህ ፡ አስገራሚ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ። ሆኖም ፡ ለትምህርት ፡ በሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ቋሚ ፡ ፖሊሲ ፡ ያላቸው ፡ ኩባንያዎች ፡ ሦስት ፡ ብቻ ፡ ይመስላሉ ። ከነዚህም ፡ ውስጥ ፡ በአንደኛው ፡ ኩባንያ ፡ የህብረት ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፡ ተጽፎ ፡ ይገኛል ።

ከሥራ ፡ ጋር ፡ የተያያዙ ፡ አደጋዎችና ፡ በሽታዎች ፤

አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ በሥራው ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርስበት ፡ አደጋ ፡ ወይም ፡ በሽታ ፡ አሠሪውን ፡ አላፊ ፡ በማድረግ ፡ ሠራተኛው ፡ ካሣ ፡ የሚያገኝበት ፡ ዘዴ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ተመሥርቷል ።¹⁴⁸ አሠሪው ፡ ከአላፊነት ፡ ለመዳን ፡ የሚችለው ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ ከሠራተኛው ፡ ሥራ ፡ ጋር ፡ ምንም ፡ ግንኙነት ፡ የሌለው ፡ መሆኑን ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ ሰው ፡ ሆን ፡ ብሎ ፡ ባደረገው ፡ ጥፋት ፡ መሆኑን ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ በግልጽ ፡ በፅሁፍ ፡ የተሰጠውን ፡ ትዕዛዝ ፡ በመተላለፉ ፡ መሆኑን ፡ ሲያስረዳ ፡ ብቻ ፡ ነው ።¹⁴⁹

147. X2 = 4.261, P < .05
 148. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፵፱ ።
 149. ከዚያው ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፶፫ ፡ እና ፡ ፪ሺ፭፻፶፬ ።

በዚህም ፡ አላፊነት ፡ መሠረት ፡ (ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የቁጥር ፡ ፪ሺህ፷፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ እየተባለ ፡ ይጠቀሳል) ፡ አሠሪው ፡ ስለ ፡ ሕክምናና ፡ ከዚህም ፡ ጋር ፡ ስለተያያዙ ፡ ለመቃብር ፡ ሥርዓቶች ፡ አስፈላጊ ፡ ስለሆኑት ፡ ወጪዎችም ፡ ጭምር ፡ አላፊ ፡ ነው ። ሠራተኛው ፡ ፈጽሞ ፡ ለመሥራት ፡ በማይችልበት ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ሲገኝ ፡ አሠሪው ፡ ለአንድ ፡ ዓመት ፡ የደመወዙን ፡ ሰባ ፡ አምስት ፡ በመቶ ፡ እና ፡ ሠራተኛው ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ለቆየበት ፡ ለያንዳንዱ ፡ ዓመት ፡ በመቶ ፡ አምስት ፡ ተጨማሪ ፡ አድርጎ ፡ እንዲከፍለው ፡ ይገደዳል ። ሆኖም ፡ ይህ ፡ ክፍያ ፡ ከ ፳፻ ፡ (የኢት ፡ ብር) ፡ ሊበልጥ ፡ አይችልም ። ይህም ፡ የደመወዝ ፡ አከፋፈል ፡ የሚቆየው ፡ ሠራተኛው ፡ ለጊዜው ፡ የሥራ ፡ ችሎታውን ፡ ያጣ ፡ እንደሆነና ፡ ቢበዛ ፡ ለአንድ ፡ ዓመት ፡ ብቻ ፡ ነው ። ይህም ፡ ጊዜ ፡ ካለቀ ፡ በኋላ ፡ የሠራተኛው ፡ የሥራ ፡ ችሎታ ፡ በጠቅላላው ፡ ምን ፡ ያህል ፡ እንደሆነ ፡ ይገመታል ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ከአደጋው ፡ ወይም ፡ ከበሽታው ፡ የተነሣ ፡ ከግማሽ ፡ በታች ፡ የሥራ ፡ ችሎታውን ፡ ያጣ ፡ እንደሆነ ፡ የአሠሪው ፡ ግዴታ ፡ ይቀርለታል ። ግን ፡ ግማሹን ፡ ወይም ፡ በሚበልጥ ፡ የሥራ ፡ ችሎታውን ፡ በጭራሽ ፡ ያጣ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፤ አሠሪው ፡ ለሠራተኛውና ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ልጆቹ ፡ የቀለብ ፡ መክፈል ፡ ግዴታ ፡ ይኖርበታል ።¹⁵⁰ ይህም ፡ የሚሆነው ፡ ሠራተኛው ፡ ከቤተ ፡ ዘመዱ ፡ አባሎች ፡ ይህን ፡ የቀለብ ፡ እርዳታ ፡ ለማግኘት ፡ ያልቻለ ፡ እንደሆነ ፡ ነው ።¹⁵¹

ለመቃብር ፡ ሥርዓቶች ፡ አስፈላጊ ፡ ለሚሆኑት ፡ ወጪዎች ፡ አሠሪውን ፡ አላፊ ፡ ከማድረግ ፡ በስተቀር ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺህ፷፻፵፱ ፡ ሠራተኛው ፡ ቢሞት ፡ የአሠሪው ፡ አላፊነት ፡ ምን ፡ እንደሆነ ፡ አይገልጽም ። ቁጥር ፡ ፪ሺህ፷፻፶፰ ፡ (፩) ፡ ሠራተኛው ፡ የሥራ ፡ ችሎታውን ፡ በጭራሽ ፡ ያጣ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ አሠሪው ፡ ለሠራተኛው ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ልጆቹ ፡ ቀለብ ፡ እንዲከፍል ፡ ስለሚያስገድደውና ፡ የሠራተኛውም ፡ ሞት ፡ ለልጆቹ ፡ ያንኑ ፡ ያህል ፡ ጉዳት ፡ እንደሚያስከትል ፡ ስለሚቆጠር ፤ ይህ ፡ ቁጥር ፡ የሞት ፡ አደጋንም ፡ የሚጨምር ፡ ሆኖ ፡ መወሰድ ፡ ይገባዋል ።

አሠሪው ፡ ቀለብ ፡ እንዲከፍል ፡ የሚገደድበት ፡ ለምን ፡ ያህል ፡ ጊዜ ፡ እንደሆነ ፡ ወሰን ፡ የለውም ። ስለዚህም ፡ አሠሪው ፡ በቀለብ ፡ ተቀባዮቹ ፡ አኗኗር ፡ ላይ ፡ ለውጥ ፡ እስከ ፡ ደረሰ ፡ ድረስ ፡ ለምሳሌም ፡ ልጆቹ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ሲያደርሱ ፡ ወይም ፡ የተገዱ ፡ ሰው ፡ ሲሞት ፡ ወይም ፡ ቤተ ፡ ሰቡ ፡ እርዳታ ፡ ሲያገኝ ፡ ቀለቡ ፡ እንዳስፈላጊነቱ ፡ ሊቀነስ ፡ ወይም ፡ እስከ ፡ ጭራሹ ፡ በሙሉ ፡ ሊቀር ፡ ይችላል ። በሥራ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርሱ ፡ አደጋዎችና ፡ በሽታዎች ፡ ግዴታ ፡ የሚገቡ ፡ የኢንሹራንስ ፡ ኩባንያዎች ፡ ይህንን ፡ ዓይነቱን ፡ አሠራር ፡ አይከተሉም ። ከታላላቅ ፡ የኢንሹራንስ ፡ ኩባንያዎች ፡ መካከል ፡ ሦስቱ ፡ እስከ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ድረስና ፡ እስከ ፡ የኢትዮጵያ ፡ \$ ፴ሺህ ፡ (በየወሩ ፡ የኢት ፡ \$ ፳፻) ፡ የሚደርስ ፡ ፖሊሲ ፡ ሲኖራቸው ፤ አራተኛው ፡ ደግሞ ፡ ከሦስት ፡ ዓመት ፡ ጥቂት ፡ በለጥ ፡ ለሚል ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ግዴታ ፡ የሚያስገባ ፡ ፖሊሲ ፡ አለው ።

ይህም ፡ በኢንሹራንሱ ፡ ፖሊሲ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ ደንቦች ፡ ለማወቅ ፡ ያለን ፡ ፍላጎት ፡ ለአካዳሚክ ፡ ጥናት ፡ ብቻ ፡ አይደለም ። አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ሳለ ፡ ለሚደርስበት ፡ አደጋ ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ ደንብ ፡ እንዳላቸው ፡ ከተጠየቁት ፡ አሠሪዎች ፡ መካከል ፡ ከሦስቱ ፡ በቀር ፡ ሌሎቹ ፡ በሙሉ ፡ ለዚህ ፡ የሚሆን ፡ ኢንሹራንስ ፡ አለን ፡ ሲሉ ፡ መልሰዋል ። የኢንሹራንሳቸውን ፡ ፖሊሲ ፡ ምን ፡ እንደሆነ ፡

150. የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ጉዳይ ፡ በፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፳፻፯ ፡ ተብራርቷል ።
 151. ከዚያው ፡ ከቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፶፰ ፡ እስከ ፡ ፪ሺ፳፻፶፰ ፡ የቀለብ ፡ ሰጭነት ፡ ግዴታ ፡ ያለባቸው ፡ የከፋይነት ፡ ተራ ፡ ቁጥር ፡ በቁጥር ፡ ፳፻፳፩ ፡ ተወስኗል ።

የሚያስታወሱም፡ በጣም፡ጥቂቶች፡ ናቸው። የተለመደውን፡ ፖሊሲ፡ (Standard Policy) በመግዛትና፡¹⁵² “ኢንፎርሜሽን፡ ይከፍልልኛል”፡ በሚል፡ እምነት፡ አሠሪዎች፡ ያለባቸውን፡ ማንኛውንም ፡ አላፊነት ፡ ከአእምሮአቸው ፡ ያስወገዱ ፡ ይመስላል ። እንደዚህ ፡ ያለው ፡ እምነት ፡ በአሠሪዎች ፡ ዘንድ ፡ በሰፊው ፡ እስካለ ፡ ድረስ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ ከሚሰጠው ፡ የበለጠ ፡ ሙብት ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ በመግለጽ ፡ አሠሪውን ፡ ለማሳመን ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ይሆንበታል ። ስለዚህም ፡ የሚኖረው ፡ ሌላው ፡ መንገድ ፡ ጊዜና ፡ ገንዘብን ፡ ወደሚጨርሰው ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አቤት ፡ ማለት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

በቁ. ፪ሺህ፷፻፹፰፡ (፩)፡ መሠረት ፡ ጠቅላላ ፡ የቀለብ ፡ መክፈል ፡ ግዴታ ፡ የሚኖረው ፡ ሠራተኛው ፡ ከበሽታው ፡ ወይም ፡ ከአደጋው ፡ የተነሣ ፡ ግማሹን ፡ ወይም ፡ የሚበልጠውን ፡ የሥራ ፡ ችሎታውን ፡ በጭራሽ ፡ ያጣ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ። ይህም ፡ ዓይነቱ ፡ የሥራ ፡ ዘዴ ፡ በአሠሪም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ ጉዳትን ፡ ሊያመጣ ይችላል ። በሌላ ፡ በኩል ፡ አራቱ ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ ፖሊሲዎች ፡ የቀለብን ፡ አከፋፈል ፡ የሚወስኑት ፡ በአደጋው ፡ ምክንያት ፡ በተፈጠረው ፡ ዘላቂ ፡ የሥራ ፡ ችሎታ ፡ የማጣት ፡ ፐርሰንቲጅ፤ ፡ መጠን ፡ ነው ። እያንዳንዱም ፡ ፖሊሲ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ የአደጋ ፡ ዓይነቶችን ፡ የሚዘረዝሩና ፡ ለእያንዳንዱም ፡ ፖሊሲ ፡ የሚከፈለውን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ የአደጋ ፡ ዋጋ ፡ የሚያሳይ ፡ ሠንጠረዥ ፡ አለው ።¹⁵³ ከሁሉም ፡ ፖሊሲዎች ፡ በይበልጥ ፡ የሚዘረዝር ፡ ሠንጠረዥ ፡ ያለው ፡ የአንድ ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ ኩባንያ ፡ ባለሥልጣን ፡ እንደገለጸው ፡ በአንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ አደጋ ፡ በሠንጠረዥ ፡ ላይ ፡ ከተመለከቱት ፡ አደጋዎች ፡ የበለጠ ፡ መሆኑን ፡ የሕክምና ፡ አዋቂዎች ፡ ካረጋገጡ፤ ኩባንያው ፡ የሚከፍለው ፡ ገንዘብ ፡ በሐኪሞች ፡ ምክር ፡ (ሃሳብ) ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ከፖሊሲዎቹ ፡ መካከል ፡ ሦስቱ ፡ ሠራተኛው ፡ ለጊዜው ፡ ለመሥራት ፡ በታወከበት ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ እንዲከፍለው ፡ የሚገደደውን ፡ ደመወዝ ፡ ብቻ ፡ ይከፍሉታል ። ሠራተኛው ፡ በዚህ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ከሚሰጠው ፡ ደመወዝ ፡ ግማሹ ፡ ብቻ ፡ ይከፈለዋል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ሕጉ ፡ አሠሪውን ፡ ከአላፊነት ፡ ነፃ ፡ የሚያደርገው ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ በግልጽ ፡ በጽሑፍ ፡ የተሰጠውን ፡ ትዕዛዝ ፡ በመተላለፍ ፡ ወይም ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ ሰው ፡ ሆን ፡ ብሎ ፡ ባደረገው ፡ ጥፋት ፡ ብቻ ፡ ቢሆንም ፤ ከፖሊሲዎቹ ፡ ሁለቱ ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ በሠራተኛው ፡ ችልነተኝነት ፡ ሲሆን ፡ ካሳውን ፡ አይከፍሉም ።

በሰፊው ፡ የተዘረዘረ ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ አከፋፈል ፡ መኖር ፡ ጉዳት ፡ ለደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ አንድ ፡ ዓይነት ፡ ካሳ ፡ ለማግኘት ፡ እንደሚያስችለው ፡ አይጠረጠርም ። ብዙዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ በጉዳት ፡ ምክንያት ፡ ሊያጡ ፡ የሚችሉት ፡ የሥራ ፡ ችሎታ ፡ ከግማሽ ፡ በላይ ፡ ከመሆን ፡ ይልቅ ፡ ከግማሽ ፡ በታች ፡ ስለሚሆን ፡ በኢንፎርሜሽን ፡ ኩባንያዎች ፡ የሚሠራበት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ የአደጋ ፡ መጠኖች ፡ ዝርዝር ፡ ሕጉ ፡

152. በሞያ ፡ ሥራዎች ፡ ላይ ፡ ስለሚደርሱ ፡ በሽታዎችና ፡ ጉዳቶች ፡ ምክንያት ፡ የአሠሪዎችን ፡ ኃላፊነት ፡ ሊሸፍን ፡ የሚችል ፡ ልኩ ፡ እስከ ፡ ተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ የሚደርስ ፡ ተጨማሪ ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ ውል ፡ ቢኖርም ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ ውለታ ፡ የቱን ፡ ያህል ፡ እንደሚገዛ ፡ አይታወቅም ።

153. በአራቱም ፡ አመራሮች ፡ ላይ ፡ የመለኪያው ፡ መጠን ፡ የተለያየ ፡ ነው ። ለምሳሌ ፡ የቀኝ ፡ እጅን ፡ በማጣት ፡ ምክንያት ፡ የሚፈጠረው ፡ የሥራ ፡ ችሎታ ፡ መቀነስ ፡ ከአርባ ፡ ሁለት ፡ ተኩል ፡ በመቶ እስከ ፡ ስድሳ ፡ በመቶ ፡ የተለያየ ፡ ሲሆን ፡ በበሽታ ፡ ምክንያት ፡ የመስማት ፡ ችሎታን ፡ ፈጽሞ ፡ ማጣት ፡ የሥራ ፡ ችሎታን ፡ በመቀነስ ፡ ረገድ ፡ የሚያስከትለው ፡ ገዳት ፡ (ደግሞ) ፡ ከግምት ፡ ውጭ ፡ ነው ። ከማለት ፡ እስከ ፡ ሃምሳ ፡ በመቶ ፡ መቶ ፡ በመቶ ፡ ለየተያየ ፡ ነበር ።

ከሚከተለው ፡ የካሣ ፡ አከፋፈል ፡ ዘዴ ፡ ይልቅ ፡ ብዙዎቹን ፡ ሠራተኞች ፡ ይጠቅማል ።
ነገር ፡ ግን ፡ በጉዳቱ ፡ ምክንያት ፡ የሥራ ፡ ችሎታቸውን ፡ ማጣት ፡ ከግማሽ ፡ በላይ ፡
የሆነባቸው ፡ ሠራተኞች ፡ ሕጉ ፡ የሚፈቅድላቸውን ፡ ሙሉ ፡ ቀለብ ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡
የሚያጡት ፤ የሥራ ፡ ችሎታቸውን ፡ ያጡት ፡ ለዘለዓለም ፡ ቢሆንም ፡ ከኢንሹራንስ ፡
ኩባንያው ፡ የሚያገኙት ፡ ቀለብ ፡ ለአምስት ፡ ዓመታት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ በሽታ ፡ በአሠሪው ፡ ንዝህላልነት ፡
ወይም ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ ከሆነ ፡ ካሣ ፡ የሚጠየቀው ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡
አላፊነት ፡ በሚለው ፡ ክፍል ፡ መሆኑን ፡ ይኸው ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡
ይገልጻል ።¹⁵⁴ በዚህም ፡ መሠረት ፡ አሠሪው ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ አላፊ ፡ በሚሆን
በት ፡ ጊዜ ፡ ከሚኖረው ፡ መከላከያዎች ፡ በተጨማሪ ፡ ሌሎች ፡ ብዙ ፡ መከላከያዎች ፡
ይኖሩታል ። ከነዚህም ፡ አንዱ ፡ የተበዳዩ ፡ ጥፋት ፡ መኖር ፡ አለመኖር ፡ ነው ።¹⁵⁵
ቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ (፩) ፡ የሚያመለክተውም ፡ እነዚህ ፡ ሁለት ፡ የአላፊነት ፡
ፅንሰ ፡ አሳቦች ፡ (Theories of Liability) ፡ የአንደኛው ፡ መኖር ፡ ሌላውን ፡ በሥራ ፡
ላይ ፡ እንዳይውል ፡ የሚከለክል ፡ መሆኑን ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ጉዳቱ ፡ የደረሰው ፡ በአ
ሠሪው ፡ ንዝህላልነት ፡ ወይም ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ሠራተኛው ፡ ካሣ ፡
ሊጠይቅ ፡ የሚችለው ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ በተደነገገው ፡ ሕግ ፡
መሠረት ፡ ብቻ ፡ መሆኑን ፡ ነው ።¹⁵⁶

ተራ ፡ በሆኑ ፡ ሁኔታዎችና ፡ ተበዳዩም ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ በማይገኝበት ፡ ጊዜ ፡
ይህ ፡ አስተሳሰብ ፡ በሠራተኛው ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ወሰን ፡ አይፈጥርም ።
ምክንያቱም ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ ጊዜ ፡ በሚከፈለው ፡ የገንዘብ ፡ ካሣ ፡
ላይ ፡ የሚኖረው ፡ ገደብ ፤ ከውል ፡ ውጭ ፡ በሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚነት ፡
ስለማይኖረው ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ጉዳቱ ፡ የደረሰው ፡ በአሠሪውና ፡ በሠራተኛው ፡
በሁለቱም ፡ ንዝህላልነት ፡ ከሆነ ፡ የሚከፈለው ፡ ካሣ ፡ ይቀነሳል ። በዚህም ፡ ምክ
ንያት ፡ ሠራተኛው ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ በሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ የሚያገኘው ፡ ካሣ ፡
በቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ ከሚያገኘው ፡ ካሣ ፡ ያነሰ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ። የጠቅላይ ፡
ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤትም ፡ እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ሁኔታ ፡ ባጋጠመው ፡ ጊዜ ፡
ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ ከቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ ወይም ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡
ስለሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ መካከል ፡ የመምረጥ ፡ መብት ፡ ተሰጥቶታል ፡ ሲል ፡ ሕጉን ፡
ተርጉሞታል ። ለዚህም ፡ ውሳኔ ፡ የተሰጠው ፡ ምክንያት ፡ የሕጉ ፡ ዓላማ ፡ አንድ ፡
ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ ከአሠሪው ፡ ንዝህላልነት ፡ የተነሣ ፡ ጉዳት ፡ በሚደር
ስበት ፡ ጊዜ ፡ የሚያገኘው ፡ ካሣ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ ጊዜ ፡ ከሚያገኘው ፡
ካሣ ፡ ያነሰ ፡ እንዲሆን ፡ አይደለም ፡ የሚል ፡ ነው ።¹⁵⁷ አንድ ፡ በቅርቡ ፡ የተሰጠ ፡

154. የፍትሔ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁ. ፪ሺ፳፻፵፱ ። ከፖሊሲዎቹ ፡ መካከል ፡ ሁለቱ ፡ ከአሠሪው ፡ ንዝህላልነት ፡
የተነሣ ፡ ለሚደርሱ ፡ ጉዳዮች ፡ ካሣ ፡ እያስከፍሉም ። ሦስተኛውም ፡ ምናልባት ፡ እያስከፍል ፡ ይሆናል ።

155. ከዚያው ፡ ቁ. ፪ሺ፳፻፵፱ ፡ (፩). “በተበዳዩ ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ በከፊሉ ፡ በገዛ ፡ ራሱ ፡ ጥፋት ፡ እንደ
ሆነ ፡ ለተበዳዩ ፡ የሚከፈለው ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ በከፊሉ ፡ ብቻ ፡ ነው ።”
(፪) “የጉዳቱ ፡ ካሣ ፡ በአንድነት ፡ ያለ ፡ ሁኔታ ፡ መካከል ፡ የሚገባው ፡ መሆኑ ፡ መጠኑን ፡ ለመወሰን ፡
የአካባቢዎችን ፡ ሁኔታ ፡ ሁሉ ፤ በተለይም ፡ ጉዳት ፡ እንዲደርስ ፡ ጥፋቶቹ ፡ የተባበሩበት ፡ መጠን ፡
እንደዚሁም ፡ የነዚህን ፡ ጥፋቶች ፡ የየአንዳንዳቸውን ፡ ከባድነት ፡ በመገመት ፡ ነው ።”

156. ከዚያው ፡ ቁ. ፪ሺ፳፻፵፱ ፡ (፩) “በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ በሽታ ፡ በአሠሪው ፡ አታላ
ይነት ፡ ወይም ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ያሉት ፡ የሁለቱ ፡ ቁጥሮች ፡ ውሳኔ
ዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆኑም ።”

157. ይግባኝ ፡ ባይ ፡ ሚስተር ፡ አንቶኒስ ፡ ሐጆግሉ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንገሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡
የአውራ ፡ ጉዳና ፡ ባለሥልጣን ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፶፫) ፡ የኢት ፡ ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾል ፡ ፩፣
ገጽ ፡ ፩፻፶፫ ።

ውሳኔ ፡ ግን ፡ በዚህ ፡ የሕግ ፡ አተረጓጎም ፡ ዘላቂነት ፡ ላይ ፡ ጥርጣሬን ፡ ሊያሳድር ፡ ችሏል ። የመሥራት ፡ ችሎታው ፡ በመቶ ፡ ስልሳ ፡ እጅ ፡ የተቀነሰበት ፡ የአንድ ፡ ትልቅ ፡ መኪና ፡ (ካሚዮን) ፡ ነጂ ፡ ከፍተኛ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ በሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ መሠረት ፡ ለቀለብ ፡ ከሚከፈለው ፡ በተጨማሪ ፡ ሌላ ፡ ካሳ ፡ እንዲያገኝ ፡ አድርጎ ፡ በመወሰን ፡ ፈንታ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺህ፷፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ መሠረት ፡ የሰጠው ፡ የቀለብ ፡ ውሳኔ ፡ የተሳሳተ ፡ ነው ፡ በማለት ፡ ይግባኝ ፡ ለጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ አቅርቦ ፤ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤትም ፡ ሁለቱንም ፡ ማለትም ፡ ሠራተኛውንና ፡ አሠሪውን ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆነው ፡ ስላገኛቸው ፡ ከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የሰጠውን ፡ የቀለብ ፡ መጠን ፡ በመቀነስ ፡ ፍርድ ፡ ሰጥቷል ።¹⁵⁸ ይህም ፡ ፍርድ ፡ የሚያመለክተው ፡ አደጋው ፡ የደረሰው ፡ በአሠሪው ፡ ንዝህላልነት ፡ በሚሆን ፡ በት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ጉዳት ፡ በደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ ላይ ፡ የሚያመጣው ፡ ውጤት ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ቢሆን ፡ እንኳን ፡ ሠራተኛው ፡ ካሳ ፡ ሊጠይቅ ፡ የሚችለው ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ በሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ ብቻ ፡ መሆኑን ፡ ነው ።

አደጋዎቹ ፡ የደረሱት ፡ በአካል ፡ ላይ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ “በሥራ ፡ ምክንያት” ፡ የደረሱ ፡ መሆን ፡ አለመሆናቸውን ፡ ማወቁ ፡ ብዙ ፡ ችግርን ፡ የሚፈጥር ፡ አይመስልም ። በብዙዎቹም ፡ ጉዳዮች ፡ አደጋው ፡ “በምን ፡ ምክንያት” ፡ እንደደረሰ ፡ ማወቁ ፡ አስቸጋሪ አይደለም ። አብዛኛው ፡ አደጋ ፡ የሚደርሰው ፡ ሠራተኛው ፡ በሚሠራበት ፡ በፋብሪካም ፡ ሆነ ፡ በተሽከርካሪ ፡ መኪናዎች ፡ ቦታ ፡ ነው ። በተጨማሪም ፡ ሕጉ ፡ በዕረፍት ፡ ጊዜ ፡ ለሚደረሱ ፡ አደጋዎችና ፡ ሠራተኛው ፡ ይሠራ ፡ የነበረው ፡ ሥራ ፡ በአሠሪው ፡ የታዘዘም ፡ ባይሆን ፤ ለሥራ ፡ ማካሄጃው ፡ ጥቅም ፡ ሠራተኛው ፡ በሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ማካሄድ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርሱበት ፡ አደጋዎች ፡ አሠሪውን ፡ አላፊ ፡ ያደርገዋል ።¹⁵⁹ ምክንያቱም ፡ በነዚህ ፡ ሁሉ ፡ ሁኔታዎች ፡ አሠሪው ፡ አደጋው ፡ ሊደርስ ፡ እንደሚችል ፡ አስቀድሞ ፡ ሊያውቅ ፡ ይችል ፡ ነበር ፡ ለማለት ፡ ይቻላል ።

ሚቹ ፡ ሠራተኛ ፡ ያሠሪውን ፡ ሥራ ፡ በሚፈጽምበት ፡ ወቅት ፡ በሽፍቶች ፡ ተገደለ። የሚቹም ፡ ዘመዶች ፡ ሚች ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ በአሠሪው ፡ ሥራ ፡ ምክንያት ፡ በመሆኑ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺህ፷፻፵፱ ፡ መሠረት ፡ አሠሪው ፡ አላፊ ፡ ስለሆነ ፡ ስለጉዳቱ ፡ ካሳ ፡ እንዲከፍላቸው ፡ ክስ ፡ አቀረቡ ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ የከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ አሠሪው ፡ አስቀድሞ ፡ በማይታሰብ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርስ ፡ ጉዳት ፡ አላፊነት ፡ የለበትም ፡ ሲል ፡ ፈረደ ። የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ግን ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺህ፷፻፵፱ ፡ መሠረት ፡ አሠሪው ፡ አጥፊ ፡ ባይሆንም ፡ እንኳን ፡ በሥራው ፡ ምክንያት ፡ በሠራተኞች ፡ ላይ ፡ ለሚደርሱ ፡ አደጋዎች ፡ አላፊነት ፡ ስላለበት ፡ የአደጋ ፡ መድረስ ፡ አስቀድሞ ፡ መታወቅ ፡ አያስፈልገውም ፡ ሲል ፡ ይህን ፡ ፍርድ ፡ ለውጦታል ።¹⁶⁰ ለሥራ ፡ ማስኬጃው ፡ ጥቅም ፡ ሠራተኛው ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ “በሥራው ፡ ምክንያት” ፡ በሚለው ፡ ቃል ፡ ውስጥ ፡ ይጠቀሳል ፡ ሲል ፡ ይኸው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ አትቷል ።

158. ይግባኝ ፡ ባይ ፡ አቶ ፡ መስፍን ፡ ደርሶ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ ኢንተርፕራይዝ ፡ ራዜል ፡ ፍሬርስ ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ይግባኝ ፡ ቁጥር ፡ ፪፻፱/፶፪) ፡ (ያልታተመ) ።
 159. የፍትሐ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፶ ፡ እና ፡ ፪ሺ፭፻፩ ።
 160. ይግባኝ ፡ ባዮች ፡ ሚስስ ፡ ኢፍቲሐ ፡ ማማሊንጋንስና ፡ ፓናዮቲስ ፡ ማማሊንጋስ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ ሚስርስ ፡ ዘፑላ ፡ ኤንድ ፡ ካምፑስ ፡ ኩባንያ ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፶፯) ፡ የኢት. ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾል ፡ ፩ ፡ ገጽ ፡ ፴፱ ። የከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የፍርድ ፡ ሐሳብ ፡ በኢት. ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾል ፡ ፩ ፡ ገጽ ፡ ፪፻፪ ።

በሌላ ፡ በኩል ፡ “በሞያ ፡ ሥራዎች ፡ ላይ ፡ በሚደርሱ ፡ በሽታዎች” ፡ ያለው ፡ አላፊነት ፡ የማይሠራበት ፡ በወረቀት ፡ ላይ፡ብቻ ፡ ሠፍሮ ፡ የሚገኝ ፡ ነው ። ይህንንም ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ለማስረዳት ፡ የሐኪሞች ፡ ምስክርነት ፡ ያስፈልጋል ። ነገር ፡ ግን ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ የሐኪሞች ፡ ቁጥር ፡ ማነስና ፡ የከላሾችም ፡ የገንዘብ ፡ አቅም ፡ ይህን ፡ ዓይነቱን ፡ የአሠራር ፡ ዘዴ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ያደርገዋል ። የፍትሐ ፡ ብሔሩም ፡ ሕግ ፡ ይህን ፡ ችግር ፡ በመመልከት ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ እንዲሁትሪዎች ፡ የሚያደርሱትን ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ እንደደረሱ ፡ የሚቆጠሩትን ፡ በሽታዎች ፡ ባስተዳደር ፡ ደንቦች ፡ እንዲወሰኑ ፡ ይፈቅዳል ። እነዚህንም ፡ በአስተዳደር ፡ ደንቦች ፡ የወጡ ፡ የበሽታ ፡ ዝርዝር ፡ በሥራው ፡ ያልመጡ ፡ በሽታዎች ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ በማቅረብ ፡ ለማስረዳት ፡ አይቻልም ።¹⁶¹ ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ የወጣው ፡ አዋጅም ፡ ለሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስትር ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቋጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፶፪ ፡ መሠረት ፡ «የሙያ ፡ ሥራ ፡ በሽታዎችን ፡ ዝርዝር» ፡ እንዲያወጣ ፡ ሥልጣን ፡ ሰጥቷል ።¹⁶² ሆኖም ፡ እስካሁን ፡ ድረስ ፡ ይህ ፡ ዝርዝር ፡ አልወጣም ።

በነዚህም ፡ ምክንያቶች ፡ ብዙዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ ያላቸው ፡ ምርጫ ፡ በአስሪዎቻቸው ፡ ኢንሹራንሶች ፡ መጠቀም ፡ ነው ። ሆኖም ፡ ከተጠኑት ፡ አራት ፡ የኢንሹራንስ ፡ ፖሊሲዎች ፡ መካከል ፡ አንዱ ፡ ስለ ፡ ሙያ ፡ ሥራ ፡ በሽታዎች ፡ ኢንሹራንስ ፡ የለውም ። ከተቀሩት ፡ ከሦስቱ ፡ አንደኛው ፡ “በሥራ ፡ ምክንያት ፡ በሰውነት ፡ ላይ ፡ ስለሚደርሱ ፡ በሽታዎች” ፡ ብቻ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ይሰጣል ። ሌሎቹ ፡ ሁለቱ ፡ ደግሞ የሙያ ፡ በሽታዎችና ፡ የኢንዱስትሪ ፡ በሽታዎች ፡ የሚባሉት ፡ ሠራተኛው ፡ በሚሠራው ፡ የሥራ ፡ ዓይነት ፡ ምክንያት ፡ በተለይ ፡ የሚመጡ ፡ በሽታዎችና ፡ ሥራውን ፡ በሚያካሄዱበት ፡ ጊዜ ፡ ሊደርሱ ፡ የሚችሉ ፡ በሽታዎች ፡ ናቸው ፡ በማለት ፡ ይተረጎሟቸዋል ። የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ግን ፡ በሥራው ፡ ዓይነት ፡ ምክንያት ፡ “በተለይ” የሚመጡ ፡ በሽታዎች ፡ ስለማይል ፡ “በሥራ ፡ ምክንያት” ፡ የሚለው ፡ የሕጉ ፡ ቃል ፡ ይህንንም ፡ ያጠቃልላል ፡ ተብሎ ፡ ካልተተረጎመ ፤ እነዚህ ፡ ፖሊሲዎች ፡ ለሠራተኛው ፡ የሚሰጡት ፡ ጥቅም ፡ (መብት) ፡ የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ከሚሰጠው ፡ ይልቅ ፡ በጣም ፡ የጠበበ ፡ ነው ። የኋለኞቹ ፡ ሁለቱ ፡ ፖሊሲዎች ፡ በተጨማሪ ፡ አሠራው ፡ በሚያካሄደው ፡ ሥራ ፡ ምክንያት ፡ ሊደርሱ ፡ የሚችሉትን ፡ የበሽታ ፡ ዓይነቶች ፡ ዝርዝር ፡ እንዲያቀርቡ ፡ ያስገድዳሉ ። የነዚህ ፡ የሁለቱ ፡ ኩባንያዎች ፡ ባለሥልጣኖች ፡ እንደገለጹት ፡ አሠራው ፡ ይህንን ፡ ባይፈጽምም ፡ እንኳ ፡ በቂ ፡ የሐኪም ፡ ማስረጃ ፡ ካቀረበ ፡ ሠራተኛው ፡ የጉዳት ፡ ካሳውን ፡ ከማግኘት ፡ አይከለክልም ።

ባንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ የሚደርሰውን ፡ የአደጋ ፡ ብዛት ፡ የሚወስኑት ፡ ነገሮች ፡ በሥራው ፡ ውስጥ ፡ በአደጋ ፡ የመውደቅ ፡ ዝንባሌ ፤ በሥራው ፡ ቦታ ፡ የአደጋ ፡ መከላከያ ፡ ዝግጅት ፡ መጠንና ፡ የራሱ ፡ የሥራው ፡ ዓይነት ፡ ወይም ፡ ጠባይ ፡ ናቸው ። የመጨረሻው ፡ ምክንያት ፡ በቴክኒዮሎጂ ፡ ለውጥ ፡ ብቻ ፡ የሚሻሻል ፡ ስለሆነ ፡ አሁን ፡ ስለሱ ፡ መነጋገሩ ፡ አስፈላጊ ፡ አይደለም ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ከአዲስ ፡ የመኪና ፡ መሣሪያዎች ፡ ጋር ፡ አለመተዋወቅ ፡ በአዲስ ፡ ተቀጣሪዎች ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ሊያደርስ ፡ ቢችልም ፡ በጠቅላላው ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ምናልባት ፡ ከሌላ ፡ አገር ፡ ዜጎች ፡ ይበልጥ ፡ ወይም ፡ ያነሰ ፡ አደጋ ፡ ይደርስባቸዋል ፡ ለማለት ፡ አይቻልም ።¹⁶³

161. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፶፪ ።
 162. ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ ደረጃ ፡ የወጣ ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፭(፪) ።
 163. ዘ ፡ ሂውማን ፡ ፋክተርስ ፡ ኦፍ ፡ ፕሮዳክቲቪቲ ፡ ኢን ፡ አፍሪካ ፡ (ለንደን ኢንተር-አፍሪካን ፡ ሌበር ፡ ኢንስቲትዩት ፡ ፎር ፡ ቴክኒካል ፡ ኮለፕራቲቭ ፡ ኢን ፡ አፍሪካ ፡ ሳውዝ ፡ ኦፍ ፡ ዘ ፡ ሰሐራ ፡ ፪ኛ ፡ እትም ፡ ፲፱፻፷) ፡ ገጽ ፡ ፩፻፩-፩፻፲ ።

ጥብቅ ፡ የሆኑ ፡ ሕጎችን ፡ በማውጣትና ፡ በማስፈጸም ፡ የአደጋ ፡ መከላከያ ፡ ጥንቃቄዎችን ፡ በሚገባ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ለማዋል ፡ ይቻላል ። የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ “የሠራተኛውን ፡ ሕይወት ፡ ሙሉ ፡ ሰውነቱን ፡ ጤንነቱንና ፡ የሕሊና ፡ (የሞራል) ፡ ክብሩን ፡ በመጠበቅ ፡ ረገድ ፡ አሠሪው ፡ ለሥራው ፡ ልዩ ፡ ሁኔታዎች ፡ ተገቢ ፡ የሆኑትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ አለበት” ። በማለት ፡ በጣም ፡ ግልጽ ፡ ያልሆነ ፡ የሥራ ፡ ቦታ ፡ የጥንቃቄ ፡ ደረጃን ፡ ሁኔታ ፡ ይሰጣል ።¹⁶⁴ ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ ደረጃ ፡ የወጣው ፡ አዋጅም ፡ ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ተጨማሪ ፡ መግለጫ ፡ አይሰጥም ።¹⁶⁵ የዚህም ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ደረጃ ፡ አለመኖር ፡ የሚፈጥረው ፡ ችግር ፤ አሠሪዎቹ ፡ ምን ፡ እንደሚጠበቅባቸው ፡ ለማወቅ ፡ አለመቻላቸው ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ጠለቅ ፡ ያለ ፡ ትምህርት ፡ ለሌላቸው ፡ የሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ተቆጣጣሪዎች ፡ የአንድን ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ በደንብ ፡ መርምሮ ፡ ለመወሰን ፡ ችግር ፡ መፍጠሩ ፡ ነው ። ምንም ፡ እንኳን ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክፍል ፡ የተቆጣጣሪዎቹን ፡ የሥራ ፡ ችሎታ ፡ ደረጃ ፡ ለማሻሻል ፡ ጥረት ፡ በማድረግ ፡ ላይ ፡ ቢሆንም ፡ በቂ ፡ ችሎታ ፡ ያላቸው ፡ ሠራተኞች ፡ እስካሁን ፡ የሉም ።¹⁶⁶ የዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ችግር ፡ መኖሩ ፡ እየታወቀ ፡ በይበልጥ ፡ አደጋ ፡ ሊደርስ ፡ በሚችልባቸው ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ እንኳን ፡ መኖር ፡ የሚገባቸውን ፡ በይ በልጥ ፡ ግልጽ ፡ የሆኑ ፡ የጥንቃቄ ፡ ደረጃዎች ፡ የሚገልጽ ፡ ደንብ ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ እስካሁን ፡ አለመውጣቱ ፡ የማያሳዝን ፡ ነው።¹⁶⁷

የሕመም ፡ ፈቃድ ፤

አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ሆን ፡ ብሎ ፡ ባደረገው ፡ ሳይሆን ፡ በበሽታ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ ቢታገብል ፡ ቢያንስ ፡ የሦስት ፡ ወር ፡ አገልግሎት ፡ የሰጠ ፡ ከሆነ ፡ የአ ሥራ ፡ አራት ፡ ቀን ፡ ግማሽ ፡ ደመወዙን ፡ ለአንድ ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ከዚያ ፡ በላይ ፡ ያገለገለ ፡ ከሆነ ፡ የወር ፡ ደመወዙን ፡ ግማሽ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው።¹⁶⁸ ነገር ፡ ግን ፡ አከፋፈሉ ፡ የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ለእያንዳንዱ ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ለእያንዳንዱ ፡ የበሽታ ፡ ጊዜ ፡ ለመሆኑ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕጉ ፡ ግልጽ ፡ አይደለም ፤ ይህንን ፡ ምንም ፡ የሚያብራራ ፡ የፍርድ ፡ ቤት ፡ ውሳኔ ፡ እስካሁን ፡ አልተሰጠም ። በአሠሪዎችም ፡ በኩል ፡ ግማሹ ፡ አንዱን ፡ ሲከተል ፡ ገሚሱ ፡ ደግሞ ፡ ሌላውን ፡ አተረጎጎም ፡ ይከተላሉ።

ይህም ፡ አበል ፡ እየተከፈለው ፡ የሚሰጠው ፡ የሕመም ፡ ፈቃድ ፡ ጊዜ ፡ ካለቀ ፡ በኋላ ፡ ሠራተኛው ፡ ውሉ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ ያለአበል ፡ ስለሚሰጠው ፡ የሕመም ፡ ፈቃድ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ምንም ፡ አይገልጽም ። ሆኖም ፡ ስለሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ የወጣው ፡ ደንብ ፤ አሠሪው ፡ ሠራተኞች ፡ በሕመም ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ የቀሩባቸውን ፡ ቀኖች ፡ ሁሉ ፡ ሥራ ፡ እንዳቋረጡባቸው ፡ ቀኖች ፡

164. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁ. ፪፻፳፻፵፰ ።
 165. ተጨማሪ ፡ የሆኑት ፡ አስፈላጊ ፡ ነገሮች ፡ «በድርጅቱ ፡ ውስጥ ፡ ለሚሠሩት ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ልጆችና ፡ ሴቶች ፡ እንዲሁም ፡ ድኩማን ፡ ለሆኑ ፡ ሰዎች ፡ አደጋ ፡ እንዳይደርስባቸው ፡ ልዩ ፡ ጥንቃቄና ፡ መከላከያ ፡» አሠሪው ፡ እንዲያደርግ ፡ ነው ። ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ ደረጃ ፡ የወጣ ፡ አዋጅ ፡ አን ቀጽ ፡ ፲ ።
 166. ሪፖርት ፡ ቁ ፡ 11 ፡ ገበርንሚንት ፡ እፍ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አን ፡ ሌበር ፡ አድሚኒስትሬሽን ፡ ከላይ ፡ በማስ ታወሻ ፡ ቁ. ፳፫ ፡ የተጠቀሰ ፡ ገጽ ፡ ፪፻፵፮ ።
 167. ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ ደረጃ ፡ በወጣው ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፮ ፡ (፫) ና ፡ ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ በወጣው ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፫ ፡ (፩) ፡ መሠረት ፡ ሚኒስትሩ ፡ እነዚህን ፡ ደንቦች ፡ ለማውጣት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።
 168. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁ. ፪፻፳፻፶፪ ።

አድርጎ ፡ እንዳይቆጠር ፡ ወይም ፡ በዓመት ፡ ከሚሰጣቸው ፡ የዕረፍት ፡ ፈቃድ ፡ ላይ ፡ እንዳይቀነስ ፡ ይከለክላል ።¹⁶⁹ ከዚህ ፡ በፊት ፡ በተጠቀሰው ፡ ምክንያት ፡ ጉዳይ ፡ አለ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ ስለወጣሁ ፡ ካሣ ፡ ይከፈላኝ ፡ በማለት ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ክስ ፡ አቅርቦ ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ምንም ፡ ሠራተኛው ፡ (ከሳሹ) ፡ በዚያው ፡ ኩባንያ ፡ በሌላ ፡ ዓይነት ፡ ሥራ ፡ ተቀጥሮ ፡ ለመሥራት ፡ ቢችልም ፡ እንኳ ፡ በሥራው ፡ ምክንያት ፡ በደረሰበት ፡ በሽታ ፡ የቀድሞው ፡ ሥራውን ፡ መቀጠል ፡ ስላልቻለ ፡ ይህንንም ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ሆኖ ፡ ስላገኘው ፡ የከሳሹን ፡ ጥያቄ ፡ ሳይቀበለው ፡ ቀርቷል ።¹⁷⁰ ይህ ፡ ፍርድ ፡ የሚመለከተው ፡ የሠራተኛው ፡ በሽታ ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ አገልግሎቱን ፡ እንዳይሰጥ ፡ በሚያደርገው ፡ ጊዜ ፡ እንጂ ፡ ሠራተኛው ፡ በማገገም ፡ ላይ ፡ ባለበት ፡ ጊዜ ፡ ከሥራ ፡ ስለማስወጣት ፡ አይደለም ቢባልም ፡ ሠራተኛው ፡ ሌላ ፡ ዓይነት ፡ ሥራ ፡ እዚያው ፡ ለመሥራት ፡ ቢችልም ፡ የሠራተኛው ፡ በሥራ ፡ አለመገኘት ፡ ለአሠሪው ፡ ችግርን ፡ በሚፈጥርበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ሠራተኛውን ፡ ከሥራ ፡ ለማስወጣት ፡ ይችላል ፡ የሚለውን ፡ አስተሳሰብ ፡ (ፍልስፍና) ፡ የሚደግፍ ፡ ይመስላል ።

የሚያስደንቀው ፡ ለዓይነት ፡ ከተወሰዱት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ግማሾቹ ፡ ሕጉ ፡ ከሚፈቅደው ፡ የሕመም ፡ ፈቃድ ፡ የበለጠ ፡ መስጠታቸው ፡ ነው ። ሆኖም ፡ ከነዚህ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ መካከል ፡ ሁለቱ ፡ ማንኛውንም ፡ ፈቃድ ፡ ለማግኘት ፡ የአንድና ፡ የሁለት ፡ ዓመት ፡ አገልግሎት ፡ ይጠይቃሉ ። አንድ ፡ ሦስተኛ ፡ የሚሆኑት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በሕግ ፡ ከሚፈቀደው ፡ ያነሰ ፡ ፈቃድ ፡ ይሰጣሉ ። ከነዚህም ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ አንደኛው ፡ ፈቃድ ፡ የሚሰጠው ፡ አሠሪው ፡ ሲፈልግ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ትናንሽ ፡ ኩባንያዎች ፡ ሕጉ ፡ ከሚፈቅደው ፡ ያነሰ ፡ የሕመም ፡ ፈቃድ ፡ የመስጠት ፡ ፍላጎት ፡ የታየባቸው ፡ ሲሆን ፡ ታላላቅ ፡ ኩባንያዎች ፡ ግን ፡ የበለጠ ፡ ፈቃድ ፡ የመስጠት ፡ ዝንባሌ ፡ አላቸው ።¹⁷¹

የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ መኖርም ፡ በዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ትልቅ ፡ ተሰሚነት ፡ አለው ። ኃይለኛ ፡ የሠራተኞች ፡ ማህበሮች ፡ የሚገኙባቸው ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ሕጉን ፡ ለመከተል ፡ የበለጠ ፡ ፈቃደኝነት ፡ ባይታይባቸውም ፤ ሕጉ ፡ ከሚፈቅደው ፡ የበለጠ ፡ የሕመም ፡ ፈቃድ ፡ የመስጠት ፡ ፍላጎትን ፡ ያሳያሉ ።¹⁷² በሌላ ፡ በኩል ፡ ግን ፡ ምንም ፡ ማህበሮች ፡ የሌላቸው ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሕጉ ፡ ከሚፈቅደው ፡ የበለጠ ፡ ፈቃድ ፡ የመስጠት ፡ ፈቃደኝነት ፡ በጣም ፡ ዝቅ ፡ ያለ ፡ ነው ።¹⁷³

የአንድ ፡ ሠራተኛ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ (ኮንትራት) ፡ ከመቋረጡ ፡ በፊት ፡ ያለአበል ፡ ስለሚሰጠው ፡ ተጨማሪ ፡ ፈቃድ ፡ ሕጉ ፡ ግልጽ ፡ እንዳለመሆኑ ፡ መጠን ፡ ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ አሠራርም ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ፈቃድ ፡ ከመስጠት ፡ እስከ ፡ ምንም ፡ ተጨማሪ ፡ ፈቃድ ፡ አለመስጠት ፡ የሚያደርስ ፡ ልዩነት ፡ ታይቷል ። አራቱ ፡ ለአንድ ፡ ወር ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ላነሰ ፡ ጊዜ ፤ አራቱ ፡ ከአንድ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡

169. ስለ ፡ ሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ የወጣ ፡ ደንብ ፡ አንቀጽ ፡ ፭(፱) ።
 170. ከሳሹ ፡ ይትባረክ ፡ ነጋሽ ፡ ተከላሽ ፡ የአሰብ ፡ የነዳጅ ፡ ማጣሪያ ፡ (ጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፶፱ ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ይግባኝ ፡ ቁ. ፭፻፺፫/፶፱) ፡ (ያልታተመ) ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፸፱ ፡ የተጠቀሰ ፤ በተጨማሪ ፡ ከማስታወሻው ፡ ጋር ፡ የሚገኘውን ፡ ጽሑፍ ፡ ይመለከቷል ።
 171. N = ፳፪ ፡ ለትናንሽ ፡ ኩባንያዎች ፡ X² = 3.352 P < .10 ልዩነቱ ፡ በስታቲስቲክስ ፡ ረገድ ፡ ለትላ ልቅ ፡ ኩባንያዎች ፡ እምብዛም ፡ አይደለም ።
 172. X² = 5.854, P < .02
 173. X² = 4.911, P < .05

ወር : ለሚደርስ : ጊዜ ፤ ሦስቱ : ከሦስት : እስከ : ስድስት : ወር : ለሚደርስ : ጊዜና : አራቱ : ደግሞ : ላልተወሰነ : ጊዜ : ፈቃድ : ይሰጣሉ ። ሌሎች : አራት : ኩባንያዎች : ግን : የሚሰጠውን : የፈቃድ : ጊዜ : ልክ : በሠራተኛው : ዓይነት : መሠረት : አሠሪው : እንዲወሰን : ሥልጣን : ይሰጣሉ ። ይህ : ዓይነቱ : አሠሪ : በአሠሪው : ዘንድ : መጠላት : ያተረፈውን : ሠራተኛ : ያለካሳ : ለማስወጣት : የሚያስችል : ሲሆን : የሚሠራበትም : ለዚህ : ይመስላል ።

ከአበል : ጋር : የሕመም : ፈቃድ : ለማግኘት : ከአንድ : ዶክተር : ሠራተኛው : የታመመ : ለመሆኑ : የሚያረጋግጥ : ወረቀት : ማቅረብ : ያስፈልገዋል ። ትክክለኛ : ያልሆነ : የሐኪም : ወረቀት : ማግኘት : በጣም : ቀላል : በመሆኑ ፣ ብዙ : አሠሪዎች : በቂ : ምክንያት : ያለውንና : የሌለውን : ሠራተኛ : ለማወቅ : እንደሚያስቸግራቸው : ገልጸዋል ። በዚህም : ጊዜ : በተለይ : ይህንን : ዓይነቱን : ጥፋት : የሚፈጽም : የአንድ : ሆስፒታል : ስም : ጠቅሰዋል ። አንዳንድ : ኩባንያዎች : የራሳቸው : ዶክተሮች : አሏቸው ። ይህም : አሠሪውን : የሕመም : ፈቃድ : በታወቀ : ሰው : የተሰጠ : አስተያየት : መሆኑን : ለማረጋገጥ : የሚያስችለው : ቢሆንም : ሐኪሙ : ከተፈላጊው : በላይ : ምርመራ : እንዲያደርግና : የሚሰጠውንም : የፈቃድ : ጊዜ : ሰፊ : እንዳያደርገው : ከአሠሪው : በኩል : ኃይለኛ : ተጽዕኖ : እንዳደርስበት : ሊያደርገው : ይችላል ። ሆኖም : በኩባንያው : የሚሰጥ : ሕክምና : ከሌለ : ለአንድና : ለሁለት : ቀን : ብቻ : የሚቆይ : በሽታ : በያዘው : ጊዜ : ሠራተኛው : የሐኪም : ወረቀት : ለማግኘት : ከሁለት : ቀን : ደመወዙ : የበለጠ : ወጭ : ማድረግ : ሊኖርበት : ይችላል ።¹⁷⁴

ይህንን : አሠሪዎች : በሆስፒታሎች : ላይ : የሠነዘሩትን : ሀሜት : ለማረጋገጥ : ሲባል : አንድ : ሰው : ለአምስት : ቀናት : በኃይለኛ : የራስ : ምታት : ታሞ : በቤት : ውስጥ : የቆየ : የጋራዥ : ሠራተኛ : (ሜካኒክ) : በመምሰል : የሐኪም : ወረቀት : እንዲጠይቅ : በአዲስ : አበባ : ውስጥ : ወደሚገኙ : ሠራተኞች : አዘውትረው : ወደሚሄዱባቸው : ሦስት : ሆስፒታሎች : ተልኮ : ነበር ። ከነዚህም : ሆስፒታሎች : አንዱ : ብዙ : አሠሪዎች : የሐኪም : ወረቀት : በቀላሉ : ለሠራተኞች : ይሰጣል : የሚሉት : ሆስፒታል : ነበር ። በያንዳንዱም : ሆስፒታል : “ሜካኒኩ” : እርዳታ : እንዲጠይቅ : የተደረገው : ከዶክተሮች : ሳይሆን : ከሌሎች : ከሆስፒታል : ሠራተኞች : ነበር ። በመጀመሪያው : ሆስፒታል : “ሜካኒኩ” : በተወሰነለት : የቀጠሮ : ሰዓት : ከዶክተሩ : ጋር : እንዳይገናኝ : አንድ : የሆስፒታሉ : ሠራተኛ : ከለከለው ። የተሰጠውም : ምክንያት : ዶክተሩ : ሥራ : ስለበዛባቸው : ጊዜ : የላቸውም : አንተም : አልታመምክም : የሚል : ነበር ። በጥቂት : ገንዘብ : ግን : በአንድ : በሆስፒታሉ : ፎርም : ላይ : “ሜካኒኩ” : በኃይለኛ : ራስ : ምታት : ምክንያት : በተመላላሽ : በሽተኛነት : ለሰባት : ቀን : በሆስፒታሉ : ሲታከም : ቆይቶአል : የሚል : ጽሑፍ : በሠራተኛው : ተፈርሞ : ሊሰጠው : ችሎአል ።

በሁለተኛው : ሆስፒታል : አንዲት : ሴት : አስታማሚና : አንድ : ወንድ : ሠራተኛ : መጀመሪያ : ዶክተሩን : ማየት : እንዳለበትና : ዶክተሩም : ታሟል : ካለ : ለአምስቱ : ቀናት : ፈቃድ : እንደሚያገኝ : ለ“ሜካኒኩ” : ገለጹለት ። አሠሪዎች : በጣም : መጥፎ : ሆስፒታል : ነው : ብለው : በሚመለከቱት : በሦስተኛው : ሆስፒታል : “ሜካኒኩ” : የተገናኘው : የአገራቸውን : ቋንቋ : ብቻ : ለሚናገሩ : ዶክተሮች : በአስ

174. በአዲስ : አበባ : የሚገኙት : ብዙዎቹ : ሆስፒታሎች : ለመመዝገቢያና : ለምርመራ : የሚያስከፍሉት : ገንዘብ : ጥቂት : ሲሆን : ብዙውን : ጊዜ : ፪ : ብር : ብቻ : ነው ።

ተርጓሚነት ፡ የሚሠራ ፡ አንድ ፡ ወንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ነበር ። “ሚካኒኩም” ፡ ከብዙ ፡ ልመና ፡ በኋላ ፡ እንኳን ፡ የፈቃዱን ፡ ወረቀት ፡ ከሐኪሙም ፡ ለመገናኘት ፡ አልቻለም ። ሆኖም ፡ ለወደፊቱ ፡ ሁለት ፡ ብር ፡ (\$ ፪) ፡ ከፍሎ ፡ ቢመዘገብ ፡ «ይህ ፡ ሠራተኛ ፡ ሕመምተኛ ፡ ስለሆነ ፡ ለዚህን ፡ ያህል ፡ ቀን ፡ እረፍት ፡ ያስፈልገዋል ።» የሚል ፡ የሐኪም ፡ ወረቀት ፡ እንዲያገኝ ፡ ሊረዳው ፡ የሚችል ፡ መሆኑን ፡ አስተርጓሚው ፡ ለ“ሚካኒኩ” ፡ ገለጸለት ። በቋንቋው ፡ ችግር ፡ ምክንያትም ፡ አስተርጓሚው ፡ በዶክተሩ ፡ ዘንድ ፡ ተሰሚነት ፡ እንዳለው ፡ ሰውዬው ፡ ሊገምት ፡ ችሎአል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ አስቀድሞ ፡ የሚወሰድ ፡ ፈቃድ ፡ ማግኘቱ ፡ ልል ፡ የሆነ ፡ የሥራ ፡ አፈጻጸምን ፡ ባያመለክትም ፤ ሠራተኛው ፡ ገንዘብ ፡ ቢከፍል ፡ ኖሮ ፡ አስተርጓሚው ፡ በሽተኛው ፡ ሕመሙ ፡ ከሚሰማው ፡ በይበልጥ ፡ እንደሚሰቃይ ፡ አስመስሎ ፡ ለዶክተሩ ፡ ሊነግርለት ፡ እንደሚችል ፡ መልእክተኛው ፡ ሊገነዘብ ፡ ችሏል ።

ምንም ፡ ስለ ፡ ሁሉም ፡ የማይናገር ፡ ባይሆን ፡ ከነዚህ ፡ በጥቂቱ ፡ ለዓይነት ፡ ያህል ፡ ከተወሰዱት ፡ የአዲስ ፡ አበባ ፡ ሆስፒታሎች ፡ የአሠራር ፡ ሁኔታ ፡ እንደምንመለከተው ፡ የአሠሪዎቹ ፡ ሀሜት ፡ አለምንም ፡ ማስረጃ ፡ የተሰነዘረ ፡ አለመሆኑን ፡ ነው። በዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ማታለል ፡ ገና ፡ ጀማሪ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ከአንደኛው ፡ ሆስፒታል ፡ የፈቃዱን ፡ ወረቀት ፡ ሲያገኝ ፡ በደንብ ፡ ተከታትሎ ፡ ቢሆን ፡ ከሁለተኛውም ፡ ሆስፒታል ፡ ሊያገኝ ፡ ይችላል ፡ ነበር ። በሦስተኛው ፡ ሆስፒታልም ፡ አስቀድሞ ፡ ፈቃድ ፡ የማግኛውን ፡ ዘይቤ ፡ ለማወቅ ፡ ችሏል ። በርግጥም ፡ አንድ ፡ የቆየ ፡ ሠራተኛ ፡ ፈቃዱን ፡ ሊያገኝ ፡ ይችላል ።

ሌሎች ፡ ጥቅሞች ፤

በሕግ ፡ ከሚጠየቁት ፡ ሌላ ፡ አሠሪዎች ፡ ለሠራተኞቻቸው ፡ ብዙ ፡ ጥቅሞችን ፡ ይሰጣሉ ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ሠራተኞች ፡ እናገኛለን ፡ ብለው ፡ የማያስቡት ፡ ጥቅም ፡ ባይሆን ፡ ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ከመቶ ፡ ስልሳ ፡ ሦስቱ ፡ ለሠራተኞቻቸው ፡ የቀብር ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ወጭ ፡ ይከፍላሉ ። ግማሾቹ ፡ በያመቱ ፡ ጉርሻ ፡ ይሰጣሉ ። ብዙዎቹም ፡ በከባንያዎቻቸው ፡ የሚሰሩትን ፡ ወይም ፡ የሚሸጡትን ፡ ዕቃዎች ፡ በቅናሽ ፡ ዋጋ ፡ ለሠራተኞቻቸው ፡ ይሸጣሉ ። እንዲሁም ፡ የሥራ ፡ ልብስ ፡ ይሰጣሉ ። ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁለት ፡ ሦስተኞቹ ፡ ሠራተኞቻቸው ፡ ለምስክርነት ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ ፖሊስ ፡ ጣቢያ ፡ ሲሄዱ ፡ ፈቃድ ፡ ከደመወዝ ፡ ጋር ፡ ይሰጣቸዋል ። ሌሎች ፡ ሃያ ፡ አምስት ፡ በመቶ ፡ ደግሞ ፡ ያለደመወዝ ፡ ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ፈቃድ ፡ ይሰጣሉ ።¹⁷⁵

ማጠቃለያ ፤

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባደረግነው ፡ ምርምር ፡ ላይ ፡ በጣም ፡ የሚያስደንቀው ፡ ነገር ፡ ለዓይነት ፡ የወሰድናቸው ፡ ድርጅቶች ፡ ቁጥር ፡ ትንሽ ፡ ቢሆንና ፡ በስታቲስቲኩም ፡ ላይ ፡ አስፈላጊው ፡ ማረሚያ ፡ ቢደረግም።¹⁷⁶ በተመረጡት ፡ በአራቱ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሁኔታዎች ፡ ላይ ፡ ብዙ ፡ ልዩነቶች ፡ ታይተዋል ። ስለ ፡ ጠቅላላው ፡ አሠራር ፡ ለመናገር ፡ የሚያስችል ፡ መሠረት ፡ ይሆናል ፡ የሚባል ፡ አንድም ፡ ሁኔታ ፡ ከሌሎች ፡ የተለየ ፡ ልዩነት ፡ አላሳየም ። በሁለቱ ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ መካከል ፡ ያለውም ፡ ልዩነት ፡ ከተጠበ

175. በተጨማሪ ፡ ለሚሰጡት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ጥቅሞች ፡ ኤል ፡ ሞርሀውስ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፮ ፡ የተጠቀሰ ፡ ገጽ ፡ ፳፰-፴ ፡ ይመለከታል ።
 176. ማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፴፪ን ፡ ይመለከታል ።

ቀው፡ ወይም፡ ከሌሎቹ፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ በጣም፡ ያነሰ፡ ሆኖ፡ ተገኝቷል ። እንዲያውም፡ በጋራገኙና፡ በመጠጥ፡ ፋብሪካዎች፡ መካከል፡ በመጠኑ፡ ጎላ፡ ያሉ፡ ልዩነቶች፡ ከታዩባቸው፡ ሦስት፡ ሁኔታዎች፡ ውስጥ፡ ሁለቱ፡ በጋራገኙ፡ ላይ፡ ብቻ፡ የታዩ፡ ሲሆኑ፡ ከነዚህም፡ አንዱ፡ ማለት፡ ስለትምህርት፡ የሚሰጠው፡ ፈቃድ፡ ከሥራው፡ ልዩ፡ ተፈጥሮ፡ የተነሳ፡ ነው ።

ትላልቆቹ፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ ከትናንሾቹ፡ ይልቅ፡ ቋሚ፡ የሆነ፡ የሥራ፡ አመራር፡ ፖሊሲ፡ ያላቸው፡ ሆነው፡ ይታያሉ ። እነዚህ፡ ትላልቅ፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ የሕገ-መንግሥት፡ የሠራተኛውን፡ ጥቅም፡ የሚቀንስ፡ በሚሆንበትም፡ ጊዜ፡ እንኳ፡ ቃል፡ በቃል፡ ሕገን፡ የመከተል፡ ዝንባሌ፡ በበለጠ፡ አሳይተዋል ። ከዚህም፡ በላይ፡ ባስተዳደር፡ ጉዳይ፡ ሥራ፡ አስኪያጆቹ፡ እንደፈቀዱት፡ ለመሥራት፡ ያላቸው፡ ዝንባሌ፡ አነስተኛ፡ መሆኑ፡ ለቀረበላቸው፡ ጥያቄ፡ በሰጡት፡ መልስ፡ ለመረዳት፡ ተችሏል ። በጠቅላላው፡ ትላልቆቹ፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ ስለሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ያላቸው፡ አሠራር፡ በይበልጥ፡ በቅድሚያ፡ ሊታወቅ፡ የሚችልና፡ እንደ፡ ሥራ፡ አስኪያጁ፡ ፍላጎትም፡ የሚወሰነው፡ በጥቂቱ፡ ነው ።

የሠራተኞች፡ ማኅበር፡ ዓይነት፡ የፈጠረው፡ ልዩነት፡ ግን፡ ከታሰበው፡ በታች፡ ነው ። ይህም፡ ሊሆን፡ የቻለው፡ ማኅበሮች፡ ከሚኖራቸው፡ ተሰሚነት፡ ሌላ፡ የማኅበሮች፡ መቋቋም፡ አዲስነትና፡ አቅመ - ቢስነት፡ እንዲሁም፡ በሕግ፡ የተወሰኑ፡ መሠረታዊ፡ የሥራ፡ ሁኔታዎች፡ ሰፊ፡ ዝርዝር፡ በመኖሩ፡ ነው ። ይህም፡ ሆኖ፡ በአንድ፡ ከባንያ፡ ውስጥ፡ ታታሪ፡ የሆነ፡ ማኅበር፡ መገኘት፡ አጭር፡ የሥራ፡ ጊዜና፡ በሕግ፡ ከሚፈቀደው፡ በላይ፡ ሰፋ፡ ያለ፡ የሕመም፡ ፈቃድ፡ የመስጠት፡ ዝንባሌን፡ በአሠሪዎች፡ ዘንድ፡ ይፈጠራል ። በተጨማሪ፡ የሥራ፡ ጊዜ፡ መጠን፡ እንደ፡ እንዲሁትሪው፡ ዓይነት፡ ሲሆን፡ የሕመም፡ ፈቃድ፡ መጠን፡ ደግሞ፡ እንደ፡ ንግድ፡ ማኅበሩ፡ ትልቅነት፡ ነው ። ምንም፡ እንኳን፡ ስለ፡ ዓመት፡ ፈቃድ፡ የተደነገጉትን፡ ደንቦች፡ መጠበቅ፡ ከንግድ፡ ማኅበሩ፡ ትልቅነት፡ ጋር፡ የተያያዘ፡ ቢሆንም፤ የማኅበር፡ መኖር፡ ወይም፡ ተቋቁሞ፡ መፍረስ፡ አሠሪዎች፡ እነዚህን፡ ደንቦችና፡ ስለ፡ ደመወዝ፡ አከፋፈል፡ የተወሰኑትን፡ ሕጎች፡ እንዲከተሉ፡ ያደርጋቸዋል ። ይህም፡ መረጃ፡ የተሰበሰበው፡ አሠሪዎች፡ ከሰጧቸው፡ መልሶች፡ ላይ፡ በመሆኑ፡ ማኅበሮች፡ በሚገኙባቸውና፡ በማይገኙባቸው፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ አሠራር፡ መካከል፡ ብዙ፡ ልዩነት፡ ሊኖር፡ ይችላል ። የአሠሪዎቹም፡ መልሶች፡ አጠራጣሪ፡ መስለው፡ ከታዩ፡ የማኅበር፡ መሪዎችን፡ በመጠየቅ፡ እርግጠኛነቱን፡ ለማወቅ፡ ይቻላል ።

እንደ፡ ትላልቆቹ፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ የውጭ፡ አገር፡ የንግድ፡ ማኅበሮችም፡ ስለ፡ ሥራ፡ ሁኔታዎች፡ የወጡትን፡ ደንቦች፡ በይበልጥ፡ የመከተልን፡ ዝንባሌ፡ ያሳያሉ ። ምንም፡ እንኳን፡ ስለ፡ ሠራተኛ፡ መሠረታዊ፡ የሥራ፡ ሁኔታ፡ በወጣው፡ ደንብ፡ በአንቀጽ፡ ፮(፫)፡ ቢከለከልም፡ የውጭ፡ አገር፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ የዓመት፡ ፈቃድ፡ ማጠራቀምን፡ የመፍቀድ፡ ዝንባሌ፡ በይበልጥ፡ ይታይባቸዋል ። በጠቅላላው፡ የውጭ፡ አገር፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ አጭር፡ የሥራ፡ ጊዜ፡ ሲኖራቸው፤ ለጋብቻ፡ ፈቃድ፡ ለመስጠት፡ ግን፡ እምብዛም፡ ፈቃደኞች፡ አይደሉም ። የዓመት፡ ፈቃድ፡ በሚሰጡበት፡ ጊዜ፡ አበል፡ የመክፈል፡ ዝንባሌን፡ በይበልጥ፡ በማሳየትና፡ ለትርፍ፡ ሰዓት፡ ሥራ፡ ይበልጥ፡ በመክፈል፡ ረገድ፡ በአገር፡ ውስጥ፡ ተቀማጭ፡ የሆኑት፡ የውጭ፡ አገር፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ የተለዩ፡ ሆነው፡ ተገኝተዋል ።

ለሞት፡ አደጋ፡ ጊዜ፡ በሚሰጠው፡ ፈቃድ፡ በሕገ-ግዴታ፡ በአሠራሩ፡ መካከል፡ ሠፊ፡ ልዩነት፡ አለ ። ይኸውም፡ ሁሉም፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ ፈቃዱን፡ ከአበል፡ ጋር፡ ሲሰጡ፡ በሕገ-ግዴታ፡ መሠረት፡ ግን፡ ፈቃዱ፡ የሚሰጠው፡ ያለአበል፡ ነው ። ይህም፡

ሊሆን ፡ የቻለው ፡ ምናልባት ፡ የሞት ፡ አደጋ ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ ባህል ፡ ከባድ ፡ ነገር ፡ በመሆኑ ፡ ይሆናል ። ሌሎቹ ፡ ጥቅሞች ፡ የደመወዝ ፡ ቅጥርን ፡ ለሠራተኞች ፡ ተስማሚና ፡ ተቀባይነትን ፡ እንዲያገኝ ፡ ሲያደርጉ ፡ አንዳቸውም ፡ በኅብረተ ፡ ሰቡን ፡ እንደ ፡ ከባድ ፡ ነገር ፡ የሚታይ ፡ ባሕልን ፡ አይመለከቱም ።

በሥራ ፡ ምክንያት ፡ በሽታ ፡ ወይም ፡ አደጋ ፡ የደረሰባቸው ፡ ሠራተኞች ፡ እምነታቸውን ፡ በጠቅላላው ፡ በኢንሹራንስ ፡ ኩባንያዎች ፡ ላይ ፡ መጣል ፡ ይኖርባቸዋል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ ቆንቋና ፡ ከሆነ ፡ አሠሪ ፡ ይልቅ ፡ ከኢንሹራንሶች ፡ የአደጋ ፡ ካሣን ፡ ማግኘት ፡ ቀላል ፡ ቢሆንም ፡ መደበኛ ፡ የሆኑ ፡ የኢንሹራንስ ፡ ፖሊሲዎች ፡ የአሠሪውን ፡ ሕጋዊ ፡ ኃላፊነት ፡ በሙሉ ፡ ጠቅልለው ፡ ለመክፈል ፡ አይበቁም ። በተጨማሪ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ኢንሹራንሱ ፡ ለማይመለከተው ፡ አደጋ ፡ አሠሪውን ፡ ከኃላፊነት ፡ ነፃ ፡ እንደሚያደርገው ፡ ገልጾአል ። ይህንንም ፡ አስፈላጊ ፡ ያልሆነ ፡ ችግር ፡ በሠራተኞች ፡ በፍርድ ፡ ቤቶችና ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ላይ ፡ ሊፈጥር ፡ የቻለው ፡ ከሥራ ፡ ጋር ፡ ግንኙነት ፡ ያላቸውን ፡ በሽታዎች ፡ የሚያሳዩ ፡ ዝርዝር ፡ አለመኖር ፡ ወይም ፡ “በሥራ ፡ ምክንያት” ፡ የመጣ ፡ በሽታ ፡ ማለት ፡ ምን ፡ ማለት ፡ እንደሆነ ፡ በጥሩ ፡ ሁኔታ ፡ አለመገለጽ ፡ ነው ።

ሠራተኛን ፡ ከሥራ ፡ ማስወገድ ፡ ደግሞ ፡ በይበልጥ ፡ አከራካሪ ፤ በሠራተኞች ፡ አስተያየትም ፡ በይበልጥ ፡ አሳሳቢ ፡ ሆኖ ፡ የሚታይ ፡ ሲሆን ፡ በሕጉም ፡ ሆነ ፡ በፍርድ ፡ ቤቶች፡ውሳኔ ፡ ውስጥ ፡ ግልጽ ፡ ያልሆነ ፡ ጉዳይ ፡ ነው ። የሠራተኞችን ፡ መብት ፡ ለመጠበቅና ፡ የማሳበሮችን ፡ መቋቋም ፡ ለመጠበቅ ፡ ይረዳ ፡ ዘንድ ፡ መምሪያ ፡ እንዲኖር ፡ በፍጹም ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፪ ፤

የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ግንኙነት ፤

መግቢያ ፤

ይህ ፡ ክፍል ፡ በሁለት ፡ ንዑስ ፡ ክፍሎች ፡ ይከፈላል ። የመጀመሪያው ፡ ክፍል ፡ በሠራተኞችና ፡ አሠሪዎች ፡ በግል ፡ ከሚያዘጋጁት ፡ ሌላ ፡ አሁን ፡ ስለሚገኙት ፡ የክርክር ፡ ማስወገጃ ፡ መንገዶች ፡ (ዘዴዎች) ፡ ስለዚህ ፡ ያለው ፡ አስተያየትና ፡ ወደ ፊት ፡ ሊያደርጉ ፡ ስለሚችሉት ፡ ለውጦች ፡ ሲያወሳ ፤ ሁለተኛው ፡ ክፍል ፡ ደግሞ ፡ አሠሪዎች ፡ ስለ ፡ ሠራተኞች ፡ ያላቸውን ፡ አስተሳሰብና ፡ ሠራተኞች ፡ ስለማሳበሮቻቸውና ፡ ስለአሠሪዎቻቸው ፡ ያላቸውን ፡ አስተያየት ፡ ይመለከታል ።

ለዚህም ፡ ክፍል ፡ የሚያስፈልጉት ፡ መረጃዎች ፡ የተሰበሰቡት ፡ ባለፈው ፡ ክፍል ፡ ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የንግድ ፡ ማሳበሮች ፡ አሠሪዎች ፡ የማሳበር ፡ መሪዎችና ፡ በኩባንያዎቹ ፡ ውስጥ ፡ ከሚሠሩት ፡ ሠራተኞች ፡ ከሌሎች ፡ የአሁንና ፡ የቀድሞ ፡ የማሳበር ፡ መሪዎች ፡ ጋር ፡ ከተደረጉት ፡ ጥያቄና ፡ መልሶች ፡ ነው ። በተጨማሪ ፡ መረጃዎቹ ፡ የተገኙት ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማሳበር ፡ (ኢ.ሠ.አ.ማ.) ከኢትዮጵያ ፡ አሠሪዎች ፡ ማሳበርና ፡ ከመንግሥት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ነው ። በጠቅላላው ፡ ከሃምሳ ፡ በላይ ፡ የሚሆኑ ፡ ጥያቄና ፡ መልሶች ፡ ተደርገዋል ።

ምንም ፡ እንኳን ፡ አንዳንዶቹ ፡ አስተያየቶች ፡ የጸሐፊው ፡ የራሱ ፡ አንዳንዶቹም ፡ የተጠየቁት ፡ ሰዎች ፡ አስተያየቶች ፡ ቢሆኑም ፤ ጊዜያቸውን ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ በጸሐፊው ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ እምነት ፡ ጭምር ፡ ለጸሐፊው ፡ ለመግለጽ ፡ ፈቃደኛ ፡ በመሆን ፡ አስተያየት ፡ የሰጡትን ፡ ሰዎች ፡ ስም ፡ ላለመግለጽ ፡ ሲባል ፡ መረጃዎቹ ፡ ከየት ፡ እንደተገኙ ፡ መግለጫ ፡ አለመስጠቱ ፡ ጠቃሚ ፡ ሆኖ ፡ ተገምቶአል ።

ክርክሮችን ፡ መወሰኛ ፡ ዘዴዎች ፤

አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ በአሠሪው ፡ ላይ ፡ ቅሬታ ፡ በተሰማው ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ አራት ፡ ነገሮችን ፡ የማድረግ ፡ ምርጫ ፡ አለው ። እነርሱም ፡ ነገሩን ፡ መተው ፤ አሠሪውን ፡ ማነጋገር ፤ አሠሪውን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ መክሰስ ፤ ወይም ፡ ቅሬታውን ፡ ለሕዝባዊ ፡ ኑሮ፡እድገትና ፡ የማህበራዊ፡ኑሮ፡ጉዳይ፡ሚኒስቴር ፡ ማቅረብ፡ናቸው።ብዙውን ፡ ጊዜ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ያለ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሥራው ፡ እንዳይወጣ ፡ በመፍራት ፡ አሠሪውን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ አይከሰስም ፡ ወይም ፡ ቅሬታውን ፡ ለሚኒስቴሩ ፡ አያቀርብም ።¹⁷⁷ አሠሪውም ፡ በቀላሉ ፡ ተቀያሚና ፡ ቁጡ ፡ ከሆነ ፡ ለአሠሪው ፡ እንኳን ፡ አቤቱታውን ፡ ለማቅረብ ፡ ይፈራል ። ከሥራው ፡ የወጣ ፡ ሠራተኛ ፡ ግን ፡ ከአሠሪው ፡ ጋር ፡ ያለው ፡ ግንኙነት ፡ ከሥራው ፡ በመውጣቱ ፡ ምክንያት ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ስላልሆነ ፡ አንድ ፡ አጥጋቢ ፡ ውጤትን ፡ ለማግኘት ፡ ከፈለገ ፡ ጉዳዩን ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ሚኒስቴሩ ፡ መውሰድ ፡ ይኖርበታል ። አሁን ፡ የምንመለከተው ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ስለሚዘጋጁት ፡ የክርክር ፡ መወሰኛ ፡ ዘዴዎች ፡ ሳይሆን ፡ በፍርድ ፡ ቤትና ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገትና ፡ የማህበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ ስላሉት ፡ የክርክር ፡ አወሳሰን ፡ ሁኔታዎች ፡ ነው ።

ጉዳዩን ፡ በመጀመሪያ ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ለመውሰድ ፡ የሚፈልግ ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳዩን ፡ እንዳመለከተ ፡ ይህ ፡ የማይቻለው ፡ መሆኑን ፡ ወዲያውኑ ፡ ይረዳል ። የአዲስ ፡ አበባ ፡ አውራጃ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የሠራተኞችን ፡ አቤቱታ ፡ የሚቀበለው ፡ ጉዳዩ ፡ በመጀመሪያ ፡ ለሕዝባዊ ፡ ኑሮ፡እድገትና ፡ የማህበራዊ፡ኑሮ፡ጉዳይ፡ሚኒስቴር ፡ የቀረበ፡ከሆነ ፡ ብቻ፡ ነው ፡ በማለት ፡ ሠራተኞች ፡ ቅሬታቸውን ፡ ገልጸዋል ። ይህም ፡ ቅሬታ ፡ የአዲስ ፡ አበባ ፡ አውራጃ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ በሆነ ፡ ሰው ፡ ተረጋግጧል ።¹⁷⁸ በበታች ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ የሚያስችሉት ፡ አንዳንድ ፡ ዳኞችም ፡ ተመሳሳይ ፡ አስተያየት ፡ አላቸው። ይህም ፡ አስተሳሰብ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ አዋጅ ፡ በሚኒስቴሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኝ ፡ የክርክር ፡ ማስወገጃ ፡ መንገድ ፡ (ዘዴ) ፡ ስላቋቋመ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ለጉዳዩ ፡ መፍትሔውን ፡ በመጀመሪያ ፡ መፈለግ ፡ የሚገባው ፡ በሚኒስቴሩ ፡ ውስጥ ፡ ነው ፡ በሚል ፡ እምነት ፡ ላይ ፡ የተመሠረተ ፡ ይመስላል ። እውነት ፡ ከሆነ ፤ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ውስጥም ፡ ሆነ ፡ በሌላ ፡ ሕግ ፡ ይህንን ፡ የሚያመለክት ፡ ትንሽ ፡ ፍንጭ ፡ እንኳን ፡ ሳይኖር ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ እምነት ፡ መፈጠሩ ፡ የሚያስገርም ፡ ነው ። አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ በውል ፡ የሚያገኘውን ፡ መብቱን ፡ ከማስከበር ፡ የሚያግደው ፡ ነገር ፡ በማንኛውም ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ አይገኝም ። እንዲያውም ፡ አዋጁ ፡ የወጣው ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ መካከል ፡ በሥራው ፡ እድገት ፤ እንቅስቃሴና ፡ አለመግባባትን ፡ በማስወገድ ፡ ረገድ ፡ ለሚፈጠረው ፡ ችግር ፡ ተብሎ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ሠራተኛው ፡ ለችግሩ ፡ መፍትሔ ፡ ለመሻት ፡ ያለውን ፡ ምርጫ ፡ ለመወሰን ፡ አይደለም ፡ በማለት ፡ የከፍተኛው ፡ ፍ/ ቤት ፡ ይህንኑ ፡ አሳብ ፡ አጽድቆታል ።¹⁷⁹

አቤቱታውን ፡ ለሕዝባዊ ፡ ኑሮ፡እድገትና ፡ የማህበራዊ፡ኑሮ፡ጉዳይ፡ሚኒስቴር ፡ የሚያቀርብ ፡ ሠራተኛ ፡ በሚኒስቴሩ ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ በሆነው ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ዋና ፡ መሥ

177. ከማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፶፬ ፡ ጋር ፡ የሚገኘውን ፡ ጽሑፍ ፡ ይመለከታል ።
178. ለዚህም ፡ አሠራር ፡ የሚሰጠው ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፤ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ስላማዊ ፡ ወደሆነ ፡ ስምምነት ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ ዕድገትና ፡ የማህበራዊ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ ውስጥ ፡ በመድረስ ፡ ለክስ ፡ የሚያወጡትን ፡ ጊዜና ፡ ገንዘብ ፡ ያስቀራሉ ፡ የሚል ፡ ነው ።
179. ማሞ ፡ ይንበርበሩ ፡ ከሳሽ ፡ ይርጉ ፡ አበበ ፡ ተከላሽ ፡ (የከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፶፮) ፡ የኢት ፡ ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾል ፡ ፩ ፡ ገጽ ፡ ፴፬ ።

ሪያ፡ ቤት፡ ውስጥ፡ ለሚገኘው፡ ለአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ ያቀርባል። ራሱን፡ ችሎ፡ በተቋቋመው፡ በአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ቦርድና፡ በአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ መካከል፡ ስላለው፡ ልዩነት፡ በአሠሪዎችና፡ በይበልጥም፡ በሠራተኞች፡ መካከል፡ ብዙ፡ አለመግባባት፡ ያለ፡ ይመስላል። በማኅበሮች፡ የሚቀርቡ፡ ክርክሮች፡ ሁሉ፡ በመጀመሪያ፡ ጊዜ፡ የሚሰሙት፡ በአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ ነው። የክፍሉም፡ ሥልጣን፡ ማስታረቅ፡ ብቻ፡ ነው። አንድ፡ አቤቱታ፡ ከቀረበ፡ በኋላ፡ ጉዳይ፡ የሚመለከተውን፡ ሌላውን፡ ወገን፡ ስለጉዳይ፡ በማስታወቅ፡ በአንድ፡ በተወሰነ፡ ቀን፡ እክፍሉ፡ ድረስ፡ እንዲቀርብ፡ ይጠይቀዋል። ሥልጣኑም፡ ማስታረቅ፡ ብቻ፡ እንደመሆኑ፡ መጠን፡ መጥሪያው፡ የማስገደድ፡ ኃይል፡ የለውም። አንድ፡ የዚህ፡ ክፍል፡ ሠራተኛ፡ እንደገለጸው፡ ብዙውን፡ ጊዜ፡ ሁለቱን፡ ወገኖች፡ ለማስታረቅ፡ መጥሪያው፡ ብቻ፡ በቂ፡ ነው።¹⁸⁰ ለመጥሪያው፡ መልስ፡ ባልተሰጠ፡ ጊዜ፡ በሌላ፡ ቀን፡ እንዲቀርብ፡ ሌላ፡ መጥሪያ፡ ይላካል። ሁለቱም፡ ወገኖች፡ ከተገኙ፡ አስታራቂው፡ ማስረጃዎችን፡ ከተቀበለ፡ በኋላ፡ ለማስማማት፡ ይሞክራል። ምንም፡ ዓይነት፡ ስምምነት፡ ላይ፡ ካልተደረሰ፡ ለጉዳይ፡ እንደሚገባ፡ አድርጎ፡ ሕጉን፡ በመተርጎም፡ ለስምምነት፡ የሚሆኑትን፡ ሀሳቦች፡ ያቀርባል።¹⁸¹

ሁለቱ፡ ወገኖች፡ ስምምነት፡ በማይደርሱበት፡ ጊዜ፡ የአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ ሥራ፡ ይፈጸማል። ይህ፡ በሚሆንበት፡ ጊዜ፡ አቤቱታውን፡ ያቀረበው፡ የአንድ፡ ማኅበር፡ አባል፡ ያልሆነ፡ ሠራተኛ፡ ከሆነ፡ ጉዳዩን፡ ወደ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ መውሰድ፡ ይኖርበታል። ስለ፡ ጉዳይ፡ የሚገልጽ፡ ደብዳቤም፡ ከክፍሉ፡ ማግኘት፡ ይቻላል። በአንድ፡ ማኅበር፡ የቀረበ፡ ጉዳይ፡ ከሆነ፡ ግን፡ ለአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ቦርድ፡ መቅረብ፡ አለበት። ቦርዱም፡ ለማስማማት፡ የተደረገው፡ ሙከራ፡ በቂ፡ መስሎ፡ ካልታየው፡ ጉዳዩን፡ እንደገና፡ ወደ፡ አሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ ሊመልሰው፡ ይችላል።

እንዲጠቀሙበት፡ ተብሎ፡ የተቋቋመላቸው፡ አሠሪዎችና፡ ሠራተኞች፡ በአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ በሚካሄደው፡ የመስማማት፡ ሥነ፡ ሥርዓት፡ ላይ፡ ምን፡ ዓይነት፡ አስተያየት፡ አላቸው?

የክፍሉ፡ የመዳኘትና፡ ውሳኔውን፡ የማስፈጸም፡ ሥልጣን፡ ማጣት፡ ጥያቄ፡ ባቀረብንላቸው፡ አሠሪዎችና፡ ሠራተኞች፡ ዘንድ፡ ተቃውሞን፡ አስነስቷል። ሕጉን፡ አያውቅም፤ ውሳኔውንም፡ በጥብቅ፡ አያስፈጽምም፡ የሚል፡ ወቀሳም፡ ተሰንዝሮበታል። የኋለኛው፡ ወቀሳ፡ ምክንያትም፡ ክፍሉ፡ የመዳኘት፡ ሥልጣን፡ አለው፡ የሚለው፡ የተሳሳተ፡ እምነትና፡ አሠሪዎችም፡ ሆኑ፡ ሠራተኞች፡ ጉዳያቸውን፡ በቶሎ፡ ቀጥተኛ፡ በሆነና፡ ቁርጥ፡ ባለ፡ መንገድ፡ ለመፈጸም፡ ያላቸው፡ ፍላጎት፡ ላይ፡ ሳይሆን፡ አይቀርም። ምንም፡ እንኳን፡ በመጠናት፡ ላይ፡ የሚገኘው፡ ሕግ፡ በዚህ፡ ክርክር፡ መወሰኛ፡ መንገድ፡ ላይ፡ አንዳንድ፡ ለውጦችን፡ የሚያደርግ፡ ቢሆንም፡ ይህ፡ ክፍል፡ ያለው፡ የማስታረቅ፡ ሥልጣን፡ ምናልባት፡ እንዳለ፡

180. አንድ፡ መጥሪያ፡ ከተሰጠ፡ በኋላ፡ ሁለቱ፡ ወገኖች፡ በራሳቸው፡ ያደረጉትን፡ ስምምነቶች፡ ብዛት፡ የሚያሳይ፡ ምንም፡ መዘገብ፡ የለም። በአሁኑ፡ ጊዜ፡ የሚገኘው፡ ምንም፡ ከብዙ፡ ድካም፡ በኋላ፡ ቢሆንም፡ በልዩ፡ ልዩ፡ ደረጃዎች፡ የተደረሱትን፡ ስምምነቶች፡ ዓይነትና፡ ብዛት፡ የሚመለከት፡ ምንም፡ ማስረጃ፡ የለም። ትንሽ፡ ለወጥ፡ ያለ፡ የማስረጃዎች፡ አሰባሰብ፡ አሠራር፡ ዘዴ፡ በሥራ፡ ላይ፡ ቢውል፡ ይህንን፡ ዓይነቱን፡ ማስረጃ፡ በቀላሉ፡ እንዲገኝ፡ ለማድረግ፡ ይቻላል፡ ነበር።

181. የሥራው፡ ክርክር፡ ከባድ፡ ጭብጥ፡ ያለበት፡ በሆነ፡ ጊዜ፡ አስታራቂው፡ አንድ፡ ረዳት፡ ሚኒስትር፡ ይሆናል። ሪፖርት፡ ቱ፡ ዘ፡ ገብርንመንት፡ አፍ፡ ኢትዮጵያ፡ አን፡ ሌበር፡ አድሚኒስትሬሽን፡ በቁጥር፡ ፳፫፡ የተጠቀሰ፡ ገጽ፡ ፳፱።

ይቆይ ፡ ይሆናል ። አንድ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ከፍተኛ ፡ ባለሥልጣን ፡ ለጸሐፊው ፡ እንደገለጸው ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ዋና ፡ እምነት ፡ ከክርክር ፡ በፊት ፡ በመጀመሪያ ፡ ለማስታረቅ ፡ ቀጥሎም ፡ አስገዳጅ ፡ ባልሆነ ፡ መንገድ ፡ ለመገላገል ፡ መሞከር ፡ ነው ።

የሥራው ፡ መገባተትና ፡¹⁸² በክፍሉ ፡ የመጨረሻ ፡ ውሳኔ ፡ አለመሰጠት ፡ አንዳንድ ፡ አሠሪዎች ፡ ለስብሰባ ፡ እንዲገኙ ፡ የሚደረግላቸውን ፡ ጥሪ ፡ ችላ ፡ እንዲሉት ፡ አድርጓቸዋል ። በፍርድ ፡ ቤት ፡ እስኪከሰሱ ፡ ድረስ ፡ መጠበቅንም ፡ ይመርጣሉ ። አስተሳሰባቸውም ፡ አስታራቂው ፡ ለነሱ ፡ በሚስማማ ፡ መንገድ ፡ ቢወሰንላቸውም ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ መከሰሳቸው ፡ ስለማይቀር ፡ እነርሱም ፡ የክፍሉን ፡ መጥሪያ ፡ ችላ ፡ በማለት ፡ ጉዳያቸውን ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ የማቅረቡን ፡ ጣጣ ፡ ሊያስቀሩት ፡ ይችላሉ ። ውሳኔው ፡ ትክክለኛ ፡ እንጂ ፡ የግድ ፡ ችግርን ፡ ለማስወገድ ፡ የተወጠነ ፡ ባይሆንም ፡ ተጨማሪ ፡ የሥራ ፡ መገባተት ፡ በሠራተኞች ፡ ላይ ፡ ተጨማሪ ፡ ችግርን ፡ ይፈጥራል ። በመረቀቅ ፡ ላይ ፡ የሚገኘው ፡ ሕግ ፡ ከሚያመጣቸው ፡ ለውጦች ፡ አንደኛው ፡ ለማስታረቅ ፡ በሚደረገው ፡ ስብሰባ ፡ ላይ ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ በግዴታ ፡ እንዲገኙ ፡ ማድረግ ፡ ነው ። ይህም ፡ ከሥራ ፡ የተወገዱ ፡ ሠራተኞች ፡ ሙከራቸውን ፡ ያቋርጣሉ ፡ በሚል ፡ እምነት ፡ ወደ ፡ ስብሰባው ፡ ለመምጣት ፡ የማይፈልገውን ፡ አሠሪ ፡ በስብሰባው ፡ እንዲገኝ ፡ ሊያደርግ ፡ ይችላል ።

በፍርድ ፡ ቤት ፡ እንዳይከስ ፡ በመከልከሉ ፡ አንድ ፡ ከሥራው ፡ የተወገደ ፡ ሠራተኛ ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ውሳኔ ፡ የማግኘት ፡ ተስፋ ፡ ሳይኖረው ፡ ለማስታረቅ ፡ በሚደረገው ፡ ሙከራ ፡ ብቻ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ያጠፋል ። ሥራ ፡ ለሌለው ፡ ሠራተኛ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክፍል ፡ የሚያጠፋው ፡ ጊዜ ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ የሚያበሳጭና ፡ የሚያሰለች ፡ ቢሆን ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡ ላይሆንበት ፡ ይችላል ። እንደ ፡ ዕድል ፡ ሆኖ ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ላገኘ ፡ ሠራተኛ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ የሥራ ፡ መገባተት ፡ መብቱን ፡ ከማስከበር ፡ የሚያግደው ፡ ይሆናል ። ጉዳዩ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ በሚታይበት ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ ሥራው ፡ እንዲገባተት ፡ ሲያደርግ ፡ ውሳኔ ፡ እስኪሰጥ ፡ ድረስ ፡ ሠራተኛው ፡ ደመወዙን ፡ እንዲያገኝ ፡ ቦርዱ ፡ ወስኗል ።¹⁸³ ሆኖም ፡ ይህ ፡ ውሳኔ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ የሚደርሰውን ፡ ችግር ፡ የሚያቃልል ፡ ወይም ፡ በአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ለሚደርሰው ፡ የሥራ ፡ መገባተት ፡ መካሻ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

የአስታራቂዎቹ ፡ ሕጉን ፡ አለመማር ፡ ተጨማሪ ፡ ችግር ፡ መፍጠሩ ፡ አይካድም ። አንድ ፡ አሠሪ ፡ እንደገለጸውም ፡ አስታራቂዎቹ ፡ በመጨረሻ ፡ ያነጋገሩትን ፡ ወገን ፡ ይደግፋሉ ፡ ብሏል ።

ምንም ፡ እንኳን ፡ የሁለቱንም ፡ ወገኖች ፡ አሳብ ፡ በጥሞና ፡ መስማቱ ፡ ለማስታረቅ ፡ የሚረዳ ፡ ቢሆንም ፡ አስታራቂው ፡ የየአንዳንዱን ፡ ወገን ፡ አሳብ ፡ “አምኖ ፡ የተቀበለ” ፡ መሆኑን ፡ ሌላኛው ፡ ወገን ፡ ቢሰማ ፡ እምነትን ፡ ሊያጣና ፡ ሥጋትም ፡ ሊገባው ፡ ይችላል ። ምናልባት ፡ አስታራቂዎቹ ፡ የተቻላቸውን ፡ ያህል ፡ ይደክሙ ፡ ይሆናል ። ሆኖም ፡ በአሠሪዎችም ፡ ሆነ ፡ በሠራተኞች ፡ አስተያየት ፡ አስታራቂዎቹ ፡ ሕጉን ፡

182. አንድ ፡ ክርክር ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኞች ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ ምን ፡ ያህል ፡ ጊዜ ፡ እንደሚፈጅ ፡ የሚገልጽ ፡ ማስረጃ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ እንደሚወስድ ፡ በሠራተኛው ፡ ተገልጿል ።
183. የአዲስ ፡ አበባ ፡ ልብስ ፡ ሰፊዎች ፡ ማህበር ፡ ከላሽ ፡ የአንድ ፡ ልብስ ፡ መስፈያ ፡ ሱቅ ፡ ባለቤት ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ መስከረም ፡ ፲፱፻፺፱) ፡ ፋይል ፡ ቁ ፡ ፲፫ ፡ እና ፡ አንድ ፡ ማህበር ፡ ከላሽ ፡ አንድ ፡ የሸክላ ፡ ፋብሪካ ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሐምሌ ፡ ፱ ፡ ፲፱፻፺፰) ፡ ፋይል ፡ ቁ ፡ ፲፰ ፡ የሥራ ፡ ክርክር ።

አያውቁትም ፡ ወይንም ፡ ባልታወቀ ፡ ምክንያት ፡ ሊከተሉት ፡ አይፈልጉም ። ይህም ፡ የሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ አስተያየት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ከሚያሳዩት ፡ ትምክህትና ፡ ያልታረመ ፡ ጠባይ ፡ የመነጨ ፡ ነው ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ይህ ፡ አስተያየት ፡ ትክክል ፡ ላይሆን ፡ ቢችልም ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ርዳታ ፡ ሊሰጣቸው ፡ በሚሞክረው ፡ ወገኖች ፡ ዘንድ ፡ አለመወደድን ፡ አትርፏል ።

አሠሪዎችም ፡ ሆኑ ፡ ሠራተኞች ፡ አሁን ፡ የሚሠራበትን ፡ የአሠራር ፡ ዘዴ ፡ እንደማይወዱትና ፡ በኤኮኖሚ ፡ ረገድም ፡ በሠራተኞች ፡ ላይ ፡ ጉዳትን ፡ የሚያመጣ ፡ መሆኑን ፡ ቢያምኑበትም ፤ የሚኒስቴሩ ፡ ዋና ፡ እምነት ፡ በበጎ ፡ ፈቃደኝነት ፡ ክርክርን ፡ ማስወገድ ፡ ስለሆነ ፡ ይህን ፡ የአሠራር ፡ ዘዴ ፡ በመቀጠል ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ጥቅሙን ፡ እንዲረዱት ፡ የሚደረግ ፡ መሆኑን ፡ አንዱ ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ከፍተኛ ፡ ባለሥልጣን ፡ ገልጿል ። ሚኒስቴሩ ፡ በበጎ ፡ ፈቃደኝነት ፡ ክርክሮቹ ፡ እንዲወገዱ ፡ ይገፋፋ ፡ ይሆናል ። ሆኖም ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ የዚህ ፡ ዓይነቱን ፡ የአሠራር ፡ ዘዴ ፡ ጥቅም ፡ ማስተማሩ ፡ ግን ፡ አልተሳካም ።

ከላይ ፡ እንደተገለጸው ፡ አንድ ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ በሚሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ አጥጋቢ ፡ ውጤት ፡ ሳያገኝ ፡ ሲቀር ፡ ወደ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኞች ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ አቤቱታውን ፡ መውሰድ ፡ ይኖርበታል ። አመልካቹ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሆነ ፡ ግን ፡ በዚያ ፡ ደረጃ ፡ ያለው ፡ ዕድል ፡ ጉዳዩን ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ማቅረብ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ የወጣው ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፲፪(ሀ) ፡ ፩ ፡ ለቦርዱ ፡ «የሥራ ፡ ክርክሮችን ፡ ለማየት ፡ ተከራካሪዎችን ፡ ለማስታረቅ ፡ ለመገላገል ፡ ቢያስፈልግም ፡ የመጨረሻ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት» ፡ ሥልጣን ፡ ይሰጠዋል ። የዚህ ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፪(ተ) ፡ እና ፡ (ገ) ፡ «የሥራ ፡ ክርክር» ፡ እንደማንኛውም ፡ አወዛጋቢ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ መካከል ፡ ባለው ፡ ጠቅላላ ፡ ግንኙነት ፡ ላይ ፡ የሚነሳ ፡ ክርክር ፡ እንደሆነ ፡ ይናገራሉ ። የተጻፉት ፡ ሕግ ጋት ፡ እላይ ፡ የተሰነዘረውን ፡ መደምደሚያ ፡ ሃሳብ ፡ በቀጥታ ፡ (በግልጽ) ፡ የማይለዩ ፡ መሆናቸው ፡ አይጠረጠርም ።

በነዚህም ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ቦርዱ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ስለሥራው ፡ ሁኔታ ፡ የሚያቀርበውን ፡ አቤቱታ ፡ ለመስማት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ። ከሠራተኛ ፡ እጥረት ፡ የተነሳ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤትና ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ፖሊሲ ፡ በግል ፡ (በአንድ) ፡ ሠራተኛ ፡ የሚቀርቡትን ፡ አቤቱታዎች ፡ ለመቀነስ ፡ ሙከራ ፡ ማድረግ ፡ ቢሆንም ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ እነዚህን ፡ የመሳሰሉትን ፡ ጉዳዮች ፡ የማየት ፡ ሥልጣን ፡ እንዳለው ፡ ሲያምን ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜም ፡ የተመለከታቸው ፡ ጉዳዮች ፡ አሉ ። የአንድ ፡ ሥራ ፡ ድርጅት ፡ ሠራተኞች ፡ አለበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ ተወግደናል ፡ ብለው ፡ ክስ ፡ ባቀረቡ ፡ ጊዜ ፡ አለበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ የተወገዱ ፡ ሠራተኞች ፡ ካላ ፡ ሊያገኙ ፡ ስለሚገባ ፤ ይህም ፡ “የሠራተኛ ፡ ሁኔታዎች” ፡ ስለሆነና ፡ በዚህም ፡ ላይ ፡ የሚነሳ ፡ ክርክር ፡ “የሥራ ፡ ክርክር” ፡ ስለሆነ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ይህን ፡ ጉዳይ ፡ ለማየት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ፡ ሲል ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፈርዷል ። አንድ ፡ አሠሪ ፡ አንድን ፡ ተራ ፡ ሠራተኛ ፡ ወይም ፡ በዛ ፡ ያሉ ፡ ሠራተኞችን ፡ ከሥራ ፡ ማስወጣት ፡ የሠራተኞችን ፡ ማህበር ፡ በምንም ፡ መንገድ ፡ የሚነካ ፡ አይሆንም ፡ በማለት ፡ ያቀረበውን ፡ ክርክር ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አልተቀበለውም ።¹⁸⁴

184. የሴራ ፡ ሚካኤል ፡ ሸክላ ፡ ፋብሪካ ፡ ይግባኝ ፡ ባይ ፡ የእነደምሴ ፡ የሥራ ፡ ማህበር ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፺፮) ፡ የኢት. ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ፳፩ ፡ ፫ ፡ ገጽ ፮ ።

ከአራት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ በአንድ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ መካከል ፡ በተደረገ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ በተነሣ ፡ ክርክር ፤ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ አባል ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ጉዳዩን ፡ የመመልከት ፡ ሥልጣን ፡ የለውም ፡ ሲል ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የቀድሞ ፡ ውሳኔውን ፡ ትንሽ ፡ ለወጥ ፡ አድርጓል ።¹⁸⁵ እነዚህ ፡ ሁለት ፡ የፍርድ ፡ ጉዳዮች ፡ በአንድነት ፡ ሲታዩ ፡ ከሁለት ፡ ነገር ፡ አንዱን ፡ ማለት ፡ አለባቸው ። አንደኛው ፡ ትርጉም ፡ የማኅበሮችን ፡ ደህንነት ፡ የሚነካ ፡ ወይም ፡ ሊነካ ፡ የሚችል ፡ የሥራ ፡ ክርክር ፡ በሚሆንበት ፡ ጊዜ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ጉዳዩን ፡ የመመልከት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ፡ የሚል ፡ ነው ። አለበለዚያ ፡ (ወይም) ፡ የጉዳዩ ፡ ጭብጥ ፡ ለማኅበሮች ፡ ደህንነት ፡ የሚያሰጋ ፡ ነገርን ፡ ባልያዘ ፡ ጊዜ ፡ በማኅበር ፡ ያልተወከሉና ፡ በአንድ ፡ ሠራተኛ ፡ የሚቀርቡ ፡ አቤቱታዎችን ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ የመመልከት ፡ ሥልጣን ፡ ባይኖረውም ፡ ሠራተኛው ፡ በማኅበር ፡ በሚወከልበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ጉዳዩን ፡ የመመልከት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ፡ ማለቱ ፡ ይሆናል ። የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ይህን ፡ ውሳኔውን ፡ የሚመለከተው ፡ ቦርዱ ፡ በማኅበር ፡ በማይወከሉ ፡ ከአንዳንድ ፡ ሠራተኞች ፡ የሚቀርቡትን ፡ ጉዳዮች ፡ በፍጹም ፡ እንዲያመለከት ፡ የሚከለክል ፡ አድርጎ ፡ መሆኑንና ፡ ስለዚህ ፡ አተረጎጦም ፡ በፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አባሎችና ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ ዕድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ መካከል ፡ ውይይት ፡ በመደረግ ፡ ላይ ፡ መሆኑን ፡ ለዚህ ፡ ጸሐፊ ፡ ከሚኒስቴሩ ፡ ተገልጸለታል ።

ምንም ፡ እንኳን ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ ጉዳዮች ፡ በመጀመሪያ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ ለማስታረቅ ፡ በሚደረገው ፡ ሙከራ ፡ ቢታዩም ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ጉዳዩን ፡ በመጀመሪያ ፡ እራሱ ፡ ወስዶ ፡ የማስታረቅን ፡ ሥራ ፡ ይሠራል ።

የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሥልጣን ፡ ሰፊ ፡ ነው ።¹⁸⁶ የሚኒስቴሩን ፡ ዋና ፡ እምነት ፡ በመከተል ፡ ማናቸውንም ፡ ዓይነት ፡ ውሳኔ ፡ ከመስጠቱ ፡ በፊት ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ በበጎ ፡ ፈቃድ ፡ እንዲታረቁ ፡ ለማድረግ ፡ ይሞክራል ። ይህም ፡ ዓይነቱ ፡ የማስታረቅ ፡ ሙከራ ፡ የሚደረገው ፡ በቦርድ ፡ ፊት ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ልዩነታቸውን ፡ እንዲያስወግዱ ፡ ጥቂት ፡ ጊዜ ፡ ይሰጣቸዋል ።¹⁸⁷ ለማስታረቅ ፡ ሙከራ ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ቦርዱ ፡ ተገቢ ፡ ስላልሆነ ፡ የሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ የሚቀርበውን ፡ ማናቸውንም ፡ አቤቱታ ፡ በሚያይበት ፡ ጊዜ ፡ «እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ አፈጻጸም ፡ ለመከልከልና ፡ ይህንኑ ፡ ተግ

185. ይግባኝ ፡ ባይ ፡ እ. ቤስና ፡ ኩባንያው ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ ፔትራቶስ ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፶፱ ፡ የፍትሕብሔር ፡ ይግባኝ ፡ ቁጥር ፡ ፩፻፲፱፻፩/፶፱) ፡ (ያልታተመ) ፡ የሠራተኞች ፡ ማህበር ፡ አባል ፡ ባልነበሩት ፡ በሚሰሩ ፡ ፔትራቶስ ፡ ላይ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሥልጣኑን ፡ የመሠረተው ፡ የሴትየዋ ፡ ሥራ ፡ በአሠሪነት ፡ ስላልሆነ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፪(ረ) ፡ መሠረት ፡ “ሠራተኛ” ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ በሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ላይ ፡ ሲሆን ፡ ይህም ፡ ሁለተኛው ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ የነበሩት ፡ ባለቤታቸው ፡ ግን ፡ እሠሪ ፡ ስለሆነ ፡ በርሳቸው ፡ ላይ ፡ ቦርዱ ፡ ሥልጣን ፡ የለኝም ፡ ሲል ፡ ከሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ጋር ፡ ይነፃፀራል ።

የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ግን ፡ ሥልጣኑን ፡ የመሠረተው ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ መኖር ፡ የአንድን ፡ ሠራተኛ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ የመከሰስ ፡ መብት ፡ አይቀንሰውም ፡ በማለት ፡ በአዋጁ ፡ አንቀጽ ፡ ፴፫ ፡ እና ፡ (ከማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፸፱ ፡ ጋር ፡ የሚገኘውን ፡ ጽሑፍ ፡ ይመለከታል) ፡ በፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ሠራተኞች ፡ ጉዳይ ፡ የሚመለከቱ ፡ የተለዩ ፡ ክፍሎች ፡ እንዲያቋቁም ፡ ለፍርድ ፡ ሚኒስትር ፡ ሥልጣን ፡ በሰጠው ፡ በአንቀጽ ፡ ፴፬ ፡ ላይ ፡ ነው ።

186. ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ የወጣውን ፡ አዋጅ ፡ ቁጥር ፡ ፲፪ ፡ ይመለከታል ።
 187. ማኅበር ፡ ከላሽ ፡ የጨርቃ ፡ ጨርቅ ፡ ፋብሪካ ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ መስከረም ፡ ፲፪ ፡ ፲፱፻፶፱) ፡ የሥራ ፡ ክርክሮች ፡ ጉዳይ ፡ ቁጥር ፡ ፳፮ ።

ባር : እንዲተው : ጉዳዩ : የሚመለከታቸውን : ሰዎች : ወይም : ድርጅቶች : ለማዘዝ : ማለጣን : አለው ። የማስታረቁ : ሙከራ : ሳይሳካ : ሲቀርም : የሥራ : ክርክሮቹን : የሚመለከት : ማንኛውንም : ዓይነት : ውሳኔ : ወይም : ብይን : ሊሰጥ : ይችላል ።

ዋናው : የቦርዱ : ሥልጣን : የሚገኘው : በዚህ : በመጨረሻው : ሥልጣኑ : ውስጥ : ነው ። ይህ : ሥልጣኑ : ቦርዱን : የሕብረት : ስምምነቶችን : አንቀጾች : ብቻ : ሳይሆን : በመረቀቅ : ላይ : ባሉ : የስምምነት : ድርድሮች : ውስጥ : አከራካሪ : በሆኑት : አንቀጾች : ላይ : ውሳኔ : በመስጠት : ትርጉማቸውን : ሊያረጋግጥ : ስለሚያስችለው : ነው ። አንድ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ክፍል : ባለሥልጣን : እንደገለጸውም : ስለሠራተኞች : ሥራ : ማቆም : ለወጣው : ጥብቅ : ሕግ : ዋናው : ምክንያት : ይህ : ነው ።¹⁸⁸ እንደባለሥልጣኑ : አስተሳሰብ : ሠራተኞች : የሥራ : ሁኔታቸው : እንዲሻሻሉላቸው : ለማድረግ : ኃይል : እንዲኖራቸው : ከተፈለገና : ሌላ : መንገድ : ከሌላ : ሥራን : የማቆም : መብት : እንዲኖራቸው : በጣም : አስፈላጊ ላሊ : ሲሆን : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : በማኅበሮችና : በአሠሪዎች : መካከል : በሚፈጸመው : ውል : ላይ : ያለው : ይህ : ሥልጣን : የሥራ : ማቆም : መብትን : አስፈላጊነት : በጣም : ሊቀንሰው : ችሏል ። በርግጥም : በዚህ : አስተሳሰብ : እንደ : ሥራ : ማቆም : ወይም : መዝጋት : ያሉ : በግል : የሚወሰዱ : አስገዳጅ : የሆኑ : የክርክር : ማስወገጃ : ዘዴዎች : በተቻለ : መጠን : እንዲቀነሱ : ያስፈልጋል ። ለምሳሌ : ሁለቱም : ወገኖች : ስለደመወዝ : ባይሰማሙ : አንደኛው : ጉዳዩን : ለቦርዱ : ሊያቀርቡ : ይችላል ። ቦርዱም : ትክክለኛ : ውሳኔ : ለመስጠት : የሚያበቃው : የገንዘብና : የኤኮኖሚ : መረጃ : ባይኖረው : የአሠሪውን : የገንዘብ : አቅዋም : የሚያስረዳ : መዝገብ : እንዲቀርብለት : ሊያዝ : ይችላል ።¹⁸⁹ ይህም : የአንድ : ሕግን : የማያከብር : አሠሪ : መዝገብ : በአንድ : የመንግሥት : ባለሥልጣን : መሥሪያ : ቤት : እንዲመረመር : ማድረግ : ራሱ : አሠሪው : ጉዳዩን : በግል : እንዲፈጽም : ይገፋፋዋል ። በይበልጥም : ይህ : ባለው : የገንዘብ : ሁኔታ : ላይ : የተመሠረተው : የቦርድ : ውሳኔ : ግትር : በሆኑ : ማኅበሮች : ወይም : አሠሪዎች : በሚቀርቡ : ተገቢ : ባልሆኑ : ጥያቄዎች : ምክንያት : መጨረሻ : ከሌለው : የሥራ : ማቆምና : አንዱን : ኩባንያ : ከመዝጋት : የተሻለ : ሳይሆን : አይቀርም ።

እላይ : ከተጠቀሱት : ሥልጣኖች : በተጨማሪ : የጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት ፍርድ : ቤት : ቦርዱ : እንደ : ፍርድ : ቤት : የሚቆጠርና : የፍርድ : ቤት : ሥልጣን : እንዳለው : ወስኗል ።¹⁹⁰ ፍርድ : ቤቶች : ውሳኔያቸውን : በሚያስፈጽሙበት : መንገድ : ሁሉ : ቦርዱም : ውሳኔዎቹን : ሊያስፈጽም : ይችላል ። ምንም : እንኳን : አዋጁ : እነዚህን : የፍርድ : አፈጻጸም : መንገዶች : በግልጽ : ቢደነግጋቸውም ።¹⁹¹ ቦርዱ : እንደተቋቋመ : እነዚህን : ድንጋጌዎች : ባለሥልጣኖች : እንዲያከብሯቸው : ለማድረግ : የጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት : ውሳኔ : ያስፈልጋል ።¹⁹²

188. ስለ : አሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : የወጣውን : አዋጅ : አንቀጽ : ፪(ደ) : (፩) : (፪) : ይመለከታል ።
189. በአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : አዋጅ : አንቀጽ : ፲፫(ሐ) : (መ) : እና : (ረ) : መሠረት : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : ምርመራ : ለማድረግና : ልዩ : ልዩ : ሰዎችን : በምስክርነት : በቦርዱ : ፊት : እንዲቀርቡ : የማድረግ : ሰፊ : ሥልጣን : አለው ።
190. ይግባኝ : ባይ : የፎግስታድ : የእንጨት : ሥራ : የሠራተኞች : ማህበር : መልስ : ሰጭ : ጃኮብ : ፎግስታድ : (የጠ.ን.ነ. ፍርድ : ቤት : ፲፱፻፶፭) : የኢት. ሕግ : መጽሔት : ፱ : ፩ : ገጽ : ፩፻፹፫ ።
191. ስለ : አሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : የወጣ : አዋጅ : አንቀጽ : ፲፪ (ለ) ።
192. የሴራ : ሚካኤል : ሸክላ : ፋብሪካ : ይግባኝ : ባይ : የእነደምሴ : የሥራ : ማህበር : መልስ : ሰጭ : ከላይ : ማስታወሻ : ቁ : ፻፹፱ን : ይመለከታል ።

ምንም ፡ እንኳን ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ የሚሰጣቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ እንዲታተሙ ፡ ፍላጎት ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ ቢገልጽም ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ ዕድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ በኩል ፡ በዚህ ፡ ረገድ ፡ እስካሁን ፡ የተደረገ ፡ ሙከራ ፡ የለም። የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤትም ፡ የሕግ ፡ ዕውቀት ፡ ባላቸው ፡ ሰዎች ፡ የተሰጡ ፡ ውሳኔዎች ፡ ስላልሆኑ ፡ ሁሉም ፡ የቦርድ ፡ ውሳኔዎች ፡ መታተም ፡ አይገባቸውም ፡ ይላል ። ሆኖም ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ውሳኔዎቹ ፡ የሚሰጡት ፡ የሕግ ፡ ዕውቀት ፡ ባላቸው ፡ ሰዎች ፡ ባይሆንም ፡ የእነዚህን ፡ ሰዎች ፡ ውሳኔ ፡ አሰጣጥ ፡ ማወቅ ፡ ወደፊት ፡ ክርክር ፡ ለሚገጥማቸው ፡ ባለጉዳዮች ፡ ጠቃሚ ፡ ነው ። በዚህ ፡ ጸሐፊ ፡ አስተያየት ፡ የውሳኔዎቹ ፡ መታተም ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ይመስላል ። እስከዚያው ፡ ድረስ ፡ ባለጉዳዮች ፡ በግል ፡ በሚታተሙ ፡ እትሞች ፡ መጠቀም ፡ ይኖርባቸዋል ።¹⁹³

አሠሪዎችም ፡ ሆኑ ፡ ሠራተኞች ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሕጉን ፡ አያውቅም ፡ ሲሉ ፡ ቅሬታቸውን ፡ ገልጸዋል ። ይህም ፡ ቅሬታ ፡ መሠረት ፡ የሌለው ፡ ነው ፡ ለማለት ፡ ባይቻልም ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ የሕግ ፡ ምሁራን ፡ እጥረት ፡ ሲመለከቱት ፡ ምናልባት ፡ አሁን ፡ ያሉት ፡ የቦርድ ፡ አባሎች ፡ እነርሱን ፡ ሊተኩ ፡ ከሚችሉት ፡ ሰዎች ፡ እኩል ፡ ሕጉን ፡ ያውቁታል ። እያንዳንዱም ፡ አባል ፡ ደንበኛ ፡ የሕግ ፡ ትምህርት ፡ ለማግኘት ፡ ሙከራ ፡ ያደርጋል ።¹⁹⁴

ከትክክለኛ ፡ አስተያየት ፡ የራቀ ፡ ሊሆን ፡ ቢችልም ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ ቦርዱ ፡ የሠራተኞችና ፡ የማኅበሮች ፡ ተቃዋሚ ፡ ነው ፡ ይላሉ ። ዋናውም ፡ ቅሬታ ፡ ለሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ መሪዎች ፡ በቂ ፡ ጥበቃ ፡ አይደረግላቸውም ፡ የሚል ፡ ነው ። በቦርዱ ፡ ዘንድ ፡ የሚታየው ፡ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ከሥራ ፡ ለማስወጣት ፡ ምክንያት ፡ ሆነም ፡ አልሆነም ፡ አንዱን ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ አድርጎ ፡ የመውሰድ ፡ ዝንባሌ ፡ በአሁኑ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ወደፊት ፡ ለመሆን ፡ በሚችሉ ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ በቂ ፡ ጥበቃ ፡ የማጣት ፡ ስሜትን ፡ አሳድሯል ። ዋናው ፡ ነገር ፡ ቦርዱ ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ሳይሆን ፡ የሠራተኞችን ፡ ደኅንነት ፡ ሊኒክ ፡ የሚችለው ፡ ቦርዱ ፡ የሚሠራው ፡ ይህ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚታሰበው ፡ በመሆኑ ፡ ዋናው ፡ ነገር ፡ ይኸው ፡ የኋለኛው ፡ ጉዳይ ፡ ነው ። ማንኛውም ፡ ሰው ፡ በበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ እንዳይወጣ ፡ ማኅበሮችን ፡ መከላከያ ፡ ማድረግ ፡ እንደሚችል ፡ በማረጋገጥ ፡ የቦርዱ ፡ ውሳኔዎች ፡ ብዙዎቹን ፡ ወደፊት ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ ለመሆን ፡ የሚችሉትን ፡ ሰዎች ፡ ፍርሃት ፡ ላይ ፡ ጥሏቸዋል ። ቦርዱ ፡ አሠሪዎችን ፡ እንደሚደግፍ ፡ ቁጥራቸው ፡ በዛ ፡ ያሉ ፡ አሠሪዎችም ፡ ተስማምተዋል ።

ከሠራተኞችና ፡ ከአሠሪዎች ፡ መካከል ፡ የተጠየቁት ፡ ሰዎች ፡ በቦርዱ ፡ ውስጥ ፡ ካሉት ፡ አምስት ፡ አባሎች ፡ ሦስቱን ፡ የመንግሥቱ ፡ ወኪሎች ፡ በማድረግ ፡ መንግሥት ፡ የቦርዱን ፡ ውሳኔ ፡ ለመቆጣጠር ፡ መቻሉ ፡ ተፈላጊ ፡ አይደለም ፡ ይላሉ ። በሚ

193. ማስታወሻ ፡ ቁ. ፵፬ ፡ ይመለከቷል ። በኢት. ሕግ ፡ መጽሔት ፡ የሚታተሙት ፡ ጉዳዮች ፡ በምርጫ ፡ መሆኑን ፡ መገንዘብ ፡ ያስፈልጋል ። የዚህም ፡ መጽሔት ፡ የቦርድ ፡ አባሎች ፡ ከሕግ ፡ መምህራን ፡ ከፍርድ ፡ ቤቶችና ፡ ከሚኒስትሮች ፡ ታላላቅ ፡ በለሥልጣኖች ፡ የተውጣጡ ፡ ናቸው ። ሁሉን ፡ ጉዳዮች ፡ ለማተም ፡ ከማስቸገሩም ፡ በላይ ፡ ለዚህ ፡ በምርጫ ፡ ስለማተሙ ፡ የሚሰጡት ፡ ምክንያት ፡ የሚታተሙት ፡ ጉዳዮች ፡ ተሰሚነት ፡ ያላቸው ፡ ሆነው ፡ ስለሚታዩ ፡ “የተሻሉት” ብቻ ፡ መታተም ፡ አለባቸው ፡ የሚል ፡ ነው ።

194. ከአሠሪና ፡ ሠራተኞች ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ አባሎች ፡ መካከል ፡ አንዱ ፡ ከቀ. ኃ. ሥ. ዩኒቨርሲቲ ፡ የሕግ ፡ ፋኩልቲ ፡ የሕግ ፡ ባችለር ፡ ዲግሪ ፡ አግኝተው ፡ የተመረቁ ፡ ናቸው ።

ኒስቴሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ ረቂቅ ፡ ሕግ ፡ ሁለቱን ፡ የመንግሥት ፡ ወኪሎች ፡ ከቦርዱ ፡ እንደሚያስወጣቸው ፡ ፍንጭ ፡ ተገኝቷል ።

ጥቂት ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ መሪዎችና ፡ ሠራተኞች ፡ በአንዳንድ ፡ ኩባንያዎች ፡ ውስጥ ፡ ጥቅም ፡ ያላቸው ፡ አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ በቦርዱ ፡ ላይ ፡ ተጽዕኖ ፡ ያላቸው ፡ መሆኑን ፡ ይናገራሉ ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ይህ ፡ አነጋገር ፡ በማስረጃ ፡ የተደገፈ ፡ ባይሆንም ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ እምነት ፡ በአንዳንድ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎችና ፡ ሠራተኞች ፡ ዘንድ ፡ መገኘት ፡ በነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ዓይን ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ የሚሰጡትን ፡ ውሳኔዎች ፡ እምነት ፡ የማይጣልባቸው ፡ አድርጓቸዋል ።

አንዳንድ ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ውሳኔዎች ፡ ግን ፡ በአንዳንድ ፡ ነገሮች ፡ የተገፋፉ ፡ መስለው ፡ ይታያሉ ። አንድ ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ባለሥልጣን ፡ ለዚህ ፡ ጸሐፊ ፡ እንደገለጸው ፡ አንድ ፡ በመንግሥት ፡ የሚተዳደር ፡ ለትርፍ ፡ የሚሠራ ፡ የሥራ ፡ ድርጅት ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበራቸውን ፡ የተመዘገበ ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ለማድረግ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ፎርማሊቲ ፡ ሁሉ ፡ ከፈጸሙ ፡ በኋላ ፡ የሥራው ፡ ድርጅት ፡ ወኪሎች ፡ የሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ ዕድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ ማኅበሩን ፡ እንዳይመዘግብ ፡ ገፋፍተውታል ። በዚህም ፡ መሠረት ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ በሚኒስቴሩ ፡ ዘንድ ፡ የነበረው ፡ አስተያየት ፡ ሠራተኞቹ ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ለማቋቋም ፡ መብት ፡ አላቸው ፡ የሚል ፡ ቢሆንም ፡ ምዝገባው ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ተከልክሏል ።¹⁹⁵

የረቂቁ ፡ ሕግ ፡ ደንቦች ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ሕግ ፡ ላይ ፡ ጠቅላላ ፡ ለውጥ ፡ ለማምጣትና ፡ ለማብራራት ፡ የታሰቡ ፡ ናቸው ። በዚህም ፡ የተነሳ ፡ የክርክር ፡ መወሰኛው ፡ መንገድም ፡ ይሻሻል ፡ ይሆናል ። አንዱ ፡ ሐሳብም ፡ ጥቃቅን ፡ የሆኑ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳዮችን ፡ የሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶችን ፡ ማቋቋም ፡ ነው ።¹⁹⁶ ምንም ፡ እንኳን ፡ በአንድ ፡ አሠሪ ፡ አስተያየት ፡ ይህ ፡ ሐሳብ ፡ ለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ምትክ ፡ ሊሆን ፡ ቢችልም ፡ ዋናው ፡ ጥያቄ ፡ እነዚህ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ለማስታረቅ ፡ ከመሞከር ፡ በፊት ፡ የመዳኘት ፡ ሥልጣን ፡ ይኖራቸዋል ፡ ወይ ? የሚለው ፡ ይሆናል ። ሌላው ፡ ሐሳብ ፡ ደግሞ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ አሁን ፡ በሳምንት ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ ለግማሽ ፡ ቀን ፡ በሚያደርገው ፡ ስብሰባ ፡ ፈንታ ፡ ሙሉ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሠራ ፡ በማድረግ ፡ ሁሉንም ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳዮችን ፡ እንዲያይ ፡ ማድረግ ፡ ይሻላል ፡ የሚል ፡ ነው ። ይህም ፡ አሠራር ፡ ዋናው ፡ ሸክም ፡ የሥራ ፡ ልምድ ፡ ባላቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ እንዲወድቅ ፡ ያደርጋል ። ነገር ፡ ግን ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት¹⁹⁷ ፡ በጥቃቅን ፡ ጉዳዮች ፡ የተነሳ ፡ ፋይል ፡ እንዳይበዛበት ፡ ለዚህ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ይግባኝ ፡ የማለትን ፡ መብት ፡ መለወጥ ፡ ያስፈልግ ፡ ይሆናል ።

195. የመንግሥት ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ለማቋቋም ፡ ስላላቸው ፡ መብት ፡ በዊልያም ፡ ኤች ፡ ዩዊንግ ፡ የተጻፈውን ፡ በኢት. ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾል ፡ ፩ ፡ ቁ ፡ ፫ ፡ (፲፱፻፷፩) ፡ ገጽ ፡ ፭፻፷፩ ፡ ይመለከታል ።

196. የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፱፬ ፡ በፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛን ፡ ጉዳይ ፡ የሚመለከቱ ፡ የተለዩ ፡ ክፍሎችን ፡ እንዲያቋቁም ፡ ለፍርድ ፡ ሚኒስትር ፡ ሥልጣን ፡ ይሰጠዋል ። በዚህ ፡ ረገድ ፡ እስከአሁን ፡ የተወሰደው ፡ እርምጃ ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ አንዱ ፡ ክፍል ፡ ከአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ወሳኝ ፡ ቦርድ ፡ የሚመጣውን ፡ ይግባኝ ፡ እንዲሰማ ፡ መደረጉ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

197. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፲፱ ።

አሠሪዎች ፡ ስለሠራተኞችና ፡ ስለ ፡ ሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፤

ምንም ፡ እንኳን ፡ አንዴ ፡ ከተቋቋመ ፡ ዘንድ ፡ ይሁን ፡ በማለት ፡ ወይም ፡ መቋቋሙ ፡ የማይቀር ፡ መስሎ ፡ ስለታያቸው ፡ አንዳንድ ፡ አሠሪዎች ፡ የሠራተኞችን ፡ ማኅበር ፡ መቋቋም ፡ ቢቀበሉትም ፡ ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ አሠሪዎች ፡ ውስጥ ፡ የሚበልጡት ፡ የማኅበሮችን ፡ መቋቋም ፡ የሚቃወሙ ፡ ናቸው ። በሌላው ፡ ክፍለ ፡ ዓለም ፡ ውስጥ ፡ እንደሚገኘው ፡ ሁሉ ፡ በኢትዮጵያም ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ግንኙነት ፡ እንደ ፡ ጌታና ፡ ሎሌ ፡ ግንኙነት ፡ እንደመሆኑ ፡ መጠን ፡ ይህ ፡ ሁኔታ ፡ አያስደንቅም ። ሠራተኞች ፡ እንደገለጹትና ፡ ብዙዎች ፡ አሠሪዎችም ፡ እንዳረጋገጡት ፡ ሠራተኞች ፡ ከፍተኛ ፡ ደመወዝ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ የተሰጣቸውን ፡ ጥቅም ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ አይጠይቁም ፡ ወይም ፡ ቢጠይቁም ፡ ከፍተኛ ፡ አክብሮትን ፡ በማሳየት ፡ ነው ። ብዙውን ፡ ጊዜም ፡ የአንድ ፡ ማኅበር ፡ መኖር ፡ ብዙ ፡ ተጨማሪ ፡ ችግርን ፡ ይፈጥራል ። አንድ ፡ ማኅበር ፡ ከአንድ ፡ ሰው ፡ ይልቅ ፡ ይበልጥ ፡ በራሱ ፡ የመተማመን ፡ ስሜት ፡ ይኖረዋል ። አንድ ፡ ማኅበር ፡ አሠሪው ፡ ሕጉን ፡ እንዲከተል ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ደመወዝ ፡ እንዲከፍል ፡ የተሻለ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ እንዲኖር ፡ ለመጠየቅና ፡ የሠራተኞችንም ፡ ከሥራ ፡ መውጣት ፡ በይበልጥ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ። እነዚህም ፡ የአሠሪውን ፡ ፍጹም ፡ የበላይነት ፡ ሥልጣን ፡ የሚነኩ ፡ ችግርን ፡ የሚፈጥሩና ፡ ጊዜን ፡ የሚፈጁ ፡ በመሆናቸው ፡ አሠሪዎች ፡ ለሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ መቋቋም ፡ ተቃዋሚዎች ፡ መሆናቸው ፡ ግልጽ ፡ ነው ።

ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ ማኅበሮች ፡ ያሏቸው ፡ አንዳንድ ፡ ኩባንያዎች ፡ ማኅበሮችን ፡ በመጠኑ ፡ ጥቅም ፡ የሚሰጡ ፡ አድርገው ፡ ይመለከቷቸዋል ። በሠራተኞች ፡ ላይ ፡ የሚወሰደው ፡ የዲሲፕሊን ፡ እርምጃ ፡ በማኅበር ፡ መሪዎች ፡ አማካይነት ፡ በመሆኑ ፡ እንደሚቀል ፡ ብዙዎች ፡ ገልጸዋል ። በዲሲፕሊን ፡ እርምጃው ፡ ምክንያት ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሥራ ፡ በሚወገድበት ፡ ጊዜ ፡ ሠራተኛው ፡ ያደረገውን ፡ ጥፋት ፡ ስለሚያውቅ ፡ ማኅበሩ ፡ አሠሪዎችን ፡ ይደግፋል ። ሌሎች ፡ አሠሪዎች ፡ ደግሞ ፡ ማኅበሮችን ፡ እንደ ፡ ሠራተኞች ፡ ማስተማር ፡ ያሉትን ፡ አንዳንድ ፡ ለመጀመር ፡ የሚፈልጉትን ፡ ፖሊሲዎች ፡ ማከናወኛ ፡ መሣሪያ ፡ አድርገው ፡ ይቆጥሯቸዋል ። የማኅበሮችን ፡ መኖር ፡ በመደገፍ ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ የሚሰጠው ፡ ሌላው ፡ ምክንያት ፡ ደግሞ ፡ ለማንኛውም ፡ ጉዳይ ፡ ከያንዳንዱ ፡ ሠራተኛ ፡ ጋር ፡ ከመነጋገር ፡ ሁሉንም ፡ ከሚያጠቃልል ፡ ከአንድ ፡ ማኅበር ፡ ጋር ፡ ተነጋግሮ ፡ መፈጸም ፡ መሻሉ ፡ ነው ። ይህንንም ፡ ጥቅም ፡ ለማግኘት ፡ ሲሉ ፡ ብዙ ፡ ኩባንያዎች ፡ ለሥልጣናቸው ፡ መቀነስ ፡ ፈቃደኛ ፡ ሆነው ፡ ይታያሉ ።

አንድ ፡ አሠሪ ፡ ስለ ፡ ማኅበሮች ፡ ያለው ፡ አስተሳሰብ ፡ እንደ ፡ አሠሪው ፡ ዜግነት ፡ የተለያየ ፡ ይሆናል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ በየቀበሌው ፡ የሚገኙት ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቻቸው ፡ በሐሳቡ ፡ ባይስማሙም ፡ ለዓይነት ፡ የተወሰዱት ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ባለንብረትነት ፡ የሚካሄዱት ፡ ኩባንያዎች ፡ መደበኛ ፡ ፖሊሲ ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበሮችን ፡ መቋቋም ፡ የሚደግፍ ፡ ነው ። ይህም ፡ የሆነበት ፡ ምክንያት ፡ ምናልባት ፡ ከመንግሥቱ ፡ ማኅበሮችን ፡ የመደገፍ ፡ ፖሊሲ ፡ ጋር ፡ ለመስማማት ፡ ወይም ፡ በማያውቁት ፡ አገር ፡ በአንዳንድ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ከእያንዳንዱ ፡ ሠራተኛ ፡ ጋር ፡ ለመነጋገር ፡ ካለመፈለግ ፡ የተነሳ ፡ ይሆናል ። ሆኖም ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ አሠሪዎቹ ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ካሉበት ፡ አገር ፡ የመጡ ፡ በመሆናቸው ፡ ይመስላል ።

በኢትዮጵያውያን ፡ ቁጥጥር ፡ ሥር ፡ የሚገኙ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ግን ፡ ፅንግዳ ፡ ሁኔታ ፡ ይታይባቸዋል ። ማኅበሮችን ፡ በጣም ፡ ከሚቃወሙት ፡ አንዳንዶቹ ፡ ከነዚህ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ የመጡት ፡ ሲሆን ፡ ከአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ሠራተኞች ፡ ብዙዎቹም ፡ ማኅበሮችን ፡ ሠራተኞችን ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ ጭቆና ፡ የሚከላከሉ ፡ መሣሪያዎች ፡ አድርገው ፡ ይመለከቷቸዋል ። አሠሪዎችንም ፡ የሠራተኞች ፡ ጠላት ፡ አድርገው ፡ በመመልከት ፡ ሠራተኞች ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ ሚዛናዊ ፡ ያልሆነ ፡ እርምጃና ፡ ጭቆና ፡ መከላከያ ፡ እንዲኖራቸው ፡ ያስፈልጋል ፡ ብለው ፡ ያምናሉ ። ሆኖም ፡ ከነዚህ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ጥቂቶቹ ፡ አሠሪ ፡ በነበሩበት ፡ ጊዜ ፡ በድርጅቶቻቸው ፡ ውስጥ ፡ ማኅበሮች ፡ እንዳይቋቋሙ ፡ አድርገዋል ። ማኅበር ፡ ከተቋቋመ ፡ የማይቀር ፡ ነው ፡ ብለው ፡ የሚያስቡትን ፡ የሠራተኞች ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማን ፡ በጥብቅ ፡ ይቃወማሉ ።

አሠሪዎች ፡ በሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፡ አሠሪው ፡ ከንግዱ ፡ ሥራ ፡ ጋር ፡ እንዳለው ፡ መተሳሰር ፡ መጠን ፡ የተለያየ ፡ ነው ። አሠሪው ፡ ራሱን ፡ ከንግዱ ፡ ጋር ፡ በጣም ፡ ያስተሳሰረ ፡ ከሆነ ፡ የሠራተኛን ፡ ማኅበር ፡ የርሱን ፡ ሥልጣን ፡ በመቃወም ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ እንደመጣ ፡ አደጋ ፡ ይቆጥረዋል ። ብዙዎቹ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ኩባንያዎች ፡ የታላላቅ ፡ ኩባንያዎች ፡ ቅርንጫፎች ፡ ናቸው ። የነዚህ ፡ የቅርንጫፍ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ እንደመሆናቸው ፡ መጠን ፡ ትርፍ ፡ የማግኘት ፡ ፍላጎት ፡ አላቸው ። ይህም ፡ ትርፍ ፡ ማግኘትም ፡ ሥራቸው ፡ የተቃና ፡ ለመሆኑ ፡ ምስክር ፡ በመሆኑ ፡ በትልቁ ፡ ኩባንያ ፡ ውስጥ ፡ ዕድገትን ፡ ያስገኝላቸዋል ። ሆኖም ፡ ማዕረግ ፡ ብቻውን ፡ ሥልጣን ፡ በሚያስገኝበት ፡ ባህል ፡ ውስጥ ፡ ያደጉ ፡ ስላልሆኑ ፡ ለኩባንያው ፡ የተቃና ፡ ሥራ ፡ የሚያስቡ ፡ ቢሆኑም ፡ እስከዚህ ፡ ድረስ ፡ ራሳቸውን ፡ ከኩባንያው ፡ ጋር ፡ አንድ ፡ አድርገው ፡ አይመለከቱም ። የኢትዮጵያውያን ፡ ወይም ፡ እዚህ ፡ አገር ፡ ተቀማጭ ፡ የሆኑ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ንብረት ፡ የሆኑት ፡ ብዙዎቹ ፡ ኩባንያዎች ፡ ግን ፡ በአንድ ፡ ሰው ፡ የተቋቋሙ ፡ ናቸው ። ይህም ፡ ሰው ፡ ራሱን ፡ ከንግዱ ፡ አይለይም ። የንግዱን ፡ ድርጅት ፡ ሥልጣን ፡ መወሰን ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ የመጣ ፡ አደጋ ፡ ይሆናል ። የሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ በነዚህ ፡ አሠሪዎች ፡ ዐይን ፡ የማይመቹ ፡ ኃይሎች ፡ ከመሆናቸውም ፡ በላይ ፡ በንግድ ፡ ባለሀብትነት ፡ ላይም ፡ እንደ ፡ ከባድ ፡ አደጋ ፡ የሚታዩ ፡ ናቸው ።

የብዙዎቹ ፡ ማኅበሮች ፡ የሌላቸው ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ አሠሪዎች ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ያልተቋቋሙት ፡ ሠራተኞቻቸው ፡ የሚፈልጉትን ፡ ሁሉ ፡ ስለሚያገኙ ፡ ምንም ፡ ቅር ፡ የሚያሰኛቸው ፡ ነገር ፡ ስለሌለ ፡ ነው ፡ ይላሉ ። ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ ራሱን ፡ ለመደገፍ ፡ ሲባል ፡ የተሰጠ ፡ አስተያየት ፡ ግን ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ በአቀጣጠር ፡ ሁኔታዎች ፡ የተደገፈ ፡ ወይም ፡ በሠራተኞቹ ፡ ተቀባይነትን ፡ ያገኘ ፡ አይደለም ። አንድ ፡ የተጠየቀ ፡ ሰው ፡ እንደገለጸው ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ በኩባንያው ፡ ውስጥ ፡ ማኅበር ፡ ቢቋቋምም ፡ ሠራተኞቹ ፡ የማኅበርተኝነት ፡ ሒሳባቸውን ፡ ከከፈሉም ፡ በኋላ ፡ ከበፊቱ ፡ ሁኔታቸው ፡ ምንም ፡ መሻሻል ፡ አለማግኘታቸው ፡ ለማኅበሩ ፡ መፍረስ ፡ ዋና ፡ ምክንያት ፡ ሆኗል ። ማኅበሮች ፡ ከተቋቋሙ ፡ በኋላ ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ የሥራ ፡ እንቅስቃሴ ፡ በማያሳዩበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ምክንያቱ ፡ ይህ ፡ ይመስላል ። የማኅበሮች ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ጠይቆ ፡ ለማግኘት ፡ አለመቻል ፡ ጠይቀው ፡ ዝም ፡ በማለታቸው ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ አጥጋቢ ፡ በሆነ ፡ መንገድ ፡ ለመከራከር ፡ አለመቻላቸውም ፡ ነው ። ሆኖም ፡ በማኅበር ፡ መሪዎች ፡ የሚቀርቡ ፡ ተገቢ ፡ ያልሆኑ ፡ ጥያቄዎች ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ምክንያቶች ፡ የአንድ ፡ አዲስ ፡ ማኅበር ፡ አባሎችን ፡ አንድ ፡ ዓይነት ፡ ውጤት ፡ በቶሎ ፡ ለማግኘት ፡ እንዲጓጉ ፡ ያደርጋቸዋል ። ኩባንያው ፡ አጉል ፡ ግትር ፡ ሆኖ ፡ ለመስማማት ፡ የማይሻ ፡ ከሆነ ፡ ማኅበሩ ፡ ጥያቄውን ፡ ለማስፈጸም ፡

ሲል ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማ ፡ ማድረግ ፡ ይኖርበታል ። ይህም ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ ጉዳዩን ፡ ወደ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ እንዲወስድ ፡ ያደርገዋል ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ የሠራተኞቹ ፡ አድራጎት ፡ ከሕግ ፡ ውጭ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ሁሉንም ፡ ሥራ ፡ ያቆሙትን ፡ ሠራተኞች ፡ ከሥራ ፡ ለማስወገድ ፡ ስለሚቻል ፡¹⁹⁸ ሠራተኞቹ ፡ ወዲያውኑ ፡ ወደ ፡ ሥራቸው ፡ ይመለሳሉ ። በብዙ ፡ ሁኔታዎችም ፡ የዚህ ፡ ከሥራ ፡ የመውጣት ፡ መኖር ፡ ሠራተኞቹ ፡ በመሪዎቻቸው ፡ ላይ ፡ እምነት ፡ እንዲያጡ ፡ ሲያደርጋቸው ፡ ይህም ፡ የማኅበሩን ፡ መፍረስ ፡ ያስከትላል ። ነገር ፡ ግን ፡ ሥራ ፡ በማቆም ፡ ፈንታ ፡ ማኅበሩ ፡ ሕጋዊውን ፡ መንገድ ፡ በመከተል ፡ ጉዳዩን ፡ ለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ለማቅረብ ፡ ከወሰነ ፡ በአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ያለው ፡ የሥራ ፡ መገባዘጃ ፡ የሠራተኞቹን ፡ ትዕግሥት ፡ የሚያስጨርስ ፡ ይሆናል ። ከኩባንያው ፡ ብዙ ፡ ጥቅም ፡ ማግኘት ፡ ይገባናል ፡ የሚል ፡ እምነት ፡ ቢያደርግባቸውም ፡ ብዙዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ ይህንን ፡ ለማግኘት ፡ ብዙ ፡ መልፋት ፡ አይፈልጉም ። ይህም ፡ የሠራተኞች ፡ ትዕግሥት ፡ ማጣት ፡ የሚጠቅመው ፡ አሠሪውን ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ አሠሪው ፡ እስከተቻለው ፡ ድረስ ፡ ግትር ፡ ሆኖ ፡ መቆየት ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ ጠቃሚ ፡ ፖሊሲ ፡ ሆኖ ፡ ያገኘዋል ።

አንዳንድ ፡ ኩባንያዎች ፡ አንዱን ፡ ማኅበር ፡ ለማበሳጨት ፡ ምን ፡ ያህል ፡ እርምጃ ፡ እንደሚወስዱ ፡ በሚከተሉት ፡ ምሳሌዎች ፡ መረዳት ፡ ይቻላል ። አንድ ፡ የመጠጥ ፡ ፋብሪካ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ያቋቋሙትን ፡ ማኅበር ፡ ለማወቅ ፡ ስላልፈለገ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ሥራቸውን ፡ አቆሙ ። እንዳጋጣሚ ፡ ሆኖ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ሥራቸውን ፡ ያቆሙት ፡ ከሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ ባለሥልጣናት ፡ ኩባንያውን ፡ ለመገባዘጃ ፡ በመጠብቅ ፡ ጊዜ ፡ በመሆኑ ፡ ኩባንያው ፡ የተቋቋመውን ፡ ማኅበር ፡ እንዲያውቅ ፡ ሊገደድ ፡ ችሏል ። ሌሎች ፡ ኩባንያዎች ፡ የሚሠሩበትን ፡ ዘዴ ፡ በመከተል ፡ ይኸው ፡ ኩባንያ ፡ ከጥቂት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ አንድ ፡ የኅብረት ፡ ስምምነት ፡ እንዲያደርግ ፡ በተጠየቀ ፡ ጊዜ ፡ ጉዳዩ ፡ ለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ከመቅረቡ ፡ በፊት ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ንግግር ፡ ለማድረግ ፡ ፈቃደኛ ፡ ሳይሆን ፡ ቀርቷል ።

ሠራተኞቹ ፡ ማኅበር ፡ ያቋቋሙበት ፡ ምክንያት ፡ ማኅበር ፡ ማቋቋም ፡ እንደ ፡ ዘመን ፡ አመጣሽ ፡ ነገር ፡ ስለሚታይ ፡ ብቻ ፡ በመሆኑ ፡ ማኅበሩ ፡ የኅብረት ፡ ስምምነት ፡ እንዲደረግ ፡ ቢጠይቅ ፡ መሪዎቹን ፡ ከሥራ ፡ የሚያስወግዳቸው ፡ መሆኑን ፡ የአንድ ፡ ኩባንያ ፡ የአስተዳደር ፡ ዲሬክተር ፡ በግልጽ ፡ ተናግሯል ።

የአንድ ፡ ጋራዥ ፡ ባለቤትም ፡ ማኅበር ፡ እንዳይቋቋም ፡ የሚያደርግበት ፡ የተወሳሰበና ፡ የሚያስገርም ፡ ዘዴ ፡ አለው ። ማኅበር ፡ እንዳይቋቋም ፡ በመፍራት ፡ ባለቤቱ ፡ ሥራውን ፡ በሙሉ ፡ ለሦስት ፡ ተቋራጮች ፡ አከፋፈለ ። በመጀመሪያ ፡ የተቀጠሩት ፡ ሠራተኞች ፡ በሙሉ ፡ በሦስት ፡ ቦታ ፡ እንዲከፋፈሉ ፡ ካደረገ ፡ በኋላ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ለልዩ ፡ ልዩ ፡ አሠሪዎች ፡ የሚሠሩ ፡ ስለሆነ ፡ ሊቀላቀሉ ፡ እንደማይችሉ ፡ ተገለጸላቸው ። ይህንንም ፡ የተቃወመ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ወዲያውኑ ፡ ከሥራው ፡ እንዲወገድ ፡ ተደርጓል ። ይህም ፡ ዘዴ ፡ የማኅበሩን ፡ መቋቋም ፡ በአጭር ፡ አስቀርቶታል ።

የአንድ ፡ በውጪ ፡ አገር ፡ ሰው ፡ ባለቤትነት ፡ ሥር ፡ ያለ ፡ የሥራ ፡ ድርጅት ፡ አስተዳዳሪ ፡ ለዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ጠባይ ፡ ምክንያት ፡ የሆነውን ፡ ነገር ፡ ሲገልጽ ፡ በሠራ

198. ከዚያው ፡ እንቀጽ ፡ ፪(ደ) ፡ (ለ) ፡ (፪) ፡ የፍ.ብ. ሕግ ፡ ቁ. ፪ሺ፭፻፹፩ ፡ እና ፡ የኢትዮጵያ ፡ ማመላለሻ ፡ ሠራተኞች ፡ ይግባኝ ፡ ባይ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ማመላለሻ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፷ ፡ የፍ.ብ. ይግባኝ ፡ ቁ. ፫፻፲፩/፳) ፡ (ያልታተመ) ።

ተኞች ፡ ማኅበር ፡ የተረቀቀ ፡ አንድ ፡ የኅብረት ፡ ስምምነት ፡ በቀረበለት ፡ ጊዜ ፡ የሠራተኞቹን ፡ አለመደሰት ፡ የሚገልጸው ፡ ይህ ፡ ስምምነት ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ያለው ፡ ሆኖ ፡ ስላላገኘው ፡ በመደነቅ ፡ ሳይቀበለው ፡ ቀርቷል ። ነገር ፡ ግን ፡ እንደ ፡ አጋጣሚ ፡ ሆኖ ፡ አስተዳዳሪው ፡ ወዲያውኑ ፡ አሳቡን ፡ በመቀየር ፡ ስለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ያለው ፡ ሕግና ፡ ደንብ ፡ የሚያጣራበትን ፡ ዕድል ፡ ይጠብቅ ፡ ጀመር ። በዚህ ፡ ኩባንያ ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ስምምነት ፡ ሊደርስበት ፡ ያልተቻለ ፡ አለመግባባት ፡ ቢፈጠር ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ማለትም ፡ አሠሪውም ፡ ሆነ ፡ ማኅበሩ ፡ ጉዳዩን ፡ ለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚፈልጉ ፡ እንጂ ፡ አድማን ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ ማቆምን ፡ የሚፈልጉ ፡ አይመስልም ።

ስለማኅበሮች ፡ ምን ፡ አስተያየት ፡ እንዳላቸው ፡ በተጠየቁ ፡ ጊዜ ፡ ብዙ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ሲመልሱ ፤ ማኅበሮችን ፡ የማይደግፉበት ፡ ምክንያት ፡ የማኅበሮች ፡ መቋቋም ፡ ሠራተኞች ፡ ትክክለኛ ፡ ያልሆኑ ፡ ጥያቄዎችን ፡ በማቅረብ ፡ ችግርን ፡ እንዲፈጥሩ ፡ ከማድረግ ፡ በስተቀር ፡ ሌላ ፡ ምንም ፡ ነገር ፡ የሠራው ፡ ስለሌለ ፡ መሆኑን ፡ ገልጸዋል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ከተጠኑት ፡ ማኅበሮች ፡ ብዙዎቹ ፡ የኩባንያዎቹን ፡ የገንዘብ ፡ አቅጣጫ ፡ ሳያጠኑ ፡ በሠራተኞቹ ፡ ፍላጎት ፡ መሠረት ፡ ብቻ ፡ ከፍተኛ ፡ ጥያቄዎችን ፡ ያቀረቡ ፡ መሆናቸው ፡ ምናልባት ፡ ትክክል ፡ ቢሆንም ፡ ብዙ ፡ አሠሪዎችም ፡ ሠራተኞቻቸው ፡ በሕግ ፡ ሊያገኙ ፡ የሚገባቸውን ፡ ጥቅሞች ፡ እንዳልሰጡአቸው ፡ ወይም ፡ ሊሰጡአቸው ፡ እንደማይፈልጉ ፡ እርግጥ ፡ ነው ። ማንኛውም ፡ የአሠሪውን ፡ ሥልጣን ፡ የሚነካ ፡ አድራጎት ፡ ችግርን ፡ እንደመፍጠሩ ፡ መጠን ፤ በዚህ ፡ ረገድ ፡ ማኅበሮች ፡ “ችግርን ፡ ፈጥረው” ፡ ይሆናል ። ነገር ፡ ግን ፡ የማኅበሮች ፡ ትክክለኛ ፡ ሥራ ፡ ይኸው ፡ ብቻ ፡ ነው ። የሥራ ፡ መቆጣጠሪያው ፡ ክፍል ፡ በደንብ ፡ ሥራውን ፡ ካከናወነና ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ ተሟልተው ፡ እንዲገኙ ፡ ካደረገ ፡ ለነዚህ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ችግርን ፡ ፈጠረ ፡ ማለት ፡ ነው ።¹⁹⁹ ሆኖም ፡ እነዚህን ፡ ችግሮች ፡ መፍጠር ፡ ግዴታው ፡ ወይም ፡ ሥራው ፡ ነው ።

ጥሩ ፡ ማኅበር ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ እንደሆነ ፡ ለመግለጽ ፡ ፈቃደኛ ፡ የሆኑት ፡ አራት ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ በሙሉ ፡ በኃይለኛ ፡ ማኅበር ፡ ላይ ፡ ተቃውሞን ፡ የሚያሳዩ ፡ ናቸው ። ሁሉም ፤ ሠራተኞች ፡ ለሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ያለባቸውን ፡ ግዴታ ፡ በማጠንከር ፡ ሲናገሩ ፡ ማኅበሮችም ፡ ይህንኑ ፡ ሠራተኞች ፡ ለሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ያለባቸውን ፡ ግዴታ ፡ የሚያስፈጽም ፡ አካል ፡ መሆን ፡ አለበት ፡ የሚል ፡ አስተሳሰብ ፡ አላቸው ። ማኅበሮች ፡ አሠሪዎችን ፡ ለመርዳት ፡ የተቋቋሙ ፡ መሆን ፡ አለባቸው ፡ የሚለውን ፡ አስተሳሰብ ፡ አጥብቀው ፡ የያዙት ፡ ሁለት ፡ ኩባንያዎች ፡ ናቸው ። ከነዚህም ፡ አንደኛው ፡ ኩባንያ ፡ ማኅበሮች ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ የደረሰባቸውን ፡ ሠራተኞች ፡ ለመርዳት ፡ በሚያዋጡት ፡ መዋጮ ፡ አሠሪውን ፡ ካሳ ፡ ከመክፈል ፡ ለማዳን ፡ የተፈጠሩ ፡ መሣሪያዎች ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ ያስባል ። ሌላው ፡ ኩባንያ ፡ ደግሞ ፡ ማኅበር ፡ አሠሪው ፡ ሠራተኞቹን ፡ ለመቆጣት ፡ ከሚወስደው ፡ እርምጃ ፡ ነፃ ፡ እንዲሆን ፡ የሚያደርግ ፡ መሆን ፡ አለበት ፡ ብሎ ፡ ያምናል ። ሌሎች ፡ ሁለቱ ፡ ኩባንያዎች ፡ ግን ፡ ጥሩ ፡ ማኅበርን ፡ የሚመለከቱት ፡ አንዳንድ ፡ ጥቃቅን ፡ ቅሬታዎችን ፡ ለማጥፋትና ፡ ሁለቱን ፡ ወገኖች ፡ በማስማማትና ፡ ሌሎች ፡ ቅሬታዎችን ፡ በማስወገድ ፡ በሠራተኛ ፡ ክፍል ፡ የሚጠፋውን ፡ ጊዜ ፡ ለማስቀረት ፡ የሚረዳ ፡ የአቤቱታ ፡ ማቅረቢያ ፡ ዘዴ ፡ አድርገው ፡ ነው ።

199. ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፫ ፡ ገጽ ፡ ፳፭-፳፮ ፡ የተጠቀሰውን ፡ ሪፖርት ፡ ቱዘ ፡ ገብርን መንት ፡ እፍ ፡ ኢትዮጵያ ፡ እን ፡ ሌበር ፡ አድሚኒስትሬሽን ፡ ይመለከታል ።

አሠሪዎች ፡ በተለይም ፡ በአገር ፡ ውስጥ ፡ ተቀማጭ ፡ የሆኑ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ አሠሪዎች ፡ ማኅበሮችን ፡ ከሚጠሉበት ፡ አንደኛው ፡ ምክንያት ፡ በሠራተኞቻቸው ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ጠቅላላ ፡ የጥርጣሬ ፡ መንፈስ ፡ ይመስላል ። ብዙዎቹ ፡ አሠሪዎች ፡ እንደሚሉት ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ልዩ ፡ ደረጃ ፡ ከተሰጠው ፡ ለምሳሌም ፡ የማኅበር ፡ ፕሬዚዳንት ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ በኩባንያው ፡ የእግር ፡ ኳስ ፡ ቡድን ፡ ተጨዋች ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ ከቀበሌው ፡ የቴክኒክ ፡ ትምህርት ፡ ቤት ፡ ዲግሪ ፡ (የምስክር ፡ ወረቀት) ፡ ቢያገኝ ፡ ዝቅተኛ ፡ ሥራ ፡ (በእጅ ፡ የሚሠራ ፡ ሥራ) ፡ መሥራት ፡ የሚገባው ፡ አይመስለውም ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ይህ ፡ አስተሳሰብ ፡ በጠቅላላ ፡ ትክክለኛ ፡ ባይሆንም ፡ በአገሪቷ ፡ ባህል ፡ የእጅ ፡ ሥራ ፡ የተናቀ ፡ መሆኑን ፡ ሲመለከቱት ፡ እውነተኛ ነት ፡ አለው ።²⁰⁰ አሠሪዎች ፡ ለሕመም ፡ ፈቃድ ፡ ለመስጠትና ፡ በቤተ ፡ ሰብ ፡ ውስጥ ፡ የሚደርሰውን ፡ የሞት ፡ አደጋ ፡ እርግጠኛ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ለመቀበል ፡ አለመፍቀዳቸው ፡ ይህን ፡ በአሠሪዎች ፡ ዘንድ ፡ የሚገኘውን ፡ የጥርጣሬ ፡ መንፈስ ፡ ያመለክታል ።

ይህ ፡ ዓይነት ፡ ተቃራኒ አስተሳሰብ ፡ በሁሉም አሠሪዎች ፡ ዘንድ ፡ አይገኝም ። አንድ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ኩባንያ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ የሚያጋጥመው ፡ ዋናው ፡ ችግር ፡ በሠራተኞቹና ፡ ተቆጣጣሪ ፡ በሆኑት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ አለመግባባት ፡ በመሆኑ ፤ የኩባንያውን ፡ ሠራተኞች ፡ በሙሉ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ለማድረግ ፡ በኃይል ፡ በመጣጣር ፡ ላይ ፡ ነው ። ሌላው ፡ ደግሞ ፤ ከሠራተኞቹ ፡ ጋር ፡ ችግርን ፡ ላለመፍጠር ፡ ሲል ፡ ሠራተኞቹ ፡ የሚያቀርቧቸውን ፡ ጥያቄዎች ፡ በብዛት ፡ በመቀበል ፤ ይፈጽማል ። በዚህ ፡ ኩባንያ ፡ ውስጥ ፡ ተቋቁሞ ፡ የነበረው ፡ ማኅበር ፡ ከአንድ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ የፈረሰው ፡ በአሠሪው ፡ ተቃውሞ ፡ ሳይሆን ፡ በቂ ፡ ሠራተኞች ፡ ለማህበሩ ፡ ፍላጎት ፡ ሳይኖራቸው ፡ ስለቀረ ፡ መሆኑን ፡ መገንዘብ ፡ ይቻላል ።

ሠራተኞች ፡ በአሠሪዎች ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፤

በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ በአሠሪዎችና ፡ ሠራተኞች ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ ግንኙነት ፡ ዋናው ፡ ጠባይ ፡ የሠራተኞች ፡ ከሥራ ፡ የመወገድ ፡ ፍርሃት ፡ ነው ። ይህም ፡ በሠራተኛው ፡ ጠቅላላ ፡ ጠባይ ፡ ላይ ፡ ትልቅ ፡ ተጽዕኖ ፡ አለው ። ይህ ፡ ፍርሃት ፡ ከብዙ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎችና ፡ ከሁሉም ፡ ሠራተኞች ፡ ጋር ፡ በተደረገው ፡ ጥያቄና ፡ መልስ ፡ በግልጽ ፡ የሚታይ ፡ ነገር ፡ ነው ። እንዲያውም ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ ሀሳባቸውን ፡ ከመግለጽ ፡ ያልተቆጠቡ ፡ ቢሆኑም ፤ ብዙዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ የሚናገሩት ፡ ለአሠሪዎቻቸው ፡ ይደርሳል ፡ ብለው ፡ በመፍራት ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታ ፡ ከሰው ፡ ጋር ፡ መነጋገሩ ፡ ብቻ ፡ ከሥራ ፡ ሊያስወግደን ፡ ይችላል ፡ ብለው ፡ ስለሚፈሩ ፡ ለእነሱ ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ነበር ። አንድ ፡ አሠሪ ፡ ሠራተኞቹ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ በሆኑበት ፡ ጊዜ ፡ እንዳይነጋገሩ ፡ መከልከሉ ፡ ተገልጿል ። ከአሠሪዎች ፡ ጋር ፡ በተደረገው ፡ ውይይትም ፡ መሠረት ፤ አንድ ፡ ሠራተኛ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ አቤቱታ ፡ የሚያቀርብ ፡ ከሆነ ፡ ከሥራ ፡ እንደሚወገድ ፡ ብዙዎቹ ፡ አሠሪዎች ፡ ማመናቸው ፡ ይህን ፡ የሠራተኞች ፡ ፍርሃት ፡ መሠረት ፡ ያለው ፡ ያደርገዋል ።

ሌላ ፡ ሥራ ፡ የማግኘት ፡ ዕድል ፡ እንደማነሱና ፡ ሥራ ፡ ፈት ፡ የሆኑ ፡ ሠራተኞች ፡ እንደ ፡ መብዛታቸው ፡ መጠን ፡ ይህ ፡ ከሥራ ፡ የመወገድ ፡ ማስፈራሪያ ፡ በጣም ፡ አስቃቂ ፡ ነው ።²⁰¹ ብዙዎች ፡ የመጠጥ ፡ ፋብሪካዎች ፡ እንደገለጹት ፤ ከአ

200. ማስታወሻ ቁጥር ፡ ፪ን ፡ ይመለከቷል ።
 201. ማስታወሻ ቁጥር ፡ ፶፭ን ፡ ይመለከቷል ።

ንድ : ሳምንት : ባነሰ : ጊዜ : ውስጥ : ሌሎች : ሰዎችን : በማሰልጠን : ሠራተኞቻቸውን : ሊተኩ : እንደሚችሉ : ይናገራሉ ። ምናልባት : አንድ : የጋራሽ፣ ሜካኒክን : መተካት : ትንሽ : ያስቸግር : ይሆናል ። ሆኖም : ብዙ : ትናንሽ : ጋራዮች : እንደገለጹት : በቀን : አንድ : የሥራ : ልምድ : ያለው : ሜካኒክ : የሥራ : ጥያቄ : ስለሚቀርብላቸው : ከሥራው : በተወገደ : ሜካኒክ : ቦታ : የሚተካ : የሠራተኛ : እጥረት : የሌለ : ይመስላል ። በኢትዮጵያ : ውስጥ : ብዙዎቹ : ሥራዎች : በቂ : ትምህርት : የማያስፈልጋቸው : በመሆኑና : መተካቱም : ቀላል : በመሆኑ : አሠሪዎች : በፈለጉ : ጊዜ : ሠራተኞቻቸውን : ከሥራ : እንዲያስወጡ : አስችሏቸዋል ።

ይህም : ከሥራ : የማስወገድ : ማስፈራራት : ሠራተኞች : ሕጋዊ : መብታቸውን እንዳይጠይቁ : ወይም : ማኅበር : እንዳያቋቋሙ : ዋና : መኮላከያ : ይመስላል ። ማኅበር : በሌለበት : የሥራ : ድርጅት : የሚሠሩ : ሠራተኞች : ለቀረበላቸው : ጥያቄ : ሲመልሱ : የማኅበር : አለመቋቋም : ዋናው : ምክንያት : ይኸው : ከሥራ : የመወገድ ፍራቻ : መሆኑን : በሙሉ : ገልጸዋል ። ሕጉም : በዚህ : ጉዳይ : ላይ : ለሠራተኞች : የሚሰጠው : ድጋፍ : ጥቂት : ነው ። አንድ : ሠራተኛ : ከሥራ : የተወገደው : በሠራተኛ : ማኅበር : ሥራ : ውስጥ : ተካፋይ : በመሆኑ : ምክንያት : መሆኑን : ካላስረዳ : በቀር : ወደ : ሥራው : ሊመለስ : አይችልም ። የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድም : እንደወሰነው : ያለበቂ : ምክንያት : በማስወጣታቸው : ካሳ : እንዲከፍሉ : ከመገደድ : በቀር : አሠሪዎች : የፈለጉትን : ሠራተኛ : ከሥራ : ለማስወጣት : ሙሉ : መብት : አላቸው ።²⁰² ሠራተኞቹ : የሚሉት : እርግጥ : ከሆነ : ብዙ : አሠሪዎች : አንድን : ሠራተኛ : ከሥራ : በሚያስወጡበት : ጊዜ : ይህን : ካሳ : ስለማይከፍሉ : ሠራተኛው : ጉዳዩን : ወደ : አሠሪና : ሠራተኛ : ዋና : መሥሪያ : ቤት : እንዲወስድ : ያስገድዱ ታል ። ሆኖም : ሠራተኛው : ካሳውን : ቢያገኝም : እንኳን : ይህ : ገንዘብ : ሠራተኛው : ሥራ : ፈት : ሆኖ : በሚቆይበት : ጊዜ : ያለበትን : ወጭ : በሙሉ : የሚሸፍንለት : ሆኖ : አይታይም ።

የሠራተኞች : ማኅበር : ከተቋቋመ : በኋላም : እንኳ : ቢሆን : ሠራተኞች : ሕጋዊ : መብታቸውን : ለማግኘት : ለሚያደርጉት : ሙከራ : አሠሪዎቹ : መሰናክል : መሆናቸውን : ሠራተኞቹ : ያምናሉ ። ይህም : መሠረታዊ : የሆኑ : የሥራ : ሁኔታዎችን : በሚመለከቱ : ጉዳዮች : ላይ : ብዙውን : ጊዜ : እውነት : ሲሆን : በተለይም : ደግሞ : የኅብረት : ስምምነትን : ለማድረግ : ሙከራ : በሚደረግበት : ወይም : በሕጉ : ከተወሰነው : መሠረታዊ : መብት : በተጨማሪ : ሌሎች : መብቶች : በሚጠየቁበት : ጊዜ : ሁሉ : ትክክለኛነቱ : የማያጠራጥር : ነው ። ብዙ : የሥራ : ድርጅቶች : ሁሉም : ደንቦች : በግልጽ : እንዲወሰኑ : ፈቃደኞች : መሆናቸውን : ሲገልጹ ፣ በኅብረት : ስምምነት : በጽሑፍ : እንዲሰፍሩ : ፈቃደኞች : አይደሉም ። አንዳንዳቸው : በአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : ካልተገደዱ : በስተቀር : ለመነጋገር : እንኳ : ፈቃደኞች : አይደሉም ። ሌሎቹም : የንግግሩን : መጀመር : እስከ : ሁለት : ዓመት : ድረስ : ያራዝሙታል ። አሠሪዎች ፣ ደንቦች : በጽሑፍ : እንዲሆኑ : ያላቸው : ፍላጎት : ምን : ያህል : እንደሆነ : ለመረዳት : ከ፩፻፲፫ : ማኅበሮች : ውስጥ : አስራ : ስምንት : የኅብረት : ስምምነቶች : ብቻ : መኖራቸውን : ማወቅ : ይበቃል ።²⁰³ ብዙዎቹ : የኅብረት : ስምምነቶች : ሕጉ : ከሚጠይቀው :

202. የሠራተኛ : ማኅበር : ከሳሽ : እየር : መንገድ : ኩባንያ : ተከላሽ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፶፬ : የተጠቀሰ ።
 203. የኢትዮጵያ : ሠራተኞች : አንድነት : ማህበር : ፩፻፲፫ : አባል : የሆኑ : ማኅበሮች : አሉት ፣ ግን : የሕዝባዊ : ኑሮ : እድገትና : የማኅበራዊ : ኑሮ : ጉዳይ : ሚኒስቴር : በዝርዝር : የያዛቸው : ፶ : የተመዘገቡ : ማኅበሮችን : ብቻ : ነው ።

ወይም ፡ ሠራተኞቹ ፡ በፊቱኑ ፡ ከሚያገኙአቸው ፡ መብቶች ፡ ሌላ ፡ በተጨማሪ ፡ የሚያስገኙአቸው ፡ ጥቅሞች ፡ ጥቂት ፡ በመሆናቸው ፡ የአሠሪዎች ፡ ከዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ስምምነት ፡ መሸሽ ፡ እንደፈለጋቸው ፡ የመሥራት ፡ ነፃነታቸው ፡ እንዳይቀንሰባቸው ፡ መፈለጋቸውን ፡ ያሳያል ።

በእርግጥ ፡ ሠራተኞች ፡ በአሠሪዎቻቸው ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፡ በጠቅላላ ፡ መሠረት ፡ ያለው ፡ አይደለም ። የደመወዝ ፡ ጭማሪ ፡ ለማድረግ ፡ አለመፈለግ ፡ በሠራተኛው ፡ ድካም ፡ በተገኘው ፡ ውጤት ፡ አሁን ፡ ከሚያገኘው ፡ ብዙ ፡ ትርፍ ፡ በተጨማሪ ፡ ለማግኘት ፡ ሲባል ፡ በአሠሪው ፡ የሚደረግ ፡ ጥረት ፡ ሆኖ ፡ ይታያል ። የተጠኑት ፡ ማኅበሮች ፡ ኩባንያው ፡ ምን ፡ ያህል ፡ ሊከፍላቸው ፡ እንደሚችል ፡ ለማወቅ ፡ ስለኩባንያው ፡ የገንዘብ ፡ አቅም ፡ ያደረጉት ፡ ጥናት ፡ በጣም ፡ ያነሰ ፡ ወይም ፡ ከነጭራሹ ፡ ለማድረግ ፡ ያልሞከሩ ፤ ይመስላል ። አንድ ፡ የሥራ ፡ ድርጅት ፡ የሂሳብ ፡ መዝገቡን ፡ እንዲመለከቱ ፡ ለሠራተኞቹ ፡ ማኅበር ፡ ቢሰጥ ፤ የማኅበሩ ፡ ፕሬዚዳንት ፡ ኪሣራ ፡ ተብሎ ፡ የተመዘገበውን ፡ አምኖ ፡ ለመቀበል ፡ ሳይፈቅድ ፡ ቀርቷል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ የሂሳብ ፡ አዋቂ ፡ መቅጠር ፡ ለአንድ ፡ ማኅበር ፡ ከባድ ፡ በመሆኑ ፡ የማኅበሩን ፡ አቋም ፡ ለመወሰን ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ አሠራር ፡ አስቸጋሪ ፡ ቢሆንም ፡ ተገቢ ፡ (ትክክለኛ) ፡ የሆነ ፡ ጥያቄን ፡ ለማቅረብ ፡ መንገዱ ፡ ይኸው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

የአሠሪዎች ፡ በስብሰባ ፡ ላይ ፡ ለመገኘት ፡ ፈቃደኛ ፡ አለመሆን ፡ የሚያስከትለው ፡ ብስጭት ፡ ስለ ፡ ትርፍ ፡ ያለው ፡ የተሳሳተ ፡ አሳብና ፡ የማጣሪያው ፡ ዘዴ ፡ ጉዳይ ፡ እንዲሁም ፡ ሠራተኞቹ ፡ ቁጣቸውን ፡ ከማሳየት ፡ ለመግታት ፡ ያለው ፡ ችግር ፡ ተዳምሮ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎችን ፡ ጥያቄአቸው ፡ በተቻለ ፡ ፍጥነት ፡ ለማስፈጸም ፡ ሲሉ ፡ ለእርቅ ፡ ከመቀመጣቸው ፡ በፊት ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማን ፡ እንደመሳሪያ ፡ አድርገው ፡ እንዲጠቀሙበት ፡ አድርጓቸዋል ። ይህም ፡ ዓይነቱ ፡ አቀራረብ ፡ ማኅበሮችን ፡ በአሠሪዎች ፡ ዘንድ ፡ እንዳይወደዱ ፡ በማድረግና ፡ አሠሪዎችም ፡ ሠራተኞችን ፡ ከሥራ ፡ ለማስወገድ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዲኖራቸው ፡ በማድረግ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ከሰጠው ፡ ጥቅም ፡ ይልቅ ፡ ጉዳቱ ፡ አመዘኗል ።

ሠራተኞች ፡ በማኅበሮች ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፤

ሠራተኞች ፡ ስለ ፡ ማኅበሮች ፡ ያሏቸው ፡ አስተሳሰቦች ፡ በጣም ፡ የተለያዩ ፡ ናቸው ። በአንድ ፡ በኩል ፡ ብዙ ፡ ሠራተኞች ፡ ስለ ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ መቋቋም ፡ መቻል ፡ ምንም ፡ ያሰቡበት ፡ አይመስልም ። ከተጠየቁት ፡ ሠራተኞች ፡ ውስጥ ፡ ብዙ ፡ ምኞቶች ፡ እንደገለጹት ፡ በሚሠሩባቸው ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ ማኅበሮች ፡ የሌሉት ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ ያሰበበት ፡ ባለመሆኑ ፡ ነው ። አንድ ፡ የቀድሞ ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ መሪ ፡ እንደገለጸውም ፡ የሱ ፡ ማኅበር ፡ ሊፈርስ ፡ የቻለበት ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፤ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ ሊሠራ ፡ ስለሚችለው ፡ ነገር ፡ ሠራተኞቹ ፡ ምንም ፡ ዕውቀት ፡ የሌላቸው ፡ በመሆኑ ፡ ነው ። በሌላ ፡ በኩል ፡ ደግሞ ፡ ከተጠየቁት ፡ ሌሎች ፡ ሠራተኞች ፡ መካከል ፡ ብዙዎቹ ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ለነሱ ፡ ጠቃሚ ፡ እንደሆነ ፡ በደንብ ፡ ተገንዝበዋል ። ስለ ፡ ማኅበር ፡ ጥቅም ፡ ለማወቅ ፡ ፍላጎት ፡ ያላቸው ፡ በቂ ፡ ሠራተኞች ፡ በማይገኙበት ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ ትምህርት ፡ ለመስጠት ፡ ስለማይቻል ፡ ማኅበሩን ፡ የመፍረስ ፡ ዕድል ፡ የሚያጋጥመው ፡ ሆኖ ፡ ይታያል ።

ጠንካራ ፡ ማኅበር ፡ ሲቋቋም ፡ በቂ ፡ ፍላጎት ፡ ቢገኝም ፡ እንኳን ፤ ሌሎች ፡ የሠራተኞች ፡ ሁኔታዎች ፡ ለማኅበሩ ፡ መፍረስ ፡ ምክንያት ፡ ሆነው ፡

ይገኛሉ። አንድ ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ እንደተመረጠ ፡ ወዲያውኑ ፡ በብዙዎቹ ፡ አባሎች ፡ ዘንድ ፡ የማይታመን ፡ ይሆናል ። ይህም ፡ ጥርጣሬ ፡ የሚፈጥረው ፡ ማንኛውም ፡ የማኅበርን ፡ ገንዘብ ፡ በእጁ ፡ ያደረገ ፡ ሰው ፡ የማይታመን ፡ ሰው ፡ መሆን ፡ አለበት ፡ በሚል ፡ አስተሳሰብ ፡ ሲሆን ፤ በተለይ ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ አስተያየት ፡ በምን ፡ ዓይነት ፡ መንገድ ፡ ገንዘቡ ፡ ጥቅም ፡ ላይ ፡ መዋል ፡ እንዳለበት ፡ በማያውቀው ፡ በአንድ ፡ ተራ ፡ ሠራተኛ ፡ ላይ ፡ ሊፈጠር ፡ ይችላል ። ለዚህም ፡ የእምነት ፡ ማጣት ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ጥሩ ፡ (በቂ) ፡ ምክንያት ፡ ሊኖር ፡ ይችላል ። ከመጠን ፡ ማለፉ ፡ ግን ፡ ጠንካራ ፡ ማኅበር ፡ እንዲኖር ፡ ለማድረግ ፡ አይጠቅምም ። እንዲያውም ፡ ታማኝ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ የማኅበሩ ፡ መሪ ፡ እንዳይሆኑ ፡ ያደርጋል ።

ብዙ ፡ ጊዜም ፡ ለዚህ ፡ የእምነት ፡ ማጣት ፡ ምክንያት ፡ የሚሆነውን ፡ የማኅበሩ ፡ መሪ ፡ ከአሠሪዎች ፡ ጋር ፡ ወዳጅነትን ፡ መሥርቷል ፡ የሚለው ፡ ጥርጣሬ ፡ ነው ። በበቂ ፡ ምክንያት ፡ እንኳን ፡ አንድ ፡ መሪ ፡ የብዙዎቹን ፡ ሠራተኞች ፡ ጥያቄ ፡ በሚቃወምበት ፡ ጊዜ ፡ ለኩባንያው ፡ ራሱን ፡ እንደሸጠ ፡ አድርገው ፡ ይቆጥሩታል ። ከሱ ፡ በፊት ፡ የነበረው ፡ መሪ ፡ በዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ምክንያት ፡ ከሥልጣኑ ፡ መውረዱን ፡ የተመለከተ ፡ አንድ ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ በማይደግፈው ፡ ትልቅ ፡ የደመወዝ ፡ ጭማሪ ፡ ጥያቄ ፡ ላይ ፡ ከአሠሪው ፡ ጋር ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ስምምነት ፡ ለማድረግ ፡ ሳይፈቅድ ፡ በመቅረትና ፡ በጉዳዩ ፡ ላይ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ውሳኔ ፡ እንዲሰጥበት ፡ በማድረግ ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ ዘንድ ፡ ስሙን ፡ ለመጠበቅ ፡ ችሏል ። አንድ ፡ አሠሪም ፡ ይህ ፡ የእምነት ፡ ማጣት ፡ በኅብረት ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ የሚያደርገውን ፡ ንግግር ፡ በጣም ፡ እንዲገቡት ፡ ያደረገበትን ፡ ምክንያት ፡ ሲገልጽ ፡ መሪዎቹ ፡ በእያንዳንዱ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ የማጽደቂያ ፡ ውሳኔ ፡ እንዲሰጡበት ፡ ማድረግ ፡ ስለነበረባቸው ፡ ነው ፡ ብሏል ።

እነዚህንም ፡ ችግሮች ፡ ለማስወገድ ፡ የሚያስፈልገው ፤ የማኅበረተኞች ፡ አርቆ ፡ አስተዋይነት ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፤ ይህ ፡ ዓይነቱን ፡ የእምነት ፡ ማጣት ፡ ችግር ፡ ሊቋቋምና ፡ አሠሪዎችን ፡ አስፈላጊ ፡ (ተገቢ) ፡ ያልሆኑ ፡ ጥያቄዎችን ፡ ከመጠየቅ ፡ እንዲቆጠቡ ፡ ለማድረግ ፡ የሚችል ፡ መሪ ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲኖረው ፡ ማድረግ ፡ ነው ።

በይበልጥ ፡ አጥጋቢ ፡ ውጤትን ፡ ያስገኙ ፡ ማኅበሮች ፡ እንደገለጹት ፡ የአንድ ፡ ማኅበር ፡ አባል ፡ ከመሆናቸው ፡ የተነሳ ፡ የአንድነት ፡ ስሜት ፡ አድርገዋል ። ምናልባትም ፡ ከዕድር፡²⁰⁴ መንፈስ ፡ የተነሳ ፡ እርስ ፡ በርስ ፡ የመረዳዳት ፡ ፍላጎት ፡ ያላቸው ፡ ይመስላል ። ግን ፡ ይህ ፡ አስተሳሰብ ፡ ከተፈላጊው ፡ በላይ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ሊውል ፡ ይችላል ። ብዙዎቹ ፡ የማኅበር ፡ አባሎች ፡ በገንዘብ ፡ የመረዳዳትን ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ተግባሮች ፡ አንዱ ፡ አድርገው ፡ ስለሚመለከቱት ፤ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ አስተሳሰብ ፡ የብዙዎቹን ፡ ማኅበሮች ፡ የገንዘብ ፡ አቋም ፡ ሊያመነጽነው ፡ ከመቻሉም ፡ በላይ ፤ ዋናዎቹን ፡ የማኅበር ፡ ተግባሮች ፡ በሚገባ ፡ ለማከናወን ፡ ስለአልተቻለ ፡ ማኅበሮቹ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታዎችን ፡ ሊያሻሽሉ ፡ አለመቻላቸው ፡ በማኅበረተኞች ፡ ዘንድ ፡ አሳሳቢ ፡ ሆኗል ።

የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበር ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፤

የተመዘገቡ ፡ ማኅበሮች ፡ አባል ፡ የሆኑበት ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበሮች ፡ አጠቃላይ ፡ ማኅበር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበር ፡ ብቻ ፡ ነው ።

204. ማስታወሻ ፡ ቁ. ፫ን ፡ ይመለከቷል ።

ከማኅበር ፡ መሪዎችና ፡ ከሠራተኞች ፡ ብዙ ፡ ተገቢ ፡ የሆኑና ፡ ያልሆኑ ፡ ወቀሳዎች ፡ ይደርሱበታል ። ይህ ፡ ጥናት ፡ በታላላቅ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙትን ፡ ማኅበሮች ፡ ስለማይጨምር ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የሚገኘው ፡ አስተያየት ፡ የታናናሽ ፡ ማኅበሮችን ፡ እንጂ ፡ የሁሉንም ፡ ማኅበር ፡ መሪዎች ፡ አስተያየት ፡ አይጨምርም ። ሆኖም ፡ እነዚህ ፡ ማኅበሮች ፡ የሚገኙባቸው ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ በብዛት ፡ የሚገኙትን ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ የሚወክሉ ፡ ስለሆነ ፡ የነሱን ፡ አስፈላጊነት ፡ ዝቅ ፡ አድርጎ ፡ መመልከት ፡ አይቻልም ። ለማኅበሮቻቸው ፡ ደህንነትና ፡ መሻሻል ፡ ከኢ. ሠ. አ. ማ. ወይም ፡ ከሌላ ፡ ድጋፍ ፡ ሰጭ ፡ ድርጅት ፡ እርዳታ ፡ ማግኘት ፡ በጣም ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑን ፡ ሁሉም ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ የተሰማሙበት ፡ ይመስላል ። አሁንም ፡ የሚገኘው ፡ የጌታና-ሎሌ ፡ ግንኙነት ፡ አስተሳሰብ ፡ አንድ ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ ከአሠሪዎች ፡ ጋር ፡ እንዲይገናኝ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ እንቅፋት ፡ ይሆንበታል ። ቢገናኝም ፡ እንኳን ፡ ከአሠሪው ፡ ጋር ፡ በትክክል ፡ ለመነጋገር ፡ ችግር ፡ ይገጥመዋል ። ከስምምነትም ፡ የተደረሰ ፡ እንደሆነ ፡ በዚህ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ክርክር ፡ በሚነሳበት ፡ ጊዜ ፡ ስለስምምነቱ ፡ ያለው ፡ አስተያየት ፡ ተቀባይነትን ፡ አያገኝም ። ለስሙ ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ ይሁን ፡ እንጂ ፡ እንደማንኛውም ፡ ተቀጣሪ ፡ መቆጠሩና ፡ የሥልጣን ፡ ተገዢ ፡ መሆኑ ፡ አይቀርም ። በተለይ ፡ የጋራዥ ፡ ሠራተኞች ፡ መሪዎቻቸው ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ ጋር ፡ በእኩልነት ፡ ደረጃ ፡ ተቀምጠው ፡ ለመነጋገር ፡ ስለአጋጠማቸው ፡ ችግር ፡ ወቀሳ ፡ አሰምተዋል ። ይበልጥ ፡ በመማሩና ፡ የሥራ ፡ ልምድ ፡ በማግኘቱ ፤ በኅብረተ ፡ ሰቡም ፡ ውስጥ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ሥፍራ ፡ ስላለው ፡ አንድ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ባለሥልጣን ፡ እነዚህን ፡ ሁሉ ፡ እንቅፋቶች ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ፤ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤትም ፡ እንኳን ፡ ከአንድ ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ ቃል ፡ ይልቅ ፡ የአንድ የኢ. ሠ. አ. ማ. ባለሥልጣንን ፡ ቃል ፡ ለመቀበል ፡ በይበልጥ ፡ ፈቃደኛ ፡ እንደሆነ ፡ ታውቋል ።

ይህ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. አገናኝ ፡ ሆኖ ፡ መሥራት ፡ ግን ፡ በጣም ፡ ከባድ ፡ የሆኑትን ፡ ወቀሳዎች ፡ ሊያስከትልበት ፡ ችሏል ። የኢ. ሠ. አ. ማ. አንድ ፡ ማኅበር ፡ ከአሠሪዎች ፡ ጋር ፡ ባለው ፡ ጉዳይ ፡ ማኅበሩን ፡ በርግጥ ፡ አይረዳም ፤ በፍጥነትም ፡ ከአሠሪዎች ፡ ጋር ፡ በመስማማት ፡ የነርሱ ፡ ወገን ፡ ይሆናል ፤ የሚል ፡ ብዙ ፡ ወቀሳ ፡ ተሰንዝሯል ፡ በተጨማሪም ፡ ለአንድ ፡ ማኅበር ፡ መውደቅ ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ለንግግር ፡ በተቀጠረበት ፡ ቀን ፡ አለመገኘት ፡ እንደሆነ ፡ ተገልጿል ። እነዚህን ፡ ወቀሳዎች ፡ ያስከተሉት ፡ ነገሮች ፡ በደረሱበት ፡ ጊዜና ፡ አሁንም ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. የሚፈልገውን ፡ ሁሉ ፡ ለመሥራት ፡ በቂ ፡ ሠራተኛ ፡ የለውም ። ቢሆንም ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜውንና ፡ ሀብቱን ፡ የሚጨርሱት ፡ ትላልቆችና ፡ በይበልጥ ፡ ኃይለኛ ፡ የሆኑት ፡ ማኅበሮች ፡ ናቸው ።²⁰⁵ ምንም ፡ እንኳን ፡ በትክክለኛ ፡ የኤኮኖሚ ፡ አስተሳሰብ ፡ ይህ ፡ የሚደገፍ ፡ ቢሆንም ፡ ትናንሽ ፡ ማኅበሮችን ፡ የዘነጋቸው ፡ መሆኑ ፡ ታውቋል ። ሁሉም ፡ የተጠየቁት ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ ማኅበሩ ፡ እርዳታ ፡ የነፈጋቸው ፡ መሆኑን ፡ አያምኑም ። ብዙዎቹም ፡ በክርክር ፡ ጊዜ ፡²⁰⁶ በሌላ ፡ ንግግሮችና ፡ ማኅበሮችን ፡ በማቋቋም ፡ ረገድ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. እርዳታ ፡ የሰጣቸው ፡ መሆኑን ፡ ገልጸዋል ።

የኢ. ሠ. አ. ማ. በማኅበር ፡ ለተደራጀ ፡ የሠራተኛ ፡ ኃይል ፡ የሚሰጠው ፡ እርዳታ ፡ ለአንዳንድ ፡ ማኅበሮች ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ በማኅበር ፡ የተደራጀ ፡ የሠራተኛ ፡

205. ሥዩም ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁ. ፪ ፡ የተጠቀሰ ፤ ገጽ ፡ ፳ ።
 206. ምንም ፡ እንኳን ፡ ብዙዎቹ ፡ አሠሪዎች ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበርን ፡ በአስማሪነት ፡ መገኘት ፡ የሚመርጡ ፡ ቢሆንም ፡ አንድ ፡ አሠሪ ፡ ማኅበሩ ፡ ባልተገኘበት ፡ ባደረገው ፡ የጋራ ፡ ክርክር ፡ ጥሩ ፡ እርምጃ ፡ ያደረገ ፡ መሆኑን ፡ ገልጿል ።

ኃይል ፡ የሚያጋጥመውን ፡ ጠቅላላ ፡ ችግር ፡ ሁሉ ፡ የሚመለከት ፡ ነው ። ያልተማሩ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ቁጥር ፡ መብዛት ፡ ስለማኅበር ፡ ልምድ ፡ በሌለበት ፡ ባሕል ፡ ውስጥ ፡ ያልተማሩ ፡ አባሎች ፡ በብዛት ፡ መገኘት ፡ አንድን ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ በደንብ ፡ እንዳይሠራ ፡ ያደርገዋል ። ማኅበረተኞች ፡ በማኅበር ፡ ስለተደራጀ ፡ የሠራተኛ ፡ ኃይል ፡ ታሪክ ፤ ማኅበር ፡ በምን ፡ መንገድ ፡ ሊረዳቸው ፡ እንደሚችል ፤ ክርክር ፡ የሚደረግበትን ፡ ትክክለኛ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓትና ፡ አንድ ፡ ማኅበር ፡ በደንብ ፡ ለመሥራት ፡ እንዲችል ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ደንብ ፡ መማር ፡ ይኖርባቸዋል ። የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ ይህንን ፡ ተግባር ፡ ለመፈጸም ፡ በቂ ፡ ትምህርት ፡ ስለሌላቸው ፡ ሥራው በኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበር ፡ ላይ ፡ ይወድቃል ። በዚህም ፡ ረገድ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ከአሥር ፡ የሚበልጡ ፡ ለሁለት ፡ ሳምንታት ፡ የቆዩ ፡ የቀን ፡ ሲሚናሮችና ፤ አሥራ ፡ አራት ፡ የሚሆኑ ፡ የማታ ፡ ኮርሶች ፡ በየቦታው ፡ ለሚገኙ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ አዘጋጅቶ ፡ ነበር ።²⁰⁷ የማኅበር ፡ መሪዎችም ፡ በጠቅላላ ፡ ይህን ፡ እርዳታ ፡ አስፈላጊ ፡ አድርገው ፡ ይመለከቱታል ። በተጨማሪም ፡ መኖሩ ፡ እንዲታወቅና ፡ ማኅበረተኞችም ፡ የአንድ ፡ ትልቅ ፡ እንቅስቃሴ ፡ አካል ፡ የመሆን ፡ ስሜት ፡ እንዲያደርግባቸው ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ወኪል ፡ በማኅበር ፡ ስብሰባዎች ፡ ላይ ፡ እንዲገኝላቸው ፡ ይፈልጋሉ ። ይህም ፡ ከዚህ ፡ ጨቅላ ፡ ድርጅት ፡ የሰው ፡ ጉልበትን ፡ የሚጠይቅ ፡ ቢሆንም ፤ ማኅበሮችና ፡ መሪዎቻቸው ፡ በጣም ፡ የሚፈልጉት ፡ ነገር ፡ ነው ።

በተጨማሪም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበር ፡ ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ የወጡትን ፡ ሕጎችና ፡ አሠራር ፡ እያጠና ፡ ስለሚደረገው ፡ ለውጥ ፡ አሳብ ፡ ያቀርባል ። ማኅበሩ ፡ እራሱ ፡ እንደሚያምነው ፡ በጠቅላላው ፡ ከመንግሥት ፡ ጋር ፡ ተስማምቶ ፡ ይሠራል ። ጠቅላላ ፡ የሆነው ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ ሙከራ ፡ ከከሸፈበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ከመንግሥቱ ፡ ጋር ፡ ያለውን ፡ የሠራተኞች ፡ ጉዳይ ፡ አልገፋበትም ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ ፖሊሲ ፡ አንዳንድ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ባለሥልጣኖችን ፡ የመንግሥት ፡ ወኪሎች ፡ የሚል ፡ ስም ፡ በያሰጣቸውም ፡ ይህ ፡ አቋም ፡ ለወደፊቱ ፡ ጠቃሚ ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ። ለዚህ ፡ ጸሐፊ ፡ አንድ ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ባለሥልጣን ፡ እንደገለጹት፤ መንግሥት ፡ በማኅበር ፡ የተደራጀ ፡ የሠራተኛ ፡ ኃይልን ፡ በጣም ፡ ስለሚቃወም ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ነቃ ፡ ብሎ ፡ ቢሠራ ፡ ኖሮ ፡ እስካሁን ፡ በፈረስ ፡ ነበር ። በተጨማሪም ፡ እኒሁ ፡ ባለሥልጣን ፡ እንደገለጹት ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. የወሰደው ፡ መካከለኛና ፡ ሚዛናዊ ፡ የሆነ ፡ አሠራር ፡ ሊያገኝ ፡ ይችል ፡ ከነበረው ፡ የበለጠ ፡ ድጋፍ ፡ እንዲያገኝ ፡ አስችሎታል ።²⁰⁸

ምናልባት ፡ በኢ. ሠ. አ. ማ. ላይ ፡ ለሚሰነዘረው ፡ ለዚህ ፡ ሁሉ ፡ ወቅት ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ ከግንኙነት ፡ ማነስ ፡ ይሆናል ። በየወሩ ፡ እየታተመ ፡ የሚወጣ ፡ መጽሔት ፡ ቢኖረውም፤ እስከ፡ቅርብ፡ጊዜ፡ድረስ፡ለማኅበሮች፡የሚታዩትን፡ችግሮችን፡አያነሳም ፡ ነበር። ማኅበሮችም ፡ በኤኮኖሚ ፡ ረገድ ፡ ራሳቸውን ፡ ለማሻሻልና ፡ ኃይላቸውንም ፡ ለማሳየት ፡ ትዕግሥት ፡ የላቸውም ። የተማሩ ፡ ማኅበረተኞች ፡ አባል ፡ መሆናቸው ፡ በከፊልም ፡ ቢሆን ፡ ማኅበርተኞቹን ፡ ወደፊት ፡ ከሚያገኙት፡ጥቅም ፡ ይልቅ፡ለጊዜያዊ ፡ ጥቅሞች፡ቅድሚያ ፡ እንዲሰጧቸው ፡ አድርጓል ። የኢ. ሠ. አ. ማ. ግን ፡ በመጨረሻ ፡ የሚገኘውን፡ውጤት፡ ትልቅ ፡ አድርጎ ፡ ስለሚያየው ፡ በይበልጥ ፡ ተግባሩ ፡ አድርጎ ፡ የሚመለከተው ፡ በረጅሙ ፡ በማሰብ ፡ ወደፊት ፡ ለሚፈጸሙ ፡ ዓላማዎች ፡ መሥራትን ፡ ነው ። ማኅበ

207. ሥዩም ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁ. ፪ ፡ የተጠቀሰ ፡ ገጽ ፡ ፳፭ ።
 208. በአሁኑ ፡ ጊዜ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማህበር ፡ ከንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ በተሰጠው ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ የዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ ሕንፃ ፡ አሠርቷል ።

ሮች፡የኢ.ሠ.አ.ማኅበርን ፡ ድጋፍ ፡ እንደሚፈልጉ ፡ ሁሉ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማኅበርም ፡ የእ
 ነርሱ ፡ ድጋፍ ፡ ስለሚያስፈልገው ፡ እነዚህ ፡ ልዩነቶች ፡ እንዲታወቁ ፡ ማድረግና ፡ መግባባ
 ትንም ፡ መፍጠር ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ። ሠራተኞች ፡ በማኅበራቸው ፡ አማካይነት ፡ ምንም ፡
 ጥቅም ፡ አላገኘንም ፡ በማለት ፡ መክፈል ፡ ያለባቸውን ፡ የማኅበረተኛነት ፡ ሂሳብ ፡ እን
 ደማይከፍሉ ፡ ሁሉ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበርም ፡ በዚህ ፡ ምክን
 ያት ፡ የዚህ ፡ ዓይነት ፡ ችግር ፡ አለበት ።²⁰⁹ ምንም ፡ እንኳን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡
 አንድነት ፡ ማኅበር ፡ መልካም ፡ ውጤትን ፡ ለማግኘት ፡ በሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ጉዳዮች ፡
 ላይ ፡ ጠንክር ፡ ያለ ፡ አቋም ፡ መወሰድ ፡ ያለበት ፡ ቢሆንም ፤ ለዚህ ፡ የሠራተኞች ፡ ድጋፍ ፡
 ያስፈልገዋል።መልካም ፡ ግንኙነት ፡ ከሌለም ፡ ይህን ፡ ድጋፍ ፡ ሊያጣ ፡ ይችላል ።

209. ሥዩም ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁ. ፪ ፡ የተጠቀሰ ፡ ገጽ ፡ ፳ ።

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS: ATTITUDES, PRACTICE AND LAW

by Lynn G. Morehous*

This article is the result of a research project on labour relations in Ethiopia.¹ The purpose of the research was to discover current employment practices and how these practices compared with legal requirements; to analyze the machinery provided by the government for the resolution of labour-management conflicts and attitudes toward it; and to discover the attitudes of the two principal participants, employees and employers, toward each other and toward their institutions. In order to accomplish these goals while keeping the project to a manageable size, primary focus was upon two industries, their companies and their employees. The two industries chosen were the beverage industry, manufacturing and bottling soft drinks, mineral water, beers, wines and liquors; and the garage industry, devoted primarily to servicing motor vehicles.

Before discussing the results of the research, a brief overview of the development of organized labour in Ethiopia is in order.

GENERAL BACKGROUND

The Restoration of the Emperor in 1941 brought a political stability to Ethiopia theretofore unknown. With it came increasing industrialization and the resulting increase in wage employment. In 1965 there were around 300,000 workers in the modern sector of the economy.²

As a result of this growth of wage employment, workers began to recognize their opportunity for mutual benefit through group action. However, associations for mutual benefit were not new to Ethiopia. As persons began moving to urban areas they sought institutions that would replace certain functions of the traditional rural society. Mutual assistance organizations like *idir*, *equb*, and *maredaja* replaced the

* LL. B. Northwestern University, 1969.

1. The author was a member of the HSIU-Northwestern University Research Project in Ethiopia, 1969, and this article is the third published as a result of the project. See *J.Eth.L.*, Vol. 6 No. 1.
2. Seyoum Gebre Egziabher, *The development of some institutions concerned with labour relations in Ethiopia* (1969, unpublished HSIU, Library), and *Labour Law and practice in Ethiopia*, BLS Report No. 298 (U.S. Department of Labour, Nov. 1966.) The paper by Dr. Seyoum contains an excellent discussion of the development of labour law in Ethiopia by a first-hand observer and participant.

broad kinship groups in the cities and aided their members in times of need.³ Although these organizations had no direct dealings with employers, some were formed among co-workers rather than along geographic lines. Even those organized among fellow employees, rather than on “community” lines, had no relation with the employer. These mutual assistance organizations helped to correct the imbalances caused by employer favoritism, uncompensated accidents, dismissals and illness.

At first wage labour was content with its wages and benefits, feeling it was better off than its non-wage brethren. But, rising expectations of the “good life” led the workers to demand more from their employers.⁴ This attitude created a climate receptive to unionization.

During the British military presence following the Restoration, formation of a trade union movement was fostered, which eventually resulted in the formation of the Franco-Ethiopian Railway Workers’ Union.⁵ Further encouragement of trade unionism may have been provided by the Factories Proclamation of 1944,⁶ which established a committee to direct and control factory inspection and gave the Ministry of Commerce and Industry power to make rules governing health, safety, and conditions of work. Unfortunately, the law was largely ineffectual and seldom used and was repealed in 1966.⁷

The first real support for the formation of labour unions was provided by the Revised Constitution of 1955.⁸ Although many work-oriented self-help organizations were encouraged, the lack of enabling legislation and guidelines created hesitancy, caution and suspicion on the part of both workers and government.⁹ In the absence of any forum for resolution of disputes, the employees had no alternative but to march to the Palace to present petitions.¹⁰

The Civil Code of 1960 with its minimum conditions of employment¹¹ and provisions for the registration of unions as “associations”, provided a breakthrough for the workers.¹² The workers began flexing their dormant muscles, forming new

-
3. In an *idir*, members make monthly contributions to a common fund, portions of which are paid out to members on the basis of need arising from death, illness, loss of job, imprisonment, etc. The *maredejaja* has the same purpose, but the funds are collected as the particular need arises. The *equb* is a forced savings association where periodic contributions are made, the whole sum being immediately payable to one member chosen by lot. That person continues to pay, but is no longer eligible to receive. D.N. Levine, *Wax and Gold* (Chicago, The University of Chicago Press, 1965), pp. 278-279; and A. Zack, *The New Labor Legislation in Ethiopia* (1964, unpublished, Library, Haile Selassie I University), pp. 1-2.
 4. Complementing this motivation may have been the exaggeration of profits of Ethiopian companies which exist in the minds of even educated Ethiopians. J.A. Lee, “Developing Managers in Developing Countries”, *Harvard Business Rev.* (Nov.-Dec. 1968), pp. 58-60.
 5. Zack, cited above at note 3, p. 2.
 6. Factories Proclamation, 1944, Proc. No. 58, *Neg, Gaz.*, year 3, no. 8.
 7. Seyoum Gebregziabher, cited above at note 2, pp. 10-12. Repealed by the Labour Standards Proclamation, 1966, Art. Proc. No. 232, *Neg. Gaz.*, year 25, no. 13. All future reference to the Labour Standards Proclamation will not be footnoted unless to note a particular provision, in which case, only the name will be used.
 8. See Rev. Const., Art. 47.
 9. Seyoum Gebregziabher, cited above at note 2, pp. 13-16.
 10. Yilma Hailu, *Unfair Labour Practice in Ethiopia* (1968, Unpublished, Archives, Faculty of Law, Haile Selassie I University), p. 1. The author is a member of the Labour Relations Board.
 11. Civ. C., Arts. 2512-2609.
 12. See Civ. C., Arts. 404-482, and especially Art. 406.

self-help associations and beginning a reorientation of the existing ones. In order to channel this release of energy, the Ministry of Commerce and Industry established a mediation committee, which was able to settle a number of disputes during its existence.¹³

As labour activity increased, primarily in Addis Ababa, classical union activities began to emerge. The advent of wild-cat strikes served to broaden the awareness of this new activity. Many groups thought that organization and protection of labour would not only benefit the workers but promote national economic development as well.¹⁴ In March 1961 leaders from unrecognized workers' organizations representing eleven companies met secretly in Addis Ababa to discuss a unified front. A series of strikes and demonstrations followed at the larger companies and later that year an open mass meeting was held.¹⁵

In October 1962 the Labour Relations Decree was promulgated by the Emperor during a parliamentary recess.¹⁶ Its main functions were to establish a new procedure for the legalization and registration of employers' associations and labour unions, to define their rights and obligations, to set up conflict-resolving machinery, and to grant the Minister of National Community Development power to establish, by regulation, minimum standards for labour conditions. The next year Parliament passed a slightly amended version as the Labour Relations Proclamation.¹⁶ Then the following year, the Minister promulgated the Minimum Labour Conditions Regulations, adding to and modifying some of the minimum standards set by the Civil Code.¹⁸

Pressure from the workers was only one factor that moved the government to enact the Proclamation. Although a member of the International Labour Organization (ILO) since 1923, Ethiopia had never been able to participate as a delegate owing to the absence of organized employers and labour.¹⁹ Her existence as the only African state without labour legislation and the conspicuous absence of labour leaders to meet with their counterparts visiting from other countries

-
13. *Labour Cooperatives, Social Welfare and Community Development in Ethiopia, 1957-1964*. (Ministry of National Community Development, Imperial Ethiopian Government, 1964), p.9.
 14. Seyoum Gebregziabher, cited above at note 2, p. 28.
 15. Zack, cited above at note 16, p. 4.
 16. Labour Relations Decree, 1962, Decree No. 49, *Neg. Gaz.*, year 21, no. 18.
 17. Labour Relations Proclamation, 1963, proc. No. 210, *Neg. Gaz.*, year 23, no 3. This reference contains only the amendments to the Decree. All future reference will be to the Proclamation and will be footnoted only to note a particular provision, in which case, only the name will be used.
 18. Minimum Labour Condition Regulations, 1964, Legal Notice No. 302, *Neg. Gaz.*, year 24, no. 5. In Ethiopia, regulations promulgated by a minister can apparently amend or repeal parliamentary proclamations, the Civil Code being one of the latter. All future reference to these regulations will be footnoted only to note a particular provision, in which case, only the name will be used.
 19. Article 3 of the Constitution of The International Labour Organization requires delegates from employers and labour in addition to government delegates for a member to have proper representation at the annual General Conference. For the first time in her forty years as a member, Ethiopia was represented by a full tripartite delegation in June 1963. There Ethiopia announced her ratification of four ILO Conventions, her first: Nos. 11, 87, 88 and 89. George Graf Von Baudissin, "An Introduction to Labour Development" *J. Eth. L.* Vol. II (1965), p. 109.

was a continual embarrassment.²⁰ Pressure from the International Confederation of Free Trade Unions²¹ and the need to promote foreign investment²² provided added incentive.

The Civil Code, the Labour Relations Proclamation, the Minimum Labour Conditions Regulations, and a series of closely related proclamations and orders came quickly in succession in the 1960s.²³ Together they established the principal part of the national labour law for both public and private employees. This article will be primarily concerned only with those laws which regulate the private sector of the economy.

PART I:

MINIMUM LABOUR CONDITIONS AND PRACTICE

Introduction

In order to study employment conditions in Ethiopian business, twenty-four firms were chosen from the garage and beverage industries.²⁴ These particular industries were chosen, after consultation with the staffs of the Confederation of Ethiopian Labour Unions and the Federation of Employers of Ethiopia, because the companies in these industries ranged in sizes fairly representative of Ethiopian firms, and they ranged fairly evenly within each of the variables listed below. All businesses were located in Addis Ababa and its vicinity.²⁵

-
20. Seyoum Gebregziabher, cited above at note 2, pp. 31-32. It has been suggested that Ethiopia also wanted to make an impression on African leaders meeting in Addis Ababa in May 1963 for the African Summit Conference. Berhane Gebre Negus, *The Labour Relations Decree* (1964, unpublished, Department of Public Administration, Haile Sellassie I University), p. 8.
21. Berhane Gebre Negus, cited above at note 33, p. 8.
22. *Labour Cooperatives, Social Welfare and Community Development*, 1957-1964, cited above at note 26, p. 9.
23. Central Personnel Agency and Public Service Order, 1961, Order No. 23, *Neg. Gaz.*, year 21, no. 3; Public Employment Administration Order, 1962, Order No. 26, *Neg. Gaz.*, year 21, no. 18. Public Employment Administration Regulations, (No. 1). 1962, Legal Notice No. 267, *Neg. Gaz* year 22, no. 5 (No. 2), 1966, Legal Notice No. 320, *Neg. Gaz.*, year 25, no. 24; Labour Relations Proclamation, 1963; Minimum Labour Conditions Regulations, 1964; Labour Inspection Service Order, 1964, Order No. 37, *Neg. Gaz.*, year 24, no. 4; Labour Standards Proclamation, 1966. For a short summary of each of these, see *Report to the Government of Ethiopia on Labour Administration*, Report No. ILO-TAP-Ethiopia-R.9.(Geneva, Int'l Labour Office, 1968), pp. 6-8.
24. The idea of a random sample of businesses was discarded since there was only one list of businesses and it was found to be both incomplete and limited to one province, albeit the most industrialized one. *List of 1798 Business Establishments in Shoa Province* (Manpower, Research and Statistics Section, Ministry of National Community Development, Imp. Eth. Government, October 1967). These difficulties would not have been insurmountable, but it was realized that a proper random sample would have been too large for the present project. Concentration on two industries was decided as an alternative, with the selection of businesses so as to obtain a range of characteristics along each of the variables listed in the text following note 25.
25. Although the Province of Eritrea, like Shoa, has a well developed, small industrial complex, it was decided to eliminate Eritrea from the scope of this study, because it has had a somewhat different evolution of organized labour and the present laws relating to employment conditions are somewhat uncertain.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

The companies were categorized and their practices²⁶ compared to one another in respect to each of the following variables:

- (1) **Industry.** The labour conditions provided by the companies in the garage industry were compared with those provided by the beverage companies.²⁷
- (2) **Nationality of Control.** Each firm was placed into a category reflecting the nationality of the person or persons exercising controlling interest.²⁸ The categories were labeled "Ethiopian"; "resident foreign", those foreigners who had resided in Ethiopia most of their lives; and "foreign."²⁹ The perfor-

The Eritrean Employment Act of 1958, *Eritrean Gaz.*, vol. 20, no. 5 (Supp.), established minimum labour conditions, a system of labour inspection, and provisions for the registration of employers, associations and labour unions. The Civil Code, 1960, and the Labour Relations Decree, 1962, both enacted during the Federation, while Eritrea was an autonomous unit federated with the rest of present day Ethiopia, fell into the class of purely Ethiopian legislation; therefore, their broad repeal provisions did not affect the Employment Act. The effect of the Imperial Order of Unification, 1962, Order No. 27, *Neg. Gaz.*, year 22, no. 3, coming five weeks after the Labour Relations Decree, essentially preserved the status quo of legislation in Eritrea. Latter legislation, the Labour Relations Proclamation, the Labour Standards Proclamation, and the Minimum Labour Conditions Regulations, applied to Eritrea but contained provisions saving legislation and other legal arrangements that had created conditions more favourable to employees, and they did not cover all points dealt with by the Employment Act. R. Means "The Eritrean Employment Act of 1958," *J. Eth. L.*, vol. 5 (1968), p. 139.

This confusing state of affairs was supposedly settled in November 1967 when the Supreme Imperial Court ruled that the Employment Act was completely inoperative. *Report to the Government of Ethiopia on Labour Administration*, cited above at note 23, pp. 8-9. However, this writer has been informed by an official of the Federation of Employers of Ethiopia that many Eritrean employers simply apply the Employment Act to employees hired before the national legislation and apply the latter to employees hired after that time.

26. Most of the data concerning the employment practices in each of the sampled companies can be found in L. Morehous, *Data on Conditions of Employment in Twenty-four Companies in Ethiopia* (1969, unpublished, Archives, Faculty of Law, Haile Sellassie I University). Copies may also be found at the offices of the Confederation of Ethiopian Labour Unions and the Federation of Employers of Ethiopia.

Except for the information contained in three collective agreements all information was obtained through personal interviews. In a number of cases employees of the company were also interviewed. In many cases the information obtained from these two sources differed; however, not being able to vouch for the veracity of one any more than the other and realizing that "splitting the difference" was no solution a decision to use one or the other in the analysis of the data had to be made. Since employees of all sampled firms had not been interviewed and all questions had not been asked to all employees interviewed, and since many employees may have only a limited view of the overall policy, it was deemed best to use only the employers' responses, unless their responses could be clarified with an employee.

27. This comparison was used to determine whether there might be any difference between a service industry and a manufacturing industry.
28. This variable was chosen since it was hypothesized that the foreigner, resident foreigner, and Ethiopian, having different backgrounds and personalities, would handle their labour-management relations differently. See Seyoum Gebregziabher, cited above at note 6, pp. 68-70, who classifies employers into four groups with respect to their attitudes toward labour unions. Nationality differences can be seen in this classification.
29. Nine of the firms were Ethiopian controlled, ten were controlled by resident foreigners, and five were foreign controlled.

mances of the companies in each of these categories were compared with each other to determine the effect of nationality of control on employment practices.

(3) **Size.** To determine whether the size of a company has any relationship to employment conditions, each of the twenty-four companies was labeled either large or small, depending on whether it had one hundred employees or less. The labour conditions in the large companies were compared with those in the small firms.³⁰

(4) **Employee Organization.** Each firm could also be placed into one of three categories reflecting varying degrees of potential employee influence on the firm's policies. A presently active union reflects the greatest degree of potential influence. Three of the firms that fell into this group had collective agreements. The former existence of a union, a "defunct" union, represents at least some degree of union influence. Together, these make up "union experience." Never having had a union reflects the lowest degree of potential influence.³¹ Labour conditions in each of these categories were compared to determine the effects of employee organization on such conditions.

Since the sample is quite small, it has been considered essential to subject all cases in which employment practices appear to be correlated with one of the above variables to a test of statistical significance before a conclusion can legitimately be drawn.³² The result in many cases has been that no significant difference appears, whereas, if a larger sample had been used, more of these differences might have been significant.

What is an Employee ?

One of the most important elements in any study of labour legislation is the definition of "employee," inasmuch as only persons who fit within this category are entitled to the benefits, and subject to the obligations, provided by the law.

The word "employee" has at least three different definitions in Ethiopian labour legislation. Although most of the workers in the present study were "employees" by all three definitions, the differences cause difficulties in deciding which piece of

30. The number of employees in each company ranged from six to approximately 245, the mean and median being 97 and 96, respectively. The average number of employees in the Ethiopian and foreign firms were about the same, 126 and 114, respectively; however, the average for the resident foreign companies, at 53, was less than half the average for the other two. Also, the average in the garages was half of that in the beverage companies.

The above shows that the variables of industry and nationality are not totally independent of size. This dependence should be considered when analyzing the data.

31. Six firms had active unions, only one of which was in the beverage industry. The membership of each union was limited to the employees in that one company. Nine firms never had unions. All of the defunct unions resulted from unsuccessful experience with a general trade union, or horizontal union.

32. Chi Square (X^2), a distribution-free statistic, *i.e.* the use of which does not rest on assumptions concerning the form of population distribution, has been used in all cases where a test of significance was needed. Owing to the small size of the sample, all data was reduced to two-by-two tables before chi square was applied, and *Yate's correction for continuity* was used. From chi square is obtained the probability (p) that the frequencies in the data occurred by chance. See J. P. Guilford, *Fundamental Statistics in Psychology and Education* (New York, McGraw-Hill 3rd ed., 1956), chap. 11.

legislation governs the case of any particular employee. The definition in the Civil Code is the most inclusive of all.

A contract of employment is a contract whereby one party, the employee, undertakes to render to the other party, the employer, under the latter's direction, for a determined or undetermined time, services of a physical or intellectual nature, in consideration of wages which the employer undertakes to pay him.³³

Public servants and state employees, except those engaged in commercial or industrial undertakings, are excluded from this definition.³⁴

The next definition is found in the Labour Relations Proclamation and the Minimum Labour Conditions Regulations. They begin with the Civil Code definition and exclude not only public servants not in profit-making enterprises, but also managers, directors, superintendents and other agents of an employer; domestic servants; and agricultural workers on a farm having less than ten permanent employees.³⁵ The exclusion of management personnel was appropriate for the basic purpose of the Labour Relations Proclamation, to provide a framework for the promotion of methods of protecting the non-management workers' interests and resolving worker-management conflicts. But, when the same exception was applied to the Regulations something peculiar occurred. The worker is now entitled to be paid on public holidays; the management is not. He is entitled to a maximum work week and established overtime rates; the management is not. The worker is also entitled to more generous annual leave than is the management.³⁶

This discrepancy would seem to result from an oversight during the drafting of the Labour Relations Proclamation (Decree). The one sub-article granting the Minister of National Community Development the power to fix minimum labour conditions³⁷ is totally out of keeping with the purpose of the rest of the Proclamation, *i.e.* establishment of conflict-resolving machinery and guidelines for the registration of labour unions and employers' associations. Although it would seem the drafters included this provision in order to bypass Parliament in the event of future changes being made in minimum labour conditions, they would appear to have overlooked the limitation on the Minister's power created by the more narrow definition of employee found in the Proclamation. Therefore, labour conditions fixed by the Minister must always have a more restrictive application than those fixed by the Code.

The third definition of employee is found in the Labour Standards Proclamation. It is the same as that in the Labour Relations Proclamation, except that it does not exclude management.³⁸ Considering the purpose of the Labour Standards

33. Civ. C., Art. 2512. For an interpretation of this article see Haile Waqgira v. Girma Gegere (Sup. Imp. Ct., 1965), *J.Eth. L.*, vol. 4, p. 77.

34. Civ. C., Art. 2513.

35. Labour Relations Proclamation, Art. 2(f). Minimum Labour Conditions Regulations, Art.3(1).

36. Since both domestic servants and certain agricultural workers were excluded from the category of "employees" as defined in the Regulations, they too have only the rights given them by the Code.

37. See Labour Relations Proclamation, Art. 3(i).

38. Labour Standards Proclamation, Art. 3(4).

Proclamation, to provide for the safety and health of all those persons in industrial enterprises, the definition is reasonable, because it excludes only persons who do not work in industry.³⁹

The courts have had occasion to interpret these legislative definitions. In a recent case, the High Court refused a dismissed houseboy's demand for dismissal compensation, dismissal notice and payment in lieu of annual leave under either the Minimum Labour Conditions Regulations or the Civil Code on the grounds that these provisions were inapplicable to domestic servants.⁴⁰ This decision would seem to be wrong. The court applied the definition of employee in the Regulations to the Civil Code, ignoring the caveat restricting the definitions to the Regulations.⁴¹ Although the Civil Code contains a special section for domestic servants, those articles impose additional obligations on the employer, and do not exclude domestic servants from the benefits of the general provisions.⁴²

There was some feeling among a number of the employers interviewed that a daily worker, *i.e.* one who is paid after each day's work and customarily does not receive wages for days not worked, is not entitled to the same benefits as regular employees. The High Court, however, has determined that a daily worker is entitled to at least some of the benefits of ordinary employees. In affirming the decision of an awradja court awarding a daily worker compensation for dismissal without cause under Article 2573 of the Code, the court said that the contract exchanging services for wages exists independently of the time for which wages are fixed. It also said that even if the contract was considered as being renewed each day, Article 2573, penalizing the employer for dismissal without cause, makes no distinction between failure to renew and termination.⁴³ The thrust of the decision would seem to entitle a daily worker not only to dismissal compensation, but also to benefits for which there is a prerequisite of a particular length of service. Many provisions base eligibility for benefits only on "length of service" and not upon the length of any "contract period." A daily worker who has had ninety successive "contract periods" would have been in the "service" of his employer for three months.

Some of the employers interviewed also felt that apprentices are not entitled to the same benefits as regular employees. Even though Article 2597 of the Code expressly applies the other articles to apprentices, there has appeared to be enough doubt on the matter to warrant employers arguing the contrary before the Labour Relations Board.⁴⁴ Four of the garages either did not make any regular wage payments to apprentices or paid them only minimal amounts. In this situation, the

39. Article 4 of the Labour Standards Proclamation excludes from its scope certain enterprises whose workers are "employees" by the definition in Article 3(4).

40. 53. Tefera Mekitie v. Lewis (High Ct., 1968, Civil App. No. 164-60) (unpublished). The plaintiff had brought suit in the Awradja Court under Civil Code Articles 2561, 2571, 2573 and 2574.

41. "As used in these Regulations(1) 'employee' shall mean..." Minimum Labour Conditions Regulations, Art. 3.

42. See Civ. C., Arts. 2601 through 2603.

43. Kidane Temelso v. Shebiru Gegnie (High Ct., 1963), *J.Eth. L.*, vol. 3, p. 411.

44. Printers Workers Union V. Printing Press Owner (Labour Relations Board, December 30, 1965), *A Sample Collection of Labour Disputes and the Rulings of the Labour Board* (Addis Ababa, The Federation of Employers of Ethiopia, circa 1968), Case No. IV. As the title shows, the

Code provisions which are based on a worker's wage, e.g. wage continuance during annual leave, become inapplicable.

Obligations of an Employee

The Civil Code establishes certain obligations that an employee owes his employer in addition to any established by contract. One such obligation is the liability for any damage an employee negligently or intentionally causes his employer, having regard to the nature of the work, his training and ability.⁴⁵

Half of the companies interviewed charged their workers repair or replacement costs for negligent damage to tools and equipment, while two-thirds of them charged for intentional damage. Two firms provided for punishment in the nature of fines rather than charges. Another added the caveat that no charge would be made if the equipment was so expensive as to impose a large debt on the worker. Only one company offered that their charges for replacement were always based on something other than full cost of replacement. It used the depreciated (straight line) value of the equipment. The difference between the policies of Ethiopian and foreign firms and those of resident foreign firms is interesting. All of the former charge or punish for negligently caused damage, while less than half of the latter do.⁴⁶

Another employee obligation is to carry out all work ordered by the employer where such orders are not contrary to law or morals and do not entail danger.⁴⁷ This apparently means that an employee must accept not only orders within his normal range of duties, but also transfers to different duties on either a temporary or permanent basis. The Labour Board has held that refusal to accept a "lateral transfer", i.e. one involving no change in rank or salary, is good cause for dismissal.⁴⁸

Conversely, employers also have certain limitations placed upon their right to transfer employees from one job to another. On its face, the Code is clear enough: an employee cannot be assigned to different work that involves a reduction in rank or salary, and if assigned to work carrying a higher wage, he should get that

book is a collection of summaries of a sampling of decisions by the Labour Relations Board and does not include all cases decided by the Board. The sample was chosen from all cases decided by the Board to be representative of its rulings and reasoning on a variety of issues. Where more than one case presented the same issue(s), only one was included in the sample. The Federation of Employers of Ethiopia (FEE) has eliminated the names of the parties in the case names, since many employers are not accustomed to having their legal disputes a matter of public record. The complete decisions (in Amharic) may be obtained at the FEE office.

This is the only publication of Board decisions. To date FEE has received a copy of every Board decision, but this practice may cease because of certain disgruntlement in the Labour Department over the publication of this collection.

All future reference to cases contained in this collection will give only the case name as it appears in the collection, the forum, date of decision, *Labour Disputes*, and the case number in the collection.

45. Civ. C., Art. 2524.

46. The difference is statistically significant. $\chi^2 = 6.505$, $p < .02$, i.e. the probability of this difference occurring by chance is less than two times in one hundred.

47. Civ. C., Arts. 2523 and 2525.

48. *Laundry Workers Union v. A Laundry Owner* (Labour Relations Board August 3, 1967).

wage.⁴⁹ One result of a literal interpretation of this provision seems to be that if the employer has decided that a newly hired senior mechanic is not qualified for the job,⁵⁰ he can dismiss him — the lack of qualification being a good cause — but he cannot transfer him to the job of assistant mechanic, with its resultant decrease in pay.

Nevertheless, an employer can demote such an employee if he uses a circuitous method. As just mentioned, if the worker is not qualified for his job, the employer may dismiss him with good cause. The employer's only obligation will be termination notice,⁵¹ which he can plan to give the requisite time in advance. The employer might then rehire the same worker at the lower job. Therefore, the prohibition against assigning an employee to a different job paying less salary may not be absolute, but may only make the employer fulfill two prerequisites, both reasonable: be able to show that the employee was not qualified for the work he was doing and give the employee the necessary notice so that he may look for another job if he wishes.

Another result of a literal interpretation of the Code provision is that if an assistant mechanic does the work of a senior mechanic for only one hour, he should see the increase in his pay packet.

In practice, this literal interpretation would be absurd. It takes no account of the lack of precise job descriptions in all but a very few companies, of the horrendous accounting problems that would be involved, nor of the very big difference between a temporary transfer and a permanent transfer. It may very well be that the worker should be protected against loss of salary for temporary transfers to a lower job and against refusal by the employer to grant a wage increase when transferred to a higher job, but the present law exceeds the present level of sophistication in employment.

Of the sixteen firms that responded to a question concerning their policy, one stated that salary adjustments would be made only in its annual salary review. Thirteen would not decrease a worker's wages if he were demoted but would increase them upon his moving to a job with a higher wage rate, but only after a probation period ranging from fifteen days to one year. Only one company appeared to make wage increases for temporary work, thus following the literal application of the law.⁵²

Dismissal

Dismissal from work without good cause is the most frequent complaint filed with the Labour Department.⁵³ This is not surprising considering the position of

49. *Labour Disputes*, Case No. XXIV.
Civ. C., Art. 2527.

50. Dismissal is for good cause when the employee does not show sufficient technical knowledge or reliability. Civ. C., Art. 2575(2).

51. Civ. C., Arts. 2570 and 2571.

52. This company also provided that if an employee remained in the higher position for thirty days, the wage became permanent, and his wage could not be reduced to its former level.

53. There are no statistics prepared on this matter, and to prepare them from the present records would be a phenomenal task. The consensus among Department officials is that the majority of cases -- most estimate around ninety percent are dismissal cases.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

an employee. If he is employed, he may think twice before complaining to the Labour Department about his employer's failure to give him annual leave or sick leave, fearful, and not without cause,⁵⁴ that he will be fired and thrown into the large pool of unemployed.⁵⁵ The few days' salary such complaints represent is not worth the possible consequences. But, the person who has already been dismissed from a job has nothing to lose. Unless he is lucky and quickly finds new employment, he can well afford the few days spent prosecuting his claim and may gain something by it.

For purposes of termination of employment, the Code divides employment contracts into two categories: Contracts of fixed duration, *i.e.* for a definite period of time or piece of work, and contracts of indefinite duration.⁵⁶ When an employer terminates a contract of indefinite duration, he may have two major obligations: Under Article 2570 he generally must give notice of a stated period; furthermore if he lacks "good cause" for termination, Article 2573 requires that he give the employee severance pay or "compensation". The notice requirement is also imposed on an employee who terminates a contract of indefinite duration. When an employer, without "good cause", refuses to renew a contract of definite duration, he is also liable to pay compensation under Article 2573. Finally, Article 2583 provides that a party who terminates a contract of employment unfairly must make good any loss suffered by the other party. However, under Article 2578 a party shall be relieved of all the above obligations if he can present "justifying reasons" for his termination of the contract.

The requirement of compensation is imposed by Article 2573 in the following language:

The employee shall be entitled to fair compensation where the employer terminates a contract or refuses to renew it without good cause justifying fully this decision.

While some persons have argued that compensation shall not be required of an employer who simply refuses to renew a contract of definite duration which has expired, the phrase "refuses to renew it" seems to make clear that contracts of definite duration are included in the term "contract" in this Article. A contract of indefinite duration, unless terminated, simply continues without necessity for "renewal". Some have suggested also that the "refuses to renew" phrase is intended to apply

54. Apart from prohibiting dismissal for union activities the law does not force an employer to continue to employ a person. It only sets out an amount of money the employer must pay for dismissal without good cause. *Getachew Berhane v. Commercial Bank of Ethiopia* (Sup. Imp. Ct., 1968, Civil App. No. 256-60) *Union v. Air Lines Company* (Labour Relation Board, July 19, 1966), *Labour Disputes*, Case No. VIII. This is true even when employees are dismissed for claiming their rights under the minimum conditions legislation. *Id.*, *Addis Ababa Tailor's Union v. A Tailor Shop Owner* (Labour Relations Board, July 7, 1967), Case No. XXIII.

55. Again, no statistics were available, but a very high rate of unemployment is the consensus of everyone interviewed. In response to the question, "If a substantial portion of your labour force were to be replaced, how long do you think it would take to recruit and/or train replacements," the median time given by employers (N=21) was thirty days. One third gave answers under two weeks. The Addis Ababa employment office, run by the Employment Services Section of the Labour Department, managed to place only twenty-six percent of its applicants in 1969 E.C., a considerable improvement over former years. *Annual Report to the Minister* (Labour Department, Ministry of National Community Development, Imp. Eth. Government, 1960 E.C.), and other unpublished figures obtained from the Section.

only to contracts of definite duration which contains an express option allowing the employee to renew or extend the contract, but the Code contains no language at all to support this argument. Thus, Article 2573 requires the employer to compensate the employer whenever he terminates or refuses to renew a contract of either definite or indefinite duration.

The guidelines established by Article 2574 for determining the amount of compensation due an employee entitled to it under Article 2573 are vague, making it difficult for even the honest employer to calculate what his employee is owed.⁵⁷ In fact, the Code assumes a court will decide the matter.⁵⁸ Although no information was obtained on this, such a cumbersome method must have led to many inequities and unnecessary lawsuits. In any case, the Minimum Labour Conditions Regulations simplify the calculation: after one year of service, an employee is entitled to one month's salary increased by twenty-five percent for every additional year of service.⁵⁹ Although this Article purports to supersede the Code provisions,⁶⁰ it neglects to state what should happen in the case of termination with less than one year's service, nor does it include the case where the contract has not been renewed rather than simple termination, matters which were both dealt with by the Code. Since the Regulations are effective only so long as they create conditions more favourable to employees, the Code provisions would appear still to govern these matters.⁶¹

The Labour Board and the Supreme Imperial Court have handled dismissals with less than a year's service in different ways. The latter used the same reasoning as above and allowed recovery. The Board ignored the Code and awarded the pro rata portion of one month's salary.⁶² It is important to note that in neither case were the Regulations considered to have removed the right to severance pay for service of less than one year.

Calculation of the length of service has been held to begin at the time of the most recent hiring where the employee has been hired several times,⁶³ and the notice period should be included as a part of the service if the worker remains employed during that time.⁶⁴

What is and is not good cause under Article 2573 is a major problem besetting the courts and the Labour Relations Board. The Civil Code makes a slight effort at defining what is good cause. Thus, Article 2575 states that good cause is present

56. Civ. C., Art. 2567.

57. See Civ. C., Art. 2574:

58. *Id.*, Art. 2574(1). "In fixing the amount..., the court shall take into consideration..."

59. Minimum Labour Conditions Regulations, Art. 9 The sum is subject to a maximum of 180 times the average daily wage.

60. See note 18 and Minimum Labour Conditions Regulations, Art. 9(3).

61. *Ib.*, Art. 10. Of course, the Civil Code still governs those employees not covered by the Regulations., See text accompanying note 38.

62. Compare Yesurbvara Jesopie v. Gashaw Bezza Zerfu (Sup. Imp. Ct., 1965), *J. Eth. L.*, vol. 3, p. 32, with Tailors' Union v. A Tailor Shop Owner (Labour Relations Board, April 13, 1965). *Labour Disputes*, Case No. II.

63. Union v. A Manager (Labour Relations Board, May 6, 1966), Case No. V, but see Union v. A Contractor (Labour Relations Board, July 5, 1967), Case No. XXII, *Labour Disputes*.

64. *Id.*, An Employee v. A Pharmacy Owner (Labour Relations Board, December 11, 1967), Case No. XXVII.

where it would not be reasonable to expect the contract to be extended or renewed, having regard to the nature of the work.⁶⁵ Good cause also exists where the employee cannot sufficiently handle his work because of a lack of knowledge, speed, reliability or conscientiousness.⁶⁶ However, the Labour Board has said that this does not include situations where the employee is merely on bad terms personally with his employer.⁶⁷ The poor quality of the employee must be in his work, not in his person. The Code further allows good cause whenever the employee's job is abolished in good faith.⁶⁸

There are also certain "justifying reasons" listed in Articles 2579 through 2582 that must also be good cause, for they would seem to be quite serious breaches of the employment relation and thus certainly seem to come within the general terms of Article 2575. These will be covered more completely in the discussion of liability under Article 2583 for "unfair termination."

Beyond this, the courts and the Labour Board must decide in each case, with only the few legislative guidelines, what is good cause. Following is a discussion of some of the areas in which this decision has been made.

One of the most surprising situations which has been deemed good cause has been in the area of work-connected diseases and injuries. Where a work-connected illness had rendered an employee unable to continue his previous job, although still employable by the same company in a different capacity, the Supreme Imperial Court regarded his reduced capacity to work as good cause for dismissal.⁶⁹ Such a result could be justified by deciding that in such a case it would not be reasonable to expect the contract to be extended.⁷⁰ Indeed, although Article 2580 specifies that illness is not one of the "justifying reasons" earlier mentioned, it might be read to carry a negative implication that sickness could be regarded as good cause. However, since the worker was still employable, it would seem that the good cause should have been considered sufficient only to assign him to a new job, even if it carried a lower salary.⁷¹

Chronic absenteeism, on the other hand, would seem to be one case where there is clearly good cause for dismissal. However, the High Court, in affirming a decision of an awradja court, has condoned the view that non-payment of wages on the absent days is sufficient punishment, and, hence, the punished absenteeism is not good cause.⁷²

Refusal to obey employer's orders would also appear to be good cause given the mandate of Article 2525 that an employer follow those orders. Where an employee refused a lateral transfer of work, good cause has been held to exist.⁷³ It has

65. Civ. C., Art. 2575(1).

66. *Id.*, Art. 2575(2).

67. Union v. A Manager, cited above at note 63.

68. Civ. C., Art. 2575(3).

69. Yetbarek Negash v. Assab Refinery (Sup. Imp. Ct., 1967, Civil App. No. 593-59) (unpublished).

70. See Civ. C., Art. 2575(1).

71. See text accompanying note 51.

72. Tenagne W. Kiros v. Manager of the Ethiopian Fibre Plant (High Ct., 1968, Civil App. No. 533-60) (unpublished).

73. Laundry Workers Union v. A Laundry Owner, cited above at note 48.

also been held, however, that a twenty minute argument with the employer should not be deemed such a refusal.⁷⁴ Since the employer has an absolute right to re-arrange his staff in this manner, such a transfer is not a “manoeuvre,” proscribed by the Code, compelling the employee to quit.⁷⁵ But, the Supreme Imperial Court has held that refusal *per se* is not sufficient ground for dismissal if the refusal is justified.⁷⁶ That determination is apparently for a court.

Where the work is of a relatively temporary nature, *e.g.* in the construction trade,⁷⁷ and where the employees were hired with this knowledge, the Labour Board has held that severance pay is not necessary since the completion of the work itself is sufficient notice and good cause for failure to renew the contract.⁷⁸ This decision is consistent with the absence of any legal notice requirement regarding the end of a contract for a definite piece of work and with the Code provision allowing good cause where it would not be reasonable to expect the contract to be renewed.⁷⁹

However, the Board has said that it will look to all circumstances surrounding the employment, *e.g.* length of service, re-hiring from project to project, to determine whether a construction employee should be considered as a permanent employee, entitled to notice and severance pay.⁸⁰ This approach goes beyond what the Code requires. If length of service, frequency of re-hire, etc., are regarded as making it reasonable for the contract to be renewed, then good cause does not exist. In such a case the Code requires severance pay but still does not require notice, since a contract for a definite piece of work does not require it. Even so, where the employer, a contractor, does not have any new work at the time of the completion of one project, it may be said the job was abolished in good faith or that it would be unreasonable for the contract to be renewed, both good causes.

Since twenty-six percent of the employers stated that during a business slow-down they would dismiss employees,⁸¹ the question of whether this reason is good cause becomes important to a fair number of employees. It might be argued that lay-offs during a business slow-down are really equivalent to jobs being abolished in good faith, or if slow-downs are periodic occurrences in the industry, that it would be unreasonable for the contract to be extended. Without expressing its rationale, the Labour Board has, nevertheless, awarded payment in lieu of notice and severance pay to an employee who was dismissed for this reason.⁸² Even if the employer is facing bankruptcy he must give notice and severance pay unless he can

74. Union v. A Contractor, cited above at note 63.

75. Union v. A Transport Company (Labour Relations Board, June 21, 1967), *Labour Disputes*, Case No. XXI, interpreting Civ. C., Art. 2576.

76. Ras Hotel v. Tefera Mekonnen (Sup. Imp. Ct., 1967, Civil APP. No. 461-59) (unpublished).

77. Union v. Building Construction (Labour Relations Board, January 27, 1967), Case No. XV; Union v A Contractor Company (Labour Board, May 12, 1967), Case No. XVI, *Labour Disputes*.

78. Civ. C., Art. 2567.

79. *Ib.*, Art. 2575(1).

80. Union v. A Contractor, cited above at note 76.

81. *N*=23. Often percentages will not be based on all twenty-four companies due to missing information, etc. When the number being considered are less than twenty-four and this is not apparent in the text. The number that equals 100% will be given.

82. Taliors' Union v. A Tailor Shop Owner, cited above at note 75.

show why he is unable to do so.⁸³ These decisions seem to be designed to insulate the employee rather than the employer from unpredictable forces or those beyond control.

On first glance the provisions of Articles 2578 and 2583 are only a little different from those regarding Article 2573 liability. The English version of Article 2578 itself states that either the employee or employer may "cancel" the contract without prior notice where there exists "good cause" for cancellation. Upon further analysis this apparent similarity is found to be misleading. One of the major differences is that Article 2583 allows *either* the employer or employee to recover for termination without "good cause" as defined in Article 2578. Another major difference is that "good cause" under Article 2578 is much more narrowly defined, and probably the most important difference is that when there is not "good cause" for cancellation Article 2583 makes the cancelling party liable for *all* losses suffered by the other party.

The English translation of the Code makes no clear distinction between "good cause" referred to in Article 2573 and "good cause" referred to in Article 2578. However, both the French version, the language in which the Code was originally drafted, and the Amharic translation, the official version, help in this matter.⁸⁴ With respect to "good cause" both the Amharic and the French versions use different terms in Article 2578 from those used in Article 2573. The "good cause" in Article 2573 refers to the circumstances set out in Article 2575. The "good cause" mentioned in Article 2578 (hereinafter called "justifying reasons" in order to distinguish the two) refer to the circumstances, outlined in Articles 2579 to 2582, in the event of which a contract may justifiably be "cancelled" under Article 2578.

From the language used elsewhere in this area of the Civil Code, "justifying reasons" would seem to be limited to those circumstances contained in Articles 2579-2582. The only reasons which justify either party in cancelling a contract are "sufficiently serious" non-performances by the other party.⁸⁵ Cancellation by an employer is justified when the employee is prevented from working due to his own fault;⁸⁶ and where the employee participates in a strike either declared to be unlawful or instituted with the sole intent of injuring the employer.⁸⁷

On the employee's side, failure by a bankrupt or insolvent employer to provide security guaranteeing an employee's wages gives the employee justified reason for cancellation.⁸⁸

Both the French and Amharic versions of the Civil Code also provide additional insight into the distinction between "termination", used in Article 2573, and the "cancellation" in Article 2578 and 2583. In each, the terms used for cancellation connote an actual breaking of a relation, while the terms used for termination

83. *Union v. A Shipping Company* (Labour Relations Board, February 21, 1966), *Labour Disputes*, Case No. XII.

84. For a discussion concerning the use of the French version of the Code as an aid to interpretation see G. Krzeczunowicz, "Statutory Interpretation in Ethiopia," *J. Eth. L.*, vol. 1 (1964) p. 315.

85. Civ. C. Art. 2579.

86. *Id.*, Art 2580.

87. *Id.*, Art 2581.

88. *Id.*, Art 2582.

under Article 2573 connote the mere ending of a relationship. The significance of this difference will be seen shortly.

A contract of indefinite duration is essentially a contract at will. But the provisions requiring that prior notice be given in order to terminate such a contract mean, as a legal matter, that the contract does not come to an immediate termination upon the expression of the desire to terminate. Rather, it ends only after the requisite notice period beginning with such an expression.

With respect to contracts of indefinite duration, Article 2583 liability seems to be dealing with the situation where one party ends the employment relationship without giving the necessary notice. Such a situation is a "breaking" of an existing relationship and not a mere ending.

Where one of the justifying reasons is present, the contract of indefinite duration can be "broken" without notice, and where the employer is the actor, also without severance pay.⁸⁹ But, where no such justifying reason is present, the "breaking" party is liable under Article 2583 for all resultant losses incurred by the other. It is interesting to note that this apparently means that, if an employee terminates a contract of indefinite duration without giving his employer the requisite notice, he is liable for all losses suffered by the employer on account of his failure.

It should also be noted that Article 2583 will apply to contracts of indefinite duration only where the contract was terminated before the end of the notice period. If the employer is the one who terminates in this manner and has "good cause" but not "justifying reason", wages in lieu of the required termination notice, the employee's only loss, would be recoverable under Article 2583. Where the employer does not have even "good cause", the employee apparently can recover under both Article 2573 and Article 2583, but his damages under Article 2583 will probably be reduced by any recovery under Article 2573.

In the case of employment contracts for a definite duration, there are no provisions fixed by law that allow terminating the contract before the agreed time by simply giving prior notice. Presumably then, if no provisions allowing early termination are put in the contract, both parties are obliged to continue their relationship until the agreed time. In the event that one party breaks the contract, the other may claim damages under Article 2583, if there was no justifying reason. However, if there was such reason, the contract could be broken immediately, without liability and without giving effect to any contract provision requiring notice for early termination. Even if such a provision purportedly requires prior notice in the event of termination with justifying reason, it would not have to be followed by an employee, since Article 2522 voids all contract provisions less favourable to employees.

In addition to the right to notice and severance pay in accord with the rules noted above, upon termination an employee is always entitled to accrued annual leave⁹⁰ plus a certificate showing the nature of his work, the length of service, the name of the employer, and if requested, a testimonial.⁹¹

89. Since a "justifying reason" is also a "good cause", the employer would not be liable for severance pay under Article 2573. See text following note 68.

90. *Textile Mills Union v. The Management* (Labour Relations Board, October 24, 1964), *Labour Disputes*, Case No. I. There seems to be some doubt in the Labour Board Decisions as to when annual leave accrues. It has awarded a proportional part of annual leave for less than one year's service, *Tailors' Union v. A Tailor Shop Owner*, cited above at note 75, and yet has said elsewhere that annual leave does not become due until the full year of service is complete, *Id.*, *Union v. A Textile Mill* (Labour Relations Board, June 7, 1967), Case No. XX.

91. Civ. C., Art. 2588.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

An employee who is engaged in union activity and is dismissed without good cause is entitled to wages from the date of dismissal to present and to reinstatement,⁹² this requirement being the only restriction on an employer's absolute right to dismiss.

With the complexity and sometimes vagueness in the provisions dealing with dismissal, it is not surprising to find a tremendous lack of understanding in this area. The Ministry's regulations themselves omit any mention as to the effect of either failure to renew a contract or dismissal after less than a year's service. The Labour Board either seems confused as to the necessity of notice to terminate a contract of indefinite duration when there is good cause,⁹³ or simply chooses to amend the Code provisions judicially. With such confusion in the bodies that are supposedly knowledgeable in this area, it is not surprising that employers, too, are confused.

Regarding termination notice,⁹⁴ fifty-eight percent of the employers responded that they gave whatever the law required. However, in most cases the respondent did not cite the law, but simply stated that the law was followed. This response could reflect a sincere effort to abide by the legal provisions, not necessarily out of benevolence, but because this is the principal area in which employers confront the law on labour conditions. Indeed, a pamphlet on minimum labour conditions published by the government was visible in many offices. This response, however, might also be a cloak for a lack of real knowledge in what the respondents know to be an important area.

Seventeen percent of the firms stated they gave two months' termination notice. Assuming that most dismissed employees have had over one year's service, or, at least, that most suits (often the law's principal teaching process) in the past involved such employees, this response seems to reflect an attempt to follow the law.

Two firms mentioned that their policy was to give three warnings rather than termination notice. Although not prescribed by law as a substitute for or the equivalent of notice, if the first warning is given the required period before dismissal, it could be argued that an equivalence exists. Aside from the fact that there is nothing to insure that these firms do not dismiss until the required time after the first notice, warnings do not fulfill the major purpose of notice. The notice period functions to give an employee some time to find new work before he is actually dismissed. A warning is intended to coerce the employee to change some behaviour, and rests on the assumption that some change is possible. An employee is likely to begin looking for a new job after the first warning only if he is determined not to change his behaviour.

Only one company had an official policy of allowing employees some time off from work during the notice period in order to look for a new job. But, in fact, this firm followed the prevailing practice: immediate payment of wages

92. *Addis Ababa Tailors Union v. A Tailor Shop Owner*, (Labour Relations Board, April 13, 1965), *Labour Disputes*, Case No. III.

93. Implied in *Union v. A Manager*, cited above at note 63 and in *Textile Mills' Union v. The Management*, cited above at note 90.

94. It would seem that most of the employees in the sample worked under contracts of indefinite duration; therefore, termination notice would be proper.

in lieu of the notice period, giving avoidance of sabotage by a disgruntled worker as its reason.⁹⁵

There appears to be a considerable divergence of practice regarding severance pay. Some of this is no doubt due to confusion similar to that regarding termination notice.⁹⁶ Many probably try to follow the law, at least to avoid being called into court. In fact, one firm has the policy of always giving full severance pay, regardless of cause, to avoid going to court. On the other hand, others take what might be the economically rational position of never giving severance pay, calculating that the expenses of litigation in some cases would be more than offset by the severance pay saved in cases where the employer does not bother to sue or where the court decides in favour of the employer and deciding they will be better off in the long run to withhold the pay.

Probation

Although its implementation is left entirely to private arrangement between employer and employee, the Civil Code lays down certain guidelines for periods of trial employment, or probation periods.⁹⁷ Unfortunately, it is ambiguous concerning its most important provision. Article 2598 states that “unless otherwise provide in writing, the employee engaged on trial shall be regarded as having been employed for an indefinite period.” Does this mean that a written contract is prerequisite for a probation period or does it mean that a probation period has been established in an oral contract, it will extend indefinitely? A probation period is primarily a benefit to the employer, who during this time may dismiss the employee without notice or severance pay. If the latter interpretation is proper, then it would be to the employer’s advantage not to have written employment contracts, since he could always dismiss any of his employees at will without incurring any liability. The fact that the vast number of employment contracts, such as they are, are probably oral would negate most employers’ liability. On the other hand, the first interpretation would compel the employer to place the terms of the probation in writing, presumably including its length, as a prerequisite to restricting the employee’s right to dismissal notice and severance pay. This view would seem more consistent with the primary policy of this portion of the Code, to establish and protect rights of employees. No judicial interpretation of the language of Article 2598 has been found.

The length of probation periods in the sample of companies ranged from three days to one year. Four had none at all. For the purpose of analysis the seventeen firms with established probation periods were divided into those with long periods (three months or more) and those with short (less than three months).⁹⁸ Twelve firms had long periods and five had short. Small companies show a significant preference for short periods or none at all.⁹⁹ Ninety-one percent of the large firms had long periods while only twenty percent of the small firms did. This difference may simply be due to the somewhat more formalized conditions found in the larger companies, or may be due to their greater awareness of an advantageous law. No

95. Eighty-eight percent (N=17) of the firms had a practice of giving payment in lieu of notice.

96. Thirty-five percent (N=23) of the firms responded by saying “according to the law.”

97. Civ. C., Arts. 2598-2600.

98. Two firms hired only apprentices; another said only that its length varied, giving indication of the range. These were not used in this analysis.

99. $\chi^2 = 6.685$, $P < .01$.

differences in practice were found between garages and beverage companies, among nationalities, or among companies with varying degrees of union experience.

Of all the firms having a probation period for new employees, only one-third gave any prior notice of dismissal during the period.¹⁰⁰ Even this number may be remarkable, for there is no legal obligation to do this. None of the variables used in the analysis showed any correlation with this practice. Sixty percent of the firms mentioned they gave paid public holidays during this period; two included sick leave, while two other specifically excluded it. Only one firm said that all benefits were available during probation.

Period of Payment

Article 2539(1) of the Civil Code requires that employees who do manual work be paid every two weeks or more often. The majority of the employees in the sampled firms do work of a physical nature. However, only two-thirds of the firms followed the law. Firms with some union experience show a significantly greater tendency to adhere to the law in this matter than do the firms who have never been unionized.¹⁰¹

Public Holidays

The Public Holidays and Sunday Observance Proclamation of 1956¹⁰² not only granted most persons the right not to work on Sundays and on fourteen listed holidays,¹⁰³ but actually forbade them to. Only persons engaged in "essential services", such as food, agriculture, medical services, transport, and entertainment, were excepted.¹⁰⁴ Although employees were free from working, there was no obligation for their employers to pay them for the absent days until the Minimum Labour Conditions Regulations granted employees covered by that regulation, who have worked for their present employers for at least two months, a minimum of six paid public holidays, excluding Sundays, of the fourteen listed.¹⁰⁵ The particular six were left to negotiation between the employer and employees. In order to avoid an increased number of absences around a public holiday, with the consequent harm to production, Article 6(i) allows an employer to refuse payment for the holiday if the employee is absent without a valid reason on the working day either before or after a paid holiday.

For work performed on any public holiday, including Sunday, within the regular hours of work, an employee whose pay period is shorter than one month is entitled

100. The two firms hiring apprentices were included in this analysis.

101. Eighty-seven percent of the firms with union experience followed the law versus only thirty-eight percent of those without $\chi^2 = 3.860$, $P < .05$, $N=23$.

102. Proclamation 151 of 1956, *Neg. Gaz.*, year 15, no. 9.

103. New Year's Day and Eritrean Reunion Day (September 11), The Feast of the Finding of the True Cross (September 27), The Coronation Day of His Majesty the Emperor (November 2), Christmas Day (January 7), The Feast of the Epiphany (January 19), The Feast of Saint Michael the Archangel (January 20), Ethiopian Martyrs' Day (February 20), Commemoration of the Battle of Adua (March 1), Good Friday, Easter, Easter Monday, Return of His Majesty the Emperor to Addis Ababa (May 5) The Birthday of His Majesty the Emperor (July 23) The Feast of the Assumption (August 22).

104. *Id.*, Arts. 3 and 4.

105. Minimum Labour Conditions Regulations, Art. 6.

to one and one-half times his ordinary hourly rate for every hour worked, with a minimum amount for the day equal to three times his hourly rate.¹⁰⁶ Presumably, if he works on a paid public holiday, he should, in addition, get his ordinary daily rate; otherwise a person who works on a paid public holiday would only be one-half his daily pay better off than his fellow employee who did not work that day. This benefit does not extend to those who are paid monthly or less often.¹⁰⁷ They are not entitled to additional pay whether they work or not.¹⁰⁸ The requirement of the Code that manual workers be paid at least fortnightly,¹⁰⁹ however, insures they will be entitled to this extra pay.

Two-thirds of the sample gave all fourteen holidays with pay; only four firms gave the minimum. One firm admitted it did not give any public holidays off with pay. Employees of another said that their employer had told them the law had been repealed, although he had claimed he gave six holidays with pay. All but nine firms would pay employees who had been absent without a good reason either the working day before or after the holiday for a holiday that was otherwise paid. No relationships were found between labour practices with respect to public holidays and the variables being considered.

Hours of Work and Overtime

Until 1965¹¹⁰ legislation regarding overtime pay was vague and, practically speaking, unenforceable by the majority of employees. The Civil Code allowed an employer to compel his employees to work more hours than had been agreed in the contract of employment, the difference being defined as overtime and requiring additional pay.¹¹¹ The difficulty in obtaining this extra pay was two-fold for most employees: first, seldom would any specific number of hours have been agreed upon in the contract, and, second, even if a specific number of hours had been established, the usual oral agreement would have been hard to prove in court. In practice, then, an employee worked whatever hours he was requested to, additional compensation coming only from the generosity of his employer. Even when the employer wished to pay for overtime work, the law provided only vague guidelines to calculate the additional amount.¹¹²

The Minimum Labour Conditions Regulations sought to create a more enforceable standard for overtime pay. They established a maximum work week of forty-eight hours¹¹³ and provided that additional hours, or overtime, were to be compensated for by extra pay calculated as a percentage of the employee's ordinary

106. *Id.*, Art. 6(4) and (5).

107. As a general practice, it would seem from the sample that where there are both office and manual employees, all are paid in the same manner.

108. Minimum Labour Conditions Regulations, Art. 6(3).

109. Civ. C., Art. 2539(1).

110. The effective date of the Minimum Labour Conditions Regulations was December 30, 1964.

111. Civ. C., Art. 2528.

112. *Id.*, Art. 2528(3) "... Additional remuneration ... shall be fixed having regard to the agreed wage and to all circumstances of the case."

113. Minimum Labour Conditions Regulation, Art. 7 Legal Notice 302, *Neg. Gaz.* 24th year, No. 5 1964.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

hourly rate of salary; before ten o'clock P.M., one and one-quarter times the rate; and from ten o'clock P.M. to six o'clock A.M., one and one-half times the rate.¹¹⁴

Overtime work performed on a paid public holiday entitles the worker to two and one-half times his ordinary rate.¹¹⁵ However, since overtime is defined as work in excess of forty-eight hours per week, to work more than forty-eight hours in a week containing a public holiday other than Sunday, one would have to work either all day Sunday or more than nine and one-half hours per day for the other five days, one and one-half hours each day also being overtime. Because such a combination of hours is not likely to occur in many cases, this rate will seldom be used.

Over half of the sample had work weeks of forty-eight hours, the balance with forty-five hours or less. The primary difference between these two groups of firms is whether the employees work all day or only half a day Saturday. Only thirty-six percent of the garages worked all day Saturday while eighty percent of the beverage firms did. Although this difference is not statistically significant, it does reveal a tendency for work hours in garages to be slightly fewer. When garages alone are compared by size, large garages show a much greater propensity to have shorter work weeks than the small garages. None of the large ones worked all day Saturday, while almost two-thirds of the small ones did.¹¹⁶

The nationality of control also seems to make a difference in Saturday work hours. Employees in only one-third of the Ethiopian and resident foreign firms had Saturday afternoon off; all of the foreign firms did,¹¹⁷ the managements of which are probably not used to working on Saturday afternoons.

The presence of an active union also seems to be a force influencing the length of the work week. Only one of the unionized companies worked all day Saturday, while two-thirds of the firms presently without unions did.¹¹⁸

Only three companies claimed overtime work was never done, although fourteen said only a very small amount was. The most overtime was from one bottling company, who reported its practice to be, for most of the year, to employ only two shifts of workers to keep production going twenty-four hours a day. This amounts to a phenomenal four hours of overtime per employee each day! Only two companies place a limit on the amount of overtime that could be put in. In neither case was this maximum often reached.

There seems to be no standard practice with respect to compensation for overtime work, with rates ranging from no extra compensation to three times the ordinary hourly rate. Of the firms for which there is data, thirty-five percent gave higher overtime pay than was required by law.¹¹⁹ Comparing the firms that follow the law with those that pay more than the law, there are striking differences in

114. *Id.*, Art. 8(1) and (2).

115. *Id.*, Art. 8(3).

116. $x^2 = 3.491$, $p < .10$.

117. $x^2 = 5.390$, $p < .05$.

118. $x^2 = 2.741$, $p < .10$.

119. $N=20$. Two companies who did not pay overtime in limited circumstances were considered to be following the law.

both size and nationalities. Large firms have less propensity to give a higher rate than small firms. Only one of the large firms in the sample had a practice of paying more than the law. An even greater difference exists with respect to Ethiopian and foreign firms compared with resident foreign firms. The latter have a much greater propensity to give high overtime pay than do the others.¹²⁰ Only ten percent of the former did better than the law, while eighty six percent of the resident foreign firms did.¹²¹

Annual Leave

Annual leave with pay became a legislative right of employees with the Civil Code. It becomes the obligation of the employer to grant such leave after one year of service whenever the employer uses the “main or whole time of the employee.”¹²² The Minimum Labour Conditions Regulations increased the amount due a worker each year to fourteen consecutive days for one to three years of service, sixteen consecutive days for three to five years of service, twenty consecutive days for five to ten years of service and twenty-five consecutive days for more than ten years of service.¹²³ Where employment is terminated, the worker is entitled to his proportional annual leave for the time he has worked that year.¹²⁴

Article 5(3) of the Regulations forbids the division or accumulation of annual leave except in “exceptional” and limited circumstances by mutual agreement. But, Article 2564 of the Code allows an employee, on his initiative only, to take his leave a few days at a time. This article seems to protect the employee against his employer’s forcing him to take his leave only a few days at a time. Article 5(3), then, appears only to restrict an employee’s rights, directly contrary to the provision of Article 10 which says that nothing in the Regulations should be deemed to restrict any other legislation more favourable to employees.¹²⁵ Since the Code protects the employee and the Regulations are not effective when they restrict an employee’s rights regarding division of leave, Article 5(3) seems to serve no purpose other than confusion.

There is nothing in the legislation to suggest what happens when an employee does not use his annual leave, except an implication from Article 5(3) that it will eventually be forfeited. The Labour Relations Board, on the other hand, has decided that not only is annual leave not forfeited if the employees do not ask for it,¹²⁶

120. $\chi^2 = 3.133$, $p < .10$, $N=17$.

121. $\chi^2 = 6.869$, $p < .10$.

122. Civ. C., Art. 2561. No judicial interpretation of “main or whole time” has been discovered.

123. Minimum Labour Conditions Regulations, Art. 5(1). The amounts established by the Civil Code still apply to employees included under the Code and excluded by the Regulations. These are ten days for one to five years of service, fifteen days for five to fifteen years of service, and twenty days for more than fifteen years of service. Civ. C., Art. 2562. All periods are for consecutive days.

124. Civ. C., Art. 2563.

125. In its grant of power to the Minister of National Community Development to fix labour conditions, the Labour Relations Proclamation also provides that no such conditions should be less favourable to the employees than is provided under the Civil Code. Labour Relations Proclamation, Art. 3(i).

126. *Union v. A Textile Mill*, cited above at note 93. Even though the Labour Board said that annual leave does not mature until the completion of each year, one firm interviewed gives a pro rata portion to employees who are dismissed with less than one year’s service.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

but that the employer is under an obligation to set up a plan to distribute the leave among his workers.¹²⁷ The minimum labour conditions would appear to be inalienable rights, a view consistent with the Board's interpretation of Article 2522 of the Code,¹²⁸ that a person cannot contract for less than that given him under the minimum standards of the law.

Seventy-seven percent of the firms either followed the law with respect to the amount of annual leave or had more generous benefits.¹²⁹ Of the firms that gave less than required, three gave set amounts, one gave variable amounts at the discretion of the owner, and the other had a schedule based on service that gave fewer days than required by law. There seems to be a tendency for the larger firms to adhere more closely to the law than the smaller ones.¹³⁰ There were no apparent differences in the practices of the two industries nor among the types of ownership. However, experience with a union does have some effect: ninety-three percent of the firms unionized either presently or in the past followed the law, while only fifty percent of the firms having no union experience did.¹³¹

Thirty-two percent of the firms required that the days be taken consecutively.¹³² Although there are no consistent differences between firms that required consecutivity and those that did not, it is interesting to note that three of the seven firms which required consecutivity have collective agreements. These companies, while attaining a high state of structural development in labour relations, adhere to a practice that restricts the freedom of the workers.¹³³

About half of the companies allow some accumulation of annual leave.¹³⁴ Nationality of control is the only variable showing correlation to this practice, there being a greater tendency for foreign firms to allow accumulation than Ethiopian and resident foreign firms.¹³⁵

Almost half of the firms gave payment in lieu of annual leave, two of which said that this was the most common method of relieving this liability. Over one-third would pay only if the company needed the employee to work, while three firms gave an outright "no."¹³⁶ From the standpoint of noting the benefits to which an employee is entitled by law or practice, payment only when the company needs him to work is tantamount to "no."

Smaller companies are significantly more willing to give payment than larger ones.¹³⁷ Eighty percent of the small firms gave payment, while only eighteen

127. Addis Ababa Tailor's Union v. A Tailor Shop Owner cited above at note 63.

128. Union v. Building Construction, cited above at note 77.

129. $N=22$.

130. Ninety-one percent of the large firms followed the law, whereas only sixty-four percent of the small ones did. The difference is not statistically significant.

131. $\chi^2 = 3.16, p < .10$.

132. $N=22$.

133. The personnel officer of one of these companies said that the employees actually received greater benefits before the minimum conditions were established. The company changed its policy in conformity to the conditions set by law, thus reducing total benefits.

134. $N=19$. Included is one company that allows accumulation only when the leave cannot be taken because the company needs the employee to work. With respect to the employees' volition, this is the same as not allowing accumulation.

135. $\chi^2 = 3.046, p < .10$.

136. $N=21$.

137. $\chi^2 = 5.737, p < .02$.

percent of the larger ones did. This may be explained by the potentially greater depletion of the work force due to annual leavetaking at any point in time that could be experienced by the smaller companies. Seventy-eight percent of the resident foreign firms offer payment, whereas, only about one-third each of the Ethiopian and foreign firms do so.¹³⁸ Likelihood of payment in lieu of annual leave appears to be a function of size of the firm and nationality of control.¹³⁹

As mentioned above, the Civil Code provides that no days are to be deducted by the initiative of the employee.¹⁴⁰ Three-quarters of the sample followed the law,¹⁴¹ the garages showing a slightly greater propensity of adherence. There where no correlations with any of the other variables.

Marriage Leave

The Minimum Labour Conditions Regulations forbid an employer to consider an employee's absence resulting from the marriage of a family member, presumably including the employee himself, as an interruption of service.¹⁴² In effect, this would appear to give unpaid marriage leave to workers covered by the Regulations. Although no limitation is placed on the number of days which an employee may use for this purpose, surely it was not intended for this leave to be unlimited.

A rule of "reasonableness" might be applied here, the actual length being determined by such factors as the distance of the wedding from the place of employment, the role of the employee in the marriage ceremony, and other factors determined by custom.

In spite of the lack of legal obligation to continue an employee's salary during such absences, two-thirds of the firms gave some type of paid leave. Two of these firms gave leave only at the discretion of the company, and three allowed days off without pay in addition to the paid leave. Two firms had the policy of giving only leave without pay. Ethiopian and resident foreign firms show a greater propensity to give marriage leave with pay than do foreign firms.¹⁴³ This may partly be due to many of the latter's policies being generated in countries where marriage leave is less common. Eighty-nine percent of the Ethiopian and resident foreign firms gave some form of marriage leave, but only forty percent of the foreign firms did.

Maternity Leave

The Civil Code provides for one month's leave with half pay to employees during their confinement.¹⁴⁴ Nine firms in the sample either had no female employees or had no reason to give this leave, primarily due to age factors. Seven of the remaining firms gave what the law required, the others giving more. The comments of employees of two companies are significant here. One said that the

138. $\chi^2 = 3.821, p < .05$.

139. See note 30.

140. See text following note 124.

141. $N=18$.

142. Minimum Labour Conditions Regulations, Art. 5(4).

143. $\chi^2 = 3.258, p < .10$.

144. Civ. C., Art. 2566.

maternity leave in her company was without pay, although the management had said it was with pay, and that rather than lose the wages, most women returned to work after a little more than one week. While not denying the stated policy of the firm, the employee of the other company said that a woman has to argue and beg too much to receive payment, so it is usually forfeited.

Mourning Leave

As in the case of marriage leave, the Minimum Labour Conditions Regulations in effect guarantee only a "reasonable" amount of unpaid leave for absences due to the death of a "family" member.¹⁴⁵ In practice, a "family" member is regarded as one from the employee's immediate family. There are no legal provisions with respect to deaths of friends or other relatives.

Mourning leave shows by far the greatest difference between the law and practice, in this case the difference serving to benefit employees. In spite of the lack of legal compulsion, the vast majority of the sample, eighty-eight percent,¹⁴⁶ gave three or more days with pay for death of an immediate family member. Half of the firms gave between one and three days with pay for the death of other relatives, with five companies granting leave without pay in such cases. Only five companies gave paid leave for the death of friends, usually one day or time for the funeral; four gave leave without pay; and three stated that no leave was given.

Only one firm did not give any leave for deaths of immediate family members. The company's representative said they had had too much past experience with employee abuse so they now denied mourning leave altogether. Two firms denied any such leave for friends, one of these also denied it for other relatives. The average mourning leave, with or without pay, given by companies which so specified (including those which give none) was 3.2 days for immediate family, 1.9 days for other relatives, and 1.1 days for friends.

Educational Leave

There is no mention of leave for educational purposes in any of the laws setting minimum labour conditions. Two-thirds of the firms sampled either do not provide for educational leave or have no policy in this matter. "No leave and no policy" answers probably reflect essentially the same policy. The firm gives none because it has never had the the occasion, *i.e.*, it has no policy. A quarter of the firms are currently giving or have recently a limited amount of leave for some employees participating in training programs. Five of these firms are large garages. In fact, when large garages are compared with the balance of the sample, they have a significantly greater propensity either to have an established policy for allowing educational leave or actually to give¹⁴⁷ it. This is not surprising, considering the necessity for highly skilled employees in these companies and their relatively large financial resources. Only three companies, however, seemed to have an established policy for educational leave, one having that policy written into its collective agreement.

145. Minimum Labour Conditions Regulations, Art. 5(4).

146. $N=22$.

147. $\chi^2 = 4.261$, $p < .05$.

Work-Connected Injury and Disease

The Civil Code instituted a system of workmen's compensation whereby an employer is absolutely liable for certain specified damages if an employee either suffers an injury or contracts a disease arising from his work.¹⁴⁸ The only defences to which the employer is entitled are that the injury or disease did not arise from the work, that the injury or disease is due to the intentional act of the employee, or that the cause of the injury or disease was the employee's contravention of a (known) written regulation.¹⁴⁹

Under this system of liability (hereinafter called Article 2549 liability) the employee is covered for all his medical and related expenses and funeral costs. While the employee is unable to work, his employer is obligated to continue his salary at a rate of 75% plus 5% for each year of service to the employer with a maximum of 100% or E. \$ 500.00 per month, whichever is the smaller. This salary continuance lasts during the period of temporary complete disability, with a maximum of one year. At the end of this time an assessment of the employee's permanent capacity to work is made. If his capacity has been reduced by less than fifty percent, then, the employer's obligations cease; if fifty percent or more, the employer is obligated to provide maintenance¹⁵⁰ for his former employee and his children, unless members of the employee's family can assume the burden.¹⁵¹

Apart from funeral expenses, Article 2549 liability makes no express provision as to the employer's liability for the employee's death. Since Article 2558(1) creates an obligation to support the children in the case of permanent disability, this provision should be taken to include the case of death, which deprives the children of parental support as effectively as a permanent total disability with respect to them.

There is no limit set on the the duration for which the employer is liable for maintenance payments. Since specific time limits are not used, it is reasonable to conclude that the employer is liable for maintenance until there is a change in status, e.g., the children attain majority, the injured former employee dies, or family support becomes possible at which time the maintenance payments would either be reduced or eliminated, accordingly. The insurance companies who write policies to cover obligations arising from work-connected diseases and injuries are not willing to follow this open-ended approach. Policies of three of the major insurance companies cover only up to a maximum of five years and a maximum of E. \$ 30,000 (E. \$ 500 per month). A fourth company sets a maximum benefit of only a little more than three years.

This interest in the provisions of insurance policies is more than academic. When asked what provisions were made for an employee who was injured while working, all but three employers interviewed said they had insurance to cover that. Few could remember any of the provisions of their policies. It appears that employers purchase the standard policies,¹⁵² then proceed to put all their possible liabilities

148. Civ. C., Art. 2549.

149. *Id.*, Arts. 2553 and 2554.

150. Maintenance is defined by Civ. C., Art. 807.

151. *Id.*, Arts. 2556 through 2558. The order of liability among the family is fixed by Art. 821.

152. Riders covering, up to certain dollar limits, all of an employer's liability for work-connected disease and injury are available, but the extent to which they are purchased is not known.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

out of mind, confident that "my insurance covers that." With this attitude prevalent among employers, it would be hard for an injured employee to convince his employer that he had greater rights than the insurance would pay him. The only recourse in this case is to go to court or to the Labour Department, a costly and time consuming process.

Under Article 2558(1) the obligation of maintenance does not arise unless the employee has suffered fifty percent disability or more, when, an obligation apparently arises to provide total maintenance. In cases where the disability is about fifty percent this all-or-nothing approach can be unjust to either employer or employee, depending on whether the disability is above or below that crucial line. On the other hand, the four insurance policies base maintenance payments on the percentage of permanent disability resulting from the accident. Each policy contains a schedule of disabilities with a rate established for each.¹⁵³ An official of one insurance company, which, incidentally, had the most comprehensive schedule, stated that if medical authorities establish that an individual employee's disability is greater than the schedule reads, the company will pay benefits based on the medical advice.

Three of the policies covered the employer to the limit of his liability for wages during the period of temporary total disablement. The fourth paid only one-half wages during this time. Although the law releases the employer from his obligation only where the employee has contravened a written regulation or has intentionally inflicted the injury, two of the policies will not pay benefits where the employee has merely been reckless.

The existence of wide-scale insurance coverage no doubt makes it easier for the injured employee to receive some compensation. The use of a scale of disabilities by the insurance companies serves to benefit a greater number of employees than the all-or-nothing approach of the law, since more employees are likely to sustain less than fifty percent permanent disability than are likely to exceed that amount. However, for those who fall into the latter category, not only do they not receive the one hundred percent maintenance the Code perhaps unfairly entitles them to, but also their maintenance from the insurance company lasts only five years, whereas the disability will last a lifetime.

Where the injury to the employee has been caused by the employer's intention or recklessness, the Civil Code provides for compensation under the rules governing extra-contractual liability.¹⁵⁴ Under this theory of liability, the employer has a myriad of defences other than those from Article 2549 liability, including comparative negligence.¹⁵⁵ Article 2559(1) implies that these two theories of liability are not

153. The rates varied somewhat among the four policies, *e.g.* loss of a right hand varied from 42½% disability to 60% disability, and complete loss of hearing due to disease from no coverage, to 50% disability, to 100% disability.

154. Civ. C., Art. 2559. Two of the policies do not cover injuries resulting from the employer's recklessness. A third one probably does not include this case.

155. *Id.*, Art 2098. "(1) Where the damage is due partly to the fault of the victim, the latter shall be entitled to partial compensation only. (2) In fixing the extent to which the damage shall be made good, all the circumstances of the case shall be taken into consideration, in particular the extent to which the faults committed have contributed to causing the damage and the respective gravity of these faults."

only mutually exclusive, but that whenever the injury has been caused by the recklessness of the employer, extra-contractual liability is the employee's only remedy.¹⁵⁶

Under ordinary circumstances this view does not restrict the rights of the employee since the limitations on monetary recovery under Article 2549 liability do not apply to extra-contractual liability. A diminution of the amount or recovery may occur, however, when both the employee's and the employer's negligence have contributed to the injury. The result of reduction of damages by comparative negligence may lower the final award based on extra-contractual liability to an amount below that which would be obtained under Article 2549 liability. Faced with this situation, the Supreme Imperial Court has interpreted the law to allow the injured employee to take his choice between Article 2549 liability and extra-contractual liability, on the grounds that the law could not have intended an injured employee to receive less where the employer is reckless than under the absolute viability of Article 2549.¹⁵⁷ A more recent case throws some doubt on the continued viability of this interpretation. Where a truck driver, sixty percent disabled, appealed a High Court award of maintenance on the grounds that it was erroneously based on Article 2549 liability rather than on extra-contractual liability which would have allowed him damages in addition to maintenance, the Supreme Imperial Court, finding both the driver and his employer at fault, reduced the award of the High Court.¹⁵⁸ This decision implies that whenever the employer is reckless, extra-contractual liability is the only proper remedy, regardless of its effect on the injured person.

The essential element, "arising from work," appears to have caused little problem in cases of physical injuries arising from accidents. In most cases there is little doubt as to what the accident "arose from." Most occur at the work place of the employee, whether that is a factory or a truck. The Code also includes accidents arising during rest periods and while the employee is engaged in any activity in the interests of the business, whether or not the employer ordered that activity.¹⁵⁹ In all those cases, however, it might be said that the employer could have foreseen that such accidents were possible. In an action by a deceased's survivors claiming compensation under Article 2549 for deceased's murder by *shiftas* (highwaymen) while making a trip for the benefit of his employer, the High Court held that foreseeability was a prerequisite to liability. The Supreme Imperial Court reversed, saying that foreseeability of the occurrence is irrelevant to Article 2549 liability since employers are strictly liable.¹⁶⁰ The court said that all acts surrounding and promoting the activity "arise from the work".

On the other hand, liability for *diseases* "arising from the work" is almost a dead letter. To prove the nexus in court takes the testimony of medical doctors. The paucity of doctors in Ethiopia and the relative poverty of most plaintiffs

156. *Id.*, Art. 2559(1). "Where the accident or disease of the employee is caused by an intentional act or the recklessness of the employer, the provisions of Art. 2557 and 2558 shall not apply."

157. Hajoglou v. The Imperial Highway Authority (Sup. Imp. Ct., 1961), *J.Eth. L.*, vol. 1, p. 155.

158. Mesfin Derso v. Enterprise Razel Freres (Sup. Imp. Ct., 1967, Civil App. No. 530-59) (unpublished)

159. Civ. C., Arts. 2550 and 2551.

160. Mamalingas v. Messrs. Zapula and Comussa Company (Sup. Imp. Ct., 1966), *J. Eth. L.*, vol. 4, p. 45. High Court opinion at *J. Eth. L.*, vol. 1, p. 204.

make the problem of proof almost insurmountable. The Civil Code, recognizing this problem, provides for authorizing administrative regulations that would set forth diseases irrebuttably presumed to have arisen from particular kinds of work.¹⁶¹ The Labour Standards Proclamation mandates the Minister of National Community Development and Social Affairs to “establish lists of professional diseases ..within the meaning of Article 2552 of the Civil Code.”¹⁶² To date no such list has been made.

For these reasons employer's insurance coverage remains the most practical alternative for most employees. However, of the four policies examined, one did not insure against disease. One of the other three simply insured “personal injury by disease arising from work.” The other two defined occupational disease and industrial disease, respectively, as diseases which are both peculiar to the nature of the work in which the employee is engaged and are contracted in the course of employment. Since the Code makes no mention of the requirement of “peculiarity” of the disease, these policies are more restrictive than the Code, unless “arising from” is said to imply “peculiarity.” The latter two policies also placed an obligation on the employer to specify what diseases shall be deemed to apply to his business. Officials of the two companies explained that an employer's failure to fulfill this obligation would not prevent an employee from collecting his benefits given the proper medical evidence.

The frequency of work-connected injuries and disease in a particular enterprise is a function of the average tendency to accidents by the work force, the safety precautions taken in the establishment, and some constant factor determined by the nature of the work. The latter can be changed only through new technology and is not relevant here. Regarding the first factor, in general, the Ethiopian workers are probably no more or less prone to accidents than any other nationality, although relative unfamiliarity with moving machines might make them especially vulnerable in their early days of employment.¹⁶³

Safety precautions, on the other hand, are a factor which effective legislation and enforcement can promote. The Civil Code establishes only a vague standard of maintaining the conditions of the premises “in accordance with the general practice and technical requirements” to safeguard the life, health and moral standards of the employees.¹⁶⁴ The Labour Standards Proclamation did little to enlarge upon this duty or make it more explicit.¹⁶⁵ The lack of clear standards makes it difficult not only for many employers to know what is expected of them, but also for anyone but highly sophisticated and trained labour inspectors to assess the conditions properly. Although the Labour Department is making efforts to upgrade their inspectors, they do not have persons of such skill now.¹⁶⁶ In light of these problems

161. Civ. C., Art. 2552.

162. Labour Standards Proclamation, Art. 5(2).

163. *The Human Factors of Productivity in Africa* (London, Inter-Africa Labour Inst., Commission for Technical Cooperation in Africa, South of the Sahara, 2nd ed., 1960), pp. 101-103.

164. Civ. C., Art. 2548.

165. The only additions were in requiring the employer to provide “special care and protection” to minors, women, and the disabled, to ensure regular instruction in safety and health practices, and to post clear warning notices. Labour Standards Proclamation, Art. 10.

166. *Report to the Government of Ethiopia on Labour Administration*, cited above note 23, p. 36.

it is unfortunate that the Minister of National Community Development and Social Affairs has never issued regulations establishing more precise safety standards, at least in the more accident prone industries.¹⁶⁷

Sick Leave

An employee with at least three months' service is entitled to half pay for up to fourteen days of absence due to illness not intentionally contracted and up to one month if he has served for one or more years.¹⁶⁸ The Code leaves in doubt, however, whether the durations mentioned in the provision are the number of days for each year or the number of days for each illness. No judicial decision has been found that clarifies this ambiguity, and employers are divided on which view to take.

After the period of paid sick leave ends, the Code makes no mention of the amount of unpaid sick leave to which an employee is entitled before termination of his employment. But the Minimum Labour Conditions Regulations do prohibit an employer from regarding absence due to illness as an interruption of employment or from subtracting those days from the worker's annual leave.¹⁶⁹ In a case already mentioned, the Supreme Imperial Court, faced with a request for severance pay for dismissal without good cause, denied relief on the grounds that since the disease (work-connected) had rendered the employee unable to continue his previous job, although he was still employable in another capacity in the same company, there existed good cause for dismissal.¹⁷⁰ Although the court's decision may be intended to be limited only to the case in which the employee's illness renders him unfit for future service, and not intended to include dismissals during the time in which the employee is recuperating, the fact that the plaintiff was employable tends to indicate a philosophy that would allow dismissal whenever the employee's unavailability for work inconveniences the employer.

Surprisingly, half of the sample reported they offered more generous sick leave than required by law; although among these were two firms requiring service of one and two years in order to receive any leave. Almost one-third of the firms gave less sick leave than required. Included in this group is one company which grants it only at the discretion of the management. Small companies have a greater propensity to give less sick leave than the law requires, while large companies demonstrate a tendency to give more than required.¹⁷¹

Unionization has an important effect on sick leave benefits; firms with active unions showing a significantly greater propensity to do better than the law, although they do not show any greater likelihood merely to adhere to it.¹⁷² Firms which

167. The Minister has power to issue these regulations both under the Labour Standards Proclamation, Art. 5(3), and under the Labour Relations Proclamation, Art. 3(i).

168. Civ. C., Art. 2542.

169. Minimum Labour Conditions Regulations, Art. 5(4).

170. Yitbarek Negash v. Assab Refinery, cited above at note 69. Also see the text following the note.

171. $N=22$, For small companies, $\chi^2 = 3.352$, $p < .10$; the difference is not statistically significant for large companies.

172. $\chi^2 = 5.854$, $p < .02$.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

have never had unions, on the other hand, show considerably less propensity to offer more than required.¹⁷³

In keeping with the apparent uncertainty of the law with respect to the length of additional leave without pay before termination, the practices of the sampled firms varied from unlimited leave to no extra leave. They were fairly widely distributed, four offering one month or less, four from one to three months, three from three to six months, and four offering unlimited leave. Four companies, on the other hand, left the amount to be determined by the quality of the worker at the discretion of management. This approach can be used, as indeed it seems to be intended, as an easy method of dismissing without liability an employee who has incurred the dislike of management.

In almost all cases where paid sick leave is available, a prerequisite is a note by a doctor confirming the fact of the employee's illness. A number of employers complained that they had a difficult time ascertaining which were valid excuses since they believed it was quite easy to obtain false certificates, mentioning one hospital as a particular offender. Some companies retain their own doctor to examine employees. Although this gives the employer the assurance of a known appraiser, it may subject the doctor to pressures from the employer to be overly conservative about diagnoses and the amount of leave necessary. However, if company-sponsored medical service is not available, an illness which lasts only one or two days, might cost the employee more to obtain a doctor's certificate than to suffer the two days' loss of salary.¹⁷⁴

To determine the validity of the complaints of false medical certificates, a research assistant went to three hospitals heavily patronized by workers in Addis Ababa, posing as a garage mechanic who had been ill at home for the past five days with a bad headache. One was the hospital that a number of employers had pointed to as freely giving illness certificates. In each case, the "mechanic" sought out a hospital employee other than a doctor. In none of them was a doctor actually seen.

In the first hospital, a staff member would not let the "mechanic" see the doctor at an appointed time, saying that the doctor was busy and that he was not sick. A small sum of money obtained a statement on a hospital form, signed by the staff member as a physician, that the "mechanic" had been under treatment for a chronic headache for the past seven days as an out patient.

In the second hospital, the "mechanic" was informed by both a nurse and a male employee that he would first have to see the doctor, but was assured that if the doctor felt he was ill, he would probably get an excuse for the full five days.

In the third hospital, the one notorious in the eyes of the employers, the "mechanic" met a male employee who translated between patients and the foreign doctors who only speak their native language. Even after much pleading, the "mechanic" was unable to get the doctor's aide to give him an excuse for past illness. However, he was told that if he would register (E. \$2.00) at the hospital, the

173. $\chi^2 = 4.911$, $p < .05$.

174. Most hospitals in Addis Ababa have a small registration and examination fee, usually two dollars.

aide would help him in the future to obtain advance excuses, *i.e.* statements that the patient is sick and should be allowed so many days to stay home and recover. The research assistant felt the aide had a great deal of influence over the doctor, due in a large part to the language problem. While freely giving advance excuses does not necessarily reflect a lax procedure, it was the research assistant's impression that, for a payment, the aide might communicate to the doctor more suffering than was the case.

From this small, and not necessarily representative, sample of Addis Ababa hospitals, it would appear that the complaints of the employers are not without justification. A novice was able to obtain an excuse at one hospital and might have at another, if he had followed it up. At a third hospital he learned the method of obtaining advance excuses. Surely, an experienced worker could do as well.

Other Benefits

Employers give many benefits apart from those required by statute. Although not a benefit most employees look forward to, the funeral expenses of employees were paid for by sixty-three percent of the sample. One-half gave an annual bonus. Many allowed discounts on purchases of items produced or sold by the company and furnished working clothes for employees. Two-thirds of the sample allowed employees time off with pay to go to court or police stations as witnesses; another twenty-five percent allowed leave without pay for this purpose.¹⁷⁵

Summary of Practices

Probably the most surprising result of this survey was that even with the small sample and appropriate correction in the statistical test,¹⁷⁶ significant differences were noted in behaviour based upon the four variables chosen. No single variable showed itself to be a better basis for predicting behaviour than the others, with differences between the two industries being considerably less either than expected or than the differences within any of the other variables. Indeed, of the three instances in which there was some noticeable difference between the behaviour of garages and beverage companies, two centered on large garages alone, one of those, educational leave, resulting from the peculiar nature of the work.

The larger firms appeared to have more established policies than smaller ones. This appeared not only with respect to a tendency to adhere to the law more closely, even when it means diminution of benefits to employees, but also in the lesser frequency of responses indicating management discretion and in the readiness with which the questions were answered during the interviews. All in all, it would seem that the labour policies of the larger firms are much more standardized and less subject to the whim of the manager.

The extent of employee organization created less difference than expected. The relative newness and weakness of unions and the existence of a relatively large schedule of legislatively created minimum labour conditions may contribute to this lack of distinction by providing a compelling influence other than a union. Even so,

175. For the variety of extra benefits offered, see L. Morehous, cited above at note 26, pp.28-30.

176. See note 32.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

the presence of an active union in the company tends to produce a shorter work week and more generous sick leave than required by law, although the former is also related to the industry and the latter is also related to the size of the firm. Furthermore, union experience, *i.e.*, experience with an active or now defunct union, is more likely to produce closer adherence to the annual leave provisions and the legal requirements for pay periods, although again the former is related to the size of the firm. There is a possibility that, since this data is taken only from the employers' responses, a greater difference does exist between practices in unionized firms and those in non-unionized firms owing to a greater propensity for truth from the former, suspecting their response may be checked with union officials.

Like the larger firms, the foreign firms demonstrated a slightly greater tendency to follow the legislative employment conditions. Although accumulation of an annual leave seems to be forbidden by Article 5(3) of the Minimum Labour Conditions Regulations, the foreign firms show a greater tendency to allow it. While foreign firms generally have a shorter work week, they are also less likely to give marriage leave. Resident foreign firms show distinctions by their greater tendency to offer payment in lieu of annual leave and to pay a greater overtime rate.

Of all benefits covered, the practices with respect to mourning leave show the greatest difference between law and practice since almost all firms offer leave with pay whereas the law requires only unpaid leave. This behaviour probably results from the importance of mourning in the Ethiopian culture. While the other benefits may make wage employment more tolerable, none of them touches upon such a salient feature of the society.

Employees with work-connected disease or injuries are almost entirely at the mercy of the insurance companies. Although insurance may often make compensation more available than a tight-fisted employer would, the standard policies do not fully cover the employer's legal liability. Furthermore, it has been reported that it is a practice of the Labour Relations Board to relieve an employer of all liability beyond that covered by insurance. A problem placing an unnecessary burden on employees, the courts, and the Labour Board alike is the absence of a schedule of work-connected diseases or even a good definition of what it means for a disease to "arise from work."

The area of dismissal remains the most litigated, the most important in the eyes of employees, and yet the most confusing both legislatively and judicially. Some guidelines are absolutely necessary to insure greater predictability, to protect employees, and to protect union formation.

PART II

LABOUR-MANAGEMENT RELATIONS

Introduction

This part is divided into two sections. The first considers the present conflict-resolving machinery available outside any private arrangements between workers and employers, attitudes toward it, and possible future changes. The second section deals with attitudes of employers toward labour, and of workers toward their own organizations and toward employers.

The data for this part was obtained from interviews with the employers sampled in the previous part, with union leaders and employees in those companies, with other present and past union leaders, and with staff members of the Confederation of Ethiopian Labour Unions (CELU), the Federation of Employers of Ethiopia (FEE) and relevant government bodies. Altogether over fifty interviews were conducted. In order to assure the anonymity of the individuals who were kind enough to share not only their time but their confidence with the writer, the sources are not identified.

Conflict Solving Machinery

Whenever an employee has a complaint against his employer, four courses are open to him: ignore it, go to the employer, sue his employer in court, or take his complaint to the Ministry of National Community Development and Social Affairs. A worker who is still employed will often be unwilling to file a court action or a complaint with the Ministry, for fear of dismissal;¹⁷⁷ if his employer is quick to take offence, he may be afraid even to complain to him. An employee who has already been dismissed, however, will have to go to the courts or the Ministry to obtain any satisfaction, since effective personal contact with employer will probably have ceased to exist. Here the concern is with conflict resolving machinery other than that established between the parties; therefore, only the alternatives of court and Ministry will be considered.

An employee who chooses to take his case first to the courts may find this route blocked when he tries to file his complaint. Employees have complained, and the basis of the complaint has been verified by an official of the Addis Ababa Awradja Court, that it is the practice of that court to refuse to accept employees' complaints until after they have been to the Ministry of National Community Development.¹⁷⁸ Reportedly, some judges in the lower courts also feel this way. This view seems to be based on the belief that because the Labour Relations Proclamation established dispute settling machinery within the Ministry, an employee must first pursue his remedies there. If true, it is interesting that this belief has been achieved without so much as a hint in the Labour Relations Proclamation or any other legislation. There is nothing in any legislation restricting an employee from pursuing his ordinary contractual rights. In fact, the High Court has confirmed this view, saying that the Proclamation was enacted to deal with general difficulties arising between employees and employers, such as progress of work, advancement and settlement of misunderstandings, and does not restrict an employee's choice of remedies.¹⁷⁹

An employee who brings a complaint to the Ministry of National Community Development will file it in the Labour Relations Section of the Labour Department, a division of the Ministry. There seems to be much confusion among employers, and even more among employees, as to the distinction between the Labour Relations Section and the Labour Relations Board, an autonomous body within the Ministry. All disputes brought by unions will first be heard in the Section. Its powers are

177. See text accompanying note 34.

178. The main reason given for this practice is that in the Ministry of National Community Development the parties may be able to reach a peaceful settlement and thus save themselves the trouble and expense of litigation.

179. *Mammo Yinberberu v. Yirgu Abebe* (High Ct., 1963), *J. Eth. L.*, vol. 1, p. 36.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

strictly conciliatory. After a complaint is filed, the Section notifies the other party of the action and requests that he appear at the Section on a certain date. In keeping with the Section's conciliatory powers, this notice has no power of compulsion. Section personnel state that the notice alone is often sufficient to obtain a settlement.¹⁸⁰ If there is no response, another notice will be sent setting another date. If a meeting occurs, the conciliator will hear the evidence and attempt to induce a settlement. If no settlement is forthcoming, he will suggest the terms of a settlement, primarily based on his interpretation of the law as it applies to the case at hand.¹⁸¹

The functions of the Labour Relations Section come to an end when it fails to bring the parties to agreement. At this point an individual worker not represented by a union must pursue his remedies in court. A letter from the Section explaining what has taken place may be obtained. A union action on the other hand, may proceed to the Labour Relations Board, where it is subject to being sent back to the Section if the Board feels the conciliation attempts were insufficient.

How is the conciliation procedure of the Labour Relations Section regarded by those intended to benefit from it, employer and employees?

The Section's lack of adjudicative and enforcement powers brought objections from almost all employees and employers interviewed. It has been accused of not knowing the law and of being lax in the enforcement of its decisions. This latter accusation seems to be engendered by both the mistaken belief that the Section has adjudicative power and by the strong desire of both employees and employers for an early, straightforward and final adjudication of these matters. Although a draft law, currently under discussion in the Ministry would make some changes in the conflict resolving machinery, the conciliation portion will probably be retained. A high Labour Department official has informed the writer that the overriding philosophy of the Ministry is to promote conciliation first, then non-compulsory arbitration prior to litigation.

Delay¹⁸² and the lack of finality in the Section encourage some employers to ignore the conference notices; they prefer to wait until they are sued in court. Their feeling is that if the conciliator decides in their favour, they will be faced with a lawsuit anyway, so they might as well avoid having to present their case twice? While this is a rational decision and not necessarily one designed simply to avoid liabilities, the increased delay simply adds to an employee's problems. One change the draft law may bring about is to provide for compulsory attendance, to be used only as a last resort, at conciliation conferences. This would, at least, assure the presence of the recalcitrant employer who hopes his dismissed employee will give up trying.

180. No records have been maintained regarding the number of disputes settled privately between the parties after one notice has been sent. Although they must be, obtained with a phenomenal amount of effort, there are no data concerning the frequency and nature of agreements reached at various stages. A slightly different procedure of record keeping would make this information readily available.

181. If the labour dispute involves a major issue, an assistant minister will handle the conciliation. *Report to the Government of Ethiopia on Labour Administration*, cited above at note 33, p. 29.

182. No data was available on the actual length of time a dispute took in the Labour Section, but it was said by the personnel to be a considerable amount of time.

Prevented from first suing in court, the dismissed employee must suffer the delays of conciliation before even hoping to have a decision. The unemployed worker may find the time spent sitting around the Labour Department annoying and frustrating, but he can probably afford it. The employee who has been fortunate enough to have found work, however, is unlikely to be able to find the free time and is therefore likely to have to give up his rights. In the analogous situation where an employer has used delaying tactics before the Labour Board, the Board has awarded an employee his salary for the interim,¹⁸³ however, this solution does not help alleviate the much greater problem in the Labour Section, or compensate for ordinary administrative delays.

The lack of legal training on the part of the conciliators no doubt serves to add to the frustrations. One employer reported that the conciliators seem always to take the side of the last party they have seen, switching positions with each interview. Although giving each party a sympathetic ear may promote conciliation, when a party learns that the conciliator has been "convinced" by each side in turn, he may develop a certain sense of insecurity and distrust. The conciliators may be trying their best, but both employers and employees are left with the feeling that they either do not know the law or, for some unknown reason, do not wish to follow it. This negative attitude is compounded by what both sides perceive to be rudeness and arrogance on the part of the officials. However inaccurate these perceptions may be, the Labour Section has left an unpleasant taste in the mouths of many of those it is trying to help.

While acknowledging that neither employers nor employees like the present procedure and that employees may suffer economically thereby, a high Ministry official has stated that voluntary settlement of disputes is a primary tenet of the Ministry and that it will be continued so that parties will be forced to learn its advantages. The Ministry may continue to push for a voluntary approach to conflict resolution, but conciliation in the Labour Section appears to have failed as a teaching device.

As mentioned above, while a union which cannot obtain satisfaction in the Labour Relations Section may proceed to the Labour Relation Board, the individual workers only recourse at that stage is the courts. This conclusion certainly does not follow inexorably from the written laws. Article 12(a)(i) of the Labour Relations Proclamation grants the Board power "to consider, conciliate, and arbitrate labour disputes" and "to issue decisions and awards." Article 2(j) and (k) of the same proclamation defines "labour dispute" as any controversy concerning the terms of the entire field of relations between employers and employees. From these provisions it would seem that the Board has the power to adjudicate any individual employee's complaint concerning labour conditions. Although because of the lack of personnel, it has been the official policy of the staffs of the Labour Department and the Labour Board to discourage complaints brought by individuals, nevertheless, the Labour Board felt it had the power to handle these cases and occasionally did so.

While the Supreme Imperial Court has not gone so far as to hold that the Labour Board has jurisdiction over all disputes between an employee and his

183. Addis Ababa Tailor's Union v. The Owner of a Tailor Shop (Labour Relations Board, September 1966?), Case No. XIII, and Union v. A Brick Making Firm (Labour Relations Board, July 12, 1966), Case No. XVIII, *Labour Disputes*.

employer, it has held that the Labour Board does have jurisdiction over individual cases where there is a union among the employees.¹⁸⁴ The Court reasoned that since dismissal of individual union members could have a weakening effect on the union as a whole, in order to foster the establishment and growth of labour unions, the Labor Board should have jurisdiction of individual cases where the employee is a union member. This reasoning might be easily extended to include cases where the complaining employee is not a union member, but where the employer may be using him as an example to either weaken an existing union or to frighten employees from forming a union.

Four years later, the Supreme Court, having before it issue of the Board's jurisdiction over an individual case where the employee was not a union member and the dispute would not effect the union's welfare, held that the Board had no jurisdiction.¹⁸⁵ Although consistent with the prior holding allowing the Board to hear individual cases where the employee is a union member, the court placed a limit on the Board's jurisdiction. Sources in the Ministry have informed the writer that the Supreme Court sees its decision as an absolute prohibition of the Board's handling cases of unrepresented individuals and that this interpretation is currently under discussion between members of the court and the Minister of National Community Development.

Although union matters usually pass through the conciliation procedures of the Labour Section, the Labour Board has occasionally taken a dispute without preliminaries, but then subjected the parties to its own conciliation procedures.

The powers of the Labour Relations Board are broad.¹⁸⁶ In keeping with the philosophy of the Ministry, before rendering any decision it first encourages the parties to reach a voluntary settlement. Not only are such conciliation attempts made with the parties before the Board, but the parties may be sent away for some period of time to try to iron out their differences.¹⁸⁷ During conciliation or thereafter, the Board has the power to issue an injunction when dealing with complaints of unfair labour practices, enabling it "to prohibit any such practice and, in connection therewith, to direct named persons, groups, or organizations to abstain therefrom." When conciliation fails, the Board has the power to render a decision or award concerning a labour dispute.

It is within this last power that most of the Board's authority lies. For, by this power, the Board may not only interpret provisions of an existing collective

184. *Sera Mikael Brick Factory v. The Association of Demissie Eshete* (Sup. Imp. Ct., 1963), *J.Eth. L.*, vol. 3, p. 13.

185. *A. Besse and Company v. Petratos* (Sup. Imp. Ct., 1967, Civil App. No. 1341-59) (unpublished). The Labour Board had apparently accepted jurisdiction over the case of Mrs. Petratos, not a union member, on the basis of her determination that her work did not place her in management and, therefore, was an "employee" under the Labour Relations Proclamation, Art. 2(f). her position was in contrast to that of her husband, a co-party, who was found to be in management and not within the Board's jurisdiction.

The Supreme Court based its jurisdiction on Article 33 of the Proclamation, providing that the existence of the Labour Board does not restrict an employee's right to sue in court (see text accompanying note 192), and on Article 34, mandating the Minister of Justice to establish labour courts.

186. See Labour Relations Proclamation, Art. 12.

187. *Union v. A Textile Mill* (Labour Relations Board, November 22, 1967), *Labour Disputes*, Case No. XXV.

agreement, but also establish the terms of a disputed provision in a draft collective agreement undergoing negotiation. One Labour Department official cites this power as the principal rationale behind the strict limitation placed on strikes.¹⁸⁸ He feels that, if no other means were available for employees to improve their conditions the right to strike would be essential, but the Labour Board's power to establish the terms of contractual rights between union and management greatly reduces the need for the right to strike. Indeed, by this view the method of resolution by private coercion (strike or lockout) should be curtailed as much as possible. If the parties by themselves cannot agree on wages, for example, then either may present this dispute before the Board. If the Board feels it does not have enough financial and economic facts before it, it can subpoena the employer's financial records.¹⁸⁹ The mere possibility of having his books delved into by a government agency may be sufficient inducement for a recalcitrant employer to settle the matter privately. Most important, the Board's decision, ideally based on a reasoned financial analysis, would be better than an endless strike and the closing of a company resulting from the excessive demands of a stubborn union or the recalcitrance of an equally stubborn employer.

In addition to the powers noted above, the Supreme Imperial Court has recognized that the Board has all those powers inherent in a judicial body.¹⁹⁰ The Board enforces its decisions by the same means as are available to the courts. Although the Proclamation clearly provides for this manner of enforcement,¹⁹¹ in the early days of the Board a decision of the Supreme Court was necessary before enforcement authorities would obey these provisions.¹⁹²

Although the staff of the Labour Board claims an interest in the publication of Board decisions, to date the Ministry of National Community Development has made no attempt in this endeavor. There is some feeling in the Labour Department that not all of the decisions should be published, since they have not been written by legally trained persons. However, it would be helpful for potential litigants to know the reasoning of the persons in authority, from the writer's own observations, it would appear that such publication will be a long time in coming. In the meantime, litigants must rely on private publications.¹⁹³

Both employers and employees have complained that the Labour Board does not know the law. This criticism may not be groundless, but the present members of the Board are probably as well versed in the law as anyone who could presently replace them, given the dearth of trained lawyers in Ethiopia. On an individual basis, there has been some attempt to gain formal legal training.¹⁹⁴

188. See Labour Relations Proclamation, Art. 2(s)(i)(2).

189. The Labour Board has broad powers of subpoena and investigation under the Labour Relations Proclamation, Art. 13(c), (d) and (f).

190. Fogstad Woodworks Labour Union v. Fogstad (Sup. Imp. Ct., 1963), *J. Eth. L.*, vol. 1, p. 185.

191. Labour Relations Proclamation, Art. 12(b).

192. Sera Mikael Brick Factory v. The Association of Demissie Eshete, cited above at note 184.

193. See above, note 44. It should be noted that selective reporting is followed by the *Journal of Ethiopian Law*, whose editorial board comprises law professors and high officials from the courts and the ministries.

194. One member of the Labour Board has received an LL.B degree from the Haile Sellassie I University.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

Union leaders, whose opinions may be far from objective, frequently criticize the Board as anti-employee and anti-union. The most serious complaint raised is the lack of security given to union leaders. The Board's reported tendency to allow dismissal whenever some behaviour can be considered good cause, whether or not it was the behaviour that actually motivated the dismissal, has given present and potential union leaders a deep sense of insecurity. Here, the Board's actual practice is not important, for it is its perceived practice which affects the employees' sense of security. By insuring that no one hides behind the cloak of union protection to avoid dismissal for justified cause, the Board's decisions have, no doubt, frightened away some potentially capable leaders. A number of employers agreed with the union leaders' complaints that the Board tends to favour employers' positions.

Several persons interviewed, from both labour and management, felt that governmental control of decisions through its three representatives on the five-man Board was not desirable. It has been hinted that the draft law in the Ministry may provide for elimination of two of the government representatives.

Some union leaders and employees have also accused the Board of being influenced by certain powerful men, who reportedly own stock in interested companies. Although this allegation has not been substantiated by evidence, the existence such of a belief tends to taint all Labour Board decisions in the eyes of those who hold it.

Some Ministry decisions, however, do appear to be subject to certain kinds of influence. One official of the Ministry informed the writer that after the employees of a certain government-run, profit-making enterprise had gone through all the formalities to become a registered labour union, representatives of the enterprise encouraged the Minister of National Community Development to deny registration. Subsequently, registration appears to have been withheld on legal grounds, although the prevailing view in the Ministry was said to have been that these employees did have the right to form a labour union.¹⁹⁵

The provisions of the draft law are intended to modify and clarify the whole field of labour law. The conflict-resolving machinery may well be modified as a result of these discussions. One suggestion has been the establishment of specialized labour courts to handle adjudication of minor labour problems.¹⁹⁶ Although one employer mentioned this as a preferred alternative to the Labour Section, a crucial issue would be whether these courts would have jurisdiction before conciliation was attempted. Another suggestion has been to have the Labour Board operate full-time, rather than the present two half-days per week, enabling it to handle all labour cases. This approach could place the principal burden on a group of already experienced persons. However, the right to appeal to the Supreme Court¹⁹⁷ might have to be altered to avoid swamping that Court with petty cases.

195. For a discussion of the right of such workers to organize, see W. Ewing, "Public Servants' Right to Organize," *J. Eth. L.*, vol. V (1969), p.573.

196. The Labour Relations Proclamation has already mandated the Minister of Justice to establish labour courts (Art. 34) but the only step in this direction has been that one division of the Supreme Imperial Court hears all appeals from the Labour Relations Board.

197. *Id.*, Art. 19.

Attitudes

Employers' Attitudes Toward Workers and Unions

The employers sampled were, for the most part, against the formation of unions in their businesses, although in some cases they either tolerated what was perceived to be an unfortunate situation or looked upon the eventual formation of a union as inevitable. This is not surprising considering the tradition of master-servant relations that still predominates in Ethiopian labour-management relations together with those in other areas of the world. Employees either avoid asking for their legally entitled benefits or higher pay, or, if they do approach their employers they do it with the utmost humility. In many cases the presence of a union does cause many more labour problems, and thereby more difficulty for the company. An organized body has somewhat more self-confidence than individuals. It is more likely to demand that the employer follow the law, to request higher wages and better working conditions, and to resist employee dismissals. Since these are all infringements of the employer's absolute sovereignty and, at the very least, are troublesome and timeconsuming, objection to unionization is an understandable position.

Some companies, usually the ones with unions, see the union as at least a partial benefit. Several report that discipline of the workers has become easier, since it is channelled through the union leaders. They note that, when a dismissal occurs, the union, knowing of the transgressions of the worker, is much more likely to support management. Others see a union as a means of promoting a particular policy they would like to initiate, such as employee education. The most frequent reason offered in favour of unions was having only one body to deal with. Many companies seem willing to give up part of their sovereignty to gain this one advantage.

Interestingly, nationality differences do appear to make differences in the employers' attitudes toward organized labour. Although their local general managers do not necessarily agree with it, the official policy of all sampled foreign-owned companies is to support organized labour. This policy may be due in part the official government support of organized labour, or to a reluctance to deal with individual workers in an unfamiliar country. Primarily, though, this policy seems to result more from the existence of managements experienced in a tradition of organized labour.

Firms under Ethiopian control present an anomaly. While some of the most vicious anti-unionism has come from these firms, management personnel from many of them see the role of unions as protecting the employees from management abuses. They seem to perceive management as the natural enemy of the worker, the latter needing some protection from the arbitrariness and domination of the former. However, some of these same people, placed in their role as managers, have actively prevented unions from forming in their enterprises. They express a strong antagonism to strikes, which they seem to see as an inevitable result of unionization.

Attitudes toward labour unions also seem to be determined by the degree of ego involvement of the manager in his business. The greater the involvement, the greater is the threat to the manager's ego of the union's inevitable interference with his will. Several of the foreign firms are simply branches of much larger corporations. While their local general managers, all foreigners, are interested in

making a profit, which will determine their real measure of success, *i.e.* their possibility of advancement in the larger corporation, they were not raised in a culture where position alone created authority, nor are their egos bound up in their control of the firm, although they may be in its success. In contrast, many of the firms owned by resident foreigners and some Ethiopian firms are one-man creations. Their creator's egos are part of the business. A limitation on the will of the business becomes a personal attack on the owner. These managers seem to perceive a union not only as a sometimes inconvenient force with which to deal, but also as a direct attack on the ownership itself.

The responses of a good number of employers that do not have unions reflected a belief that the employees have nothing about which to complain, since they are given everything they want. These self-serving claims are not often borne out by the admitted employment conditions, much less by the responses of their employees. One respondent pointed out that, although a union had begun in the company, it dissolved primarily because the workers were no better off after paying dues than they had been before. This would seem to be the case in many instances where unions have formed, then fallen into inactivity. The unions' lack of gain, no doubt, has been partly due to an inability to bargain successfully rather than only demand. However, inflated claims by the leaders or other factors often lead the members of a new union to expect immediate results. If a company is intransigent, the union may go on strike to enforce its demands. Usually this reaction leads management to resort immediately to the Labour Board. Since any declaration of illegality will entitle the management to dismiss all the strikers,¹⁹⁸ the employees have usually resumed work immediately in those instances. In a number of cases subjection to the imminent risk of dismissal has made the workers lose faith in their leaders, resulting in the dissolution of the union. If, instead of striking, the union chooses the legal route of the Labour Board, the administrative delays may surpass the impatience of the membership. As much as they may believe they deserve more from the company, many employees are not willing to sacrifice very much to attain it. This impatience plays directly into the hands of the employer, who often finds it a rational policy to be stubborn.

The extent to which some companies have gone to thwart a union can be seen in the following examples. One bottling company refused to recognize the right of its workers to form a union until a short strike was staged coinciding with a visit to the company by officials of the Ministry of National Community Development. Following a tactic frequently used by other companies, the same company later flatly refused to negotiate toward a collective agreement, until the matter was taken before the Labour Board.

Declaring that the only reason his employees formed a union was that it was fashionable, the managing director of another company freely admitted that if the union pushes too much, *i.e.*, demands to negotiate a collective agreement, he will simply dismiss its leaders.

One garage had an interesting and sophisticated method of avoiding unionization. Fearing the formation of a union, the owner brought in three men to whom he

198. *Id.*, Art. 2(s)(ii)(2), Civ. C., Art. 2581, Workers of Ethiopian Transport v. General Ethiopian Transport (Sup. Imp. Ct., 1968, Civil App. No. 311-60) (unpublished).

sub-contracted all his work. The former employees were divided among the three. The workers were told that since they were now working for different employers, they could not mix, the one objecting employee was summarily dismissed. The manoeuver successfully nipped unionization in the bud.

The manager of one foreign-owned firm gave some insight into the motivation behind this kind of behaviour, saying that when he suddenly received a draft collective agreement from the union, he was surprised and resentful, feeling there was no justification for this manifestation of his employees' unhappiness. Fortunately for this union, the manager soon changed his opinion and began looking forward to the opportunity of clarifying the rules between management and labour. It would also appear that in this company, in the event of any unsettled disagreements, both union and management intend to put their positions before the Labour Board, and not be governed by intransigency or strike.

When asked how they felt about a union in their company, a number of firms responded that the reason they did not favour unions was that unions did nothing but make unreasonably high demands and cause trouble. While it is probably true that many of the unions surveyed have made high demands based simply upon mere desire of the workers, without any consideration of the financial circumstances of the companies it is also true that many employers have not given and do not intend to give the benefits to which their employees are legally entitled. In this respect, the unions have "caused trouble," i.e. encroachment on management's prerogative, but this is only the proper role of unions. If the Labour Inspection Service functioned more efficiently and enforced the minimum labour conditions in these businesses,¹⁹⁹ it too would be "causing trouble," but only the trouble that is its duty to cause.

The four firms volunteering their criteria of a good union, all had taken strong anti-union positions. In all cases they stressed the duties the employees owed the firm, feeling that the union should be an organ to promote such behaviour. The view that a union should exist only to aid management was carried to an extreme by two companies, one looking upon a union as a useful device to help relieve his burden of compensation for work-connected injuries by a union contribution to the victim. The other saw a good union as one which will relieve him of the burden of disciplining workers. The other two were more moderate in their views, seeing a good union as one with which a good grievance procedure could be established to both weed out trivial complaints and to settle other complaints mutually, thereby avoiding waste of time with the Labour Department.

Much of management's dislike of unions may result in part from what seems to be a general distrust of employees, particularly among the resident foreigners. Many managers feel that once an employee is given some special status, be it the union presidency, a place on the company football team, or merely a degree from a local technical school, he no longer feels he should do manual labour. Allowing for certain bias and lack of objectivity, this complaint does have some ring of truth when considered in light of the cultural dislike for manual labour.²⁰⁰ The

199. To the effect that it does not, see *Report to the Government of Ethiopia on Labour Administration*, cited above at note 23, pp. 25-27.

200. See note 2.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

distrust also manifests itself in the employers' frequent refusal to believe employees' excuses claiming illness or death in the family.

Not all employers have this negative attitude. One manager of a foreign company is trying hard to Ethiopianize the company, finding one of his biggest problems to be conflicts between resident foreign supervisors and the workers. Another reportedly gives in to most of his employees' requests simply to avoid trouble with his staff. It may be noted that a union lasted only one month at this latter company, apparently not because of the employer's opposition, but rather because not enough workers were interested.

Workers' Attitudes Toward Employers

Fear of dismissal is probably the dominant characteristic of employment relations in Ethiopia. Its influence is all-pervasive, governing almost all of the employee's behaviour. This fear permeated the interviews with many union leaders, and every employee. Indeed, although the union leaders seemed to have little hesitancy speaking their minds, interviews with employees were difficult to obtain as most were frightened not only that what they said would somehow get back to their employer, but that the mere fact of discussing employment conditions would result in dismissal. One employer was reported not even to have allowed discussion among employees at work. From interviews with the employers, it would seem that the workers' fear is often well-founded, several employers openly admitting that an employee who complains too much will be dismissed.

Dismissal is a particularly horrifying threat because of the lack of employment opportunities and the vast number of unemployed workers.²⁰¹ Most of the beverage companies claim they could replace and train the majority of their production staff in less than a week. It would seem slightly more difficult to replace a garage mechanic. But, many small garages report they receive about one job request each day from an experienced mechanic, so there would not appear to be any scarcity of replacements. Many jobs in Ethiopia remain relatively unskilled, and replacement appears to be quite easy, thus affording most employers the luxury of dismissals at will.

The threat of dismissal seems to be a most effective defence against employees demanding their legal rights or attempting to form unions. Every employee interviewed from a non-unionized firm cited this fear as the principal reason for the lack of a union. The laws give little help to employees on this matter. Unless the employee can prove that his dismissal resulted from his union activities, he cannot gain reinstatement. In other cases, as the Labour Board has said, employers have the absolute right to dismiss arbitrarily anyone they wish, subject only to proper severance pay if good cause is lacking.²⁰² If what the employees report is true, many employers refuse to make these payments at the time of dismissal, forcing the worker to go to the Labour Department. However, even if the employee obtains dismissal compensation, it appears that this is less than enough to cover the time he will probably be out of work.

Even if a union is formed, the workers still feel the employers obstruct their attempts to gain their legal rights. While this feeling is often accurate even with

201. See note 55.

202. *Union v. Air Lines Company*, cited above at note 54.

respect to minimum labour conditions, it is most accurate with respect to efforts toward a collective agreement or any other request beyond the legal minimum. Many firms proclaim their desire to have all rules laid out clearly, but most are reluctant to put them in writing in the form of a collective agreement. Some have to be forced by the Labour Board to negotiate; others delay beginning negotiations for as long as two years. The strength of the employers' desire to have rules in writing can be seen by the existence of only eighteen collective agreements out of 113 unions.²⁰³ Since many of the collective agreements offer little more than the law requires or what the employees had previously been receiving, the aversion of employers is seen primarily as a reluctance to have their freedom of arbitrary action restricted.

Of course, not all of the workers' attitudes toward their employers are well-founded. Unwillingness to give a wage increase is viewed only as an attempt by the employer to squeeze more of an already outrageous profit from the workers' toil. The unions studied appeared to have made little or no attempt to secure comprehensive financial analyses of their firms in order to decide what the company could afford to pay. Where one firm offered its books to the union, the union president chose simply to disbelieve the loss that was registered. Although this method of formulating a union position is expensive if the union must hire an accountant, it is hard to see any other means by which a union can ensure that its request will be reasonable.

Partly due to frustrations resulting from management refusal to meet and discuss problems, partly from the misconception of profits and how they are ascertained, and partly as a stop to the militancy of the mass of union members, union leaders often use strikes to press their demands at an early stage rather than first sitting down to negotiate. This bludgeon approach has in the past often caused more harm than good, alienating management and giving good cause for dismissal of workers.

Workers' Attitudes Toward Unions

The attitudes of workers toward labour unions vary considerably. At one end of the spectrum, it can probably be said that many workers have not given any thought to the possibility of a labour union. Although the degree of this is not known, a number of employees interviewed stated that there was no union in their firm because no one had ever thought of it. A former leader of a horizontal, or general, union cited the lack of knowledge of the functions and achievements of unions as one of the major reasons for the failure of his union. On the other hand, other employees interviewed, the majority, were well aware that a labour union could be useful to them. Where not enough employees are even interested in learning about the usefulness of a union, however, a union would appear doomed to failure, since union education cannot be carried on without workers' willingness to attend.

Even where an effective union has been formed other employee attitudes work toward its destruction. Often almost as soon as they elect a leader, a substantial number of union members begin to distrust him. This distrust is often engendered by a fear

203. CELU has 113 member unions; however, the Ministry of National Community Development lists only some 63 registered unions.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

that anyone handling money must be dishonest, especially because the average worker probably has no conception of how the money must be spent. The lack of trust occasionally may be for good reason, but the frequency of its occurrence does little to encourage a cohesive union. Rather, it discourages honest persons from becoming union leaders.

Often this lack of trust is also based upon a belief that the leader is becoming too friendly with the management. Whenever a leader opposes the demands of the majority, even on some reasonable ground, the workers accuse him of selling out to the company. After seeing the previous leaders removed from office for this reason, one union leader refused to compromise an outrageous wage demand with which he disagreed, but rather waited for the Labour Relations Board to rule against the union, thus preserving his image in the eyes of the members. One manager complained that this lack of trust considerably delayed his collective agreement negotiations, because the union officers had to obtain membership approval at every step.

To overcome these problems, a union must have not only an enlightened membership, but also a leader who can cope with this seemingly instinctive distrust and yet preserve a reasonable attitude in negotiations.

The more successful unions report a certain sense of community engendered by belonging to the organization. The members appear to have a feeling of mutual help, possibly resulting from the *edir* tradition.²⁰⁴ But this approach can be carried too far in practice. Many union members consider mutual financial help to be one of the main functions of a union, and this philosophy has caused such heavy drains on the resources of several unions that the more classical union activities were curtailed. Then the members wondered why their unions were unable to improve their employment conditions.

Union Leaders' Attitudes Toward CELU

The Confederation of Ethiopian Labour Unions is the only association of labour unions in Ethiopia. It includes registered unions. It draws a great deal of criticism from union leaders and employees; some seemingly justified, some not. Since the scope of this research did not include a study of the unions in the very large enterprises, the following may not reflect the attitudes of all union leaders, but only those of the smaller unions. The importance of these, however, should not be discounted, for the firms these unions represent are probably fairly typical of Ethiopian industry.

All union leaders seemed to agree on one point: support from CELU or somewhere else was essential to the welfare and progress of their unions. The continuing master-servant attitude on the part of many employers often makes it difficult for a union leader to meet with management. If a meeting does occur, he may have difficulty reasoning with management; and if a compromise is reached, his view of the settlement may not be believed when a dispute arises concerning it. In spite of his title, the union leader remains an employee, and, consequently, the subordinate in an authoritarian culture. The garage workers, particularly, complained of difficulties their leaders had in attempting to talk with management as

204. See note 3.

equals. With more education and experience and a higher social status, the CELU official can more easily overcome these barriers. Even the Labour Department reportedly is more willing to accept the word of a CELU official than that of a union leader.

However, this function of CELU as an intermediary has earned it some of its most bitter criticism. A number of complaints have been leveled that CELU does not really help a union in its dealings with the employers, that it gives in and sides with the employer too soon. In addition, a major reason for the demise of one union has been attributed to CELU's failure to attend union-management bargaining sessions. CELU was, and still is, short of manpower to do all that it would like. Much of its time and resources is taken up by the larger and more militant unions,²⁰⁵ and rational economics would dictate that a large portion of resources be devoted to them, but some lack of concern has been noted with respect to the smaller unions. Not all union leaders interviewed believed that CELU had failed them. Many cited instances of CELU's assistance at the bargaining table,²⁰⁶ in other negotiations, and in union formation.

CELU's concern with organized labour extends beyond helping individual unions, and deals with problems affecting organized labour as a whole. The existence of a largely uneducated membership without a union tradition makes it difficult to operate a labour union effectively. The members must be educated and drilled in the history of organized labour, in the knowledge of what a union can do to help them, in proper bargaining procedures, and in the discipline necessary to function effectively. Since the union leaders ordinarily do not have sufficient background or training to undertake this task, it falls to CELU. In this regard, CELU has conducted more than ten two-week daytime seminars for union leaders and fourteen evening courses in various parts of the country.²⁰⁷ All union leaders feel this help is necessary and many even would like to have CELU representatives attend union meetings, both to make its presence felt and to imbue in the workers a sense of being a part of a larger movement. This may tax the manpower in this fledgling organization, but it is something which the unions and their leaders are demanding.

CELU also functions to study labour legislation and practice, making suggestions for change. By its own admission, however, it has generally gone along with the government, and since the threatened general strike was crushed, it has not pushed the case of labour *vis à vis* the government. Although such a policy has earned some of the CELU officials the name of government agents, this position of watchful waiting will probably pay off in the long run. An official in the Ministry has informed the writer that there remains a considerable amount of opposition to organized labour in the government, and that if CELU had been more active, it might well have been dissolved. He added that CELU's moderate and judicious approach has won for it far more support than it otherwise would have had, support that will eventually aid the cause of organized labour.²⁰⁸

205. Seyoum Gebregziabher, cited above at note 2, p. 60.

206. One employer remarked that better progress was made in his collective bargaining without the presence of either CELU or the Federation of Employers of Ethiopia, although most employers would probably prefer the moderating presence of CELU.

207. Seyoum Gebregziabher, cited above at note 2, p. 65.

208. CELU has a large headquarters on land donated by the Emperor.

ETHIOPIAN LABOUR RELATIONS

Maybe the primary reason for such widespread criticism of CELU is a lack of communication. It does have a monthly newsletter, but until recently at least, this apparently failed to deal with the problems perceived by the unions. The latter are impatient, partly to better themselves economically and partly just to flex their muscles; partly because of their lack of educated members the unions tend to subordinate long term goals to the immediate benefits they expect action to bring. CELU, on the other hand, is more concerned with long term goals, primarily because it sees their ultimate achievement as yielding greater benefits. Communicating and understanding these differences is essential, for CELU needs the support of the unions as much as the latter need CELU. Already CELU has had difficulty in collecting dues from members,²⁰⁹ apparently for the same reason the unions themselves have this difficulty—no perceived return. Although if it is to achieve success, CELU must someday take a stronger stand on issues facing organized labour, it must have the backing of the workers, a support it can lose now unless there is proper communication.

209. Seyoum Gebregziabher, cited above at note 2., p. 60.

የሕግ : ፋኩልቲ : ያሳተማቸው :

የሕግ : መጽሐፎች :

በቀ. ኃ. ሥ. : ዩኒቨርሲቲ : ሕግ : ፋኩልቲ : ተዘጋጅተው : አሁን : በመሸጥ : ላይ : የሚገኙ ።

ለማንኛውም : የፓርላማ : አባል : ዳኛ : ጠበቃ : ነገረ : ፈጅና : እንዲሁም : ለሌላ የኢትዮጵያ : የሕግ : ቤተሰብ : አባል : ለሆነ : ሰው : ሁሉ : ካጠራቀማቸው : የሕግ : መጻሕፍት : ውስጥ : መገኘት : ያለባቸው ፤

የሕግ አወጣጥ ሥነ ሥርዓት በኢትዮጵያ

በአማርኛና ፤ በእንግሊዝኛ : በፕሮፌሰር : ሬደን : እንደተዘጋጀ : የኢትዮጵያን : የሕግ : አወጣጥ : ሥነ : ሥርዓት : ለማወቅ : የሚረዳ : መምሪያ ።

ፍትሐ ነገሥት

የኢትዮጵያ : ሕጎች : ዋና : ምንጭ : በአባ : ጳውሎስ : ጻድቅ : ለመጀመሪያ : ጊዜ : ወደ : እንግሊዝኛ : የተተረጎመ ።

የተጠቃለሉ : የአዲስ : አበባ : ሕጎች : በኢ.ን.ነ.መ. ጠ/ሚኒስቴር : ተባባሪነት : በሕግ : ፋኩልቲ : የተዘጋጀ :

የኢትዮጵያ የሕግ መጽሔት

ስለ : ኢትዮጵያ : ሕግ : ከሚወጡት : ጠቃሚ : እትሞች : አንዱ ፤ ከ፲፱፻፶፯ : ፡ ፡ ም : ጀምሮ : የወጡ : ፲፬ : እትሞች : አሁን : በመሸጥ : ላይ : ይገኛሉ : ካስፈለገዎትም : ከሕግ : ፋኩልቲ : ጋር : ያለዎትን : ሕብረትና : የሚሰጡትን : ድጋፍ : በማሳየት : የበላይ : ጠባቂ : በመሆን : እትሞቹ : እንዲላኩልዎ : ለማ ዘዝ : ይችላሉ ።

በዚህም : ጊዜ : ስምዎ : በየመጽሔቱ : እትም : ላይ : ከተከበሩ : ከመጽሔቱ : ደጋፊዎች : ስም : ጋር : ይጻፋል ።

በተጨማሪ ፡— እስካሁን : በመጽሐፍ : መልክ : ያልወጡትን : የኢትዮጵያን : ሕጎች : አጠቃልሎ : የያዘው : የተጠቃለሉት : የኢትዮጵያ : ሕጎች : እና ፡— የኢትዮጵያ : የፍትሐ : ብሔር : ሥነ : ሥርዓት : ሕግ : በኢትዮጵያ : ፍርድ : ቤቶች : የሚሠራበትን : ሥርዓት : የሚገልጽ : መምሪያ : በአማርኛ : ፕሮፌሰር : ሴድለር : እንደጻፉት ፡

በቅርቡ : ታትመው : ይወጣሉ ።

እነዚህ : መጽሐፎች : እንዲላኩልዎ ፡

ሕግ : ፋኩልቲ : ፖ.ሣ.ቁ. 1176 ይጠይቁ ።